Bundel van de Raadsvergadering van 22 september 2020

0 Vragenhalfuurtje.

Vragenhalfuurtje 20-09-22.pptx

1 Opening en mededelingen door de voorzitter.

2 Vaststelling agenda.

20-09-22 agenda.docx

3 Trekking stemmingnummer.

4 Vaststelling besluitenlijst raadsvergadering 1 september, voortgezet 2 september 2020

20-09-01 besluitenlijst raad.docx

5 Mogelijkheid voor portefeuillehouders en/of vertegenwoordigers van Gemeenschappelijke Regelingen tot het doen van mededelingen of het verstrekken van informatie over actuele zaken.

6 Lijst ingekomen stukken.

20-09-22 1ste lijst.docx

7 Gelegenheid tot inspreken. Als u hier gebruik van wilt maken, dient u zich uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering aan te melden bij de raadsgriffier, Mw. Inge Smits, ism@boxtel.nl of 655285.

Tekst inspreken mw Stolvoort Gemeenteraad 22.9.2020.pdf

8 (Van agenda gehaald) Notitie speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027 (regnr 1242536)

1242536 R.pdf

1242536 Bijlage 1 - Notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027.pdf

1242536 Bijlage 2 - Speelruimteonderzoek Boxtel 2020.pdf

1242536 Bijlage 3 - financiële toelichting.pdf

9 Visie zon- en windenergie (regnr 1243613)

1243613 R.pdf

1243613 Bijlage 1 Visie zonne- en windenergie gemeente Boxtel (versie 07092020).pdf

1243613 Bijlage 2 Rapportage Scenario onderzoek Boxtel Energieneutraal 2030oxtel (1339813)(1243613).pdf

1243613 Bijlage 3 Inspraakreactie natuurorganisaties en antwoord college 11-8-20 (1339812)(1243613).pdf

1243613 Bijlage 4 beantwoording inspraakreactie natuurorganisaties op Visie zonne- en windenergie Bo (133 (1339846)(1243613).pdf

10 Wijziging Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord (regnr 1241511)

1241511 R.pdf

1241511 Bijlage 1_ Concept wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling VRBN na wijziging per 1 januari.pdf

1241511 Bijlage 2_ brief B_W en Raad inzake gecorrigeerd verzoek vaststellen wijzigingsbesluit GR VRBN.pdf

1241511 Bijlage 3_ Voorgestelde aanpassingen Gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2021.pdf

1241511 Bijlage 4_ brief B_W en Raad Gecorrigeerd verzoek tot vaststellen wijzigingsbesluit GR.pdf

1241511 Bijlage 5_Brief instemming wijziging GR VRBN college BenW Boxtel..pdf

11 (Van agenda gehaald) Initiatiefvoorstel D66 Reclame- en gevelbeleid centrum Boxtel (regnr 1243985)

1243985 R.pdf

1243985 Bijlage 1 Boxtel Binnen de Bruggen.pdf

1243985 Bijlage 2 inspiratieboek - gevels centrum Boxtel - Baess.pdf

1243985 Bijlage 3 Onderzoek gevels Demer en Hermanus Boexstraat.pdf

1243985 Bijlage 4 Welstandsnota_Boxtel_januari_2016.pdf

12 Motie vreemd aan de orde van de dag 'In gesprek gaan over realisatie picknickplaats met Classic Park' gezamenlijk ingediend door de fracties CDA en BALANS

Motie vadovdd BALANS CDA In gesprek gaan over realisatie picknickplaats met Classic Park I.pdf

13.B (Van agenda gehaald) Notitie speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027

14.B Visie zon- en windenergie

15.B Wijziging Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord

16.B (Van agenda gehaald) Initiatiefvoorstel D66 Reclame- en gevelbeleid centrum Boxtel

17.B Motie vreemd aan de orde van de dag 'In gesprek gaan over realisatie picknickplaats met Classic Park' gezamenlijk ingediend door de fracties CDA en BALANS

18 Sluiting

19 Door de raad geagendeerde ingekomen stukken:

19.a Motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting, Gemeente Noordoost Polder: CDA, D66

17a. Gemeente Noordoostpolder motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting AN.pdf

19.b Informatie vanuit bestuurlijk overleg Eindhoven Airport, Gemeente Eindhoven: CDA

17b. Gemeente Eindhoven, info bestuurlijk overleg Eindhoven Airport.pdf

17b.1. bijlage-1-eindrapport-luchthaven-eindhoven-overleg.pdf

17b.2. bijlage 2 brief aan Tweede Kamer.pdf

17b.3. bijlage-3-brief-van-geel-luchthaven-eindhoven-overleg-leo-interim-voorzitterschap.pdf

19.c Antwoord vragen ex art 37 BALANS Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven, college B&W: CDA, BALANS

17c. Antwoord college vragen ex art 37 BALANS Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven.pdf

19.d Oproep tot participatie Burgers in Grote projecten, Vereniging Eigen Huis: BALANS

17d. Vereniging Eigen Huis Oproep tot participatie Burgers in Grote projecten.pdf

19.e Brief aan raad en afschrift brief en antwoord college, Samen Ouder Worden Boxtel: CDA, BALANS, Combinatie95, INbox

17e. Samen Ouder Worden Boxtel.pdf

19.f Subsidiekorting 2021, Bestuur De Walnoot: BALANS

17f. Walnoot subsidiekorting 2021_AN.pdf

19.g Reactie conceptvisie zonne- en windenergie en beantwoording college, diverse natuurorganisaties: BALANS

17g. Inspraakreactie natuurorganisaties en antwoord college 11-8-20_AN.pdf

Vragenhalfuur raadsvergadering

22 september 2020

Indiener

BALANS

Onderwerp

Biomassaplein en invulling Greentech Park Brabant

1. Hoe staat het met de stopgezette procedure voor het Biomassaplein op Vorst B? Wordt deze weer opgestart en wanneer of wordt de stekker uit het initiatief getrokken?
2. Zijn de overige 3 gemeenten (Vught, Best en Sint-Michielsgestel) op dit moment nog positief of willen ze hun krediet ook op andere plaatsen inzetten voor de inwoners?
3. De invulling van Vorst B met het GreentechPark Brabant is financieel risicovol en discutabel; hoe staat het met de vermeende interesse? Zijn er concrete verkoopcontracten getekend?
4. Vaak zie je bij dergelijke ontwikkelingen dat subsidie-slurpende bedrijven de subsidie ophalen en vervolgens stil vallen; vallen de eventuele geïnteresseerde bedrijven in deze categorie of is er sprake van betrokkenheid bij Boxtel en haar inwoners?
5. Is er recent nog contact geweest met SPIN en Lennisheuvel, zodat zij de precieze stand van zaken weten over het Biomassaplein en de invulling van Vorst B?

Indiener **Onderwerp**

INbox Rijksbijdrage gemeenschapshuizen

1. Klopt het dat u coronasteun heeft of gaat ontvangen voor de gemeenschapshuizen?
2. Zo ja, om welk bedrag gaat het?
3. Is bij de gemeente bekend hoeveel de gemeenschapshuizen aan inkomsten hebben misgelopen als gevolg van het door corona niet doorgaan van vele activiteiten.
4. Welke gemeenschapshuizen komen in aanmerking voor steun?
5. Hoe wordt dit bedrag verdeeld de over de gemeenschapshuizen?
   a. Wordt het een evenredige verdeling of gaat er gekeken worden naar de financiële situatie.

Indiener

D66

Onderwerp

Informatie Corona-virus en Vion

1. Aan de gemeenteraad is aangegeven dat het besmettingsgevaar laag was omdat de besmette medewerkers niet of nauwelijks klachten hadden. Uit de berichtgeving blijkt dat dit wél het geval was. Bent en was u ervan op de hoogte dat deze mensen wel degelijk gezondheidsklachten hadden?
2. Uit de verslagen blijkt dat de GGD zou hebben gemeld dat Vion 'harder aan de bak' moet en dat afspraken niet helemaal werden nagekomen. Bent en was u er van op de hoogte dat de afspraken niet werden nagekomen?
3. Heeft de recente berichtgeving gevolgen voor het toezicht op Vion met betrekking tot eventuele besmettingen met het coronavirus?
4. Bent u het met ons eens dat het geven van foutieve informatie aan de raad nooit mag gebeuren?
5. Was het college wel volledig geïnformeerd?
6. Heeft u naar aanleiding van de recente berichtgeving contact gehad met de Veiligheidsregio en de GGD en hen om een reactie gevraagd? Zo nee, gaat u dat alsnog doen?
7. Kan de Veiligheidsregio nog wel de regie hebben in dit dossier mocht blijken dat de raad onvolledig geïnformeerd is?

Indiener **Onderwerp**

CDA en VVD Plannen Kerkweide West

1. Waarom weigert ontwikkelaar (al dan niet in samenspraak met de gemeente) een fatsoenlijke inrit op te nemen voor Boxtelseweg 29A?
2. Zijn hier afspraken over gemaakt tussen gemeente en ontwikkelaar?
3. Klopt het, dat de inritsituatie bewust niet bedoeld is om met een auto op het perceel te komen?
4. Is de thans geplande inrit openbaar? Zo niet, dan is er nl. geen sprake van een ontsluiting op de openbare weg.
5. Is het mogelijk, op grond van de huidige ingetekende situatie, over te gaan tot bebouwing als de eigenaren van Boxtelseweg 29, 29A en 31 dat zouden wensen?
6. Gelden de tuinen van de percelen Boxtelseweg 29, 29A en 31 als compensatie voor de hogere bebouwingsdichtheid van Zonneweide West?

meewerkend boxtel

Programma raadsavond

Vastgesteld: 9 september 2020

Aan de leden van de gemeenteraad van Boxtel,

Hierbij nodig ik u uit voor de openbare vergadering van de raad van onze gemeente. Deze wordt gehouden op 22 september **om 19.30 uur** in de raadzaal aan de
Dr. Van Helvoortstraat.

De stukken voor deze vergadering zijn te raadplegen via de gemeentelijke website www.boxtel.nl.

DE VOORZITTER VAN DE GEMEENTERAAD,
R.S. van Meygaarden, burgemeester.

Agenda raadsvergadering

- Vragenhalfuur

1. Opening en mededelingen van de voorzitter.
2. Vaststelling van de agenda van de gemeenteraad.
3. Trekking van het stemmingsnummer.
4. Vaststelling van de besluitenlijst van de openbare vergadering van de raad van 1 september 2020.
5. Mogelijkheid voor portefeuillehouders en/of vertegenwoordigers van Gemeenschappelijke Regelingen tot het doen van mededelingen of het verstrekken van informatie over actuele zaken.
6. Lijst ingekomen stukken.

Rubriek 1: Oordeelvormend

7. Gelegenheid tot inspreken[i]; tot uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering aan te melden bij de griffier.
8. Notitie speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027 (regnr 1242536)
9. Visie zon- en windenergie (regnr 1243613)
10. Wijziging Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord (regnr 1241511)
11. Initiatiefvoorstel D66 Reclame- en gevelbeleid centrum Boxtel (regnr 1243985)

Rubriek 2: Besluitvormend

12. Notitie speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027
13. Visie zon- en windenergie
14. Wijziging Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord
15. Initiatiefvoorstel D66 Reclame- en gevelbeleid centrum Boxtel
16. Sluiting

17. Door de raad geagendeerde ingekomen stukken:

meewerkend boxtel

Programma raadsavond

Vastgesteld: 9 september 2020

a. Motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting, Gemeente Noordoost Polder: CDA, D66;
b. Informatie vanuit bestuurlijk overleg Eindhoven Airport, Gemeente Eindhoven: CDA;
c. Antwoord vragen ex art 37 BALANS Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven, college B&W: CDA, BALANS;
d. Oproep tot participatie Burgers in Grote projecten, Vereniging Eigen Huis: BALANS;
e. Brief aan raad en afschrift brief en antwoord college, Samen Ouder Worden Boxtel: CDA, BALANS, Combinatie95, INbox;
f. Subsidiekorting 2021, Bestuur De Walnoot: BALANS;
g. Reactie conceptvisie zonne- en windenergie en beantwoording college, diverse natuurorganisaties: BALANS.

[i] Inspreken bij de raadsvergadering? Insprekers dienen zich uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering te melden bij de griffie, griffie@boxtel.nl of 0411-655911. De maximale inspraaktijd is 5 minuten per persoon.

meewerkend boxtel

Besluitenlijst gemeenteraad · 2020, voortgezet 2 september 2020

Aanwezig 1 september 2020

Voorzitter	:	Ronald van Meygaarden
Griffier	:	Inge Smits
Leden	:	Mariëlle van Alphen-Habraken, Kübrâ Atalay, Vera Brouns-Wagenaars, Anja van den Einden, Rianne van Esch, Ineke van Giersbergen, Jos Hegeman, Marria van den Hoven , Roel de los Hoyos, Sohib Hussain, Stefan de Nijs, Lola Nouwens, Gerlof Roubos , Frans Sannen, Joep Schalkx, Rinze van der Veen, Dymph van de Vries–Pennings, Mariëlle Wijffelaars, Wim van der Zanden
College	:	Eric van den Broek, Peter van de Wiel, Herman van Wanrooij, Maruška Lestrade-Brouwer, loco gemeentesecretaris Frits Fastenau
Afwezig	:	gemeentesecretaris Astrid Kraal, Kim Bremmer, Jan de Koning, Evert van Summeren, Dave van de Ven
Pers	:	2
Publiek	:	Als gevolg van de coronacrisis/RIVM-maatregelen is de raadzaal alleen toegankelijk voor raadsleden. Door de vergadering live uit te zenden (streamen) wordt voldaan aan de verplichting van de raad om in de openbaarheid te vergaderen

0. Vragenhalfuurtje

Fractie VVD stelt vragen inzake overlast ratten.
Fractie Combinatie95 heeft vragen over actuele initiatieven voor klimaatadaptie.
Fractie BALANS heeft vragen over het ouderenbeleid.
Fractie CDA stelt vragen over onderhoud aan bermen.

1. Opening en mededelingen van de voorzitter.

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. **Vaststelling van de agenda van de gemeenteraad.**

De raad stemt ermee in dat bij het agendapunt onderzoek Rekenkamercommissie Woonbeleid de heer Van der Zanden de vergadering voorzit, zodat de heer Van Meygaarden, als portefeuillehouder, eventuele vragen vanuit de raad kan beantwoorden.
D66 geeft aan dat de door hen onder agendapunt 17b en c geagendeerde brieven kunnen vervallen.
De fractie PvdA-GroenLinks, VVD, D66, BALANS, SP, CDA, Combinatie95 en INbox dienen gezamenlijk in een motie vreemd aan de orde van de dag ‘Raden in verzet’. Mevrouw Van den Einden doet daarbij een voorstel van orde om deze motie als eerste agendapunt te behandelen. Het voorstel wordt verworpen.
De fracties BALANS en CDA dienen gezamenlijk in een motie vreemd aan de orde van de dag ‘Geen notitie gemeenschapsfuncties zonder burgerparticipatie op raadsagenda’. Fractie BALANS dient in een motie vreemd aan de orde van de dag ‘Mogelijke verplaatsing JOP naar Brederodeweg’. De drie moties worden toegevoegd aan de agenda.

Met inachtneming van het bovengenoemde stelt de raad de agenda vast.

Gedurende de vergadering besluit de raad, gelet op het late tijdstip, de vergadering te schorsen en voort te zetten op 2 september 2020.

De fractie INbox was niet aanwezig bij de voortzetting van de raadsvergadering op 2 september. Derhalve heeft deze fractie niet meegestemd op de voorstellen die op 2 september 2020 voorlagen.

4. Vaststelling van de besluitenlijst van de openbare vergadering van de raad van 7 juli 2020.

Mevrouw van Alphen heeft een opmerking over de lengte van de lijst met toezeggingen. Ook geeft zij aan dat toezegging 295 niet is voldaan en vraagt zich af hoe dit kan gebeuren. Burgemeester van Meygaarden geeft aan dat nagekeken wordt waarom er niet voldaan is aan toezegging 295 en dat er gewerkt zal worden aan de lengte van de lijst toezeggingen.
Met inachtneming van bovengenoemde stelt de raad de besluitenlijst vast.

5. Mogelijkheid voor portefeuillehouders en/of vertegenwoordigers van Gemeenschappelijke Regelingen tot het doen van mededelingen of het verstrekken van informatie over actuele zaken.

De voorzitter geeft aan dat er geen nieuws is op dit moment vanuit de regio. De heer Roubos wijst op de afspraak (werkwijze lokale regiotafel) om de uitkomsten van de regiodag terug te koppelen met de raad.
De voorzitter geeft aan dat er op dit moment weinig te melden is, maar ook als er weinig te melden is zal er in het vervolg terugkoppeling plaatsvinden.

6. Lijst ingekomen stukken

De volgende stukken worden geagendeerd voor een volgende vergadering:
A13. Motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting, Gemeente Noordoost Polder: CDA, D66;
A20. Informatie vanuit bestuurlijk overleg Eindhoven Airport, Gemeente Eindhoven: CDA;
A25. Antwoord vragen ex art 37 BALANS Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven, college B&W: CDA, BALANS;
A30. Oproep tot participatie Burgers in Grote projecten, Vereniging Eigen Huis: BALANS;
A31. Brief aan raad en afschrift brief en antwoord college, Samen Ouder Worden Boxtel: CDA, BALANS, Combinatie95, INbox;
B3. Subsidiekorting 2021, Bestuur De Walnoot: BALANS;
B4. Reactie conceptvisie zonne- en windenergie en beantwoording college, diverse natuurorganisaties: BALANS;
B5. Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Lindenlust, Waterschap De Dommel: D66;
B6. Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Lindenlust, M. Peijnenburg: D66;
B7. Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Lindenlust, Transition Town Boxtel: D66, PvdA-GroenLinks;
B8. Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Lindenlust, E. Schoones: D66.

7. Gelegenheid tot inspreken.

Mevrouw Van Wersch spreekt in over de beoogde locatie van de JOP (Jongeren OntmoetingsPlaats) aan de Brederodeweg.

8. Onderzoek Rekenkamercommissie Boxtel 'Woonbeleid' (regnr 1239932)

De raad besluit:
1. Kennis te nemen van het onderzoeksrapport 'Woonbeleid Boxtel …. Meer organiserend vermogen gevraagd'.
2. De aanbevelingen uit het rapport over te nemen.
3. Het college opdracht te geven om de aanbevelingen uit te voeren en na een jaar de raad te rapporteren hoe ze in praktijk zijn gebracht.

Toelichting: het onderzoek van de rekenkamercommissie geeft inzicht in het woonbeleid van de gemeente Boxtel, in de uitvoering daarvan en op basis daarvan te bezien waar mogelijke verbeterpunten zitten.
Het raadsvoorstel wordt unaniem aangenomen.

De fractie BALANS dient een (gewijzigde) motie in waarmee het college wordt opgeroepen om in de warme overdracht aan het nieuwe college focus te leggen op de uitvoering van de woonvisie en het bouwen van huizen om daarmee de opgelopen achterstand in te lopen. Deze motie wordt in stemming gebracht en verworpen (voor: BALANS, CDA en PvdA/GL).

9. Regionale budgettaire kader Jeugdhulp 2020 en 2021 (regnr 1238075)

De raad besluit:

1. het geactualiseerde voorlopige regionale budgettaire kader voor Boxtel vast te stellen op:
   - jaar 2020 € 9.785.543 en;
   - jaar 2021 € 10.305.232 (excl. kern Esch).
2. de financiële effecten van de uitvoeringskosten regionale inkooporganisatie te verwerken in de tweede Bestuursrapportage 2020.

Toelichting: jaarlijks dient het regionale budgettaire kader voor de inkoop van specialistische jeugdhulp vastgesteld te worden. Op 3 maart 2020 heeft de raad de regionale inkoopopdracht jeugdhulp 2021 tot en met 2023 vastgesteld. Het hierbij onderliggende regionale budgettaire kader is gewijzigd. Dit heeft te maken met recente ontwikkelingen. Het Rijk heeft de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel uitgesteld van 2021 naar 2022, de nieuwe inkoop jeugdhulp van de regio Noordoost Brabant wordt verplaatst van 2021 naar 2022 en de herindeling van de gemeente Haaren is verwerkt in het nieuwe regionale budgettaire kader.
Het raadsvoorstel wordt unaniem aangenomen.

10. Gebiedsvisie Hamsestraat-Roderweg (regnr 1231078)

De raad besluit de gebiedsvisie Hamsestraat Roderweg te Liempde vast te stellen.
Toelichting: het voornemen bestaat om in het gebied Hamsestraat-Roderweg woningen te bouwen. In een eerder stadium is door de provincie aangegeven dat hiertoe een gebiedsvisie dient te worden opgesteld om in het gebied woningen te kunnen bouwen in samenhang met de landschapsontwikkeling.
Fractie BALANS dient een amendement in dat beoogt de gebiedsvisie Roderweg-Hamsestraat zodanig aan te passen dat er meer én goedkopere woningen op deze woningbouwlocatie gerealiseerd kunnen worden, waardoor starters echt in Liempde kunnen wonen. Het amendement wordt in stemming gebracht en verworpen. (Voor: BALANS, CDA).
De fractie BALANS legt een stemverklaring af waarmee men geacht wil worden in te stemmen met het voorstel, onder de voorwaarde dat in het bestemmingsplan geregeld dient te worden dat er meer woningen én goedkopere woningen gebouwd gaan worden, om daarmee de leefbaarheid van Liempde maximaal te borgen en starters een echte kans op een betaalbare woning te bieden.
De fractie CDA legt een stemverklaring af waarmee men geacht wil worden in te stemmen met het voorstel, maar spreekt nogmaals de hoop uit dat de wethouder kijkt naar mogelijkheden om zoveel mogelijk nog goedkopere woningen in het project te verwerken.
Het raadsvoorstel wordt unaniem aangenomen.

De raadsvergadering wordt geschorst een voortgezet op 2 september om 19.30 uur.

Aanwezig 2 september 2020

Voorzitter	:	Ronald van Meygaarden
Griffier	:	Inge Smits
Leden	:	Mariëlle van Alphen-Habraken, Kübrâ Atalay, Kim Bremmer, Vera Brouns-Wagenaars, Anja van den Einden, Rianne van Esch, Ineke van Giersbergen, Jos Hegeman, Sohib Hussain, Stefan de Nijs, Lola Nouwens, Gerlof Roubos (vanaf 20.30 uur), Frans Sannen, Joep Schalkx, Evert van Summeren, Rinze van der Veen, Dymph van de Vries–Pennings, Mariëlle Wijffelaars, Wim van der Zanden
College	:	Eric van den Broek, Peter van de Wiel, Herman van Wanrooij, Maruška Lestrade-Brouwer, loco gemeentesecretaris Frits Fastenau
Afwezig	:	Marria van den Hoven, Roel de los Hoyos, Jan de Koning, Dave van de Ven, gemeentesecretaris Astrid Kraal
Pers	:	2

Publiek : Als gevolg van de coronacrisis/RIVM-maatregelen is de raadzaal alleen toegankelijk voor raadsleden. Door de vergadering live uit te zenden (streamen) wordt voldaan aan de verplichting van de raad om in de openbaarheid te vergaderen

11. Instelling geschillencommissie (regnr. 1231844)

De raad besluit:

1. In te stemmen met de volgende benoemingen voor de geschillencommissie van de gemeente Boxtel tot en met 31 december 2023:
   a. als voorzitter: de heren M.H. van der Avoird, J.F.H.P. Canton, H.L.A. Meeuwesen, J.C.M. Pommer en A.J.A.A.M. Schoppema;
   b. als lid van werknemerszijde: de heren F.L. Smoorenburg, J.H. van den Broek, J.M.J.F. Bessems, P. van Leent en J.L.H. Roos;
   c. als lid van werkgeverszijde: de dames A. van Delft, Y.G.M. Fens en T.A.C.I. Luijben, en de heren M. Smits en F.W.J. van Veenhuizen.
2. In te stemmen met de voorgestelde vergoeding zijnde € 130,- bruto per uur, waarbij de helft van de vergadertijd gedeclareerd kan worden als voorbereidingstijd, en een reiskostenvergoeding van € 0,28 bruto per kilometer.

Toelichting: met de benoemingen van leden van de geschillencommissie en vaststelling van de vergoeding wordt voldaan aan gestelde CAO-eisen.
Het raadsvoorstel wordt in stemming gebracht en wordt unaniem aangenomen.

12. Motie vreemd aan de orde van de dag 'Raden in verzet' gezamenlijk ingediend door de fracties van PvdA-GroenLinks, VVD, D66, BALANS, SP, CDA, Combinatie95 en INbox

Toelichting: met de motie spreekt de raad uit het initiatief 'Raden in Verzet' unaniem te steunen en zich als gemeenteraad van Boxtel aan te sluiten bij een landelijk protest van gemeenteraden. Daarnaast wordt het college opgeroepen zich via de VNG in te zetten voor structureel meer financiële armslag van de gemeenten en de gemeentebudgetten daartoe uit te breiden. De motie wordt unaniem aangenomen.

13. Motie vreemd aan de orde van de dag 'Geen notitie gemeenschapsfuncties zonder burgerparticipatie op raadsagenda' ingediend door fracties BALANS en CDA

Toelichting: de motie roept het college op om geen energie te steken om de notitie over gemeenschapsfuncties in onze gemeente ter besluitvorming bij de gemeenteraad aan te bieden op de raadsvergadering van 22 september. Maar eerst te zorgen voor een duidelijke notitie en de mening van betrokkenen te betrekken bij de inhoud van de notitie.
Na het horen van de beraadslagingen zegt de portefeuillehouder toe dat geen notitie aan de raad zal worden voorgelegd, maar dat deze wordt betrokken bij de kerntakendiscussie. De notitie zal worden verduidelijkt en betrokken organisaties wordt gevraagd naar hun opvattingen over de scenario's. Na het horen van de beraadslagingen en de toezeggingen van de portefeuillehouder, wordt de motie ingetrokken.

14. Motie vreemd aan de orde van de dag 'Mogelijke verplaatsing JOP naar Brederodeweg' ingediend door de fractie BALANS

Toelichting: de motie roept het college op om z.s.m. in dialoog te gaan met de buurt (o.a. bewoners Fellenoord, Grote Beemd, Kleine Beemd, het JRL en de winkels), in ieder geval voor mogelijke plaatsing van de JOP.
De portefeuillehouder zegt toe conform de oproep van de motie te handelen en in overleg te gaan met genoemde partijen. Dat gehoord hebbende, trekt BALANS de motie in.

Lijst toezeggingen

Nr	Datum	Agenda	Toezegging	Portefeuille	LTA

		punt			nr
45	23-01-18	8	Bewoners van Lennisheuvel mee te nemen in het vervolgproces om een doelennotitie op te stellen (biomassaplein)	Vd Wiel	662
46	23-01-18	8	Voorafgaand aan de raadsvergadering, waarin het bp (biomassaplein) wordt vastgesteld, een openbare beeldvormende vergadering te beleggen	Vd Wiel	662
84	03-07-18	12	Wanneer er budget binnen PHS overblijft naar de raad terug te komen om de raad te laten besluiten hoe men met het betreffende budget in wil zetten (mogelijk voor de hellingbaan van de fietstunnel Tongeren)	Wanrooij	730
100	18-09-18	10	In januari 2019 een beleidsvisie Omgevingsrecht aan de raad voor te leggen	Vd Wiel	750
115	30-10-18	8	In een later stadium met de raad te praten over het Legaat van Cooth	Wanrooij	789
182	19-03-19	13	Onderzoeken of het zinvol is om aan te sluiten bij deze alliantie, het college komt hier op een later moment op terug	Lestrade	867
184	10-04-19	0	Ter informatie zal de raad het onderzoek Rotonde Boseind ontvangen	Wanrooij	877
191	10-04-19	11e	De evaluatie (Markt) t.z.t. terugkoppelen aan de raad	Wanrooij	883
195	10-04-19	11i	Nagaan waar het no-go moment van toepassing is en nagaan of er mensen niet betrokken zijn bij de gevoerde gesprekken	Wiel	886
227	02-07-19	5	Als er meer bekend is over de duiding van de cijfers dit met de raad te delen (begroting)	Wanrooij	928
229	02-07-19	8	De tijdelijke vergunning mbt huisvesting arbeidsmigranten terug te leggen aan de gemeenteraad (globale visie ‘Tongeren’)	Wiel	930
230	02-07-19	9	Scenarioberekeningen uit laten voeren voor Vorst B (jaarrekening)	Wiel	931
236	27-08-19	2	Terugkomen op de vraag van BALANS mbt burgerparticipatie en de opmerkingen die hierop gemaakt zijn door de raad v.w.b. verkeersvisie MOVE’31	Wanrooij	938
241	27-08-19	15c	De actuele cijfers van alle sportaccommodaties op korte termijn doorzenden aan de raad (antwoord college vragen ex art 37 RvO BALANS Sporthal De Braken)	Wiel	943
251	29-10-19	8	Maatregelen bestrijding eenzaamheid structureel in eisenpakket nieuwbouwplannen meenemen	Wiel	971
252	29-10-19	8	De raad informeren over uitkomsten gesprekken CdT om op creatieve en innovatieve manier invulling te geven aan bezuinigingstaakstelling en als dat niet lukt, breder te kijken naar oplossing.	Lestrade	972
253	19-11-19	5	De raad wordt binnenkort geïnformeerd via een RIB én in het 1e kwartaal van 2020 via een raadsvoorstel	Lestrade	979

			(incl. analyse + dekkingsplan), over de extra kosten aangaande de Wmo		
254	19-11-19	8	In de omgevingsvergunning, een herplantplicht van de gekapte bomen wordt opgenomen. (bestemmingsplan Halderheiweg)	Wiel	980
255	19-11-19	9	Nagaan of vehicle-to-grid (V2G) in de uitwerking van de openbare ruimte mee kan worden genomen (bestemmingsplan Selissen)	Wiel	981
256	19-11-19	9	De zelfbewoning/het antispeculatiebeding ter sprake te brengen bij de ontwikkelaar (bestemmingsplan Selissen	Wiel	983
258	19-11-19	16e	Een notitie aan de raad zenden waarin wordt aangegeven hoe gestalte wordt gegeven aan de verdere uitvoering van dit project, in relatie tot het maken van werk met werk én de gemaakte kosten (Rolstoelvriendelijk Liempde, Oproep week van toegankelijkheid)	Wanrooij	985
260	19-11-19	17	Schriftelijk terugkomen op de vraag die gesteld is door de fractie CDA mbt het dashbord (Regionaal beleidsplan jeugdhulp 2020 – 2023 Noordoost Brabant)	Lestrade	987
261	10-12-19	0	De raad op de hoogte houden v.w.b. de grote lijn op dit dossier (Onveilige weg Ladonkseweg-Kruisbroeksestraat)	Wanrooij	988
262	10-12-19	0	Het opruwen van de rode vlakken uit te voeren (Onveilige weg Ladonkseweg-Kruisbroeksestraat)	Wanrooij	989
263	10-12-19	5	De raad regelmatig te informeren over het vraaggericht ontwikkelen bedrijventerrein	Broek	990
269	10-12-19	19f	De raad informeren als het rapport van Witteveen en Bosch wordt uitgebracht (Mw Bemelmans, brief aan burgemeester Naterop, verzoek om antwoorden)	Wanrooij	996
270	21-01-20	0	De raad informeren als er serieus nieuws is over de woningbouw in Liempde	Wiel	1003
276	21-01-20	13	Als er geluiden zijn m.b.t. evt. wijziging die arbeidsvoorwaardelijke gevolgen hebben voor de medewerkers deze delen met de raad (WSGO)	Meygaarden	1009
278	11-02-20	8	De werkgroep Sfeer en Beleving van de Ondernemers Centrum Boxtel bij de verdere technische invulling te betrekken (Ontwerp Herinrichting Rechterstraat)	Broek	1014
279	11-02-20	8	Het college zal er alles aan doen dat de bomen ook daadwerkelijk zullen worden verplant als dit technisch en financieel haalbaar is (Ontwerp Herinrichting Rechterstraat)	Broek	1015
280	11-02-20	8	Als de financiële onderbouwing m.b.t. de binnendommeltjes bekend is zal deze aan de gemeenteraad worden verstrekt (Ontwerp Herinrichting Rechterstraat)	Broek	1016

281	11-02-20	8	Het verkeersbesluit m.b.t. de knip op de afsluiting Fellenoord wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad (Ontwerp Herinrichting Rechterstraat)	Wanrooij	1017
286	09-06-20	0	Meer nadruk gaan leggen op de voorlichting richting inwoners m.b.t. overlast van ratten.(Rattenoverlast)	Wiel	1029
288	09-06-20	12	De rapportage evaluatie MGD na de verkiezingen te delen met de gemeenteraad.(Kadernota MGD)	Meygaarden	1031
289	09-06-20	20	Terugkomen op de technische vraag van het CDA m.b.t. de cijfers (Concept bod RES)	Wiel	1032
290	09-06-20	23	Zich maximaal in te spannen in Q4 in de nieuwe woonagenda specifiek terug te komen op de doorstroming op de woningmarkt	Wiel	1033
291	10-06-20	29b	Als hierover meer bekend is, de € 340.000,- te verantwoorden richting de gemeenteraad (brief LMAD inzake Regeling Reductie Energiegebruik)	Wiel	1034
293	10-06-20	29c	Een avond organiseren m.b.t. crisisbeheersing in het algemeen Antwoord college fractie BALANS Handelingskader stalbezetting door dierenextremisten	Meygaarden	1036
294	16-06-20	0	Contact opnemen met de voorzitter van de Boxtelse Energie Coöperatie.	Wiel	1037
295	16-06-20	8	Een zienswijze versturen aan de RAV met dankzegging voor de bijzondere inzet in de bestrijding en beheersing van het Coronavisus (Zienswijzen conceptbegrotingen 2021 GG Hart voor Brabant en RAV Brabant Midden-West-Noord)	Lestrade	1038
296	16-06-20	8	De overschrijding van de aanrijtijden in minuten toe de sturen aan de gemeenteraad (Zienswijzen conceptbegrotingen 2021 GG Hart voor Brabant en RAV Brabant Midden-West-Noord)	Lestrade	1039
297	16-06-20	9	De gemeenteraad proactief te informeren over de dividendsystematiek (Zienswijze op Jaarstukken WSD)	Broek	1040
299	16-06-20	13	De ontwikkelingen m.b.t. de grip op de plannen en de financiën te delen met de gemeenteraad (Jaarplan en begroting 2021 Regio Noordoost Brabant)	Meygaarden	1042
300	16-06-20	14	Bijlage 6 deel zal direct gekoppeld worden aan het raadsvoorstel (De Kerntakendiscussie (Boxtelse heroverweging)	Meygaarden	1043
301	16-06-20	14	De discussie met de voltallige raad in maart 2021 toevoegen aan de planning (De Kerntakendiscussie (Boxtelse heroverweging)	Meygaarden	1044
302	07-07-20	9	Een uitsplitsing van de kostenstijging van het leerlingenvervoer aan de raad toezenden. (1ste bestuursrapportage)	Lestrade	1046
303	07-07-20	15g	Nog een keer met de ambtenaren te kijken naar het plan over het maximale wat haalbaar is in dit plan. (Brief van C. van Wijk over verloop (vervolg) Zonneweide west)	Wiel	1047
304	01-09-20	00	Nagaan of MijnGemeenteDichtbij wel/geen overzichten ontvangt van het KAD en de voorwaarden van het KAD worden opgevraagd en indien mogelijk deze worden opgenomen in de Fixi-app (vragenhalfuurtje)	Wanrooij	1054

305	01-09-20	00	Kijken naar de zoekterm m.b.t. de staat van de bermen zodat klachten gerichter achterhaald kunnen worden (vragenhalfuurtje)	Wanrooij	1055
306	01-09-20	4	Aan de raad terug te koppelen wat er fout is gegaan bij toezegging LTA 1038/nr 295 op de besluitenlijst (zienswijze aan RAV) (Besluitenlijst)	Meygaarden	1056
307	01-09-20	4	Alert zijn op terugkoppeling vanuit de regionale PoHo's richting de gemeenteraad (besluitenlijst-Regionaal)	Meygaarden	1057
308	01-09-20	9	Schriftelijk terugkomen op de gestelde vraag van BALANS m.b.t. respijtzorg (Regionale budgettaire kader Jeugdhulp)	Lestrade	1058
309	01-09-20	10	Nagaan hoe vaak de klankbordgroep bij elkaar is geweest (Gebiedsvisie Hamsestraat-Roderweg)	Wiel	1059
310	01-09-20	13	De notitie gemeenschapsfuncties terugnemen, uit te breiden/te verduidelijken en mee te nemen in de kerntakendiscussie (Motie vreemd aan de orde van de dag 'Geen notitie gemeenschapsfuncties zonder burgerparticipatie op de raadsagenda')	Lestrade	1060
311	01-09-20	13	In gesprek gaan met de relevante organisaties over hun opvatting van de 3 gestelde scenario's (Motie vreemd aan de orde van de dag 'Geen notitie gemeenschapsfuncties zonder burgerparticipatie op de raadsagenda')	Lestrade	1061
312	01-09-20	14	In gesprek gaan met de buurt (o.a. bewoners Fellenoord, Grote Beemd, Kleine Beemd, het JRL en de winkels) van de Brederodeweg over de mogelijke plaatsing van een JOP (Motie vreemd aan de orde van de dag 'Mogelijke verplaatsing JOP naar Brederodeweg')	Broek	1062

Legenda

Afgehandeld

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 22 september 2020

DE RAAD VOORNOEMD,
de griffier,
I.H.M. Smits

de voorzitter,
R.S. van Meygaarden

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Ag. Nr: 6
Datum: 22 september 2020

Onderwerp

Lijst van ingekomen stukken 27 augustus 2020 t/m 18 september 2020).

Toelichting: Fracties kunnen stukken van de onderstaande lijst agenderen voor een volgende raadsvergadering. Hierbij de volgende kanttekeningen:

- Raadsinformatiebrieven (RIB) kunnen niet worden geagendeerd.
- Agendering van z.g.n. vragen ex artikel 37 RvO geschiedt alleen, indien minimaal 2 fracties daarom verzoeken.
- Stukken onder rubriek B die voor agendering worden voorgedragen, worden pas op de agenda van de raad geplaatst wanneer (indien nodig) de beantwoording van het college daarbij gevoegd kan worden.

Inhoud

A. Stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Nr	Afzender	Onderwerp	Datum
1	WSD	Nieuwsbrief	03-09-20
2	Gemeente Oss	Motie 'Onderzoek relatie luchtkwaliteit en luchtwegaandoeningen'	03-09-20
3	Tweede Kamer	Motie Afschaffen verhuurdersheffing	09-09-20
4	Stichting STOP Kinderarmoede	Samenwerking gemeenten in Nederland en Stichting STOP	09-09-20
5	Stichting Vluchteling	Relocatie 500 kinderen vanuit Griekenland	10-09-20
6	College B&W	Antwoord vragen ex art 37 RvO D66 Verkoop Villa Phaf	10-09-20
7	College B&W	Antwoord vragen ex art 37 RvO CDA Herindelingsverkiezingen 2020	10-09-20
8	College B&W	Antwoord vragen ex art 37 RvO BALANS Toename onveiligheidsgevoel	17-09-20
9	College B&W	RIB Jaarverantwoording kwaliteit kinderopvang 2019	17-09-20
10	KBO	Belang seniorenbeleid Boxtel	17-09-20

De voorzitter van de raad stelt u voor de onder A 1 t/m 10 genoemde stukken voor kennisgeving aan te nemen.

B. Stukken ter afdoening in handen te stellen van het college van B&W en/of griffie

Nr	Afzender	Onderwerp	Datum
1	Diverse bewoners	Bezwaren Savendonksestraat t.a.v. plannen ARK	27-08-20
2	Natuurwerkgroep Liempde	Zienswijze Savendonk-plannen ARK	27-08-20
3	Raad van State	Bp Centrum Boxtel, uitbreiding indieners	27-08-20

Ag. Nr: 6
Datum: 22 september 2020

4	Raad van State	Bp Achter den Eijngel drietal brieven, beroep	10-09-20
5	Stichting Rond Kerk en Orion	Reactie en vragen op concept beleidsnota huisvesting arbeidsmigranten	15-09-20
6	Gemeente Leusden	Verzoek ondersteuning motie compensatie zwembaden om faillissementen te voorkomen	17-09-20
7	ZLTO	Tweetal brieven Reactie beleid huisvesting arbeidsmigranten	17-09-20

De voorzitter van de raad stelt u voor de onder B1 t/m 7 genoemde stukken in handen te stellen van het college van B&W en/of griffie.

Boxtel, 22 september 2020
De voorzitter van de raad,

R.S. van Meygaarden

Tekst inspreken bij de Gemeenteraad van Boxtel op 22.9.2020

Geachte voorzitter,

Ik vind het heel moeilijk hier te staan. De afgelopen 12,5 jaar heb ik mensen met mijn enthousiasme en vuur geïnspireerd maar nu is er van al mijn vuur nog maar een klein beetje over. Mensen die mij kennen weten dat ik ben van de inhoud en van een goede onderbouwing. Ik vind het moeilijk allerlei etiketten opgeplakt en opvattingen toegeschreven te krijgen waarin ik mij niet herken. Ik heb in Boxtel nog nooit de man gespeeld. Altijd was ik opbouwend, meewerkend en positief. Ik bevind me nu in een positie dat ik iets moet doen wat ik nog niet eerder gedaan heb: De man te spelen. Ik vind niet dat ik het verdiend heb behandeld te worden zoals de wethouder heeft gedaan. Een wethouder die met ons niet één keer in de afgelopen jaren inhoudelijk heeft overlegd en precies lijkt te weten wat ik denk. Er is hier met een overzicht gewapperd dat niet klopt. En er is gezegd dat de ambtenaren gillend gek van ons zouden worden, wat ook niet klopt. Na 10 jaar van beloften voor een goed ouderenbeleid van meerdere wethouders en vorig jaar nog de belofte van B&W om met een definitieve notitie te komen, moesten wij via ambtenaren horen dat dit niet doorgaat. Dit was heel pijnlijk; ook dat we daarover niet met de wethouder konden spreken. Ik heb oprecht gemeend de democratische route te volgen en vond een brief met een noodkreet aan u hier op zijn plaats.

Omdat het zo onrechtvaardig voelt, wil ik een aantal reacties van de wethouder pareren.

- Allereerst zijn ook wij voor een inclusief beleid dat ervoor zorgt dat alle kwetsbare mensen mee kunnen doen. De ouderen zullen daarbij, zeker in de toekomst, de grote meerderheid gaan vormen. Wij willen echter ook aandacht voor vitale ouderen omdat zij een deel van de oplossing zullen vormen.
- Wij zijn wij niet van plan heel Boxtel vol te leggen met rolstoelpaden. Wij vragen in het kader van een inclusief beleid aan de gemeente het geratificeerde VN-verdrag na te leven. De gemeente heeft de wettelijke plicht ervoor te zorgen dat ook mensen met een rolstoel deel kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer, zeker bij nieuwe projecten.
- Wij hebben niet alleen oog voor ouderen maar voor alle mensen die zich in een kwetsbare levensfase bevinden en wij proberen hun belangen zoveel mogelijk mee te nemen. Wij zijn voor sociale duurzaamheid en willen ervoor zorgen dat de huidige ontwikkelingen niet ten koste gaan van het verdienvermogen en de emotionele draagkracht van de jongere generaties.
- De noodzaak van een goed ouderenbeleid raakt ons allemaal. Enerzijds in onze portemonnee, anderzijds in ons hart. Iedere wijk en buurt zal kwetsbare mensen kennen die in de knel komen. Buren die huilend bij je op de stoep staan, die verloren rondlopen, die het gas aan laten. Hoeveel eelt moeten wij op onze ziel krijgen om hieraan voorbij te kunnen gaan?

Dan ga ik nu liever over op datgene waarvoor ik eigenlijk kom: de noodzaak van een goed ouderenbeleid. Wat maakt nu dat **de landelijke overheid** zoveel werk maakt van een goed ouderenbeleid zoals het Programma Langer Thuis, de Task Force Wonen en Zorg en het nieuwe gezondheidsbeleid van mei jl.. In 2015 adviseerde staatssecretaris van Rijn gemeenten al om een lokaal beleid voor ouderen te maken omdat daar veel gezondheidswinst /lees kostenbesparing voor de Wmo te behalen valt.

Wat maakt dat de Task Force Wonen en Zorg **de urgentie** van een ouderenbeleid benadrukt en nog dit jaar wil zien dat alle 355 gemeenten hun uitgangssituatie m.b.t. wonen en zorg meten, daarna de koers bepalen en gezamenlijk aan de slag gaan?
Wat maakt dat wij vanuit Samen Ouder de urgentie en noodzaak voor een ouderenbeleid benadrukken? Beleid zorgt o.i. voor richting, borging en verankering. Zorgt ervoor dat zaken niet van de radar kunnen verdwijnen door de waan van de dag. Het vormt een basis voor de broodnodige samenwerking tussen gemeente, professionele organisaties en vrijwilligersorganisaties. Wij zien drie hoofdpunten als strategische noodzaak.

1) Allereerst de stijgende zorgkosten en de tekorten.
    - Bij ongewijzigd beleid loopt het systeem vast. De Wmo krijgt er een zwart gat bij.
    - Het handentekort. In 2030 zijn ouderen en zeker de kwetsbare ouderen talrijker maar ook vaker kinderloos. Wie kan er voor hen zorgen? In 2040 zijn er 40% minder mantelzorgers; zij nemen nu 80% van alle zorg voor hun rekening. De professionele handen die verpleeghuizen tekortkomen zijn ook thuis niet te vinden.
    - Plaatsgebrek. Mensen met ernstige lichamelijke klachten kunnen niet terecht in verpleeghuizen en worden thuis verzorgd. Er zijn te weinig plaatsen voor tijdelijke opvang.
2) Een tweede noodzaak vormt bestaand beleid
    - De wet- en regelgeving voor ouderen is te versnipperd en complex. Het vergroot onnodig hun kwetsbaarheid. Een knelpunt vormt de scheiding in wetgeving van de zorg, de Wlz, Wmo en Zorgverzekeringswet. Dit leidt vaak tot deeloplossingen en half werk.
    - Het gemeentelijk beleid van toepassing op ouderen is complex en verdeeld over meerdere domeinen. De focus op de vergrijzing komt hierdoor in de uitvoering onvoldoende aan bod.
3) Een derde noodzaak vormt de mentaliteit, het gedrag en de potentie van ouderen
    - Ouderen sorteren onvoldoende voor op een toekomstige oude dag met beperkingen en geven aan tot de doelgroep te behoren maar alles zelf nog te kunnen. Dit gedrag valt in transitiebeleid in de fase van de ontkenning en bagatelliseren. Het gaat voorbij aan het feit dat grote groepen mensen met een lagere Sociaal Economische Situatie niet alles zelf kunnen. Het gaat voorbij aan de wet van de grote getallen die laat zien dat de zelfredzaamheid af- en de zorgafhankelijkheid toeneemt met de leeftijd. Tussen 65 en 95 jaar stijgen de gemiddelde zorgkosten drastisch. Bij niet kwetsbare ouderen met ruim 400% van €3.220 tot €13.409 pp. Bij kwetsbare ouderen van €15.000,- tot €25.000,- pp..
    - Ouderen zorgen zelf onvoldoende voor een goede woning en financiële planning voor de vierde levensfase. 80% van de 55-plussers die in een ongeschikte woning woont denkt aan een traplift. Gemeente maak je borst maar nat.
    - Het enorme potentieel van de vitale ouderdom in de derde levensfase wordt nog onvoldoende benut terwijl dit maatschappelijk gezien bikkelhard nodig is.

Waarom **nu** een beleid?: **NOW IS THE MOMENT.** Het gat tussen verpleeghuis en thuis wonen is te groot**.** Goede woningen, woonzorgcombinaties en woonomgevingen worden cruciaal. Over tien jaar volgt ‘de grote hausse’, en dan moet het volgens de Task Force Wonen en Zorg georganiseerd zijn. In Nederland is de kopgroep al vooruit. Het peloton van gemeenten is in beweging gekomen. Landelijk is er steun voor de gemeenten om de regie te nemen. Laat ons een tussensprintje trekken en ons aansluiten: gebruik maken van de slipstream.

Voorzitter volgens mij gaat het in deze kwestie maar om één fundamentele vraag en dat is de wilsvraag. Ik sta hier voor u en ik vraag de gemeente Boxtel dat zij net zoals de landelijke overheid en collega gemeenten, het nut, de noodzaak en de urgentie van een ouderenbeleid in ziet. Dat zij zich aan haar gegeven woord aan de ouderenorganisaties houdt. Graag wil ik van de Raad horen: Ja ik wil! Van B&W vraag ik niet alleen 'ja ik wil', maar na 10 jaar van beloften ook 'ja ik doe'.

Ik dank u voor uw aandacht,

Drs. Diny Stolvoort, Lid Werkgroep Samen Ouder in Boxtel, 22.09.2020

meewerkend

boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1242536 Openbaar

Onderwerp

1242536 - Notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 - 2027

Status

Besluitvormend

Voorstel

De notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 – 2026 vast te stellen.

Inleiding

De beschikbaarheid van speelruimte is mede bepalend voor de kwaliteit van de woonomgeving die bewoners ervaren. Speelplekken dragen bij aan ontmoeting en sociale cohesie in de buurt. Ook dragen speelplekken vaak bij (maar niet altijd) aan een groene uitstraling van de woonomgeving.
De gemeente Boxtel beheert 93 als speelvoorziening ingerichte locaties met ruim 530 speel- en sporttoestellen en speelaanleidingen. Het speelruimteplan van de gemeente Boxtel was toe aan een actualisatie.

In de nieuwe beleidsnotitie worden enkele nieuwe accenten gelegd. De belangrijkste punten staan hieronder bij elkaar.

- In alle woongebieden dient spelen een integraal onderdeel van de openbare ruimte te zijn, ongeacht het aantal kinderen dat er woont.
- Bij speelruimte gaat het om spelen voor jonge kinderen, maar ook om sportspellen en ontmoeten voor tieners. Voor deze oudste groep zijn de voorzieningen achtergebleven.
- In nieuwe woongebieden moet voldoende ruimte zijn voor kinderen om te spelen.
- Naast formele speelvoorzieningen is ook de vrije speelruimte (grasvelden, bosjes, pleintjes, wadi’s), waar vaak op een andere manier gespeeld wordt, van belang voor een compleet aanbod.
- De speelruimte moet toegankelijk zijn voor inwoners met een fysieke beperking (kinderen en begeleiders). Het gaat om algemene toegankelijkheid, maar ook maatwerk is mogelijk.
- Een buurtspeelplek heeft een belangrijke ontmoetingsfunctie en moet daarvoor ook worden ingericht.
- Eén grote speelvoorziening met een aanbod voor meerdere leeftijdsgroepen draagt meer bij aan de kwaliteit van de woonomgeving dan meerdere kleinere voorzieningen, elk voor een beperkte doelgroep.
- Er is ruimte voor bewonersinitiatieven en participatie.
- Kansen om spelen te combineren met klimaatadaptatie moeten benut worden, maar we stellen ook vast dat combineren niet altijd mogelijk is.
- Vervanging van speeltoestellen aan het einde van hun levensduur meer planmatig en op terreinniveau (efficiënter) aanpakken en daarbij ook per buurt of wijk streven naar voldoende variatie in het aanbod.

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1242536 Openbaar

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is een vastgestelde notitie Speelruimtebeleid Boxtel voor de periode 2020 – 2027.

Argumenten

1.1 De beleidsperiode voor het oude Speelruimteplan is verstreken.

1.2 De notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 – 2027 biedt een goed handvat voor het beheren en vervangen van bestaande en inrichten van nieuwe openbare speelvoorzieningen in de gemeente Boxtel.
De beleidsnotitie gaat in op de manier waarop we in Boxtel omgaan met actuele thema's die een relatie hebben met speelvoorzieningen.

1.3 Door vaststelling wordt het speelruimtebeleid een vast onderdeel van de integrale belangenafweging.
Speelvoorzieningen zijn een essentieel onderdeel van onze openbare ruimte. De openbare ruimte staat onder grote druk. Met de vaststelling van het beleidsplan wordt voor spelen beleidsmatig ruimte gereserveerd en is speelruimte geen restruimte.

1.4 De wensen van inwoners zijn meegewogen.
Voorafgaand aan het opstellen van de beleidsnotitie is de bewoners gevraagd welke wensen en opmerkingen zij hebben. In de loop van het jaar zijn aanvullend nog verzoeken rechtstreeks bij de portefeuillehouder en wijkmakelaar binnengekomen. Alle wensen zijn beoordeeld op hun haalbaarheid en voorzien van een reactie (bijlage 3 in de beleidsnotitie). De bewoners/contactpersonen (indien bekend) zijn hierover geïnformeerd.

2.1 Het huidige budget voor het beheer en onderhoud van speelvoorzieningen is niet afgestemd op bestaand areaal en ambitieniveau.
Om de bestaande speelvoorzieningen duurzaam te handhaven is naast jaarlijks onderhoud vervanging aan het einde van de levensduur van toestellen nodig. De geraamde kosten hiervan zijn opnieuw doorgerekend op basis van de vervangingswaarde van de bestaande speeltoestellen.

2.2 De planning- en controlcyclus is de geëigende procedure om de financiële consequenties te verwerken.

3.1 Continuïteit is belangrijk
De planmatige vervanging gaat uit van jaarschijven op basis van vervanging van toestellen na 10 jaar (conform de vastgesteld afschrijvingstermijn voor investeringen in speelterreinen). Zowel voor de spreiding van de voorbereidingswerkzaamheden als van de financiële lasten is het wenselijk jaarlijks een vergelijkbare werkvoorraad te hebben. De jaarschijven aan het einde van het meerjareninvesteringsplan plannen en dan jaarlijks de activering van de jaarschijf naar voren schuiven, suggereert een flexibiliteit in uitvoeringsperiode die er niet is. Voorbereiding en uitvoering vallen doorgaans in hetzelfde begrotingsjaar. Dit is ook goed omdat we nauw samenwerken met bewoners en de doorlooptijd van een vervanging niet willen verlengen door het proces rondom vaststelling van de begroting en het investeringsplan.

Kanttekeningen

1.1 Esch is niet meegenomen.

Per 1 januari 2021 wordt Esch toegevoegd aan de gemeente Boxtel. De speelvoorzieningen in Esch zijn nog niet meegenomen in de huidige inventarisatie. De speelvoorzieningen in Esch kunnen eenvoudig naderhand toegevoegd worden, zoals dat ook met nieuwe terreinen binnen de huidige gemeentegrenzen zou gebeuren. Dit betekent eenmalig een aanvullende inventarisatie en een structurele aanpassing van de budgetten voor jaarlijks onderhoud en planmatige vervanging aan het einde van de levensduur van de verschillende terreinen.
De beleidsnotitie zal na 1 januari ook op de voorzieningen in Esch van toepassing zijn. Er is geen aanleiding om beleidsmatig voor Esch andere keuzes te maken dan nu voor Boxtel worden gemaakt.

2.1 *Er is onvoldoende financiële ruimte voor de toenemende beheerkosten.*
In de p&c-cyclus zitten afweegmomenten. De extra middelen voor de planmatige vervanging kunnen enkele jaren gedekt worden uit de egalisatiereserve, die zeker voor de eerste jaren nog toereikend is. Vanaf ca. 2028 zullen extra middelen benodigd zijn om de kapitaalslasten te kunnen dekken.

Financiën

Op basis van het bestaand voorzieningenniveau nemen we voor de kosten van het jaarlijks onderhoud € 65.000 op in de exploitatiebegroting.
Voor de planmatige vervanging van de bestaande voorzieningen activeren we jaarlijks via het investeringsplan een jaarschijf van € 200.000. De kapitaalslasten van de vervangingsinvestering komen ten laste van het beleidsproduct. Voor de dekking maken we gebruik van de bestaande egalisatiereserve. Tot en met 2027 kunnen de kosten hiermee gedekt worden.
Voor nieuwe wensen en impulsen wordt budget beschikbaar gesteld via het investeringsplan, middels andere budgetten zoals bijvoorbeeld het wijkbudget, of via externe geldstromen, bijvoorbeeld bij woningbouwontwikkeling. Areaaluitbreiding heeft consequenties voor de omvang van de totale kosten voor het jaarlijks onderhoud en op de omvang van de vervangingsopgave.

Voor een toelichting verwijzen we u naar bijlage 3 bij dit raadsvoorstel.

Uitvoering

De notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 – 2027 treedt in werking door vaststelling van de gemeenteraad. Na goedkeuring door de gemeenteraad zullen de consequenties van dit plan in de begroting worden verwerkt. De begrotingsuitvoering wordt – zo nodig – doorgaans in de bestuurlijke rapportages bijgesteld.

Jaarlijks maken we een voorstel voor de planmatige vervanging van terreinen. De resultaten van veiligheidsinspecties en wensen van omwonenden kunnen aanleiding zijn om te schuiven in de planning. Doorschuiven kan alleen als de veiligheid van toestellen dit toelaat; naar voren schuiven kan alleen als er voldoende financiële ruimte is.

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1242536 Openbaar

Communicatie

Na vaststelling van de beleidsnotitie zullen we hieraan aandacht besteden via de reguliere kanalen. In de beleidsnotitie wordt ingegaan op de manier waarop bewoners kunnen participeren rondom speelvoorzieningen. Ook nu al betrekken we omwonenden bij wijzigingen aan het speelterrein in hun woonomgeving.

Boxtel, 18 augustus 2020
Burgemeester en wethouders van Boxtel,
de secretaris, de burgemeester,
M. Snellen R.S. van Meygaarden

Bijlagen

1. Notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 – 2027
2. Speelruimteonderzoek Boxtel, voorjaar 2020
3. Financiële toelichting

Ter inzage

niet van toepassing

Contactpersoon

F.H. van Dommelen, teammanager RMEO – Inrichting, Verkeer en Reiniging,
r.v.dommelen@mijngemeentedichtbij.nl, 073-5531606.

meewerkend boxtel

Raadsbesluit

Registratienr.: 1242536

Aanhef

De raad van de gemeente Boxtel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 augustus 2020;

Besluit

De notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020 – 2027 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering 22 september 2020;

De gemeenteraad van Boxtel,

de griffier,	de voorzitter,
I.H.M. Smits	R.S. van Meygaarden

Gemeente Boxtel

Notitie Speelruimtebeleid Boxtel 2020-2027

Najaar 2020

meewerkend boxtel

Inhoudsopgave

Inleiding	03
Evaluatie beleid 2008-2017	05
Veldonderzoek buitenspelen Boxtel 2019	06
Speelruimtekaart	07
Speelruimtevisie en uitgangspunten	08
Ambities	09
Uitvoeringsplan 2021-2027	12
Uitvoeringskaart	15
Uitvoeringstabel	17
Bijlage 1: Spelen zonder toestellen	22
Bijlage 2: Ingrepen voor uitvoering	23
Bijlage 1: Inventarisatie bewonerswensen	24

Speelplek #39 - Zonnegloed

Colofon

Titel	Notitie Speelruimtebeleid 2020-2027
Opdrachtgever	Gemeente Boxtel
Opdrachtnemer	Speelplan BV Transistorstraat 53b 1322 CK Almere 036 5236127 www.speelplan.nl
Tekst & onderzoek	Speelplan
Datum	Augustus 2020

Inleiding

Aanleiding

Het vorige speelruimteplan van gemeente Boxtel is in 2008 opgesteld, de afgelopen 10 jaar is met dit plan gewerkt. Ondertussen is de looptijd van het plan verlopen en wordt afgevraagd of de ambities nog van deze tijd zijn. De gemeente Boxtel heeft daarom behoefte aan een actualisatie van het speelruimteplan, waarbij extra aandacht is voor nieuwe trends en ontwikkelingen.

Opzet en werkwijze

Deze actualisatie heeft de vorm van een beleidsnotitie. De nieuwe ambities voor de speelruimte in deze notitie zijn gebaseerd op de speelruimtevisie, een evaluatie van het oude speelruimteplan, een veldonderzoek en de daaruit volgende aanbevelingen voor de verbetering van de speelruimte.

De ambities uit deze notitie zullen verder vormgegeven worden in een uitvoeringsplan en –kaart waar de benodigde ingrepen in de wijken voor de komende jaren weergegeven worden. Samen met een doorrekening van de kosten, kunnen deze uitvoeringsplannen meegenomen worden in een meerjarenbegroting.

Toelichting belangrijke begrippen

In het onderzoek naar de kwaliteit van speelruimte wordt er onderscheid gemaakt tussen ***formele speelplekken*** en ***vrije speelruimte***. De eerste categorie betreft alle speel- en sportplekken die in het beheer van de gemeente zijn en waar bij de inrichting is gewerkt met speel- of sporttoestellen als een schommel, glijbaan of basketbalpaal. Hier vallen ook de schoolpleinen onder. De vrije speelruime betreft de overige bespeelbare openbare ruimte zoals een brede stoep, trapveldje zonder doelen (grasveld) of bosjes om in te ravotten.

Elke wijk wordt opgedeeld in ***speelbuurtjes.*** Buurten, begrensd door barrières waar kinderen (tot 10/11 jaar) niet zelfstandig mogen oversteken. Deze barrières zijn op kaarten weergegeven als rode streepjeslijn. Binnen deze buurtjes willen we dat de speelruimte goed georganiseerd is.

De belangrijkste plek in elke speelbuurt is de ***buurtplek***. Dit is een grotere speelvoorziening waar de buurt uitgenodigd wordt om samen te komen, te spelen, te bewegen én te ontmoeten. Naast de buurtplekken zijn er veel kleine speelplekken in gemeente Boxtel. Hier staan één of enkele speeltoestellen vaak dichter op de woningen. Dit noemen we de ***blokplek*** omdat deze vooral ingericht zijn voor het omliggende blok. Naast de buurt- en blokplek is er soms ook sprake van een ***wijkplek***. Dit zijn buurtplekken, die door een onderscheidende inrichting (bijvoorbeeld grote skatebaan) of ligging (bijvoorbeeld in een centraal park) meerdere buurten bedienen.

Blokplek #08- Ons Doelstraat

Buurtplek #38- Newtonplein

Type speelplek	Bereik	Leeftijdsgroepen	Omschrijving
Blokplek	Direct omwondenden	Meestal exclusief gericht op jonge kinderen (0-9 jaar)	Vaak beperkt in aanbod en omvang. Ze liggen vaak beschut in de woonomgeving en dicht op de woningen, waardoor er goede sociale controle aanwezig is.
Buurtplek	De gehele buurt	Gericht op brede doelgroep (0-12 jaar of 5-19 jaar)	Centrale plek in de buurt met een uitgebreider aanbod dan de blokplek. De buurtplek heeft een belangrijke ontmoetingsfunctie en er is vaak een combinatie van sport en spel aanwezig.
Wijkplek	De gehele kern/wijk of zelfs daarbuiten	Gericht op brede doelgroep (5-19 jaar)	Speel- of sportplek met een onderscheidend aanbod. Deze plekken hebben vaak een duidelijke verblijfsfunctie.

Op de verschillende type plekken is ***uitdaging*** aanwezig die vaak samenhangt met bepaalde leeftijdsgroepen. In de tabel hiernaast is voor verschillende leeftijdsgroepen een overzicht van soorten spel die de groep interesseert. Ook staan er voorbeelden hoe deze bij de inrichting van de formele speelruimte vorm kunnen krijgen[1].

Om een zo groot mogelijke doelgroep op een actieve wijze gebruik te laten maken van de openbare ruimte is het van belang dat er een divers aanbod is dat goed verspreid is over de verschillende speelbuurtjes. Om de ***diversiteit*** te waarborgen, wordt gebruik gemaakt van de Schijf van Vijf voor Buitenspelen.

De *Schijf van Vijf voor Buitenspelen* gaat uit van een divers aanbod aan openbare speel- en sportruimte. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende vijf elementen:

- **Traditionele speelplek:** uitdagende speeltoestellen en ontmoeting.
- **Vieze knieën:** bespeelbaar groen om lekker vies te worden.
- **Pleintje:** verharde ruimte voor vrij spel, fietsen, steppen of knikkeren.
- **Sportplek:** ruimte voor sport, fysieke uitdaging en ontmoeting.
- **Speelroute:** verbindende en veilige kindvriendelijke route door de buurt.

Als de vijf elementen aanwezig zijn binnen de speelbuurt, is er sprake van een rijk en gevarieerd aanbod. De vijf elementen kunnen verdeeld zijn over verschillende formele plekken in een buurt, allemaal samenkomen op de buurtplek, maar ook onderdeel zijn van de vrije speelruimte (bespeelbaar groen of 't pleintje bijvoorbeeld). Tijdens het onderzoek wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van deze verschillende speelvormen.

Leeftijd	Speeluitdaging	Inrichting formele speelruimte
t/m 4 jaar[1]	ontdekken en exploreren van ruimtes, materialen en vaardigheden; rollenspel en fantasiespel	kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen; zand en water; kleurgebruik; beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders
5 t/m 9 jaar	samenspel, regelspel en balspelen gevarieerder en wilder bewegingsspel ontdekking en grensverlegging	toestellen die samenspel stimuleren; klimmen, schommelen; hogere glijbanen; open en besloten ruimtes, verhard en onverhard
10 t/m 14 jaar	samenspel, ontmoeting, creatie en sport competitiever, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag, minder regelspel	trapveldje en andere sportplekken; fysiek uitdagende toestellen, minder gedefinieerd om zelf spel te ontwikkelen; natuurlijke, avontuurlijke inrichting om vorm te geven aan de speelruimte
15 t/m 19 jaar	ontmoeting en sport, uitrusten en chillen; vrijetijdsbesteding met sterke sociale waarde; fysieke grensverlegging	voetbalveld, skatepark, basketbalveld, fietscross, freerunning, bootcamp, al dan niet in combinatie met ontmoetingsplek

1: Spelen kan uiteraard vanaf 0 jaar. Zoals aangegeven in de tabel is er voor hele jonge kinderen geen specifieke inrichting noodzakelijk en is de ruimtebehoefte beperkt voor spelen. Bij de inrichting van speelplekken, en zeker als dit met toestellen is, gaan we daarom uit van een leeftijd vanaf 3 jaar.

Evaluatie beleid 2008-2017

Niet-normgerichte benadering

In het oorspronkelijke speelruimteplan (2008) was het te rechtvaardigen aantal speelplekken gekoppeld aan het aantal kinderen en de leeftijdscategorieën per wijk. In de praktijk blijken deze aantallen vertekenend. Kinderen spelen namelijk ook regelmatig bij opa en oma in de buurt, of spelen door gescheiden ouders op andere plekken dan waar ze staan ingeschreven. Daarnaast groeien toestellen op een speelplek niet mee met de leeftijden in een wijk, omdat deze gemiddeld een levensduur van 15 jaar hebben en blijven staan tot ze niet meer voldoen aan de veiligheidsvoorschriften. Hierdoor zit een wijk met een golf van jonge kinderen al snel opgescheept met toestellen die niet meer uitdagend en passend zijn.

Daarom wordt er in deze notitie meer aandacht gegeven aan de aanwezigheid van uitdaging en diversiteit binnen speelbuurten, dan aan de demografische samenstelling van wijken en buurten. Wel kan in het uitvoeringsplan een speelplek in een kinderrijke buurt hoger op de agenda komen te staan. Veel van de specifieke aanbevelingen bij plekken en binnen buurten uit het plan van 2008 zijn nog relevant.

Van "minder, maar beter" naar "niet minder, maar anders"

In 2008 werd een vermindering van het aantal speel- en sportplekken voorgesteld om structurele budgetten te besparen. 17 plekken verspreid over alle wijken stonden genomineerd om te verdwijnen, op voorwaarde dat de resterende plekken wel meer toestellen en daardoor meer speelwaarde zouden krijgen, met name gericht op oudere kinderen en jongeren.

Anno 2020 beheert de gemeente Boxtel echter nog steeds 92 speel- en sportplekken. Net als in 2008 is de uitdaging voor oudere kinderen en jongeren in delen van gemeente Boxtel nog steeds beperkt. Daarnaast zijn alle bestaande voorzieningen voor jongeren om te ontmoeten verdwenen. De enige plek waar jongeren zichtbaar welkom zijn, is de graffititunnel onder de snelweg.

De vermindering van het aantal plekken is in 2020 geen doel op zich. Van ''minder, maar beter'' gaan we nu voor ''niet minder, maar anders''. Centrale grotere voorzieningen blijven belangrijk, daarnaast wordt ingezet op een diverser aanbod voor meerdere leeftijden.

Bespeelbare openbare ruimte

De bespeelbaarheid van de openbare ruimte was daarnaast een thema in het plan van 2008. Voorgesteld was om deze te verbeteren door middel van speelprikkels, ontmoetingsplekken en veilige oversteekplaatsen. Speelprikkels in de openbare ruimte zijn tijdens het veldonderzoek nauwelijks waargenomen. Ontmoetingsplekken betroffen bankjes bij speelplekken en enkele losgeplaatste bankjes op plantsoenen of langs grote wegen. Voor veilige oversteekplaatsen zijn weinig speciale maatregelen waargenomen. Rond de Amaliaschool hebben bewoners het "seniorvriendelijk kindlint" opgezet, bestaande uit gemarkeerde oversteekpunten en veilige looproutes. Dergelijke oplossingen blijven belangrijk, met name in de drukke wijk Centrum. In andere wijken is veel autovrije ruimte aanwezig waar kinderen veilig kunnen spelen, bv. de ''Sociale As'' in Oost. Spelen en andere functies van de openbare ruimte zijn wel goed afgescheiden (speelplekken, wegen en hondentoiletten).

Omdat de doelen uit 2008 maar beperkt uitvoerbaar bleken, wordt vanaf 2020 met name ingezet op de beschikbaarheid van bespeelbare openbare ruimte en veilige speelroutes om speelplekken te bereiken. Als er wordt gesproken over een bestemmingswijziging van de openbare ruimte, zal bespeelbaarheid altijd worden meegewogen. De wijkmakelaar heeft hierbij de rol om de stem van de kinderen uit de wijk te vertegenwoordigen.

Recente ontwikkelingen

Positieve ontwikkelingen van de afgelopen jaren zijn de aanleg en vernieuwing van grotere sport- en speelvoorzieningen en de integratie van speelmogelijkheden in het groen bij speelplekken. Voorbeelden zijn de Cruyff Court (niet door de gemeente), #85 de Amaliaschool (voetbal, basketbal, spelen en dierenweide), de Sociale as in Oost (#53-54-55 voetbal, basketbal, skaten en natuurlijk spelen) en #24 in Liempde (natuurlijk spelen en skaten).

Lessen voor de toekomst

Een onevenwichtige verdeling, beperkte uitdaging en bespeelbare openbare ruimte zijn thema's die wederom mee worden genomen in deze notitie. Daarnaast zijn er lokaal en nationaal nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte die extra aandacht verdienen (zie *Speelruimtevisie en uitgangspunten*). Om de realiseerbaarheid van de opgenomen ambities te garanderen, wordt daarnaast minder gewerkt met dichtgetimmerde normen en wordt maatwerk en bijsturing mogelijk naargelang lokale ontwikkelingen.

Graffititunnel en oude Duitse spoorlijn

Veldonderzoek buitenspelen Boxtel

In de zomer van 2019 heeft bureau Speelplan de openbare speelruimte in gemeente Boxtel onderzocht. Tijdens het veldonderzoek zijn de speel- en sportplekken beoordeeld en ingedeeld op basis van situering, gebruik, functionele waarde, huidige staat en externe invloed (bewonersbetrokkenheid[1]). Niet alleen de ingerichte plekken zijn onder de loep genomen, maar ook de bespeelbaarheid van de openbare ruimte per buurt. De belangrijkste bevindingen uit dit onderzoek:

- **Aantallen:** de gemeente Boxtel heeft een totaal van 92 openbare speel- en sportplekken in beheer, verspreid over 5 wijken in Boxtel en de dorpen Liempde en Lennisheuvel.
- **Dekking:** binnen elke speelbuurt is een grote speelplek aanwezig waar de hele buurt terecht kan. Deze grote plekken worden ondersteund door een aantal kleinere speelplekken (plantsoenen) en vrije speelruimte waar kinderen terecht kunnen.
- **Onevenwichtige verdeling:** tussen de buurten bestaan er wel verschillen. Boxtel Centrum heeft relatief weinig buurtplekken, Boxtel Oost heeft een overdaad aan kleine speelplekken en Munsel heeft een groot aantal buurtplekken op een relatief klein aantal woningen.
- **Wijkplekken:** naast grote plekken voor de buurt, zijn de Cruyff Court, de Sociale Ass in Oost (#53-54-55), de omgeving van de Amaliaschool (#85) en gebieden waar zowel kinderen als volwassenen gebruik van kunnen maken. Deze trekken bewoners vanuit meerdere buurten die gebruik maken van de unieke voorzieningen. Ook de plek #24 in Liempde heeft door het unieke aanbod (natuurlijk spelen en skaten) een grote aantrekkingskracht.
- **Sporten:** er zijn voldoende sportmogelijkheden in de gemeente. Wel zijn er veel enkele baskets en voetbaldoelen te vinden, die niet allemaal even bespeelbaar zijn (te kleine ruimte of een ongeschikte ondergrond). Er is beperkte variatie aanwezig (voornamelijk voetbal en basketbal) en een aantal sportvoorzieningen is van slechte kwaliteit.
- **Groene speelruimte:** de meeste speelplekken liggen in een groene omgeving (gras en bomen). Regelmatig is het groen hier een speelaanleiding door het gebruik van heuvels, zand, zwerfkeien, klimbomen en bosjes. Niet altijd zijn bomen aanwezig die voor gewenste schaduw zorgen.
- **Speeluitdaging en diversiteit:** het speelaanbod is voornamelijk gericht op kinderen van 3-9 jaar. Voor oudere kinderen is niet op elke buurtplek iets uitdagends te vinden. Sporten en spelen in het groen zijn voor de leeftijd 9+ een alternatief op traditioneel spel met toestellen. Ook dit is niet in elke buurt aanwezig.
  In Boxtel kun je naast traditioneel spel met toestellen ook spelen in het groen. Boxtel heeft geen speelpleintjes of-routes, maar wel buurten met voldoende bespeelbare vrije ruimte op straat en in het groen.
- **Vrije speelruimte:** aan de randen van buurten zijn veel groene openbare ruimtes te vinden waar kinderen prima kunnen spelen. Tussen de huizen zijn er autovrije straatjes en pleintjes en kleine grasveldjes te vinden. Dit aanbod verschilt wel veel per buurt. In Oost is er veel meer vrije speelruimte en worden verschillende autovrije groenstroken verbonden met elkaar tot grote gebieden waar veilig gespeeld kan worden.

De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn in de ambities voor de speelruimte verwerkt.

1: Onder externe invloed (bewonersbetrokkenheid) is tijdens het veldwerk bijvoorbeeld gekeken naar de aanwezigheid van zwerfvuil (negatieve betrokkenheid) en of bewoners zelf elementen om te spelen en ontmoeten hebben toegevoegd (positieve betrokkenheid).

Voorbeeld van speel- en sportplekken in Boxtel

Voorbeelden van vrije speelruimte in Boxtel

Speelruimtekaart - gemeente Boxtel

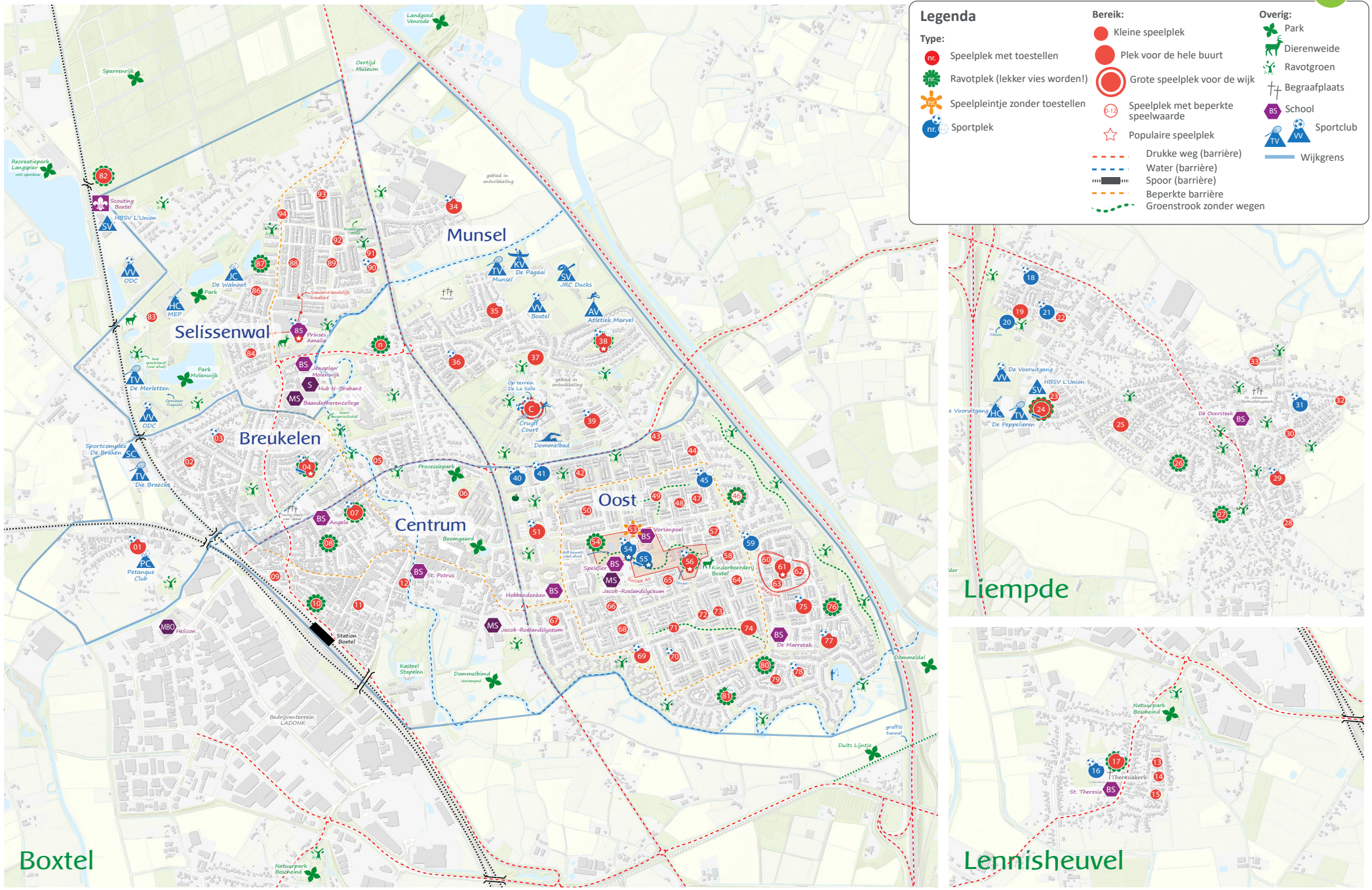

Speelruimtevisie en uitgangspunten

Belang van goede openbare speelruimte

Spelen is voor de ontwikkeling van kinderen van groot belang. Tijdens het spelen ontwikkelen kinderen motorische, cognitieve, sociale, creatieve en emotionele vaardigheden die belangrijk zijn om deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast is buitenspelen gezond, draagt het bij aan de sociale contacten in de buurt en biedt het spelmogelijkheden die binnen niet mogelijk zijn. Het is niet voor niets dat de overheid al decennia lang een rol speelt bij het voorzien in voldoende en aantrekkelijke, veilige speelplekken.

Voldoende en aantrekkelijke speelruimte is tevens goed voor de positieve beleving en leefbaarheid van een wijk. Zeker als gekozen wordt voor de juiste inrichting kunnen speel- maar ook sportplekken een belangrijke ontmoetingsfunctie vervullen. Voor (groot)ouders van jonge kinderen is het bijvoorbeeld fijn als er bankjes bij een speelplek staan. Oudere kinderen kunnen goed ingerichte speelplekken of sportplekken gebruiken als ontmoetingsplek om na school af te spreken, samen te sporten en/of spelen of om op ontdekkingstocht te gaan.

Visie

In deze adviesnota wordt daarom gericht gestuurd naar dit bredere belang van goed ingerichte speel- en sportruimte. De gemeente wil met deze notitie de volgende visie uitdragen:

- De openbare ruimte in Boxtel moet alle inwoners van jong tot oud uitdagen tot beweging, spel, ontmoeting en ontspanning.
- Bewonersparticipatie is belangrijk om de inrichting van speel- en sportplekken af te stemmen op de behoeftes van jeugd en andere inwoners.
- Vrije speelruimte op speelplekken, maar ook daarbuiten zoals grasvelden, bosjes, plantsoenen, stoepen, pleintjes en autoluwe straten zijn minstens van even groot belang voor het stimuleren van spel en beweging.

Uitgangspunten

Om deze visie uit te dragen is het belangrijk uitspraak te doen over trends en ontwikkelingen in de openbare ruimte. Gemeente Boxtel gaat als volgt om met deze ontwikkelingen:

- **Inclusieve speelruimte:** Boxtel wil een aantrekkelijke buitenruimte voor alle inwoners creëren, ook voor mensen met een fysieke beperking. Hiervoor zijn bereikbaarheid, toegankelijkheid en bespeelbaarheid belangrijke inrichtingscriteria voor de openbare ruimte die worden meegenomen bij uitvoering en participatie.
- **Jongeren:** de openbare ruimte wordt door deze groep vaak gebruikt om elkaar te ontmoeten en te bewegen. Jongeren weten wat ze willen en kunnen goed meedenken. In een overleg met jongeren worden specifieke doelstellingen bepaald.
- **Nieuwbouwwijken:** bij de aanleg van nieuwbouwwijken zijn er kansen de openbare ruimte optimaal in te richten voor spelen, sporten en ontmoeten. Door middel van normen en programma's van eisen wordt voldoende ruimte gereserveerd en speelwaarde gegarandeerd.
- **Klimaat en duurzaamheid:** toestellen worden gekozen van een materiaal dat past bij gebruiksintensiteit en omgeving van de speelplek; en bieden voldoende uitdaging om 10 jaar na plaatsing nog gebruikt te worden. Daarnaast is er extra aandacht voor klimaatadaptatie (warmte- en wateroverlast) bij de inrichting van speel- en sportplekken. Bomen en struiken zorgen bijvoorbeeld voor schaduw en nemen water op en horen daarom thuis op speelplekken.
- **Natuurlijk spelen:** In Boxtel wordt er al langer gewerkt met natuurlijke elementen bij de inrichting van speelplekken. Natuurlijke speelaanleidingen zijn een goede aanvulling op bestaande speelplekken met toestellen in een groene omgeving. Voor uitdagend spel is echter ruimte en voldoende speelwaarde noodzakelijk, hiermee moet rekening gehouden worden bij de inrichting van plekken.
- **Bewonersinitiatieven en participatie:** de ideeën en wensen van de inwoners van Boxtel zijn waardevol voor het creëren van een goede openbare ruimte. Bij (her) inrichting van speel- of sportplekken worden direct omwonenden meegenomen in het beslissingsproces. Aanvragen voor nieuwe plekken of initiatieven kan de gemeente ondersteunen bij voldoende noodzaak en draagvlak.

De visie en uitgangspunten resulteren samen met de evaluatie van het vorige speelruimteplan en de bevindingen van het veldwerk in ambities voor de richting die gemeente Boxtel de komende jaren op wil gaan met de openbare speel- en sportruimte.

Ambities

Op basis van het onderzoek, de visie en uitgangspunten zijn een aantal ambities opgesteld voor de gemeente Boxtel.

Thema 1 - Versterken van buurt- en wijkplekken

Hoe is het nu?

- Het formele speelaanbod is vooral gericht op (jonge) kinderen.
- In alle speelbuurten is sprake van tenminste één buurtplek, deze is niet altijd zo ingericht dat de hele buurt (jong tot oud) hier gebruik van maakt.
- Uitdagende sportvoorzieningen zijn niet in elke buurt aanwezig (inrichting of staat).
- In heel Boxtel zijn weinig wijkplekken. Er zijn wel gebieden die hier potentie voor hebben.
- Mensen met een beperking kunnen moeilijk komen op het merendeel van de speelplekken; er zijn wel soms toestellen die voor hen geschikt zijn.

Ambitie:

- Tenminste één goede buurtspeelplek per speelbuurtje. Bij grote speelbuurten werken met een actieradius van 400 meter voor een buurtplek.
- Naast een aanbod voor kinderen, worden op één of meerdere wijkplekken diverse doelgroepen bedient (bijvoorbeeld jongeren).

Welke acties kunnen daaraan bijdragen?

- **Gericht inzetten op het versterken van de buurtplekken en inrichten van plekken voor heel de wijk:** op een select aantal grotere speelplekken moet bij de herinrichting rekening gehouden met een veel bredere doelgroep (0-100 jaar) en de combinatie van samen spelen, bewegen en ontmoeten.
- **Stimuleren verblijfswaarde:** door het creëren van prettige verblijfsplekken op centrale buurt- en wijkplekken wordt ontmoeting en samenspel gestimuleerd. Zitmogelijkheden, tafels, afvalbakken en (bij wijkplekken) watertappunten kunnen hiertoe bijdragen. Deze plekken moeten door hun ligging geen overlast veroorzaken voor omwonenden.
- **Verbeteren kwaliteit sportplekken:** sportplekken kunnen een prima buurtplek zijn, mits deze goed zijn ingericht en zo dus ook de hele buurt kunnen ontvangen. Belangrijk is om hierbij een aantal sportplekken echt goed in te richten zodat gebruikers elkaar hier kunnen ontmoeten. Bij veel, maar minder goed ingerichte, sportplekken is het gebruik vaak lager.
- **Verbeteren inclusiviteit:** het betrekken van inwoners met een beperking, niet door voor hen aparte speel- of sportplekken in te richten, maar juist door de toegankelijkheid en mogelijkheden tot meedoen en samenspel te vergroten op de buurt- en wijkplek.

Concreet voorbeeld

- De Sociale As in Boxtel Oost heeft verschillende voorzieningen voor diverse leeftijden. Door deze te verbinden met een route en de verblijfswaarde te verhogen (bv. bankjes en watertappunten) wordt dit een goede plek voor heel de wijk.
- Het gebied rond de dierenweide in het Molenpark heeft potentie een plek voor de hele buurt of wijk te worden door toevoeging van voorzieningen voor een bredere doelgroep.
- Binnen elke speelbuurt wordt tenminste één goed ingerichte sportmogelijkheid gerealiseerd waar je samen kunt spelen en ontmoeten. Sportplekken met achterstallig onderhoud worden opgeheven in Boxtel Oost.

Goed toegankelijke wijkplek (#85)

Sportplek in slechte staat (#40)

Jongeren
Met jongeren wordt een overleg gehouden om te bepalen op welke plekken en wat voor ingrepen wenselijk zijn om het speel- en sportaanbod voor hen te verbeterd.

Nieuwbouwwijken
In nieuwbouwwijken is het van belang dat de openbare ruimte voldoende ruimte biedt om te spelen. Wanneer 3% van de oppervlakte van de ontwikkeling (wonen + verkeer- en verblijfsgebied + groen) daadwerkelijk beschikbaar is als bespeelbare ruimte, is er voldoende speelruimte. Bij ontwikkelingen groter dan 10 ha wordt ten minste één uitdagende buurtspeelplek aangelegd, met een actieradius van 400 m om die plek te bereiken. Daarnaast zullen enkele blokplekken voor jongere kinderen nodig zijn, met een actieradius van ca. 200 m. Wanneer de afstand tot de buurtplek te groot wordt, is ook een blokplek voor iets oudere kinderen nodig. Bij kleinere ontwikkelingen kan gekozen worden voor een kleinere buurtplek of meerdere blokplekken. De beschikbare speelruimte in de omgeving speelt een rol bij de keuze. Om versnippering van de speelruimte tegen te gaan, is een blokplek minstens 500 m^2 en een buurtplek bij voorkeur 3.000 m^2.

De functies groen, verblijfsruimte, waterberging en spelen kunnen niet zonder meer samenvallen. Bij bespeelbare ruimte ligt de focus primair op spelen en verblijven. Bij de inrichting van plekken is het van belang ook aandacht te hebben voor diversiteit in het aanbod. Het gebruik van alleen natuurlijke speelaanleidingen wordt afgeraden, omdat dit weinig uitdagend is.

Thema 2 - De invulling van de blokplek

Hoe is het nu?

- Er zijn veel kleinere speelplekjes. Een aantal hiervan heeft veel toestellen, maar is toch niet uitdagend genoeg voor 9+ jaar.
- De blokplekjes zijn allemaal ingevuld met toestellen, soms aangevuld met natuurlijke speelaanleidingen. Ze zijn weinig onderscheidend ten opzichte van elkaar.
- In Oost liggen veel blokplekjes waardoor kinderen op korte loopafstand een speelplek kunnen bereiken.
- In Centrum en Selissenwal zijn kinderen door gebrek aan buurtplekken op loopafstand aangewezen op de blokplekken. Hier is met name voor oudere kinderen de diversiteit en uitdaging beperkt.

Ambitie:

- Meer variatie in het formele speelruimteaanbod en blokplekken die aanvullende speelwaarde bieden naast de buurtplek. Actieradius blokplekken: ca. 200 m.

Welke acties kunnen daaraan bijdragen?

- **Inrichting van omliggende blokplekken variëren:** in gebieden waar weinig buurtplekken zijn en gemaakt kunnen worden, is de blokplek soms de enige speelmogelijkheid. Door de speelvormen van omliggende blokplekken te variëren, worden kinderen gestimuleerd om op onderzoek uit te gaan in de buurt. Dit gaat samen met het creëren van veilige routes. Enkele blokplekken met een wat afgezonderde ligging in deze buurten kunnen zelfs specifiek ingericht worden voor 10-14 jaar.
- **Veilige en speelse routes aanleggen tussen speelplekken:** met name in gebieden waar weinig buurtplekken zijn en plekken samen een compleet aanbod hebben (o.a. Centrum, Selissenwal). Voorbeeld is het seniorvriendelijk kindlint bij de Amaliaschool.
- **Een deel van de blokplekken omvormen:** in speelbuurtjes met goede buurtplekken is het niet nodig om de blokplekken óók in te richten met speeltoestellen. Hier kan een alternatieve inrichting van meer waarde zijn (speelveldje of -pleintje).
- **Een deel van de blokplekken opheffen:** aanbevolen wordt om blokplekken in goede speelbuurtjes alleen om te vormen als bewoners hier behoefte aan hebben en betrokken zijn. Er is dan niet alleen meer mogelijk (specifiek onderhoud bijvoorbeeld), maar op deze plekken wordt ook het eigenaarschap versterkt en sluit de omgevormde plek beter aan bij de behoefte (en wordt dus ook beter gebruikt).

Concreet voorbeeld

- De speelplekken in Centrum en Selissenwal krijgen een speelroute met veilige oversteekplaatsen, waardoor ze beter te vinden zijn. Omdat de ruimte beperkt is, worden bij elke plek speciale toestellen aangeboden. Enkele plekken kunnen specifiek ingericht worden voor pubers.
- In Oost liggen meer dan voldoende plekken. Hier kunnen enkele blokplekken ingevuld worden met een alternatieve inrichting (speelveldje of -pleintje, zie bijlage 1) of worden opgeheven.

Combinatie toestellen en natuurlijk spelen (#76)

Beperkt uitdagende blokplek (#68)

Enkel natuurlijk spelen met een beperkte uitdaging

Spelen, klimaat en duurzaamheid

Veel van de speelplekken in Boxtel liggen in een groene omgeving met gras als ondergrond. Zeker als rond de speelplek ruimte aanwezig is en er gebruik wordt gemaakt van natuurlijke speelaanleidingen heeft deze inrichting een extra speelwaarde voor kinderen. Er moet wel op gelet worden dat het niet wenselijk is om alle vormen van groen te gebruiken voor spelen, denk aan kwetsbare bomen of wadi's. Daarnaast kunnen mensen met een lichamelijke beperking zich niet makkelijk over een grasondergrond bewegen. Buurtplekken worden daarom bij herinrichting bereikbaar, gedeeltelijk toegankelijk en bespeelbaar ontworpen.

Een groene inrichting heeft een positief effect op de capaciteit een plek om water op te nemen en gaat opwarming tegen. Beschutting zorgt er daarnaast voor dat plekken langer bespeelbaar zijn (zeker verharde speelplekken) en planten nemen het water op.

Thema 3 - Bewonersparticipatie

Hoe is het nu?

- Bij herinrichting worden bewoners uitgenodigd mee te denken over de inrichting van de speelplek. Voor buurtplekken maakt de gemeente voorstellen waar bewoners op kunnen reageren. Bij blokplekken worden bewoners gevraagd zelf met ideeën te komen.

Waar willen we naar toe?

- Goede participatie en betrokkenheid van bewoners bij de uitvoering van het speelbeleid.

Welke acties kunnen daaraan bijdragen?

- **Uitvoeringsplan opstellen in samenspraak met bewoners:** in het plan voor uitvoering worden de geïnventariseerde wensen van bewoners meegewogen.
- **Duidelijk stappenplan bij initiatieven:** niet aan elk initiatief kan doorgang verleend worden, maar sommige initiatieven moeten juist gestimuleerd worden vanuit de gemeente (zie ook volgende punt). Het is belangrijk om een duidelijke actie- of stappenplan te hebben zodat initiatiefnemers weten wat er komt kijken bij een goed idee en of een initiatief kans van slagen heeft (verwachtingsmanagement).
- **Betrokkenheid en energie bewoners benutten:** bij de inrichting, zeker van blokplekken, is de betrokkenheid van bewoners waardevol. Aanbevolen wordt daarom om zodra een initiatief binnenkomt te kijken hoe dit kan worden gekoppeld aan het bestaande uitvoeringsplan of aan een ander initiatief in de buurt. Daardoor wordt de kans van slagen sterk vergroot. Als een groep bewoners actief aan de slag wilt met een bestaande plek is het zinvol om te kijken of de geplande herinrichting wellicht kan worden vervroegd.
- **Verder vergroten betrokkenheid bij herinrichting:** om de participatie optimaal in te zetten wordt aanbevolen speelplekken volledig op te pakken bij herinrichting. Bewoners (vooral kinderen) kunnen dan echt meepraten over de (her)inrichting. Belangrijk is daarbij dat de gemeente vooraf duidelijke de kaders voor herinrichting en participatie bepaalt. Dit kan per plek/buurt verschillen.

Concreet voorbeeld

- Bij bewoners van alle wijken zijn in 2019 wensen opgehaald. Niet alle wensen kunnen waargemaakt worden. Een aantal zijn meegenomen in de uitvoeringsplannen (zie bijlage 3).
- Jongeren worden apart geraadpleegd om input te geven voor uitvoeringsplannen. Zo kunnen zij aangeven welke plekken en inrichtingseisen voor hen het belangrijkste zijn.

Jongeren overleggen over uitvoeringsplan

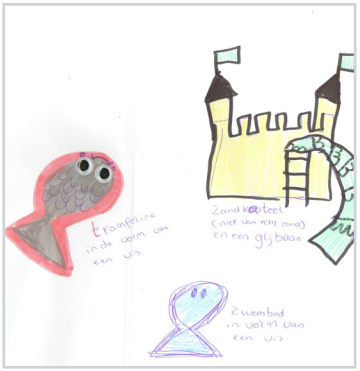

Bewoners gebruiken speelplekken op hun eigen manier

Bewoners bouwen zelf bankje en vuilnisbak

Theoretische vervangingsopgave

Op basis van de theoretische levensduur van speeltoestellen per terrein krijgen we inzicht in de omvang van de jaarlijkse vervangingsopgave. Per terrein is het theoretische vervangjaar bepaald op basis van de theoretische levensduur van de toestellen.

Op dit moment liggen er in Boxtel 92 speel- en sportterreinen, waarvan 22 buurtplekken, 11 buurtsportplekken en 1 particulier terrein. De komende jaren komen de kosten voor vervanging[1] van de huidige toestellen (met een gelijkwaardige inrichting) fors hoger uit dan het huidige beschikbare budget. Zie hiervoor de grijze staven in de grafiek hieronder. De vervangingsopgave kent twee forse pieken, 2020 en 2025, en in 2021 een kleinere piek. In 2020 moeten, afgaande op de vervangingstermijnen van de toestellen, 19 plekken (21% van het areaal) vervangen worden. Dit betreft ook enkele grotere, kostbare locaties (het fitnesspark in Liempde, #20). Na 2025 is er sprake van een veel lagere vervangingsopgave. Dit komt omdat de meeste toestellen geplaatst zijn tussen 2000 en 2010.

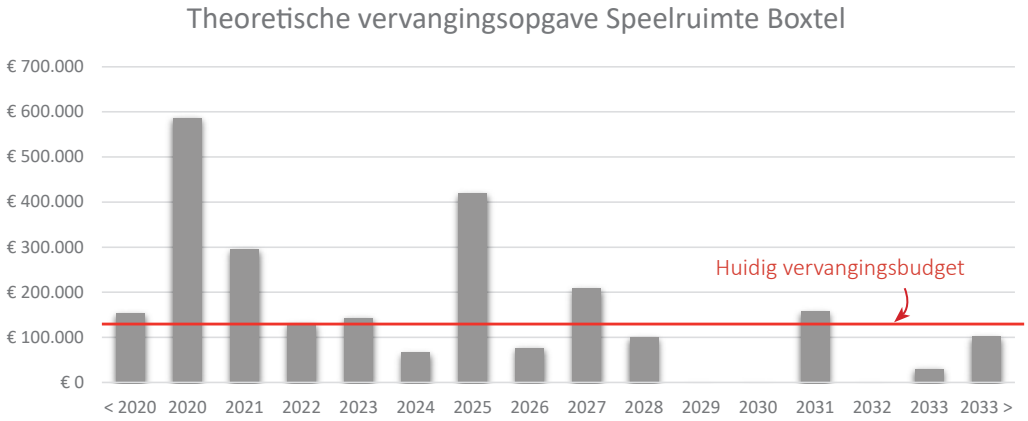

1: De kosten voor vervanging bestaan uit de kosten voor huidige inrichting (incl. plaatsing) met een gemiddelde toeslag van 30% voor ondergonden en 10% voor de verwijdering van de oude toestellen.

Aangepaste vervangingsopgave

Om de ambities van de beleidsnotitie toe te passen en een realistisch uitvoeringsplan op te stellen zijn maatregelen nodig. Voor de uitvoering worden daarom de volgende uitgangspunten voorgesteld:

1. Uitstellen vervangingsopgave

Door de regelmatige controles en de jaarlijkse inspectie krijgen we zicht op de werkelijke noodzaak tot vervanging. Door inzichten uit inspecties en bevindingen uit de veldinventarisatie (voldoende tot goede staat) te combineren, is een aangepaste inschatting van de vervangjaren gemaakt. Ook is het mogelijk om met onderhoud een ingreep één of meerdere jaren uit te stellen (levensduurverlengend onderhoud). Dit is niet altijd zinvol (onderhoud kost ook geld), maar kan wel leiden tot een betere spreiding van de vervangingsopgave.

2. Budget bij herinrichting verlagen

Terreinen die nu een kostbaar aanbod hebben, krijgen bij herinrichting een kleiner budget. Dit betekent dat het toestelaanbod op die locaties beperkter wordt. In sommige gevallen kan zelfs helemaal niet meer gewerkt worden met speeltoestellen, maar worden met alternatieve speelaanleidingen juist andere speelvormen aangeboden. Dit kunnen zowel natuurlijke elementen (zwerfkeien, boomstammen) maar ook speelaanleidingen in verharding (fietsparcourtjes, heuveltjes, belijning) zijn. Zie bijlage 1.

3. Financiering jaarlijks variërend benodigd budget

Voor de financiering van speelvoorzieningen wordt het volgende voorgesteld:

- **Groot onderhoud/vervangingen speeltoestellen:** het budget voor de planmatige vervangingen van speeltoestellen komt jaarlijks beschikbaar door een vast bedrag, € 200.000, te activeren in de begroting (de jaarschijf).
- Het benodigde budget voor de vervanging van speeltoestellen zal elk jaar blijven variëren (ondanks uitgangspunt 1). Om de fluctuaties in benodigd budget op te vangen, wordt gebruik gemaakt van de bestaande egalisatiereserve.
- **Klein onderhoud:** daarnaast is een budget van ca. 4% van de vervangingswaarde van de toestellen beschikbaar voor jaarlijks klein onderhoud.

Om het voorzieningenniveau op peil te houden is het op termijn echter wel noodzakelijk de jaarschijven structureel te verhogen.

Bedragen zijn gebaseerd op het huidige voorzieningenniveau en gaan uit van een vervangingscyclus van 10 jaar. Areaaluitbreiding (nieuwe terreinen in bestaande en nieuwe woongebieden) en uitbreiding van het aanbod op specifieke locaties (impulsen) leiden direct tot meerkosten voor het jaarlijks onderhoud en op termijn tot hogere jaarlijkse vervangingskosten (en hogere jaarschijven).

4. Areaaluitbreiding en impulsen via een aparte investering

Voor nieuwe speelterreinen in bestaande woongebieden en impulsen (gerichte verbeteringen) op bestaande terreinen moet eigen dekking voor worden gevonden, bijvoorbeeld via het investeringsplan. De kosten hiervoor kunnen niet uit budgetten voor jaarlijks onderhoud en planmatige vervanging worden betaald. Deze investeringen leiden tot een toename van de vervangingswaarde van de speeltoestellen (areaaluitbreiding) die doorwerkt in de budgetten voor jaarlijks onderhoud en planmatige vervanging.

In de onderstaande tabel en grafiek is de vervangingsopgave naar aanleiding van de voorgestelde ingrepen in dit uitvoeringsplan voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. Voor de eerste 3 jaar is het redelijk in te schatten voor welke plekken herinrichting nodig is en watvoor ingrepen naar aanleiding van het beleid en participatie passend zijn. Hierna is dit veel minder nauwkeurig. Daarom worden voor de periode 2024-2027 en 2028-2030 gemiddelde bedragen per jaar gegeven. Het is wenselijk per 2 jaar een nieuwe inschatting te maken van de te verwachten levensduur van speeltoestellen, zodat alle noodzakelijke locaties tijdig kunnen worden aangepakt.

In vergelijking met de theoretische vervangingsopgave van de locaties (op basis van de theoretische levensduur van de toestellen), is het met het voorstel van dit uitvoeringsplan mogelijk de kosten voor het vervangingsbudget te spreiden. Het resultaat is een, op korte termijn, lagere vervangingsopgave maar ook een investeringspost voor het toevoegen van de gewenste impulsen. De specifieke ingrepen per locatie zijn voor de komende jaren weergegeven in de uitvoeringstabel. Een toelichting op de ingrepen is te vinden in bijlage 2.

Kostenpost	2021	2022	2023	2024-2027 (gemiddeld per jaar)	2028-2030 (gemiddeld per jaar)
Vervanging	€ 135.300	€ 225.300	€ 253.000	€ 221.650	€ 157.900
Opheffen	€ 1.000	€ 5.800	€ 3.200	€ 700	€ 500
Structurele investeringen (impuls)	€ 40.000	€ 62.500	€ 7.500	€ 1.300	€ 1.700
Eenmalige investeringen (impuls)	€ 27.500	€ 18.500	€ 2.500	€ 13.100	€ -

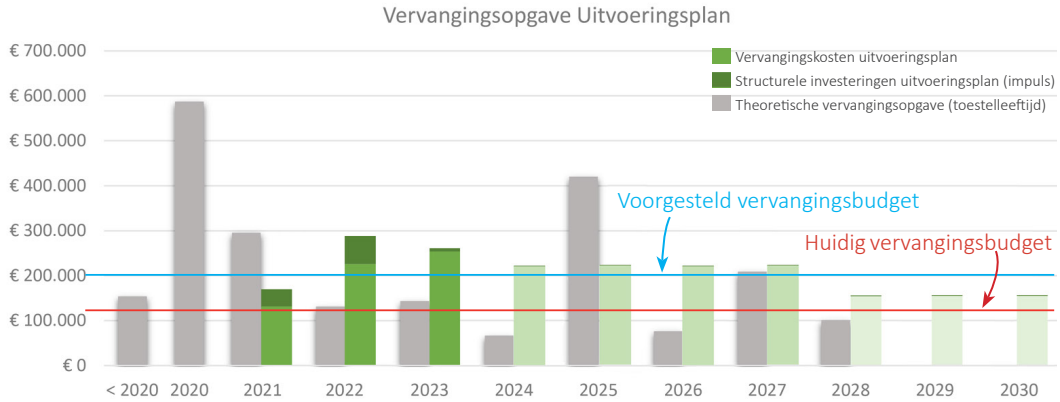

Nieuwbouw

De realisatie van speelvoorzieningen in nieuwbouwwijken dient gefinancierd te worden vanuit de ontwikkeling (grondexploitatie en/of bijdrage projectontwikkelaar). Hiervoor is dus geen initiële investering nodig vanuit het speelbudget. De inrichting van terreinen in nieuwbouwwijken leidt wél tot een toename van de jaarlijkse kosten voor onderhoud en op termijn vervanging.

Met betrekking tot de inrichting van de speelterreinen behoudt de gemeente altijd de regie. Ook bij projectontwikkeling door een ontwikkelaar; in dat geval moet de projectontwikkelaar de ruimte beschikbaar houden (zie *Ambities - thema 1*) en het benodigde bedrag beschikbaar stellen. Dit bedrag wordt vastgelegd in de anterieure overeenkomst.

Overige kaders voor uitvoering

Voor de uitvoering zelf wordt geadviseerd uit te gaan van de volgende kaders:

- **Plekken zoveel als mogelijk volledig oppakken:** dit vergroot de mogelijkheden om echt een functionele wijziging door te voeren (andere doelgroep bijvoorbeeld) en biedt bewoners meer inspraakruimte.
- **Clustreren ingrepen in de openbare ruimte:** hierbij kunnen aanpassingen aan speel- en sportplekken gekoppeld worden aan al geplande en vaak grotere ingrepen en werkzaamheden in de openbare ruimte. Dit scheelt kosten in de uitvoering van de speelplekken (verhardingen, grondwerk, groen). Qua participatie biedt het voordelen om spelen te koppelen aan grotere ingrepen omdat voor bewoners dan vaak de relevantie groter is om hun mening te delen.
- **Kapitaalvernietiging voorkomen:** pas vervangen als toestellen op zijn. Het is zonde om toestellen eerder weg te gooien als deze nog goed voldoen. Omdat een plek ook in zijn geheel wordt opgepakt, kunnen nog goede toestellen tijdelijk elders worden geplaatst of na opgeknapt te zijn weer worden opgenomen in de herinrichting. De verwachte levensduur van speeltoestellen kan tot 3 jaar goed worden ingeschat door een bekwame inspecteur. Aanbevolen wordt om daarom een uitvoeringsprogramma elke 2 tot 3 jaar te laten beoordelen tijdens de jaarlijkse hoofdinspectie.
- **Duurzame inrichting:** op dit moment hanteren we voor investeringen in speeltoestellen een afschrijvingstermijn van 10 jaar. De ervaring leert dat dit met name voor houten speeltoestellen een reële levensduur is. We streven ernaar dat een aanzienlijke deel van de terreinen een inrichting krijgt die langer voldoet, tot 15 jaar. Bij de herinrichting/ vervanging van een terrein moeten hiermee rekening gehouden worden bij keuzes ten aanzien van terreinindeling, toestellen en ondergronden.
- **Bewoners tijdig informeren**: als er ruimte moet zijn voor initiatieven of van de buurt een alternatief wordt verwacht voor de inrichting van een blokplek (bij omvormplekken)

moet de buurt wel tijdig worden geïnformeerd zodat bewoners zich kunnen organiseren en met een goed idee kunnen komen.

- **Samenwerken met gebiedsprofessionals:** bij herinrichting is een integrale aanpak essentieel om geen kansen te missen vanuit sport/onderwijs/groen/verkeer. Hiervoor moeten voorgestelde ingrepen in een vroeg stadium gedeeld worden met de verschillende taakvelden en de wijkmakelaar.

Prioriteiten

De voorgestelde ingrepen worden niet allemaal in één keer uitgevoerd. Plekken worden op de planning geplaatst afhankelijk van de volgende criteria:

1. **Veiligheid:** op basis van het verwachte vervangjaar n.a.v. inspecties wordt in eerste instantie de urgentie bepaald. Plekken die door ouderdom of gebruik gebreken vertonen waardoor ze onveilig zijn, worden als eerste vervangen.
2. **Gebiedsrenovaties:** in gebieden waar werkzaamheden aan de openbare ruimte plaatsvinden, is het praktisch de inrichting van de speel- en sportplekken mee te nemen.
3. **Regie:** in gebieden waar de vraag hoog en het aanbod beperkt is, is het wenselijk een goede voorziening te realiseren. Hierbij wordt rekening gehouden met de dekking: is er binnen loopafstand (200 m blokplek; 400 m buurtplek) een voorziening? Ook het aantal kinderen in een buurt heeft hier invloed op.
4. **Overige aanvragen:** worden in overweging genomen als er een kans op uitvoering aanwezig is en hiermee het speel- en sportaanbod wordt verbeterd. De geïnventariseerde wensen van bewoners zijn waar mogelijk en wenselijk meegenomen in het uitvoeringsplan voor de komende jaren. Het totaaloverzicht van binnengekomen wensen en de reactie van de gemeente is te vinden in bijlage 3.

In gebieden die niet binnen loopafstand van een speelvoorziening liggen en waar wel behoefte is, is het wenselijk een alternatief te zoeken binnen de bestaande ruimte. Zo kan een openbare ruimte met speeltoestellen benut worden als openbare speelplek, denk aan een openbaar schoolplein. Ook kunnen er samenwerkingen worden aangegaan met partijen met niet-openbare speelruimte (bv. speeltuinverenigingen en afgesloten schoolpleinen). Als er wel openbare ruimte beschikbaar is, kan worden overwogen hier een nieuwe speelplek te realiseren.

Als er geen ruimte aanwezig is die voor spelen benut kan worden, zijn andere maatregelen nodig om spelen in het gebied te verbeteren. Een optie is het verbeteren van de bespeelbaarheid van de overige openbare ruimte. Er kan actief informele speelruimte worden gecreëerd (bv. bredere stoepen of auto-luwe straten). Ook kunnen barrières geslecht worden.

Opgave voor komende jaren

In de kaarten en tabellen op de volgende pagina's is de uitvoeringsopgave voor 2021-2027 aangegeven. De uitvoeringsingrepen in de periode 2024-2027 is hierbij een inschatting die te zijner tijd specifieker wordt vastgesteld op basis van inspectiegegevens.

Onderhoud en areaaluitbreiding en/of -transformatie

Sommige ingrepen hebben direct consequenties voor de onderhoudskosten.

Areaaluitbreiding

Bij areaaluitbreiding stijgen (zeker op termijn) ook de jaarlijkse onderhoudskosten. Hierop moet het onderhoudsbudget worden bijgesteld. Geadviseerd wordt om het onderhoudsbudget per areaaluitbreiding (nieuwe plekken, uitbreiding bestaande plekken) te verhogen met 4% van de waarde van de areaaluitbreiding. Zo is ook in de toekomst goed onderhoud gewaarborgd.

Vergroening

Op veel plekken wordt voorgesteld te vergroenen. Werken met natuurlijke elementen bij de inrichting van een speelplek brengt minder investerings- en vervangingskosten met zich mee dan traditionele toestellen bij de aanschaf en aanleg (zie voorbeelden in bijlage 1). Zeker als gekozen wordt voor elementen die lang meegaan (stapstenen, heuvels of een kruipbuis). Het onderhoud van natuurlijke speelplekken vraagt wel meer aandacht dan regulier groenonderhoud. Er wordt vaak gewerkt met minder hoogwaardig of afgewerkt hout dat ook minder lang meegaat (wat niet altijd erg is). Ook is er vaak sprake van meer specifiek groenonderhoud (het is geen leeg grasveld met reguliere beplanting). De kosten voor onderhoud van natuurlijke speelplekken zijn daarom vergelijkbaar met onderhoud van speelplekken met toestellen. Mocht het onderhoud aan de natuurlijke plekken worden uitgevoerd door de afdeling groen, dan zal deze wel rekening moeten houden met meer werkzaamheden (en kosten).

Uitvoeringskaart 2021-2027 - Gemeente Boxtel

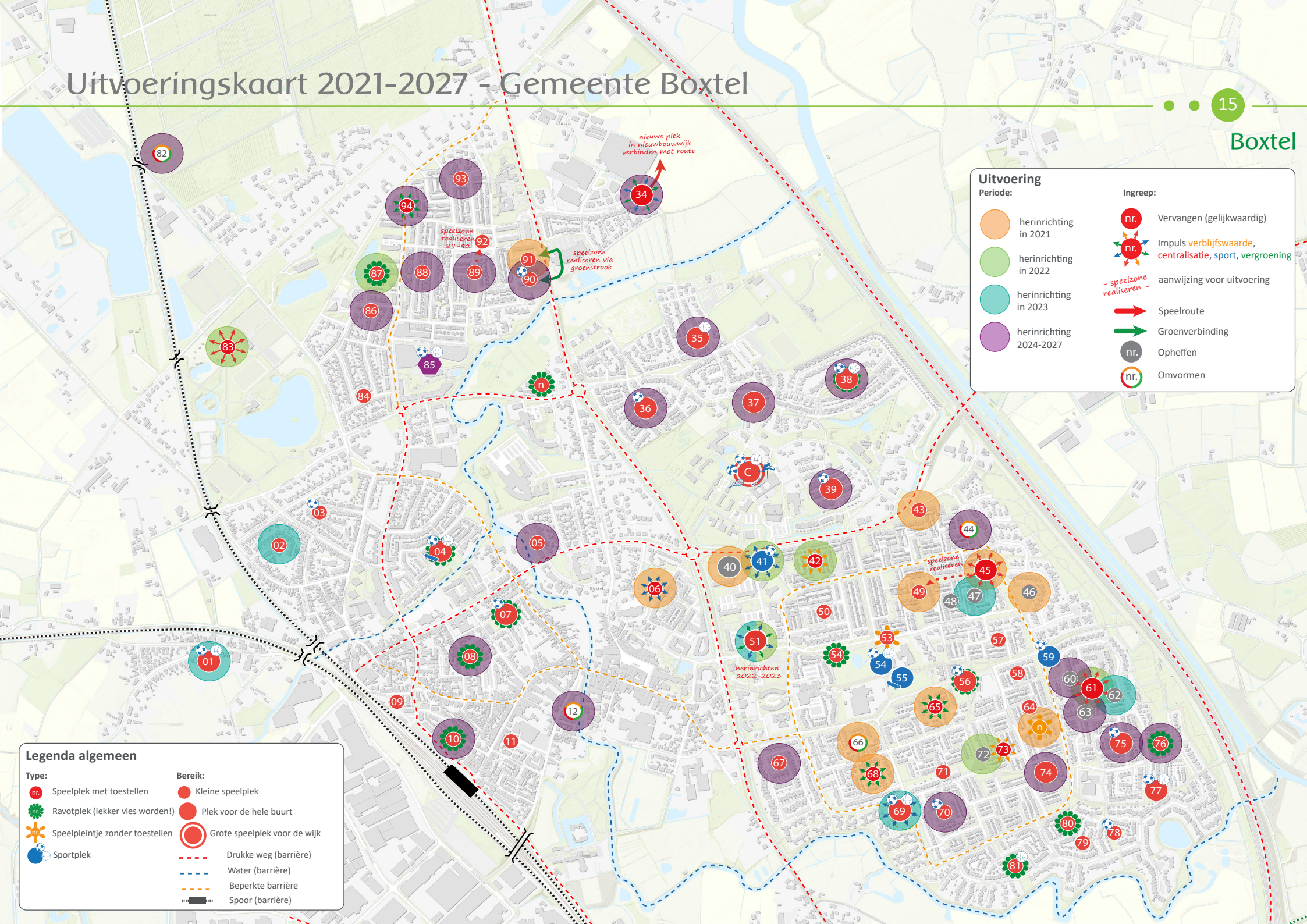

Uitvoering

Periode:

- herinrichting in 2021
- herinrichting in 2022
- herinrichting in 2023
- herinrichting 2024-2027

Ingreep:

- nr. Vervangen (gelijkwaardig)
- nr. Impuls verblijfswaarde, centralisatie, sport, vergroening
- - speelzone realiseren - aanwijzing voor uitvoering
- Speelroute
- Groenverbinding
- nr. Opheffen
- nr. Omvormen

Legenda algemeen

Type:

- nr. Speelplek met toestellen
- nr. Ravotplek (lekker vies worden!)
- nr. Speelpleintje zonder toestellen
- Sportplek

Bereik:

- Kleine speelplek
- Plek voor de hele buurt
- Grote speelplek voor de wijk
- Drukke weg (barrière)
- Water (barrière)
- Beperkte barrière
- Spoor (barrière)

Uitvoeringskaart 2021-2027 - gemeente Boxtel

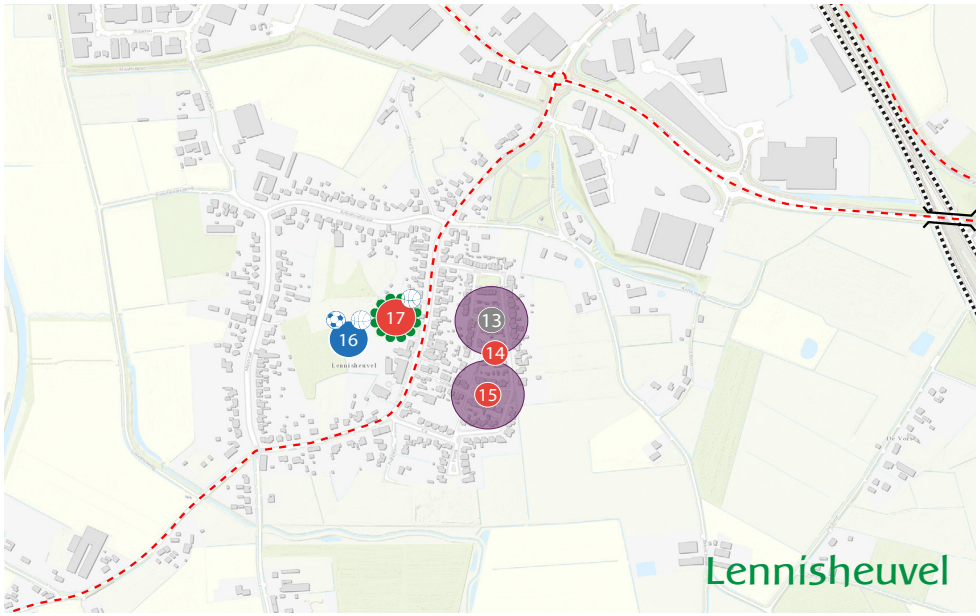

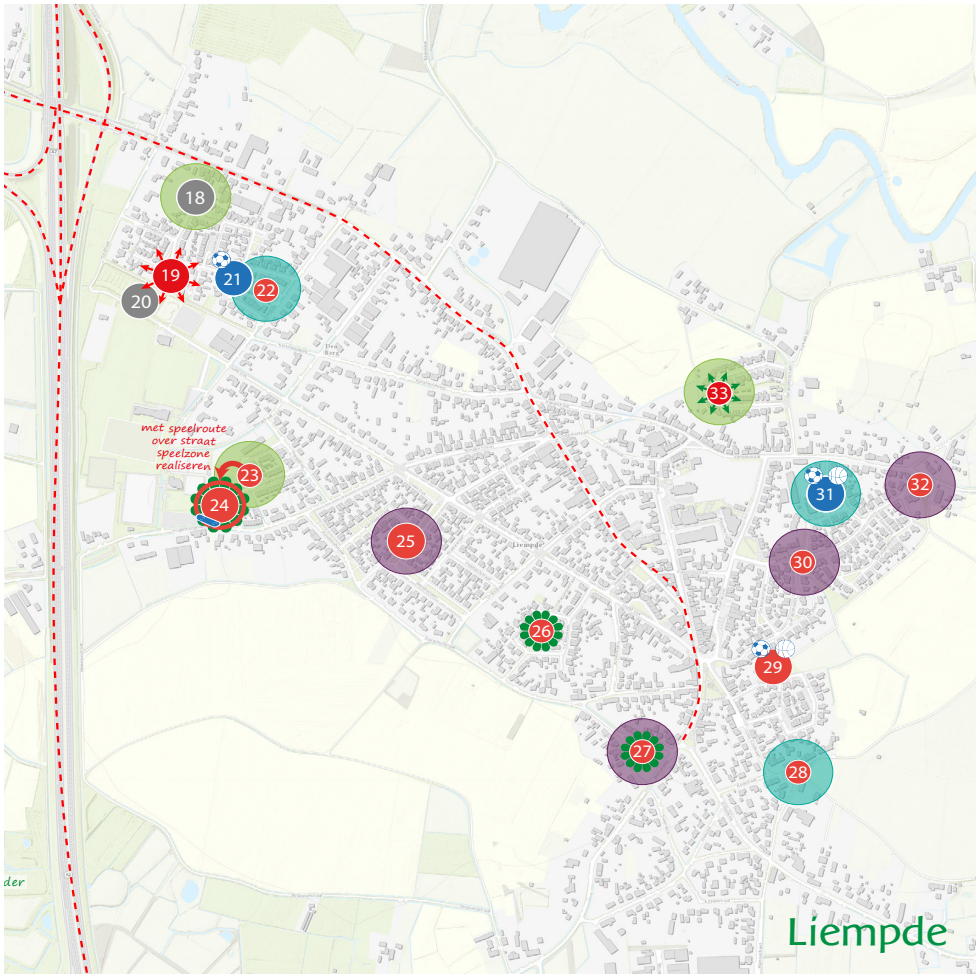

Uitvoering

Periode:

- herinrichting in 2021
- herinrichting in 2022
- herinrichting in 2023
- herinrichting 2024-2027

Ingreep:

- nr. Vervangen (gelijkwaardig)
- nr. Impuls verblijfswaarde, centralisatie, sport, vergroening
- speelzone realiseren aanwijzing voor uitvoering
- Speelroute
- Groenverbinding
- nr. Opheffen
- nr. Omvormen

Legenda algemeen

Type:

- nr. Speelplek met toestellen
- Ravotplek (lekker vies worden!)
- Speelpleintje zonder toestellen
- Sportplek

Bereik:

- Kleine speelplek
- Plek voor de hele buurt
- Grote speelplek voor de wijk
- Drukke weg (barrière)
- Water (barrière)
- Beperkte barrière
- Spoor (barrière)

Uitvoeringstabel - gemeente Boxtel

Code	Naam	Wijk/Plaats	Type plek	Voorgesteld vervangjaar	Voorgestelde ingreep	Kosten vervanging	Kosten opheffen	Structurele investeringen	Eenmalige investeringen	Toelichting Ingreep Uitvoeringsplan
1	Kapelweg / Kalksheuvel	Breukelen	Buurtplek	2023	herinrichten	€ 79.100				Mogelijkheid voetbal voor 12+ bij herinirchting onderzoeken.
2	Strohulzen	Breukelen	Blokplek	2023	herinrichten	€ 29.200				Toegang verbreden en markeren t.b.v. veiligheid.
3	Dufourstraat	Breukelen	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 25.100				
4	Corpus-Leijert	Breukelen	Buurtplek	>2030	impuls spelen	€ 165.600				Verblijfswaarde voor jongeren en volwassenen toevoegen, toestelgedeelte vernieuwen.
5	Deken de Wijsstraat	Breukelen	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 37.400				
6	Duinendaal	Centrum	Blokplek	2021	impuls sport	€ 36.000		€ 5.000		Uitdaging 12+ toevoegen (bv. voetbal).
7	Jan Kruijsenstraat	Centrum	Buurtplek	>2030	herinrichten	€ 49.100				
8	Ons Doelstraat	Centrum	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 23.900				
9	Spoorstraat	Centrum	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 13.800				
10	Van Leeuwenstraat	Centrum	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 13.500				Evt. hogere toestellen plaatsen.
11	Prins Hendrikstraat / Kasteellaan	Centrum	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 20.100				Herinrichten voor oudere kinderen (5-14) met pannaveldje. Geen bankjes, wel andere zitmogelijkheden toevoegen. Meer bomen voor schaduw.
12	Damasthof	Centrum	Blokplek	2024-2027	omvormen	€ -			€ 12.500	Omvormen naar speelpleintje.
13	Het Gescheurd Hemd	Lennisheuvel	Blokplek	2024-2027	opheffen	€ -	€ 800			Kan vervallen, kinderen kunnen naar #15.
14	Het Gescheurd Hemd	Lennisheuvel	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 30.700				
15	Dorsvlegel	Lennisheuvel	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 25.600				Beschutting toevoegen.
16	Lennisheuvel (achter de school)	Lennisheuvel	Sport	>2030	herinrichten	€ 8.700				Eventueel overdwars minigoaltjes aanbieden voor gebruik van de school tijdens pauze.
17	Lennisheuvel	Lennisheuvel	Buurtplek	>2030	herinrichten	€ 49.700				Is net vernieuwd.
18	Akkersrijt	Liempde	Sport	2022	opheffen	€ -	€ 200			Ligging niet logisch. Laten vervallen (evt. natuurlijk spelen).
19	Dennendreef	Liempde	Buurtplek	>2030	impuls spelen	€ 34.700				Is pas gedeeltelijk vervangen. Wens aanvullen 0-4 jaar.
20	Oude Dijk - Fitnesscircuit	Liempde	Sport	>2030	opheffen	€ -	€ 5.000			Opheffen. Evt. parcours van maken (als uitbreiding plek 19). Bij behoefte volwassenensport mogelijkheden zoeken bij plek 24.
21	Krollerbocht	Liempde	Sport	>2030	herinrichten	€ 1.800				
22	Krollerbocht	Liempde	Blokplek	2023	herinrichten	€ 25.200				Behouden. Meer uitdaging voor oudere kinderen (tot 9 jaar).

Code	Naam	Wijk/Plaats	Type plek	Voorgesteld vervangjaar	Voorgestelde ingreep	Kosten vervanging	Kosten opheffen	Structurele investeringen	Eenmalige investeringen	Toelichting Ingreep Uitvoeringsplan
23	Bolakkerweg	Liempde	Blokplek	2022	speelroute	€ 16.600			€ 5.000	Inrichten voor 5-9. Uitdagend spelen voor 10-14 bij 24. Tafeltennis past beter bij plek 24. Oversteekplaats markeren, zodat 23 en 24 meer als één plek fungeren.
24	Parcours	Liempde	Buurtplek	2028-2030	impuls sport	€ 25.100		€ 5.000		Fitnestoestellen als voorziening voor de hele wijk toevoegen.
25	Europalaan	Liempde	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 40.200				
26	De Kleuskes	Liempde	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 17.600				
27	Rosenlo	Liempde	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 44.700				Duurzamere houtsoorten kiezen bij herinrichting.
28	Koestraat	Liempde	Blokplek	2023	herinrichten	€ 27.700				Behouden. Meer uitdaging voor oudere kinderen (tot 9 jaar).
29	Heuvelstraat	Liempde	Buurtplek	>2030	herinrichten	€ 67.800				Sport bij herinrichting herzien: doelen met tralies/net. Verblijfswaarde verhogen (sport en functies volwassenen).
30	Den Achterhof	Liempde	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 18.600				Behouden.
31	Den Dries	Liempde	Sport	2023	herinrichten	€ 7.200				Volwaardige voetbalmogelijkheid van maken (twee panna doelen overdwars).
32	Vendelstraat / Smidsepad	Liempde	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 19.800				
33	Strijpenhof	Liempde	Blokplek	2022	impuls vergroening	€ 28.800			€ 5.000	Vergroenen (schaduw).
34	Braspenning	Munsel	Buurtplek	2024-2027	impuls sport +vergroening +speelroute	€ 43.900		€ 5.000	€ 10.000	Volledig sportveld aanbieden (twee goals). Vergroenen (schaduw). Aanbod afstemmen en ontsluiten met het aanbod in de nieuwbouwwijk.
35	Voetboog / De Doelen	Munsel	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 33.100				Bij herinrichting vergroenen.
36	Lijndakker	Munsel	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 26.000				
37	Vaandrig (park aan achterzijde)	Munsel	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 33.800				
38	Newtonplein	Munsel	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 72.300				Evt. volledige sportvoorziening maken en spelen in het groen uitbreiden (ook schaduw op stalen toestellen).
39	Zonnegolven/Zonnegloed	Munsel	Buurtplek	2024-2027	herinrichten	€ 84.700				Vernieuwen. Panna evt. opheffen (te weinig ruimte) en ruimte als vrije speelruimte laten.
40	Hoogheem flat 1-2 Terrein a	Oost	Sport	2021	opheffen	€ -	€ 800			Opheffen. Andere functie kan worden overwogen.
41	Hoogheem / Pastoor v. Besouwplein (trapveld)	Oost	Sport	2022	impuls sport	€ 5.000			€ 5.000	Voetbalveld beter van de weg afschermen.
42	Dr. Mollerplein	Oost	Blokplek	2022	impuls verblijfswaarde	€ 14.300			€ 1.000	Herinrichten voor 0-9 jaar met voldoende hoge toestellen. Verblijfswaarde verhogen (bankjes).
43	Schijndelseweg / Hazelaarsgaard	Oost	Blokplek	2021	herinrichten	€ 28.200				Herinrichten (voor jongere doelgroep).

Code	Naam	Wijk/Plaats	Type plek	Voorgesteld vervangjaar	Voorgestelde ingreep	Kosten vervanging	Kosten opheffen	Structurele investeringen	Eenmalige investeringen	Toelichting Ingreep Uitvoeringsplan
44	Esdoorngaard	Oost	Blokplek	2024-2027	omvormen	€ -			€ 12.500	Omvormen tot speelpleintje of natuurlijk spelen..
45	Elzengaard	Oost	Sport	2021	centraliseren	€ 12.300		€ 30.000		Herinrichten als buurtplek met kleinschalig voetbal (kleinere doelen), spelen en verblijfswaarde voor de hele buurt (bankjes en groen). Groenstrook ook bij spelen verbinden - zo van 45 naar 49 een zone voor de buurt (waardoor 47 en 48 opgeheven kunnen worden).
46	Europalaan	Oost	Blokplek	2021	opheffen	€ -	€ 1.600			Opheffen (geen speelwaarde). Behouden als bespeelbare ruimte en eventueel bankjes voor de buurt plaatsen.
47	Elzengaard	Oost	Blokplek	2023	opheffen	€ -	€ 1.600			Opheffen (overmaat).
48	Lijsterbesgaard	Oost	Blokplek	2028-2030	opheffen	€ -	€ 1.500			Opheffen (overmaat).
49	Eikengaard	Oost	Blokplek	2021	herinrichten	€ 19.400				Samen met 45 oppakken.
50	Peellandstraat	Oost	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 13.200				Afscheiding met weg maken (want jonge doelgroep). Hiervoor gedeelte van stoep gebruiken.
51	Hoogheem flat 5-6	Oost	Buurtplek	2022-2023	impuls sport +vergroening	€ 100.700		€ 5.000	€ 5.000	Volwaardige voetbalmogelijkheid realiseren (twee doeltjes, kan klein om overlast te voorkomen). Bij herinrichting tot één geheel maken. Aandacht voor vergroening en toegankelijkheid.
53	Hendrik Verheeslaan ingang school Vorsenpoel	Oost	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 14.000				
54	Maastrichtsestraat / Dr. De Brouwerlaan trapveld	Oost	Sport	2028-2030	herinrichten	€ 57.400				Speelse route aanleggen zodat er meer het gevoel is van een zone voor de hele buurt en evt. voorzieningen voor hele wijk (ouderen, bv. jeu de boules?).
55	Skateplein	Oost	Sport	2028-2030	herinrichten	€ 91.000				
56	Generatietuin/Apollopad/Hobbendonkseweg	Oost	Buurtplek	>2030	herinrichten	€ 46.300				Meer uitdagend spelen voor 10-14 aanbieden.
57	Rozengaard	Oost	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 13.300				
58	Palestrinastraat	Oost	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 15.700				
59	Europalaan/De Beukums trapveld	Oost	Sport	2028-2030	herinrichten	€ 5.600				Evt. afscherming weg toevoegen.
60	De Beukums	Oost	Blokplek	2024-2027	opheffen	€ -	€ 200			
61	De Spinster	Oost	Buurtplek	2022	centraliseren	€ 36.800		€ 30.000		Herinrichten als centrale buurtplek. Omliggende kleine plekken kunnen worden ongevormd naar spelen zonder toestellen. Enkele toestellen kunnen worden hergebruikt (nog in goede staat).
62	De Pellenwever	Oost	Blokplek	2023	opheffen	€ -	€ 100			Kan worden ingericht als vrije speelruimte in het groen.
63	De Linnenbleker	Oost	Blokplek	2024-2027	opheffen	€ -	€ 1.900			
64	Monteverdistraat	Oost	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 25.400				

Code	Naam	Wijk/Plaats	Type plek	Voorgesteld vervangjaar	Voorgestelde ingreep	Kosten vervanging	Kosten opheffen	Structurele investeringen	Eenmalige investeringen	Toelichting Ingreep Uitvoeringsplan
65	Bachstraat	Oost	Blokplek	2021	impuls vergroening	€ 12.800			€ 5.000	Vergroenen (schaduw).
66	Berliozstraat	Oost	Blokplek	2021	omvormen	€ -			€ 12.500	Omvormen tot speelpleintje of opheffen.
67	Kleine Beemd	Oost	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 98.800				Behouden. Bij herinrichting gelijkwaardig inrichten.
68	Schubertstraat	Oost	Blokplek	2021	impuls vergroening	€ 9.200			€ 5.000	Vergroenen. Enkel uitdagend toestel plaatsen bij herinrichting of een natuurlijke inrichting zoals 76.
69	Robert Schumanlaan / Dommeloord	Oost	Buurtplek	2023	impuls sport	€ 34.200		€ 5.000		Volwaardige voetbalvoorziening aanbieden bij herinrichting (met goede afscherming van de weg). Ook ruimte voor natuurlijk spelen.
70	Puccinistraat	Oost	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 38.100				Een toestel recent vervangen voor basket. Rest herinrichten in latere periode.
71	Charpentierstraat	Oost	Blokplek	>2030	opheffen	€ -				Verplaatsen naar ander terrein.
72	Apollopad / Purcellstraat	Oost	Blokplek	2022	opheffen	€ -	€ 1.200			Opheffen (of eventueel omvormen).
73	Purcellstraat	Oost	Blokplek	>2030	impuls verblijfswaarde	€ 10.400			€ 1.000	Herinrichten voor 0-9 jaar met bankje.
74	Scarlattistraat / Apollopad	Oost	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 42.000				
75	De Pellenwever	Oost	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 35.400				Leuk.
76	De Volder / Vorsenpoel	Oost	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 21.600				1 duikelrek bijgeplaatst.
77	De Blauwverver (Apollopad / Vorsenpoel)	Oost	Buurtplek	>2030	herinrichten	€ 25.000				Wordt begin 2020 opgepakt met bewoners afgestemd.
78	De Papiermaker	Oost	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 10.000				Wens herinrichten met meer toestellen. Samen met 79 en 80.
79	De Papiermaker	Oost	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 29.200				Behouden. Inrichten voor 0-9 jaar. Aanbod bekijken in het gebied (samen met 78 en 80).
80	Natuurlijke speelaanleidingen	Oost	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 7.000				Samen met 78 en 79 oppakken.
81	Taxandrialaan	Oost	Blokplek	2028-2030	herinrichten	€ 45.600				
82	Park Sparrenrijk (Molenwijkseweg)	Selissenwal	Buurtplek	2024-2027	omvormen	€ -			€ 12.500	Behouden als kleinschalige voorziening voor 5-9 jaar. Natuurlijke speelplek of parcours past hier ook goed.
83	Eikenlaan (bij dierenpark)	Selissenwal	Blokplek	2022	centraliseren	€ 40.400		€ 30.000		Opwaarderen tot wijkplek voor 0-14 jaar.
84	Gildenhof	Selissenwal	Blokplek	>2030	herinrichten	€ 16.500				Net opnieuw ingericht
85	Amaliaschool Baandervrouwenlaan/ Reginaplein	Selissenwal	School	2028-2030	herinrichten	€ 134.300				Meer verbinden met ruimte achter school.

Code	Naam	Wijk/Plaats	Type plek	Voorgesteld vervangjaar	Voorgestelde ingreep	Kosten vervanging	Kosten opheffen	Structurele investeringen	Eenmalige investeringen	Toelichting Ingreep Uitvoeringsplan
86	Vaandelstraat	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 20.400				Herinrichten. Uitdaging van 0-9. Extra aandacht voor vergroening (schaduw).
87	Baandervrouwenlaan	Selissenwal	Blokplek	2022	herinrichten	€ 33.000				Herinrichten van 0-9. Mogelijk uitbreiden in het groen met speelaanleidingen voor oudere kinderen (bv. parcours).
88	St. Jozefstraat	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 47.500				Meer inrichten voor 0-4. Vergroenen (schaduw).
89	Van Randerodestraat	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 20.400				Verbinden met 92 door veilig oversteekpunt.
90	Hof ter Aa	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 5.000				Verbinden met 91 via gras.
91	Hof ter Aa	Selissenwal	Blokplek	2021	groenverbinding	€ 17.400		€ 5.000		Herinrichten en verbinden met 90 via speelroute in het gras zodat plekken samen als buurtplek fungeren.
92	Keizerstraat	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 8.800				Samenvoegen met 89.
93	Elisabetstraat	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	herinrichten	€ 12.500				Vergroenen (schaduw).
94	Baandervrouwenlaan	Selissenwal	Blokplek	2024-2027	impuls vergroening	€ 18.600			€ 5.000	Vergroenen (schaduw) en evt. natuurlijk spelen aanbieden.
nieuw	Speelpleintje Orlando di lassostraat	Oost	Speelpleintje	2021	impuls omvormen	€ -			€ 5.000	Speelwaarde speelpleintje verhogen.
nieuw	Achterbergstraat	Breukelen	Natuurlijk spelen	>2030	impuls omvormen	€ -			€ 5.000	Natuurlijk spelen toevoegen in de wadi (2020).
nieuw	Sparrenlaene	Munsel	Nieuw	2024-2027	nieuw	€ -				Nieuwe plek in nieuwbouwwijk.

Bijlage 1: Spelen zonder toestellen

Een speelplek inrichten hoeft niet altijd (alleen) met speeltoestellen. Met speelaanleidingen kan op een speelse manier meer uitdaging aan de openbare ruimte en bestaande speelplekken worden toegevoegd. Speelaanleidingen op de stenen zijn onderhoudsvriendelijk en gaan lange tijd mee. Natuurlijke speelaanleidingen kunnen het natuurlijke karakter van een plek of gebied versterken en hebben iets meer onderhoud nodig, afhankelijk van het materiaal. Combinaties van speelpleintjes,en natuurlijk spelen zijn uiteraard ook mogelijk. Bij het omvormen van speelplekken, het toevoegen van impulsen op speelplekken of het aanleggen van een speelroute kunnen deze inspiratiebeelden worden gebruikt. Beide vormen lenen zich tevens goed voor toepassing bij buurtinitiatieven en zelfbeheer door bewoners.

Inrichtingsvoorbeelden natuurlijk spelen

Inrichtingsvoorbeelden speelpleintje

Bijlage 2: Ingrepen voor uitvoering

In deze notitie en het daaruit voortkomende uitvoeringsplan worden verschillende ingrepen voorgesteld. Hieronder worden de ingrepen beschreven en de kosten die hiermee gepaard gaan. Hierbij is gewerkt met een richtbedrag per type ingreep.

- **Vervanging:** hierbij wordt de speelplek ingericht met een inrichting die gelijkwaardig is aan de huidige situatie. Hierbij kan wel het type inrichting worden bijgesteld (meer met natuurlijke speelaanleidingen en daardoor iets minder toestellen bijvoorbeeld).
  De kosten voor vervanging bestaan uit de kosten voor huidige inrichting (incl. plaatsing) met een toeslag voor ondergonden (gemiddeld 30%) en voor de verwijdering van de oude toestellen (10%).
  Bij terreinen met op dit moment een kostbare inrichting, kan een kleiner bedrag beschikbaar worden voor herinrichting. Per locatie wordt dit vastgesteld.

- **Impulsen:** gerichte verbeteringen ter aanvulling op de huidige inrichting. Onderscheid wordt gemaakt tussen de volgende verschillende impulsen (en hun richtbedragen):

  Versterken buurt- of wijkplek (centralisatie) - deze plek wordt bij herinrichting ingericht als centrale plek voor de hele buurt of meerdere omliggende buurten (een wijkplek). Hierbij wordt gelet op zowel spelen als sporten. Bij het versterken van de buurt- of wijkplek wordt ingezet op het verbreden van de doelgroep én de verblijfswaarde. Dit kan bijvoorbeeld door bankjes, prullenbakken en eventueel watertappunten bij te plaatsen en/of te investeren in uitdagende toestellen.
  Naast de kosten voor herinrichten, wordt een extra investering van € 30.000 gerekend. Hierbij is het belangrijk om ook de onderhoudslasten te verhogen (areaaluitbreiding).

  Impuls verblijfswaarde - Er kan ook voor gekozen worden om heel gericht alléén de verblijfswaarde op een plek te vergroten. Bankjes en prullenbakken zorgen ervoor dat plekken beter en langer gebruikt worden.
  Voor deze ingreep wordt een eenmalige investering van € 1.000 gerekend.

  Impuls vergroening - plekken met veel verharding en weinig schaduw kunnen verbeterd worden door de plek groener in te richten. Hierbij kan gelijk natuurlijk spelen meegenomen worden.
  Voor deze ingreep wordt een eenmalige investering van € 5.000 gerekend.

  Impuls sport - hier wordt een sportmogelijkheid toegevoegd aan de huidige inrichting of wordt de huidige sportvoorziening verbeterd.
  Voor deze ingreep wordt een investering van € 5.000 gerekend. Afhankelijk van de ingreep kan dit een structurele post zijn (areaaluitbreiding) of eenmalig (bv. afscherming van de weg).

- **Nieuwe plekken:** kunnen worden gerealiseerd in gebieden waar er geen voorzieningen zijn en wel een vraag is. Op de uitvoeringskaart staat dit aangegeven als een zoekgebied.
  Afhankelijk van de inrichtingswensen wordt het budget voor inrichting bepaald.

- **Speelroutes:** worden gerealiseerd in gebieden waar geen ruimte is voor centrale speelplekken en bestaande plekken verspreid liggen. Hierbij kan gedacht worden aan markeringen bij (gevaarlijke) oversteekpunten en speelse elementen in de verharding op de stoep (bv. tegels).
  Voor deze ingreep wordt een eenmalige investering van € 5.000 gerekend.

- **Groenverbindingen:** worden aangelegd in groene zones die tussen bestaande plekken liggen. Door de zone met natuurlijke speelaanleidingen in te richten, wordt gebruik van beide plekken gestimuleerd.
  Voor deze ingreep wordt een eenmalige investering van € 5.000 gerekend.

- **Opheffen:** gebeurt als er een overmaat aan plekken is in een gebied. Op deze plekken verdwijnen de speeltoestellen op termijn (als de technische staat daar aanleiding toe geeft). De ruimte zelf blijft wel behouden als speelruimte. Hier kan nog steeds goed gespeeld worden, denk aan een speelpleintje of bespeelbaar groen (zie ***Schijf van Vijf*** voor een diverse speelruimte).
  Het verwijderen kost eenmalig 10% van de huidige inrichting. Daarna valt de plek buiten het areaal. Verwijderingskosten komen voor rekening van klein onderhoud.

- **Omvormen:** gebeurt in gebieden met een overmaat aan plekken, maar waar wel een speelbehoefte is uitgesproken. Hierbij worden eveneens de speeltoestellen verwijderd (op termijn), vergelijkbaar met een opheffing, maar worden speelaanleidingen toegevoegd om het spelen op een andere manier te stimuleren (zie ook bijlage 1).
  De kosten voor deze ingreep zijn eenmalig € 12.500. Daarna heeft de plek een waarde van € 5.000 voor vervanging.

Bijlage 3: Inventarisatie bewonerswensen

De wensen van bewoners hebben bij de gemeente verschillende prioriteiten gekregen:
A. direct oppakken **B.** snel oppakken **C.** kans zoeken **D.** kans afwachten **E.** niet oppakken

Wijk	Locatie		Jaar van aanleg	Bewonerswens	Inventarisatie onderzoek	Prioriteit	Opmerking gemeente
Breukelen	1	Kalksheuvel	2005-2011	voetballen	panna en basket beperkt uitdagend	C	keuze maken uit gewenste sportmogelijkheden
	3	Dufourstraat		lagere snelheid verkeer		-	niet vanuit speelvoorzieningen op te lossen
	5	Deken de Wijsstraat	2010-2016	afscherming naar het water	weinig beschutting beperkt uitdagend	B	nagaan of kleine aanpassing mogelijk is - verlengen rietkraag in overleg met waterschap
		Achterbergstraat	-	nieuw terrein	-	A	in voorbereiding
		Van Ranststraat	-	nieuw terrein	-	D	wens reëel - ruimte ontbreekt, tenzij parkeerplaatsen ongeheven worden
Centrum	6	Duinendaal / Processiepark	2011	aanvullen voor kinderen 0 - 4 jaar	voor oudere kinderen weinig uitdagend	B	wens en inventarisatie zijn tegenstrijdig
	7	Jan Kruijsenstraat	2016	cruijff court / meer ruimte voor voetballen	grote buurtplek - nog geen schaduw	D	er is ook behoefte aan hondenvoorziening
		Burgakker	-	nieuw terrein	-	E	hier is een ontmoetingstuin gerealiseerd
		Frans Staelstraat	-	nieuw terrein	-	E	geen ruimte
		Van Coothstraat	-	nieuw terrein	-	E	alleen een plek voor basketbal mogeijk
		Ten Brinkstraat	-	nieuw terrein	-	E	bestaand pleintje is bespeelbaar
		Fellenoord	-	nieuw terrein	-	D	wens reëel - ruimte ontbreekt
Liempde	19	Dennendreef	2005-2020	aanvullen voor kinderen 0 - 4 jaar	toestellen geschikt voor kinderen met beperking, maar niet bereikbaar voor hen	B	schommel is al vervangen + meer zaken oppakken dan wens
		Dorpsstraat	-	nieuw terrein	-	D	spelaanleidingen misschien mogelijk bij heesterbos + openstelling schoolplein

Wijk	Locatie		Jaar van aanleg	Bewonerswens	Inventarisatie onderzoek	Prioriteit	Opmerking gemeente
Munsel	35	De Voetboog	2002-2010	vergroenen + tegengaan zwerfafval	geen beschutting + weinig uitdaging voor iets oudere jeugd	D	
	39	Zonnegolven / Zonnegloed	2010	opwaarderen tot buurtplek + aanvullen (wijzigen) voor kinderen 0 - 6 jaar	sportmogelijkheden zijn niet uitdagend	E	andere plekken in de wijk hebben meer ruimte en mogelijkheden
Oost	43	Schijndelseweg / Hazelaarsgaard	2009-2010	opwaarderen tot buurtplek + uitbreiding doelgroep	huidig terrein functioneert matig	B	geschikt maken voor oudere kinderen (sportmogelijkheden) door ligging minder geschikt als buurtplek
	47	Elzengaard	2007-2009	terrein moderniseren	veel verschillende speelvormen op een klein plekje	E	andere terrein elzengaard (nr.45) wordt opgewaardeerd tot buurtplek → combineren met 49 + plek 47 en 48(?) op termijn omvormen naar speelpleintje
	49	Eikengaard	2012	aanvullen voor kindern 6 - 12 jaar	saai voor iets oudere kinderen	B	combineren met terrein 45; zie ook hierboven
	53	Oosterpark	2020	nieuw terrein	bespeelbare ruimte	-	natuurspeelplek is gerealiseerd ism wijkmakelaar wordt nog aangevuld
	63	De Linnenbleker	2012-2019	terrein moderniseren	parcours is niet uitdagend	B	onderdeel van speelcluster rond terrein 61 - de spinster
	64	Monteverdistraat	2009-2015	terrein geschikt maken voor jongere kinderen	terrein wordt goed gebruikt maar sluit minder goed aan bij leeftijdsgroep direct omwonenden	E	voor dit terrein zijn andere keuzes gemaakt voor jongere kinderen is wel bespeelbare ruimte + alternatieven in omgeving: palestrinastraat + purcellstraat
	66	Berliozstraat		voetbal naar een andere locatie		-	voetbal niet verbieden, door verbeteren sportmogelijkheden in omgeving jongelui verleiden ergens anders te gaan voetballen
	70	Puccinistraat	2007-2020	opwaarderen tot buurtplek + verbeteren sportmogelijkheden	sportmogelijkheden zijn niet uitdagend	A	
	77	De Blauwverver	2002-2008	opwaarderen tot buurtplek	buurtplek, maar sportmogelijkheden zijn weinig uitdagend	A	stank (oorzaak in zand) is opgelost herinrichting is in voorbereiding
	78	De Papiermaker	2010	herinrichten met meer toestellen	leuk speelbosje aanwezig	B	toestellen zijn nog goed, maar terrein heeft weinig sfeer
		Hobbendonkseweg	-	nieuw terrein	-	E	wel speelruimte - geen inrichting
		Meidoorngaard	2020	nieuw terrein	-	-	is uitgevoerd - locatie bij generatietuin en kinderboerderij
		Orlando di lassostraat	-	nieuw terrein	-	B	speelwaarde van het pleintje verhogen zonder toestellen te plaatsen
		Populierenlaan /Rozengaard	-	nieuw terrein	-	E	in voorbereiding ism wijkmakelaar - groene speelruimte
		Vivaldistraat / Corellistraat	-	nieuw terrein	-	C	speelwaarde van het hofje verhogen zonder toestellen te plaatsen

Wijk	Locatie		Jaar van aanleg	Bewonerswens	Inventarisatie onderzoek	Prioriteit	Opmerking gemeente
Selissenwal	83	Eikenlaan	2014	opwaarderen tot wijkplek	potentie en ruimte voor meerdere doelgroepen	C	budget
	87	Baandervrouwenlaan	2010	terrein vernieuwen voor bredere doelgroep	beperkte uitdaging, veel ruimte	D	meenemen bij herinrichting
	88	St. Jozefstraat		zand is vies (door katten)	geen beschutting + weinig mogelijkheden voor jonge kinderen	-	taak voor beheer
	90 + 91	Hof ter Aa	2003-2009	aanvullen voor grotere leeftijdsgroep	voorzieningen liggen er verloren bij	C	beperkt aanvullen en samenhang creëren
	93	Elisabethstraat	2010	terrein vernieuwen	weinig beschutting en weinig afscherming	D	toestellen zijn goed
		Sparrenlaene	2020	nieuw terrein	-	A	in voorbereiding ism wijkmakelaar

Speelruimteonderzoek

Gemeente Boxtel

Najaar 2020

meewerkend boxtel

0 Inhoudsopgave en Colofon

1. Werkwijze	**3**
1.1 Veldonderzoek	3
1.2 Overleg Jongeren	4
2. Resultaten speelruimteonderzoek	**5**
2.1 Bevindingen	5
2.2 Conclusies en aanbevelingen	8
3. Speelruimtekaart Gemeente Boxtel	**9**
4. Breukelen	**10**
5. Centrum	**16**
6. Lennisheuvel	**22**
7. Liempde	**28**
8. Munsel	**38**
9. Oost	**44**
10. Selissenwal	**66**

Colofon

Uitgave
Gemeente Boxtel - augustus 2020

Tekst - onderzoek - vormgeving
Speelplan

1 Werkwijze

1.1 Veldonderzoek

Bureau Speelplan heeft in opdracht van de gemeente Boxtel onderzoek gedaan naar de openbare plekken en voorzieningen voor spelen en bewegen. Het doel van het veldonderzoek is het in kaart brengen van de huidige bespeelbaarheid van de openbare ruimte. Hierbij wordt gekeken naar de kwaliteit van formeel aangewezen speel- en sportplekken die in beheersysteem van de gemeente staan. Naast formele speelruimte, wordt ook gekeken naar de informele speelruimte; de mogelijkheden om te kunnen spelen op straat, of in het groen. Op deze wijze wordt de openbare speelruimte als geheel meegenomen in het onderzoek.

Naast het geven van een kwaliteitsoordeel, dient de inventarisatie ook om de speelruimte te kwantificeren; Hoeveel speelplekken zijn er? Hoe liggen ze verdeeld over de wijken en buurten? Welke functies hebben de speelplekken en op welke doelgroep richten deze zich? De resultaten en bevindingen van het veldonderzoek zijn per plek terug te vinden in het *Fotoboek*, welke onderdeel uitmaakt van dit rapport. Per wijk zijn de resultaten verwerkt in een kaart.

De informatie in deze rapportage is gebaseerd op bevindingen gedurende het veldonderzoek en is zodoende een momentopname. Hierdoor kan een bevinding in het rapport afwijken van de huidige situatie, hetzij door aanpassingen in de tussentijd, gepleegd onderhoud of juist vernielingen op de specifieke locaties. Daarnaast is het van belang te onderstrepen dat er, ondanks criteria per thema, altijd sprake blijft van een zekere subjectiviteit. Achtergrondinformatie kan (gedeeltelijk) ontbreken, en ook verschillend te interpreteren zijn.

Beoordelingscriteria

- **Situering**: Ligging, zichtbaarheid, omvang, beschutting, bereikbaarheid, (geluids) overlast. Ten opzichte van het soort plek en de beoogde doelgroep.
- **Gebruik**: Gebruikssporen, speelwaarde. Kan de doelgroep zich hier een poos vermaken?
- **Functionele waarde** - Capaciteit, speelfuncties, variatie, toegankelijkheid.
- **Huidige staat:** Onderhoud, slijtage/ verwering, vandalisme.
- **Externe invloed -** Is er betrokkenheid vanuit de buurt? Eigen initiatieven van bewoners zijn positief; zwerfafval en gebruik door andere doelgroepen geven aan dat omwonenden niet veel om de plek geven.

Aan de start van een beoordeling word uitgegaan van een voldoende. Zijn er aspecten op de locatie die een positieve of negatieve invloed hebben, dan zie je dit terug in de uiteindelijke beoordeling.

Doelgroepen

Tijdens het veldonderzoek wordt gekeken naar de beoogde doelgroep van elke speel- en sportplek om een beeld te krijgen van de mogelijkheden die kinderen in de buurt hebben. Bij het toewijzen van een beoogde doelgroep wordt gekeken naar het huidige aanbod op de speelplek. Bij sportplekken wordt aanvullend ook gekeken naar de beschikbare ruimte en de ligging in de woonomgeving. In tabel 1 zijn de formele speelvormen opgenomen die relevant zijn voor verschillende doelgroepen.

Leeftijd	Speelkwaliteit	Inrichting formele speelruimte
t/m 4 jaar	ontdekken van ruimtes, materialen en vaardigheden; rollenspel en fantasiespel	kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen;zand en water; kleurgebruik; beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders
5 t/m 9 jaar	samenspel, regelspel en balspelen gevarieerder en wilder bewegingsspel ontdekking en grensverlegging	toestellen die samenspel stimuleren; klimmen, schommelen; hogere glijbanen; open en besloten, ruimtes, verhard en onverhard
10 t/m 14 jaar	samenspel, ontmoeting, creatie en competitie, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag, minder regelspel	trapveldje en andere sportplekken; fysiek uitdagende toestellen, minder gedefinieerd om zelf spel te ontwikkelen; natuurlijke, avontuurlijke inrichting om vorm te geven aan de speelruimte
15 t/m 19 jaar	ontmoeting en sport, uitrusten en chillen; vrijetijdsbesteding met sterke sociale waarde; fysieke grensverlegging	voetbalveld, skatepark, basketbalveld, fietscross, freerunning, bootcamp, al dan niet in combinatie met ontmoetingsplek

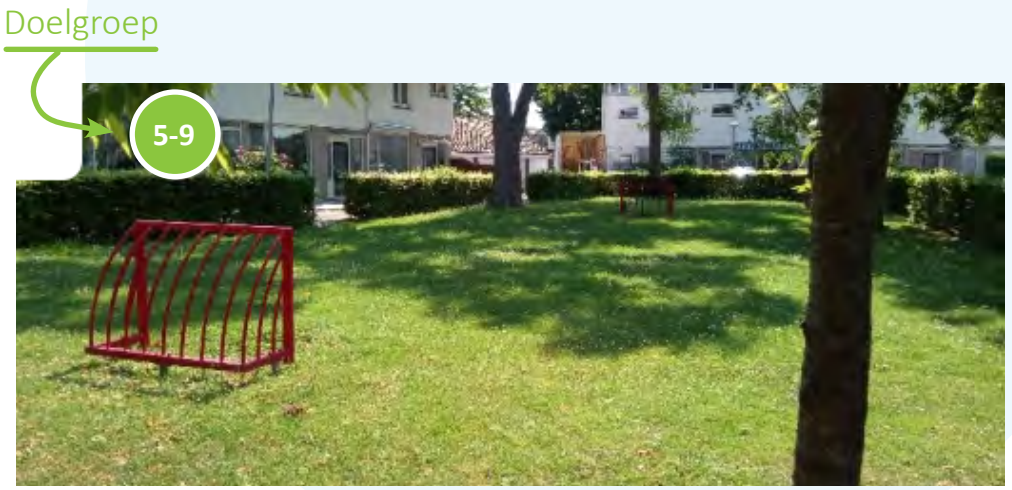

Karakter en bereik van de locaties

In deze rapportage zijn de locaties geclassificeerd aan de hand van onderstaande symbolen om het karakter van de speelplek te verbeelden. Op deze manier wordt de diversiteit van het speelaanbod in kaart gebracht. Naast het karakter, wordt ook het bereik van de locaties aangegeven. Hierin maken we onderscheid tussen blok-, buurt- en wijkplekken.

Traditionele speelplek
Een plek waar vooral gestructureerd spel plaatsvindt met speeltoestellen (bv. schommel, duikelrek of glijbaan).

Sportplek
Spelend sporten: bijvoorbeeld voetbal, korfbal, tennis, basketbal, skaten.

Natuurlijk spelen (ravotplek)
Op deze plek is minder gestructureerd spel mogelijk in het groen. De omgeving kan naast groen ook zand en/of water bevatten.

Pleintje
Een verharde speelplek met aangebrachte speelaanleidingen zoals een hinkelpad, Twister, verkeerspleintje of jollebollen.

1.2 Pizza-overleg jongeren

Tijdens het veldonderzoek zijn bij enkele plekken sigarettenpeuken en ander afval gevonden die erop kan wijzen dat de plekken gebruikt worden door jongeren om samen te komen. Dit komt terug bij beoordelingcriterium externe invloed.
Om de ervaringen, het gebruik en de wensen van jongeren in Boxtel in beeld te brengen, wordt met hen in de uitvoeringsfase overlegd.

Kleine speelplek
Speelaanbod en omvang zijn beperkt en gericht op een jonge doelgroep en direct omwonenden. Ligt vaak beschut in de woonomgeving en dicht op de woningen zodat er goede sociale controle mogelijk is.

Plek voor de hele buurt
Een centrale plek in de buurt met een belangrijke ontmoetingsfunctie, uitgebreidere en uitdagendere inrichting en meer ruimte. Er is vaak een combinatie van spel en sport te vinden en vaak wordt een bredere doelgroep bediend (3 tot 14 jaar). Een buurtplek trekt kinderen uit de hele buurt.

Grote speelplek voor de wijk
Onderscheidend door ligging of inrichting heeft een wijkplek een buurt- en soms zelfs een wijkoverstijgende functie. Hier wordt een brede doelgroep (3 tot 19 jaar) bediend en is sprake van een uitdagend en multifunctioneel aanbod van sport- en speeltoestellen.

2 Resultaten speelruimteonderzoek

2.1 Bevindingen veldonderzoek zomer 2019

De gemeente Boxtel heeft in totaal **92 openbare plekken met speel- en sporttoestellen**: 58 kleine speelplekken, 22 speelplekken voor de hele buurt, 1 openbaar schoolplein en 11 sportplekken. Op 31 locaties kun je sporten (waarvan 11 enkel voor sport zijn ingericht). De plekken zijn verdeeld over 5 buurten in Boxtel en de dorpen Liempde en Lennisheuvel.

Hieronder worden per thema bevindingen beschreven naar aanleiding van het veldonderzoek. Achterin is ter referentie een kaart opgenomen en is de informele en formele speelruimte van de buurten in beeld gebracht. De nummering in de tekst verwijst naar de locaties op de speelruimtekaart en in dit onderzoeksrapport.

Speelplantsoen (kleine speelplekken)

Ligging - Het merendeel van de speelplekken (kleine plekken, maar ook enkele buurtplekken) ligt in een groen gebied grenzend aan de voortuinen van woningen. Soms is het gebied geheel autovrij, anders ligt er vaak rond de centrale speelzone een afscheiding van de openbare weg (heggen of hekjes). De speelplantsoenen variëren van grootte, maar de meeste zijn ruim opgezet met vrije ruimte rond te toestellen. In Boxtel Oost liggen drie gebieden waar verschillende kleine speelplekken verbonden zijn door een groene autovrije zone.

Doelgroepen - Het toestelaanbod op de kleine speelplekken is vergelijkbaar (o.a. schommel, glijbaan, klim- of duikelrek en veerwippen) en over het algemeen bedoeld voor kinderen tot c.a. 9 jaar. Toch kunnen kinderen tussen 0 en 9 jaar zich niet altijd vermaken met de toestellen. Door een hogere opgang kunnen jongere kinderen bijvoorbeeld niet gebruik maken van de lage glijbaan. Voor oudere kinderen die wel gebruik kunnen maken van de toestellen, zijn deze niet hoog genoeg. Veel van deze speelplantsoenen zijn daardoor in werkelijkheid interessant van 3 tot 7 jaar.
Boven de 7 jaar is de uitdaging op deze kleine speelplantsoenen dus beperkt. Op deze leeftijd mogen kinderen vaak al wat verder weg, waardoor zij zullen uitwijken naar grotere plekken voor de hele buurt of uitdaging zoeken in de natuur of op straat.

Grote speelplekken voor de buurt of wijk

Spreiding - Verspreid door gemeente Boxtel liggen 22 grotere speelplekken voor de hele buurt. Binnen elk barrièregebied (tussen grote wegen) ligt minstens één grotere speelvoorziening. In Boxtel Centrum is het speelaanbod het meest beperkt: slechts 7 speelplekken, waarvan maar één een plek is waar de hele buurt terecht kan. In de nieuwbouwwijk Munsel liggen juist veel goed bespeelde grote plekken voor de buurt (en geen kleine speelplekken).

Buurtoverstijgende plekken - Daarnaast ligt op het terrein van De La Salle een Cruyff Court (voetbal, basketbal, atletiek, volleybal en tennis) met een speelplek erbij. Dit is in Gemeente Boxtel de plek met de meeste variatie in aanbod, waardoor het een interessante plek is waar mensen uit andere wijken ook naartoe gaan (een wijkplek). De La Salle verzorgt hier een programma, waar naast kinderen van het instituut ook mensen van omliggende wijken aan mee mogen doen.
In Boxtel Oost ligt een cluster van plekken die op kleine afstand van elkaar liggen (#53, 54, 55 en 56). Dit vormt samen met de omliggende scholen en parkjes een goed gebruikte plek waar verschillende leeftijden worden uitgedaagd. Ook dit kan als een plek voor de hele wijk beschouwd worden.
Het plein van de Amaliaschool is met de omliggende voorzieningen (kinderboerderij en waterpartij) ook een plek waar heel de wijk kan samenkomen. Wel liggen de voorzieningen wat afgezonderd van elkaar en is vrije ruimte beperkt.

Sportplekken

Aanbod en spreiding - Er zijn veel plekken waar je kunt sporten in gemeente Boxtel (31 plekken). Dit betreft voornamelijk voetballen (op 26 plekken), gevolgd door basketbal (17 plekken). Binnen elk barrièregebied ligt er wel een mogelijkheid om te sporten, alhoewel niet altijd even uitdagend. In de wijk Centrum is de mogelijkheid om te sporten het minste. Tevens is hier geen ruimte om dit op een grasveld of op een pleintje te doen. In Munsel en Oost liggen veel open grasveldjes. Hier is de behoefte aan formele voorzieningen mogelijk kleiner.

Kleine sportplekken - Voor kinderen en jeugd die tegen elkaar wil spelen, is het merendeel van de sportplekken niet aantrekkelijk. Zowel bij kleinere speelplekken als buurtplekken staan enkele doeltjes en baskets, of baskets staan in het gras. Andere plekken bieden wel mogelijkheid tot het spelen van potjes, alleen zijn de veldjes soms te klein om interessant te zijn voor kinderen boven de 9 jaar.

Grote sportplekken - De grootste en meest aantrekkelijke voorzieningen om te voetballen en basketballen zijn bij plek #04, 16, 54 en 85. Deze plekken hebben middelgrote velden en zijn daardoor ook voor jongeren nog even aantrekkelijk.
Bij de flats (#40) ligt een groot geasfalteerd oppervlak met basketbal en pannaveldje. Deze plek heeft de mogelijkheid een volwaardige sportvoorziening te zijn, echter is het asfalt van zulke slechte kwaliteit dat spelen haast niet mogelijk is. Ook de sportplekken

2 Resultaten speelruimteonderzoek

#20 en 45 staan er vervallen bij.
Daarnaast liggen er in Boxtel enkele grote trapvelden met portaaldoelen die niet opgenomen zijn als speel of sportplek, bijvoorbeeld in park Molenwijk naast de voetbalvereniging. Ondanks dat de doelen geen netten hebben, zullen deze velden wel goed bespeeld worden omdat ze zo groot zijn.

Andere sporten - Naast voetballen en basketballen, is het in Boxtel ook mogelijk om buiten te skaten (gecombineerd met crossen) (#04, 55) en fitnessen (#20, 56).
Bij het Cruyff Court van De La Salle kan bovendien getennist, gevolleybald en atletiek uitgeoefend worden.

Speelaanleidingen en enkele toestellen

Op één plek is de speelwaarde zo beperkt, dat de plek niet als volwaardige speelplek kan worden aangemerkt (#46). Hier staan enkel speelaanleidingen in een los verband. Twee speelplekken waren leeg; één speelplek is vervallen (#52) en één inmiddels opnieuw ingericht (#84).

Schoolpleinen

Alle scholen in Boxtel op één na, hebben hoge hekken rond hun schoolpleinen. Hierdoor zijn ze niet toegankelijk als speelplek na schooltijd. Sommige scholen laten hun hek open tot de laatste medewerker vertrekt (ca. 18.00 uur), waardoor kinderen hier nog even kunnen spelen. Meestal is er voldoende openbare speelruimte aanwezig, waardoor er geen noodzaak is om het schoolplein openbaar te maken. Het enige openbare schoolplein is bij de Prinses Amalia School (#85), waar ook na schooltijd lessen plaatsvinden in judo.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Mensen met een lichamelijke beperking - De meeste speelplekken hebben een zandondergrond of gras, waardoor zij niet goed begaanbaar zijn voor bewoners met een rolstoel, scootmobiel of rollator. De speel- en sportinrichting is niet specifiek op deze doelgroep of bewoners met een andere handicap afgestemd. Wel zijn er in Boxtel veel mandschommels, die gebruiksvriendelijker zijn voor deze doelgroep, mits op een vaste valondergrond geplaatst. Dit is nu niet het geval.

Bereikbaarheid - De bereikbaarheid van speelplekken verschilt per buurt, maar de meeste liggen op loopafstand zonder dat hierbij grote barrières moeten worden overgestoken. In Boxtel Oost liggen veel speelplekken, die regelmatig via voetgangerspaden en groenstroken met elkaar verbonden zijn. In Boxtel Centrum zullen kinderen voor wat meer uitdaging verder moeten lopen, of naar andere buurten moeten uitwijken (en daarbij grote wegen oversteken).

Groene speelruimte

Natuurlijke speelaanleidingen - Spelen in de natuur kan in gemeente Boxtel bij bestaande speelplekken met natuurlijke speelaanleidingen (op 16 plekken) zoals zwerfkeien en grasheuveltjes. De spannendste natuurlijke speelplek is het parcours van #24. Een enkele plek bestaat uit slechts natuurlijke speelaanleidingen (#80). De speelwaarde hiervan is beperkt.

Groene voorzieningen in de buurten- Belangrijk is ook de ruimte zonder toestellen waar kinderen kunnen spelen in het groen (hutten bouwen, vissen, varen). Dit is niet in elke buurt evenveel aanwezig.

Boxtel Oost heeft veel openbaar groen tussen de woningen (grasveldjes, vijvers, parkjes en wandelstroken met struiken en bomen). Hier zijn drie gebieden waar je door het gras en langs voetgangerspaden veilig van grasveld naar verschillende speelplekken toe kan.
Voor Selissenwal en Breukelen is er Park Molenwijk en Sparrenrijk als centrale groenvoorziening. Hier worden hutten gebouwd en gespeeld op het speeleiland.

In andere buurten zijn de mogelijkheden om in het groen te spelen beperkter. In Boxtel Centrum zijn bijvoorbeeld bijna geen grasveldjes of parken tussen woningen te vinden. In de dorpen Lennisheuvel en Liempde zijn als openbare ruimte enkel een dorpsplein (met prieel) of een parkje te vinden (Boscheind).

Hondenuitwerpselen - In gemeente Boxtel is er voor hondenuitwerpselen een opruimplicht. Er zijn daarnaast hondentoiletten (kleine grasveldjes achter een hek) en enkele uitloopvelden waar honden vrijgelaten mogen worden (zonder uitwerpselen op te rapen). Op veel speelplekken en groene speelgebieden staan verbodsbordjes voor het uitlaten van honden. Door deze zichtbare scheiding is overlast van hondenpoep op speelplekken in het groen waarschijnlijk beperkt.

Natuurgebieden - Andere grotere groene gebieden in de gemeente liggen rond de Dommel. De graslanden vormen een natuurlint dwars door Boxtel heen. Dit is hoofdzakelijk een natuurgebied, waar ook gewandeld kan worden. Het gebied is beperkt toegankelijk en spelen wordt hier niet gestimuleerd.
Aan de randen van de gemeente liggen wel openbare groengebieden waar je kunt vissen, wandelen en hutten bouwen (het Dommeldal). Akkers en weilanden aan de randen van de gemeente zijn soms open. Hier kun je ook voetballen en spelen (wat

niet helemaal de bedoeling is).

Klimaatbestendigheid speel- en sportplekken

De afgelopen jaren hebben we meer tropische dagen en heftige regenbuien gehad in Nederland. De inrichting van speelplekken bepaald hoe goed deze daar tegen bestand zijn. Hittestress en wateroverlast komt veelal voor bij verharde plekken, zonder voldoende beschutting en met beperkte afwateringsmogelijkheden (putten en aarde). Hiervoor gaat de voorkeur uit naar natuurlijke ondergronden en voldoende struiken en bomen, die minder snel opwarmen en water goed kunnen opnemen.

Groene speel- en sportplekken - In Boxtel hebben de meeste speelplekken een ondergrond van zand en gras en zijn omheind door enkele bomen. Dit is goed voor de klimaatextremen. Kunstgras wordt gebruikt op locaties met zeer intensief gebruik, op korte afstand van woningen en bij teveel overlast van (katten)uitwerpselen.

Oververhitting ondergronden- Verharde ondergronden (tegels, beton, asfalt) houden veel warmte vast en laten beperkt water door. Verharding op de speelplekken, komt weinig voor in gemeente Boxtel (op 10 plekken). De grootste verharde oppervlaktes zijn sportvelden. Zeker voor basketballen is verharding noodzakelijk. Wel kan overwogen worden of het asfalt bij plek #40 noodzakelijk is (gezien de slechte staat van de plek).

Schaduw - Op de meeste plekken is voldoende schaduw aanwezig. Op enkele plekken kan wat dit betreft nog een verbeterslag plaatsvinden, zodat deze plekken bruikbaarder worden. Toestellen van RVS of donker kunststof zijn slijtvast, maar door oververhitting in de zon niet bruikbaar. Ook is bescherming van de kinderhuid tegen UV-straling wenselijk. Er is sprake van gebrekkige schaduw bij #35, 72, 86, 88 en in mindere mate bij #26, 44, 68, 85, 93, 94.

Externe invloed

Betrokken bewoners- Op enkele plekken zijn bewoners actief rond de speelplekken. Deze plekken hebben een positieve beoordeling wat betreft externe invloed (goed of uitstekend). Bewoners plaatsen hier zelf bankjes, toestellen (baskets, goaltjes)- #13, 14, 50. Dit is een teken dat de bewoners de plek goed gebruiken, meer betrokken zijn bij het onderhoud en er waarschijnlijk een grotere sociale controle is. De gemeente kan innitiatieven gedogen of stimuleren (bijvoorbeeld eigenbeheer en het formaliseren van het zelfgebouwde aanbod).

Beperkte betrokkenheid- Op andere plekken is de betrokkenheid zichtbaar minder. Afval, graffiti en vandalisme zijn tekenen dat er weinig sociale controle is op plekken. Deze plekken hebben een negatieve beoordeling wat betreft externe invloed (onvoldoende of slecht). Er is sprake van overlast van een doelgroep waar de plek niet voor bedoeld is. Zo werden afval (chipszakken en peuken) en graffiti gevonden op plekken #07, 10, 11, 12, 43 en 91.
Ook op plekken met een sportaanbod dat ook voor jongeren en volwassenen aantrekkelijk is, is er vaker sprake van vandalise en afval (#20, 54 en 55). Plaatsen van extra afvalbakken kan hier wenselijk zijn, net als het creëeren van overzicht.

In Boxtel Centrum, rond sportplekken voor jongeren en volwassenen en op afgelegen plekken (#20, 91) is er meer sprake van dit soort ‘overlast‘.

2.2. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het veldonderzoek kunnen een aantal conclusies worden getrokken. Aan de hand hiervan worden aanbevelingen gedaan voor het verbeteren van de openbare speelruimte en sportvoorzieningen.

Afwisseling inrichting speelplantsoenen:

Veel speelplekken (vooral speelplantsoenen) liggen op korte afstand van elkaar en hebben min of meer dezelfde speeltoestellen of speelvormen. Aanbevelingen voor verbetering van speelplekken in plantsoenen:

- Door de inrichting van plekken op elkaar af te stemmen krijg je op buurtniveau een uitdagendere speelruimte en kunnen kinderen op verschillende manieren en plekken spelen.
- Variëren kan in toestelkeuze, maar ook in speelvormen. Bijvoorbeeld door een plek met natuurlijke speelaanleidingen of juist als steppleintje in te richten.
- Door de korte afstand tussen speelplekken binnen een aantal buurten is het niet altijd noodzakelijk om elke speelplek (her) in te richten.

Verbeteren inrichting grote speelplekken:

Grotere buurtspeelplekken zijn nu vaak ingericht voor een jonge doelgroep (0-9 jaar). Op sommige plekken staan wel veel toestellen, maar is er toch te weinig uitdaging. Uitgangspunt voor grotere buurtspeelplekken, is dat kinderen van 3-14 jaar hier goed kunnen spelen. Voor wijkspeelplekken is de doelgroep 3-19 jaar. Aanbevelingen voor verbetering van de grote speelplekken:

- Door op deze speelplekken verschillende sport- en speelvormen te combineren worden de plekken uitdagender en aantrekkelijker voor een bredere doelgroep en wordt ontmoeting en verblijf gestimuleerd. Met name de sportmogelijkheden kunnen bij buurtplekken verbeterd worden (zie ‘‘verbeteren sportaanbod’’).
- Het is aan te bevelen om bij de inrichting van buurtspeelplekken rekening te houden met een goede toegankelijkheid voor kinderen (en andere bewoners) in een rolstoel of scootmobiel. Een goede begaanbaarheid en voldoende bewegingsvrijheid op centrale plekken is belangrijk. Een speciaal speelaanbod is niet altijd noodzakelijk en hangt af van de vraag en behoefte van inwoners.
- Het huidige aanbod heeft veel mandschommels. Deze toestellen zijn geschikt voor mensen met een lichamelijke beperking. Door deze te verbinden met de rest van de speelplek via een (ver)hard pad en te plaatsen op een egale ondergrond (kunstgras/rubber) worden deze bruikbaar voor mensen met een lichamelijke beperking.

Verbeteren sportaanbod:

Er zijn in Boxtel voldoende sportmogelijkheden. De plekken zijn echter niet allemaal geschikt voor uitdagend spel door oudere kinderen. Daarnaast is de kwaliteit van een aantal sportplekken ondermaats. Aanbevelingen voor verbetering van het sportaanbod:

- Buurt- en wijkspeelplekken zijn aantrekkelijker voor een oudere doelgroep door hier ten minste één volwaardige sportvorm te faciliteren. Dit zijn sportvoorzieningen waar zij samen kunnen spelen (dus geen enkele goaltjes). Een enkele basket op een verharde ondergrond van minimaal 8 bij 12 meter kan bijvoorbeeld ook gebruikt worden voor een potje.
- De buurt Centrum heeft een beperkt speel- en sportaanbod, als ook vrije ruimte om te spelen. Het aanbieden van kleinschalige voetbal bij bestaande plekken met ruimte (bv. #11) maakt het aanbod aantrekkelijker voor meer leeftijden.
- Sportvoorzieningen die in slechte staat verkeren, worden waarschijnlijk niet goed gebruikt. Door gebruik vanuit de buurt te onderzoeken kan besloten worden of de sportplek nog nodig is. Vervanging, reparatie, opheffing of verplaatsing van de toestellen zijn opties (bv. #20, 40 en 45).

Veilige speelroutes:

De buurt Centrum heeft een beperkt speel- en sportaanbod, als ook vrije ruimte om te spelen. Aanbevelingen voor verbetering:

- Door speelroutes en veilige oversteekplaatsen wordt de bespeelbaarheid van de bestaande plekken versterkt.

Klimaatbestendigere speelplekken:

Boxtel heeft veel openbare groene ruimte. Een aantal speelplekken heeft weinig beschutting. Hier warmen met name stalen en kunststof toestellen erg op. Ook lijken enkele verharde speel- en sportplekken weinig gebruikt. Aanbevelingen voor verbetering:

- Speelplekken vergroenen met gras en bomen is positief voor de bespeelbaarheid en klimaatbestendigheid van buurten.
- Sportplekken met verharding die in slechte staat verkeren, kunnen worden opgeheven in overleg met de buurt (bv. #40 en 45). Een invulling van gras en andere beplanting kan hiervoor in de plaats komen om wateroverlast voor de buurt te verminderen.
- Op plekken waar veel wateroverlast kunnen door wadi’s te plaatsen neerslagpieken worden opgevangen. Door stapstenen of bruggetjes hierover te plaatsen, wordt deze tevens een natuurlijke speelaanleiding.

3 Speelruimtekaart Boxtel

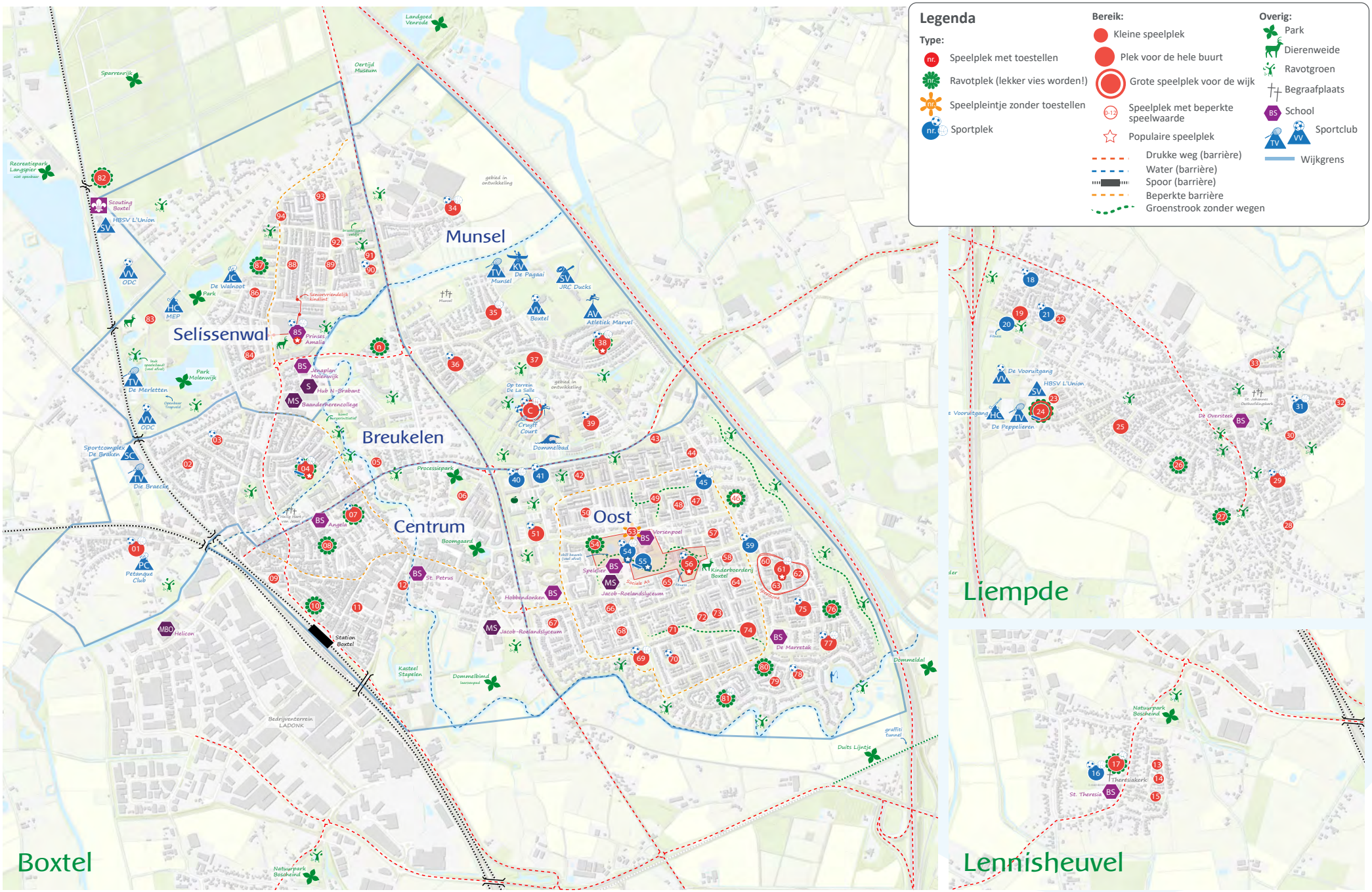

4 Breukelen - Speelruimtekaart

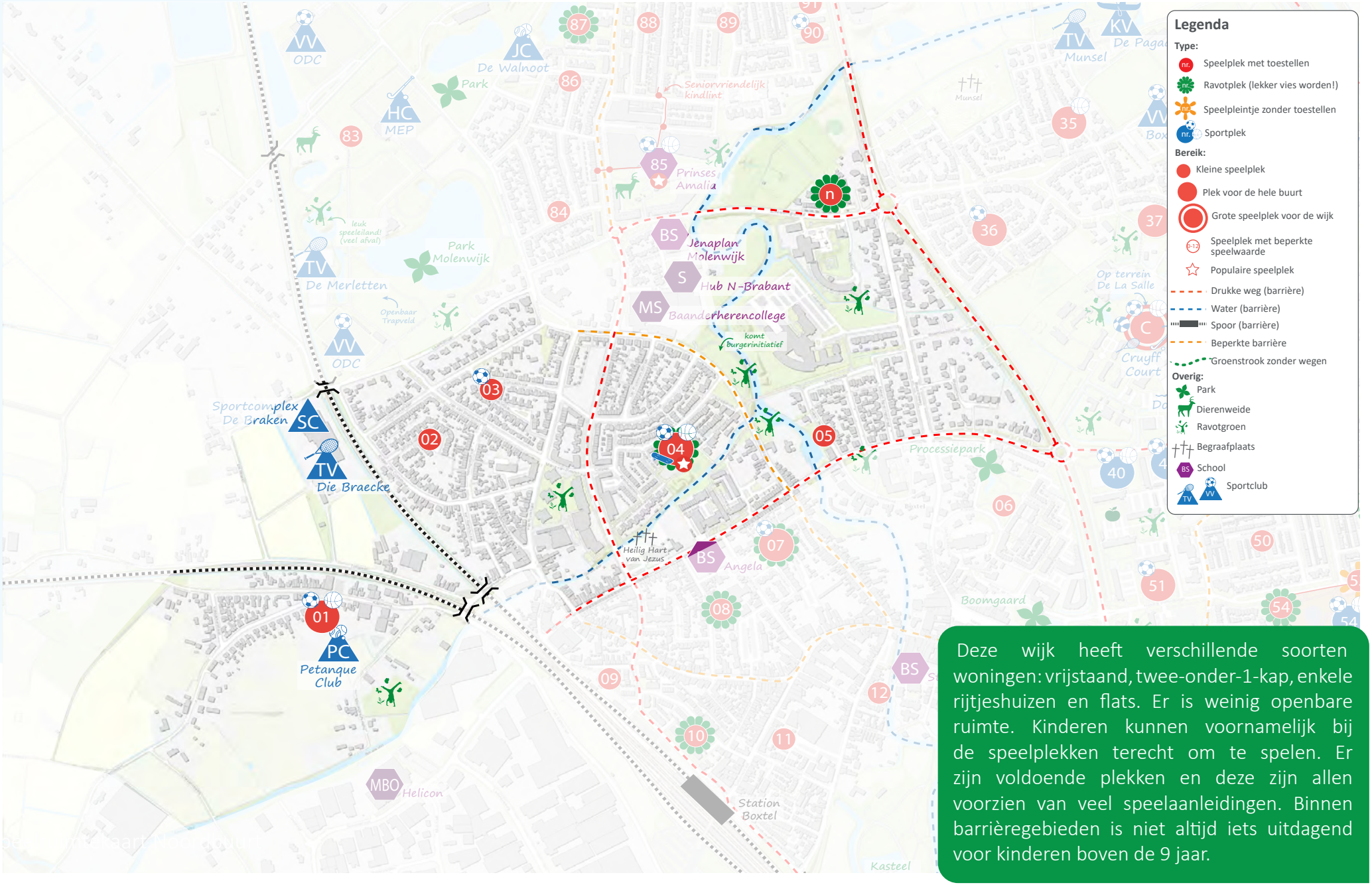

Deze wijk heeft verschillende soorten woningen: vrijstaand, twee-onder-1-kap, enkele rijtjeshuizen en flats. Er is weinig openbare ruimte. Kinderen kunnen voornamelijk bij de speelplekken terecht om te spelen. Er zijn voldoende plekken en deze zijn allen voorzien van veel speelaanleidingen. Binnen barrièregebieden is niet altijd iets uitdagend voor kinderen boven de 9 jaar.

4 Breukelen - vrije speelruimte

Open veld wordt buurtparkje

Autovrije steegjes (veel onkruid)

Natuurlijk spelen in een wadi

Stoepen zijn niet heel bespeelbaar

4 Breukelen - speel- en sportplekken

1 0 - 9

Kapelweg 15 / Kalksheuvel (175)

Wijk: Breukelen
Categorie: Buurtplek

2 0 - 14

Strohulzen 18 (173)

Wijk: Breukelen
Categorie: Blokplek

3

0 - 9

Dufourstraat 56 (174)

Wijk: Breukelen
Categorie: Blokplek

4

0 - 19

Corpus-Leijert 14 (172)

Wijk: Breukelen
Categorie: Buurtplek

5

5 - 9

Deken de Wijsstraat thv nr. 2 (170)

Wijk: Breukelen
Categorie: Blokplek

5 Centrum - Speelruimtekaart

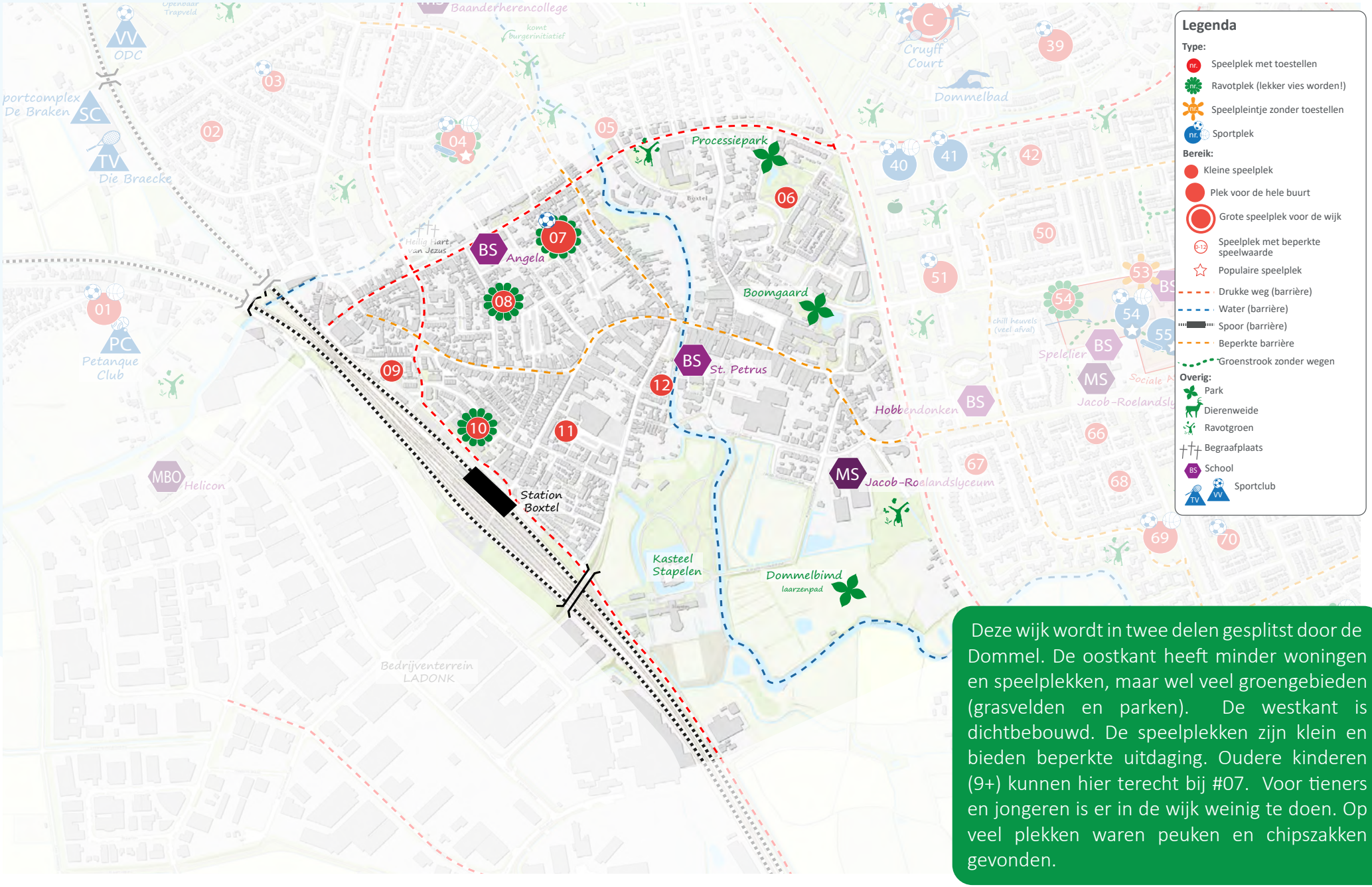

Deze wijk wordt in twee delen gesplitst door de Dommel. De oostkant heeft minder woningen en speelplekken, maar wel veel groengebieden (grasvelden en parken). De westkant is dichtbebouwd. De speelplekken zijn klein en bieden beperkte uitdaging. Oudere kinderen (9+) kunnen hier terecht bij #07. Voor tieners en jongeren is er in de wijk weinig te doen. Op veel plekken waren peuken en chipszakken gevonden.

5 Centrum - vrije speelruimte

Voetgangerszone rond parkje

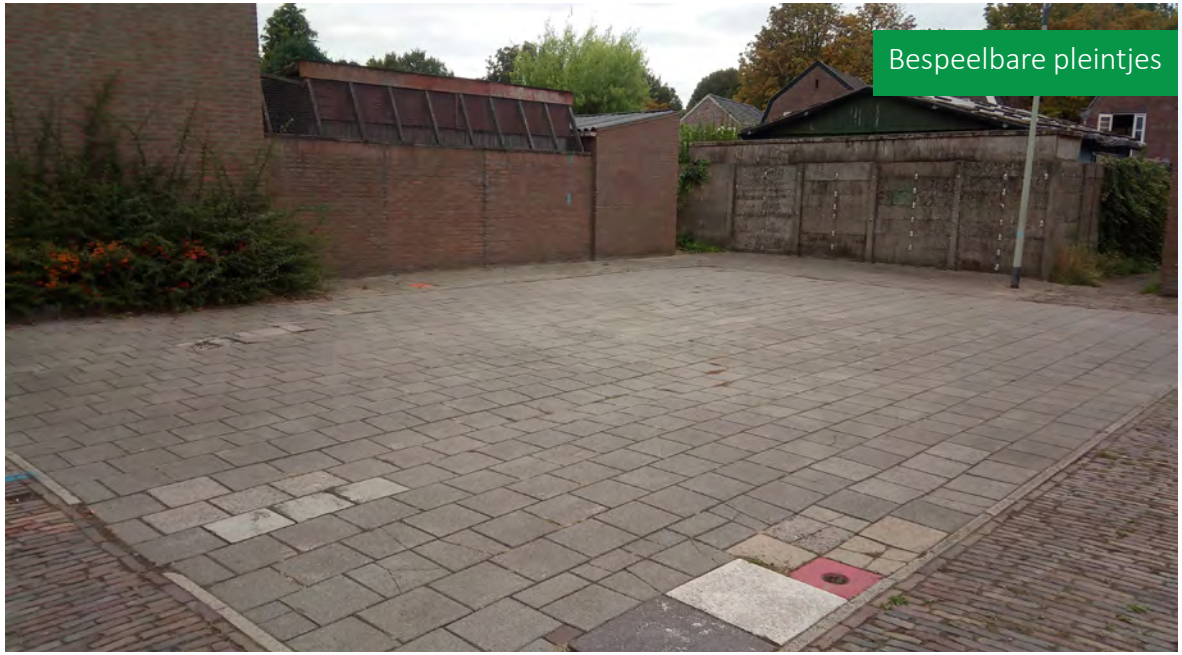

Bespeelbare pleintjes

Beperkte aantal vrije veldjes

Openbare boomgaard bij gemeentehuis

5 Centrum - speel- en sportplekken

6

0 - 9

Duinendaal thv nr. 66 t/m76 (160)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

7

0 - 14

Jan Kruijsenstraat 7 (165)

Wijk: Centrum
Categorie: Buurtplek

8

0 - 9

Ons Doelstraat 15 (166)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

9

5 - 9

Spoorstraat 7 (164)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

5 Centrum - speel- en sportplekken

10 0 - 9

Van Leeuwenstraat 27 (168)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

11 5 - 9

Prins Hendrikstraat / Kasteellaan ingang naast nr. 9 (162)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

12

Damasthof 2 (161)

Wijk: Centrum
Categorie: Blokplek

6 Lennisheuvel - Speelruimtekaart

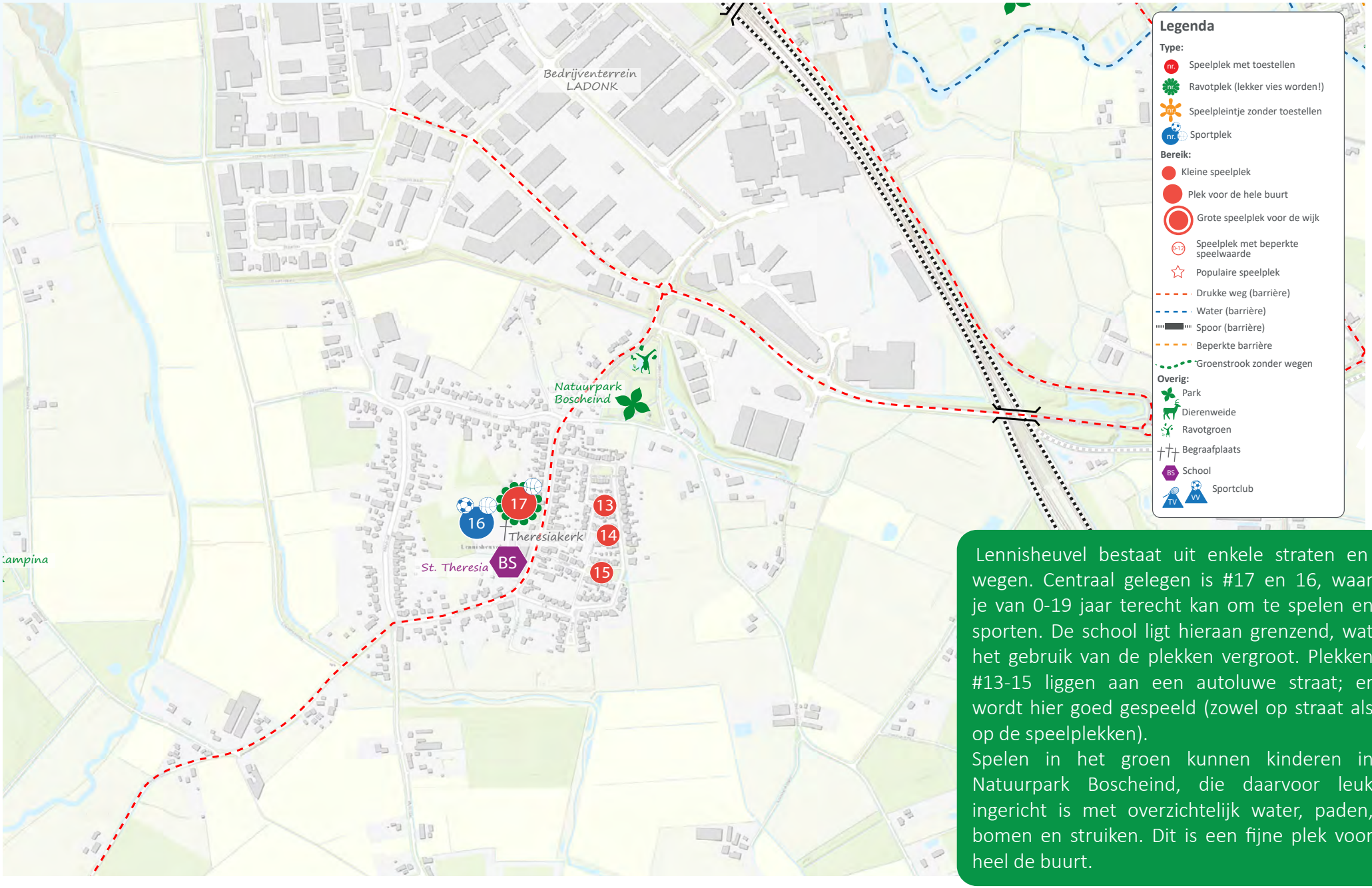

Lennisheuvel bestaat uit enkele straten en wegen. Centraal gelegen is #17 en 16, waar je van 0-19 jaar terecht kan om te spelen en sporten. De school ligt hieraan grenzend, wat het gebruik van de plekken vergroot. Plekken #13-15 liggen aan een autoluwe straat; er wordt hier goed gespeeld (zowel op straat als op de speelplekken).

Spelen in het groen kunnen kinderen in Natuurpark Boscheind, die daarvoor leuk ingericht is met overzichtelijk water, paden, bomen en struiken. Dit is een fijne plek voor heel de buurt.

6 Lennisheuvel - vrije speelruimte

Een speelheuvel op het schoolplein (niet openbaar)

Spelen met water in Boscheind...

Enige verharde open ruimte voor de buurt (dorpsplein)

... en in de bosjes

6 Lennisheuvel - speel- en sportplekken

13 0 - 9

Het Gescheurd Hemd (Nieuw)

Wijk: Lennisheuvel
Categorie: Blokplek

14 9 - 15

Het Gescheurd Hemd thv nr. 24 en nr. 54 (302)

Wijk: Lennisheuvel
Categorie: Blokplek

15

0 - 9

Dorsvlegel 4 (301)

Wijk: Lennisheuvel
Categorie: Blokplek

16

5 - 19

Lennisheuvel 52 (achter de school) (304)

Wijk: Lennisheuvel
Categorie: Sport

17

Lennisheuvel thv nr. 47 (303)

Wijk: Lennisheuvel
Categorie: Buurtplek

7 Liempde - Speelruimtekaart

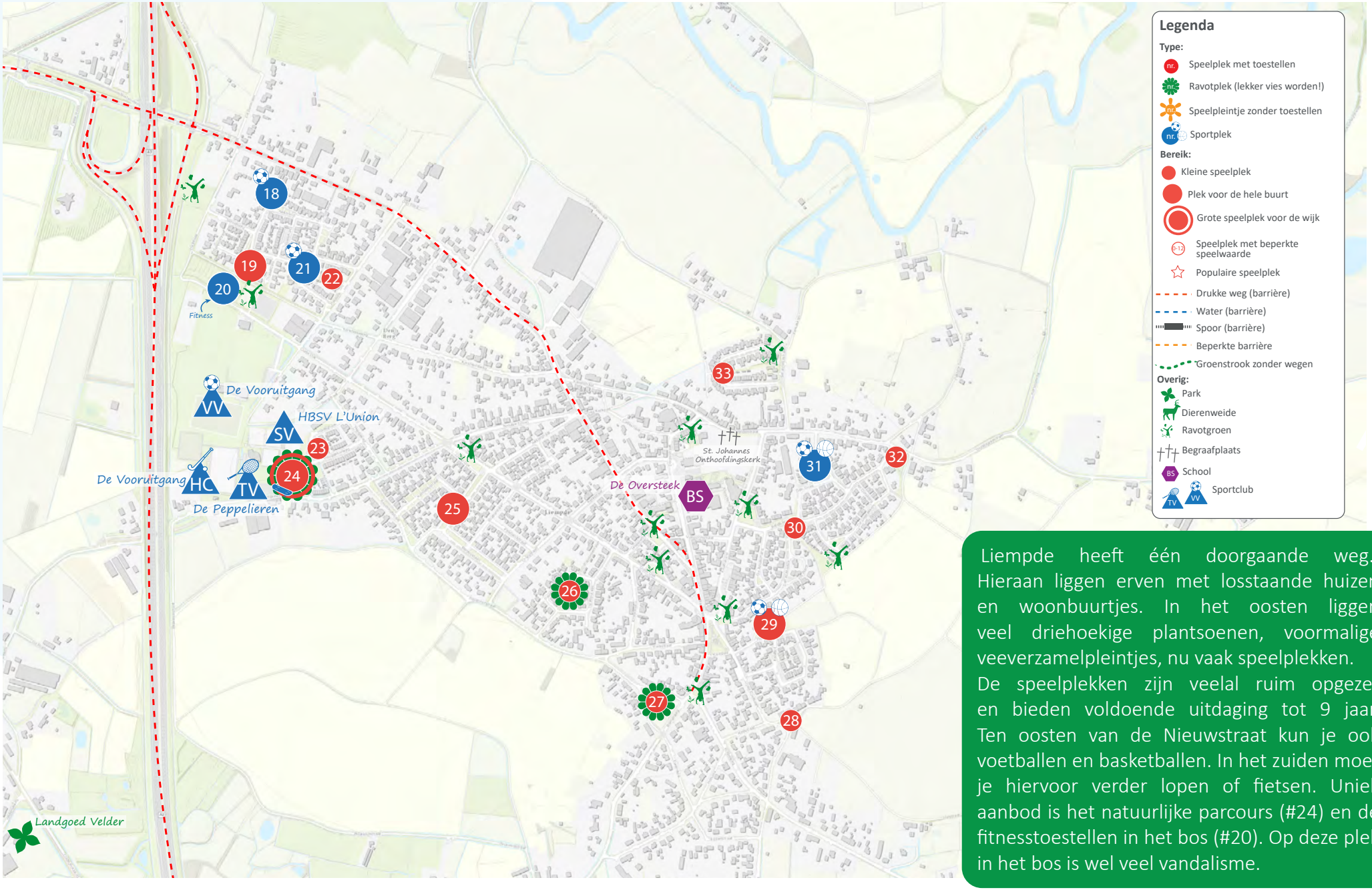

Liempde heeft één doorgaande weg. Hieraan liggen erven met losstaande huizen en woonbuurtjes. In het oosten liggen veel driehoekige plantsoenen, voormalige veeverzamelpleintjes, nu vaak speelplekken.
De speelplekken zijn veelal ruim opgezet en bieden voldoende uitdaging tot 9 jaar. Ten oosten van de Nieuwstraat kun je ook voetballen en basketballen. In het zuiden moet je hiervoor verder lopen of fietsen. Uniek aanbod is het natuurlijke parcours (#24) en de fitnesstoestellen in het bos (#20). Op deze plek in het bos is wel veel vandalisme.

7 Liempde - vrije speelruimte

18

Akkersrijt thv nr. 19 (205)

Wijk: Liempde
Categorie: Sport

19

Dennendreef 3 (204)

Wijk: Liempde
Categorie: Buurtplek

20

10 - 19

Oude Dijk 117 Fitnesscircuit (216)

Wijk: Liempde
Categorie: Sport

21

4 - 9

Krollerbocht 21 (201)

Wijk: Liempde
Categorie: Sport

22

Krollerbocht achter nr. 29 (202)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

23

Bolakkerweg tov nr. 6 (217)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

24

5 - 14

Parcours (Nieuw)

Wijk: Liempde
Categorie: Wijkplek

25

5 - 14

Europalaan thv nr. 16 (206)

Wijk: Liempde
Categorie: Buurtplek

26 0 - 9

De Kleuskes achter nr 20 (203)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

27 0 - 9

Rosenlo 5 (208)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

28

0 - 9

Koestraat thv nr. 7 (209)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

29

0 - 19

Heuvelstraat 6 (buurtver. Roderweg) (211)

Wijk: Liempde
Categorie: Buurtplek

30

Den Achterhof thv nr. 33 (212)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

31

Den Dries 16 (213)

Wijk: Liempde
Categorie: Sport

32

0 - 9

Vendelstraat / Smidsepad 46 (214)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

33

0 - 9

Strijpenhof thv nr. 23 (215)

Wijk: Liempde
Categorie: Blokplek

8 Munsel - Speelruimtekaart

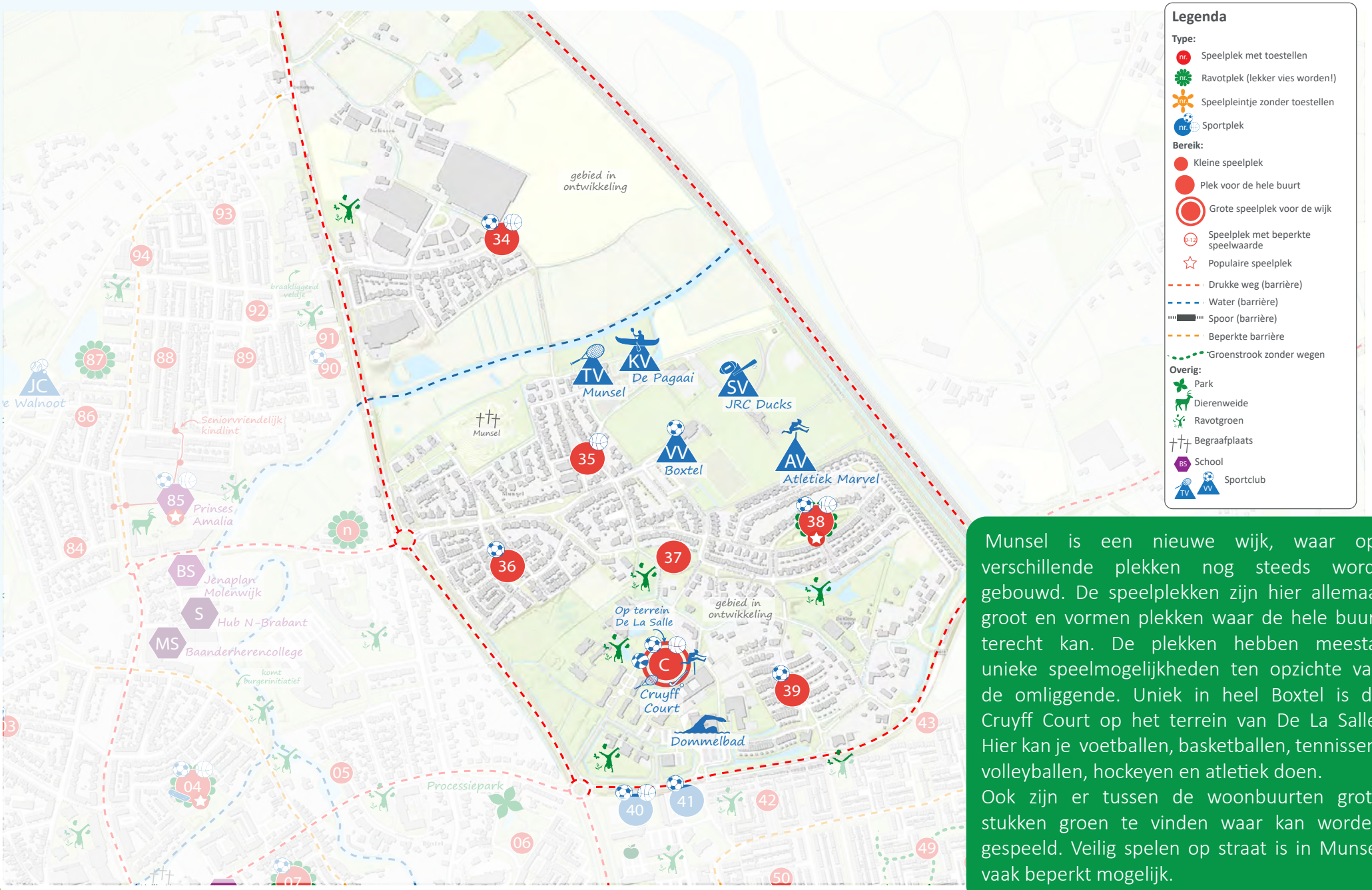

Munsel is een nieuwe wijk, waar op verschillende plekken nog steeds wordt gebouwd. De speelplekken zijn hier allemaal groot en vormen plekken waar de hele buurt terecht kan. De plekken hebben meestal unieke speelmogelijkheden ten opzichte van de omliggende. Uniek in heel Boxtel is de Cruyff Court op het terrein van De La Salle. Hier kan je voetballen, basketballen, tennissen, volleyballen, hockeyen en atletiek doen.
Ook zijn er tussen de woonbuurten grote stukken groen te vinden waar kan worden gespeeld. Veilig spelen op straat is in Munsel vaak beperkt mogelijk.

8 Munsel - vrije speelruimte

Veilige speelzone om centraal veld

Bosjes om hutten te bouwen

Open grasvelden bij de sportverenigingen

Bespeelbare stoepen afwezig- spelen op straat?

8 Munsel - speel- en sportplekken

34 0 - 9

Braspenning 2 (116)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

35 5 - 14

Voetboog / De Doelen (112)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

36

5 - 14

Lijndakker 20 (111)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

37

5 - 9

Vaandrig 20 (park aan achterzijde) (114)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

8 Munsel - speel- en sportplekken

38

Newtonplein 30 (115)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

39

Zonnegolven/Zonnegloed 1 (117)

Wijk: Munsel
Categorie: Buurtplek

9 Oost - Speelruimtekaart

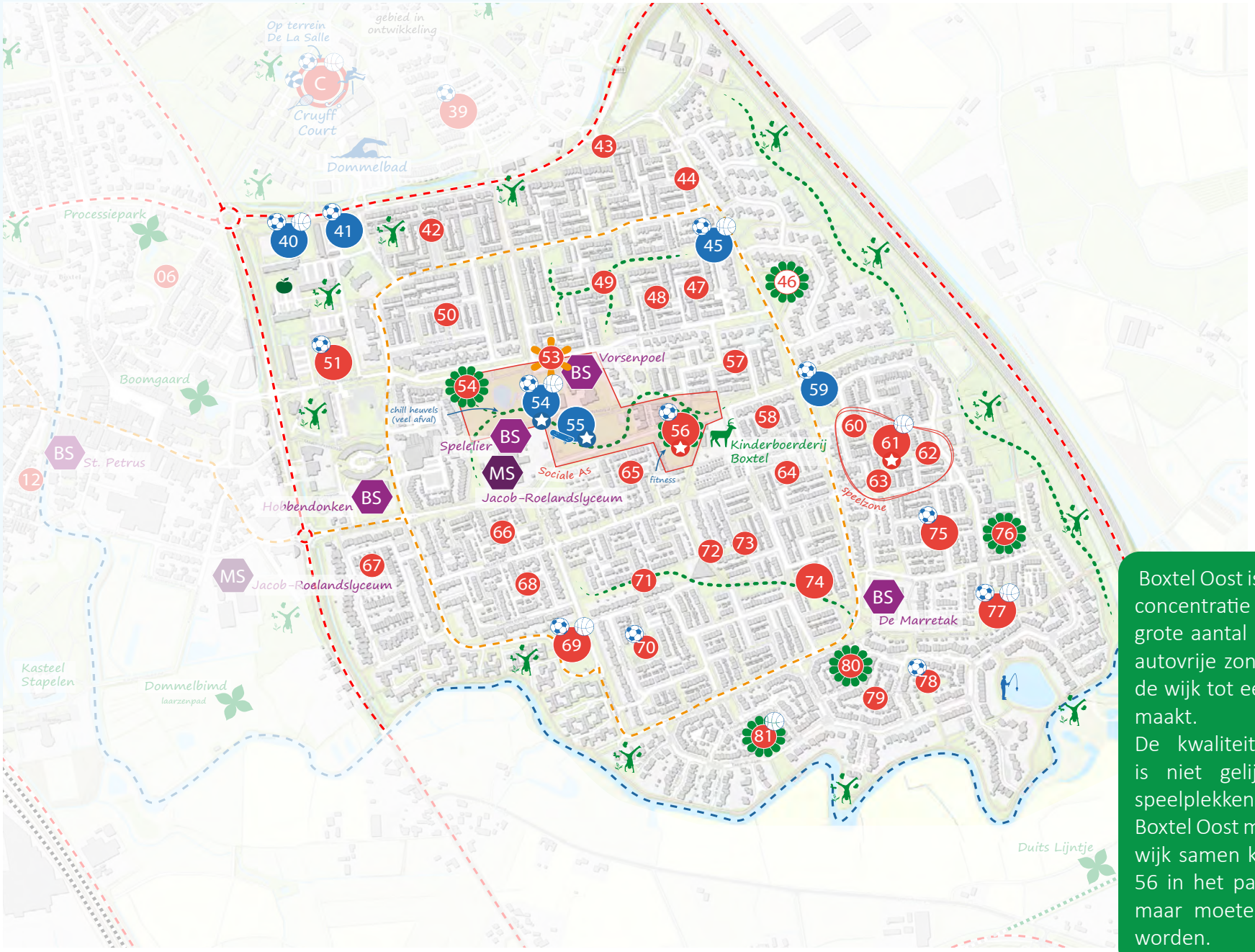

Legenda

Type:
- Speelplek met toestellen
- Ravotplek (lekker vies worden!)
- Speelpleintje zonder toestellen
- Sportplek

Bereik:
- Kleine speelplek
- Plek voor de hele buurt
- Grote speelplek voor de wijk
- Speelplek met beperkte speelwaarde
- Populaire speelplek
- Drukke weg (barrière)
- Water (barrière)
- Spoor (barrière)
- Beperkte barrière
- Groenstrook zonder wegen

Overig:
- Park
- Dierenweide
- Ravotgroen
- Begraafplaats
- School
- Sportclub

Boxtel Oost is de wijk met de grootste concentratie speelplekken. Naast het grote aantal speelplekken zijn er veel autovrije zones en groenstroken, wat de wijk tot een kindvriendelijk gebied maakt.

De kwaliteit van de speelplekken is niet gelijkwaardig en sommige speelplekken lijken weinig gebruikt.

Boxtel Oost mist een plek waar de hele wijk samen kan komen. Plekken #53-56 in het park hebben die potentie, maar moeten wat meer verbonden worden.

9 Oost - vrije speelruimte

Vissen in het Dommeldal

Autovrije straten

Autovrije paden en pleintjes

Grasveldjes tussen de huizen

9 Oost - speel- en sportplekken

40

Hoogheem 72 flat 1-2 Terrein a (151)

Wijk: Oost
Categorie: Sport

41

Hoogheem 2 / Pastoor v. Besouwplein (trapveld) (156)

Wijk: Oost
Categorie: Sport

42

0 - 9

Dr. Mollerplein 7 (150)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

43

0 - 4

Schijndelseweg 110 / Hazelaarsgaard (118)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

44 0 - 9

Esdoorngaard 32 (157)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

45 5 - 14

Elzengaard 41 t/m 49 (119)

Wijk: Oost
Categorie: Sport

46

5 - 9

Europalaan tov nr 14 t'' Halve Maantje (102)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

47

0 - 9

Elzengaard 65 (120)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

48

Lijsterbesgaard 60 (121)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

49

Eikengaard 8 (123)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

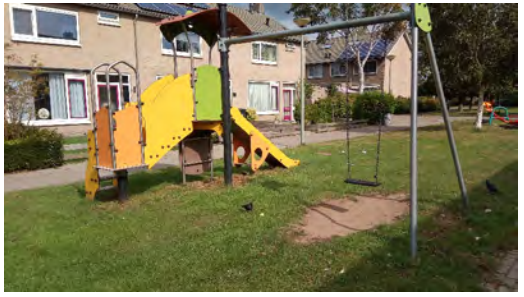

50

0 - 4

Peellandstraat 8 (152)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

51

0 - 19

Hoogheem 348 flat 5-6 (155)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

9 Oost - speel- en sportplekken

53

5 - 9

Hendrik Verheeslaan ingang school
Vorsenpoel (147)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

54

5 - 14

Maastrichtsestraat / Dr. De Brouwerlaan
trapveld (148)

Wijk: Oost
Categorie: Wijkplek

55

9 - 19

Skateplein (Nieuw)

Wijk: Oost
Categorie: Sport

56

5 - 19

Generatietuin/Apollopad 1/Hobbendonkseweg 96 (159)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

9 Oost - speel- en sportplekken

57

Rozengaard 21 (124)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

58

Palestrinastraat 9 (140)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

59

9 - 14

Europalaan/De Beukums trapveld (101)

Wijk: Oost
Categorie: Sport

60

5 - 9

De Beukums 2 (127)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

61

De Spinster 34 (128)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

62

De Pellenwever 15 (158)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

63

0 - 9

De Linnenbleker 44 (126)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

64

5 - 9

Monteverdistraat 25 (141)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

65

Bachstraat 29 (139)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

66

Berliozstraat 18 (138)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

67

0 - 9

Kleine Beemd 12 (136)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

68

0 - 9

Schubertstraat 16 (137)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

69

Robert Schumanlaan / Dommeloord 36 (134)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

70

Puccinistraat 53 (135)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

71

9 - 14

Charpentierstraat 21 (133a)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

72

5 - 9

Apollopad / Purcellstraat 46 (143)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

73

0 - 4

Purcellstraat 20 (144)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

74

5 - 14

Scarlattistraat 81 / Apollopad (142)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

75

0 - 9

De Pellenwever 122 (125)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

76

0 - 9

De Volder 31 / Vorsenpoel (129)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

77

De Blauwverver 56 (Apollopad / Vorsenpoel) (130)

Wijk: Oost
Categorie: Buurtplek

78

De Papiermaker (achter nr. 42) (131)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

79

0 - 14

De Papiermaker (achter nr. 16) (132)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

80

0 - 9

Natuurlijke speelaanleidingen (Nieuw)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

9 Oost - speel- en sportplekken

81

Taxandrialaan 57 (133)

Wijk: Oost
Categorie: Blokplek

10 Selissenwal - Speelruimtekaart

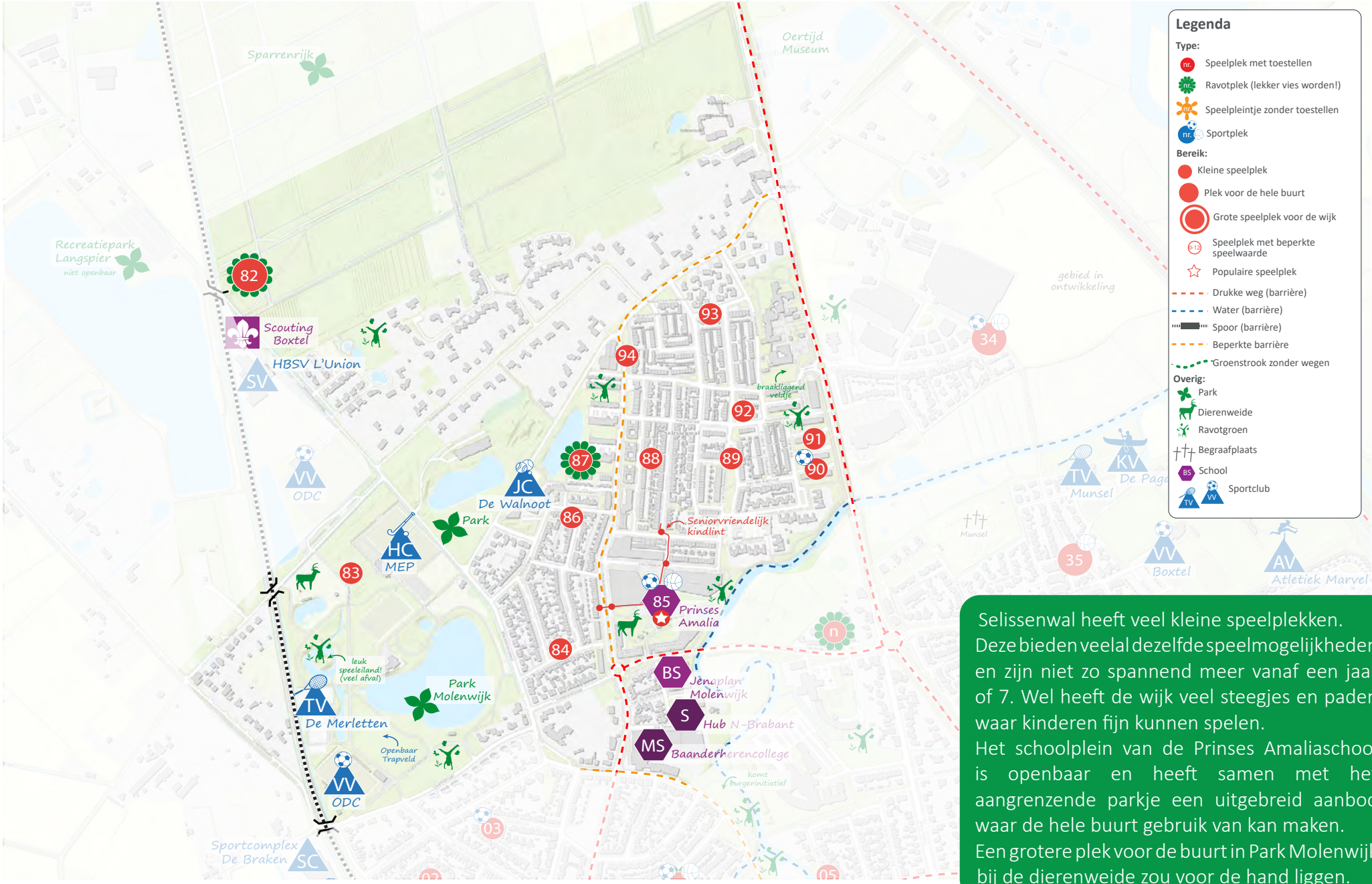

Selissenwal heeft veel kleine speelplekken. Deze bieden veelal dezelfde speelmogelijkheden en zijn niet zo spannend meer vanaf een jaar of 7. Wel heeft de wijk veel steegjes en paden waar kinderen fijn kunnen spelen.
Het schoolplein van de Prinses Amaliaschool is openbaar en heeft samen met het aangrenzende parkje een uitgebreid aanbod waar de hele buurt gebruik van kan maken.
Een grotere plek voor de buurt in Park Molenwijk bij de dierenweide zou voor de hand liggen.

10 Selissenwal - vrije speelruimte

Autovrije steegjes

KWIEK beweegroute langs de Dommel

Speeleiland in Park Molenwijk

Veldjes tussen woningen

82

Park Sparrenrijk (Molenwijkseweg t/o nr 5B) (101)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Buurtplek

83

Eikenlaan (bij dierenpark) (102)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

84

0 - 9

Gildenhof 7 (109)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

85

0 - 19

Amaliaschool Baandervrouwenlaan/ Reginaplein (110)

Wijk: Selissenwal
Categorie: School

86

Vaandelstraat 9 (120)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

87

Baandervrouwenlaan 35 (121)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

88

0 - 9

St. Jozefstraat 36 (103)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

89

5 - 9

Van Randerodestraat 44 (104)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

90 5 - 9

Hof ter Aa 72 (106)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

91 0 - 9

Hof ter Aa 122 (105)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

92

0 - 9

Keizerstraat 25 (107)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

93

0 - 9

Elisabetstraat 8 (111)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

94

0 - 4

Baandervrouwenlaan 70 (119)

Wijk: Selissenwal
Categorie: Blokplek

meewerkend

Bijlage 3 – Financiële toelichting

Jaarlijks besteden we nu € 150.000 aan de instandhouding van de speelvoorzieningen. Middels een egalisatiereserve wordt onder- en overbesteding verrekend en blijft dit budget beschikbaar voor de speelvoorzieningen.

Als gevolg van gewijzigde financiële regelgeving waaraan gemeenten zich moeten houden bij het opstellen van de begroting (BBV-voorschriften), moet deze werkwijze gewijzigd worden.

De kosten voor de openbare speelvoorzieningen zijn op te splitsen in 3 categorieën.

1. kosten voor jaarlijks onderhoud
Tot het jaarlijks onderhoud rekenen we de kosten voor controles, veiligheidsinspecties, reparaties, vervangen van onderdelen, reinigen zandondergronden, incidenteel vervangen losse, kleine toestellen (buiten de planmatige vervanging van het terrein om). Reparaties en het vervangen van onderdelen zijn vaak het gevolg van normale slijtage, maar over het geheel is de omvang van het jaarlijks onderhoud onafhankelijk van de kwaliteit en ouderdom van de toestellen. Als toestellen opeenvolgende reparaties nodig hebben, is het beter om ze te vervangen. Dit zien we aankomen met de regelmatige controles en de veiligheidsinspectie.
Geadviseerd wordt hiervoor jaarlijks 4% van de vervangingswaarde beschikbaar te stellen. Hiertoe nemen we dan ook in de exploitatiebegroting € 65.000 op.

2. kosten voor planmatige vervanging
Na het verstrijken van de levensduur van de toestellen worden die vervangen. Hiervoor nemen we in het investeringsplan jaarschijven op. De omvang van de jaarschijven is op basis van het huidige voorzieningenniveau € 200.000.
De vervangingswaarde van het huidige areaal is € 1.606.000. De afschrijvingstermijn is 10 jaar. De vervangingskosten zijn vervangingswaarde + 40% bijkomende kosten, zoals afvoeren oude toestellen + aapassen ondergronden + overige bijkomende terreininrichting. € 1.606.000/10 x 140% = € 224.840. De jaarschijf is te zien als een taakstellend budget.

Jaarlijks dit bedrag als vervangingsinvestering activeren ten behoeve van planmatige vervanging is conform de BBV-voorschriften en is bovendien financieel het meest gunstig. De kapitaalslasten van de afschrijving komen ten laste van het beleidsproduct. Voor de dekking wordt gebruik gemaakt van het jaarbudget zoals tot nu toe (€ 150.000 minus € 65.000 jaarlijks onderhoud) aangevuld met een bijdrage uit de egalisatiereserve. Uit de doorrekening blijkt dat tot 2028 de egalisatiereserve voldoende is om de kosten te dekken. Vanaf 2028 is het zonder verhoging van de budgetten niet mogelijk het voorzieningenniveau gemeentebreed op peil te houden.

3. kosten voor nieuwe terreinen, opwaardering bestaande terreinen en aanvullende nieuwe wensen
Er zijn altijd nieuwe wensen. Via het investeringsplan, middels andere budgetten zoals het wijkbudget, of via externe geldstromen (bijvoorbeeld bij woningbouwontwikkeling), kan hiervoor budget beschikbaar gesteld. Dit betekent wel dat niet altijd direct aan een wens tegemoet kan worden gekomen, hoe reëel die ook is, omdat eerst besluitvorming op het investeringsplan nodig is. Voor nieuwe wensen is echter binnen het jaarlijks onderhoud en de planmatige vervanging geen budget.

In de Uitvoeringstabel zijn de investeringswensen benoemd. Waar mogelijk realiseren we deze wensen tegelijk met de eerstvolgende vervanging van het desbetreffende terrein. Dit kan alleen als de

benodigde investering dan ook tijdig geactiveerd wordt. Hieronder zijn de investeringswensen zoals opgenomen in het Uitvoeringsplan bij elkaar gezet.

Wat je aanlegt moet je ook beheren. De financiële consequenties van nieuwe aanleg worden vanaf het volgende begrotingsjaar meegenomen, voor jaarlijks onderhoud en planmatige vervanging.

investeringswensen

omschrijving	**bedrag**	**wensjaar**	**opmerkingen**
nieuw terrein omgeving fellenoord	€ 18.500	2021	spelen € 15.000 + groen € 2.500 + ontmoeten € 1.000 afhankelijk van werkelijke beschikbaarheid locatie
versterken sportplek Braspenning + vergroening + speelroute	€ 15.000	2022	combineren met wijziging agv realisatie Heem van Selis spelen € 12.500 + groen € 2.500
versterken sportplek Hoogheem + vergroening	€ 10.000	2023	combineren met vervangingsmoment bestaande voorziening - verwacht 2023 spelen € 7.500 + groen € 2.500
opwaarderen speelvoorziening Elzengaard van blokplek tot	€ 30.000	2025	kleine terreinen directe omgeving afbouwen spelen € 25.000 + groen € 4.000 + ontmoeten € 1.000
opwaarderen speelvoorziening park Molenwijk van buurtplek	€ 30.000	2026	combineren vervangingsmoment bestaande voorziening - verwacht 2026
opwaarderen speelvoorziening De Spinster van blokplek tot buurtplek	€ 30.000	2027	kleine terreinen directe omgeving afbouwen spelen € 25.000 + groen € 4.000 + ontmoeten € 1.000
vernieuwen beleidsplan	€ 20.000	2030	looptijd huidig (uitvoerings)plan is 10 jaar
versterken ontmoetingsfunctie diverse blokplekken	€ 1.500	vanaf 2024	bij voorkeur combineren met herinrichting
vergroenen diverse locaties	€ 5.000	vanaf 2024	bij voorkeur combineren met herinrichting

meewerkend

boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1243613 Openbaar

Onderwerp

1243613 - Visie zonne- en windenergie gemeente Boxtel

Status

Besluitvormend

Voorstel

1. Het Scenario onderzoek Boxtel energieneutraal 2030 voor kennisgeving aan te nemen.
2. De Visie zonne- en windenergie gemeente Boxtel vast te stellen.

Inleiding

In het coalitieakkoord 2018-2022 is de ambitie opgenomen om in 2030 als gemeente energieneutraal te zijn. In de Visie Duurzaam Boxtel 2030 en bijbehorende uitvoeringsagenda is een scenario-onderzoek opgenomen om het optimale scenario van besparing en opwekking van energie te bepalen. Daarnaast is hierin opgenomen dat onderzoek wordt gedaan naar potentiële locaties voor zonne- en windenergie. Verder is hierin het plan opgenomen om het eerste collectieve zonnepark te realiseren.

Hiervoor is samen met adviseur Generation Energy in 2018 een Scenario-onderzoek Boxtel energieneutraal 2030 uitgevoerd. In drie bijeenkomsten is met geïnteresseerde burgers en stakeholders gekeken naar het potentieel van besparing en opwek van energie en is een aantal scenario’s beoordeeld om energieneutraal te worden. Hieruit is geen optimaal scenario naar voren gekomen, maar wel veel inzicht in het potentieel voor besparing en opwek.

Om de vergunningverlening van zonne- en windparken mogelijk te maken is het op grond van de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant noodzakelijk dat eerst onderzoek wordt gedaan naar de noodzaak voor zonne- en windparken en naar mogelijke locaties hiervoor. Daarom is als eerste samen met Generation Energy een onderzoek gedaan naar mogelijke locaties voor zonneparken. De resultaten zijn op 4 februari 2020 in een beeldvormende vergadering aan de gemeenteraad gepresenteerd.

Er is in de stuurgroep van de Regionale EnergieStrategie Noordoost Brabant (RES NOB) overeengekomen dat er een regionaal bod komt voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit met een lokale resultaatverplichting. Bijgevoegde visie ligt nu aan de gemeenteraad ter vaststelling voor en vormt een verkenning naar het potentieel voor zonne- en windparken en een afwegingskader voor zonneparken in de gemeente.

Er is nader onderzoek en overleg met buurgemeenten nodig om meer inzicht te krijgen in mogelijke locaties en de grootte van windturbines. Daarom is een afwegingskader voor

windenergie nu nog niet aanwezig. De potentie voor wind bepaalt de mogelijkheid voor de mix van zon en wind. Vanuit het landelijke Nationaal Programma RES is opdracht gegeven dat in 2025 alle vergunningen voor de lokale resultaatverplichting verleend moeten zijn. Het ontwikkelen van een mogelijk windpark kost jaren en vraagt nog vele keuzes (oa wat betreft opschaling netwerkcapaciteit).

Beoogd resultaat

Een visie waarmee gestart kan worden met de realisatie van zonneparken conform het vastgestelde beleid en waarmee een vervolgonderzoek gedaan kan worden naar de mogelijke realisatie van (een) windpark(-en).

Argumenten

1.1 Het Scenario-onderzoek Boxtel energieneutraal 2030 vormt het uitgangspunt voor de Visie zonne- en windenergie Boxtel.
De opdracht uit de Uitvoeringsagenda duurzaamheid was om in een scenario-onderzoek het optimale scenario voor energiebesparing/opwekking in Boxtel te bepalen (kijkend naar de beste bronnen voor de juiste locatie). Uit het onderzoek (zie bijlage 2) blijkt dat het niet mogelijk is om daarvoor een optimaal scenario te bepalen, maar dat er meerdere scenario's en locaties mogelijk zijn. Een visie zonne- en windenergie is daarin een volgende stap.

2.1 De visie zonne- en windenergie dient vastgesteld te worden om rechtskracht te krijgen.
Uit het scenario-onderzoek en het concept bod RES NOB blijkt dat er in stedelijk gebied en op daken onvoldoende potentieel is voor zonnepanelen om in de toekomstige energiebehoefte te voorzien. Om zonneparken in het landelijk gebied mogelijk te maken, moet op grond van de provinciale Interim omgevingsverordening een onderzoek gedaan zijn dat een afwegingskader vormt voor zonneparken, rekening houdend met de mogelijkheden voor windenergie. Dit onderzoek moet een gedegen ruimtelijke onderbouwing bieden van de behoefte aan duurzame energie en een zorgvuldige afweging inhouden van locaties in het kader van omgevingskwaliteit en zorgvuldig ruimtegebruik. Daarnaast moet er sprake zijn van afstemming met de buurgemeenten en netwerkbeheerder. Hierbij wordt rekening gehouden met het uitgangspunt van de RES NOB, namelijk de vijf pijlers: potentie, landschap, maatschappelijke kosten & baten, koppelkansen en maatschappelijke acceptatie. Het afwegingskader voor zonneparken vormt tevens de basis voor vergunningverlening en vormt input voor de toekomstige omgevingsvisie en omgevingsplan onder de Omgevingswet.

2.2 Voor het gebied Tongeren is een visie op de opwek van grootschalige energie nodig om het gekozen scenario hiervoor uit te kunnen werken.
Op 2 juli 2019 is besloten om de globale kaderstellende visie 'Tongeren' en scenario 1 'Tijdelijke huisvesting van spoedzoekers en/of de energietransitie' als voorkeursscenario vast te stellen. Ook om duidelijkheid te hebben over de mogelijkheden van de grootschalige opwek in dit gebied is het van belang zo snel mogelijk de Visie zonne- en windenergie vast te stellen.

Kanttekeningen

1.1 Om tot gewenste en rendabele businesscases te komen voor zonne- en windparken is de gemeente afhankelijk van anderen.
Om tot een goede mix van zonne- en windenergie te komen moeten rendabele businesscases mogelijk zijn om de gewenste ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke meerwaarde te bereiken. Hierbij is de gemeente afhankelijk van landelijke wetgeving en subsidieregelingen. Om de inpassing van zonne- en windenergie op het elektriciteitsnetwerk mogelijk te maken zijn investeringen in het elektriciteitsnetwerk door Enexis en Tennet vereist. Om de efficiëntie van dit netwerk en daardoor de inpassing te vergroten, is een aanpassing van de Elektriciteitswet noodzakelijk. Daarnaast zijn we afhankelijk van de mate en snelheid waarmee Enexis investeringen kan plegen om deze inpassing mogelijk te maken.
Verder zijn we afhankelijk van de hoogte van landelijke subsidieregelingen als de SDE++ en postcoderoosregeling, die met name bepalen of initiatiefnemers kunnen komen met plannen van voldoende kwaliteit. Om andere ruimtelijke opgaven te kunnen koppelen aan de opwek van hernieuwbare elektriciteit is cofinanciering vanuit fondsen of subsidie noodzakelijk.
Naast buurgemeenten, grondeigenaren en initiatiefnemers is ook lokaal draagvlak van omwonenden en belangengroepen van belang.

Financiën

De kosten voor de externe advisering worden gedekt uit de post duurzaamheid algemeen, grootboeknummer 62845000. Vervolgonderzoek is maatwerk en de kosten hiervoor zijn afhankelijk van de bijdrage van grondeigenaren en buurgemeenten. De financiering van zonne- en windparken is een taak van bij voorkeur inwoners en lokale initiatiefnemers.

Uitvoering

Na besluitvorming is het in het vierde kwartaal van 2020 gedurende een termijn van een maand mogelijk om principeverzoeken in te dienen voor maximaal 50 hectare aan zonneparken. Vervolgens wordt door (een delegatie van) de werkgroep WUBBB de verzoeken beoordeeld op ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke meerwaarde. Het college zal onafhankelijke externe adviseurs aanwijzen die de werkgroep ondersteunen. Op basis van dit advies wordt een voorkeursvolgorde bepaald en door het college vastgesteld. Op grond van het Besluit vereiste verklaring van geen bedenkingen Boxtel van 10 december 2019 is voor zonneparken buiten de bebouwde kom groter dan 1,5 hectare of met een bebouwingsoppervlakte groter dan 2.500 m^2 een VVGB van de gemeenteraad verplicht om daarvoor een omgevingsvergunning te verlenen.

Na vaststelling volgt nader onderzoek naar locaties voor windenergie en op basis hiervan wordt een afwegingskader voor windenergie ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Tevens volgt na realisatie van de eerste 50 hectare aan zonneparken een evaluatie van het afwegingskader van zonneparken. Afhankelijk van de mix voor zon en wind, die volgt uit deze twee kaders, wordt de doelstelling voor een volgende inschrijving bepaald.

Communicatie

Alle inwoners en relevante belangengroepen zijn uitgenodigd deel te nemen aan het scenario-onderzoek. In drie bijeenkomsten zijn ruim 75 inwoners per keer betrokken geweest. Daarnaast zijn belangengroepen vertegenwoordigd in het klimaatpanel en bij drie afzonderlijke

bijeenkomsten geraadpleegd en om input gevraagd bij het scenario-onderzoek, het afwegingskader voor zonneparken en de verkenning naar het potentieel voor windparken.
In beeldvormende vergaderingen is de raad geïnformeerd over het scenario-onderzoek en het afwegingskader voor zonneparken. In een beeldvormende vergadering op 23 juni 2020 is de raad geïnformeerd door Generation Energy over de verkenning van het potentieel voor windparken en over de Visie zonne- en windenergie. De raad heeft de gelegenheid gehad om hierover vragen te stellen.

Burgerparticipatie is essentieel om de opgave voor de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit te realiseren. De zoekgebieden voor grootschalige zonne- en windenergie volgen grotendeels uit provinciaal beleid en ruimtelijke beperkingen. Als naar aanleiding van de vaststelling van de visie door initiatiefnemers concrete locaties voor grootschalige zonne- en windenergie worden aangedragen leent zich dit wel voor een meer actieve vorm van burgerparticipatie en stimuleren we het bereiken van de gewenste maatschappelijke meerwaarde door belanghebbenden. Als lokale partijen daar het initiatief in nemen, leidt dit ook tot meer draagvlak en een eerlijke verdeling van de lusten en lasten. Onder de Omgevingswet moeten initiatiefnemers zelf de dialoog zoeken met de omgeving. We kunnen de opgave alleen realiseren als inwoners, (lokale) ondernemers en organisaties daar actief in participeren. In die zin worden inwoners actief betrokken bij de definitieve locatiekeuzes die verder gemaakt gaan worden.

Inspraakreactie natuurorganisaties
Naar aanleiding van het gepubliceerde collegebesluit van 7 juli 2020, hebben wij op 22 juli 2020 een inspraakreactie op de visie van Brabants Landschap, Natuurmonumenten en de BMF ontvangen (bijlage 3). Tevens heeft Stichting Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel per brief van 21 juli 2020 meegedeeld dat ze deze inspraakreactie ondersteunen.
In de vergadering van 11 augustus 2020 is door het college een beantwoording van deze reactie vastgesteld en verzonden(bijlage 4). Deze is op 28 augustus 2020 door de portefeuillehouder besproken met de indieners.

Boxtel, 8 september 2020
Burgemeester en wethouders van Boxtel,

de loco-secretaris,
M. Schagen van Leeuwen

de burgemeester,
R.S. van Meygaarden

Bijlagen

Bijlage 1: Visie zonne- en windenergie.
Bijlage 2: Scenario onderzoek Boxtel energieneutraal 2030
Bijlage 3: Inspraakreactie natuurorganisaties
Bijlage 4: Beantwoording inspraakreactie door college

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1243613 Openbaar

Ter inzage

1. N.v.t.

Contactpersoon

Mw. S.K. Maas, teammanager RMEO-Maatschappelijke en Economische Ontwikkeling, s.maas@mijngemeentedichtbij.nl, 073-5531289.

meewerkend boxtel

Raadsbesluit

Registratienr.: 1243613

Aanhef

De raad van de gemeente Boxtel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 september 2020;

Besluit

1. Het Scenario onderzoek Boxtel energieneutraal 2030 voor kennisgeving aan te nemen.
2. De Visie zonne- en windenergie gemeente Boxtel vast te stellen.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering 22 september 2020;

De gemeenteraad van Boxtel,

de griffier,	de voorzitter,
I.H.M. Smits	R.S. van Meygaarden

Visie zonne- en windenergie Boxtel

Een afwegingskader voor zonneparken en een verkenning van het potentieel voor windparken

Juli 2020

meewerkend boxtel

1. Inleiding

De gemeente Boxtel heeft in juli 2017 de Visie Duurzaam Boxtel 2030 vastgesteld en daarin is de ambitie opgenomen om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit wil zeggen dat er dan geen CO_2 uitstoot meer isdoor de verbranding van fossiele brandstoffen. In de uitvoeringsagenda bij deze visie is de ambitie opgenomen om op korte termijn een collectief zonnepark te realiseren.

In het concept Regionale EnergieStrategie Noordoost Brabant (RES NOB) is een lokale resultaatverplichting voor hernieuwbaar op te wekken elektriciteit opgenomen. Om hier uitvoering aan te geven is een integrale visie nodig met een afwegingskader voor zonneparken en een verkenning van het potentieel voor windparken, zodat een mix van zonne- en windenergie afgewogen kan worden.

Om de verlening van tijdelijke omgevingsvergunningen voor zonneparken mogelijk te maken is conform de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant het noodzakelijk dat een afwegingskader voor zonneparken is vastgesteld, waarin de noodzaak voor zonneparken is aangetoond en bepaald is waar (eerst) zonneparken toegestaan én onder welke voorwaarden deze worden toegestaan. Dit afwegingskader wordt door de gemeenteraad vastgesteld en op basis hiervan wordt door het college een voorkeursvolgorde van zonneparken vastgesteld en worden vervolgens door het college hiervoor tijdelijke ‘kruimel’ omgevingsvergunningen verleend.

Voor windparken is het potentieel en mogelijke zoekgebieden onderzocht. Door het ruimtelijke maatwerk is het niet mogelijk om locaties voor windparken in een gemeentelijk afwegingskader vast te stellen. Voor windparken van 5 tot 100 MW is de provincie het bevoegd gezag en voor windparken groter dan 15 MW of met minimaal tien turbines, is een Milieu-effect rapportage (MER-beoordeling) verplicht. Als een gemeente bevoegd is voor het bestemmingsplan (in de toekomst omgevingsplan) en de omgevingsvergunning, kan zij de ruimtelijke- en vergunning-procedure versnellen door de besluitvorming te coördineren. Voor deze gemeentelijke coördinatieregeling is een besluit van de gemeenteraad vereist.

Deze visie is tot stand gekomen met raadpleging van het Klimaatpanel[1] en wordt vervolgens ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

2. Energieneutraal scenario

In de rapportage van het scenario-onderzoek “Boxtel energieneutraal in 2030” is op basis van gegevens uit de Klimaatmonitor onderzocht hoe de gemeente Boxtel in 2030 energieneutraal kan zijn. In Boxtel telt de huidige energievraag op tot 3.300 TJ[2]. Autonoom neemt dit tot 2030 toe tot circa 3.500 TJ. Dit is het eindgebruik van elektriciteit, warmte en voertuigbrandstoffen samen (inclusief het vervoer op de A2). Al het bekende energiegebruik van de Gebouwde Omgeving, Industrie, Landbouw en de vervoersbewegingen op het grondgebied van Boxtel valt hieronder. Ook is het gebruik van hernieuwbare warmte hierbij opgeteld, denk aan de warmte van bijvoorbeeld houtkachels of uit bodemenergie. In Boxtel wordt nu al 141 TJ hernieuwbaar opgewekt. Stel dat op het energiegebruik 30% bespaard kan worden, bijvoorbeeld door isolatie van gebouwen en de omschakeling naar elektrisch rijden. Dan resteert er nog een opgave van 2.400 TJ (na aftrek besparing en bestaande hernieuwbare opwek) om aanvullend uit hernieuwbare bronnen op te wekken. Door verschuiving van het gebruik van fossiele brandstoffen en aardgas naar elektriciteit kan het grootste deel (60%) van de nog benodigde energie worden opgewekt met zonne- en

[1] Adviesorgaan waarin vertegenwoordigers van relevante belangengroepen uit de gemeente Boxtel vertegenwoordigd zijn.
[2] Bron: scenario-onderzoek “Boxtel energieneutraal in 2030” (Generation Energy, 2019) en Klimaatmonitor

windenergie. De warmtevraag kan worden ingevuld door een mix van hernieuwbare warmtebronnen zoals warmte uit grondwater, oppervlaktewater en buitenlucht door het gebruik van warmtepompen, geothermische energie en biogas.

3. Opwekking van hernieuwbare elektriciteit

Om na besparing de resterende energievraag van Boxtel met hernieuwbare bronnen op te wekken, kunnen (gegeven de ruimtelijke belemmeringen) op basis van het scenario-onderzoek maximaal 17 moderne windturbines van 3 Megawatt binnen het grondgebied van de gemeente Boxtel geplaatst worden.[3] Daarmee wordt 410 TJ oftewel 17% van de vraag opgewekt. Het potentieel aan zon op dak is ingeschat op 280 TJ (12% van de vraag). Als 10% van het agrarisch areaal wordt ingezet voor zonneparken kan aanvullend 270 hectare aan zonneparken 670 TJ opwekken (28% van de vraag). In totaal kan hiermee 1.460 TJ aan hernieuwbare elektriciteit opgewekt worden. Daarmee kan in 61% van de toekomstige vraag voorzien worden. In het overige deel van de toekomstige vraag kan mogelijk voorzien worden door bronnen voor hernieuwbare warmte te benutten en door technologische ontwikkeling. Zo gaat men er vanuit dat het omzettingsrendement van zonlicht naar stroom op termijn verdubbeld kan worden en de kostprijs nog ongeveer een factor 4 omlaag kan. [4] Bronnen voor hernieuwbare warmte worden onderzocht in het proces om te komen tot een gemeentelijke TransitieVisie Warmte naar aardgasvrije wijken, die vóór 2022 door de gemeenteraad vastgesteld moet zijn.

4. Regionale Energie Strategie

Elke gemeente, provincie, waterschap en netbeheerder werkt in regionaal verband samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor besparing, de opwekking van duurzame elektriciteit en warmte en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. Landelijk werken 30 regio's samen in het Nationaal programma RES en doen uiterlijk in oktober 2020 een concept bod waarmee in 2030 49% minder CO_2 uitstoot moet zijn dan in 1990. De lokale RES opgave aan hernieuw op te wekken elektriciteit in 2030 bedraagt 290 TJ (=0,08 TWh) en is daarmee veel kleiner dan de totale opgave aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit en warmte. Binnen de RES NOB is overeengekomen dat de gemeenten voor de definitieve vaststelling (uiterlijk juli 2021) zoekgebieden voor zonne- en windenergie onderzocht hebben en voor zonneparken een afwegingskader hebben vastgesteld.

Dit komt enerzijds omdat de RES opgave alleen betrekking heeft op de elektriciteit en gebouwde omgeving, terwijl in Boxtel ook veel energie wordt gebruikt in de mobiliteit, industrie en landbouw. Anderzijds komt dit omdat Boxtel de ambitie heeft om in 2030 energieneutraal te zijn, terwijl de RES gericht is op 49% minder CO_2 uitstoot in 2030 en 95% in 2050.

5. Inpassing elektriciteitsnetwerk.

Om zonne- en windenergie op het elektriciteitsnet aan te kunnen sluiten, moet er voldoende netwerkcapaciteit beschikbaar zijn.

[3] Bij deze inschatting is gerekend met 2500 vollasturen voor windturbines en 1100 vollasturen voor zonnepanelen. Met de huidige stand der techniek is dit aan de hoge kant, maar door innovaties is dit op termijn realistisch. Hierbij is niet beoordeeld of er clusters van minimaal 3 windturbines mogelijk zijn. Dit is wel een voorwaarde uit de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant.

[4] Roadmap PV systemen en toepassingen

De huidige capaciteit om grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit aan te sluiten is beperkt in verhouding tot de RES opgave binnen de regio. Om ambities waar te kunnen maken én transportschaarste te voorkomen is een uitbreiding van deze capaciteit van het netwerk nodig. Dit vraagt om investeringen in het netwerk en een aanpassing van de Elektriciteitswet, die het mogelijk maakt om het bestaande netwerk slimmer te benutten. Enexis (laagspanning) heeft hiervoor samen met Tennet (hoogspanning) een concept Investeringsplan elektriciteit 2020-2030 opgesteld.[5] Hieruit blijkt dat op korte termijn voor het hoogspanningstation Boxtel een capaciteitstekort dreigt.

Uit dit plan blijkt dat het maar de vraag is of de voor de RES opgave benodigde capaciteit vóór 2030 gerealiseerd kan worden. De verzwaring van het netwerk vraagt grote investeringen en veel tijd.

Hierbij moet gedacht worden aan de volgende tijdslijnen.

- 0-3 jaar: Deze tijd vraagt het in het algemeen om wijzigingen in wet & regelgeving door te voeren waardoor beter gebruik gemaakt kan worden van de bestaande mogelijkheden. Hierbij moet gedacht worden aan experimenten met curtailment (tijdelijke opslag in batterijen) en het loslaten van de redundantie-eis (benutten reservekabels).
- 0-6 jaar: het uitbreiden van bestaande hoofdstations kan in deze periode mogelijk gerealiseerd worden als het hoofdstation uit is te breiden en zowel Enexis als Tennet hiervoor akkoord hebben gegeven.
- 7-13 jaar: het aanleggen van een nieuw hoofdstation kan deze tijd vragen nadat Tennet akkoord is gegaan met de aanleg.

6. Zonneladder

Op 28 mei 2019 is in de Tweede Kamer de Motie Dik-Faber aangenomen. Daarin is gevraagd om in aanloop van de RES te zorgen voor een verankering van de zonneladder in de Nationale omgevingsvisie en er voor te zorgen dat nieuwe zonneparken op natuur- en landbouwgronden worden getoetst aan deze zonneladder of vooruitlopend op deze zonneladder zijn getoetst aan een vergelijkbaar door decentrale overheden vastgesteld afwegingskader. Deze visie vormt dit afwegingskader.

[5] Investeringsplan Enexis elektricitei 2020-2030

Die zonneladder houdt in dat:

- Trede 1: Je eerst het potentieel voor zonnepanelen op daken moet benutten;

- Trede 2: Je vervolgens het potentieel benut in zonneparken in of nabij het stedelijk gebied[6].

- Trede 3: Pas in de laatste plaats het potentieel voor zonneparken in het buitengebied benut, waar de inpassing in het netwerk vaak kostbaar is.

Dus in het bovenstaande plaatje eerst voorrang voor laagspanning aansluitingen boven respectievelijk midden- en hoogspanning aansluitingen. Op deze wijze wordt de beschikbare aansluitcapaciteit zo efficiënt mogelijk benut en in overeenstemming gebracht met de vraag. Bovendien zijn daarmee de maatschappelijke kosten het laagst. De tredes in de zonneladder zijn niet volgtijdelijk: ook als het potentieel in trede 1 op daken nog niet volledig benut is, kan gestart worden met de realisatie van zonneparken in trede 2 en 3.

Als de tredes na elkaar worden ingevuld lukt het niet om de opgave tijdig te realiseren. Zo benut je het potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken op natuurlijke momenten (bv als dakbedekking vervangen wordt of asbest gesaneerd wordt). Daarnaast kun je de plaatsing van zonnepanelen op daken alleen stimuleren en niet afdwingen.

7. Interim omgevingsverordening ruimte Noord-Brabant

7.1 Kader voor zonne-energie

Deze zonneladder is opgenomen in de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant en is naast een middel om de maatschappelijke kosten te drukken, ook een middel om de ruimtelijke kwaliteit te kunnen borgen.

Op grond van de Interim omgevingsverordening (vastgesteld 25 oktober 2019) is het in artikel 3.41 voor de groen blauwe mantel en het gemengd landelijk gebied mogelijk gemaakt om door het opstellen van een gemeentelijke visie zonneparken de verlening van tijdelijke omgevingsvergunningen mogelijk te maken voor zonneparken met een omvang groter dan

[6] In zoekgebieden verstedelijking uit de provinciale Verordening ruimte.

5000 m2. In de visie moet worden afgewogen welke locaties binnen de gemeente geschikt zijn gelet op aspecten van zorgvuldig ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit. Verder moet de ontwikkeling van zonneparken een maatschappelijke meerwaarde geven. Daarbij wordt gestreefd naar meervoudig ruimtegebruik.

Op grond van de Interim omgevingsverordening is binnen buiten de bebouwde kom nieuwvestiging mogelijk van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen (zonneparken) om te kunnen voldoen aan de doelstellingen voor het opwekken van duurzame energie als:

- uit onderzoek blijkt dat de capaciteit voor het opwekken van duurzame energie binnen de bebouwde kom, op bestaande bouwpercelen en rekening houdend met de ontwikkelingsmogelijkheden van windenergie onvoldoende is;
- de nieuwvestiging past in het onderzoek naar geschikte locaties voor zelfstandige opstellingen van zonnepanelen, gelet op zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit;
- de ontwikkeling qua omvang inpasbaar is in de omgeving;
- de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft;
- de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving.

Verder wordt de maatschappelijke meerwaarde onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- de mate van meervoudig ruimtegebruik;
- de maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken;
- de bijdrage die wordt geleverd aan andere maatschappelijke doelen.

Verder worden aan het verlenen van een omgevingsvergunning voor een zonnepark de volgende voorwaarden verbonden:

- de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt;
- na het verstrijken van de termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en wordt de opstelling voor zonne-energie verwijderd;
- voor de verwijdering en herstel van de bestaande toestand wordt financiële zekerheid gesteld.

7.2 Kader voor windenergie

In de verordening zijn ook randvoorwaarden voor windturbines opgenomen (in artikel 3.37 t/m 3.40) om de omgevingskwaliteit te kunnen waarborgen.

Hierover is het volgende opgenomen:

De bouw van windturbines met een hoogte van minder dan 25 meter is een verantwoordelijkheid van gemeenten. In de verordening zijn alleen regels opgenomen voor (middel)grote windturbines. De gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. In het algemeen geldt dat hierbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter van de turbines heeft de ontwikkeling bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap de voorkeur. Bijkomend voordeel is dat in een dergelijke omgeving vaak ook minder hindergevoelige functies aanwezig zijn. Een plan dat de nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt bevat de onderbouwing dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied.

Clustering

Om verrommeling tegen te gaan zijn er geen mogelijkheden voor de ontwikkeling van solitaire windturbines. Er moet minimaal sprake zijn van drie windturbines in een lijn- of clusteropstelling. De realisatie van de windturbines kan gefaseerd en door meerdere exploitanten geschieden.

Tijdelijk karakter

Omdat de ontwikkeling van windturbines in beginsel een tijdelijk karakter heeft, is het belangrijk dat er door de ontwikkeling geen planologische rechten ontstaan die op termijn kunnen leiden tot andere gebruiksfuncties of planschade claims. Daarom is aan de ontwikkeling van windturbines in landelijk gebied de voorwaarde verbonden dat deze uitsluitend gerealiseerd kunnen worden met de toepassing van een omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan waaraan een maximale gebruikstermijn van 25 jaar is verbonden. Hierbij moet zijn verzekerd dat de windturbines na afloop van deze periode worden verwijderd en dat de situatie van voor de realisatie van windturbines wordt hersteld. De ruimtelijke onderbouwing van het besluit biedt ook inzicht in de overige gestelde randvoorwaarden. Het is uiteraard ook mogelijk dat een visie waarin het gemeentelijk beleid is afgewogen als onderbouwing van het besluit dient. Het vereiste van een omgevingsvergunning is overigens ook efficiënt vanuit het terugdringen van bestuurslasten omdat er geen bestemmingsplanprocedures doorlopen hoeven te worden bij aanvang en bij afloop van het gebruik. Wij verwachten van de gemeente dat zij een overzicht bijhoudt van verstrekte tijdelijke omgevingsvergunningen dat ook openbaar is, zodat het voor eenieder duidelijk is wanneer de gunningstermijn is afgelopen. Uiteraard geldt vanuit het vereiste van tijdelijkheid ook dat de gemeente na afloop van de periode toeziet op de sanering van de windturbine.

Binnen stedelijk gebied is het toepassen van de omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan niet als eis gesteld. Wel moet geborgd zijn dat de windturbines na afloop van de termijn worden gesaneerd. Het ruimtelijk besluit dat de ontwikkeling mogelijk maakt, biedt inzicht in hoe dat geborgd is.

Maatschappelijke meerwaarde

Om de betrokkenheid van de inwoners en draagvlak voor duurzame energie te vergroten, geldt dat de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan andere maatschappelijke doelen. Dit zijn niet alleen doelen vanuit duurzaamheid maar ook gericht op vergroten van draagvlak bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert, is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert tevens betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project.

Afstemming

Vanuit een zorgvuldig gebruik van de open ruimte, afstemming van duurzame energieprojecten in een gebied en de in sommige gebieden beperkte capaciteit van het netwerk, geldt als randvoorwaarde dat projecten zijn afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder. Bij de afweging spelen diverse aspecten een rol, zoals een

efficiënte aansluiting op het energienet in samenspraak met de netwerkbeheerders, de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen van energie-infrastructuur maar ook aspecten rondom zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit. Deze aanpak past ook bij de regionale energie strategieën die vanuit het Rijk worden gevraagd.

Deze randvoorwaarden wijken af van het Afwegingskader landschap (bijlage 3 van de concept RES NOB). Daarin is een minimale clustergrootte opgenomen van minimaal 5 windturbines en worden natuurgebieden (Natura 2000 en Natuur Netwerk Brabant), oude ontginningen en beekdalen uitgesloten. Binnen Natuur Netwerk Brabant zijn alleen windturbines toegestaan als het een deel van het Natuur Netwerk Brabant betreft dat direct aansluitend op hoofdinfrastructuur ligt, er geen alternatief hiervoor mogelijk is en het verlies aan (ecologische) waarden wordt gecompenseerd.

8. Hoeveel, waar en hoe staan we zonneparken toe?

De gemeente stelt een Visie zonneparken op om initiatiefnemers van zonneprojecten duidelijkheid te geven en om er initiatieven aan te kunnen toetsen. De visie doet uitspraken over *hoeveel, waar, waar eerst* en *hoe* zonneparken worden toegestaan.

8.1 Hoeveel zonneparken staan we toe?

Vanwege transportschaarste kan op korte termijn nooit het benodigde areaal aan zonneparken gerealiseerd worden. Bovendien zijn zonneparken een nieuw fenomeen in onze gemeente waar we aan moeten wennen. Deze visie is daarom bedoeld om voor de korte termijn (binnen een jaar na vaststelling van deze visie) een start te maken met de realisatie van zonneparken binnen de gemeente Boxtel, welke bedoeld zijn als pilot tot de definitieve vaststelling van de RES per juli 2021. Hiermee wordt initiatiefnemers de mogelijk geboden om initiatieven in te dienen voor zonneparken in de gemeente Boxtel in trede 2 en 3 (zie 8.6) voor:

- maximaal 50 hectare zonneparken (maximaal 50 megawatt) in de gehele gemeente
- maximaal 20 hectare omvang per individueel zonnepark dan wel aaneengesloten zonneparken opgeteld.

Aaneengesloten zijn zonneparken op aaneensluitende kadastrale percelen of parken die uitsluitend gescheiden zijn door een (spoor-)weg of watergang. De maximale omvang van 20 hectare is opgenomen, omdat grotere parken niet passen binnen het kleinschalige landschap van het Groene Woud. Ook hierbij is het Afwegingskader landschap (bijlage 3 van de concept RES NOB) leidend en moet het zonnepark aansluiten bij de maximale kavelgrootte in het gebied en hiervoor worden ingepast.

De doelstelling is wat ruimer dan de geschatte netwerkcapaciteit die beschikbaar is. Hiermee wordt uitbreiding van de netwerkcapaciteit gestimuleerd en is er ook ruimte als initiatieven onverhoopt niet doorgaan. De uiteindelijke beoordeling of een initiatief technisch kan worden ingepast op het netwerk is aan de netbeheerder.

Na inschrijving worden aanvragen beoordeeld op basis van de voorwaarden uit 8.7 en worden alleen de initiatieven binnen trede 2 gehonoreerd, voor zover voornoemd plafond van 50 hectare niet wordt overschreden. Is er dan nog ruimte, dan komen de hoogste scorende initiatieven in trede 3 in aanmerking. De gemeente maakt aan alle inschrijvers de waardering van de initiatieven bekend en daarmee is duidelijk welke initiatieven voor een

positieve tijdelijke omgevingsvergunning in aanmerking komen. Als deze initiatiefnemers niet binnen zes maanden na bekendmaking een aanvraag voor een tijdelijke omgevingsvergunning indienen, kan de inschrijver met het hoogste waardering die niet in aanmerking is gekomen dan in aanmerking komen voor een positieve tijdelijke omgevingsvergunning.

Tenslotte komen alleen indieners in aanmerking voor een positieve omgevingsvergunning als onderdelen die gewaardeerd zijn, ook worden aangevraagd. Als men weigert daar de aanvraag op aan te passen, wordt deze geweigerd en komt de eerstvolgende inschrijver met de hoogste waardering in aanmerking.

8.2 Procedure beoordeling initiatieven:

Stap 1:

Het indienen van een initiatief wordt beschouwd als een principeverzoek, waarover leges in rekening worden gebracht. Dit verzoek bevat minimaal:

1. Een situatieschets met begrenzing en opstelling panelen, omvormers, gebouwen en landschapselementen.

2. Technische gegevens (panelen, omvormers, montagesysteem, aansluiting op elektriciteitsnetwerk);

3. Concept-inrichtingsplan waarin verantwoord wordt: waarom de locatie geschikt is, hoe de omvang wordt ingepast binnen het landschap, hoe de maatschappelijke meerwaarde en meervoudig ruimtegebruik wordt vorm gegeven.

4: Concept-participatieplan: de beoogde proces- en financiële participatie.

Stap 2:

Na indiening worden de ingediende initiatieven getoetst op ontvankelijkheid. Niet ontvankelijke initiatieven krijgen twee weken de tijd om hun initiatief aan te vullen. Als deze niet worden aangevuld binnen deze termijn, worden deze buiten behandeling gelaten en kunnen ze eventueel in een volgende ronde meedoen.

Stap 3:

Hierna volgt de inhoudelijke beoordeling en wordt een advies gevraagd aan de Werkgroep Uitvoering Bestemmingsplannen Buitengebied Boxtel (WUBBB), die wordt aangevuld met maximaal twee door het college aangewezen externe deskundigen ter ondersteuning van de werkgroep. Daarbij wordt het initiatief getoetst aan de Beleidsregel Kwaliteitsverbetering voor het Buitengebied (gemeente Boxtel, 2015).

Stap 4:

Aan de hand van de inhoudelijke beoordeling en het advies van de WUBBB wordt een voorkeursvolgorde ter besluitvorming voorgelegd aan het College. Hieruit blijkt of initiatiefnemers een aanvraag in kunnen dienen voor een tijdelijke omgevingsvergunning.

Stap 5:

De initiatiefnemers die een aanvraag kunnen indienen, moeten binnen 6 maanden na bekendmaking door het college een ontvankelijke aanvraag omgevingsvergunning indienen. Deze aanvraag moet voorzien zijn van een ruimtelijke onderbouwing. Daarnaast moet de uitvoerbaarheid van de businesscase aangetoond zijn (afspraken grondeigenaar en

netbeheerder). Ook het concept participatieplan dient concreet gemaakt te worden door een dialoog te voeren met omwonenden en andere relevante partijen, zodat duidelijk is of er draagvlak in de omgeving aanwezig is. Ook moet inzichtelijk zijn hoe de exploitatie van het zonnepark wordt uitgevoerd en welke entiteit de projectorganisatie krijgt.

Voorafgaand aan de verlening van de omgevingsvergunning dient een exploitatie- en planschadeovereenkomst tussen de gemeente en aanvrager worden gesloten, die in ieder geval het volgende bevat:

- realisatie en beheer van de landschappelijke inpassing;

- realisatie en beheer maatschappelijke meerwaarde;

- de proces- en financiële participatie;

- de verwijdering van het zonnepark en het herstel van het oorspronkelijke gebruik;

- het verhalen van eventuele planschade bij de aanvrager en de vergoeding van gemeentelijke procedurekosten.

Stap 6:

Beoordeling omgevingsvergunningaanvraag en verlening van de vergunning. Tevens wordt getoetst of de aanvraag overeenkomt met het ingediende initiatief. Op basis hiervan kan een subsidie SDE++ worden aangevraagd of gebruik gemaakt worden van de regeling verlaagd tarief (postcoderoosregeling). Deze regeling wordt in 2021 vervangen door een subsidieregeling.

Op grond van het Besluit vereiste verklaring van geen bedenkingen Boxtel van 10 december 2019 is voor zonneparken buiten de bebouwde kom groter dan 1,5 hectare of met een bebouwingsoppervlakte groter dan 2.500 m^2 een VVGB van de gemeenteraad verplicht om daarvoor een omgevingsvergunning te verlenen.

8.3. Evaluatie

Na de eerste openstelling en realisatie volgt een evaluatie en wordt een nieuwe doelstelling voor een volgende fase bepaald. Idealiter is de methode toekomstbestendig in de zin dat de kwantitatieve doelstelling na elke openstelling wordt geactualiseerd, waarbij de weging van de te beoordelen aspecten aangepast kan worden, terwijl zoekgebieden en voorwaarden gelijk kunnen blijven. Hierbij dient weer afstemming met de netbeheerder (Enexis) en omliggende gemeenten (RES) plaats te vinden.

Na vaststelling van deze visie volgt nader onderzoek naar locaties voor windenergie en op basis hiervan wordt een afwegingskader voor windenergie ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

8.4 Onderbouwing van de noodzaak om in Boxtel zonneparken te realiseren

De Interim omgevingsvisie van de provincie Noord-Brabant schrijft voor dat aangetoond wordt dat zonneparken nodig zijn voor het behalen van de energiedoelstelling. Dit is onderbouwd in het scenario onderzoek Boxtel Energieneutraal 2030. De energiebehoefte op langere termijn en hoe hierin voorzien kan worden is bekend (zie scenario-onderzoek en hoofdstuk 2) en hiervoor is naast 290 TJ zonnepanelen op daken, 410 TJ aan windturbines, in ieder geval 270 hectare aan zonneparken noodzakelijk.

8.5 Wáár kunnen zonneparken gerealiseerd worden?

Vanuit provinciaal beleid worden alleen natuurgebieden uitgesloten en zijn tijdelijke zonneparken afweegbaar in het Gemengd landelijk gebied en Groen blauwe mantel. Daarnaast worden in het provinciaal beleid aardkundig waardevolle gebieden en cultuurhistorische vlakken (zoals de bolle akkers in Liempde) uitgezonderd.

Verder vormt het Afwegingskader landschap uit bijlage 3 van de concept RES NOB een leidend principe voor mogelijke locaties.

Aanvullend kan de gemeente meer gebieden beschermen door ze vrij te waren. Wij willen de volgende twee gebieden uitsluiten:

- Delen van het Dommeldal (als zodanig aangeduid op kaart 1, bijlage 1) : de kwetsbare beekdalen van Het Groene Woud worden volgens het afwegingskader van de RES gevrijwaard. Dit deel van het Dommeldal bezit belangrijke archeologische en cultuurhistorische waarden.

- Het gebied ten Zuiden van Liempde (als zodanig aangeduid op kaart 1, bijlage): dit gebied is in de provinciale Interim omgevingsverordening aangeduid als attentiezone waterhuishouding binnen het thema natuur en isbedoeld om natte natuurparels te beschermen. In dat gebied mag de waterhuishouding niet verstoord worden. Door de aanleg van een zonnepark wordt de grond geroerd en afgedekt en dit kan schadelijke gevolgen hebben voor de waterhuishouding. De natuurwaarden in het gebied worden door de gemeente en Brabants Landschap verstrekt (hooilanden). Deze gebieden bezitten belangrijke waarden en is er voor alsnog voldoende ruimte om zonneparken te realiseren in de overige gebieden. Deze gebieden worden daarom uitgesloten op basis van landschappelijke kwaliteit.

Zon mag wind niet in de weg staan

Daarnaast is in het gesprek met het Klimaatpanel genoemd: sta zonneparken juist dáár toe waar geen windturbines mogelijk zijn. Daarmee wordt voorkomen dat zonneparken de latere ontwikkeling van windparken in de weg staan. Het scenario onderzoek voor Boxtel bevat een kaart (pagina 43) met de gebieden waar geen ruimtelijke restricties gelden voor windturbines opgenomen zijn. Omdat die gebieden beperkt zijn én over het algemeen niet liggen in trede 2 of 3 (zie hoofdstuk 9), is er geen reden om hier aan te nemen dat zonneparken de ontwikkeling van windparken in de weg zullen staan, te meer omdat windparken volgens provinciaal beleid alleen zijn toegestaan in ruimtelijke clusters van minimaal 3 windturbines.

Toekomstige toevoeging Esch

In de kaarten 1 tot en met 4 uit de bijlage 1 is ter illustratie de begrenzing van de kern Esch opgenomen. Dit grondgebied wordt na de gemeentelijke herindeling in 2021 aan de gemeente Boxtel toegevoegd en maakt nu geen onderdeel uit van deze visie Zonneparken. In een volgende fase kan dit grondgebied wel toegevoegd worden aan de visie.

8.6 Wáár eerst?

Het gebied waar zonneparken in beginsel mogelijk zijn, is op te delen in ‘treden’, conform de Interim omgevingsverordening waarin het principe van de ‘Zonneladder’ (kamermotie Dik-Faber, 2018) is overgenomen (zie 6). Het doel van deze treden is om het buitengebied zo veel mogelijk te sparen. Initiatieven in trede 1 hebben voorrang op initiatieven in trede 2, die op hun beurt weer voorrang hebben op de initiatieven in trede 3 (zie bijlage kaart 2). Onderstaande is een interpretatie van de zonneladder als beschreven in de Interim omgevingsverordening.

- **Trede 1**: de bebouwde kom + gebieden waarvoor al uitbreidingsplannen zijn;
- **Trede 2**: gebieden die zijn aangemerkt al ‘stedelijk afweegbaar’, maar waarvoor nog geen uitbreidingsplannen zijn. Hieronder vallen ook voormalige vuilstorten, voor zover deze niet al uitgesloten zijn en gebieden die niet landbouw of natuur als primair gebruik hebben. Specifiek worden hierbij genoemd bermen langs infrastructuur, maar ook (ernstig) vervuilde gronden, die niet meer geschikt zijn voor de geldende gebruiksfunctie. Verder valt de rioolwaterzuiveringsinstallatie in trede 2.
- **Trede 3**: Het resterende landelijke gebied (groen blauwe mantel en gemengd landelijke gebied).

De precieze afbakening is weergegeven in kaart 2 van bijlage 1.

Gebied	ha gebied (bruto vlak)	ha landbouwpercelen (netto) binnen bruto vlak
Zonneparken mogelijk	2169	1279
Verstedelijking afweegbaar (incl Tongeren)	180	76
		ha totaal gemeente
Totaal landbouwpercelen Boxtel		2525
Landbouwpercelen NNN van totaal		919

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de ruimte in trede 2 (verstedelijk afweegbaar) te beperkt is voor de gehele opgave. Afhankelijk van de keuze voor een mix van zon en wind, zijn ook zonneparken noodzakelijk in trede 3.

8.7 Het hoe?: Voorwaarden voor zonneparken

Vanuit de provinciale omgevingsverordening gelden een aantal voorwaarden ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke meerwaarde (zie 7.1). Kort samengevat geldt op basis hiervan een aantal algemene voorwaarden waaraan elk zonnepark moet voldoen:

- A1: De omgeving moet participeren in het project.
- A2: De biodiversiteit op en direct nabij de projectlocatie moet toenemen.
- A3: De ruimtelijke kwaliteit is geborgd met een landschappelijk inpassingplan.
- A4: De maatschappelijke kosten voor de inpassing op het elektriciteitsnetwerk moeten zo laag mogelijk zijn.
- A5: De recreatieve/toeristische waarde moet toenemen.

Daarnaast gelden er aanvullende voorwaarden in specifieke gebieden aangeduid in bijlage 1, kaart 4.

- B1: In het gebied met een waterbergingsopgave geldt dat met het initiatief een invulling moet worden gegeven aan de waterbergingsfunctie.
- B2: In een zone van 1000 meter rondom de Kampina moet de stikstofdepositie afnemen.

8.8 Systematiek waardering initiatieven

De voorwaarden op basis waarvan initiatieven beoordeeld en gewogen worden zijn hier beschreven. Onder A zijn 5 algemene en onder B 2 locatiespecifieke voorwaarden genoemd. De initiatiefnemer moet in zijn plan ingaan op de voor die locatie geldende

voorwaarden. De initiatieven worden volgens onderstaande systematiek beoordeeld en gewogen.

- A1: De omgeving moet participeren in het project.

Conform de Interim omgevingsverordening moet de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde hebben en moet bijdragen aan maatschappelijke doelen. Die waarde is niet geheel in geld uit te drukken en moet groter zijn dan alleen het opwekken van hernieuwbare energie. De maatschappelijke meerwaarde kan ook het draagvlak vergroten als er bijvoorbeeld meerdere ruimtelijke opgaven in een gebied gecombineerd worden.

Het Klimaatakkoord bevat de doelstelling dat 50% van alle zon- en windparken op land in eigendom is van de directe omgeving. Dit is in het Klimaatakkoord uitgewerkt in de participatiewaaier[7]. De participatiewaaier bevat een overzicht van verschillende vormen van projectparticipatie (zowel ontwerp- als financiële participatie). Boxtel deelt die doelstelling en hecht belang aan lokaal eigenaarschap. Projectparticipatie kan bestaan uit:

1. *De mate waarin belanghebbenden in de omgeving eigenaar zijn en/of financieel profiteren van het initiatief.*
   Dit kan door een deel van de opgewekte zonnestroom gratis beschikbaar te stellen aan omwonenden ter compensatie. Dit kan ook door minimaal 50% van het benodigde eigen vermogen voor de investering te verkrijgen via crowdfunding door de uitgifte van lokale zonne-obligaties. Daarnaast kunnen inwoners indirect meeprofiteren wanneer de eigenaar van een zonnepark jaarlijks een storting doet in een lokaal gebiedsfonds (ten gunste van de lokale duurzaamheid of leefbaarheid). Verder kan een duurzaam energieproject een stimulans zijn voor de lokale economie, als lokale bedrijven betrokken worden bij de ontwikkeling en exploitatie van een zonnepark. Ook kan een zonnepark een educatieve functie hebben.
2. *De mate waarin belanghebbenden in de omgeving deelnemen in de planvorming*.
   Hierdoor heeft men meer zeggenschap over de eigen leefomgeving.
3. *De mate waarin belanghebbenden in de omgeving gebruik kunnen maken van het gebied, in vergelijking tot de oude situatie.*
   Dit kan door openstelling van het gebied, bijvoorbeeld via een wandel- of fietsverbinding.

- A2: De biodiversiteit op en direct nabij de projectlocatie moet toenemen.

Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waaruit blijkt in welke mate dit, in vergelijking met de bestaande situatie het geval is. Daarbij wordt in de beoordeling gekeken naar de verscheidenheid van leven en de versterking van ecosystemen. Hierbij dient gebruik gemaakt te worden van Beleidsregel kwaliteitsverbetering voor het buitengebied (gemeente Boxtel, 14 april 2015) en daarbij behorende Handreiking kwaliteitsverbetering voor initiatiefnemers in het buitengebied van Boxtel (juni 2015).

Op kaart 4 is ook de groen blauwe mantel apart aangegeven. In dit gebied geldt de ambitie om de biodiversiteit te verbeteren omdat dit een buffergebied is naar het Natuur Netwerk Brabant (NNB) gekoppeld aan water. Als hier de biodiversiteit toeneemt is het effect groter door de ligging ten opzichte van het NNB dan wanneer je biodiversiteit verbetert in ‘gemengd landelijk gebied’.

Ook voor het ‘gemengd landelijk gebied’ geldt de ambitie om de biodiversiteit te verbeteren, maar die ambitie is hoger voor de groen blauwe mantel.

[7] Participatiewaaier, Klimaatakkoord 2019

Het initiatief moet een bijdrage leveren aan het ontwikkelen van nieuwe natuur. De gemeente heeft een taakstelling in het realiseren van nieuwe natuur binnen het Natuurnetwerk Brabant. Het Groenontwikkelfonds Brabant heeft hiervoor een businessmodel ontwikkeld. De percelen die in of tegen het Natuurnetwerk Brabant liggen en nog niet als ‘natuur’ zijn bestempeld kunnen worden ingericht met zonnepanelen en landschapselementen. Over het algemeen liggen die percelen in de groen blauwe mantel. Omdat het Groen Ontwikkelfonds Brabant de opdracht heeft om de ontwikkeling van natuur op deze locaties te stimuleren kan het fonds een gedeelte van de grondwaardedaling voor haar rekening nemen en is er in deze businesscase ruimte om ongeveer 30% van het perceel in te zetten voor hagen, struwelen, waterpoelen en andere natuur/landschapselementen of om de panelen verder uit elkaar te zetten. De zonnepanelen blijven vervolgens 15 jaar staan. In deze periode kan zich tussen de panelen bijvoorbeeld bloemrijk grasland ontwikkeld worden. Na 15 jaar worden de panelen verwijderd en blijft er natuur over. De opbrengsten van de zonnepanelen hebben gedurende 15 jaar als cofinanciering gediend voor de ontwikkeling en bekostiging van de natuur. Dit biedt vooral kansen voor nieuwe natuur die nog verworven en ingericht moet worden.

- A3: De ruimtelijke kwaliteit moet zijn geborgd met een landschappelijk inpassingsplan.

In dit plan moet worden aangesloten op de landschappelijke kwaliteiten die zijn benoemd in bestaand beleid. Aanknopingspunten hiervoor kunnen worden gevonden in de door de provincie uitgewerkte ‘gebiedspaspoorten’, de Structuurvisie Boxtel en in de Beleidsregel kwaliteitsverbetering voor het buitengebied (gemeente Boxtel, 14 april 2015) en de daarbij behorende Handreiking kwaliteitsverbetering voor initiatiefnemers in het buitengebied van Boxtel (juni 2015). In het afwegingskader landschap bij de RES NOB wordt specifiek genoemd: het aansluiten bij de kavelmaat of het handhaven of herstellen van bestaande landschapselementen zoals houtwallen en randbeplanting. Specifiek kader voor zonneparken is te vinden in de handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie Zuid-Holland.

Er moet gestreefd worden naar de inzet van landbouwkundig minder geschikte gronden. Gronden binnen de groen blauwe mantel scoren daarbij hoger dan binnen het gemengd landelijk gebied. Hierbij worden eerst de percelen met de minste agrarische waarde ingezet. Hierbij kan men denken aan percelen, die te nat zijn of ongunstig ontsloten zijn.

Conform de Interim omgevingsverordening moet een zonnepark ook maatschappelijke meerwaarde hebben door de mate van meervoudig ruimtegebruik en de maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken. Van meervoudig ruimtegebruik is sprake als andere ruimtelijke opgaven in de omgeving gekoppeld worden aan de aanleg van een zonnepark. Zo kan ‘werk met werk’ gemaakt worden en ontstaat meerwaarde. Hiermee kan het draagvlak in de omgeving vergroot worden. Hierbij wordt gedacht aan een combinatie met waterberging (zie B1), natuur (zie A2), maar ook landbouw, door bijvoorbeeld een zonnepark in combinatie met kleinvee (kippen, schapen) of fruitteelt. Verder kunnen opgaven in infrastructuur gebruikt worden nabij (spoor)wegen, parkeerplaatsen, voormalige stortplaatsen en verontreinigde gronden.

Oost-west gerichte opstellingen lenen zich minder voor meervoudig ruimtegebruik dan zuid gerichte opstellingen. Oost-west opstellingen leveren wel gelijkmatiger over de dag stroom en voldoen daardoor beter aan de vraag. Door voldoende ruimte te houden tussen de rijen, kan ook een oost west opstelling ingepast worden.

Daarnaast moeten voldoende maatregelen getroffen worden om de impact op de omgeving te bepreken. Dit kan door een landschappelijke inpassing die het zonnepark aan het zicht

onttrekt waar dit wenselijk is door aanplanting van een landschapswal of groenblijvende haag.

- A4: De maatschappelijke kosten voor inpassing op het elektriciteitsnetwerk.

De kosten voor de aansluiting op het netwerk zijn voor rekening van de initiatiefnemer, maar de kosten voor de inpassing van het zonnepark op het netwerk zijn maatschappelijke kosten. Hiermee is rekening gehouden met de roadmap voor PV systemen en toepassingen. [8] Deze moet zo laag mogelijk zijn. Daarbij wordt gekeken naar:

1. Lengte van de aansluiting. Dichterbij scoort beter (uitgedrukt in kabellengte/MW). Meeliften op een bestaande aansluiting windpark is een pré want in potentie is hierdoor minder (nieuwe) kabellengte nodig.
2. Directe nabijheid van voldoende afnemers scoort hoog, middle of nowhere scoort laag. Dit wordt uitgedrukt in een factor (jaargebruik binnen 1 km radius rond park)/(jaaropbrengst park).
3. Maatregelen om de piekbelasting te verlagen en capaciteit optimaal te gebruiken. Gelijkmatige belasting door opstelling en combinatie met wind, peakshaving door aftoppen en opslag. Dat kan uitgedrukt worden in verhouding piekvermogen/jaaropbrengst. Hiervoor worden toetsbare criteria in samenspraak met netbeheerder opgesteld, waarbij gezocht wordt naar eenvoud voor de initiatiefnemer.

- A5: De recreatieve / toeristische waarde moet toenemen.

Deze ambitie wordt benoemd in het provinciaal beleid voor het landelijk gebied. Een zonnepark kan de bestaande recreatieve waarde van een gebied of een route versterken. Ook kan een zonnepark samengaan met het openstellen van een gebied dat voorheen niet toegankelijk was voor publiek. Bijvoorbeeld bij de combinatie zonnepark met een wandelgebied, of door de aanleg van nieuwe fietsroutes (zie ook het scenario-onderzoek voor Boxtel, waar is gekeken naar recreatieve fietsroutes door de beekdalen in combinatie met zonneparken).

- B1. In het gebied met een waterbergingsopgave wordt invulling gegeven aan de waterbergingsfunctie.

Het afwegingskader landschap RES stelt dat: “In bepaalde gebieden, op afstand van de beek en zijn directe invloedssfeer zijn goed ingepaste, kleinschalige zonneparken denkbaar. Zij kunnen hier mogelijk een rol spelen in de waterhuishouding van het gebied door water vast te houden en de afvoer te vertragen.” Als nadere voorwaarde zijn alleen parken ‘op afstand van de beek’ toegestaan. Er worden alleen zonneparken toegestaan in gebieden met een waterbergingsopgave (zie bijlage kaart 4) als deze ten opzichte van de bestaande situatie een extra functie hebben voor de waterberging.

- B2: In een zone van 1000m rondom de Kampina moet de stikstofdepositie afnemen.

Doordat gedurende de exploitatie van een zonnepark agrarische grond niet bemest kan worden neemt de stikstofdepositie af. Hoe dichter het zonnepark is gelegen nabij de Kampina (zie bijlage kaart 4), hoe meer de depositie daalt. Maar als na de exploitatie de agrarische functie weer hersteld wordt, kan deze weer toenemen. Als een zonnepark nabij de Kampina wordt aangelegd in combinatie met de beëindiging van een veehouderij, wordt dit hoger gewaardeerd. Voorwaarde is wel dat dit in een overeenkomst wordt vastgelegd.

[8] Roadmap PV systemen en toepassingen

9. Aanpassen legesverordening voor zonneparken

De hoogte van de leges kunnen een belemmering vormen om tot een zonnepark te komen met voldoende maatschappelijke meerwaarde. Om daar aan tegemoet te komen hebben ander gemeenten (bv Cuijk, Mill & Sint Hubert, Heusden) in de legesverordening opgenomen dat bij het bepalen van de bouwkosten van een zonnepark uitgegaan wordt van de kosten van de constructieve werken, bestaande uit de stellingen waarop de zonnepanelen worden geplaatst, de onderstations en eventuele andere bouwwerken, maar uitgezonderd de zonnepanelen zelf en de elektrische installaties (omvormers en schakelingen in de onderstations). Op deze wijze zijn de leges kostendekkend en geeft men meer ruimte aan meerwaarde. Daarom wordt separaat in een voorstel de raad gevraagd de legesverordening als zodanig te wijzigen.

10. Verkenning potentieel voor windparken

10.1 Systematiek onderzoek

Om tot een goede mix van grootschalige zonne- en windenergie te komen is inzicht in het potentieel voor windparken in de gemeente Boxtel noodzakelijk. Hiervoor heeft Generation Energy een onderzoek uitgevoerd waarbij op basis van een aantal ontwerpprincipes het ruimtelijk/landschappelijk potentieel inzichtelijk is gemaakt. De concept RES NOB, de provinciale Interim omgevingsverordening en het afwegingskader voor zonneparken uit deze visie vormen hierbij het uitgangspunt.

Op basis van drie typen windturbines (zie onderstaande afbeelding) is onderzocht waar clusters van minimaal 5 windturbines volgens het Afwegingskader landschap van de RES NOB of clusters van minimaal 3 windturbines volgens de provinciale Interim omgevingsverordening mogelijk zijn. De rotordiameter en ashoogte van een windturbine zijn bepalende variabelen voor de restricties. Om de windpotentie van Boxtel optimaal inzichtelijk te maken wordt het restrictievrije gebied van verschillende turbines in kaart gebracht. Het is van belang dat de types voldoende verschillend zijn. Op basis van een Klein-Midden-Groot principe en de turbinekeuze in projecten uit de buurt wordt de potentie van de volgende referentietypes getest:

Turbine type	Potentie	Ashoogte	Diameter	Onderlinge afstand
Klein	2.5 MW	100 m	100 m	5* x Ø = 500 m
Midden	4.2 MW	130 m	130 m	5* x Ø = 650 m
Groot	5.6 MW	166 m	150 m	5* x Ø = 750 m
* De onderlinge afstand staat in de NEN als 5 x Ø, de NWEA en windontwikkelaars hanteren de vuistregel 4 x Ø (op basis van techniek)				

De opbrengst per turbine is afhankelijk van het aantal vollasturen, hieronder een inschatting wat dat op jaarbasis kan opleveren en hoeveel huishoudens daarmee van stroom kunnen worden voorzien:

Turbine potentie	vollasturen	Verwachte jaaropbrengst	Voorziet van stroom
2.5 MW	2400	Ca 21.5 TJ/j	Ca 2100 huishoudens
4.2 MW	2650	Ca 40 TJ/j	Ca 3900 huishoudens
5.6 MW	2650	Ca 53 TJ/j	Ca 5000 huishoudens

Volgens het afwegingkader landschap is een minimale clustergrootte van minimaal 5 windturbines gewenst om de opgave te beperken tot grote clusters, waarbij wordt opgemerkt dat het kleinschalige landschap van Het Groene Woud zich niet leent voor grote clusters. Deze minimale clustergrootte van 5 betreft een handvat en geen harde regel.

Op grond van de provinciale Interim omgevingsverordening is een cluster van 3 windturbines het absolute minimum voor een windpark en dient bij voorkeur hierbij aansluiting gezocht te worden in stedelijk gebied of nabij grootschalige infrastructuur. Dit betreft een instructieregel en hiervan kan niet afgeweken worden.

De onderstaande drie typen zijn onderzocht, die ieder een verschillende hoogte, rotordiameter, onderlinge afstand en jaaropbrengst hebben. Hierbij is voor de onderlinge afstand tussen windturbines uitgegaan van 5 maal de rotordiameter. Dit is de vuistregel van

die de NEN aanhoudt. Verder is binnen een zone van 1 kilometer rondom de gemeentegrens ook het potentieel onderzocht. Deze zone is gekozen omdat bekend is dat het potentieel voor windparken gemeentegrenzen overschrijdt.

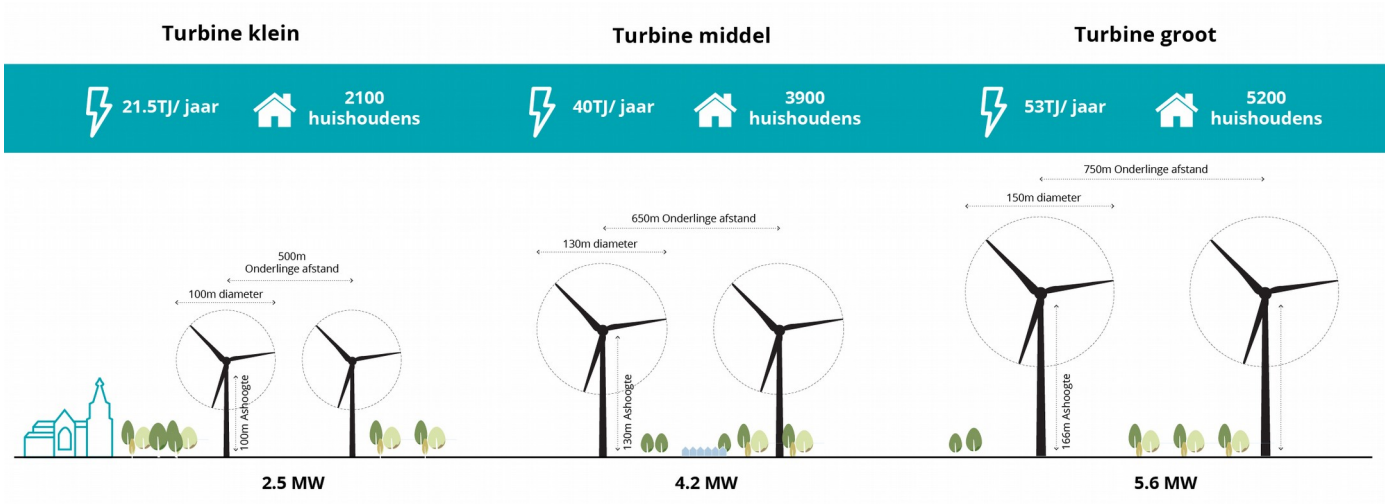

Uit deze afbeelding blijkt dat het grote type ruim 2 maal zo veel opbrengst heeft als het ‘kleine’ type. Door de kleinere onderlinge afstand en kleinere veiligheidsafstanden die aangehouden hoeven te worden, is het kleine type makkelijker inpasbaar en door de geringere afmetingen is de ruimtelijke impact kleiner. Anderzijds is het de vraag of op grond van de geldende subsidieregeling SDE++ op grond van de opbrengst voor het kleine type een rendabele businesscase opgezet kan worden. Het middelgrote type wordt meer als standaard in de markt gezien, terwijl het grote type meer gericht is op de toekomst.

In bijlage 2 is per type windturbine in beeld gebracht op basis van de geluids- en veiligheidsrestricties wat het potentieel is, vervolgens door turbines binnen Natura 2000 en het NatuurNetwerk Brabant uit te sluiten. Daarna zijn potentievlakken voor clusters van 5 of 3 turbines in beeld gebracht. Er is niet aangeven waar binnen deze potentievlakken de windturbines geplaatst kunnen worden. Dit is maatwerk en dit dient nader onderzocht te worden in een vervolgonderzoek. De ruimtelijke kwaliteit van het ontwerp van een windpark speelt hierbij ook een rol en bepaalt of een park ruimtelijk inpasbaar is.

Luchtvaart

Voor een groot deel van het luchtruim van Nederland geldt een radartoets, ook het luchtruim van Boxtel behoort tot dit gebied. Daarnaast is er in Boxtel overlap met toetsvlakken die betrekking hebben op radarsystemen die gestationeerd staan op de nabije militaire luchthavens. Een windproject kan hiermee in conflict zijn, maar dit iszeker geen gegeven. Op de kaarten zijn de toetsvlakken in beeld gebracht. Het is aan de gemeente om contact op te nemen met omgevingsmanagement van de Rijksvastgoeddienst (Defensie) om te overleggen over de mogelijkheden van windturbines op deze locaties.

Het onderzoek naar het potentieel voor windenergie is besproken met het Klimaatpanel. Door hen is het volgende opgemerkt:

- De kleinste windturbine die in dit advies is meegenomen (2.5MW) is al een vrij grote turbine. Bij inpassing in het landschap moet hier rekening mee worden gehouden.
- Doordat het netwerk rond Boxtel waarschijnlijk op korte termijn al maximaal belast is, wordt wind wellicht een lange termijn opgave.
- Richting de toekomst is het goed om zowel naar zon als wind te kijken, vanuit de Concept-RES NOB lijkt meer aangestuurd te worden op zon. Maar we willen als

gemeente ook duurzame energie hebben als de zon niet schijnt.
- Voor zon zijn meer ha beschikbaar dan nodig, voor wind zijn er minder gebieden geschikt.
- Grote stappen kunnen gemaakt worden met wind, maar dan moet het netwerk dat ook
  aankunnen. Anderzijds kan een relatief klein zonnepark wellicht meteen aangesloten worden. De ambitie is om in 2030 energieneutraal te zijn, en het maken van zowel een korte als een lange termijn planning daarnaartoe is een eerste stap.

10.2 Resultaten onderzoek

Uit het onderzoek (zie bijlage 2) blijkt dat met name aan de noordzijde van de gemeente (in het Wilhelminapark) een potentievlak aanwezig is voor een mogelijk windpark met een clustergrootte van 3 tot 5 windturbines (afhankelijke van het type windturbine). Dit potentievlak ligt langs de A2 en past daarbij binnen het ruimtelijke kader voor windturbines van de provinciale Interim omgevingsverordening om windparken bij voorkeur te situeren rond hoofdinfrastructuur. De robuustheid van deze cluster kan vergroot worden door dit potentievlak te koppelen aan potentievlakken in buurgemeenten Vught en Sint-Michielsgestel. In onderstaande tabel is het potentieel in de gemeente Boxtel en het potentieel samen met clusters in de buurgemeenten Vught en Sint-Michielsgestel vermeld. Daaruit blijkt dat er vooral potentie is voor het kleine en middelgrote type. Het grote type is alleen in een cluster van 3 toe te passen als dit cluster de gemeentegrens van Boxtel overschrijdt.

Turbine type	Turbine klein 21,5 TJ/jaar	Turbine middel 40 TJ/jaar	Turbine groot 53 TJ/jaar
Potentie in gemeente Boxtel	5 turbines = 107,5 TJ/jaar	3 turbines = 120 TJ/jaar	0 turbines = 0 TJ/jaar
Potentie van één cluster samen met buurgemeenten	20 turbines = 430 TJ/jaar	6 turbines = 240 TJ/jaar	3 turbines = 159 TJ/jaar

Hierbij moet wel aandacht besteed worden aan de leidende principes uit het Afwegingskader landschap RES NOB. Op grond van dit afwegingskader zijn sowieso geen windturbines gewenst binnen het kleinschalige landschap van oude ontginningen en beekdalen van Het Groene Woud. Dit afwegingskader betreft een handvat en hoeft niet rigide toegepast te worden. In de zoektocht naar mogelijke locaties pleit dit voor het kleine en middelgrote type turbine, waarvan de inbreuk op het kleinschalige landschap zo klein mogelijk is.

Daarnaast moet op grond van het afwegingskader binnen een cluster sprake zijn van een regelmatige afstand tussen windturbines onderling en moet de minimale afstand tussen clusters onderling minimaal 3 kilometer bedragen om deze onderling als een cluster te beschouwen. Daarbij is het koppelen van meerdere clusters met het kleine type qua opbrengst aantrekkelijk, maar dit kan tot verrommeling van het landschap leiden.

Hiervoor dient een logische opstelling en ontwerp nader onderzocht te worden. Hiervoor is maatwerk nodig en dit kan de potentie mogelijk vergroten. Daarnaast dient onderzocht te worden of daarmee een rendabele businesscase met de gewenste maatschappelijke meerwaarde en voldoende ruimtelijke kwaliteit bereikt kan worden.

Daarbij dient de inpassing van het windpark in het elektriciteitsnetwerk onderzocht te worden en dient daarbij rekening gehouden te worden met de mogelijkheid om de kabel

naar het windpark toe te delen met één of meerdere parken die ook op deze kabel aangesloten worden. Dit kan een gecombineerde businesscase voor een zonne- en een windpark opleveren. Nader overleg met de netwerkbeheerder, buurgemeenten en de grondeigenaren is hiervoor noodzakelijk.

De overige potentievlakken liggen voor een deel op het grondgebied van buurgemeenten of liggen grotendeels in beekdalen. Deze zijn op grond van het afwegingskader landschap niet gewenst. Daardoor ligt het bereiken van een voldoende ruimtelijke kwaliteit niet voor de hand. Een deel van de potentievlakken in het zuidelijk deel van de gemeente ligt binnen het toetsingsgebied radar van vliegveld Eindhoven en in dit gebied gelden beperkingen.

Uit deze beschouwing blijkt dat de potentie voor wind kleiner is dan de 410 TJ/jaar uit hoofdstuk 3, maar dat er met een zorgvuldig ontwerp wel kansen zijn. Een goede mix tussen zonne- en windenergie is nodig om met hernieuwbare elektriciteit te voldoen aan de vraag, maar die mix hoeft niet op gemeentelijke schaal bereikt te worden. Daarvoor is een regionale afstemming noodzakelijk.

Voorgesteld wordt om de potentie voor windenergie nader te onderzoeken en te starten met een onderzoek naar een windpark aan de noordzijde langs de A2, omdat dit kan aansluiten bij hoofdinfrastructuur. Mocht vervolgens behoefte zijn aan meer windenergie kan ook de potentie elders in de gemeente nader onderzocht worden. Als dit nadere onderzoek is uitgevoerd, wordt een afwegingskader voor windenergie opgesteld, waarin wordt bepaald waar en hoe (onder welke voorwaarden) we windparken we mogelijk willen maken. Dit afwegingskader wordt ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

10.3 Relatie met zon en netwerk

Uit de kaart waarop de relatie van zon en netwerk met wind is zichtbaar gemaakt blijkt, dat potentievlakken voor wind niet liggen op locaties waar zonneparken in trede 2 zijn toegestaan. Dit leidt niet tot concurrentie tussen zonne- en windparken en biedt mogelijkheden om kabels te delen. Dit verlaagt de maatschappelijke kosten en kan businesscases voor zonne- en windparken gunstig beïnvloeden.

De ligging van het hoofdstation (hoogspanning naar middenspanning) en de transportverdeelstations (middenspanning naar laagspanning) is ook op deze kaart aangegeven. Daaruit blijkt dat deze gunstig gelegen zijn ten opzichte van gebieden in trede 2 voor zonneparken, maar ongunstig ten opzichte van het noordelijk potentievlak.

Bijlage 1: Kaarten zon

Kaart 1: Mogelijke uitsluitingsgebieden
Kaart 2: Tredes (voorrangsprincipe)
Kaart 3: Gebied algemene voorwaarden
Kaart 4: Gebiedsspecifieke voorwaarden

Bijlage 2: Kaarten wind

Windturbine 2.5 MW
Windturbine 4.2 MW
Windturbine 5.6 MW

Locaties voor duurzame energie: Zon en wind

Adviesnotitie ten behoeve van de visie op grootschalige zonne- en windenergie binnen de gemeente Boxtel

Kaarten Zon

12 Juni 2020

GENERATION .ENERGY

PV Zon - Mogelijke uitsluitingsgebieden

Legenda

Grenzen

- Toekomstige toevoeging Esch (gemeentelijke herindeling 2021)
- Gemeentegrens

Uitsluiting provinciaal beleid (waardevol gebied)

- Cultuurhistorische vlakken
- Aardkundig waardevol gebied

Uitsluiting provinciaal verordeningsbeleid (Natuurnetwerk)

- Dommeldal of Gebied ten zuiden van Liempde
- Natuurgebieden: Natuurnetwerk Nederland (NNN) / Natuurnetwerk Brabant (NNB)
- NNB (Ecologische verbindingszone)

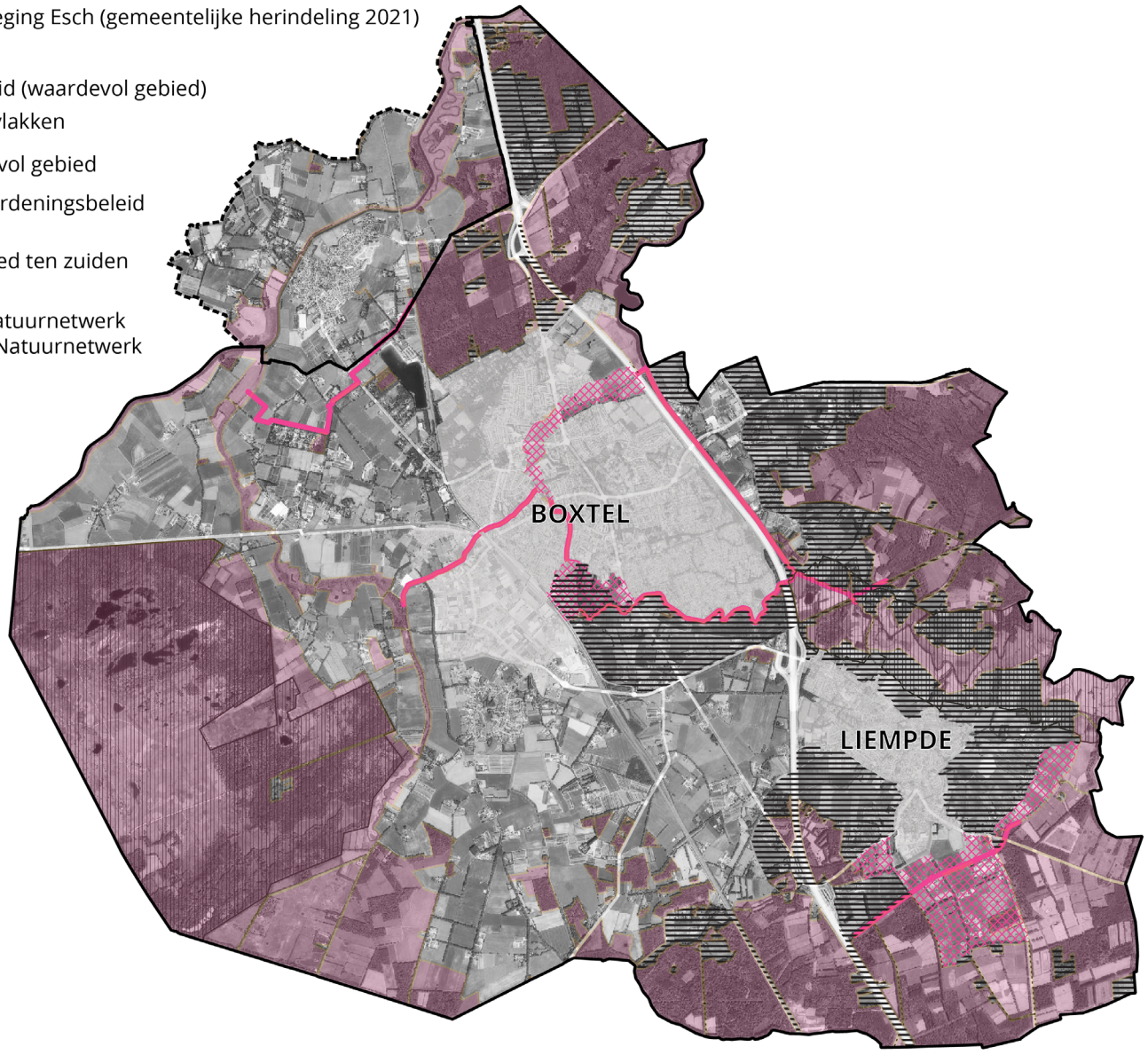

N 0 1 2 3 4 5 km

PV Zon - Tredes (voorrangsprincipe)

Legenda

Trede 1 (Interim omgevingsverordening)

- Stedelijk gebied
- Reserveringsgebied woningbouw

Trede 2 (Interim omgevingsverordening)

- Ruimte voor verstedelijking afweegbaar
- RWZI

Trede 3 (Interim omgevingsverordening)

- Resterend landelijk gebied

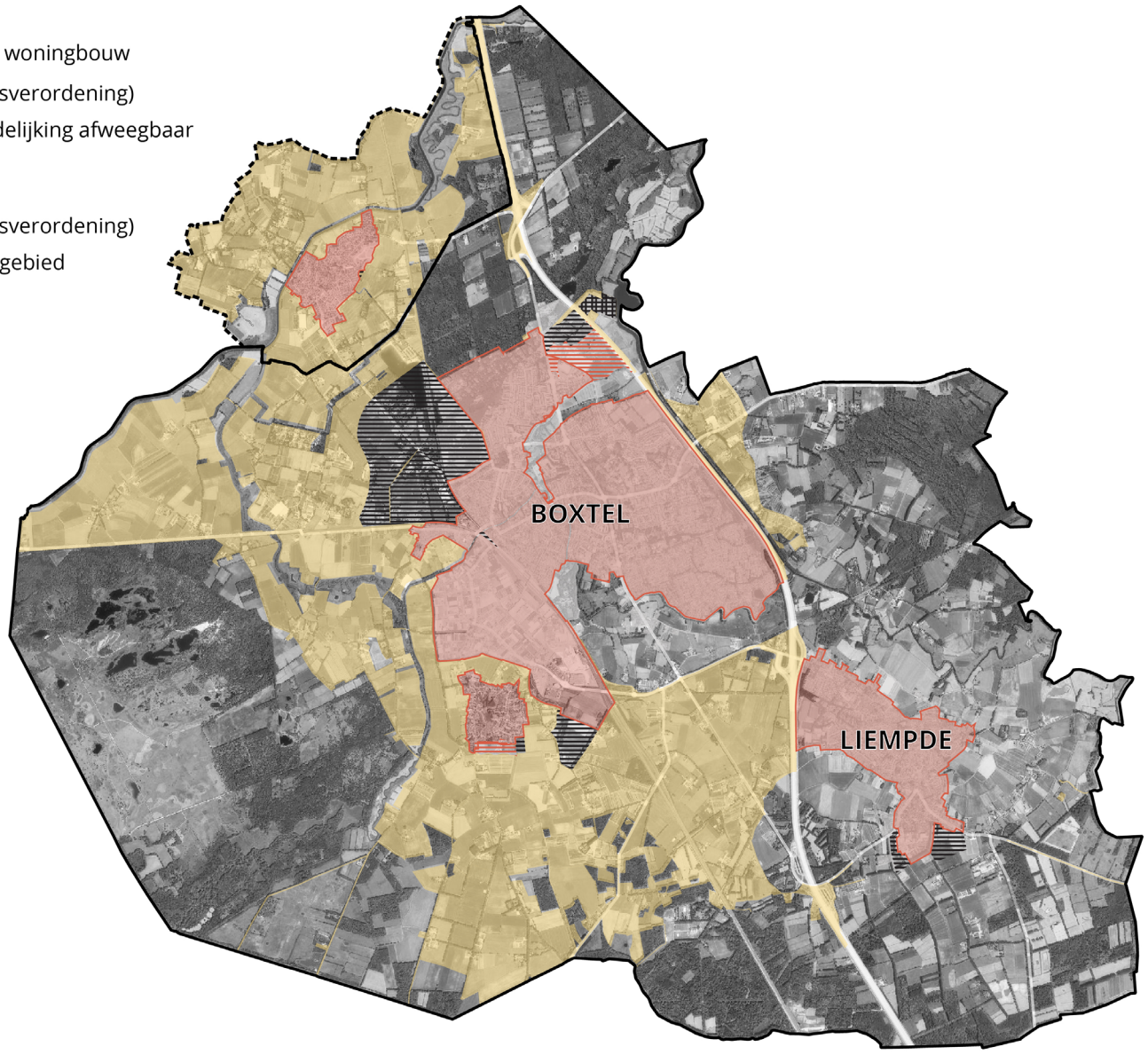

N 0 1 2 3 4 5 km

PV Zon - Gebied algemene voorwaarden

Legenda

Buitengebied Zonneparken toegestaan

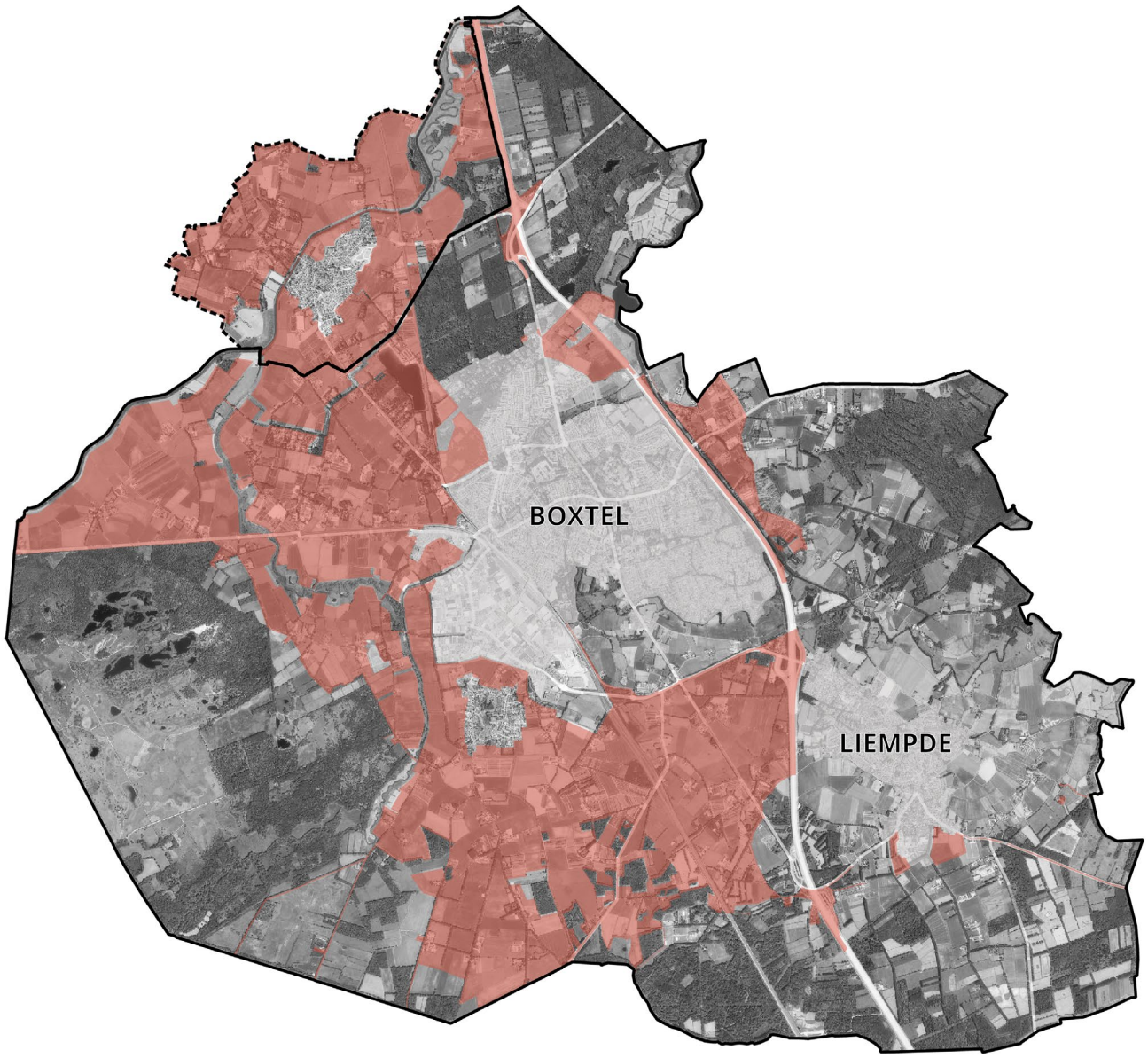

N 0 1 2 3 4 5 km

PV Zon - Gebiedsspecifieke voorwaarden

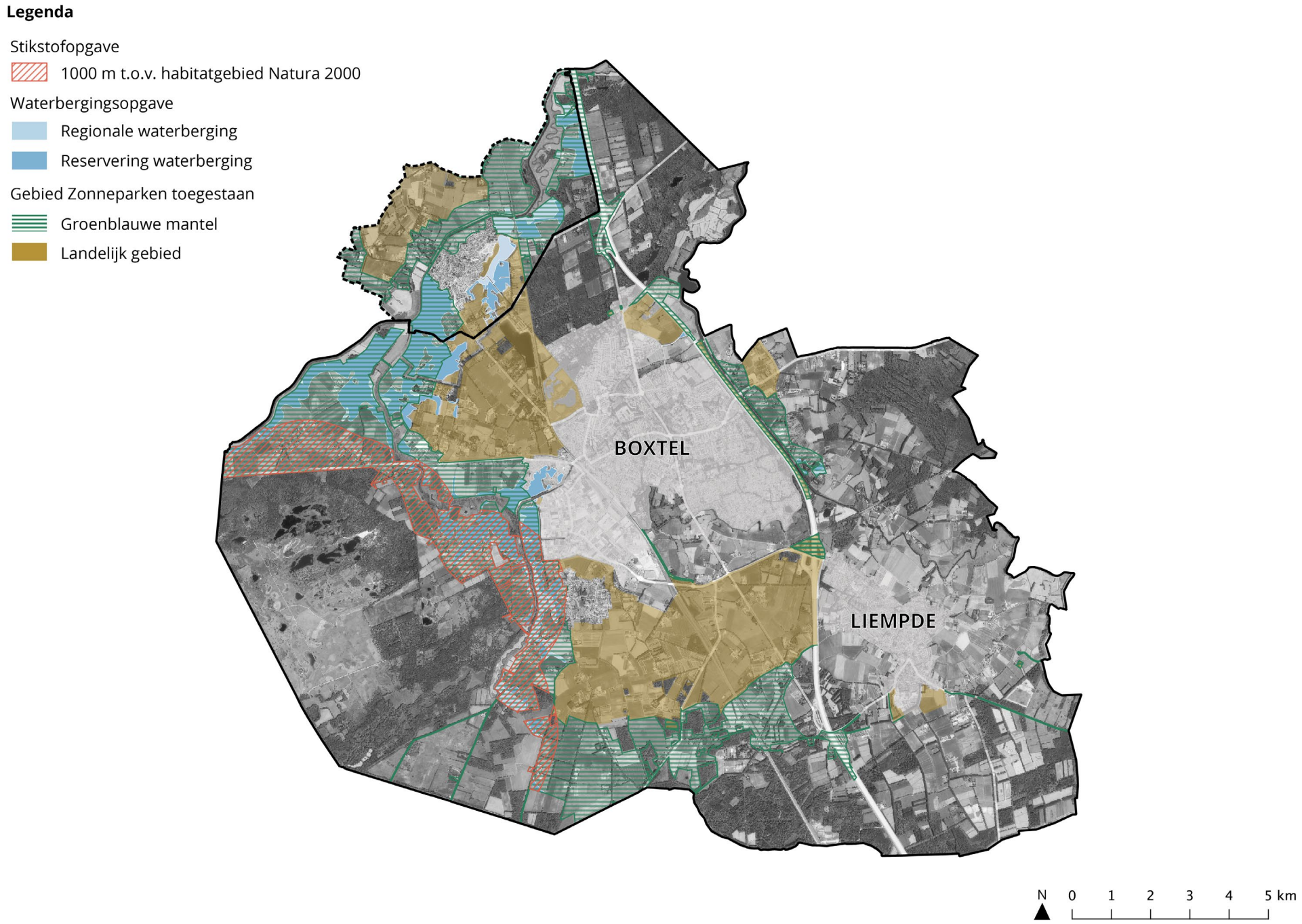

Locaties voor duurzame energie: Zon en wind

Adviesnotitie ten behoeve van de visie op grootschalige zonne- en windenergie binnen de gemeente Boxtel

Kaarten Wind

Windturbine 2.5 MW (Lagerwey)

12 Juni 2020

GENERATION .ENERGY

Volgorde kaarten

1. VEILIGHEID EN GELUID

In het Handboek Risicozonering Windturbines is beschreven welke veiligheids- en geluidsnormeringen betrekking hebben op het plaatsen van windturbines. Tevens zijn hierin richtlijnen beschreven hoe deze vertaald kunnen worden naar ruimtelijke afstanden ten opzichte van een bron.

2. INTERIM OMGEVINGSVERORDENING

De Provincie heeft een Interim Omgevingsverordening vastgesteld waarin de bestaande regels uit de verschillende verordeningen zijn samengevoegd. In de Interim Omgevingsverordening staan regels voor:

- *"Burgers en bedrijven: dit zijn zogenaamde rechtstreeks werkende regels voor activiteiten. Deze regels bevatten voorwaarden om zo'n activiteit te verrichten en geven ook aan of je bijvoorbeeld eerst een melding moet doen voordat je mag beginnen.*

- *Bestuursorganen van de overheid: dit zijn zogenaamde instructieregels. Met deze regels kan de provincie een opdracht geven aan gemeenten over onderwerpen die zij in het bestemmingsplan moeten opnemen of aan het waterschap over de manier waarop ze hun taken uitvoeren."*

3. ZOOM-IN WINDKAARTEN

De vlakken die onderling een afstand van 80 m hebben zijn samengevoegd in potentieclusters. In deze kaart wordt ingezoomed op de drie potentieclusters in het noorden waarvan er 1 geheel binnen de gemeente Boxtel ligt.

4. Concept-RES NOB

De stuurgroep RES NOB doet een concept-bod voor de hoeveelheid opwek van hernieuwbare energie binnen de RES-regio. Dit bod is tot stand gekomen in een samenwerking van de "Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, colleges en raden van de 16 gemeenten, dagelijkse besturen van 2 waterschappen en Enexis". Ook alle portefeuillehouders duurzaamheid, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen en stakeholders zijn geraadpleegd.

Dit concept-bod is gedaan op basis van een afwegingskader bestaand uit 5 pijlers: Potentie, landschap, maatschappelijke kosten en baten, koppel- kansen en maatschappelijke acceptatie. *"Het afwegingskader geeft partijen een handvat, eventueel aanvullend op eigen kaders, om lokaal keuzes af te wegen gericht op realisatie van de opgave. Het is aan partijen (vooral gemeenten) de uitgangspunten wel of niet lokaal verder uit te werken en te borgen in beleid. De 5 pijlers zijn een hulpmiddel. Lokaal kunnen ook andere aspecten een rol spelen in de te maken keuzes. Binnen de RES-organisatiestructuur informeren gemeenten elkaar over de lokale stappen in de energietransitie. De regionale dialoog zorgt ervoor dat de effecten van lokale besluiten op regionaal niveau in beeld worden gebracht."*

Windturbine 2.5 MW - Veiligheid en geluid

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties

Windturbine 2.5 MW – Interim Omgevingsverordening

Ruimte voor windturbines buiten natuurgebieden:

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN)

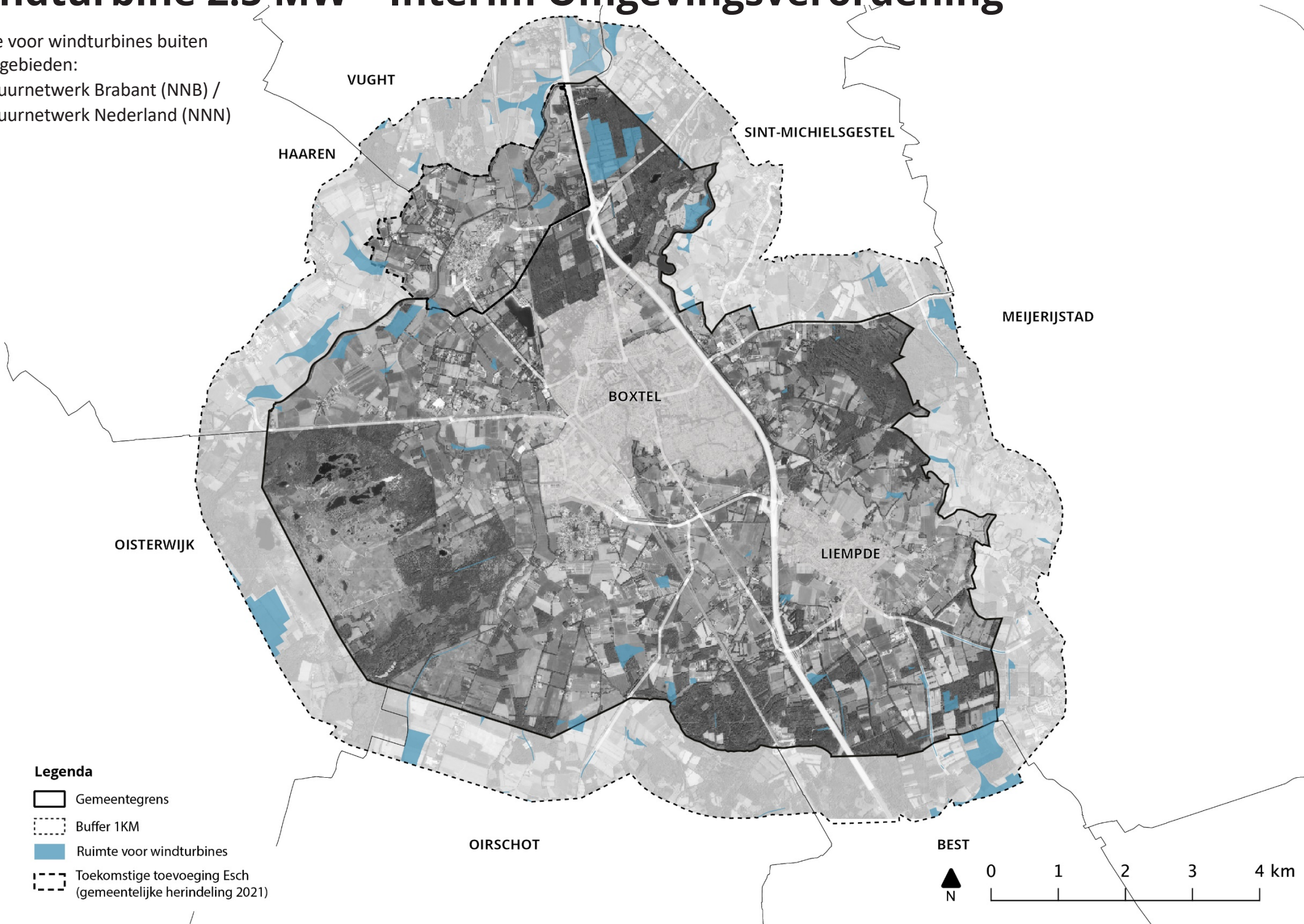

Windturbine 2.5 MW - Interim Omgevingsverord. & Concept-RES NOB

Potentievlakken met ruimte voor clusters van 3 en 5 turbines

Windturbine 2.5 MW - Potentieclusters Boxtel

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties
en natuurgebieden

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN

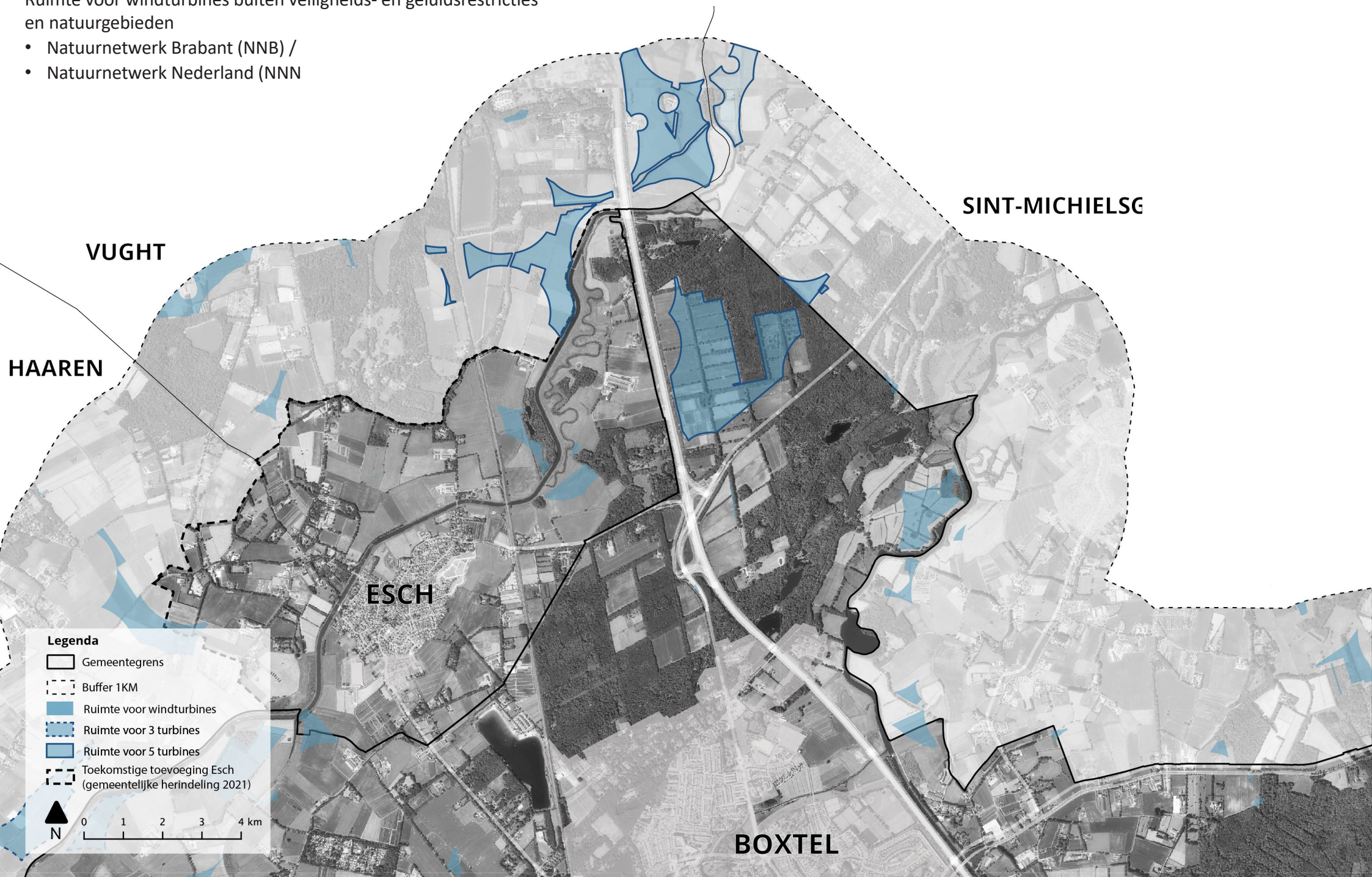

Concept-RES Noordoost Brabant

KANSEN EN UITSLUITING ZOALS BESCHREVEN IN HET AFWEGINGSKADER LANDSCHAP

Geschikt voor zon en wind:
- Jonge heide ontginning
- (Nabij) grootschalige industrie-en haventerreinen

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
- Nabij of in beschermde dorps -en stadsgezichten; cultuurhistorisch/ar-cheologisch/aardkundig waardevolle gebieden

Zon inpasbaar, wind onwenselijk:
- Oude zand ontginningen

Zon en wind onwenselijk:
- Natuurgebieden (Natura2000, NNB)
- bijzondere landschappen zoals de Loonse Drunense Duinen, Maasheggen, De Maashorst en het Maasdal
- De beken van Dommel, Esschestroom, Aa en Raam en hun aangrenzende, bijbehorende percelen - de beekdalen

Windturbine 2.5 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Geschikt voor zon en wind:

- Jonge heideontginning
- (Nabij) grootschalige industrie

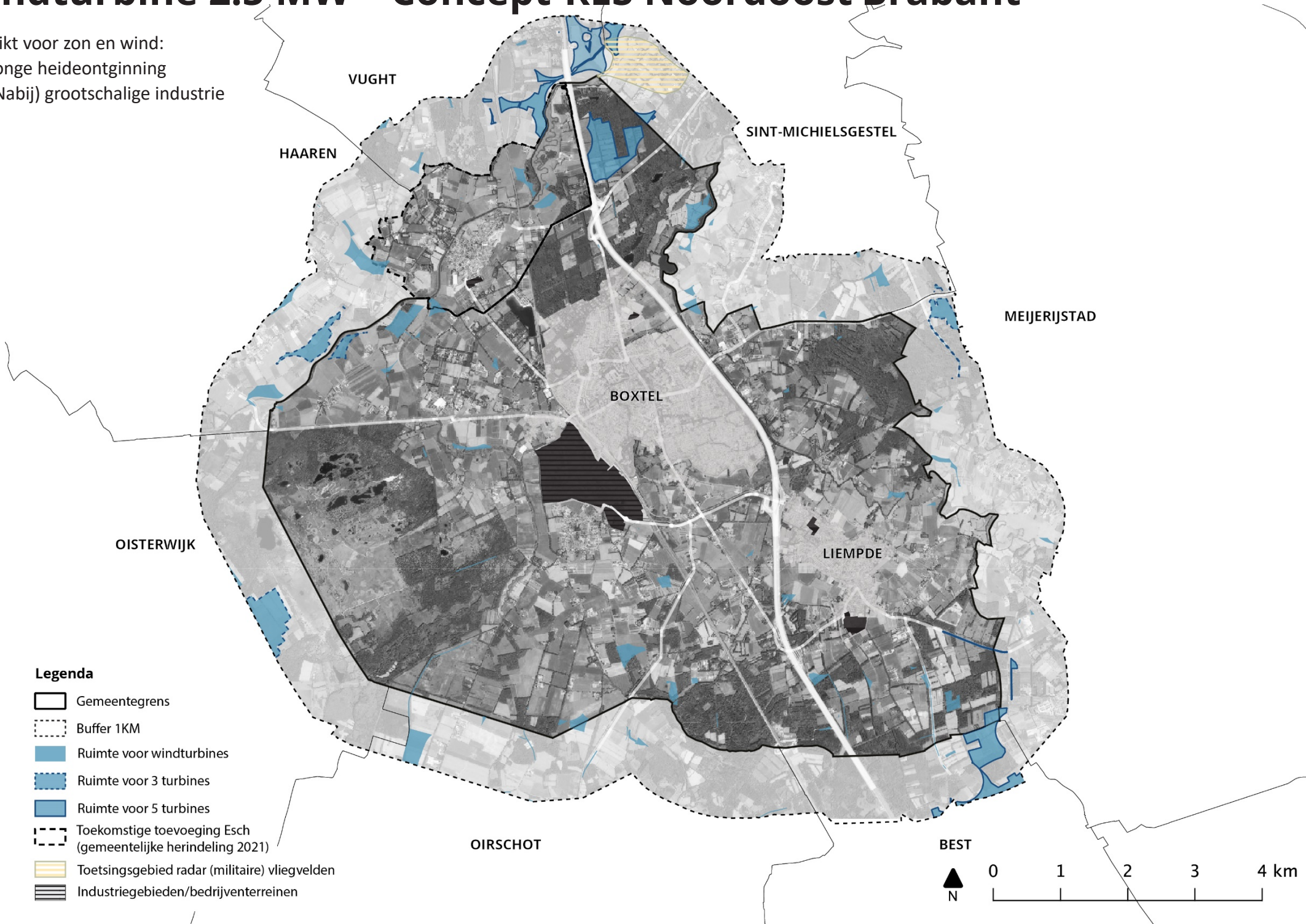

Windturbine 2.5 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
Nabij of in beschermde dorps- en stadsgezichten
Nabij of in waardevolle gebieden qua

- Cultuurhistorie
- Archeologie
- Aardkunde

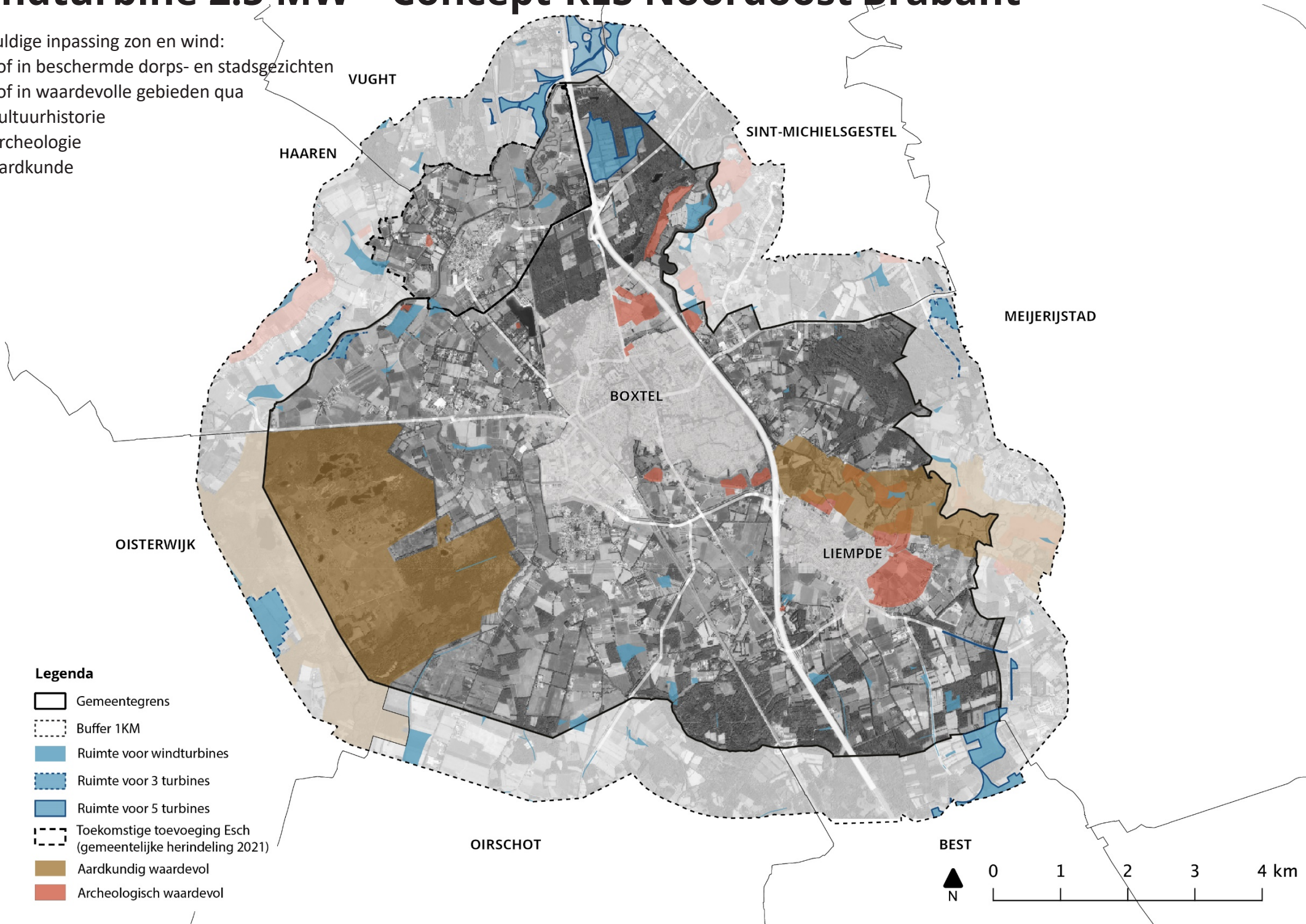

Windturbine 2.5 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Onwenselijk voor wind:
Bijzondere landschappen zoals
- Loonse Drunense Duinen
- Maasheggen
- De Maashorst
- Maasdal

Oude zandontginningen
Beken en beekdalen van
- Dommel
- Essche Stroom
- Aa
- Raam

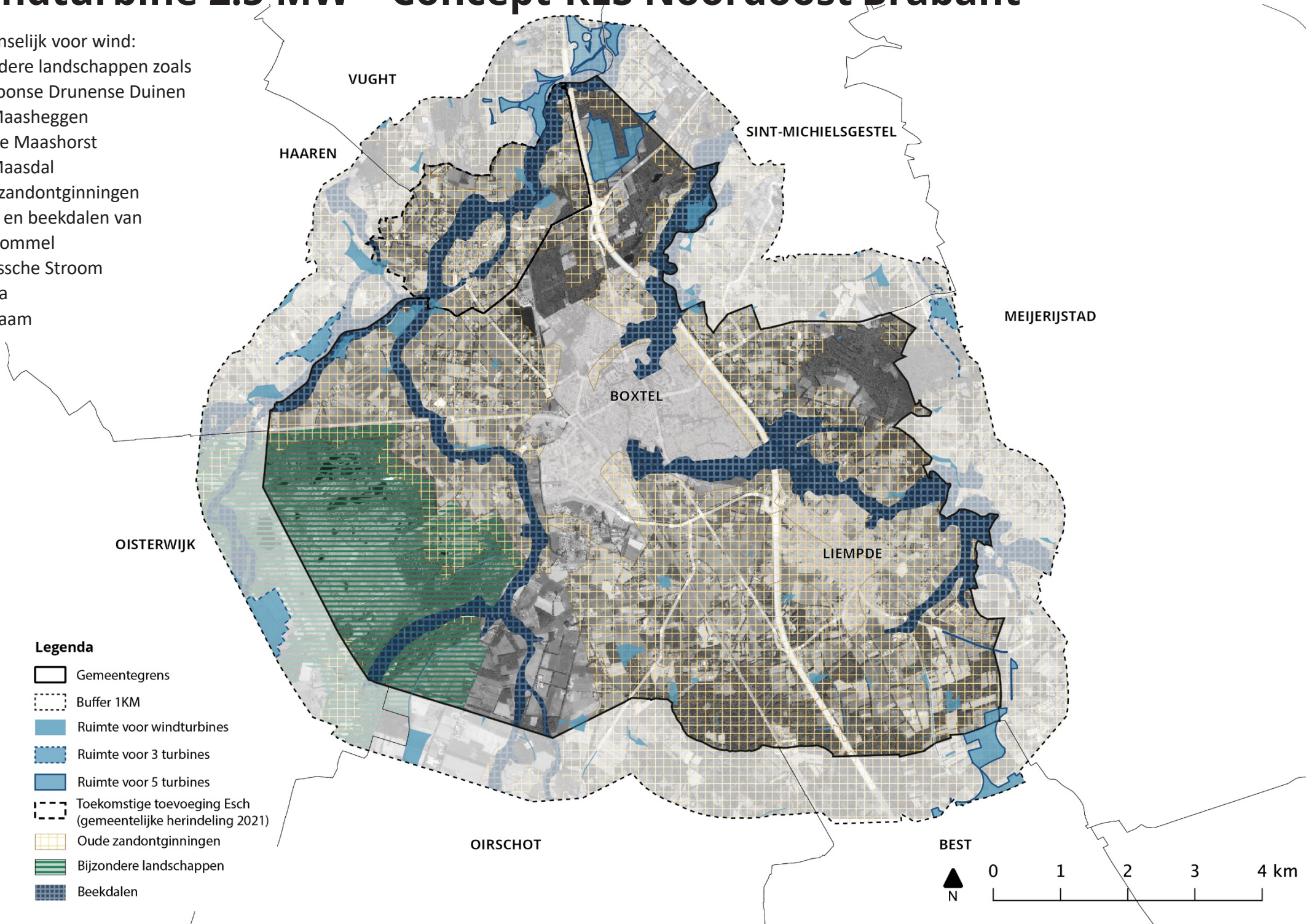

Windturbine 2.5 MW - Relatie tot zon en netwerk

Potentievlakken wind in relatie tot potentiegebieden
PV en onderstations

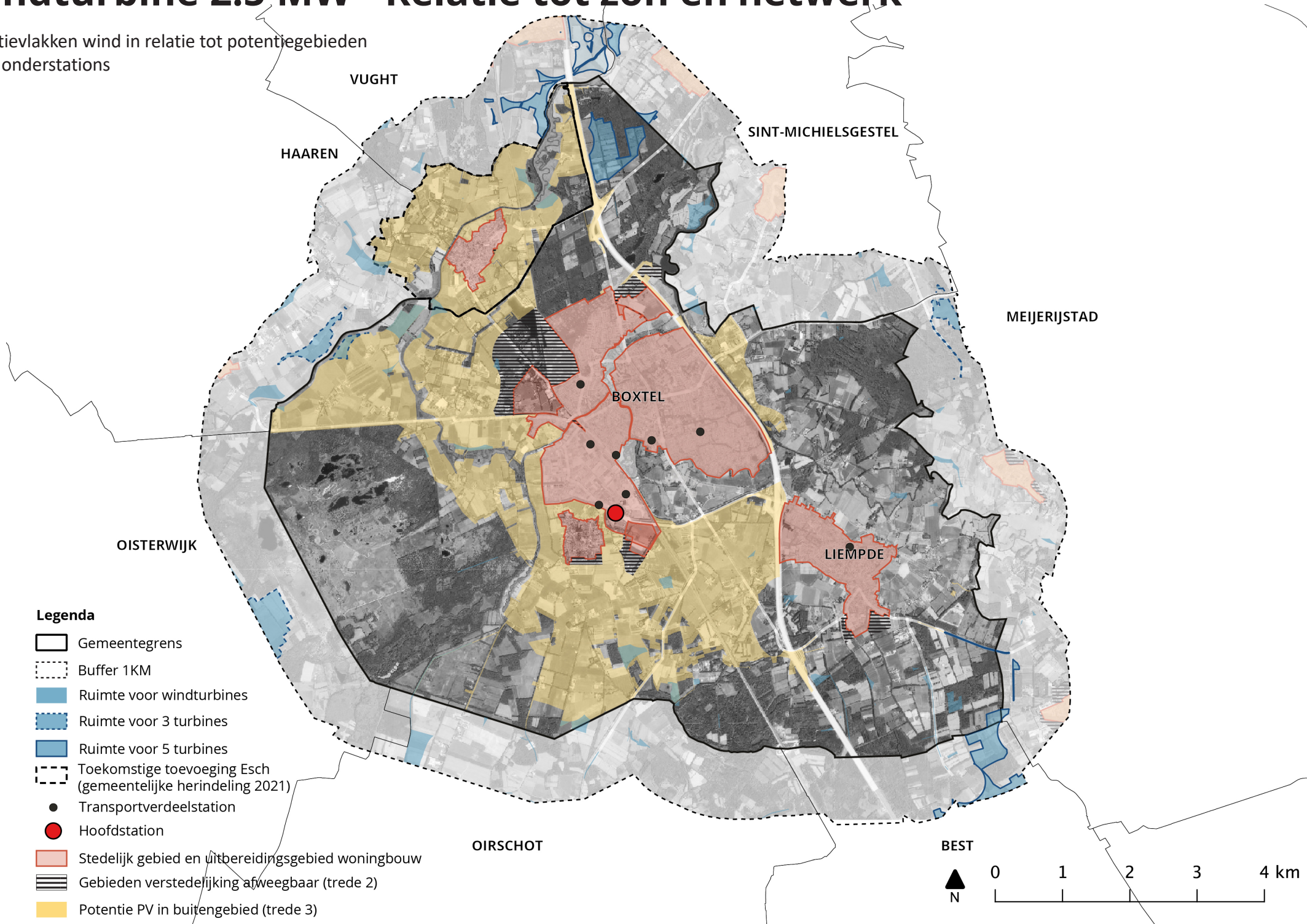

Windturbine 2.5 MW - Toetsingsvlak

Toetsingsvlak radar i.v.m. nabije (militaire) vliegvelden

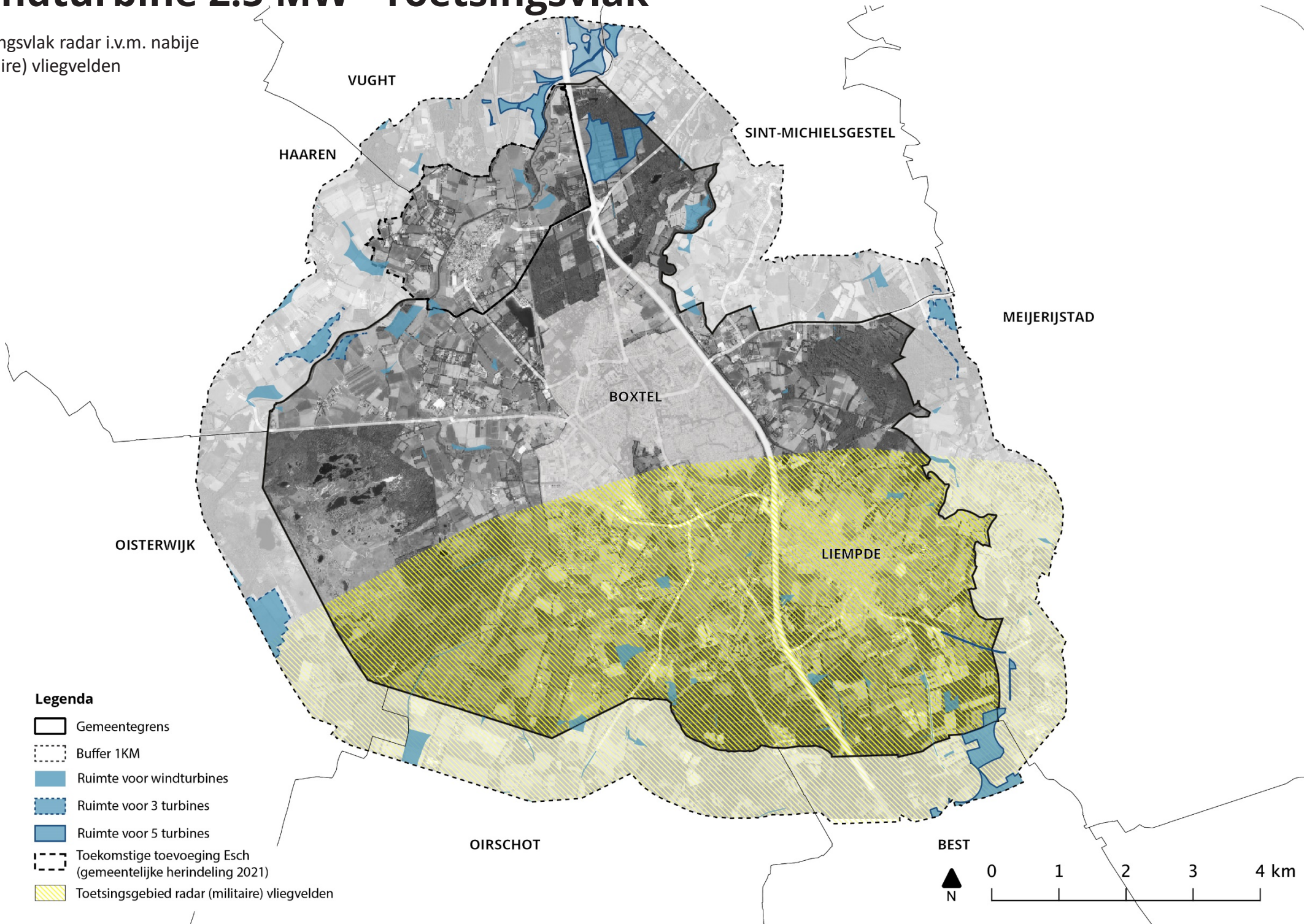

Locaties voor duurzame energie: Zon en wind

Adviesnotitie ten behoeve van de visie op grootschalige zonne- en windenergie binnen de gemeente Boxtel

Kaarten Wind

Windturbine 4.2 MW (Enercon E-126)

12 Juni 2020

GENERATION .ENERGY

Volgorde kaarten

1. VEILIGHEID EN GELUID

In het Handboek Risicozonering Windturbines is beschreven welke veiligheids- en geluidsnormeringen betrekking hebben op het plaatsen van windturbines. Tevens zijn hierin richtlijnen beschreven hoe deze vertaald kunnen worden naar ruimtelijke afstanden ten opzichte van een bron.

2. INTERIM OMGEVINGSVERORDENING

De Provincie heeft een Interim Omgevingsverordening vastgesteld waarin de bestaande regels uit de verschillende verordeningen zijn samengevoegd. In de Interim Omgevingsverordening staan regels voor:

- *"Burgers en bedrijven: dit zijn zogenaamde rechtstreeks werkende regels voor activiteiten. Deze regels bevatten voorwaarden om zo'n activiteit te verrichten en geven ook aan of je bijvoorbeeld eerst een melding moet doen voordat je mag beginnen.*

- *Bestuursorganen van de overheid: dit zijn zogenaamde instructieregels. Met deze regels kan de provincie een opdracht geven aan gemeenten over onderwerpen die zij in het bestemmingsplan moeten opnemen of aan het waterschap over de manier waarop ze hun taken uitvoeren."*

3. ZOOM-IN WINDKAARTEN

De vlakken die onderling een afstand van 80 m hebben zijn samengevoegd in potentieclusters. In deze kaart wordt ingezoomed op de drie potentieclusters in het noorden waarvan er 1 geheel binnen de gemeente Boxtel ligt.

4. Concept-RES NOB

De stuurgroep RES NOB doet een concept-bod voor de hoeveelheid opwek van hernieuwbare energie binnen de RES-regio. Dit bod is tot stand gekomen in een samenwerking van de "Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, colleges en raden van de 16 gemeenten, dagelijkse besturen van 2 waterschappen en Enexis". Ook alle portefeuillehouders duurzaamheid, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen en stakeholders zijn geraadpleegd.

Dit concept-bod is gedaan op basis van een afwegingskader bestaand uit 5 pijlers: Potentie, landschap, maatschappelijke kosten en baten, koppel- kansen en maatschappelijke acceptatie. *"Het afwegingskader geeft partijen een handvat, eventueel aanvullend op eigen kaders, om lokaal keuzes af te wegen gericht op realisatie van de opgave. Het is aan partijen (vooral gemeenten) de uitgangspunten wel of niet lokaal verder uit te werken en te borgen in beleid. De 5 pijlers zijn een hulpmiddel. Lokaal kunnen ook andere aspecten een rol spelen in de te maken keuzes. Binnen de RES-organisatiestructuur informeren gemeenten elkaar over de lokale stappen in de energietransitie. De regionale dialoog zorgt ervoor dat de effecten van lokale besluiten op regionaal niveau in beeld worden gebracht."*

Windturbine 4.2 MW - Veiligheid en geluid

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties

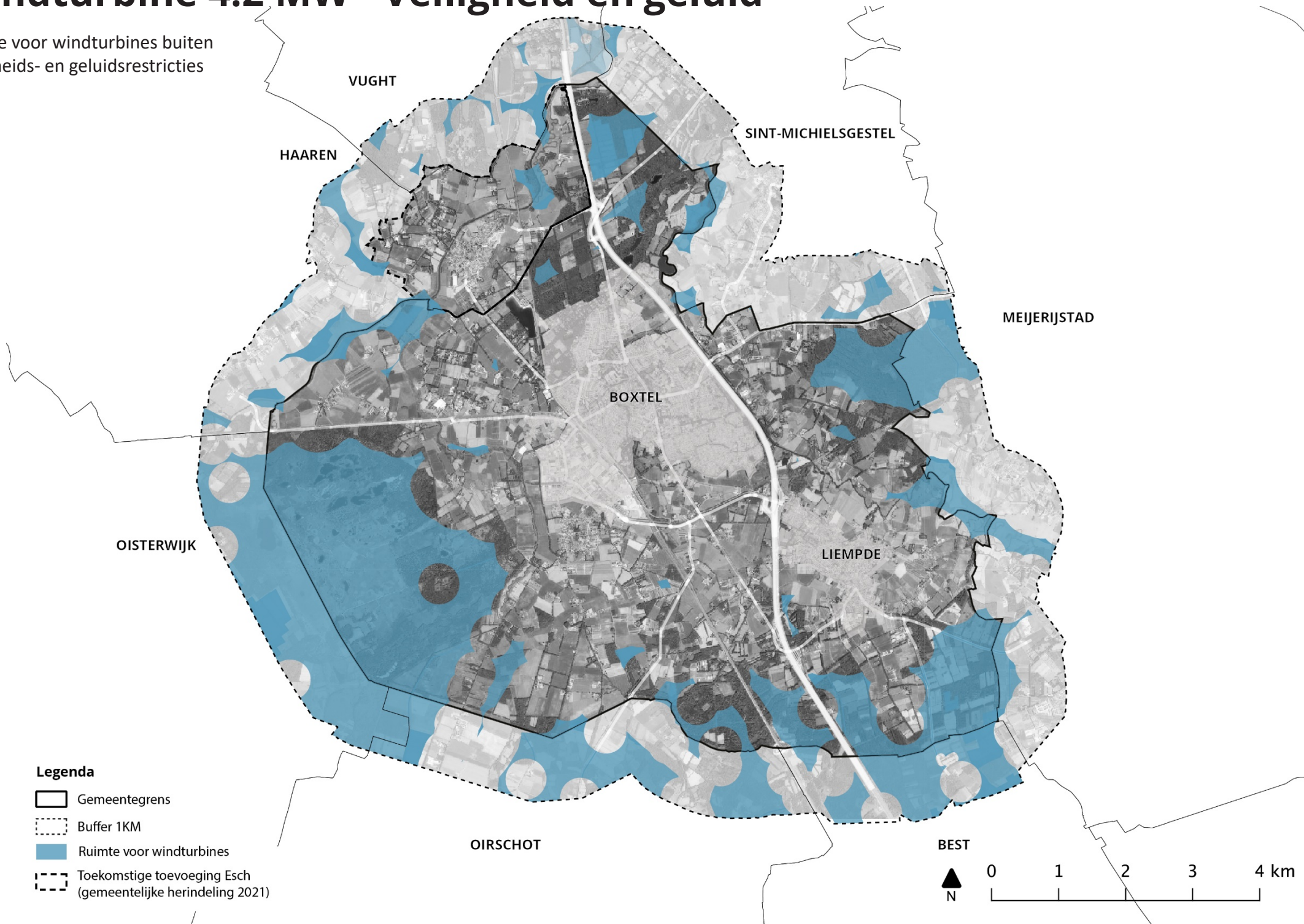

Windturbine 4.2 MW – Interim Omgevingsverordening

Ruimte voor windturbines buiten natuurgebieden:

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN)

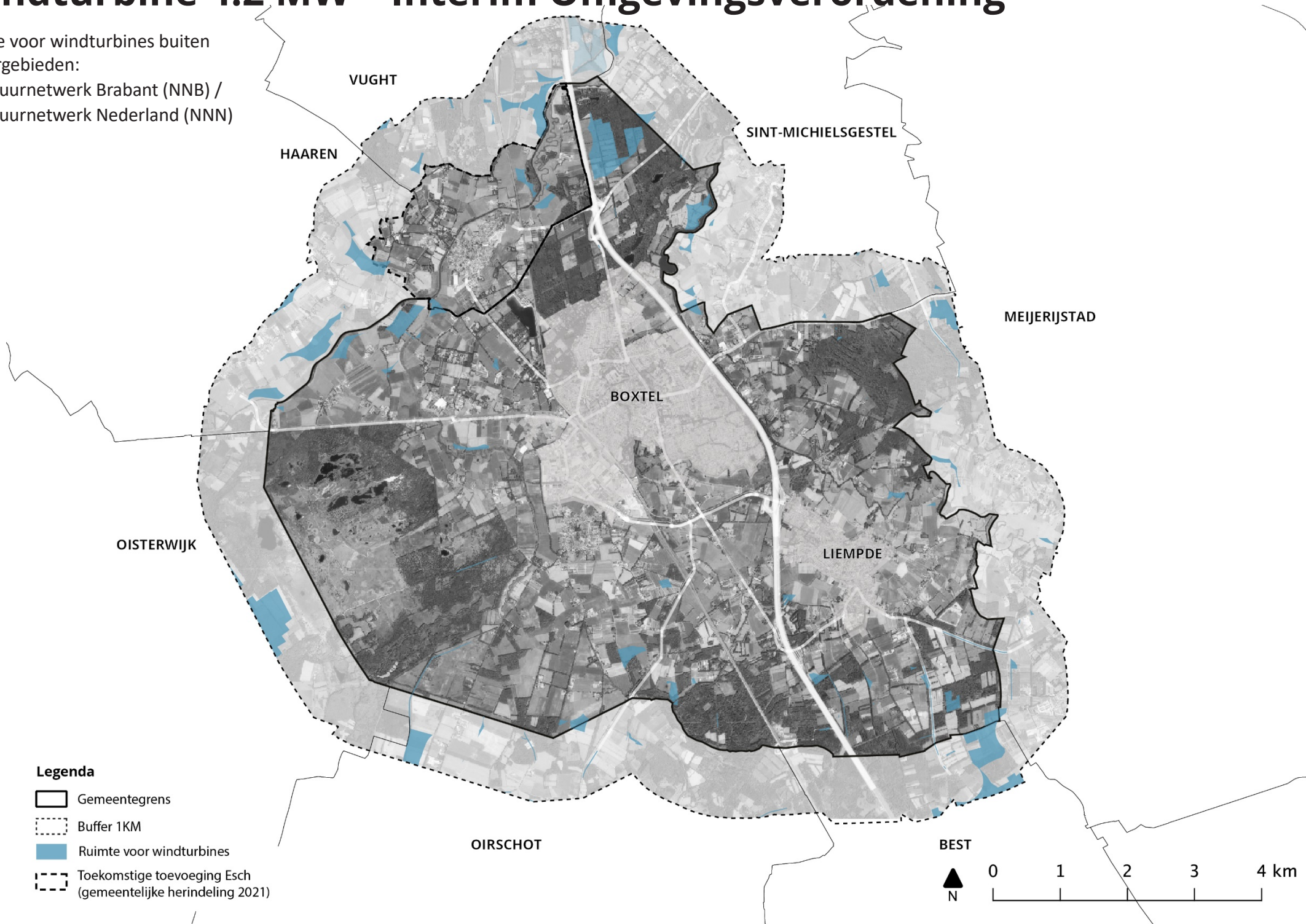

Windturbine 4.2 MW - Interim Omgevingsverord. & Concept-RES NOB

Potentievlakken met ruimte voor clusters van 3 en 5 turbines

Windturbine 4.2 MW - Potentieclusters Boxtel

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties
en natuurgebieden

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN

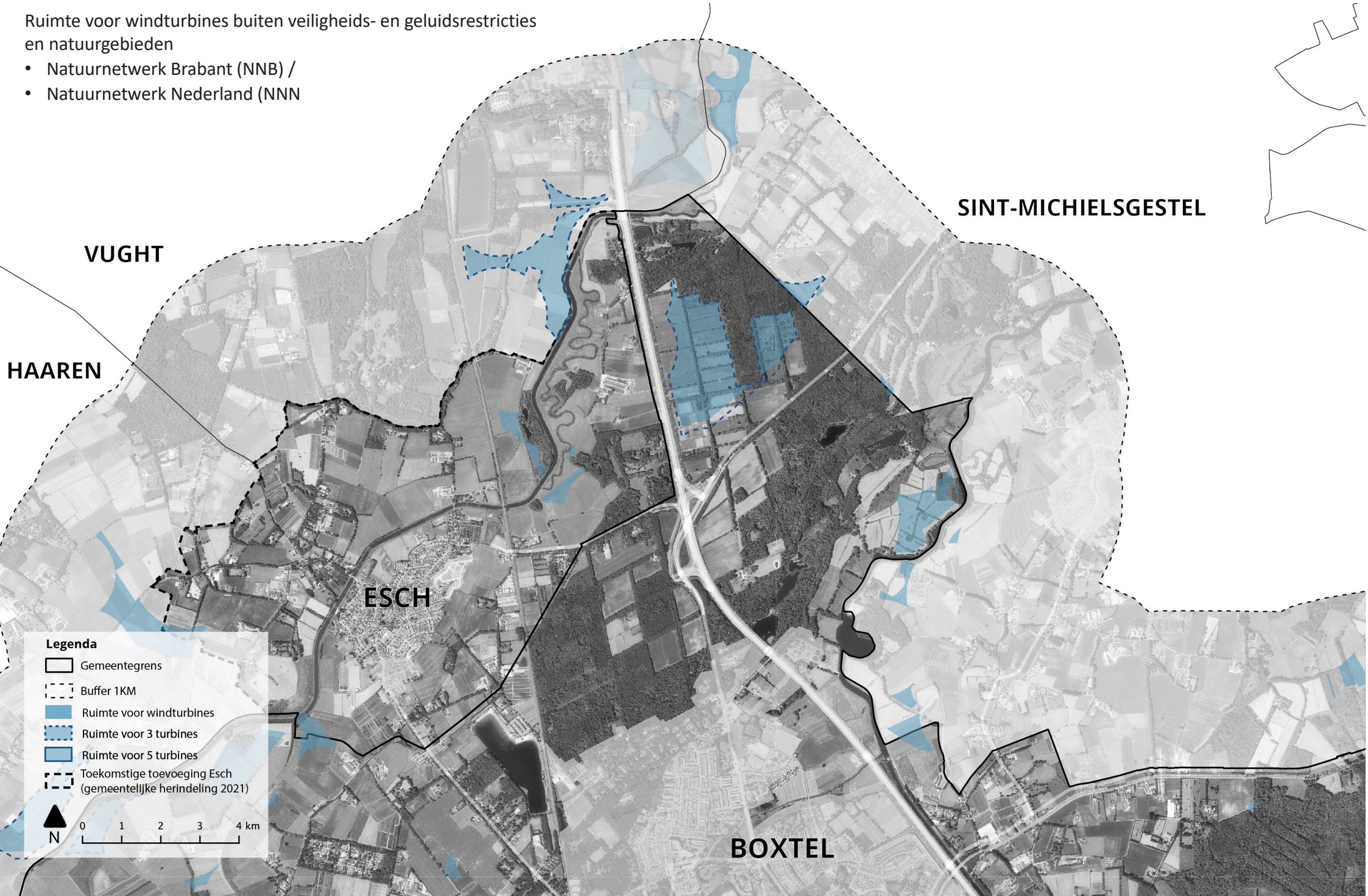

Concept-RES Noordoost Brabant

KANSEN EN UITSLUITING ZOALS BESCHREVEN IN HET AFWEGINGSKADER LANDSCHAP

Geschikt voor zon en wind:
- Jonge heide ontginning
- (Nabij) grootschalige industrie-en haventerreinen

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
- Nabij of in beschermde dorps -en stadsgezichten; cultuurhistorisch/ar-cheologisch/aardkundig waardevolle gebieden

Zon inpasbaar, wind onwenselijk:
- Oude zand ontginningen

Zon en wind onwenselijk:
- Natuurgebieden (Natura2000, NNB)
- bijzondere landschappen zoals de Loonse Drunense Duinen, Maasheggen, De Maashorst en het Maasdal
- De beken van Dommel, Esschestroom, Aa en Raam en hun aangrenzende, bijbehorende percelen - de beekdalen

Windturbine 4.2 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Geschikt voor zon en wind:

- Jonge heideontginning
- (Nabij) grootschalige industrie

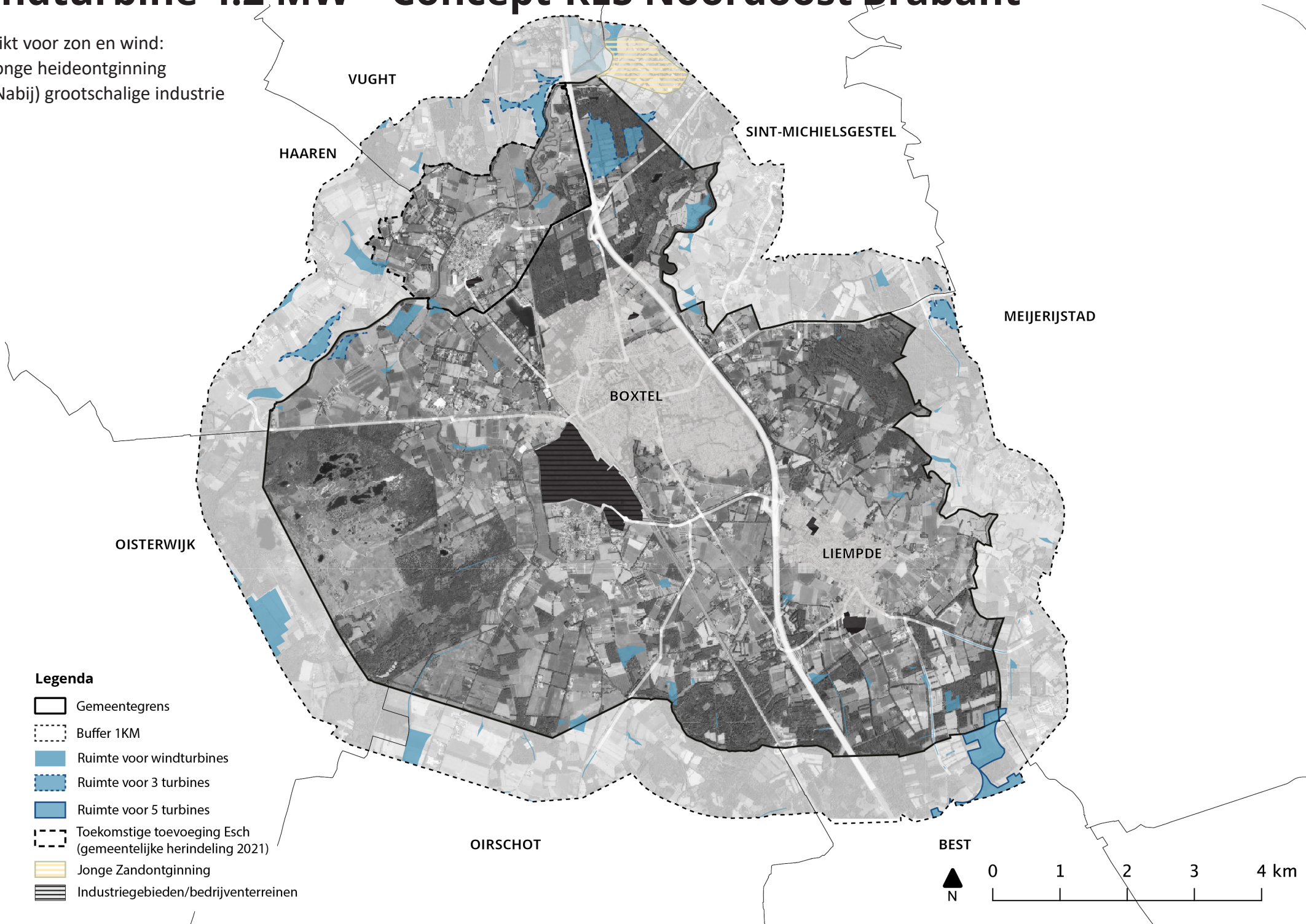

Windturbine 4.2 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
Nabij of in beschermde dorps- en stadsgezichten
Nabij of in waardevolle gebieden qua

- Cultuurhistorie
- Archeologie
- Aardkunde

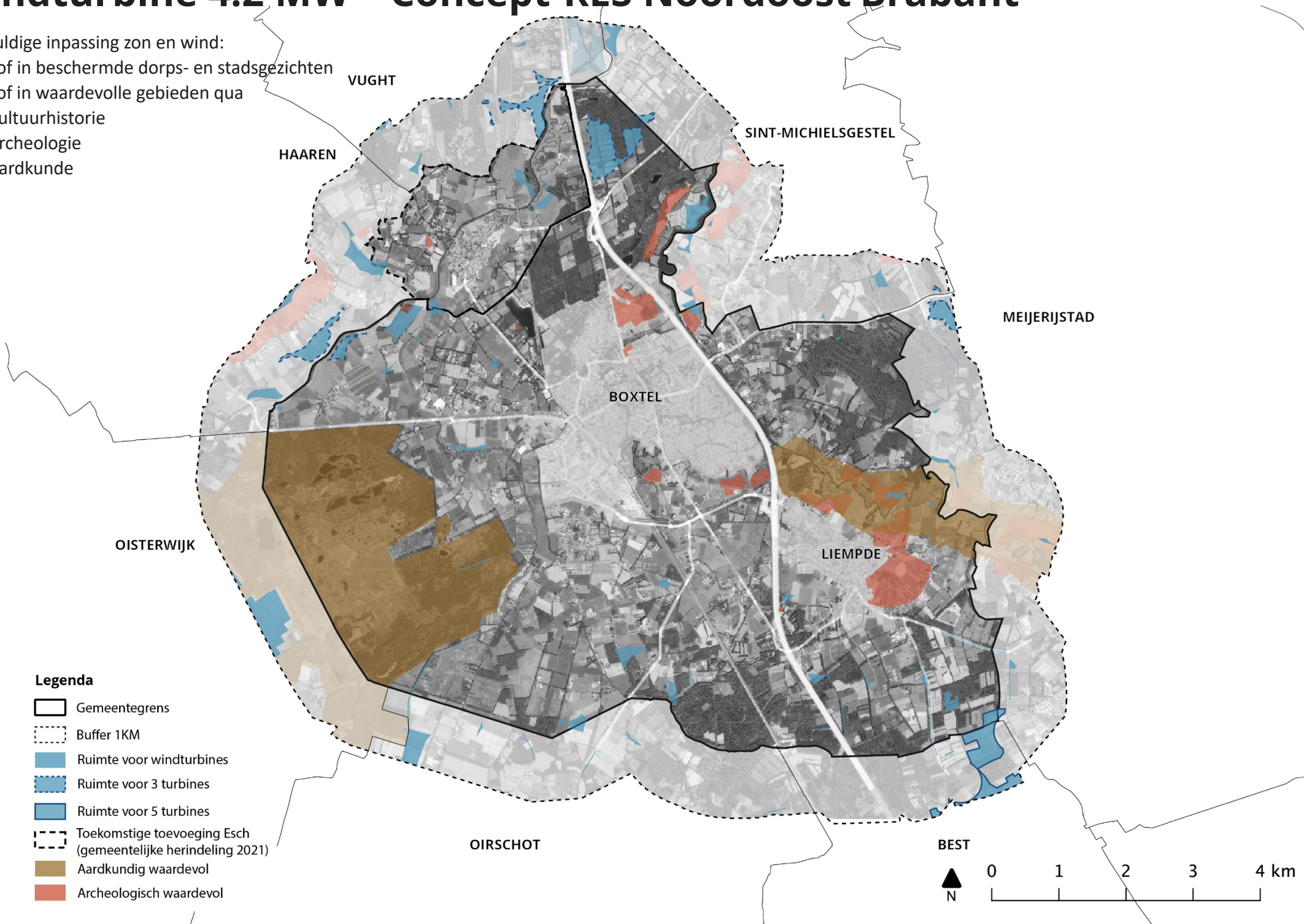

Windturbine 4.2 MW - RES Noordoost Brabant

Onwenselijk voor wind:
Bijzondere landschappen zoals
- Loonse Drunense Duinen
- Maasheggen
- De Maashorst
- Maasdal

Oude zandontginningen
Beken en beekdalen van
- Dommel
- Essche Stroom
- Aa
- Raam

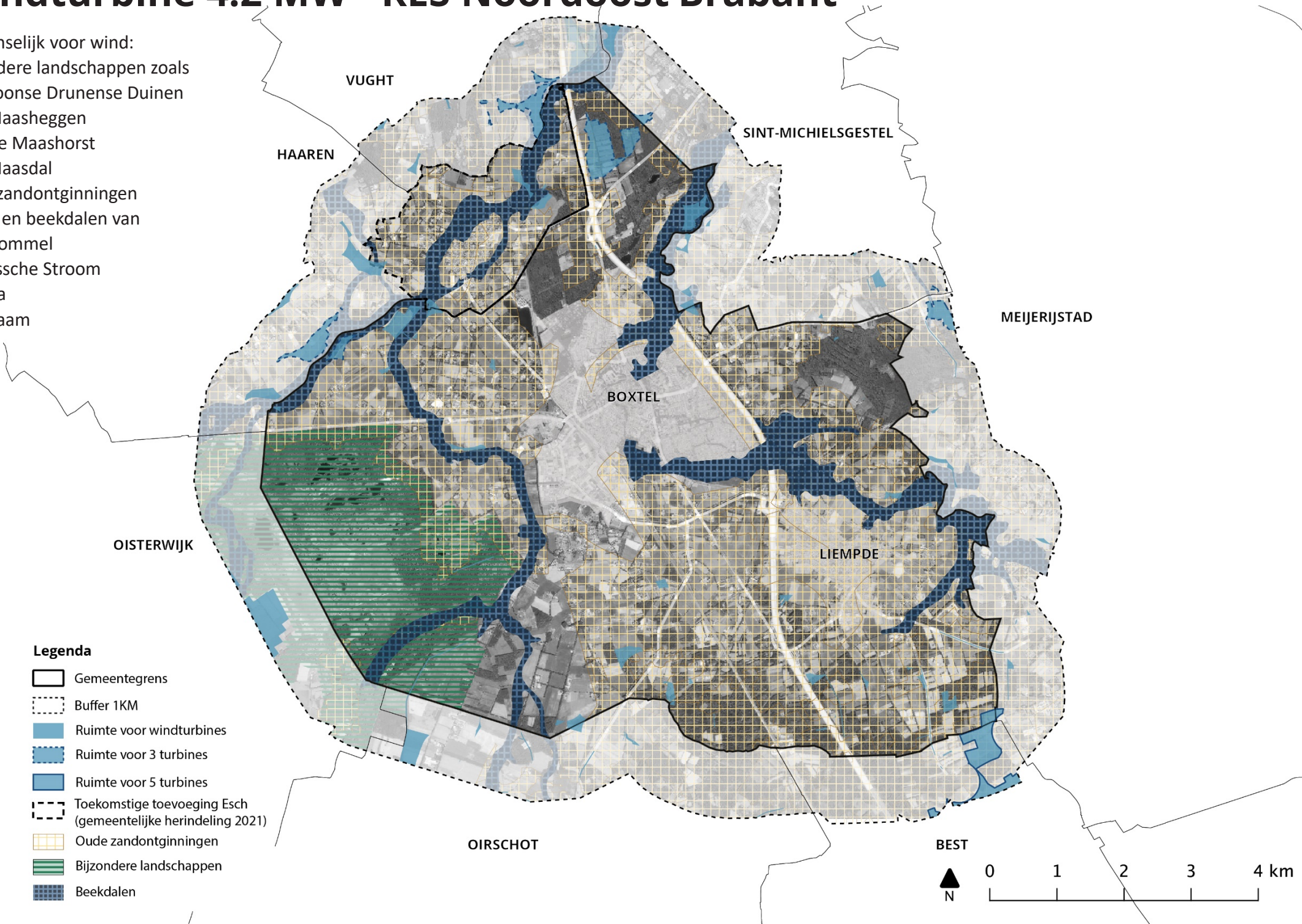

Windturbine 4.2 MW - Relatie tot zon en netwerk

Potentievlakken wind in relatie tot potentiegebieden
PV en onderstations

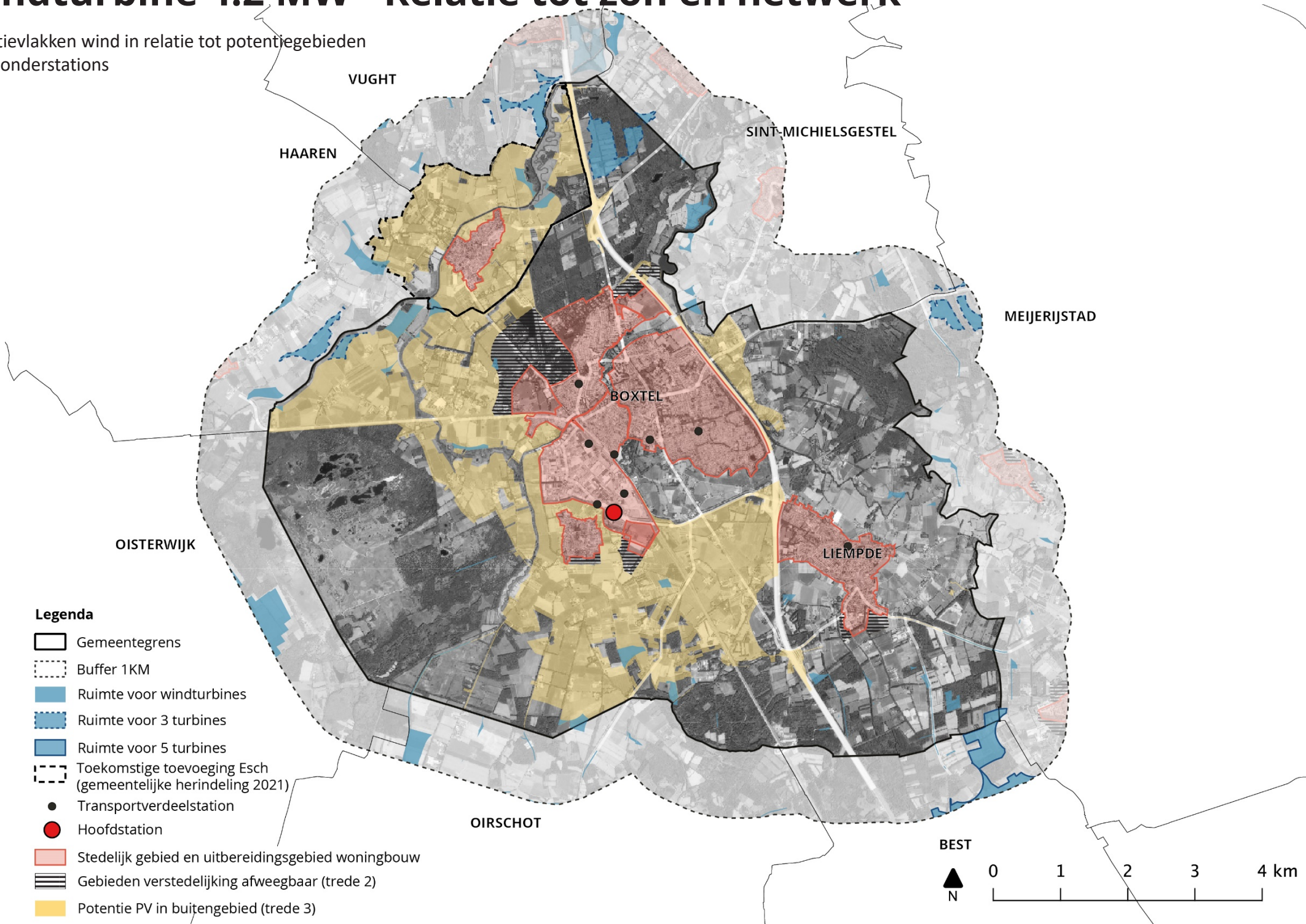

Windturbine 4.2 MW - Toetsingsvlak

Toetsingsvlak radar i.v.m. nabije (militaire) vliegvelden

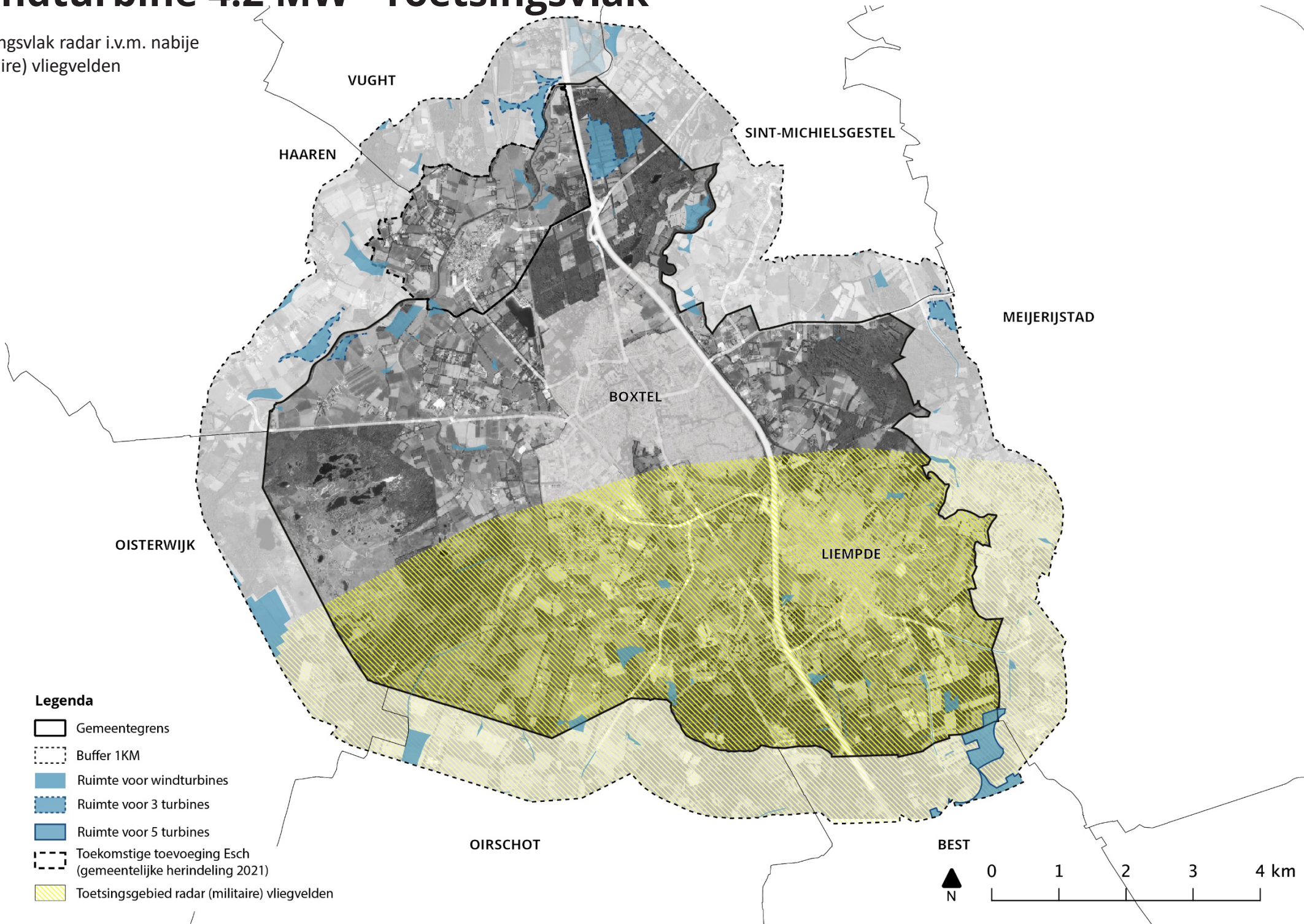

Locaties voor duurzame energie: Zon en wind

Adviesnotitie ten behoeve van de visie op grootschalige zonne- en windenergie binnen de gemeente Boxtel

Kaarten Wind

Windturbine 5.6 MW (Vestas V-150)

12Juni 2020

GENERATION .ENERGY

Volgorde kaarten

1. VEILIGHEID EN GELUID

In het Handboek Risicozonering Windturbines is beschreven welke veiligheids- en geluidsnormeringen betrekking hebben op het plaatsen van windturbines. Tevens zijn hierin richtlijnen beschreven hoe deze vertaald kunnen worden naar ruimtelijke afstanden ten opzichte van een bron.

2. INTERIM OMGEVINGSVERORDENING

De Provincie heeft een Interim Omgevingsverordening vastgesteld waarin de bestaande regels uit de verschillende verordeningen zijn samengevoegd. In de Interim Omgevingsverordening staan regels voor:

- *"Burgers en bedrijven: dit zijn zogenaamde rechtstreeks werkende regels voor activiteiten. Deze regels bevatten voorwaarden om zo'n activiteit te verrichten en geven ook aan of je bijvoorbeeld eerst een melding moet doen voordat je mag beginnen.*

- *Bestuursorganen van de overheid: dit zijn zogenaamde instructieregels. Met deze regels kan de provincie een opdracht geven aan gemeenten over onderwerpen die zij in het bestemmingsplan moeten opnemen of aan het waterschap over de manier waarop ze hun taken uitvoeren."*

3. ZOOM-IN WINDKAARTEN

De vlakken die onderling een afstand van 80 m hebben zijn samengevoegd in potentieclusters. In deze kaart wordt ingezoomed op de drie potentieclusters in het noorden waarvan er 1 geheel binnen de gemeente Boxtel ligt.

4. Concept-RES NOB

De stuurgroep RES NOB doet een concept-bod voor de hoeveelheid opwek van hernieuwbare energie binnen de RES-regio. Dit bod is tot stand gekomen in een samenwerking van de "Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, colleges en raden van de 16 gemeenten, dagelijkse besturen van 2 waterschappen en Enexis". Ook alle portefeuillehouders duurzaamheid, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen en stakeholders zijn geraadpleegd.

Dit concept-bod is gedaan op basis van een afwegingskader bestaand uit 5 pijlers: Potentie, landschap, maatschappelijke kosten en baten, koppel- kansen en maatschappelijke acceptatie. *"Het afwegingskader geeft partijen een handvat, eventueel aanvullend op eigen kaders, om lokaal keuzes af te wegen gericht op realisatie van de opgave. Het is aan partijen (vooral gemeenten) de uitgangspunten wel of niet lokaal verder uit te werken en te borgen in beleid. De 5 pijlers zijn een hulpmiddel. Lokaal kunnen ook andere aspecten een rol spelen in de te maken keuzes. Binnen de RES-organisatiestructuur informeren gemeenten elkaar over de lokale stappen in de energietransitie. De regionale dialoog zorgt ervoor dat de effecten van lokale besluiten op regionaal niveau in beeld worden gebracht."*

Windturbine 5.6 MW - Veiligheid en geluid

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties

Windturbine 5.6 MW – Interim Omgevingsverordening

Ruimte voor windturbines buiten natuurgebieden:

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN)

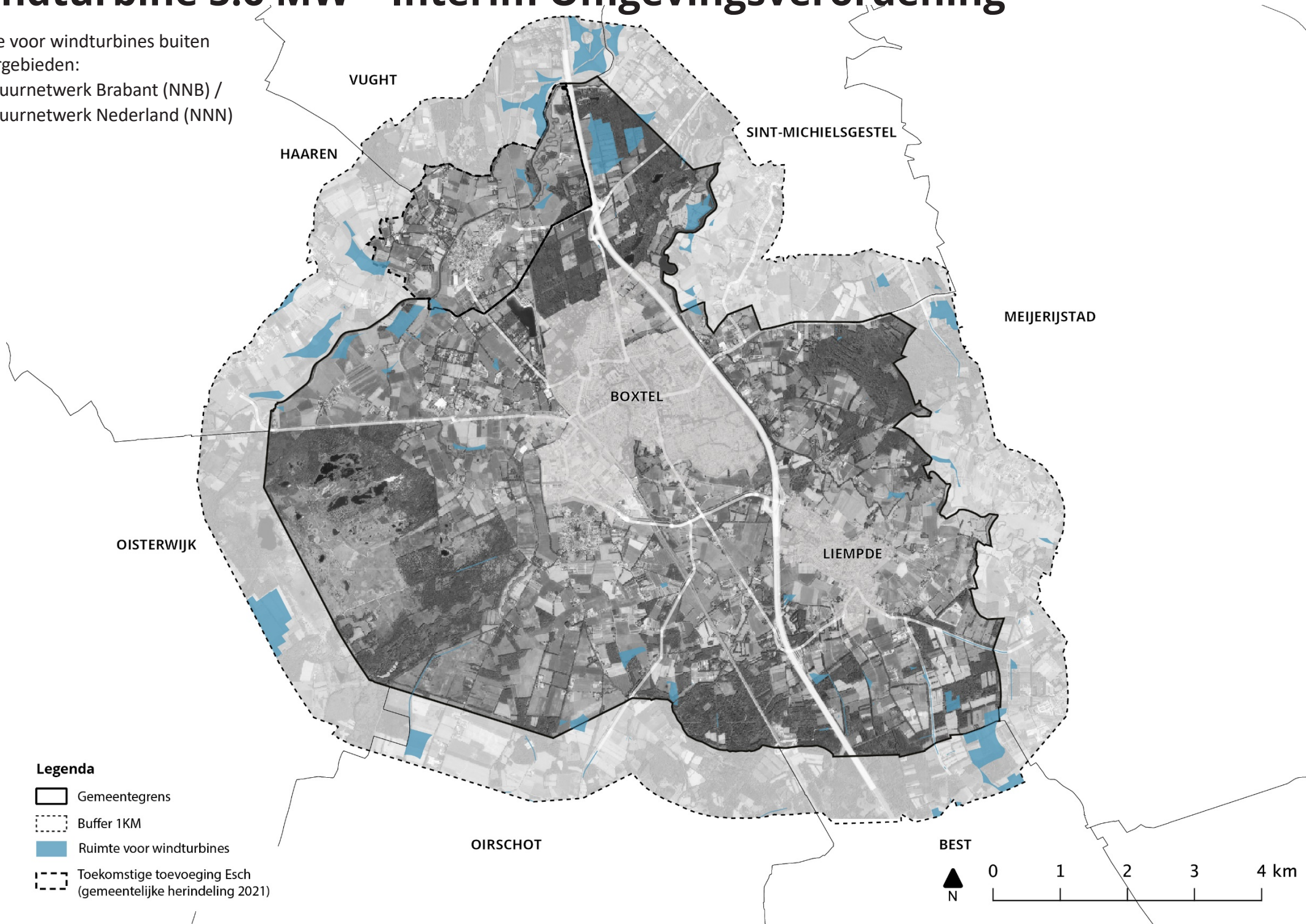

Windturbine 5.6 MW - Interim Omgevingsverord. & Concept-RES NOB

Potentievlakken met ruimte voor clusters van 3 en 5 turbines

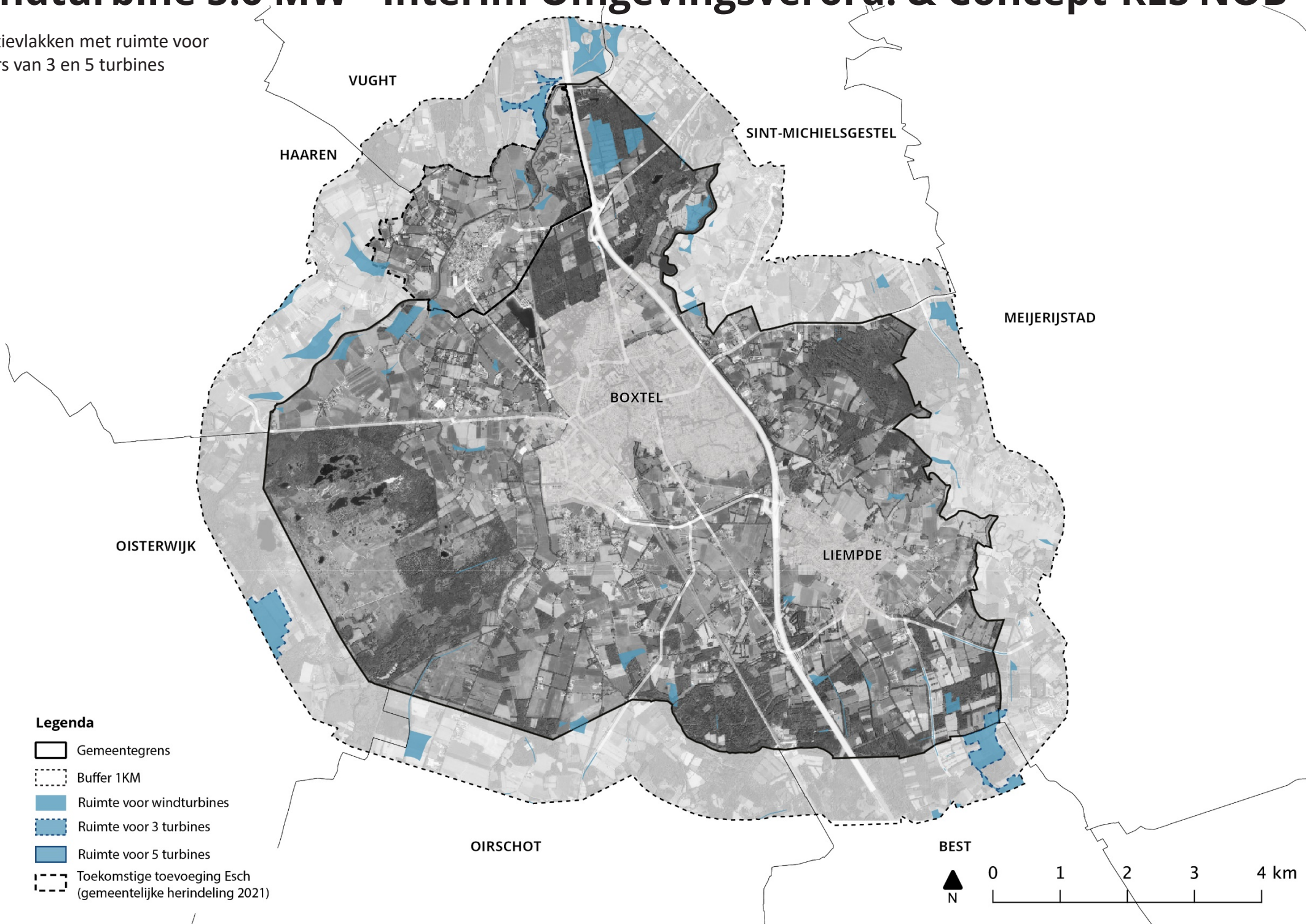

Windturbine 5.6 MW - Potentieclusters Boxtel

Ruimte voor windturbines buiten veiligheids- en geluidsrestricties en natuurgebieden

- Natuurnetwerk Brabant (NNB) /
- Natuurnetwerk Nederland (NNN

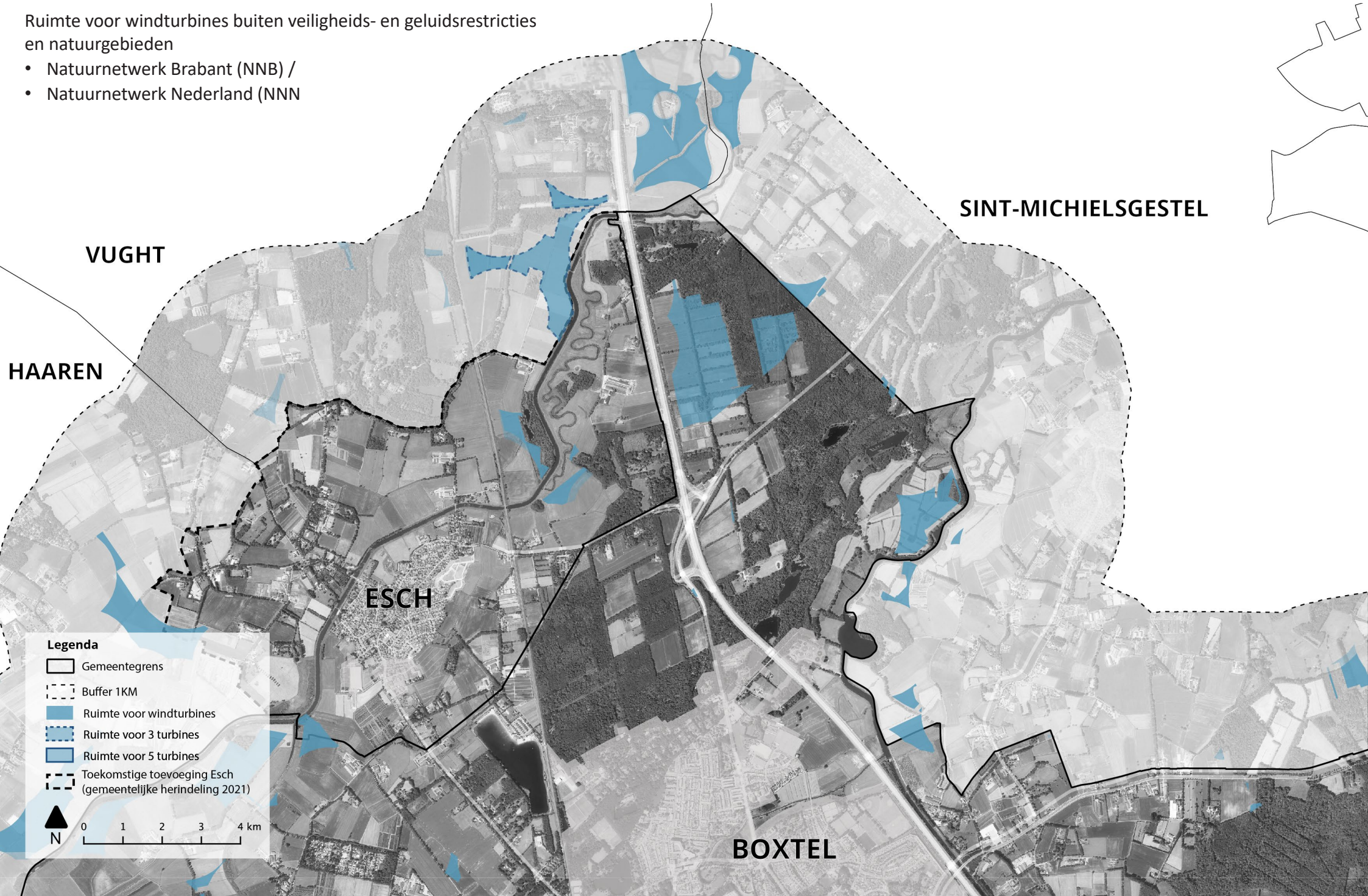

Concept-RES Noordoost Brabant

KANSEN EN UITSLUITING ZOALS BESCHREVEN IN HET AFWEGINGSKADER LANDSCHAP

Geschikt voor zon en wind:
- Jonge heide ontginning
- (Nabij) grootschalige industrie-en haventerreinen

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
- Nabij of in beschermde dorps -en stadsgezichten; cultuurhistorisch/ar-cheologisch/aardkundig waardevolle gebieden

Zon inpasbaar, wind onwenselijk:
- Oude zand ontginningen

Zon en wind onwenselijk:
- Natuurgebieden (Natura2000, NNB)
- bijzondere landschappen zoals de Loonse Drunense Duinen, Maasheggen, De Maashorst en het Maasdal
- De beken van Dommel, Esschestroom, Aa en Raam en hun aangrenzende, bijbehorende percelen - de beekdalen

Windturbine 5.6 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Geschikt voor zon en wind:

- Jonge heideontginning
- (Nabij) grootschalige industrie

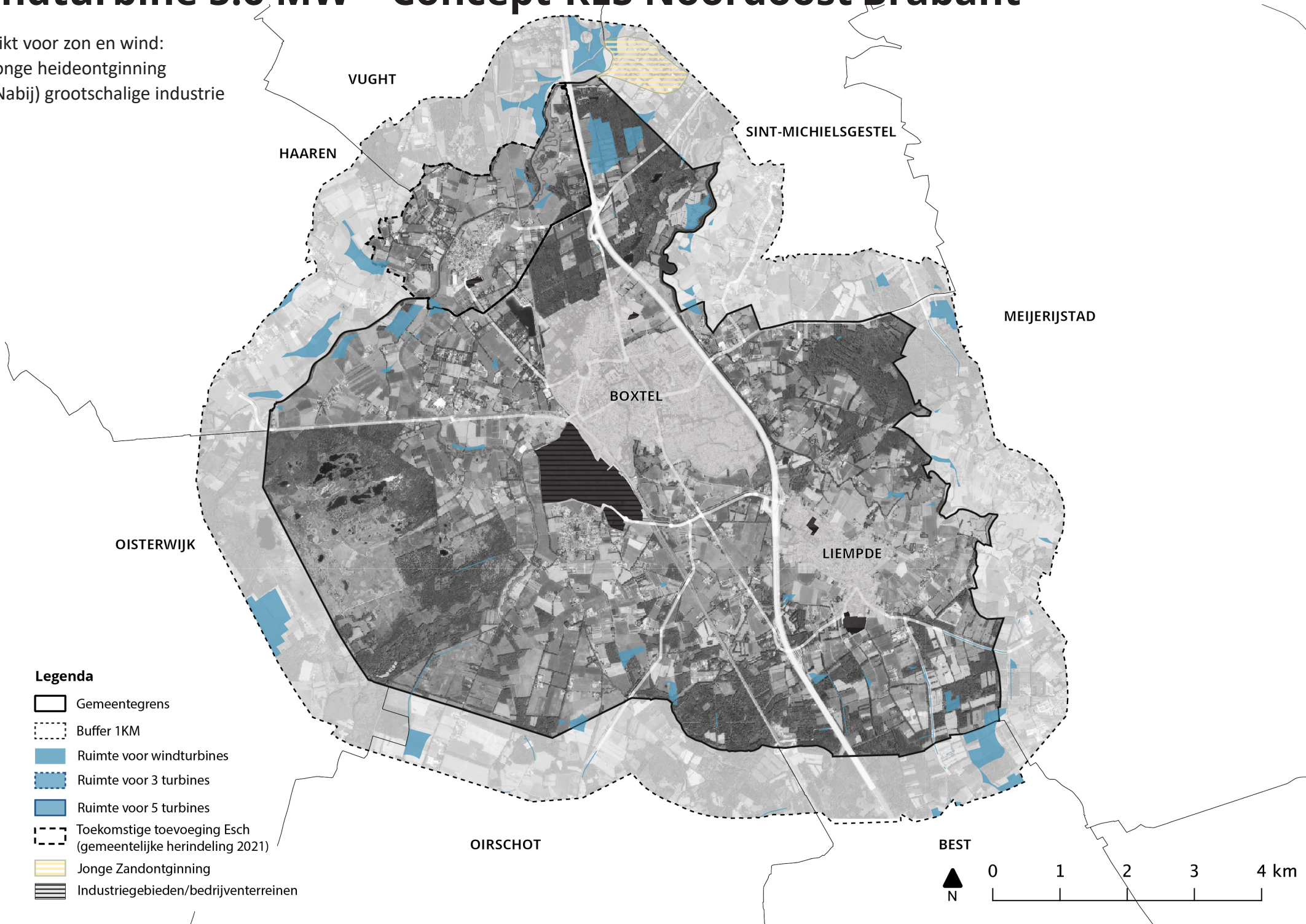

Windturbine 5.6 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Zorgvuldige inpassing zon en wind:
Nabij of in beschermde dorps- en stadsgezichten
Nabij of in waardevolle gebieden qua

- Cultuurhistorie
- Archeologie
- Aardkunde

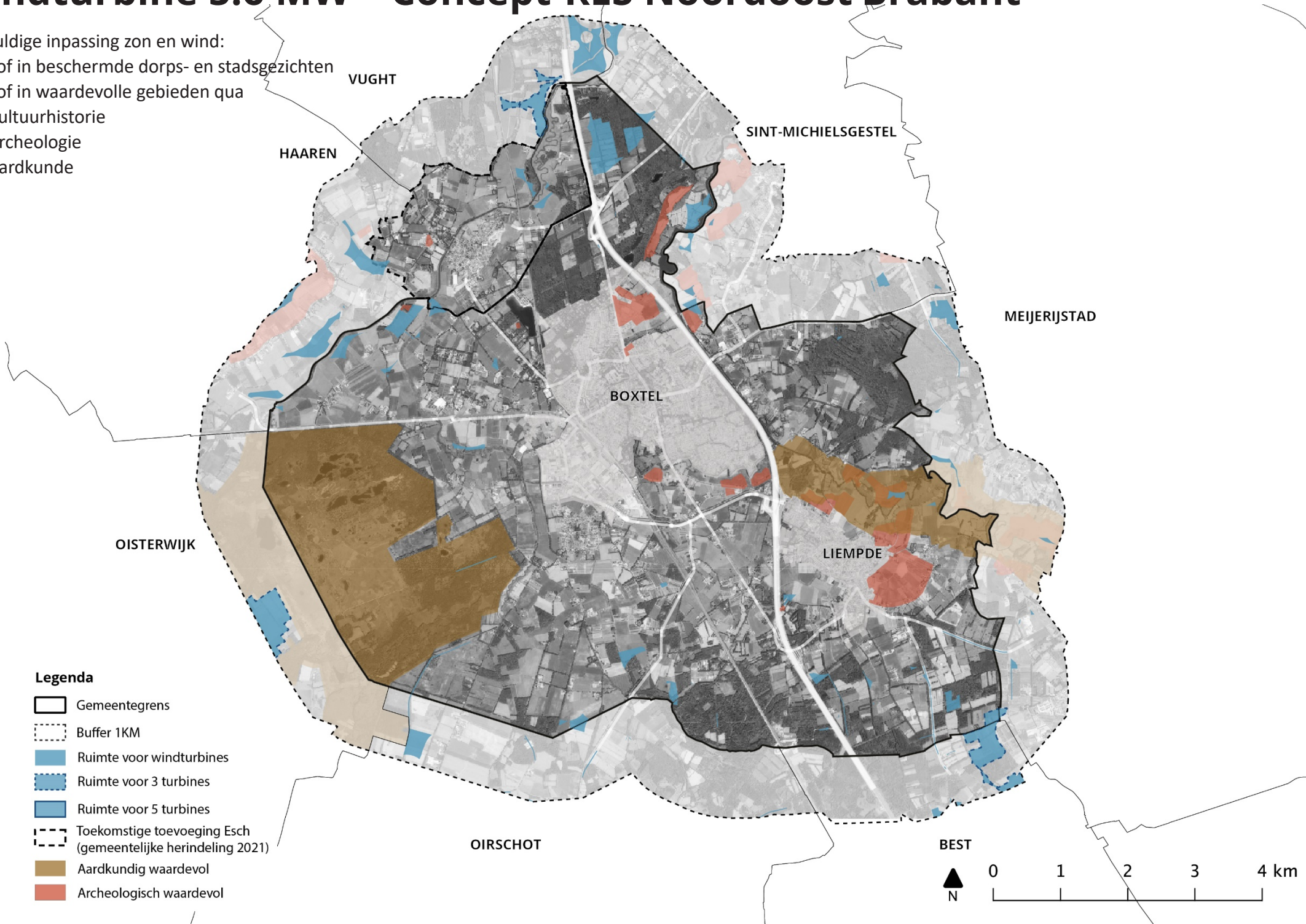

Windturbine 5.6 MW – Concept-RES Noordoost Brabant

Onwenselijk voor wind:
Bijzondere landschappen zoals
- Loonse Drunense Duinen
- Maasheggen
- De Maashorst
- Maasdal

Oude zandontginningen
Beken en beekdalen van
- Dommel
- Essche Stroom
- Aa
- Raam

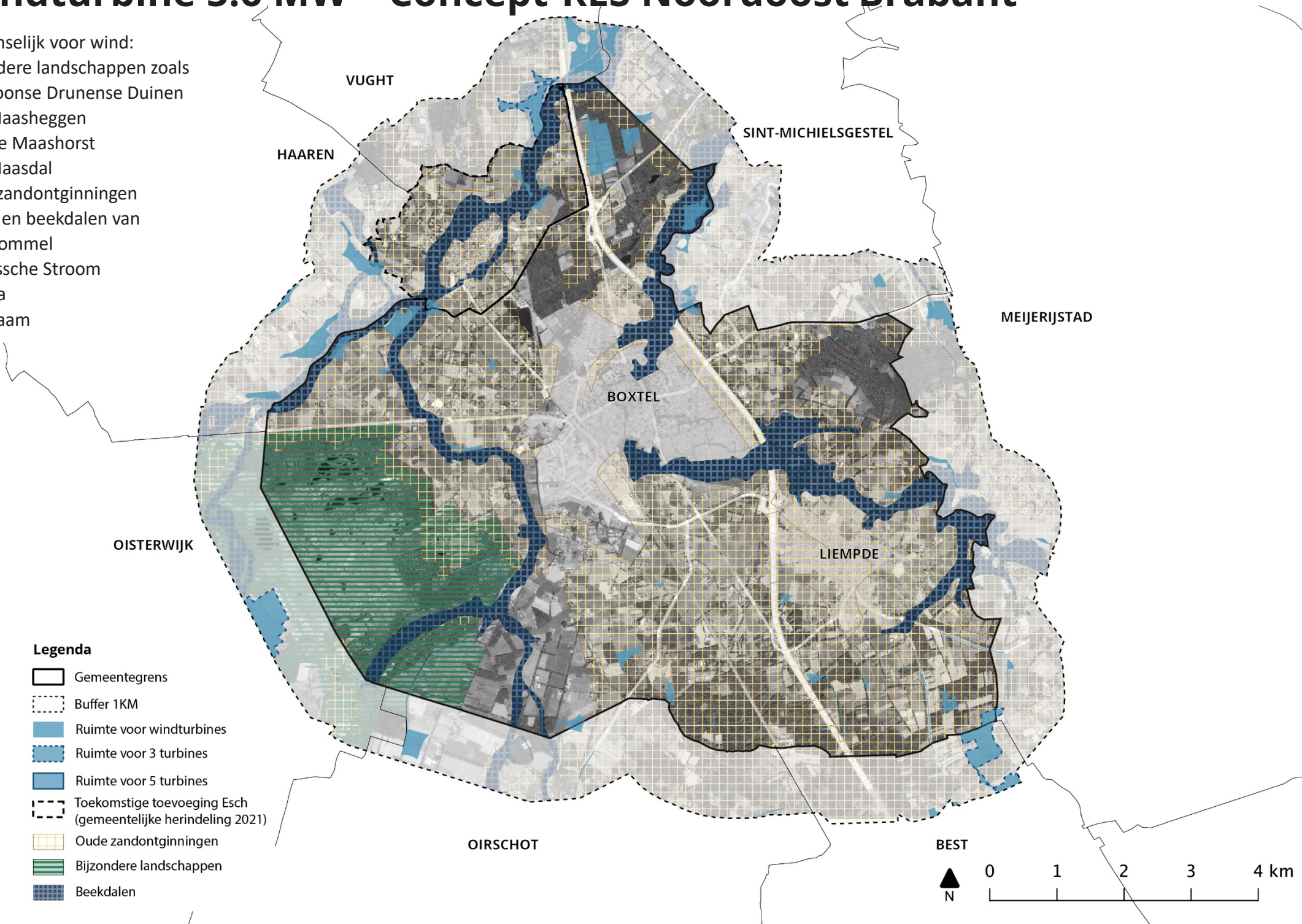

Windturbine 5.6 MW - Relatie tot zon en netwerk

Potentievlakken wind in relatie tot potentiegebieden
PV en onderstations

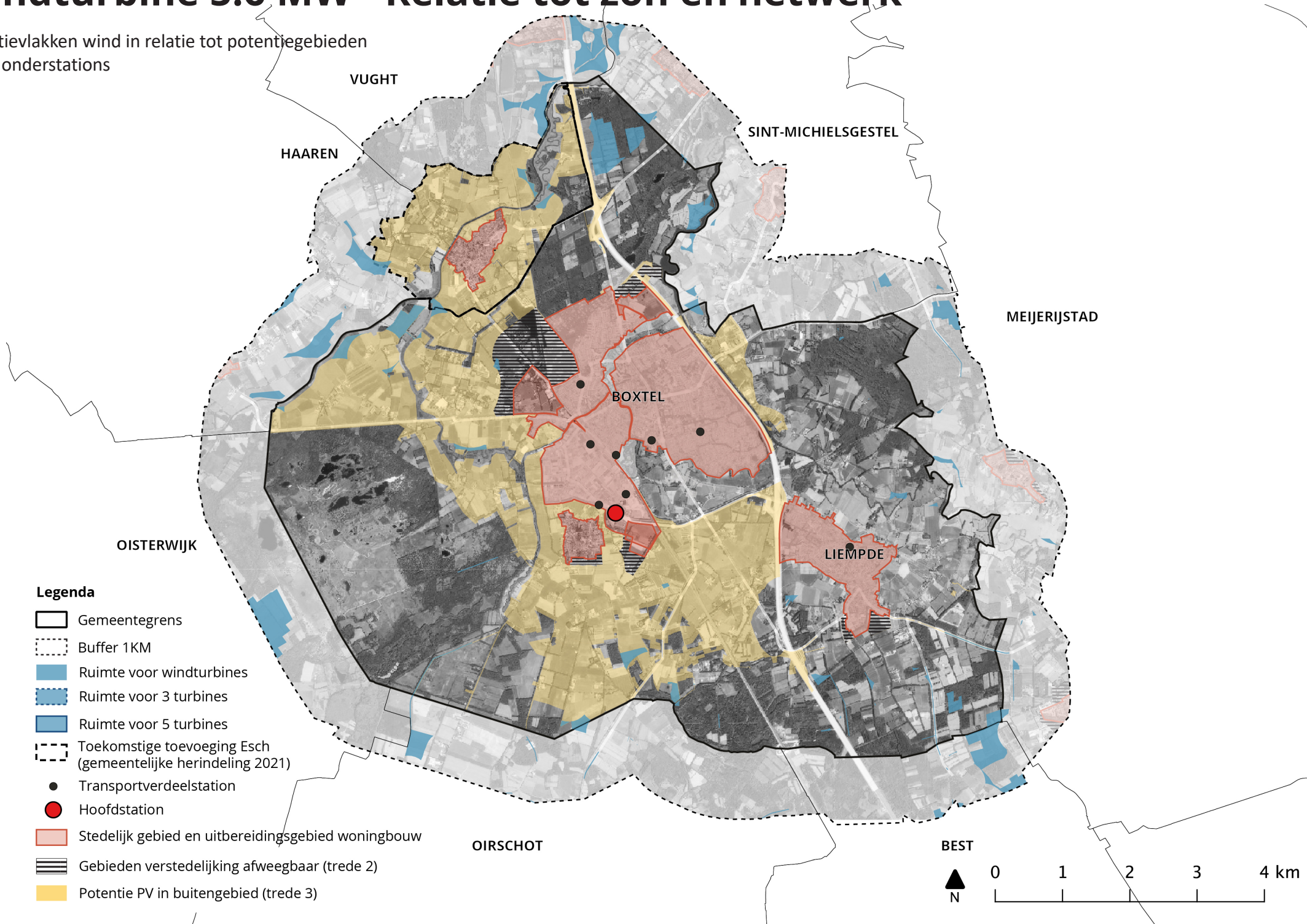

Windturbine 5.6 MW - Toetsingsvlak

Toetsingsvlak radar i.v.m. nabije (militaire) vliegvelden

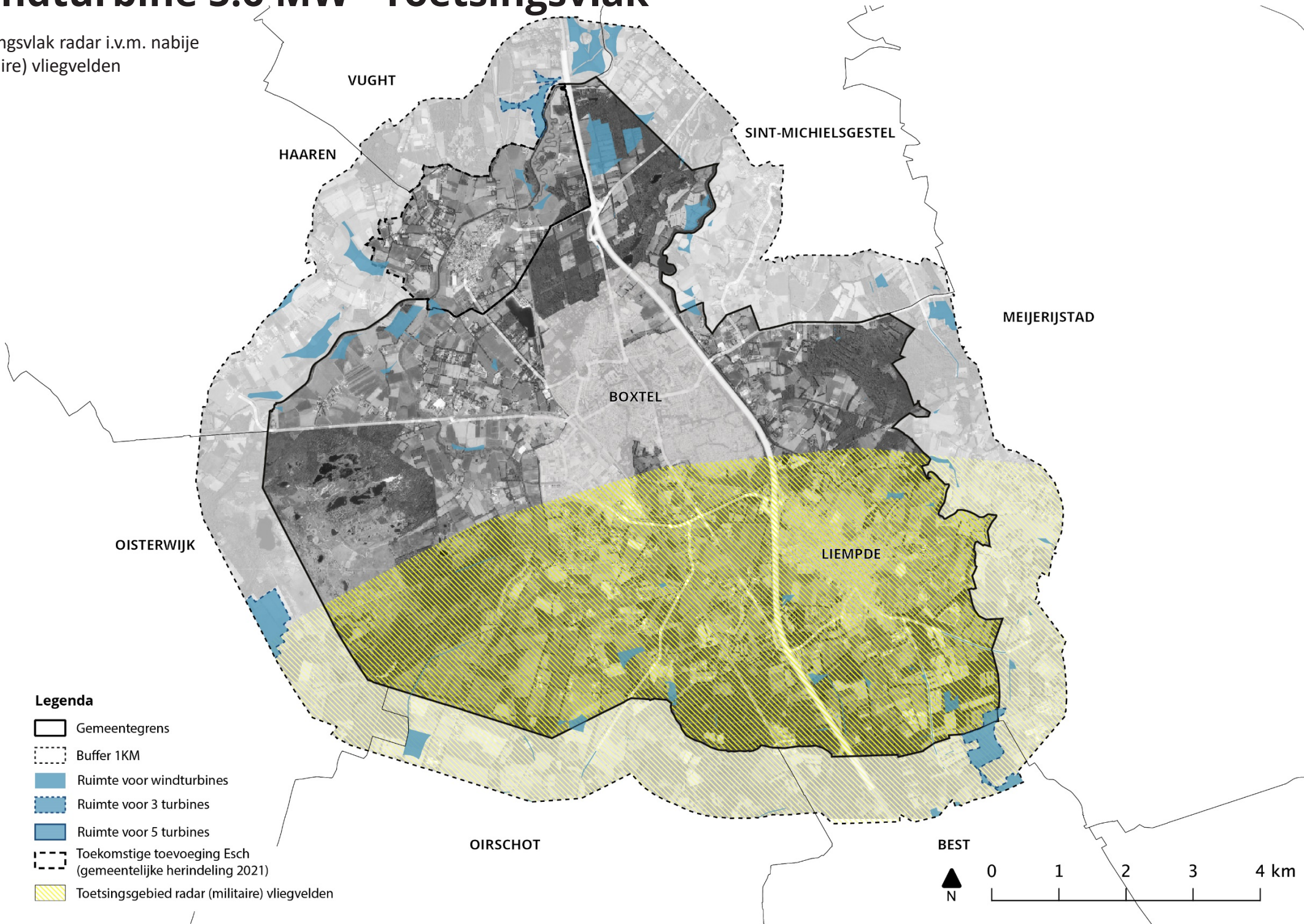

Boxtel energieneutraal in 2030

Scenario-onderzoek

18 april 2019

GENERATION .ENERGY

VOORWOORD

Boxtel EnergieNeutraal in 2030

De Boxtelse gemeenteraad heeft in 2011 al een forse ambitie uitgesproken door het vaststellen van de nota “Boxtel Energieneutraal 2040”. In 2016 heeft de raad deze ambitie nog verder aangescherpt door zich uit te spreken voor energieneutraliteit in 2030. Deze ambitie is vastgelegd in de “Visie Duurzaam Boxtel in 2030”. Prominent op de bijbehorende Uitvoeringsagenda staat een scenario-onderzoek om het optimale scenario voor energiebesparing/opwekking in Boxtel te bepalen (project 47 van het uitvoeringsprogramma). Daarnaast is een lokaal klimaatpanel opgericht en dit panel heeft een adviserende functie gehad bij het scenario-onderzoek. Samen met hen is Generation Energy (GE) als adviseur geselecteerd. GE heeft als onderdeel van het scenario-onderzoek in het najaar van 2018 twee werkateliers met inwoners, organisaties en bedrijven uit onze gemeente georganiseerd. De resultaten hiervan kunt u vinden in deze rapportage.

In het voorliggende stuk is geen optimaal scenario geschetst waarlangs Boxtel in 2030 energieneutraal kan zijn. Uit het onderzoek is duidelijk dat een optimaal scenario niet te bepalen is. Daarvoor is de opgave te complex en afhankelijk van keuzes en besluitvorming van derden. Wel is duidelijk hoeveel energie we gebruiken en hoeveel we kunnen besparen en opwekken. Daarbij zijn aannames gebruikt die landelijk ook gebruikt worden. Dat is belangrijk om vergelijking mogelijk te maken. De eerste indruk die hierbij kan ontstaan is dat Boxtel niet geheel energieneutraal kan worden binnen de eigen gemeentegrenzen. Dat zou een verkeerde conclusie zijn, want de huidige technologie is al weer verder dan onze aannames en dat geldt uiteraard ook voor toekomstige technologische ontwikkelingen. Die bieden ons nieuwe oplossingen om uiteindelijk ons doel, Boxtel EnergieNeutraal in 2030, te kunnen halen.

Intussen moeten we wel aan de slag met onze opgave (zoekgebieden voor zon en wind). Dit vormt belangrijke input voor onze nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsplannen. Daarbij moeten we aan de slag met het opstellen van een gemeentelijke Visie zonneparken om zo via tijdelijke omgevingsvergunningen zonneparken mogelijk te maken. Onze intentie is het zondermeer om ook hier weer een groep geïnteresseerde inwoners bij te betrekken.

Tijdens de werkateliers bleek er geen duidelijke voorkeur voor een van de ingebrachte scenario’s. Er was draagvlak voor alle drie opties die voorlagen. We zullen nu een keuze moeten maken, waarbij een mix voor de hand lijkt te liggen. Sowieso moeten we snel daarna met het klimaatpanel en alle betrokken belangengroepen aan de bak om tot concrete uitwerking en uitvoering te komen.

Deze rapportage vormt input vanuit Boxtel voor het bod dat we als regio Noordoost Brabant dit jaar voor de Regionale Energie Strategie moeten doen. Dit bod wordt gevormd door de combinatie van besparing en opwekking in de regio en moet leiden tot 49% CO_2 besparing in 2030 ten opzichte van 1990 voor wat betreft de bebouwde omgeving en het elektriciteitsgebruik. In Boxtel is dat mogelijk als we de energie die er nu leeft vasthouden en daar met zijn allen, met maximaal draagvlak, aan meewerken.

Peter van de Wiel, wethouder Duurzaamheid Boxtel

18 maart 2019

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding

2 Energie: gebruik, besparen, opwekken
- 2.2 Energiegebruik in Boxtel
- 2.3 Besparen: theorie en praktijk
- 2.4 Opwekken: theorie en praktijk
- 2.5 Inzichten op een rij

3 Energie en ruimte
- 3.1 Introductie
- 3.2 Ruimtelijke principes
- 3.2 Prikkelende scenario's

4 Conclusies en aanbevelingen

5 Bijlagen

1 INLEIDING

De gemeente Boxtel moet energieneutraal worden in 2030. Althans, dit is de ambitie die door de gemeenteraad is gesteld in de visie "Duurzaam Boxtel in 2030". Energieneutraal wil zeggen: binnen de gemeentegrenzen wordt er even veel energie opgewekt als er wordt gebruikt. Dat betekent dat er in de eerste plaats stevig energie zal moeten worden bespaard, en ook dat veel energie zal moeten worden opgewekt ter vervanging van fossiele bronnen.

Hoeveel besparing is er mogelijk? Hoeveel duurzame energie kan er binnen de gemeentegrenzen worden opgewekt, en met welke technieken? Wat zijn de ruimtelijke implicaties hiervan, en welke ruimte is er? Generation.Energy is gevraagd om dit te onderzoeken, zodat Boxtel de stap kan maken naar uitwerking en uitvoering van de ambities die gesteld zijn voor 2030. Daarbij realiseert de gemeente zich dat dit een opgave is van alle inwoners, bedrijven en instellingen tezamen. Immers: zij investeren elk in zaken als isolatie, elektrische auto's, zonnepanelen en zuinige installaties. De gemeente heeft ons daarom gevraagd om de inwoners nadrukkelijk mee te nemen in het onderzoek.

Landelijke context

Slechts circa 6% van alle energie in Nederland wordt op dit moment duurzaam opgewekt. Dat moet naar 14% in 2020, zoals is afgesproken in het energieakkoord in 2013. Daarnaast wil het kabinet de uitstoot van broeikasgassen terugdringen om te voldoen aan de internationale afspraken van Parijs.; in 2030 met 49% en in 2050 met 80 tot 95%. Besparen, maar ook het realiseren van duurzame energieopwekking speelt hierbij een belangrijk rol. Op dit moment wordt op landelijk niveau gewerkt aan een Klimaatakkoord, waarin deze ambitie wordt uitgewerkt naar praktische doelstellingen. In verschillende overlegtafels werken rijk, decentrale overheden, bedrijven en belangenorganisaties samen aan doelstellingen en acties per sector, voor 2030 en 2050. Bij de decentrale overheden ligt de belangrijke taak om die doelstellingen te vertalen naar regionaal en lokaal beleid en om daar inwoners en bedrijven bij te betrekken. Zo moet de energietransitie landen in ruimtelijke plannen en omgevingsvisies. Regio's wordt gevraagd een 'Regionale Energiestrategie' te maken waarin ambities voor duurzame opwekking van elektriciteit en warmte worden vastgelegd. En in de gemeenten moet het gebeuren, immers uiteindelijk vertalen al die ambities zich naar concrete, lokale en zichtbare projecten, groot en klein. De gemeente Boxtel is onderdeel van de regio Noord-Oost Brabant. De regio is, met alle andere regio's in Nederland, gevraagd om een 'bod' uit te brengen aan het Rijk, waarmee ze onder andere aangeeft hoeveel energie er binnen de regio zal worden gaan opgewekt. Boxtel bereid zich voor op dit proces en geeft met dit onderzoek uitwerking aan de door de raad gestelde ambitie.

Het is van belang om op te merken dat we ons in deze verkenning richten op het *directe* energiegebruik binnen de gemeente, en manieren om dit gebruik te verlagen of te vervangen door duurzame alternatieven. Onder 'direct' verstaan we bijvoorbeeld het energiegebruik van huishoudens die gas gebruiken voor verwarming, van de lokale industrie en van het verkeer binnen de gemeente. Daarnaast gebruiken huishoudens ook *indirect* veel energie elders, bijvoorbeeld voor het maken en transporteren van kleding en voedsel. Dit energiegebruik behoort niet tot de scope van de voorliggende verkenning. Dit geldt

BOXTEL IN KAART

evenzo voor CO_2-uitstoot binnen de gemeente, die niet aan energie is gerelateerd.

Boxtel: theorie en praktijk

In het onderzoek voor Boxtel zetten we theorie en praktijk naast elkaar. Het eerste wat we uitzochten, is het energiegebruik van Boxtel. Wat voor soort energie wordt er gebruikt in Boxtel, door welke sectoren en hoeveel? Vervolgens hebben we bekeken hoe dit energiegebruik zich ontwikkelt tot 2030 in het scenario dat we 'niks doen'. Dat gegeven is het vertrekpunt voor elke aanpak. Vervolgens hebben we gekeken naar de besparingsmogelijkheden. Daar is theoretisch veel mogelijk. Zo kunnen we onze huizen stevig isoleren om het gasgebruik terug te dringen. Ook kunnen we de auto vaker laten staan of elektrisch gaan rijden. In de praktijk kan technisch en financieel nog niet alles; zo zijn niet alle huizen hetzelfde en zijn elektrische auto's nog duur. Hetzelfde geldt voor duurzame opwekking: er is in theorie veel mogelijk maar wat is realistisch?

We hebben daarom zowel gekeken naar de theorie als naar de praktijk. Door een aantal dingen goed uit te zoeken en voor te bereiden, en vervolgens te toetsen wat de Boxtelnaren daarvan vonden in een tweetal 'werkateliers'. Daarbij kregen deelnemers eerst informatie en gingen ze daarna met elkaar aan het werk. Bijvoorbeeld door via een spel met elkaar in gesprek te raken over meer of minder geschikte locaties voor zonneparken en windmolens.

Energie en ruimte

In Boxtel kan met verschillende bronnen duurzaam elektriciteit en warmte worden opgewekt. De grootste opwekpotentie komt van windturbines, zonnedaken en -velden, biomassa, restwarmte en (mogelijk) ook geothermie (warm water uit de diepe ondergrond). Voor windturbines en zonnedaken- en velden geldt ruimte als een beperkende factor.

Hoeveel ruimte is er theoretisch beschikbaar? Voor restwarmte en geothermie geldt ook een maximum; er is maar een bepaalde hoeveelheid warmte voorhanden binnen de gemeentegrenzen. Door deze getallen te berekenen kan een indicatie worden gegeven van de maximale opwekpotentie in Boxtel. Dit zegt nog niets over de wenselijkheid daarvan. Maar het geeft in elk geval een reële bandbreedte voor een haalbare ambitie.

ILLUSTRATIE VAN HET SCENARIO PRODUCTIEF LANDSCHAP

Ateliers

Er zijn twee brede werkateliers met inwoners georganiseerd. In de eerste bijeenkomst kwam de theorie van gebruik, besparings- en opwekmogelijkheden aan bod. Deelnemers konden vervolgens zelf aan de slag met besparingsmaatregelen en met opwekking om zo met elkaar te toetsen: “hoever kunnen we komen?”

In het tweede atelier stond de ruimtelijke impact centraal. Waar is ruimte voor nieuwe energie? Welke gebieden houden we onaangetast? Hoe kunnen we meerwaarde realiseren voor Boxtel? Om de discussie te prikkelen schetsten we een drietal ruimtelijke scenario’s, die scherp met elkaar contrasteren, om het effect van ruimtelijke keuzes te laten zien. Aan de hand daarvan gingen deelnemers met elkaar in gesprek over energie en ruimtelijke kwaliteit, en voorzagen ze de scenario’s van commentaar en ideeën.

Resultaat

Het resultaat is een overzicht van gebruik, besparings- en opwekmogelijkheden in Boxtel, dat is ‘ingekleurd’ met alle reacties vanuit de deelnemers aan de ateliers. Daarmee ontstaat een eerste beeld van een reële ambitie voor Boxtel. Het geeft de gemeente handvatten voor een uitwerking naar een ruimtelijk plan. En het reikt een kader aan voor de gemeentelijke bijdrage (het ‘bod’) aan het energieplan van de regio, ofwel de Regionale Energiestrategie van Noord-Oost Brabant. Ondertussen gebeurt er al van alles door ondernemende inwoners die al aan de slag zijn en willen gaan met hun eigen projecten die bijdragen aan een energieneutraal Boxtel. Het plan dat uit dit onderzoek voort komt moet die energie versnellen en verbreden, en is dus uiteindelijk een plan van de groep als geheel, met de gemeente als een ondersteunende speler.

2 ENERGIE: GEBRUIK, BESPAREN EN OPWEKKEN

ILLUSTRATIE STRAATBEELD

2.1 Energiegebruik in Boxtel

Binnen de gemeentegrenzen wordt op verschillende manieren energie gebruikt, bijvoorbeeld in de vorm van aardgas, elektriciteit en voertuigbrandstoffen. Al deze energie kan worden uitgedrukt in joule. Om een groot energiegebruik uit te drukken wordt Terajoule (TJ) of zelfs Petajoule (PJ) gebruikt. Zo is het huidige energiegebruik in Boxtel in 2015 3,3 PJ ofwel 3.300 TJ (bron: klimaatmonitor).

Energiegebruik
Dit getal is opgesplitst in elektriciteitsgebruik, warmtegebruik (vooral gas) en brandstofgebruik en getoond per sector. Ieder blokje in de afbeelding hiernaast representeert 100 TJ. Het is opvallend dat mobiliteit veruit de grootste hoeveelheid energie vraagt. Ongeveer 70% van dit gebruik kan worden toegeschreven aan het verkeer op de A2 die door de gemeente loopt.

De ambitie 'Boxtel Energieneutraal' gaat over 2030. Dan is het van belang om te bedenken wat het energiegebruik in 2030 zal zijn bij een autonome ontwikkeling. Ofwel het scenario 'niets doen'. Verschillende trends beïnvloeden het gebruik, zoals de bevolkingsgroei, de groei van het aantal huishoudens, de toename van het gebruik van huishoudelijke apparatuur en mobiliteit. Ook zijn er trends die zullen leiden tot een afname van het gebruik zoals beter geïsoleerde nieuwbouw en steeds zuinigere auto's.

"Voor Boxtel betekent dit een energiegebruik van 3,5 PJ in 2030."

Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft deze trendcijfers samengevoegd, zodat een indicatie kan worden gegeven van de autonome ontwikkeling. Voor Boxtel leidt die projectie tot een toename van het energiegebruik tot 3.500 TJ ofwel 3,5 PJ in 2030. Die vraag is opgebouwd uit voor ongeveer 1.650 TJ aan brandstof, 1.070 TJ warmte en 790 TJ elektriciteit."

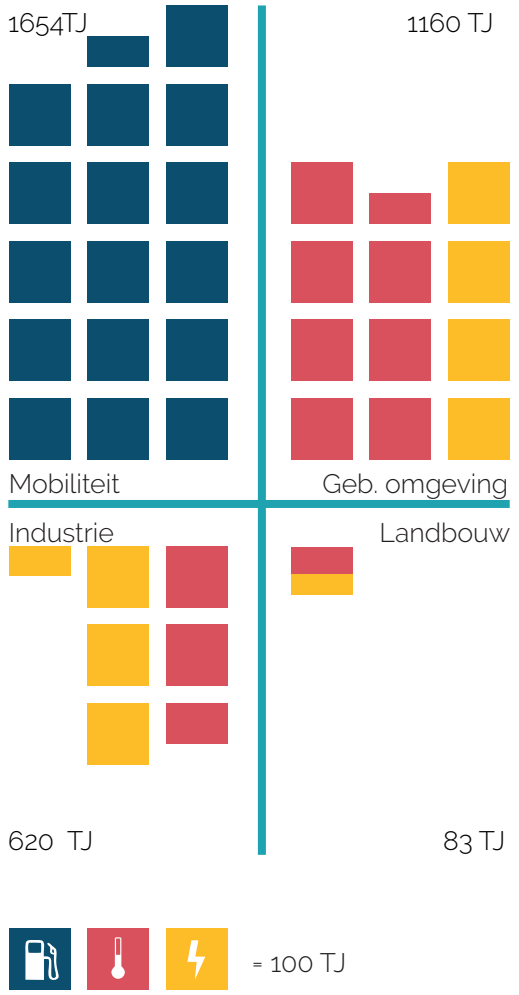

ENERGIEGEBRUIK BOXTEL 2030
Het energiegebruik weergegeven per sector , uitgesplitst in elektriciteit, warmte en brandstof.

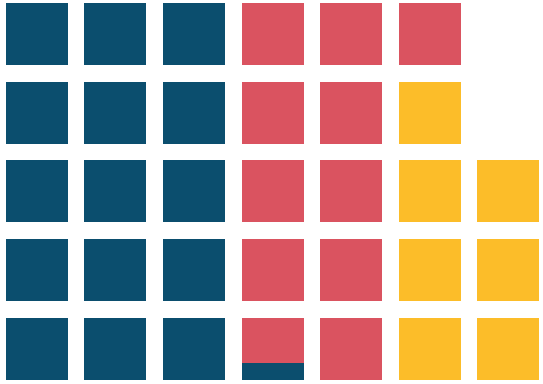

Totaal = 3283 TJ = 3,3 PJ

Brandstof 1517TJ

Warmte 1074 TJ

Elektriciteit 693 TJ

HUIDIG ENERGIEGEBRUIK IN BOXTEL

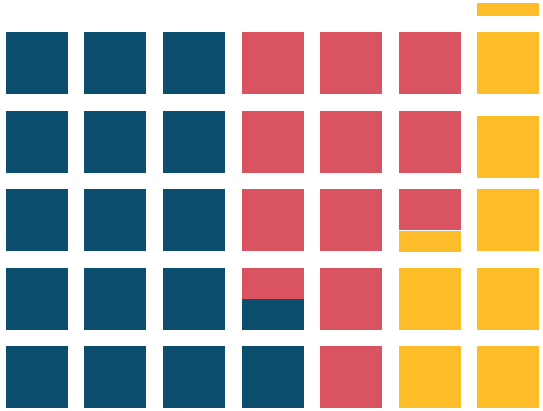

Totaal = 3517 TJ = 3,5 PJ

Brandstof 1654 TJ

Warmte 1076 TJ

Elektriciteit 787 TJ

TOTALE ENERGIEGEBRUIK IN BOXTEL IN 2030 (AUTONOME ONTWIKKELING)

FOTO VAN EEN VAN DE WERKATELIERS

2.2 Besparen: theorie en praktijk

Alle energie die we niet gebruiken, hoeft ook niet te worden opgewekt. We hebben inzichtelijk gemaakt wat het effect is van een aantal stevige besparingsmaatregelen, om een gevoel te geven wat het meest effectief is en welke inspanning er geleverd moet worden om een substantiële besparing te realiseren (zie bijlage 1). Hoeveel energie kan worden bespaard wanneer we alle huizen goed (na)isoleren? Wat is het effect van elektrisch rijden?

Theoretische besparing

Het energiegebruik in de sectoren 'mobiliteit' en 'gebouwde omgeving' is het grootst. Het energiegebruik in de sector industrie is ook substantieel, maar hier zullen besparingsmaatregelen doorgaans zeer bedrijfsspecifiek zijn, bijvoorbeeld een investering in zuiniger installaties voor productie. Op het gebied van mobiliteit en gebouwen is goed een algemeen beeld te geven van het effect van breed toepasbare besparingsmaatregelen. In de bijlage staat een aantal 'bouwstenen' die we hebben doorgerekend. Daaruit komt het volgende beeld.

Mobiliteit.

Een groot deel van het verkeer is doorgaand (A2); slechts ongeveer 1/3 van het energiegebruik kan worden toegeschreven aan lokaal verkeer. We kunnen kijken naar twee manieren van besparen:

"Algemeen beeld: 30-35% besparen is al een enorme uitdaging!"

een afname van het gemotoriseerde verkeer, of het omschakelen naar elektrische voertuigen. Indien al het lokale verkeer per fiets zou gaan, is een theoretische besparing van 450 TJ mogelijk. Dat is een besparing van zo'n 27% op mobiliteit en 13% op het totaal. In de theoretische situatie dat alle voertuigen in 2030 elektrisch zouden zijn, neemt het brandstofgebruik verder af met 1.200 TJ aan brandstof maar groeit de vraag met 410 TJ aan elektriciteit. In dat extreme scenario, dat grotendeels buiten de directe invloedssfeer van de gemeente ligt, wordt 76% bespaard op mobiliteit en daarmee 36% op het totale energiegebruik.

Gebouwde omgeving.

Het vertrekpunt is een opgeteld gebruik van 1160 TJ voor warmte en elektriciteit in 2030. De grootste besparing is te behalen door isolatie van woningen. Omdat niet alle woningen zich lenen voor dezelfde soort maatregelen en we toch enig gevoel wilden krijgen voor het effect, hebben we de woningen verdeeld in drie leeftijdscategorieën: vooroorlogs, naoorlogs en nieuwere woningen vanaf 1992. De middengroep is het grootst. We veronderstellen dat al deze huizen tot het niveau 'nul-op-de-meter' worden gerenoveerd, voor het grootste effect. Dat betekent dikke isolatie (liefst aan de buitenzijde), vervanging van gasketels door elektrische warmtepompen en zonnepanelen op daken. Dat levert per saldo een warmtebesparing van circa 250 TJ op. Het elektriciteitsgebruik zal dan toenemen, ter vervanging van gas. Een maatregel als 'LED verlichting en zuinige apparaten in alle gebouwen' levert circa 150 TJ besparing op. Opgeteld is een totale besparing in de orde van 600 TJ dan theoretisch mogelijk. Dit komt overeen met circa 50% besparing in de gebouwde omgeving en circa 17% op het totale energiegebruik.

Besparen in de praktijk: 1e werkatelier

In het eerste werkatelier op 12 september is er gebruik gemaakt van een format waarbij verschillende besparingsopties werden voorgelegd aan deelnemers via een “besparingsspel”. Samen konden zij gevoel krijgen bij de besparingspotentie. Deelnemers konden aangeven in hoeverre ze het realistisch of noodzakelijk achtten een besparingsmaatregel uit te voeren en gingen er aan verschillende ‘speltafels’ met elkaar over in gesprek. Men kon ook één deel van een maatregel ‘spelen’, bijvoorbeeld: 50% van het autoverkeer in Boxtel moet voortaan met fiets of OV. Het resultaat per groep was een besparingsbeeld voor Boxtel, met als consequentie voor elke groep een andere resterende energievraag voor 2030.

Praktijkbevindingen

Door de inzichten aan 5 verschillende tafels met elk 8-10 deelnemers ‘op te halen’ ontstaat het volgende beeld:

Gebouwde omgeving

- Stevige woningisolatie vraagt om forse investeringen, groter dan men dacht.

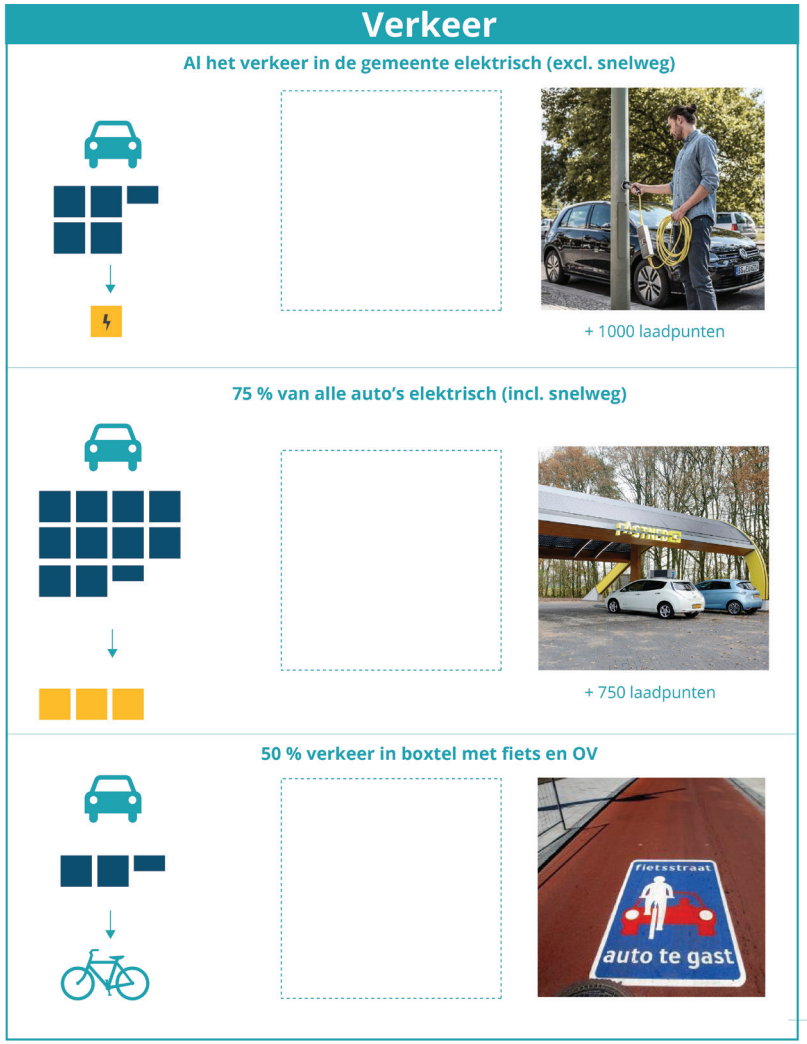

ENKELE KAARTEN VAN HET BESPARINGSSPEL.

- Er is een verschil in woningtypen en leeftijden, waardoor er veel verschillende opties zijn en ook beperkingen.
- Een warmtepomp vraagt (nieuwe) elektriciteit die extra moet worden opgewekt!
- Verlichting naar LED en zuinige apparaten is snelle winst.
- Circa de helft lijkt hier maximaal 'bespaarbaar' indien alles uit de kast wordt gehaald.

Mobiliteit

- Dit is de grootste gebruiker!
- De gemeente heeft maar beperkt invloed op het verkeer: 2/3 is doorgaand verkeer (A2).
- Elektrische auto's zijn duur maar geven een flinke besparing .
- Wel leidt dit tot een flink hogere elektriciteitsvraag en dus een grotere opwekopgave voor Boxtel.
- Minder auto's betekent inzetten op (snel) fietsnetwerken en OV-verbindingen
- Wanneer je kijkt naar datgene wat echt lokaal beïnvloed kan worden, is maar een beperkte besparing mogelijk.

Algemeen beeld:

- 30-35% energie besparen over het geheel is al een enorme uitdaging.

BESPARINGEN OP HET SPELBORD. DE WITTE KAARTEN ZIJN NEERGELEGD DOOR DEELNEMERS

2.3 Opwekken: theorie en praktijk

Hoeveel energie kan binnen de gemeentegrenzen duurzaam worden opgewekt? We hebben gekeken naar de volgende bronnen voor duurzame elektriciteit en warmte: zonnepanelen op daken en velden, windturbines, biomassa, restwarmte uit bedrijven en geothermie. Wat er *theoretisch* kan worden opgewekt wordt beperkt door de beschikbaarheid van *ruimte* voor zonne- of windenergie (bijvoorbeeld: hoeveel dakoppervlak is er), en de beschikbaarheid van *warmte* bij bedrijven en in de diepe ondergrond. Daaruit volgt een indicatie van de totale hoeveelheid energie die in theorie duurzaam kan worden opgewekt.
Ook hier hebben we de praktijktoets gedaan, door deelnemers aan het eerste atelier uit te dagen om windturbines en zonneparken op de kaart van Boxtel te plaatsen in een Serious Game.

Theoretische opwekpotentie

Hoeveel ruimte is er theoretisch beschikbaar voor bijvoorbeeld windturbines? Vanuit bestaand beleid is het niet mogelijk om overal een windturbine neer te zetten. Zo zijn er landelijke richtlijnen voor veiligheid en milieu, die bepalen dat windturbines niet te dicht bij een weg of bij woningen mogen staan (in de kaart hiernaast rood gearceerd). Ook is er provinciaal beleid,

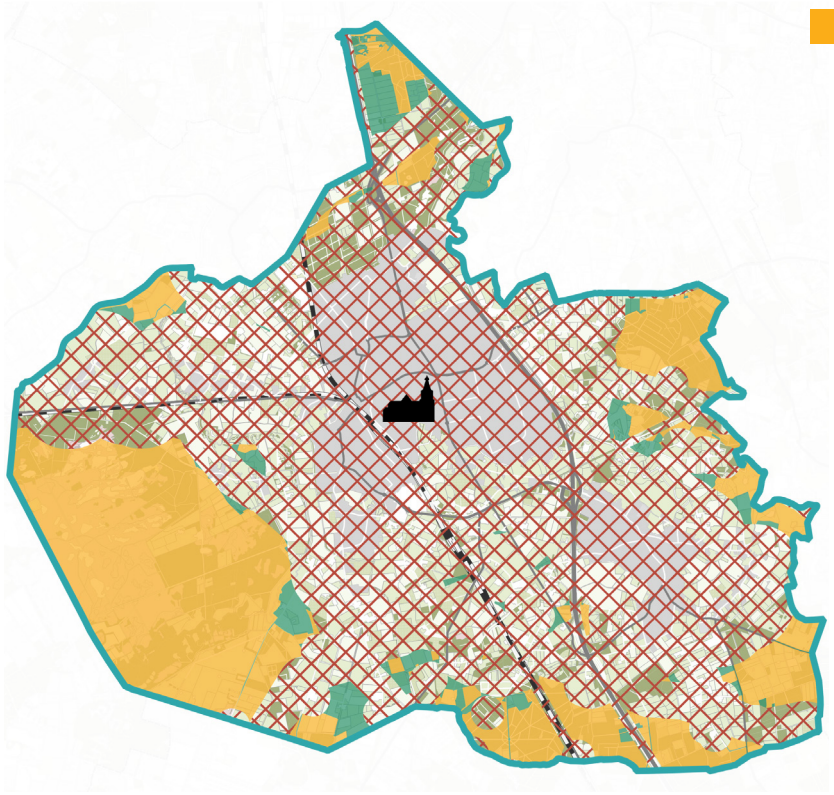

RESTRICTIES 3 MW WINDTURBINE

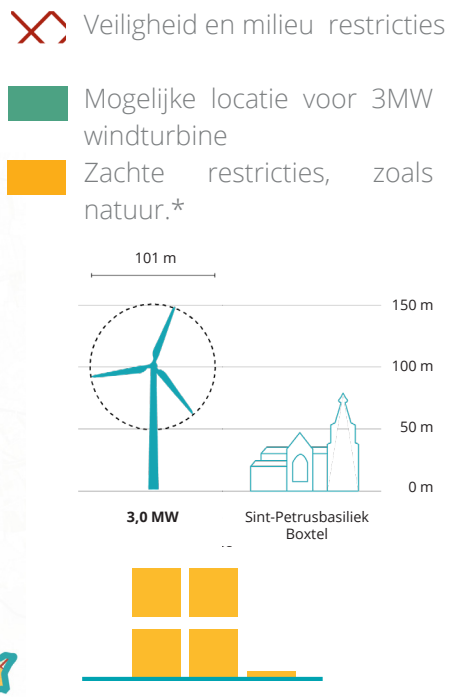

De theoretische opwek-potentie wanneer alle beperkingen zijn meegenomen is 410 TJ

* In de afbeelding kan de arcering van de veiligheid en milieu restricties de zachte restricties overlappen.

bijvoorbeeld ten aanzien van natuur, waardoor gebieden worden uitgesloten (geel). In de groene gebieden kunnen in principe windturbines staan, en we kunnen een indicatie geven hoeveel. Vanuit de theoretisch beschikbare ruimte is de theoretische opwekpotentie voor windenergie te bepalen. De ruimtelijke beperkingen zijn gekoppeld aan de grootte van de turbine. We hebben in het kader van deze studie gekeken naar 2 typen turbines. Er is ruimte voor:

- circa 454 kleine 0,3 MW turbines. Die leveren gezamenlijk 320 TJ.

- óf circa 17 3.0 MW turbines. Die leveren gezamenlijk 410 TJ.

Voor zonne-energie zijn we in de eerste plaats uitgegaan van een maximale benutting van alle geschikte daken in Boxtel. Ook kunnen zonneparken van ieder meerdere hectares worden gerealiseerd in open vlaktes zoals agrarisch land. Om de potentie te bepalen gaan we uit van een 10% benutting van het agrarisch land. Dit is een arbitrair getal, maar het geeft wel gevoel bij wat er mogelijk is. We houden bij zonnepanelen

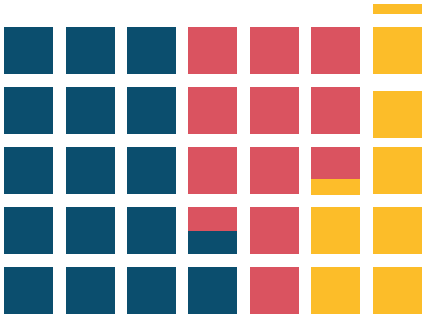

VRAAG 2030 = 3.517 TJ

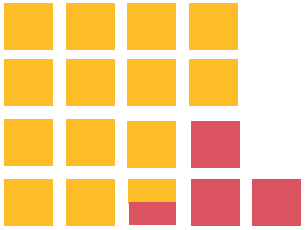

POTENTIE = 1.700 TJ

rekening met een geleidelijke verbetering van de techniek tot 2030.

Wat betreft geothermie: het is nog niet bekend of er warmte binnen de gemeentegrenzen in de diepe aarde zit. Hiernaar loopt op dit moment nog een onderzoek. Vooruitlopend hierop nemen we aan dat er mogelijk één geothermieput kan worden gerealiseerd met een opbrengst van 70TJ.

De uitgangspunten waarmee we voor elke duurzame bron hebben gerekend staan in de bijlagen. Wat ruimtelijk en economisch gezien wenselijk is, is een bredere maatschappelijke vraag.

Zo wordt in het kader van het Klimaatakkoord bijvoorbeeld ook gekeken naar de potentie van windturbines in bossen. Uiteindelijk zal duurzame opwekking ruimtelijk concurreren met vele andere functies en is hier een brede afweging in nodig.

Uitkomsten

De uitkomsten per bron zijn in uitgebreide vorm opgenomen in de bijlage. Het theoretische potentieel telt op tot circa 1,7 PJ, wanneer we veronderstellen dat de verschillende opties elkaar niet ruimtelijk 'in de weg zitten'. Zo is het mogelijk om een zonneveld en een windturbine te combineren op één plek, maar zal dit dan wel effect hebben op het rendement van het zonneveld. De combinatie van zon en wind is beter voor het netwerk, omdat er minder pieken zullen zijn. De energievraag in 2030, zonder in te zetten op stevige besparingen, bedraagt ruim 3,5 PJ zagen we in het vorige hoofdstuk. Indien in de orde van 50% over het totaal zou worden bespaard, zou de resterende vraag in theorie

duurzaam kunnen worden opgewekt. Een andere optie is meer opwekken; dit kan indien er letterlijk meer ruimte ter beschikking wordt gesteld voor zonne- en windenergie, dus meer dan 10% van de landbouwgrond transformeren tot zonneparken en/of het verruimen van de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines.

Dan nog is zal er sprake zijn van een mismatch tussen vraag en aanbod qua type energie. In 2030 is vooral veel brandstof en warmte nodig, en de opwekpotentie geeft vooral elektriciteit. Bij een opwek van 1.360 TJ duurzame elektriciteit zou een kleine 600 TJ méér worden opgewekt dan autonoom nodig is. Met dat potentiële overschot aan elektriciteit kunnen woningen deels elektrisch worden verwarmd en voertuigen deels elektrisch worden aangedreven. Ook over de seizoenen bezien zal er een mismatch zijn tussen vraag en aanbod. In de winter is veel warmte nodig, wanneer de zonneproductie juist laag is. Dit is een landelijk veel voorkomend beeld, en vraagt om oplossingen voor seizoensopslag van energie.

Opwekken in de praktijk

In het eerste werkatelier is door de deelnemers

FOTO VAN HET WERKATELIER

zowel 'geoefend' met besparen als met opwekken. In groepjes ging de deelnemers eerst aan de slag met de besparingsopgave. Daaruit volgde per groep een 'restant energievraag na besparing', die voor een deel bestaat uit elektriciteit. Dit was het vertrekpunt voor de vervolgopdracht: probeer deze hoeveelheid elektriciteit duurzaam op te wekken met zonneparken en windturbines. Deelnemers konden zonneparken en windturbines van verschillende maten op de kaart van Boxtel leggen op schaal. We hebben gekozen voor zon en wind omdat dat de typen opwekking zijn waar veel potentie zit, maar die ook veel ruimte vragen. De ruimtelijke beperkingen waren weergegeven op de kaart. Daar kon men rekening mee houden, of gemotiveerd een andere keuze maken.
Zo ontstond per tafel een gesprek over de wenselijkheid van windmolens versus zonneparken, en kwamen verschillende geluiden aan bod. Zoals wel of niet in de natuur? Dichtbij huizen? Hoeveel kan ons landschap aan? Welke plekken zijn geschikt en waarom?

Praktijkbevindingen

Aan het eind had elke groep een of enkele "scenario's" op kaart gelegd. Na afloop kunnen we vergelijken wat er in de verschillende groepen gebeurd is. Waarover gingen de discussies? En wat werd er nou juist wel of niet geaccepteerd? Het neerleggen van de fiches gebeurt soms op basis van algemene keuzes en consensus in de groep, bijvoorbeeld zonnepanelen langs de snelweg, of windturbines in de natuur. Tussen de kaarten van de 5 groepen zien we grote verschillen, bijvoorbeeld het gespreid of juist geclusterd neerleggen van de windturbines, maar ook overeenkomsten.

Algemeen beeld:

- Op alle tafels lag een mix van wind en zon.
- Men ging veel op zoek naar 'plekken waar het past', binnen de huidige regels.
- Bijna iedereen deed actief mee, en er werd ook veel duurzame opwek "neergelegd".
- Het viel deelnemers op dat er veel beperkingen voor windturbines gelden.
- Aan alle tafels waren zorgen te horen over de impact op het landschap.

Grote verschillen tussen de tafels zaten vooral op de volgende ruimtelijke thema's:

- Spreiden/versnipperen versus grote clusters op één plek
- In de natuur – niet in de natuur
- Dichtbij huizen - ver van huizen

Veel gezien en gehoord aan alle tafels:

- Sowieso veel meer zonnepanelen op daken
- Bundelen langs infrastructuur
- Zon juist dáár waar wind niet mag
- Zon en wind op 1 plek combineren
- Beschikbare ruimte op bedrijventerreinen benutten.
- 'Lege' plekken vinden met minimale hinder voor inwoners.

De theoretische potentie voor duurzame elektriciteitsopwekking is 1.360 TJ. De groepen hebben in het werkatelier tussen de 600 en 900 TJ aan duurzame elektriciteitsopwekking neergelegd. De elektriciteitsvraag in 2030 zonder actief te besparen is 787 TJ. De neergelegde elektricitetisopwekking komt dus overeen met 75-115% van de vraag.

2.4 Inzichten op een rij

Gebruik

- Het energiegebruik (2016) in Boxtel is circa 3,3 PJ.
- Dat gebruik neemt tot 2030 autonoom toe tot circa 3,5 PJ.
- Daarvan bestaat het grootste deel uit brandstof (1.654 TJ), daarna warmte (1.076 TJ) en elektriciteit (787 TJ).

Besparingspotentie

- Circa 50% besparen in de gebouwde omgeving is in theorie mogelijk.
- Mobiliteit is een grote gebruiker, maar lokaal beperkt beïnvloedbaar.
- Door besparingen neemt de vraag naar gas en brandstof fors af. Deze energievraag kan deels worden vervangen door duurzaam opgewekte elektriciteit. Daarmee neemt de elektriciteitsvraag toe.
- In de praktijk is 30-35% over het geheel besparen al een enorme uitdaging.

Opwekpotentie

- In theorie kan circa 1.700 TJ (1,7 PJ) worden opgewekt binnen de gemeentegrenzen.
- Zonne- en windenergie leveren daarin de grootste bijdrage, met samen 1.360 TJ.
- In de praktijk zal het, gezien de groepsdiscussies en de uitkomsten van de 'Serious Game', een uitdaging zijn om tussen de 0,5 – 1,0 PJ te realiseren. Daarmee zou de elektriciteitsvraag van Boxtel (autonoom groeit deze tot 787 TJ in 2030) kunnen worden afgedekt.

Besparen + opwekken

- Afgezet tegen de autonome situatie in 2030, kan Boxtel voor >100% voorzien in haar eigen elektriciteit, en voor 1/3 in haar eigen warmtevraag:
  - 1.360 TJ opwekpotentie elektriciteit (173% van de autonome vraag 2030)
  - 340 TJ opwekpotentie warmte (32% van de autonome vraag 2030)
- Uitgaande van 30-35% besparen is de restopgave voor Boxtel circa 2,4 PJ (mobiliteit + gebouwde omgeving + industrie + landbouw). Het aandeel van brandstof, warmte en elektriciteit daarin, hangt af van de gekozen mix aan besparingsmaatregelen.
- Met het potentiële overschot aan duurzaam opgewekte elektriciteit kan Boxtel deels voorzien in haar resterende warmte- en brandstofvraag, door woningen elektrisch te verwarmen en voertuigen elektrisch aan te drijven.
- Een alternatief is, om de extra elektriciteitsopwek te laten toekomen aan de regio, en warmte uit buurgemeenten te halen.
- Méér dan 1,7 PJ opwekken is haalbaar wanneer een nog groter deel van het agrarisch land wordt gebruikt voor zonneparken (>10%) en/of er in ruimtelijk beleid meer ruimte wordt gemaakt voor windturbines.

3 ENERGIE EN RUIMTE

TURFWINNING (wikipedia)

VINKEVEENSE PLASSEN (Volkskrant, Peter Bakker)

3.1 Introductie

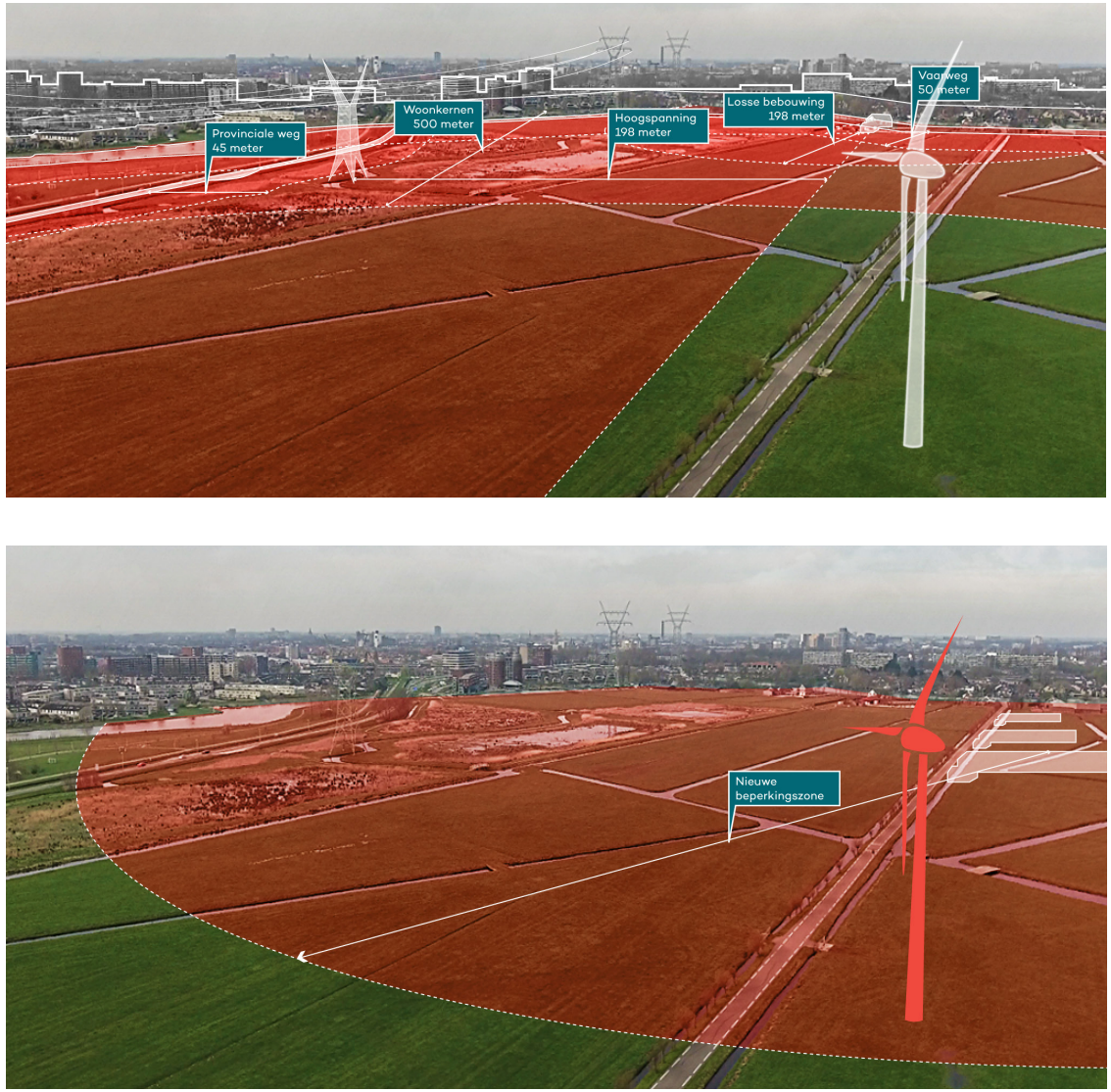

TER ILLUSTRATIE: RESTRICTIES VÓÓR EN VÁN EEN 3MW-WINDMOLEN.

Energie = Ruimte

De energieopgave heeft alles met ruimte te maken. Het ruimtegebruik van duurzame bronnen is inherent groter dan dat van fossiele brandstoffen, en ook energiebesparing is terug te zien in onze leefomgeving. Zo zijn er een heleboel windturbines nodig om een kolencentrale te vervangen. En zo verandert het isoleren van woningen bijvoorbeeld ons straatbeeld. De energietransitie heeft niet alleen invloed op het huidige landschap, maar ook op het landschap van de toekomst. Een goed voorbeeld hiervan is het veenlandschap dat voor 1900 als energielandschap diende. Het afsteken van veen heeft geleid tot een plassenlandschap waar wij nu recreëren.

Ruimte is beperkt

Dat energie invloed heeft op de ruimte is nu duidelijk. Daarnaast zijn er functies in het landschap die ruimte eisen, zoals woningen, wegen, landbouw en watergeulen. Deze lagen hebben invloed op elkaar. Zo zijn er bepaalde restricties die gelden voor de plaatsing van een 3 MW turbine (zie afbeelding), die te maken hebben met veiligheid of milieueisen. Er zijn regels die bepalen dat een turbine niet te dicht bij een woonkern mag

staan wegens geluidsoverlast. In het voorbeeld op pagina 19 is goed te zien hoe de verschillende beperkingen de mogelijke locatie van een windturbine beïnvloeden. Andersom kan het dus ook betekenen dat er geen wijkuitbreiding kan plaatsvinden omdat er reeds een turbine staat.

Boxtel verandert

Een transitie naar een duurzaam energiesysteem betekent ook voor Boxtel onherroepelijk een verandering van de leefomgeving. Denk aan windmolens en zonneparken, maar ook aan meer fietspaden, overstappunten, zonnedaken en nieuwe gevels van goed 'ingepakte' huizen. Om deze veranderingen in goede banen te leiden moeten we nadenken over ruimtelijke principes, die het nieuwe energielandschap samenhang geven. Het alternatief is willekeur, en dat is gezien de omvang van de transitie niet wenselijk. Waar is ruimte voor nieuwe energie? Welke gebieden houden we onaangetast? Hoe kunnen we meerwaarde realiseren voor Boxtel?

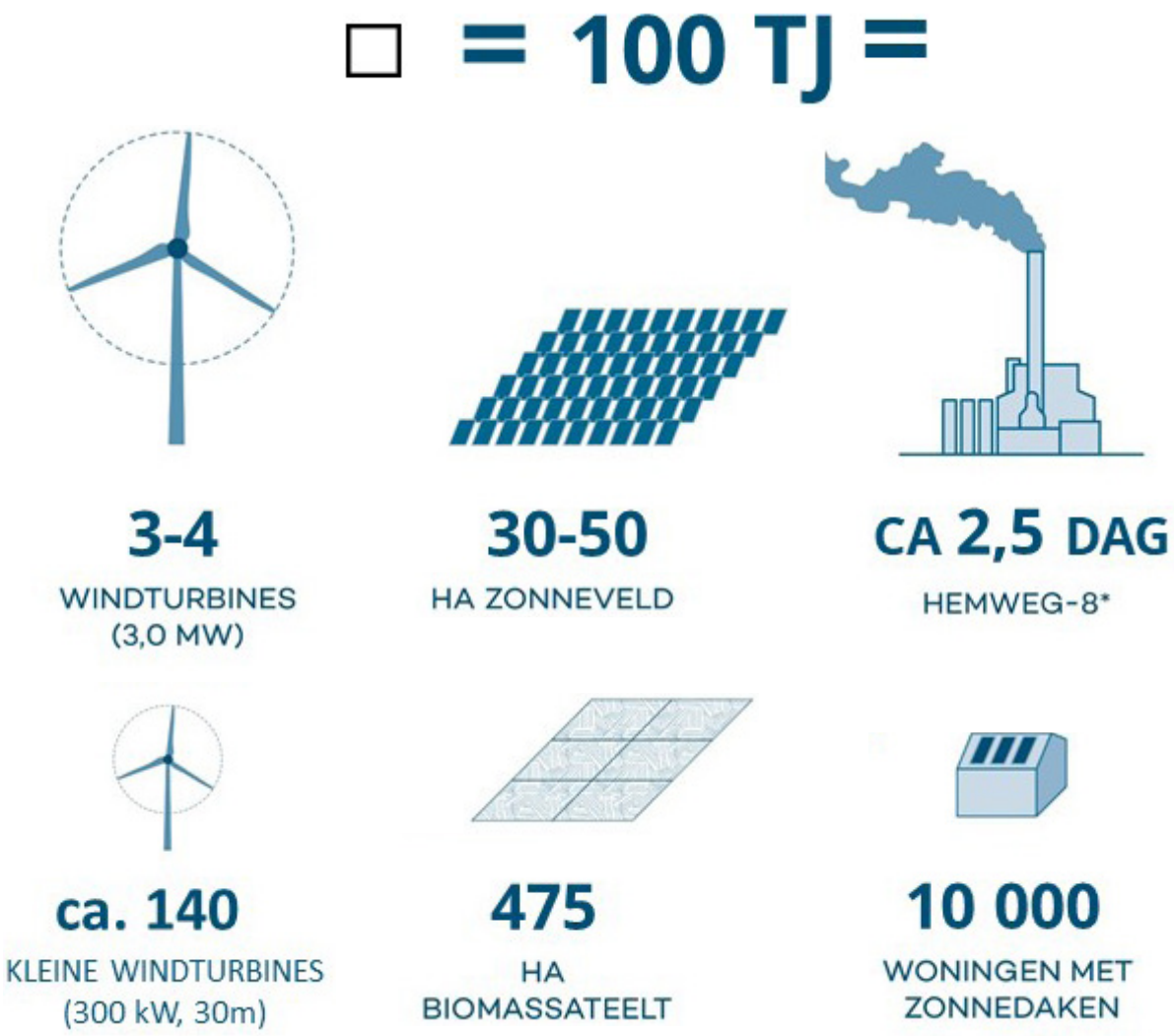

HOEVEEL RUIMTE NEEMT DE OPWEK VAN 100 TERAJOULE IN
* Ordegrootte vergelijkbaar met Amercentrale.

3.2 Ruimtelijke principes

Met een ruimtelijk principe proberen we ontwikkelingen, en voorwaarden verbonden aan deze ontwikkelingen, te duiden voor verschillende type locaties. Voor windturbines gaat het bijvoorbeeld om welke *type* locaties denkbaar zijn voor plaatsing van turbines. Ongeacht of het gaat om één turbine of een windturbinepark. Bijvoorbeeld de plaatsing van windturbines langs de snelweg of het spoor, omdat dit toch al zones zijn met geluidshinder en wellicht minder kwaliteit. Of het plaatsen van windturbines langs spoor en snelwegen om deze lange lijnen in het landschap te versterken. Of juist in de buurt van een woonkern, wanneer de turbine in eigendom is van de omwonenden en hen energie levert. Het denken in principes linkt nieuwe opwekking aan ruimtelijke ordening. Het laat zien welke ruimtelijke afwegingen mogelijk zijn. In het tweede werkatelier konden deelnemers oefenen in dit denken door kaartjes met ruimtelijke principes te kiezen waar zij zich in konden vinden, zoals hiernaast afgebeeld. Na deze ronde werden ruimtelijke scenario's gepresenteerd, waarin deelnemers meerdere van deze principes konden herkennen.

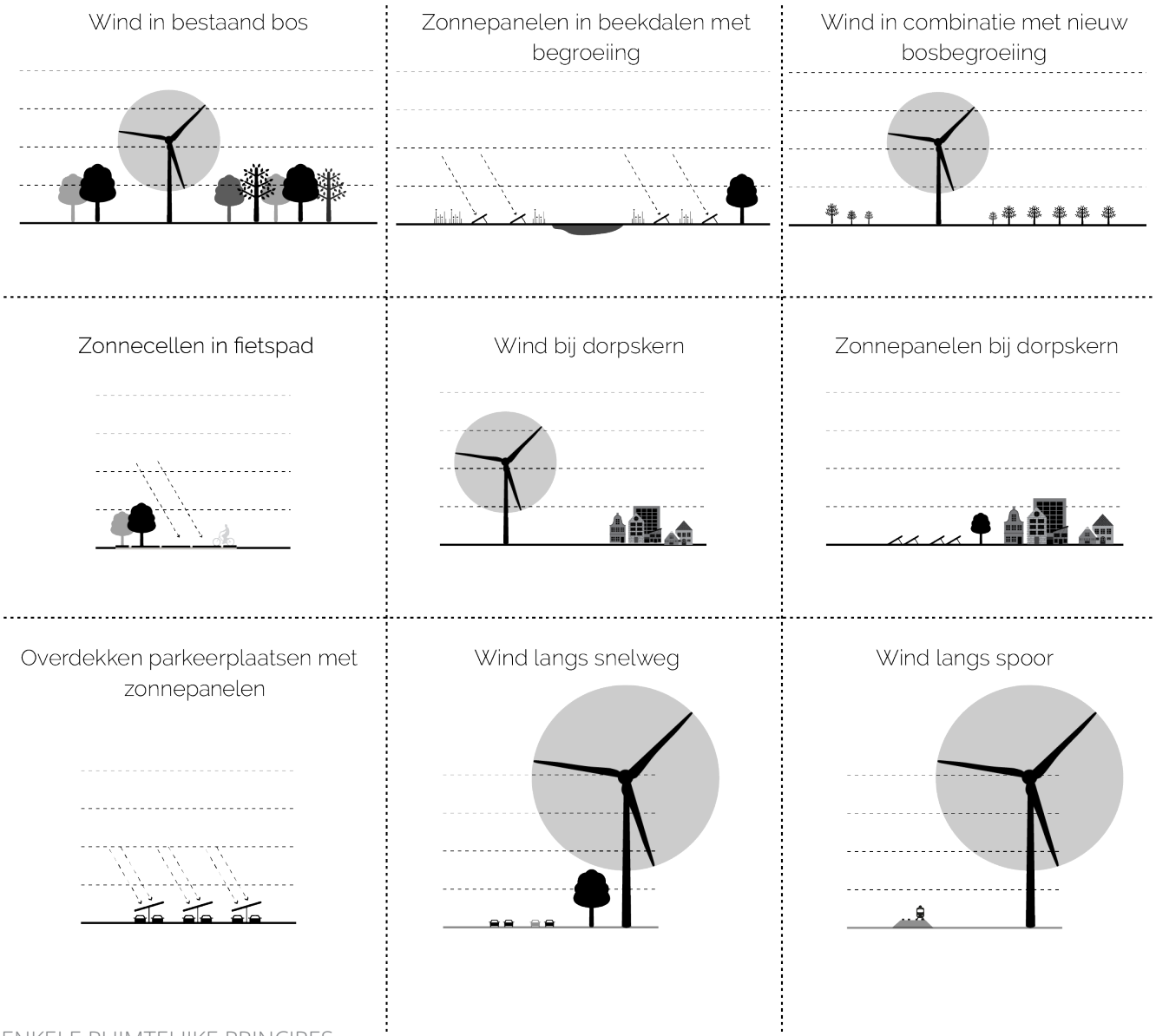

ENKELE RUIMTELIJKE PRINCIPES

3.3 Prikkelende scenario's

Om de discussie te prikkelen hebben we een drietal ruimtelijke scenario's geschetst, die scherp met elkaar contrasteren, om het effect van ruimtelijke keuzes te laten zien. In die scenario's zijn logische combinaties gemaakt van samenhangende ruimtelijke principes. Aan de hand daarvan gingen deelnemers met elkaar in gesprek over energie en ruimtelijke kwaliteit, en voorzagen ze de scenario's van commentaar en ideeën.

De scenario's zijn nadrukkelijk niet bedacht als 'de 3 opties' waaruit Boxtel kan kiezen. Het uiteindelijke resultaat kan best een mix zijn van elementen uit alle drie, aangevuld met nieuwe ideeën. Of een geheel ander samenhangend ruimtelijk scenario.

De 3 scenario's worden hierna toegelicht met beelden en een korte omschrijving.

- Scenario 'Dorpse Kracht'

- Scenario 'Energiecorridor'

- Scenario 'Productief Landschap'

COMMENTAAR OP SCENARIO "ENERGIECORRIDOR" TIJDENS HET TWEEDE WERKATELIER

HET SCENARIO DORPSE KRACHT IN BEELD GEBRACHT

DORPSE KRACHT GAAT OOK OVER ZICHTBAARHEID EN BEWUSTWORDING

Dorpse kracht

Kernwoorden: samen en zichtbaar.

Begin vanaf onderop en zoek de mogelijkheden in wat er nu al kan. Elk dorp adopteert zijn eigen dorpsmolen en streeft in grote mate ernaar om zelfvoorzienend te zijn.

Dit scenario speelt in op de saamhorigheid van Boxtel. De verdeling van deze en de andere woonkernen in het landschap vragen om een lokale aanpak. In iedere kern wordt energie opgewekt door middel van één of meerdere lokale windmolens. Daarnaast liggen aan de randen van iedere kern zonneparken. Op deze manier zien de bewoners waar hun energie wordt opgewekt.

Doordat slimme meters ook hun eigen gebruik tonen krijgen ze feedback over de hoeveelheid energie er op dat moment beschikbaar is. De sterke gemeenschap zorgt ervoor dat mensen elkaar stimuleren om minder energie te gebruiken. De straten veranderen zichtbaar, doordat er sterk ingezet wordt op isolatie en lokale opwek in de nabijheid van de gebruiker.

“De verdeling van kernen in het landschap vraagt om een lokale aanpak”

DORPSE KRACHT

De buurtmolen staat op een plek waar iedereen wel eens langskomt. Er wordt aangegeven hoeveel energie de molen heeft opgewekt per dag/maand/jaar.

Iedere kern probeert de energievraag binnen eigen dorp zoveel mogelijk zelf op te lossen. Er wordt ingezet op besparen.

Bij scholen en publieke plekken wordt veel informatie verstrekt. De data die verzameld wordt toont inzichten in het energiegebruik en de gerealiseerde opwek. Ook worden er tips uitgewisseld.

De zonneparken zijn collectief bezit. Bewoners huren of kopen panelen op een veld en krijgen daar de opbrengst van.

Lokale opslag maakt het mogelijk op kleinere schaal te opereren. De kernen kunnen ook energie uitwisselen tussen elkaars (buurt) batterijen.

Nieuwe woningen worden voornamelijk binnen de bestaande kernen gerealiseerd. De omliggende bebouwing kan meeliften op het energiesysteem wat hier wordt gerealiseerd.

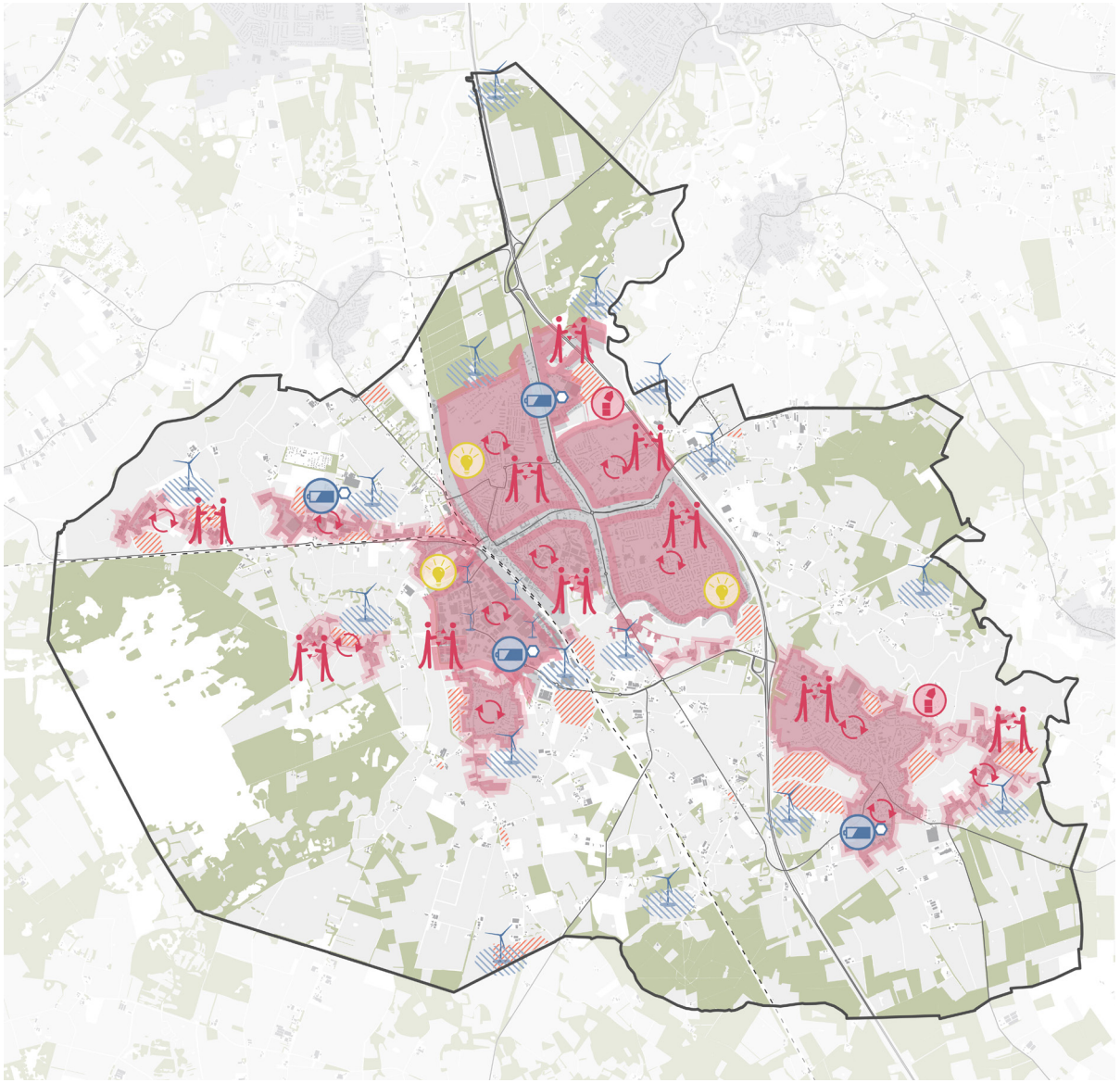

HET SCENARIO "DORPSE KRACHT" OP KAART: DE BESPARING EN OPWEK IS IN IEDERE KERN DUIDELIJK ZICHTBAAR.

EEN BEELD UIT HET SCENARIO “ENERGIECORRIDOR”

ENERGIECORRIDOR HAALT DE AUTOS UIT DE STAD: MEER RUIMTE VOOR DE BEWONERS.

Energiecorridor
Focus op de zones rond bestaande infrastructuur. Gebruik de moderne elementen in het landschap en koppel de nieuwe laag van energieopwekking hieraan.

De A2 en de spoorlijn vormen sterke lijnen in het landschap van Boxtel. Deze infrastructuur kan de ruggengraat vormen voor een nieuw energielandschap. De opwek van energie vindt dan ook plaats langs en op de snelweg. De lijnen die de populieren vormen langs de weg worden geïmiteerd door windturbines, de taluds en geluidsschermen worden bekleed met zonnepanelen. In de kernen ligt de nadruk op distributie van restwarmte die er reeds is. Het sterke netwerk dat er ligt voor transport naar buiten de regio sluit aan op transporthubs waar de overgang naar lokaal verkeer kan worden gemaakt. Deze hubs zijn tevens de batterij voor de energie die is opgewekt langs de infrastructuur. De vrijgekomen buitenruimte kan worden gebruikt voor andere activiteiten.

“Infrastructuur als ruggengraat voor een nieuw energielandschap”

ENERGIE CORRIDOR

De turbines staan langs de snelweg, en versterken de lijnen door het landschap.

De transporthubs zijn de plek waar de auto's worden opgeladen. De hubs stimuleren gedeeld gebruik.

Langs de snelweg worden de gebieden bij de afritten gebruikt als parkeerplek, die overdekt wordt en elektriciteit opwekt.

De transporthubs zijn de plek waar men overstapt naar lokale fietsen of openbaar vervoer.

Het station is goed aangesloten op de omgeving doordat er fietsen en elektrische bussen aanwezig zijn.

Snelweg- en spoorzone

De ontwikkeling van het warmtenet kan worden meegenomen bij het aanpassen van infrastructuur in de binnenstad. De vermindering van autoverkeer kan leiden tot aanpassing van wegen en het vergroten van de publieke ruimte.

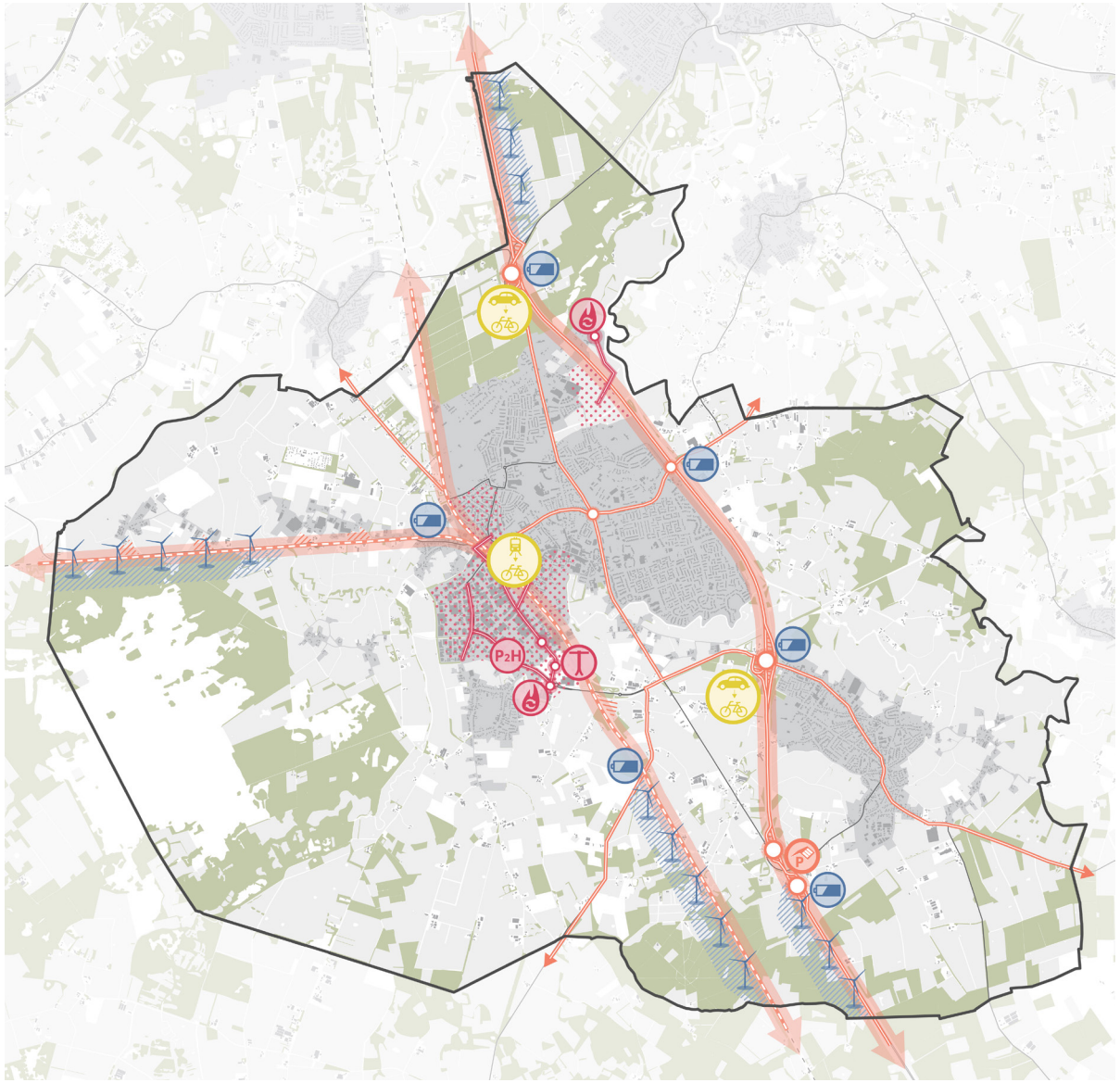

OP DE KAART VAN "ENERGIECORRIDOR" WORDEN DE INFRASTRUCTURELE LIJNEN BENADRUKT.

EEN BEELD UIT HET SCENARIO “PRODUCTIEF LANDSCHAP”: DE BOSSEN WORDEN OOK VOOR HOUTPRODUCTIE (CO_2-OPSLAG) GEBRUIKT.

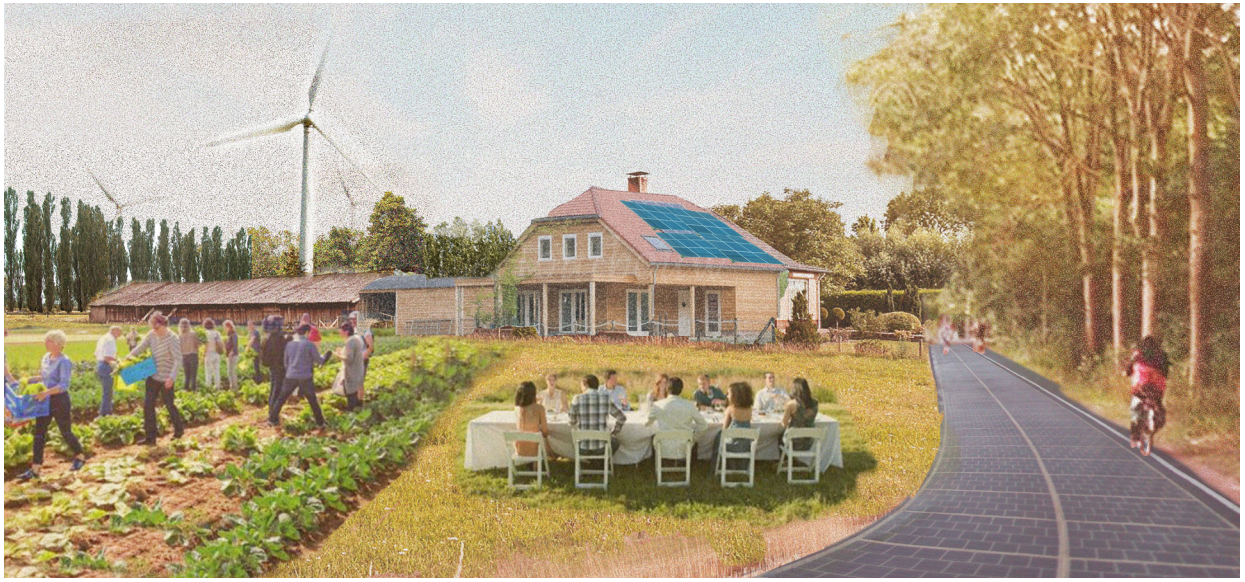

MEER FIETSPADEN LEIDEN DE BEWONERS NAAR HET LANDSCHAP

Productief landschap

Gebruik de transitieopgave om een impuls te geven aan het landschap. Maak van het Groene Woud een modern en goed beleefbaar recreatie- en productielandschap.

Het landschap van Boxtel is uniek, en kan als kracht gebruikt worden. Door nieuwe bosontwikkeling te koppelen aan het plaatsen van windturbines kunnen de groene corridors worden versterkt en bosgebieden met elkaar verbonden. Deze aanplant kan zorgen voor meer paddenstoelen en vogels. Snelgroeiend hout (zoals populieren) slaat snel veel CO_2 op en kan ook gekapt worden om te gebruiken als bouwmateriaal voor nieuwe woningen (in Boxtel en omgeving).

In de beekdalen van de Kleine Aa, De Beerze en de Dommel wordt agrarisch land omgezet naar natuur in combinatie met zonneparken. De natuurversterking gaat gepaard met recreatiemogelijkheden. Initiatieven zoals Herenboeren, waarbij mensen groentes van de boerderij kunnen laten oogsten tegen een maandelijkse vergoeding, stimuleren mensen om meer van het buitengebied te genieten dat niet alleen prachtig is maar ook nog eens productief.

“Gebruik de transitieopgave om een impuls te geven aan het landschap”

PRODUCTIEF LANDSCHAP

De turbines staan op de plekken waar nieuw bos wordt ontwikkeld die de groene corridor kunnen versterken.

De turbines staan in bestaande bossen.

Populierenaanplant wordt gebruikt als groene corridor. Het volgroeide hout kan vervolgens voor de bouw gebruikt worden.

Samen duurzaam voedsel produceren.

Het fietsroutenetwerk brengt de mensen vanuit de kernen naar het landschap.

Zonneparken langs de beekdalen in combinatie met fietspaden

Beekdalen

Versterkt fietsroutenetwerk met fietsknooppunt

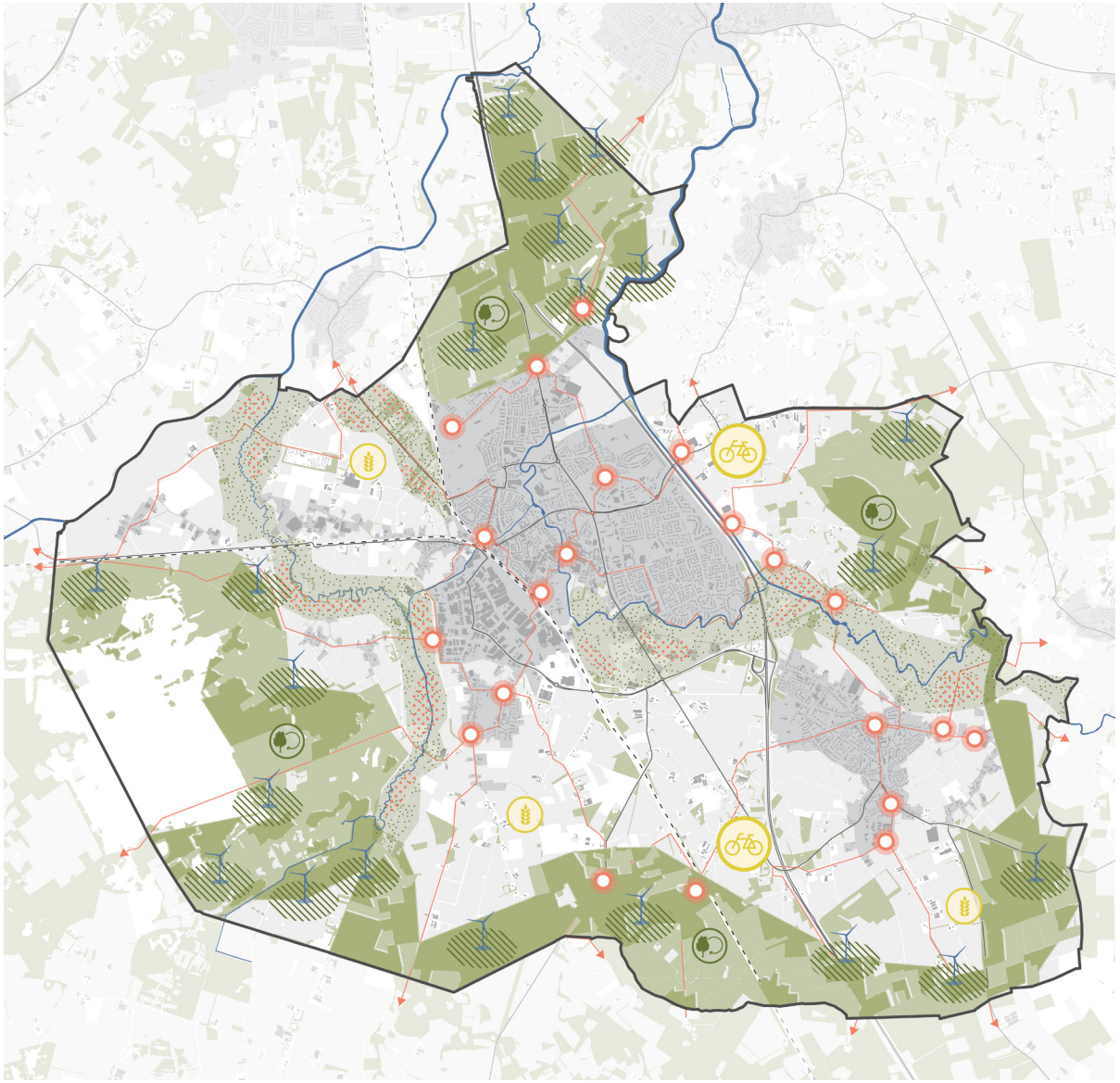

DE OPWEK VAN ENERGIE WORDT GECOMBINEERD MET NATUURVERSTERKING; GROENE CORRIDORS EN BEEKDALEN IN COMBINATIE MET WINDMOLENS EN ZONNEPARKEN

BEELD UIT HET TWEEDE WERKATELIER

DE DEELNEMERS PLAATSEN DE PRINCIPES WAAR ZE HET MEEST ACHTER STAAN OP DE KAART

DEELNEMERS GEVEN COMMENTAAR OP HET SCENARIO.

Energie en ruimte in de praktijk

Aan het tweede werkatelier op 22 november 2018 namen circa 60 inwoners en vertegenwoordigers van bedrijven deel. In dit atelier gingen de deelnemers met elkaar in kleinere groepen in gesprek over de betekenis van 'ruimtelijke principes', rondom een kaart van Boxtel. Ze konden kaartjes neerleggen met daarop afbeeldingen van deze principes. Of deze gemotiveerd *niet* neerleggen. Daarover ontstond aan verschillende tafels discussie tussen de deelnemers over de wenselijkheid van bijvoorbeeld zonneparken langs dorpsranden, of het wel of niet combineren van opwekking met natuur.

Vervolgens werden de prikkelende scenario's kort plenair toegelicht en mochten deelnemers kiezen voor een verdiepend gesprek over één van de scenario's, in 6 kleinere groepen. Men kon op de kaart aangeven waar men het wel of juist beslist niet mee eens was, en elementen uit het scenario wegstrepen of juist ideeën toevoegen. Belangrijke punten die door meerdere mensen in de groep werden gesteund werden genoteerd. De afsluiting was plenair, waarbij namens elke groep een korte presentatie werd gegeven over de uitkomsten, door een van de deelnemers. Elk van de 60 deelnemers werd vervolgens uitgenodigd om zich te scharen achter degene met de beste 'pitch'

Bevindingen uit het tweede werkatelier

De groepsronde over de ruimtelijke principes liet zien dat een gesprek over ordenende ruimtelijke principes niet eenvoudig is; van een 'plek' is al snel meer te vinden dan van een 'principe' (nog zonder specifieke plek). De scenario's zorgden dan ook voor meer discussie, want dit zijn feitelijk voorbeelden van hoe die principes een plek kunnen krijgen op de kaart.

Omdat de 60 zich verdeelden over 6 groepen, konden op elk scenario 2 groepen afzonderlijk van elkaar reflecteren. Hieruit hebben we het volgende kunnen ophalen:

Dorpse kracht

- "Voordeel: de opwek ligt dicht bij het gebruik (dit is efficiënt)"
- "Kosten van isolatie kunnen niet volledig bij de bewoner liggen"
- "Liever zonneparken dan windturbines rondom de woonkernen"

"De deelnemers verdeelden zich gelijkmatig over de scenario's"

BEELD UIT HET TWEEDE WERKATELIER

- "Inzicht in gebruik en opwekking stimuleert bewustwording"
- "Buitengebied wordt gespaard"
- "Lage inkomens moeten meer steun krijgen"
- "We moeten niet te voorzichtig doen, anders wordt er te weinig opgewekt".

Altijd doen: open een energieloket voor informatie.

Energiecorridor:

- "Kan waarschijnlijk van de 3 scenario's op het meeste draagvlak rekenen"
- "Voorkom wel horizonvervuiling, bijvoorbeeld zicht vanuit natuurgebied"
- "Er moet ook aan zichtbare opwekking in de kernen gedaan worden voor de bewustwording"
- "Niet alleen spoor en A2; ook kleinere corridors benutten. Zoals overdekte parkeerplaatsen of fietspaden met ingebouwde zonnecellen"

Altijd doen: realiseer fietssnelwegen en betere OV-verbindingen om te stimuleren dat de auto minder wordt gebruikt.

Productief landschap

- "Meer natuur is een goed idee, maar niet zoveel als het scenario voorstelt"
- "Liever niet in de bestaande natuur/ bossen, als het moet dan in combinatie met nieuwe natuur"
- "Liever in bestaande natuur/bossen, anders gaat het teveel ten koste van agrarisch land"
- "Maak natuur bereikbaar met betere fietsverbindingen"
- "Liever windmolens dan zonnepanelen in dit scenario. Wind kun je beter combineren met natuur of met landbouw"

Altijd doen: overleg starten tussen natuurorganisaties en boeren om te kijken welke soort ontwikkelingen op welke plekken bespreekbaar zijn.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Generation.Energy heeft voor de gemeente Boxtel verkend welke mogelijkheden er zijn voor besparen en opwekken, om invulling te geven aan de ambitie 'Boxtel energieneutraal'. Daartoe is eerst een cijfermatige analyse gedaan van het energiegebruik, en de potentiële besparingen en mogelijkheden voor duurzame opwekking binnen de gemeentegrenzen. Ook is verkend waar in de gemeente ruimte kan worden gevonden voor nieuwe opwekking. Omdat besparen en opwekken vraagt om flinke investeringen van de Boxtelse inwoners, bedrijven en instellingen, is deze analyse in een tweetal werkateliers besproken. Daarmee verkregen we, naast de theoretische analyse, ook een indicatie van de praktische haalbaarheid.

Besparen

Het energiegebruik binnen de gemeente Boxtel is nu zo'n 3,3 PJ en zal autonoom toenemen tot 2030 tot circa 3,5 PJ. De grootste energiegebruikers in 2030 zijn het verkeer (1,7 PJ) en de gebouwde omgeving (1,2 PJ, dit is het gebruik van alle gebouwen ook de openbare ruimtes). Indien stevig wordt ingezet op besparing is een reductie van 30-35% mogelijk haalbaar. Dat vereist flinke investeringen in het isoleren van bestaande gebouwen en investeringen in nieuwe apparaten en installaties. Ook is dan een reductie in het verkeer vereist, dit is nu immers de grootste gebruiker. Hierop heeft de gemeente echter beperkt invloed, omdat het meeste energiegebruik gerelateerd is aan regionaal verkeer. Wel kan lokaal worden geïnvesteerd in aantrekkelijke alternatieven voor de auto, en kan elektrisch rijden lokaal worden gestimuleerd met bijvoorbeeld meer laadpunten.

Bij een besparing van 30-35% zal het energiegebruik afnemen tot 2,4PJ.

Opwekken

Energieopwekking vraagt ruimte. Dit geldt zeker voor zonnedaken, zonneparken en windturbines. Door te analyseren hoeveel ruimte er beschikbaar is in de gemeente Boxtel, kan een indicatie worden gegeven van de opwekpotentie. Uitgaande van het huidig beleid kan ongeveer 1,7 PJ duurzaam worden opgewekt. In dit getal is naast zon en wind ook meegerekend hoeveel energie met biomassa, restwarmte uit bedrijven en met geothermie (warmte uit de diepe ondergrond) kan worden opgewekt. Dit is een theoretische potentie, waarin nog niet is meegewogen wat de ruimtelijke ***wenselijkheid*** is van al die nieuwe opwekking. Om hier gevoel bij te krijgen is in de ateliers door deelnemers geoefend met het plaatsen van opwekking op de kaart. Het ging er daarbij niet om, om consensus te verkrijgen over opwekking op een bepaalde plek, maar om voors- en tegens te inventariseren en de dialoog te starten. Afgaande op de feedback uit de ateliers is het realiseren van tussen de 0,5 – 1,0 PJ stevig, maar niet onhaalbaar. Met de connotatie dat de deelnemende groep niet het gemiddelde geluid van Boxtel zal vertegenwoordigen.

Energieneutraal?

Boxtel wil energieneutraal zijn in 2030. Uit de verkenning volgt:

- Het energiegebruik zal tot 2030 autonoom stijgen naar 3.514 TJ (= 3,5 PJ). Daarvan bestaat het grootste deel uit brandstof (1.654 TJ), en daarna warmte (1.076 TJ) en elektriciteit (787 TJ).
- Deze energievraag kan deels worden opgewekt binnen de gemeentegrenzen;
  - 1.360 TJ aan elektriciteit (173%)

- 340 TJ aan warmte (32%)

- Een besparing van 30-35% over het geheel leidt tot een resterende energievraag van 2,4 PJ. Tot welke vraag naar brandstof, warmte en elektriciteit die besparing leidt, is zeer afhankelijk van de gekozen besparingsmaatregelen.
- Met het potentiële overschot aan duurzaam opgewekte elektriciteit kan Boxtel deels voorzien in haar resterende warmte- en brandstofvraag, door woningen elektrisch te verwarmen en voertuigen elektrisch aan te drijven.
- Een alternatief is, om de extra elektriciteitsopwek te laten toekomen aan de regio, en warmte uit buurgemeenten te halen.
- Méér dan 1,7 PJ opwekken is haalbaar wanneer een nog groter deel van het agrarisch land wordt gebruikt voor zonneparken (>10%) en/of er in ruimtelijk beleid meer ruimte wordt gemaakt voor windturbines.
- De potentiële opwek door zonneparken kan in de toekomst hoger liggen dan hier berekend door techniekverbeteringen. Of die hogere potentie kan worden gerealiseerd, hangt ook af van de landschappelijke inpassing.

De getallen zijn theorie, dus staan nog los van wenselijkheid en draagvlak. De ateliers geven een eerste beeld van dit draagvlak.

Mismatch vraag en aanbod

Los van de hoeveelheid energie die kan worden opgewekt, is ook van belang om te kijken naar het type energie. Boxtel heeft veel warmte nodig, maar het aanbod van warmte is beperkt. Wel kan relatief veel elektriciteit worden opgewekt. Om die te kunnen benutten, zullen woningen dus deels elektrisch (met warmtepompen) moeten worden verwarmd. Ook kunnen zo elektrische auto's van energie worden voorzien.
Ook houden de getallen geen rekening met de schommeling van de energievraag over de seizoenen, en het beperkte aanbod van stroom wanner het niet waait en de zon niet schijnt.

Tijdspad

Op welke termijn de besparingen en noodzakelijke opwekking kunnen worden gerealiseerd, is niet onderzocht. Aanpassingen aan duizenden woningen en aan infrastructuur vragen veel tijd. Dat geldt ook voor het realiseren van wind- en zonneparken. Boxtel heeft 2030 als doeljaar, dat ligt niet ver. Zowel het realiseren van besparingen als van duurzame opwekking vraagt veel voorbereidings- en uitvoeringstijd. In Boxtel, waar 13.000 woningen staan, gaat het in de gebouwde omgeving dan om de na-isolatie en installatievernieuwing van meer dan 1.000 woningen per jaar, aangenomen dat alle woningen moeten worden aangepakt. Daarnaast zal ook een aanzienlijk deel van de kantoren, winkels en scholen een renovatie nodig hebben.
Ook de realisatie van wind- en zonneparken vergt tijd. De doorlooptijd voor realisatie van een windpark is in de praktijk > 6 jaar. Dat betekent dat uiterlijk in 2024 alle gewenste windontwikkelingen moeten zijn geïnitieerd. Bij 17 windturbines kan het dan gaan om 3-6 windparken. De doorlooptijd van zonneparkprojecten is met 2 tot 2,5 jaar korter, maar hier spelen (net als bij wind) ook de noodzakelijke aanpassingen voor de netinfrastructuur, en dit werkt vertragend. Er zullen kabels en netstations moeten worden verzwaard of toegevoegd. Bij omzetting van 10% van de agrarische grond naar zonneparken gaat

het om circa 270 ha. Dat komt overeen met 10 tot 20 middelgrote tot grote zonneparken. Dat betekent dat in de periode tot 2028 jaarlijks 1-2 zonneparken in ontwikkeling moeten gaan. Voor de gemeente begint het met het scheppen van ruimte voor deze ontwikkelingen, zoals met de zonneparkenvisie.

Aanbevelingen voor het vervolg

Op basis van de ervaringen in deze studie en in soortgelijke verkenningen elders in het land komen wij tot de volgende aanbevelingen voor de gemeente Boxtel.

- Ambitie versus actie. 'Energieneutraal' is een mooie ambitie maar ook abstract. Een grote ambitie kan ook verlammend werken, want alles waar men morgen mee zou kunnen beginnen is dan al gauw niet 'genoeg'. Beschouw het als een punt op de horizon en ga aan de slag met wat vandaag kan. Blijf niet te lang stilstaan bij het rondrekenen (of stukrekenen) van de toekomstige mogelijkheden.
- Proces: ga door met de groep. De energietransitie vraagt investeringen van alle inwoners. De gemeente als instituut ondersteunt, faciliteert en geeft richting. Bij deze verkenning is een groep enthousiaste inwoners betrokken geweest. Durf het als gemeente aan om het eigen leiderschap over de hele beweging gedeeltelijk los te laten. Geef het proces zo vorm dat anderen het mogen invullen en bepalen naast de gemeente. Maak de ontmoeting mogelijk, zorg voor objectieve informatievoorziening over besparen en opwekken, en geef vorm aan ruimtelijk beleid dat duidelijkheid schept over het 'waar' van duurzame opwekking.
- Uitwerking. Het werkatelier over energie en ruimte liet zien dat een belangrijk vraagstuk voor de nabije toekomst is: wat zijn zoekgebieden voor zon en wind, en welke voorwaarden zijn daarbij van belang. Daarover was zeker nog geen consensus in de groep. Wel kan de indeling 'opwek langs infrastructuur' / 'opwek in buitengebied & natuur' / 'opwek in de randen van de dorpen' een prima organiserend principe zijn voor de volgende stap van uitwerking. Waarbij voor elk type gebied de stakeholders zélf aan zet zijn om met elkaar te bepalen: waar en onder welke condities kan het. Bijvoorbeeld zo:
  - Opwek langs infrastructuur: gemeente met RWS en Prorail
  - Opwek in buitengebied & natuur: LTO en natuurorganisaties in het gebied
  - Opwek in de randen van de dorpen: energiecoöperatie + andere bewonersinitiatieven
- De gemeente kan dit proces van uitwerking faciliteren. Dat wil zeggen; de vraag stellen en partijen uitnodigen, de resultaten bij elkaar brengen, en mede vormgeven aan de verbreding van het proces waarbij steeds meer inwoners zich aansluiten.

5 BIJLAGEN

De bijlagen bestaan uit vier onderdelen:

- De besparingsbouwstenen
- De theoretische opwek potentie per bron (wind, zon, biomassa en geothermie+restwarmte)
- De uitgangspunten die gebruikt zijn bij de bepaling van de theoretische potentie

5.1 Bouwstenen besparing

Bouwstenen besparingsspel

Voor het besparingsspel zijn bouwstenen opgesteld voor mobiliteit en voor de gebouwde omgeving. Industrie en landbouw zijn niet meegenomen, want deze besparingsmaatregelingen vragen meer maatwerk. De bouwstenen voor de gebouwde omgeving en de industrie zijn gebaseerd op cijfers uit Energie en Ruimte (2017) blz. 53 en 56. De blokjes (100 TJ) geven een indicatie in welke mate energie bespaard wordt. Ter referentie is de energievraag van 2030 weergegeven bij autonome ontwikkeling.

[1] Voor effectiviteit van de warmtepomp moeten eerst de isolatiemaatregelen worden toegepast.

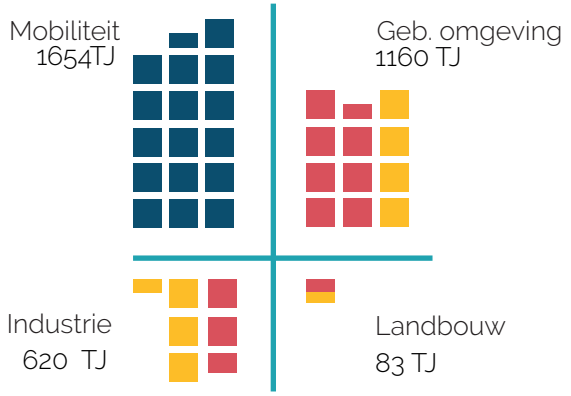

ENERGIEVRAAG 2030 BIJ AUTONOME ONTWIKKELING

= 100 TJ

	Afname van energiedrager	Toename van energiedrager
MOBILITEIT		
Al het verkeer in de gemeente elektrisch (excl. snelweg		
• Brandstof → Elektriciteit		
Al het verkeer van de snelweg elektrisch		
• Brandstof → Elektriciteit		
Al het verkeer in Boxtel met fiets ipv auto)		
• Brandstof		
GEBOUWDE OMGEVING		
Besparingen van woningen met bouwjaar <1946		
• Gas (Isolatie dak en gevel)		
• Elektriciteit (LED en witgoed)		
Besparingen van woningen met bouwjaar 1946-1991		
• Gas (isolatie dak en gevel)		
• Gas → Elektriciteit (warmtepomp[1)]		
• Elektriciteit (LED en witgoed)		
Besparing van woningen met bouwjaar >1991		
• Gas (isolatie en HR++ Glas)		
• Elektriciteit (LED en witgoed)		
Besparing van utiliteitsgebouwen		
• Gas (isolatie dak, muren, instalatie warmtepomp en WTW installatie		
• Elektriciteit (LED verlichting en warmtepomp)		

BOUWSTENEN BESPARINGSSPEL

BESPARINGSSPEL

Het besparingsspel geeft een gevoel hoeveel energie er bespaard kan worden met verschillende bouwstenen. Zo kon bij het besparingsspel de kaart 'Al het verkeer in Boxtel Elektrisch" worden omgedraaid. Dit gaf een besparing op brandstof van 450 TJ (=4,5 blokje). Wanneer het kaartje werd omgedraaid was de vervangende energievraag aan elektriciteit te zien. . Hiernaast staan alle theoretische bouwstenen weergegeven. Ieder blokje staat hier wederom voor 100 TJ.

Isolatie woning (per jaartal)

<1946 : 1563 woningen

Van G-F naar C
Isolatie dak
isolatie gevel

1946- 1991 : 8943 woningen

Tot label 0
20 cm Isolatie dak
20 cm isolatie gevel

* alleen toe te passen na isolatie: warmtepomp. Kost wel elektriciteit

>1991 : 2706 woningen

Van B,A naar A+
HR++ glas

Isolatie publieke gebouwen en LED, witgoed in alle gebouwen

Isolatie dak
isolatie muren
warmtepomp
WTW installatie

LED verlichting
witgoed
apparaten
(ook woningen)

BESPARINGSSPEL

Al het verkeer in Boxtel Elektrisch

Al het snelwegverkeer door Boxtel elektrisch

Al het verkeer in Boxtel op de fiets

* let op : geen combinatie met Al het verkeer in gemeente elektrisch

5.2 Theoretische opwekpotentie

Windturbines
De theoretisch mogelijke staanplaats van 3 MW en 0,3 MW windturbines is onderzocht.

Doordat de restricties afhankelijk zijn van het formaat de rotordiameter van de turbine, verschillen de plekken waar een turbine zou mogen staan. Er is meer geschikte ruimte voor een klein type turbine, maar per turbine levert deze minder energie op. Deze balans is goed zichtbaar; 17 3MW turbines (wanneer we uitgaan van alle type restricties) ten opzichte van 454 0,3MW turbines. De potentiele energie is echter 410 TJ ten opzichte van 320 TJ.

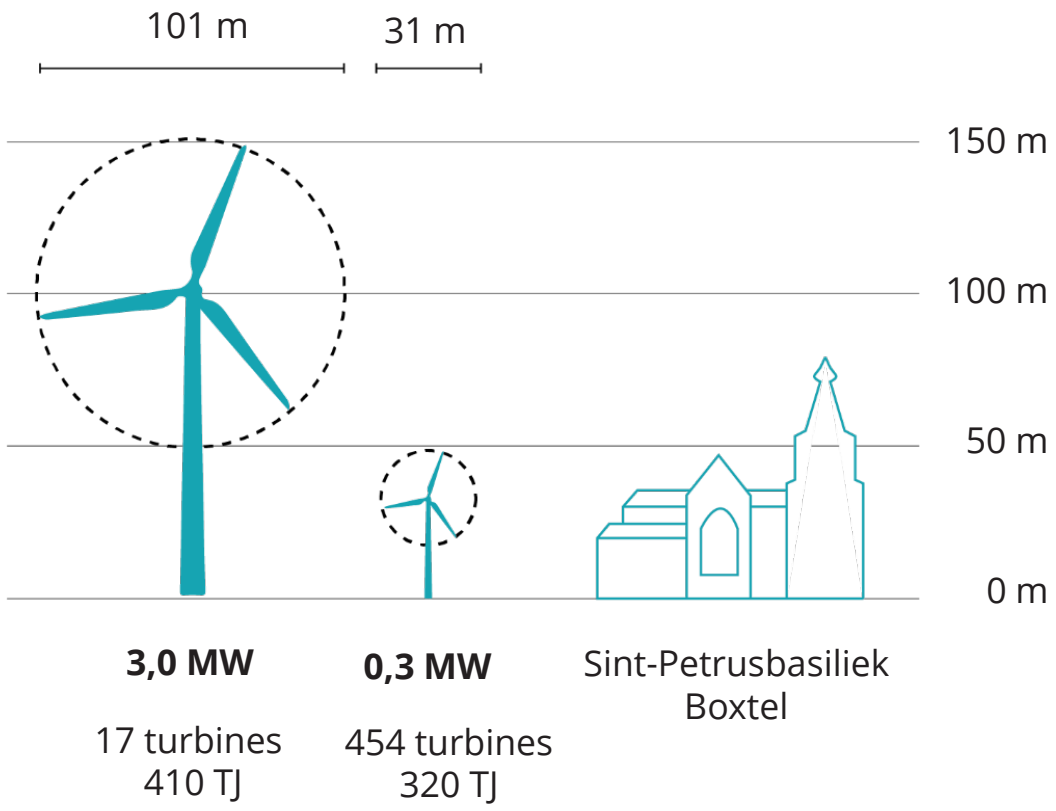

WIND

3 MW windturbine

Bij beperkingen veiligheid en milieu
- 1.540 TJ (63 turbines)

Alle beperkingen meegenomen*
- 410 TJ (17 turbines)

Mogelijke locatie voor 3MW windturbine

Zachte restricties, zoals natuur.

Veiligheid en milieu restricties

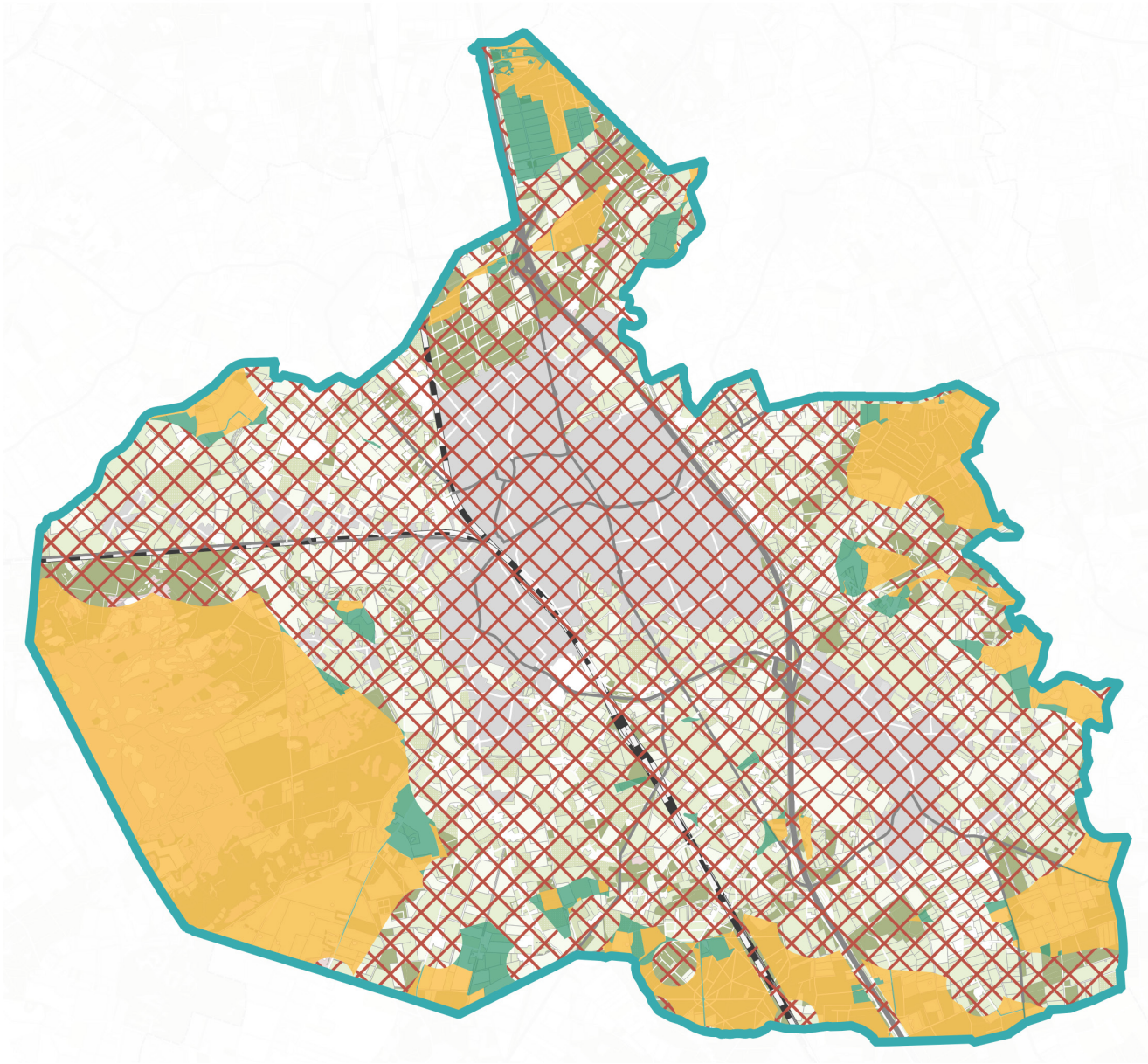

* In de afbeelding kan de arcering van de veiligheid en milieu restricties de zachte restricties overlappen.

WIND

0,3 MW windturbine

Bij beperkingen veiligheid en milieu*
- 440 TJ (625 turbines)

Alle beperkingen meegenomen
- 320 TJ (454 turbines)

Mogelijke locatie voor 3MW windturbine

Zachte restricties, zoals natuur.

Veiligheid en milieu restricties

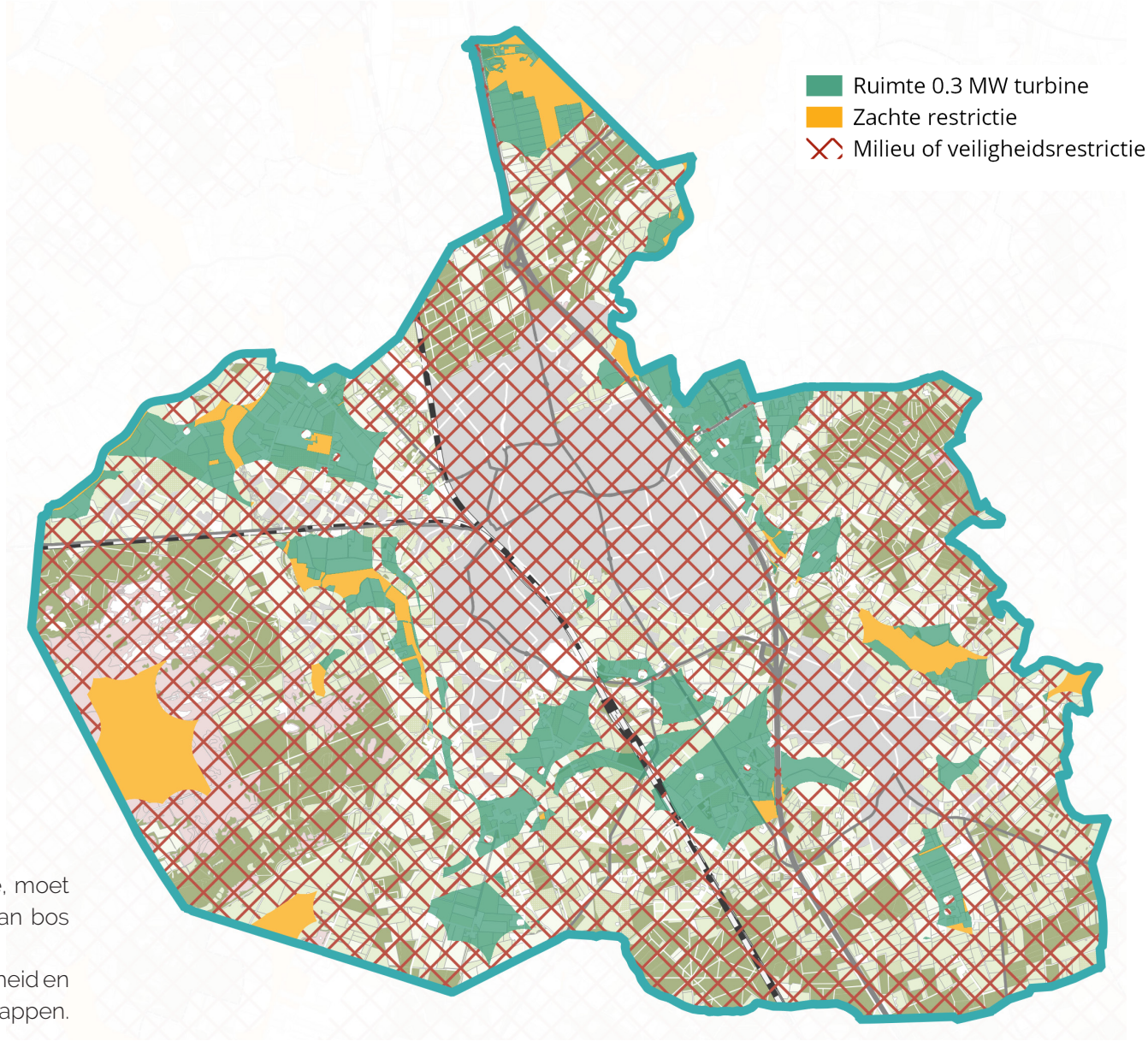

*
- Door de kleinere afmetingen van de turbine, moet deze windturbine op een grotere afstand van bos geplaatst worden i.v.m. windsnelheid.
- In de afbeelding kan de arcering van de veiligheid en milieu restricties de zachte restricties overlappen.

ZON

Op dak

Opbrengst alle daken met onderscheid naar de potenties op vlakke en schuine daken, en daken van monumenten.

- 280 TJ

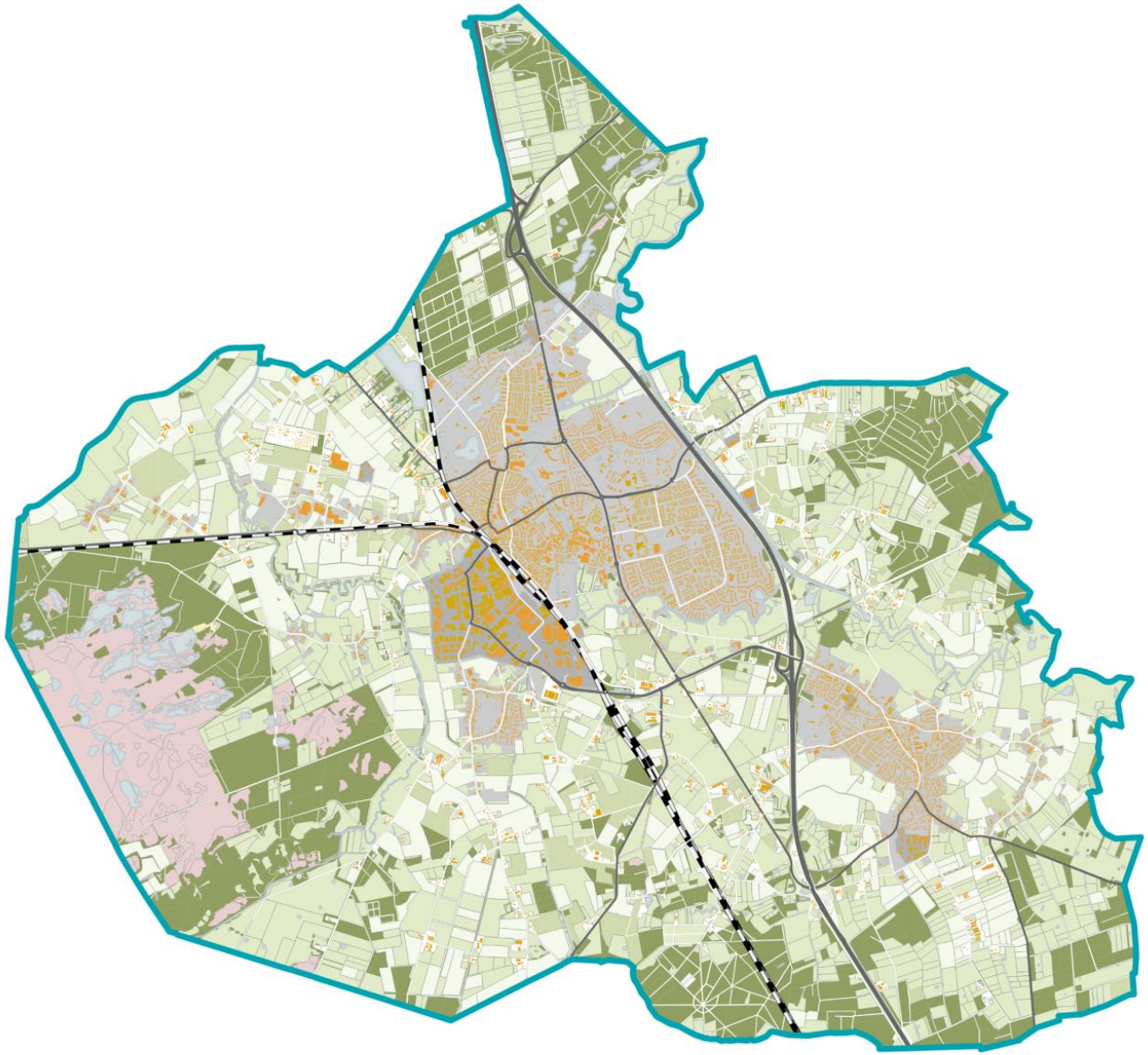

ZON

Op veld, bij (10%) benutting

Locaties voor zonneparken komen voort uit een willekeurige selctie van 10% van het agrarisch areaal en is dus illustratief weergegeven.

- 268 hectare

Dit leidt tot een potentiële opwek van 670 TJ.

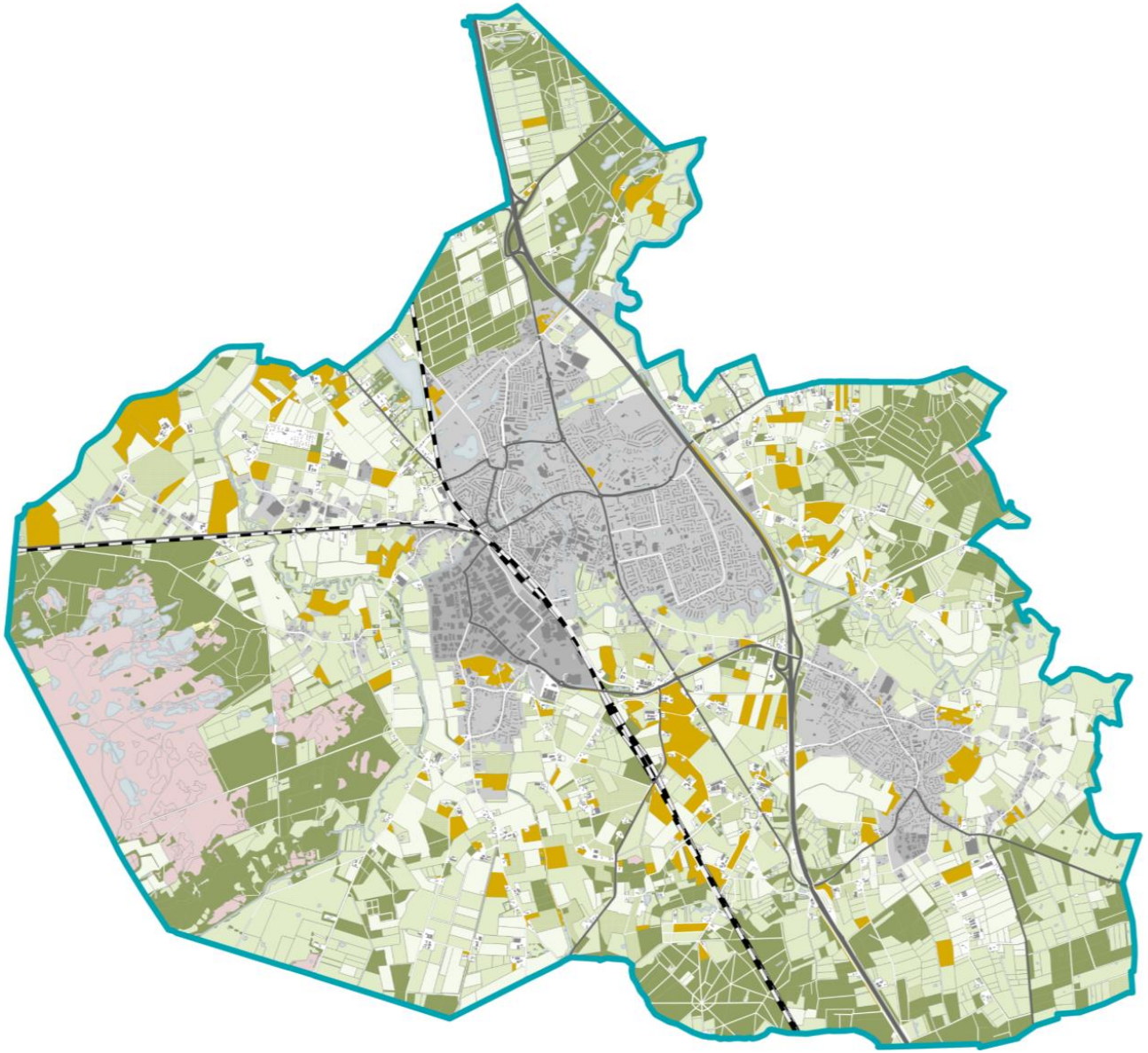

BIOMASSA

GFT afval en mest wordt gebruikt in vergisting

Covergisting
- 160 TJ

Monovergisting
- 70 TJ

GEOTHERMIE EN RESTWARMTE

Geothermie

Bodemgeschiktheid wordt onderzocht, aanname van 1 put:

- 70 TJ

Restwarmte

Rioolwaterzuivering

- 40 TJ

Mogelijke locatie voor geothermie installatie.

Restwarmte (onbekende potentie onder andere van datacentrum Rabobank en slachterij)

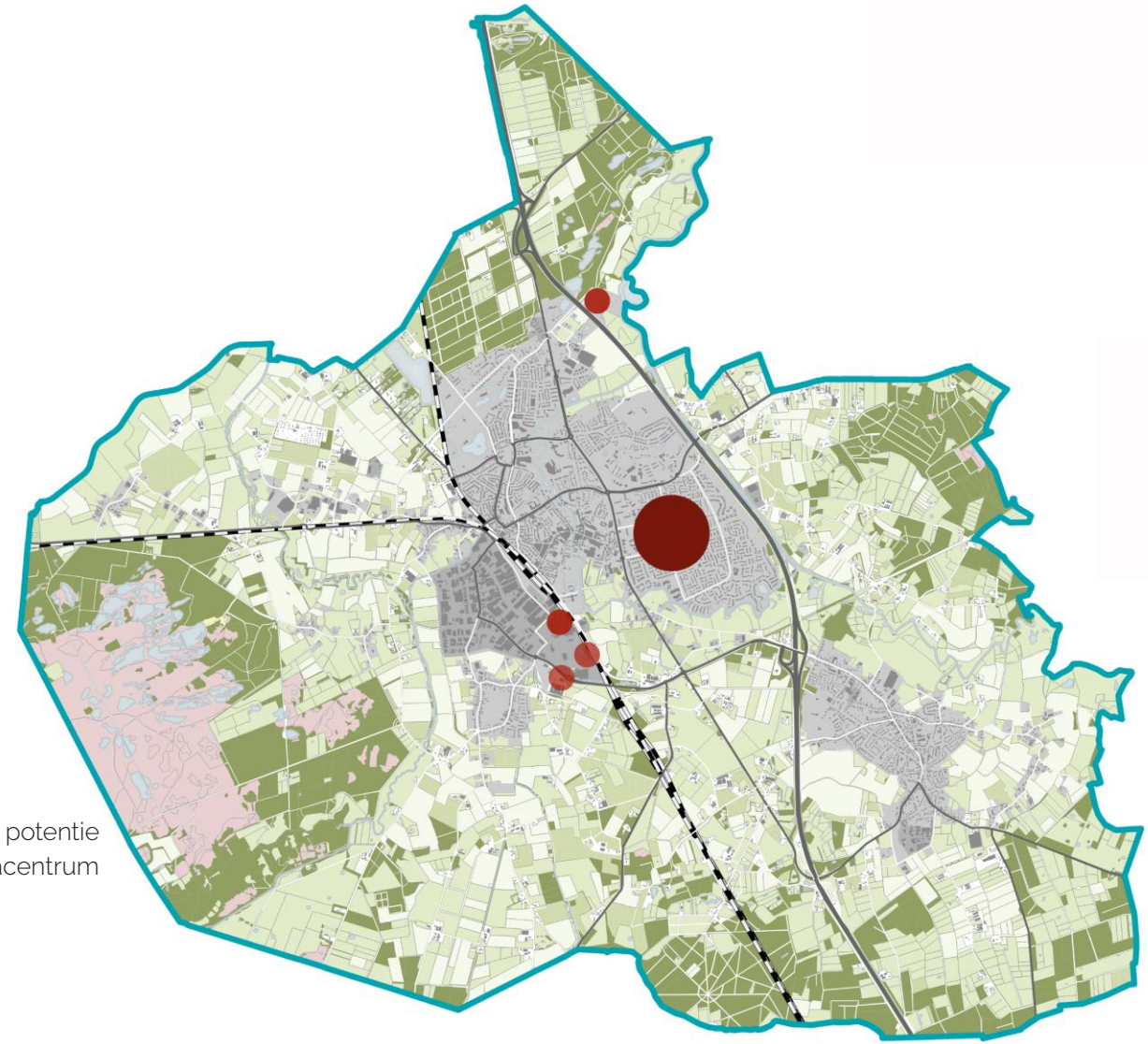

OPWEKPOTENTIE

Wind		
17 x 3.0 MW turbines*	410 TJ	
Zon		
Daken	280 TJ	
Velden	670 TJ	
Biomassa		
Co-vergisting	160 TJ	
Monovergisting	70 TJ	
Geothermie		
Warmte uit de bodem, 1 potentiele put	70 TJ	
Restwarmte	40 TJ	
Totaal	**1.700 TJ**	

1 blokje = 100 TJ elektriciteit

1 blokje = 100 TJ warmte

* Potentie wanneer wordt uitgegaan van restricties veiligheid + milieu + natuur.

OPGAVE

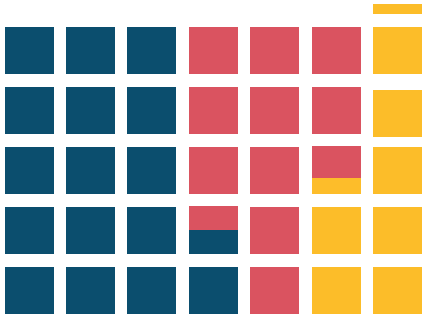

VRAAG IN 2030 BIJ AUTONOME ONTWIKKELING: 3.517 TJ

1 blokje = 100 TJ Elektriciteit

1 blokje = 100 TJ Warmte

1 blokje = 100 TJ Brandstof

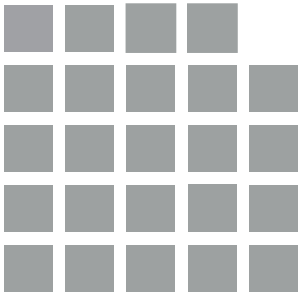

VRAAG IN 2030 NA $^{1}/_{3}$ BESPRARING: 2.400 TJ

NB: De verdeling naar warmte, brandstof en elektriciteit hangt sterk af van de type maatregelen en kan daarom niet worden gegeven.

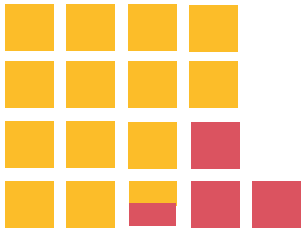

POTENTIE: 1.700 TJ

Uitgangspunten

METHODEN POTENTIE ANALYSE

De potentie van een hernieuwbare bron kan worden bepaald door vanuit verschillende invalshoeken naar de beschikbaarheid en de toepasbaarheid van de bron te kijken. De potentie kan theoretisch worden bepaald door te bepalen hoeveel energie in de vorm van elektriciteit of warmte er zou kunnen worden opgewekt door een bepaalde techniek toe te passen. De mogelijkheden en reikwijdte van de techniek zijn gebaseerd op de huidige bewezen mogelijkheden. (Waar met een grote waarschijnlijkheid gesteld kan worden dat een techniek zich verbetert, dan is deze ontwikkeling meegenomen). De toepassing van een techniek kan worden gelimiteerd door ruimtelijke, beleidsmatige, economische, maatschappelijke en/of landschappelijke argumenten.

'Maximaal potentie'

In deze studie maken wij inzichtelijk wat het ruimtelijk technisch maximale potentieel is, vervolgens bekijken welke beleidsmatige beperkingen dit potentieel beïnvloed. Dit geldt met name voor de opwekmethode voor elektriciteit. Voor de warmtebronnen wordt waar het bekend is ook een economische winbaarheid weergegeven.

2030 – CLEAN SHEET

Het doeljaar van de potenties is 2030. Voor de maximum berekening geldt dat ingetekende hernieuwbare bronnen zijn ingetekend volgens het clean sheet principe, tenzij anders vermeld. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld windturbines allemaal in het meetjaar – vaak 2030 - geplaatst worden en dat nu bestaande windturbines dan allemaal komen te vervallen.

GRENSREGIO

Voor alle potentieberekeningen geldt dat deze zich volledig binnen de grens van de gemeente bevinden. Dit betekent bijvoorbeeld dat alleen biomassastromen uit de gemeente benut kunnen worden.

HERNIEUWBARE ENERGIE

Hernieuwbare energie is energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen zoals beschreven in artikel 1 van de Europese richtlijn Energie uit Hernieuwbare bronnen. (Protocol monitoring hernieuwbare energie, 2011).

ENERGIENEUTRAAL

Bij energieneutraliteit (in tegenstelling tot klimaatneutraal) wordt ervan uit gegaan dat de productie van duurzame energie gelijk staat aan het totale verbruik.

ENERGIEVERBRUIK EN OPWEKKING – FINAAL GEBRUIK

Voor het ontwikkelen van de denkrichtingen is het van belang om te weten wat het energieverbruik in de regio is. Er bestaan 3 verschillende methoden om energieverbruik en -opwekking te meten:

1. Primaire energiemethode/ input methode: Hierbij wordt gerekend met de hoeveelheid energie die het systeem ingaat voordat deze wordt omgezet in bruikbare energie. Dit is de energie die direct aan de bron geproduceerd wordt.
2. Bruto eindgebruik/finaal energetisch gebruik: Hierbij wordt gerekend met de energie die bij de eindgebruiker terecht komt, inclusief verliezen door omzetting naar bruikbare energie en transportverliezen. Hierin is 'niet-energetisch gebruik' zoals energie die in aardolie zit voor plastics, niet meegenomen. Het bruto eindgebruik kan soms 40% minder zijn dan de primaire input.
3. Substitutiemethode/vermeden fossiel: Bij deze methode wordt de hoeveelheid finale energie omgerekend naar de hoeveelheid energie die nodig zou zijn als de benodigde energie van conventionele fossiele bronnen afkomstig zou zijn. Hierdoor is het gemakkelijker om verschillende energiedragers en -bronnen met elkaar te vergelijken.

In dit onderzoek wordt gerekend met het bruto eindverbruik, methode 2. Deze methode is gekozen omdat ze het beste aansluit bij EU-richtlijnen en de beschikbare bronnen per gemeente. Bovendien is deze voor stakeholders in de regio het meest tastbaar. Indien op onderdelen een andere methode wordt gebruikt, is dit expliciet aangegeven.

GIS-ANALYSES EN DATA

De potentieberekeningen worden berekend aan de hand van GIS-analyses. Voor de analyses worden zoveel mogelijk de meest actuele datasets uit de basisregistraties zoals de Top 10 en BAG, data uit de nationale warmteatlas, en provinciale datasets gebruikt. Op specifieke onderwerpen zijn data gebruikt van derden. Dit wordt dan ook specifiek vermeld.

EENHEDEN EN UITGANGSPUNTEN

In deze studie wordt gesproken over Petajoule (PJ) of Terrajoule (TJ). Alle energie hoeveelheden worden voor dit onderzoek uitgedrukt in Petajoule (PJ) of Terrajoule (TJ) tenzij anders vermeld. De uitkomsten van de potenties worden uit gedrukt in jaarhoeveelheden (PJ/jr of TJ/jr). Voor sommige bronnen en gebruik geldt dat er sprake is van een verschil per seizoen. In deze studie wordt dit gegeven niet meegenomen.

kilo (k)	* 10^3
mega (M)	*10^6
giga (G)	*10^9
tera (T)	*10^12
peta (P)	*10^15

J/sec	Watt (W)
3.600.000 J	kilowattuur (Wh)
31,65MJ/m3	Aardgas equivalent (a.e.)
MWth	Megawatt thermisch vermogen
MWe	Megawatt elektrisch vermogen

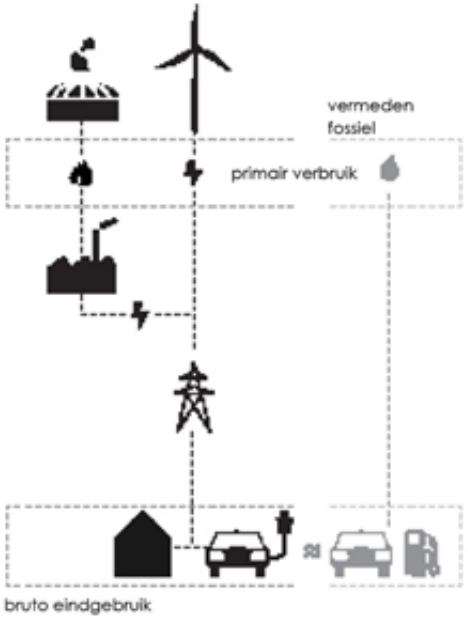

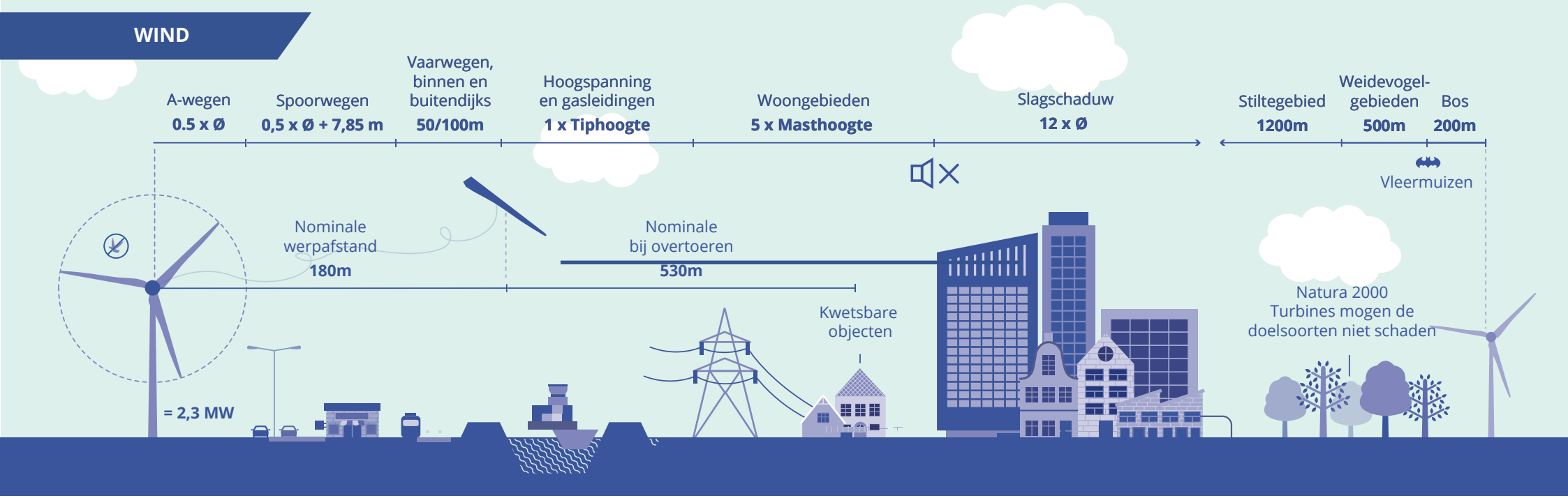

TECHNIEK

Windenergie is de energie die besloten ligt in een bewegende luchtstroom. Hoe sneller de lucht stroomt, hoe meer energie deze bevat. Met molenwieken die een turbine aandrijven kan deze energie worden gewonnen. Windturbines zijn er in verschillende vermogens in deze studie is de potentie van drie types berekend. Voor deze berekening maken wij gebruik van vier referentie turbines; 900 KW (EWT 54), 2,4 MW turbine, 3 MW (Enercon E101) en 4,2 MW (Enercon E126).

POTENTIE BEREKENING

Onder het begrip maximaal verstaan we de hoeveelheid windenergie die kan worden opgewekt in de ruimte die overblijft na het uitsluiten van alle gebieden die in strijd zijn met de toepassing van wind-energie. De mogelijkheden voor het plaatsen van windturbines is onderhevig aan wet- en regelgeving die betrekking heeft op de bescherming van milieu of personen. Rondom bebouwing en infrastructuur zijn veiligheidsbuffers vastgesteld op basis van nationale richtlijnen. Ook vanuit de milieu- en natuurre-gelgeving worden beperkingen opgelegd. Deze restricties gelden in dit onderzoek als 'harde' rand-voorwaarden. Deze buffers worden vastgesteld aan de hand van de afmetingen van de turbine. Een kleinere turbine heeft meer plaatsingsmogelijkheden dan een grote turbine, maar kan echter weer minder energie produceren.

In deze verkenning zijn de volgende restricties als harde restrictie meegenomen:

- geluidszones rondom woonkernen
- veiligheidszones rondom kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten
- veiligheidszones rondom A-, N- en S-wegen
- veiligheidszones rondom spoorwegen
- veiligheidszones rondom hoogspannings-, gas- en buisleidingen
- invloedzones rondom vaarroutes
- veiligheidszones of hoogtebeperking rondom luchthavens en laagvlieggebieden
- beschermingszones rondom primaire waterkering
- veiligheidscontour rondom categoriale industrie

**Het effect van slagschaduw die wordt veroorzaakt door het ronddraaien van de wieken is in deze studie niet meegenomen. Voor dit probleem bestaan technische oplossingen als het automatisch tijdelijk stopzetten van*

oplossingen als het automatisch tijdelijk stopzetten van de turbine bij een bepaalde stand van de zon.

Provinciaal beleid

Naast de hardere restricties, bestaan er restricties met een meer subjectief karakter die door de lokale autoriteiten bepaald kunnen worden. Deze randvoorwaarden kunnen per locatie verschillen. Veelal is er wel een mogelijkheid voor windenergie, mits deze geen schade aanricht aan doelsoorten of de daarvoor benodigde condities. In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie wordt omschreven dat aspecten als landschapselementen, cultuurhistorie, archeologische waarden, natuur, geluid en stilte, duisternis en lichthinder, externe veiligheid en nabij gelegenheid van woningen dienen te worden onderzocht. In de verordening ruimte staat beschreven dat in de gebieden die zijn aangewezen als cultuurhistorische hoofdstructuur, Natuur Netwerk Nederland (NNN) en stiltegebieden ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk zijn. In de verkenning is gekeken wat het betekent voor de potentie van windenergie wanneer de volgende gebieden zijn uitgesloten voor de plaatsing van windturbines: Natuur Netwerk Nederland, Werelderfgoed, stiltegebieden en beschermd stads en dorpsgezicht.

PLAATSINGSPRINCIPE EN WINDSNELHEDEN

De gebruikte turbines in deze studie zijn, inclusief de rotorbladen, tussen de 100 en 200 meter hoog. Windturbines halen energie uit de luchtstroom, en zijn daarmee van invloed op de kracht van de doorstromende lucht. Dit betekent dat bij achter elkaar geplaatste turbines, de opbrengst afneemt. Voor een maximale opbrengst moeten daarom de volgende regels in acht worden genomen.

Afstand tot andere windturbines:

- 4 keer de rotordiameter haaks op de overheersende windrichting en 6 keer de rotordiameter in de overheersende windrichting
- Turbines worden in lijnopstellingen geplaatst.
- Maximaal 3 lijnen achter elkaar, daarna minimaal 1,5 km buffer i.v.m. regeneratie van de luchtstroom.

De gemiddelde windsnelheid Nederland is onder te verdelen in vier categorieën. In het gebied van Boxtel komen de windsnelheden tot 7m/s voor.

OPSTELLING OP LAND

c= buffer ivm regeneratie van de luchtstroom

Op land:
a= 6XØ
b= 4XØ
c= 1/1,5

Op zee:
a= 7XØ
b= 7XØ

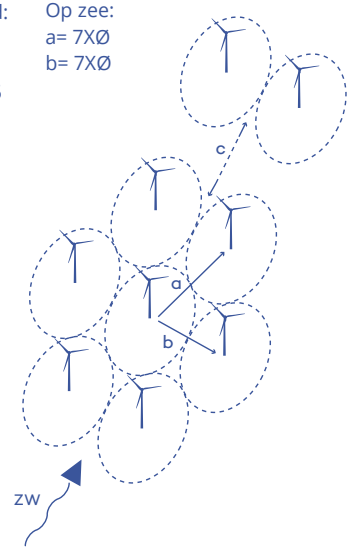

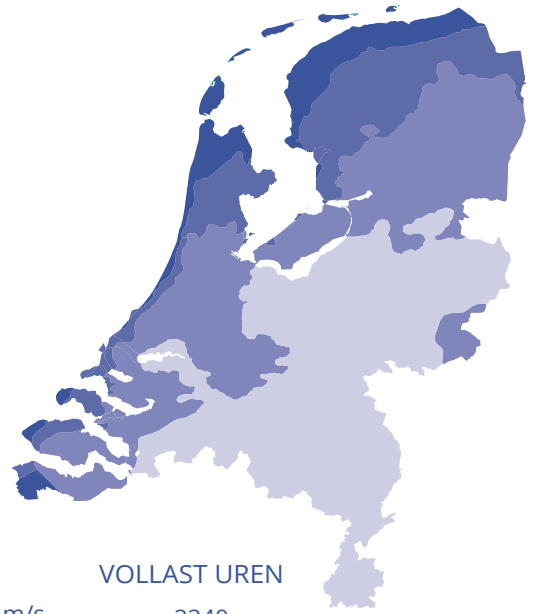

VOLLAST UREN

< 7 m/s	2240
7-7,5 m/s	2620
7,5-8 m/s	2850
> 8 m/s	3200

EIGENSCHAPPEN EN OPBRENGSTEN

Referentietypes: 900 KW (EWT 54), 3 MW (Enercon E101) en 4,2 MW (Enercon E126)

BRONNEN

- Handboek risicozonering windturbines (RWS, 2014)
- Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (herijking 2016)
- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2018 (herijking 2016)
- RVO gemiddelde windsnelheden in Nederland

ZON

ALGEMENE TECHNIEK

Zonne-energie kan worden opgewekt door zonlicht om te zetten in elektriciteit door middel van PV-cellen of warmte door thermische collectoren. De plaatsing van thermische collectoren en PV-cellen kan op ieder geschikt oppervlak. PV-panelen worden aangesloten op het elektriciteitsnet via de meterkast in huis of via transformatorstations bij een veldopstelling. PV-cellen worden ook toegepast op velden in het agrarisch gebied.

POTENTIE 'MAXIMAAL' BEREKENING PV DAKEN

De potentie voor zonne-energie is bepaald door een inschatting te maken hoeveel oppervlak benut kan worden met standaard panelen en dit te vertalen naar opbrengst. Doordat in de open data BAG geen onderscheid wordt gemaakt tussen het dakoppervlak en het grondoppervlak, wordt gesteld dat het dakoppervlak gelijk is aan het grondoppervlak.

Beperkingen
Voor rijksmonumenten en panden binnen een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht geldt dat deze te maken hebben met extra randvoorwaarden bij het plaatsen van PV-cellen. Binnen deze verkenning wordt met deze restrictie rekening gehouden door de potentiële opbrengst ten opzichte van een normaal dak te halveren.

PLAATSING EN TECHNIEK

PV-panelen en collectoren zijn te plaatsen op daken van gebouwen of op open gronden. De optimale plaatsingshoek in Nederland is 35° met een oriëntatie tussen zuidoost en zuidwest. Panelen kunnen zowel op platte als op schuine daken geplaatst worden. Op basis van de hoogtes van gebouwen is er een inschatting gemaakt welke gebouwen een schuin dak hebben en welke een plat dak. Om de ongunstige oriëntatie bij schuine daken uit te sluiten is uitgegaan van een beschikbaarheid van 50% van het oppervlak. Daarvan is verondersteld dat de helft zuidgeoriënteerd is en de andere helft oost georiënteerd. Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met obstakels op de daken zelf of in de directe omgeving. Het effect hiervan wordt ingeschat op 50% benutting voor schuine daken zodat uiteindelijk een effectieve benutting

van 25% van het beschikbare dakoppervlak voor schuine daken geldt. Voor platte daken gaan we uit van opgestelde rijen achter elkaar. Er is sprake van eigen schaduwwerking waardoor er ruimte tussen twee rijen ontstaat. Ook hierbij geldt dat obstakels op het dak zelf en in de directe omgeving effect hebben op de benutting van het oppervlak. De effectieve benutting van het beschikbare dakoppervlak voor platte daken is ingeschat op 30%. Deze benutting afgestemd met schattingen van ECN.

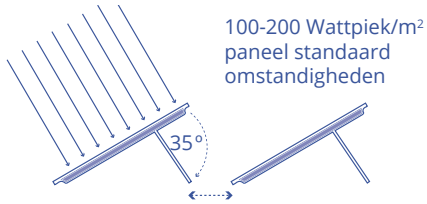

Voldoende onderlinge afstand i.v.m. schaduw

INSTRALING EN VERMOGEN

Het vermogen van een PV-paneel wordt aangeduid in Wattpiek (Wp) onder standaardomstandigheden. De huidige techniek heeft een rendement van 15% waardoor de wattpiek voor een standaardpaneel (1,64 m2) uitkomt op 266 WP voor 2018. De verwachtte rendementsverbetering richting 2050 is groot waardoor wij uitgaan van een rendement tot 426 Wp voor alle panelen in 2050. Voor Nederlandse daken wordt uitgegaan van een gemiddelde instralingsfactor van 875 kwh/kwp.

PV-VELDEN

Zonnevelden of zonneweides zijn grote stukken grond die worden gebruikt voor opwekking van energie met stellages waarop zonnepanelen worden geplaatst. Deze gronden zijn veelal te vinden in het buitengebied. Het stuk grond wordt dan getransformeerd tot een nieuwe bestemming. Afhankelijk van de omvang van het perceel wordt een perceel aangesloten op een midden of hoofdstation station van de netbeheerder.

POTENTIE 'MAXIMAAL' BEREKENING PV VELDEN

In het agrarisch gebied is de meeste ruimte beschikbaar voor zonne-velden of zonneweides. In de praktijk betekent dit dat er bouwland of grasland beschikbaar wordt gesteld om voor een periode van 20 tot 25 jaar zonne-energie op te wekken. In onze maximale berekening gaan we uit van een maximale transformatie van 10% van het agrarisch areaal. Aan de landelijke klimaat tafels wordt gesproken over 4% van het agrarisch areaal voor heel Nederland.

Provinciaal beleid

Het huidige provinciale beleid geeft de voorkeur aan zon op daken en op pauzelandschappen. In het veld worden geen voorkeuren aangewezen omdat de inpassing nauw komt en maatwerk vraagt. Net als bij wind zijn in de ruimtelijke verordening gebieden (Natuurnetwerk Nederland en Unesco werelderfgoed) aangeduid waar het plaatsen van zonnevelden of zonneweides, alleen mogelijk is onder bepaalde voorwaarde.

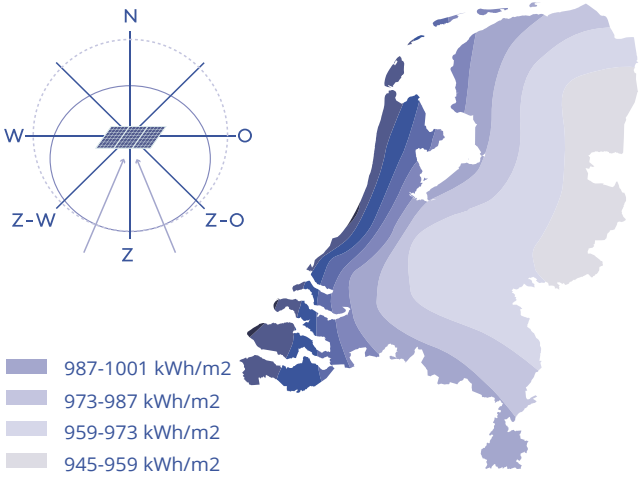

PLAATSINGSPRINCIPE

De optimale plaatsingshoek in Nederland is 30-34° met een oriëntatie tussen zuidoost en zuidwest. Bij plaatsing op velden worden er vaak meerdere panelen van ca. 1,6 m² boven- en naast elkaar geplaatst op beweegbare stellages waarbij de hoogte tussen de 1,5 tot ca 1,8 m bedraagt en de stellages ver genoeg uit elkaar moeten staan zodat ze elkaar niet beschaduwen. Bij plaatsing in het open veld moet rekening gehouden worden met omringende objecten die schaduw kunnen werpen, zoals bebouwing of bomenrijen. Daarnaast dient enige afstand te bewaard te worden tot infrastructuur of activiteiten die schade kunnen opleveren.

Doordat de panelen op maaiveldniveau geplaatst worden, kunnen relatief lage objecten ze al grotendeels aan het zicht onttrekken. Hierbij kan gedacht worden aan dijkjes, bosschages die vaak langs wegen aangeplant worden, bebouwing of bestaande heggen rond de velden.

INSTRALING EN VERMOGEN

Voor de panelen voor het veld wordt uitgegaan van hetzelfde paneel als bij daken met hetzelfde rendement in 2050. De instraling op het veld gaan we uit van een hogere gemiddelde instraling in Nederland van 1000 kwh/kwp.

BRONNEN

- Ruimtelijk effecten van de transitie in Noord-Holland (ECN, 2015)
- Opbrengst van zonnestroomsystemen in Nederland (RVO, 2014)
- Wat levert een Zonneweide per ha op? (WUR, 2015)
- Spatial transition analysis: Spatially explicit and evidence-based targets for sustainable energy transition at the local and regional scale (Oudes, Stremke, 2018)
- Rumte voor zone-energie in Nederland 2020-2050 (2015, Holland Solar)

RESTWARMTE

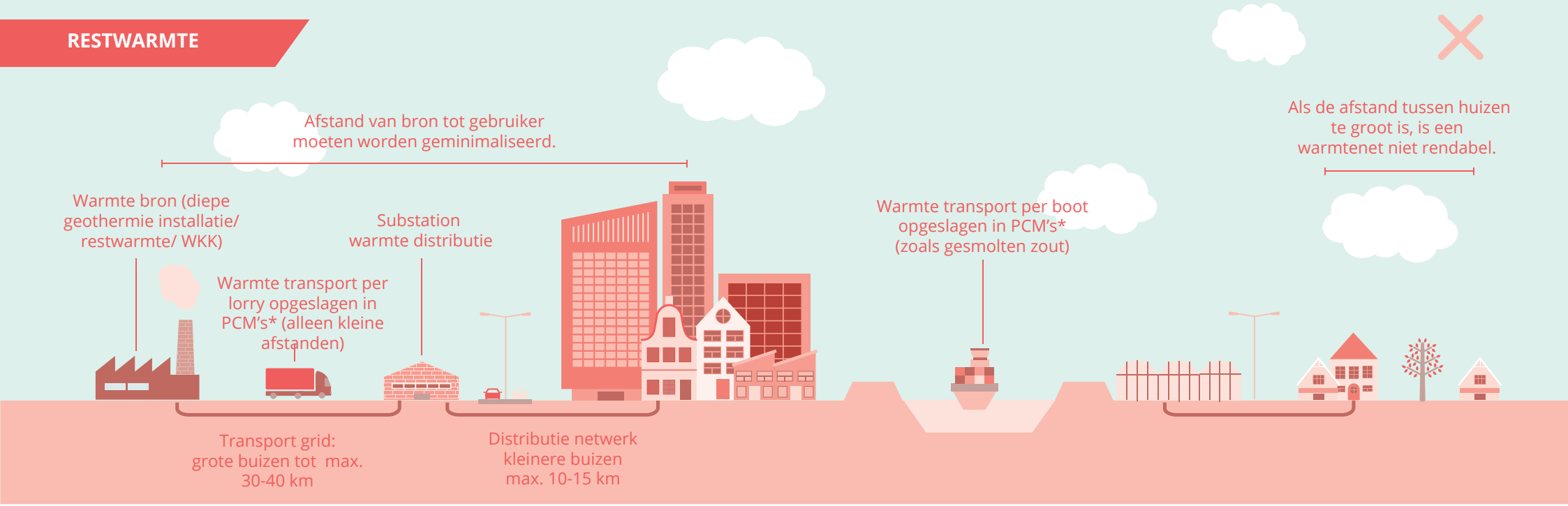

TECHNIEK

De warmte die er vrijkomt uit bestaande processen in de industrie, uit datacenters of uit koelprocessen in de utiliteit kunnen worden opgevangen en dienen als een voedingsbron voor warmtenetten. In dit onderzoek is in beeld gebracht welke potentiele bronnen voor restwarmte er aanwezig zijn. In deze inventarisatie baseren we ons op de recente inventarisatie van condenswarmte (30°C -45°C) uit de warmteatlas van RVO. De afstand die kan worden afgelegd met hoge temperatuur is groter dan met lage temperatuur.

POTENTIE 'MAXIMAAL'

De warmte kan worden geclassificeerd in lage temperatuurwarmte en hoge temperatuurwarmte. Het maximale geschatte potentieel is in kaart gebracht, op basis van de CO2 emissie van bedrijven (RVO). Van niet alle bronnen zijn precieze gegevens bekend. Het Rabobank datacentrum is nog onbekend.

BRONNEN:

- Condenswarmte (RVO Warmteatlas, 2018)

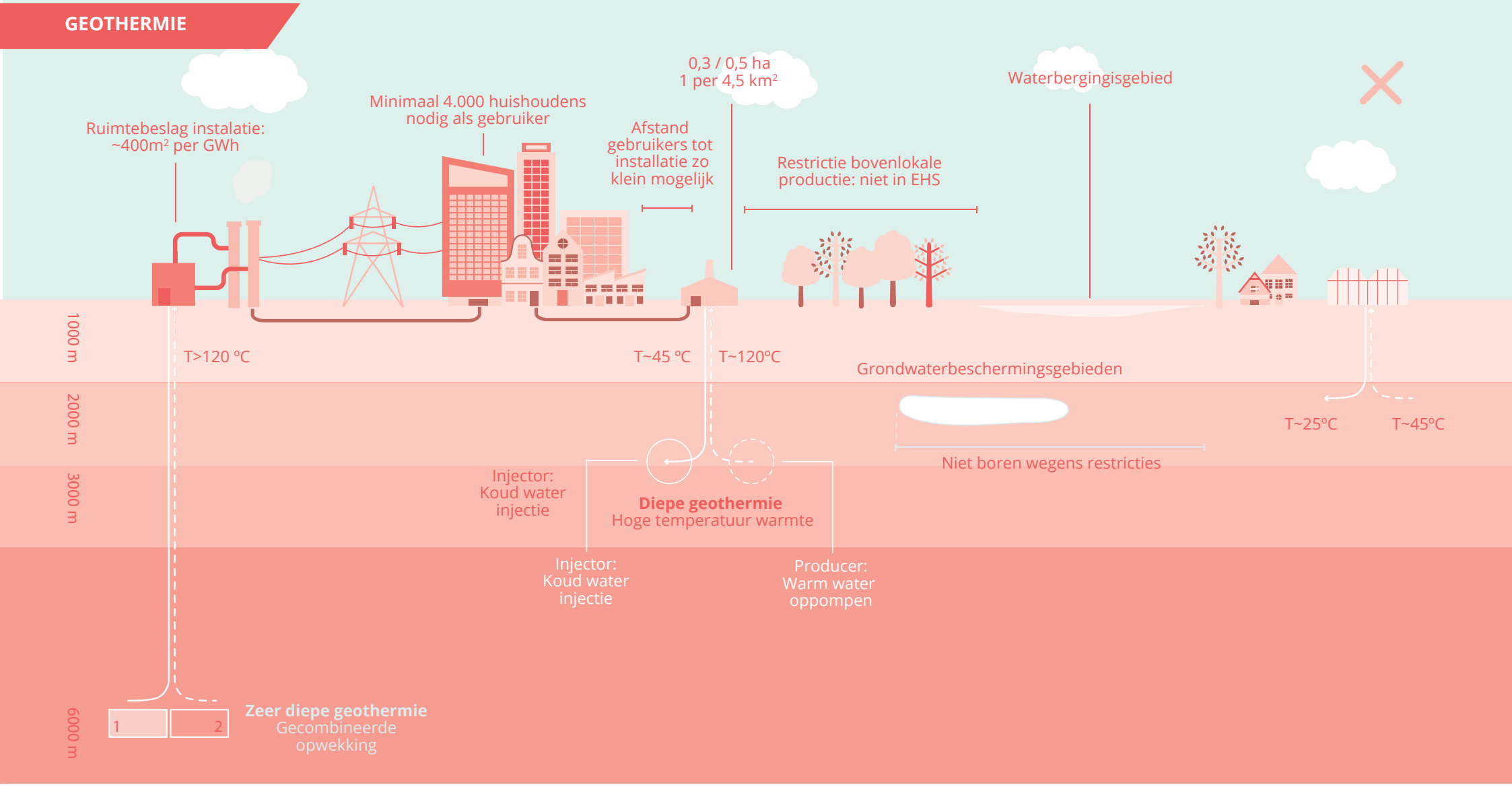

DIEPE GEOTHERMIE

Bij geothermie wordt de warmte die in diepere aardlagen aanwezig is benut. Via een geothermische installatie wordt warm water getransporteerd in een warmtenet. Er zijn grofweg drie dieptes waaruit aardwarmte gewonnen kan worden. Bij ultradiepe geothermie wordt er gekeken naar een diepte van meer dan 4 km, welke een temperatuur heeft van boven de 100°C. Diepe geothermie gaat over de dieptes van 1,5 km tot 4 km met een temperatuur van ongeveer 60°C tot 100°C. Bij ondiepe geothermie gaat het om de laag tot 1,5 km en is de temperatuur ongeveer 20°C tot 40°C. In deze studie wordt gekeken naar de diepe geothermie. Dit warme water is direct, zonder voorverwarming of koeling, toepasbaar voor woningen of kassen.

POTENTIE 'MAXIMAAL' BEREKENING

Trias-laag
De potenties zoals die in dit onderzoek naar voren komen, zijn gebaseerd op gegevens voor heel Nederland van TNO Thermogis (2012). De temperatuur van water op 1.200m (voor kassen) en 2.000m (voor woningen) onder maaiveld is bepaald. De putten die nodig zijn voor geothermie hebben minstens deze diepte. Vanaf een bepaalde watertemperatuur is een laag in potentie geschikt voor geothermie. De data van TNO geeft inzicht in de te verwachten temperatuur van het grondwater op een bepaalde diepte, maar geeft geen inzicht in de bruikbaarheid van de betreffende aardlagen op specifieke locaties voor geothermie-doeleinden. Of de laag ook daadwerkelijk geschikt is, is onder meer afhankelijk van de compactheid/ doorlatendheid van deze laag. Dit zal gericht onderzoek desgewenst verder uit moet wijzen.
Omdat er nog een onderzoek wordt gedaan naar de geschiktheid voor geothermie in regio Boxtel is er bij deze studie uitgegaan van de aanwezigheid van 1 put.

Restricticties
Restricties voor het toepassen van geothermie worden bepaald door beperkingen die gelden voor het boren in de ondergrond. In deze verkenning zijn de boringsvrije zones uitgesloten bij de bepaling van de potentie. De waterwingebieden en beschermingszones voor grondwaterwinning worden aangeduid als mogelijke restricties. Afhankelijk van de boortechnieken en randvoorwaarden kunnen deze gebieden later nog worden uitgesloten.

PLAATSING EN TECHNIEK

Bij geothermie wordt gebruik gemaakt van aardwarmte. In deze verkenning is uitgegaan van installaties die een relatief lage productietemperatuur leveren van minimaal 65 °C voor woningen en minimaal 45°C voor kassen en waarbij enkel warmte wordt gewonnen en geen omzetting naar elektriciteit plaatsvindt. Voor dat laatste is een veel hogere productietemperatuur nodig. De hier gekozen installaties zijn gebaseerd op de referentie-installatie uit de SDE+ 2015 en draaien 5.500 uur per jaar. Een geothermische installatie is het meest zinvol in gebieden waar de warmte in de directe omgeving gebruikt kan worden, zodat bij het transport van warmte zo min mogelijk verliezen optreden. Wij gaan uit van een maximale afstand van 1,5 km. Gebieden met een hoge warmtevraag zijn stedelijk gebied, bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden. Als de installatie is afgebouwd, kan hij goed worden ingepast in de bebouwde omgeving. Inpassing lijkt daarmee met name in nieuw te ontwikkelen gebied interessant, of in gebieden die getransformeerd gaan worden.
Bij een aangenomen ondergrondse afstand van 1,5 km tussen injector (pompt koude naar reservoir) en producer (haalt warmte naar de oppervlakte) is het ruimtebeslag 1,5 km x 3 km = 4,5 km2. Uiteraard is dit een vereenvoudiging en kan ook onder een hoek geboord worden zodat de installatie niet exact in het midden van de 4,5 km² hoeft te staan. Tijdens de boring is de benodigde ruimte minimaal 0,06 en maximaal 1 hectare. De bovengrondse ruimte die benodigd is voor de centrale is 0,3 tot 0,5 hectare.

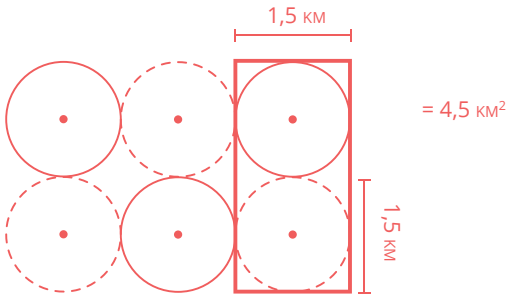

GESCHIKTHEID EN VERMOGEN

In het model Thermogis wordt een maakt een onderscheid in drie verschillende vermogens die per doublet winbaar zijn 5 MWth, 7.5 MWth en 10 MWth. Daarnaast wordt er een indicatie gegeven van de kans dat deze ondergrond goed genoeg is voor het gestelde vermogen. Deze worden gesteld op meer dan 30% en minimaal 50%. Voor een groot deel van Nederland geldt dat er nog onvoldoende kennis aanwezig is over een mogelijke geschiktheid.

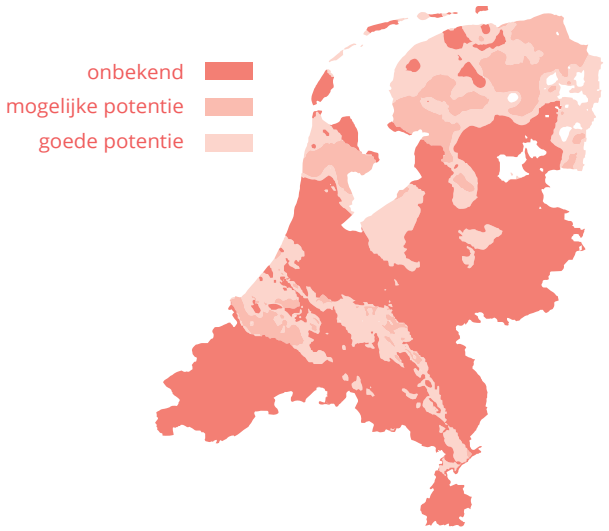

In de berekening is rekening gehouden met deze indicaties.
Per installatie is 4,5 km² aan ondergrondse ruimte nodig zoals is te lezen in 'techniek en plaatsing'. Als minimale grootte van een woonkern als afzetgebied, is een omvang van ca. 4.500 huishoudens genomen.

Door het oppervlak van de verschillende potentiegebieden binnen 1,5 km van de voornaamste afzetgebieden te vermenigvuldigen

met de kans dat het genoemde vermogen te bereiken is en te delen door de benodigde ruimte per installatie, kan het aantal installaties per woonkern of kassencomplex berekend worden. Er is altijd sprake van een potentie die aanwezig is in de ondergrond en een potentiële vraag, die wordt bepaald door de aanwezigheid van woningen of van kassen. De laagste waarde van deze twee is bepalend voor het aantal installaties dat toepasbaar is en bepaald daarmee de potentiële opwekking.

BRONNEN

Thermogis v1.0 (TNO, 2012)

BIOMASSA

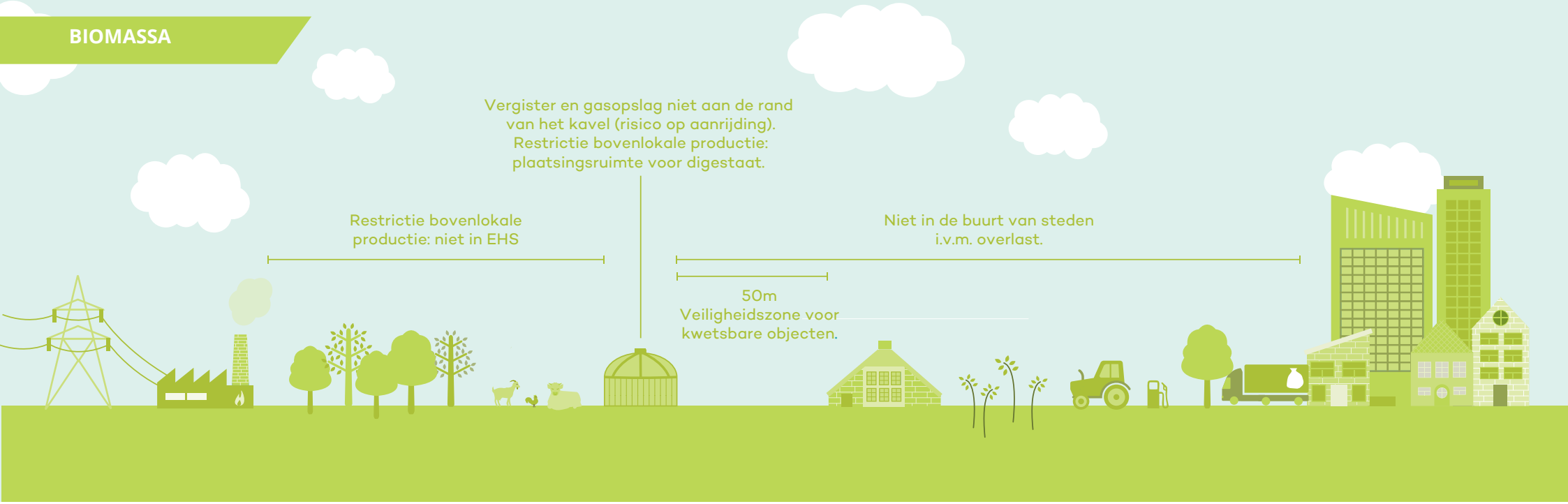

ALGEMENE TECHNIEK

Biomassa kan omgezet worden in biobrandstof in biogas of het kan ingezet worden voor verbranding. In deze studie wordt gekeken naar de potentie die behaald kan worden als de reststromen uit het gebied worden omgezet in gas door middel van co-vergisting, monovergisting of kan worden ingezet voor verbranding. Echter hebben veel van deze reststromen al een bestemming in de huidige situatie.

POTENTIE 'MAXIMAAL' BEREKENING

Het is onmogelijk om te voorspellen hoeveel reststromen er in 2050 in het gebied beschikbaar zijn. Om toch een beeld te schetsen van de omvang van de hoeveelheid energie die uit biomassa gewonnen kan worden wordt de situatie van 2015 (meest actuele informatie) geprojecteerd op het jaar 2050. In geval van reststromen betekent dat dit niet uitgaat van transformatie van agrarisch land of kap van bossen. Bij telen voor biomassa is dit wel het geval, dan wordt er gezocht naar een gewas met een groot productievolume dat kan worden vergist.

Bij co-vergisting wordt mest samen met ander organisch materiaal (snoeiafval, bermgras etc.) vergist. Het gas dat vrijkomt kan opgewerkt worden tot ruw biogas. Vervolgens kan dit biogas door middel van een warmtekracht koppeling (WKK) in elektriciteit en (rest)warmte worden omgezet, of opgewerkt worden tot groen gas. Het restproduct wordt gezien als mest en kan op het omringende land worden uitgereden. Het rendement van het opwerken naar groen gas is ongeveer 62%. Bij het omzetten van biogas middels een WKK is het elektrisch rendement laag, maar als zowel de vrijkomende mest als de (rest) warmte kan worden gebruikt, is een vergister toch aantrekkelijk.

Binnen deze studie is allereerst de potentie berekend voor co-vergisting, waarbij de reststoffen van gft-afval, gras en akkerland worden samengevoegd met rundermest. Voor de resterende potentiële reststromen van rundermest, varkensmest, pluimveemest en slib uit RWZI is de potentie voor biogas berekend aan de hand van monovergisting. De reststromen zijn gebaseerd op de CBS-gegevens.

OPBRENGST PER INSTALLATIE

Een co-vergistingsinstallatie is theoretisch simpel op te schalen door vergisters en bijbehorende voorzieningen bij te plaatsen. De schaal van een vergistingsinstallatie wordt voornamelijk bepaald door de beschikbare hoeveelheid mest, droge stof en de plaatsingsruimte voor digestaat. Daarnaast is een installatie die gekoppeld is aan de WKK enkel aantrekkelijk als de restwarmte nuttig kan worden gebruikt in de directe omgeving. In dit voorbeeld wordt gerekend met een standaardtype vergister die 505 Nm3/h ruw biogas produceert (of 315 Nm3/h groen gas). Dit is qua afmetingen te vergelijken met een bio-WKK installatie van 1,1 MWe. Dit is het type installatie dat nog kan worden toegepast onder de MER-grens. Één installatie die 8000 vollasturen draait levert daarmee per jaar 84,84 TJ/jaar.

BRONNEN

- Reststromen per gemeente (CBS statline, 2015)
- Routekaart hernieuwbaar gas (Groengas, 2014)

THERMOCHEMISCHE VERWERKING

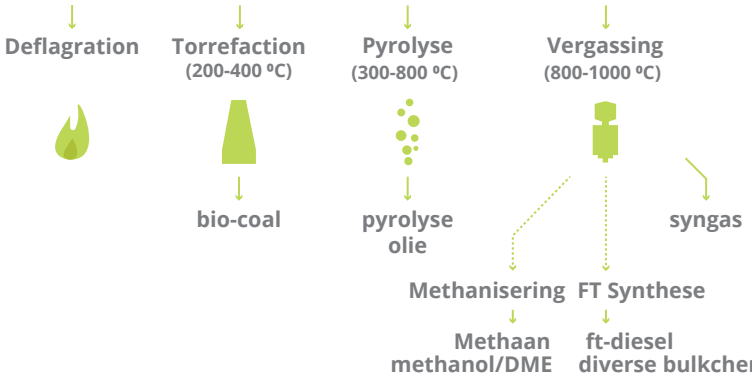

BIOCHEMISCHE VERWERKING

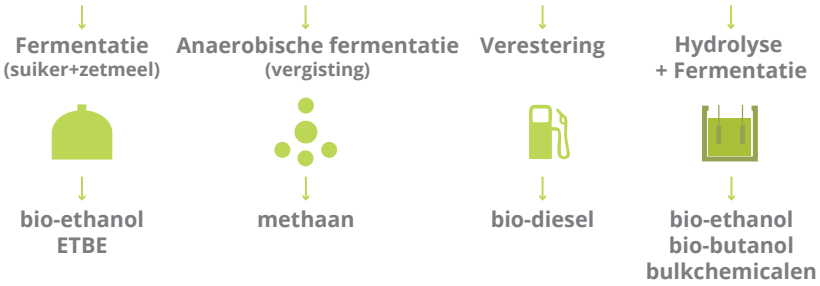

MECHANISCHE VERWERKING

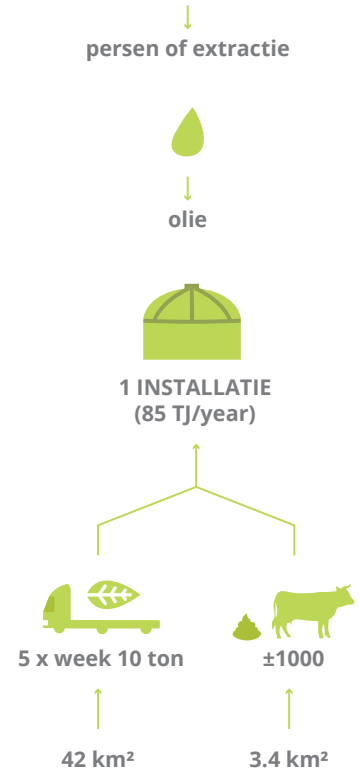

FORMS OF BIOMASS

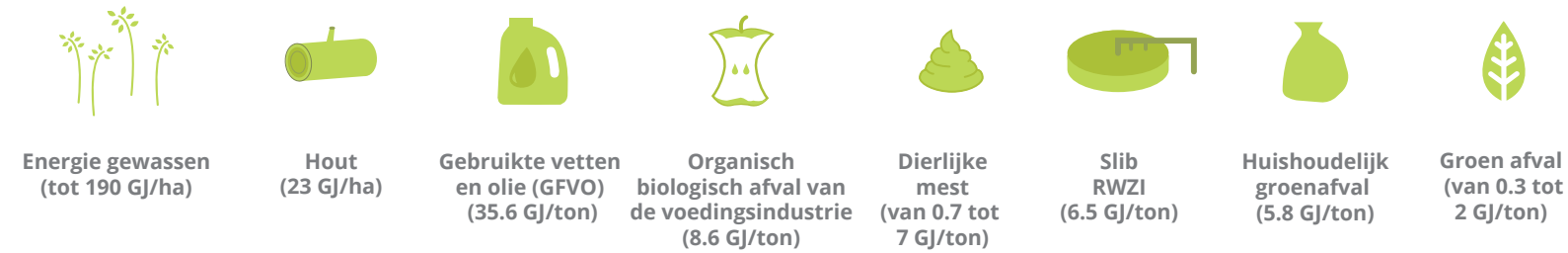

Colofon

Deze opdracht is uitgevoerd door Generation.Energy in samenwerking met Publieke Versnellers in opdracht van de Gemeente Boxtel.

Gemeente Boxtel

John van Zuijlen

Generation.Energy

Machiel Bakx
Boris Hocks
Jet ten Voorde
Vincent Peters

Publieke Versnellers

Arian van Rijssen

GENERATION
.ENERGY

Binckhorstlaan 36
2516 BE Den Haag
+31 70 2197240
info@generation.energy

Brabants Landschap | Natuurmonumenten | brabantse milieufederatie

Gemeente Boxtel
t.a.v. de Gemeenteraad en het College van Burgemeester & wethouders
Postbus 10.000
5280 DA Boxtel

GEMEENTE BOXTEL
22 JUL 2020
ovb
afd. kopie

Datum: 17 juli 2020
Betreft: reactie op concept-visie zonne- en windenergie

Geachte raadsleden, geacht College,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de concept-visie zonne- en windenergie, welke onlangs beeldvormend in de Gemeenteraad is besproken. Graag sturen wij u reeds in dit stadium een reactie op deze concept-visie.

Als natuur- en milieuorganisaties maken wij ons zorgen over de CO_2-uitstoot en daarmee gepaard gaande klimaatverandering, en zijn wij voorstander van een versnelde energietransitie van fossiele naar hernieuwbare energie. Dit zien wij als een belangrijke maatschappelijke opgave.
Energiebesparing krijgt daarbij tot nu toe in onze ogen te weinig aandacht. Voor iedere joule die bespaard wordt, hoeft 3-8 joule niet opgewekt te worden. Wij realiseren ons dat deze opgave een duidelijke ruimtelijke impact heeft, met gevolgen voor natuur en landschap. Daarom vinden wij dat natuur- en landschapsbelangen ook volwaardig moeten worden meegewogen. Een ruimtelijke afweging op regionaal niveau is daarvoor ons inziens noodzakelijk, waarvoor de RES bedoeld is. Jammer genoeg heeft de concept-RES Noordoost-Brabant tot nu toe niet die ambitie kunnen waarmaken. Een gemeentelijke ruimtelijke visie, zoals die nu voorligt, kan daarbij uiteraard een waardevolle bouwsteen zijn.
We zijn als natuur- en milieuorganisaties bij het RES-proces in Noordoost-Brabant betrokken, en hebben daar ook inbreng geleverd voor het opgestelde 'Afwegingskader Landschap'. We betrekken dat ook graag bij de voorliggende reactie op uw concept-visie.

Reactie op onderdeel windenergie

In grote lijnen delen wij de analyse die gemaakt wordt ten aanzien van windenergie. Door de ligging van de woonkernen en de aanwezigheid van verschillende grote en kleinere natuurgebieden waar plaatsing van windturbines niet mogelijk en wenselijk is, bevat het grondgebied van uw gemeente een zeer beperkte potentie voor plaatsing van windturbines.
Uw concept-visie laat echter zien dat het gebied langs de A2 ten noorden van Boxtel potentieel geschikt is voor het plaatsen van een cluster windturbines. Die conclusie delen wij niet. Graag lichten wij toe.

Allereerst is deze locatie niet opgenomen als zoekgebied voor grootschalige energieopwekking in de Concept RES Noordoost Brabant. Het idee van de regionale energiestrategie is juist dat binnen de regio gezocht wordt naar de meest geschikte locaties voor zon- en windenergie. Dat kan dus betekenen dat er gemeenten zijn zonder geschikte windlocaties, terwijl er andere gemeenten zijn waar windturbines beter passen. In het RES-proces is door onze organisaties ingebracht welke

zoekgebieden op regionale schaal naar onze mening de voorkeur hebben. Deze zijn volgens ons niet gelegen in de gemeente Boxtel. We roepen u op om, samen met de gemeenten in Noordoost Brabant, de lijn van de regionale energiestrategie te volgen, om op regionale schaal, volgens een transparant en participatief afwegingsproces, te komen tot geschikte zoekgebieden.

Het afwegingskader van de Concept RES volgend constateren wij:

1. De gemeente Boxtel ligt midden in het Nationaal Landschap Het Groene Woud. Kernkwaliteiten van dit gebied zijn het groene karakter, de kleinschalige openheid en de nog goed herkenbaar samenhangende beken, essen, kampen, bossen en heiden. Een zeer waardevol kleinschalig landschap met hoge natuur-, landschaps- en belevingswaarde.

2. In de concept-visie (pagina 42) geeft u aan dat volgens het Afwegingskader Landschap van de RES jonge heideontginningen geschikt zijn voor wind. Dit is echter een onvolledige weergave van het afwegingskader. Voor de gehele Meierij wordt aangegeven dat 'voorzichtigheid is geboden'. Opgenomen is verder dat *grootschalige* jonge heideontginningen mogelijk in aanmerking kunnen komen voor windturbines, aangezien dan de aard en schaal van het landschap min of meer aansluit bij de maatvoering van een windturbine. Voor *kleinschalige* jonge heideontginningen, zeker indien er tevens sprake is van cultuurhistorisch waardevol gebied, wordt dit echter niet zo gesteld. Daar wordt aangeven dat hier bekeken moet worden of windturbines passend zijn.

3. Het door u aangegeven zoekgebied is een zeer duidelijk voorbeeld van een kleinschalige jonge heideontginning met een hoge cultuurhistorische waarde. Het betreft een kleinschalig agrarisch landschap, waarbij de rationele ontginningsstructuur nog goed herkenbaar aanwezig is en wordt geaccentueerd door lanen en houtsingels. Vrijwel direct grenzend hieraan liggen bossen en vennen, overgaand in het beekdalen van de Dommel en de Essche Stroom. Feitelijk is het een enclave die geheel omgeven is door het Natuurnetwerk Brabant.

Uit bovenstaande volgt dat er binnen de regio Noordoost Brabant andere, en meer geschikte zoekgebieden voor windenergie zijn aan te wijzen dan gebieden in Boxtel. Denk daarbij in eerste instantie aan de grootschalige jonge heideontginningen in *open* landschappen. Daar passen windturbines met een ashoogte van ten minste 100 meter beter in verhouding tot aard en schaal van het landschap.

Wij kunnen ons, vanuit de urgentie van de energietransitie, best voorstellen dat in het kader van de RES-sen, ruimte wordt gezocht voor wind aan de randen van het Nationaal Landschap, en in de hoogdynamische zones bij de Brabantse steden.

Daarom vragen wij u om de zoekgebieden voor wind te heroverwegen en niet op te nemen in de definitieve visie.

Reactie op onderdeel zonne-energie

In de concept-visie wordt aangegeven hoeveel, waar, waar eerst en hoe zonneparken binnen de gemeente worden toegestaan. In algemene zin willen wij aangeven dat naar onze mening grondgebonden zonneparken weliswaar een (beperkte) rol kunnen spelen in de energietransitie, maar ze hebben niet onze voorkeur vanwege de grote ruimtelijke claim en de grote landschappelijke impact die er vanuit gaat. Het is daarom positief dat u de zonneladder centraal stelt in de concept-visie, en kiest voor een relatief beperkte ruimte voor grondgebonden zonneparken. We zouden

echter wel willen voorstellen dezelfde zonneladder te gebruiken als in de concept-RES is gedaan (5 treden).Daarbij hadden we ook graag gezien dat de eerste treden van de zonneladder uitgebreider en concreter aan bod zouden komen. Hoe wordt bereikt dat de nog onbenutte dakoppervlakte zo efficiënt mogelijk wordt benut voor energie-opwekking? Wij signaleren dat op het grote bedrijventerrein Ladonk nog maar een klein percentage van de daken vol ligt met zonnepanelen, daar zou meer urgentie op moeten komen.

Ten aanzien van het ruimtelijk kader kunnen wij het voor zonneparken uitsluiten van natuurgebieden, cultuurhistorische waardevolle gebieden en enkele specifiek aangegeven landschappelijk waardevolle gebieden ondersteunen. Overigens zijn in onze ogen de nog niet ingerichte delen van het Natuurnetwerk Brabant eveneens ongeschikt voor zonnevelden, conform het beleid in de provinciale Interim Omgevingsverordening. Bij de landschappelijk waardevolle gebieden is in onze ogen een aantal waardevolle landschappen vergeten, zoals de omgeving van het beekdal van de Kleine Aa (cultuurhistorisch waardevolle akkercomplexen Donders/Roond), de directe omgeving van Velder/De Mortelen, de directe omgeving van de ecologische verbindingszones Blauwhoefseloop en Sparrenrijk-Kampina en het kleinschalige landschap tussen A2 en Geelders. Wij verzoeken u deze gebieden toe te voegen als uitsluitingsgebieden. Wij constateren verder dat u ten aanzien van de beekdalen (met name de Essche Stroom) afwijkt van het Afwegingskader Landschap uit de RES door ook in het beekdal ruimte te bieden voor zonneparken. De in het afwegingskader aangegeven benadering om naast de beek ook het eerste perceel vrij te houden heeft nadrukkelijk onze voorkeur. Dit zou ook betrokken moeten worden bij aanpassing van overweging B1 (pagina 13), waar in de huidige formulering initiatieven op aan de beek grenzende gronden (vanwege de waterbergingsfunctie) juist hoger gewaardeerd worden.

Bij de 'systematiek waardering initiatieven' willen wij nog opmerken het afstandscriterium ten aanzien van de Kampina niet passend te vinden. Hoewel we uit de overwegingen opmaken dat hiervoor is gekozen om een positieve bijdrage (afname van stikstofdepositie) aan het natuurgebied te bewerkstelligen, verwachten wij dat dit maar een zeer beperkte effect kan opleveren. Daar tegenover staat dat vanuit natuur- en landschappelijke overwegingen het juist ongewenst is een zonnepark naast een natuurgebied te realiseren. Onze voorkeur gaat uit naar het gebied waarvan u zelf ook van aangeeft dat daar potentieel veel ruimte aanwezig is, namelijk het gebied waar verstedelijking afweegbaar is. Ons dringende advies is om daar te beginnen.

Wij verzoeken u bovengenoemde punten mee te nemen bij het definitief vaststellen van uw visie. Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten in een gesprek.

Met vriendelijk groet,

Mede namens de Brabantse Milieufederatie en Natuurmonumenten,

Ing. J. Baan

Directeur Brabants Landschap

Werkgroep natuur- en landschapsbeheer Boxtel

Gemeente Boxtel, t.a.v. de Gemeenteraad en het College van Burgmeester en Wethouders
Postbus 10000
5280DA Boxtel

Datum: 21 juli 2020
Onderwerp: reactie op concept-visie zonne- en windenergie

Geachte raadsleden, geacht College,

De Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel (WNLB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de concept-visie zonne-en windenergie die onlangs beeldvormend in de Gemeenteraad is besproken. Ook hebben wij kennisgenomen van de reactie op deze concept-visie van Brabants Landschap, Natuurmonumenten en de Brabantse Milieufederatie d.d. 17 juli 2020. Bij deze willen wij u laten weten dat de WNLB zich kan vinden in deze reactie en deze dan ook graag ondersteunt.

Met vriendelijke groet,

A.C. Meijdam

Secretaris WNLB

WNLB Secretariaat
De Schoonberg 6
5291 PH Gemonde
Telefoon: 073- 6895691
info@wnlb.nl

IBAN: NL45INGB0003694619
Stichting Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel
Ingeschreven bij de KvK onder nummer S84207

meewerkend boxtel

Stichting het Noordbrabants Landschap
De heer ing. J. Baan
Postbus 80
5076 ZH HAAREN

Zaaknummer	1240968	Behandeld door:	John van Zuijlen
Uw kenmerk:		Telefoonnummer:	073-5531174
		Datum	$datumond$

Onderwerp: Beantwoording reactie natuurorganisaties op Visie zonne- en windenergie Boxtel

Geachte heer Baan,

In uw brief van 17 juli 2020 geeft u een reactie op de concept Visie zonne- en windenergie Boxtel. Hierbij reageren wij op daarop. Wij zullen uw brief en deze reactie aan de gemeenteraad voorleggen, zodat zij er tijdig kennis van kunnen nemen. Verder volgt nog een uitnodiging voor een gesprek met wethouder Peter van de Wiel om deze reactie mondeling toe te kunnen lichten. Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar Natuurmonumenten, de Brabantse Milieu Federatie en de Stichting Werkgroep natuur- en landschapsbeheer Boxtel.

Opgave
U geeft aan dat in het streven naar reductie van de CO_2-uitstoot binnen de RES NOB te weinig aandacht is voor energiebesparing. Hiervoor is wel degelijk aandacht. Binnen de RES moet in 2030 11% bespaard worden op het gebruik van elektriciteit en aardgas. Dit stimuleren wij de komende jaren door gerichte acties voor inwoners en bedrijven.

In de raadsvergadering van 10 juni 2020 is de concept RES NOB vastgesteld. Dit houdt voor onze gemeente een opgave voor 2030 van 0,29 PJ (= 0,08 TWh) in aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit. Verder is het afwegingskader landschap vastgesteld als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Realistisch gezien zijn de besparingsdoelen en potentieel voor zon op dak (van woningen en bedrijven) onvoldoende om de RES doelen voor 2030 te behalen en is ook zon en wind op land noodzakelijk om de RES doelstelling te behalen.
Daarnaast heeft de RES alleen betrekking op elektriciteit en gebouwde omgeving en niet op industrie, mobiliteit en landbouw. De totale opgave is veel groter. Bovendien is de ambitie van Boxtel groter en wil zij al in 2030 energieneutraal zijn. Daarnaast kan men energiebesparing bij woningeigenaren en de benutting van het potentieel voor zon op bestaand dak alleen stimuleren en niet afdwingen. Verder is omwille van de efficiency van het elektriciteitsnetwerk en beperking van de maatschappelijke kosten een goede mix van zon en wind op land noodzakelijk om deze doelen te realiseren.

Afwegingskader landschap RES NOB
In het afwegingskader landschap is uitgegaan van één regionale opgave aan hernieuwbare elektriciteit voor de gehele regio en is op basis van landschappelijke kenmerken bepaald waar deze opgave het beste gerealiseerd kan worden. Daarin is het niet wenselijk dat er grootschalige energie via zon en wind

bezoekadres: Markt 1, Boxtel
postadres: Postbus 10.000, 5280 DA Boxtel
KvK: 17278580
tel: (0411) 65 59 11
fax: (0411) 65 52 25
BTW: NL001708958
IBAN: NL05BNGH0285001396
e-mail: gemeente@boxtel.nl
internet: www.boxtel.nl

op land wordt opgewekt in het landschap van het Groene Woud met zijn kwetsbare oude ontginningen en beekdalen.
Regionaal is echter geen overeenstemming bereikt over het uitgangspunt dat de opgave wordt ingevuld op locaties waar het landschappelijk het meest gewenst is. Dit zou inhouden dat sommige gemeenten een onevenredig groot deel van de regionale opgave moeten invullen en andere gemeenten geheel gevrijwaard worden. Hoewel dit landschappelijk gewenst is, bleek hiervoor maatschappelijk onvoldoende draagvlak.
Om de lokale resultaatverplichting te realiseren kan van dit afwegingskader landschap gemotiveerd afgeweken te worden en is in de visie een afwegingskader voor zonneparken gevormd. Daarnaast is het potentieel voor windparken in de gemeente verkend.

Windenergie
Voor windenergie zijn in het afwegingskader landschap geen zoekgebieden opgenomen in de gemeente Boxtel, omdat windenergie ongewenst is in het kleinschalige landschap van het Groene Woud. De provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) laat windparken in clusters van minimaal 3 windturbines toe langs hoofdinfrastructuur. Door benutting van de locatie langs de A2 worden andere, minder wenselijke locaties in de gemeente ontzien (in beekdalen of NNB). Samen met buurgemeenten Vught en Sint-Michielsgestel kan gekeken worden of een robuuster windpark van minimaal 5 turbines volgens het afwegingskader landschap langs de A2 mogelijk is. De analyse betreft slechts een verkenning en nader onderzoek is nodig om tot een ruimtelijke onderbouwing te komen van een mogelijk windpark. De noodzaak van het windpark wordt op regionale schaal afgewogen en die is met name afhankelijk van de invulling van de opgave op de komgronden in de regio. Daarbij moet de schaal van het windpark afgewogen worden ten opzichte van enerzijds de kleinschalige jonge heide ontginning van het Wilhelminapark en anderzijds de hoofdinfrastructuur van de A2 en dient een mogelijk windpark hierbij landschappelijk aan te sluiten.

Zonne-energie
De zonneladder met 3 treden is gebruikt, omdat deze aansluit bij de IOV en het Klimaatakkoord. De zonneladder uit het afwegingskader landschap komt daarmee overeen, alleen zijn trede 1 en 2 daarin onderverdeeld. In de IOV zijn deze gebieden duidelijk begrensd en vormen het uitgangspunt voor de visie.
Het benutten van nog onbenut dakoppervlak (zoals op Ladonk) wordt zo veel mogelijk gestimuleerd, maar de opgave is te groot om de zonneladder volgtijdelijk te beschouwen en pas zonneparken toe te staan als alle potentieel op daken is benut. Daarnaast is maar 40% van alle daken geschikt voor zonnepanelen.

Bij de bepaling van het afwegingskader voor zonneparken is rekening gehouden met de instructieregels uit de provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) en het afwegingskader landschap, dat dient als handvat. Als initiatieven voor zonneparken worden ingediend, worden deze eerst op basis van ruimtelijke kwaliteit en vervolgens op basis van maatschappelijke meerwaarde beoordeeld. Hierbij staat de zonneladder uit de IOV centraal en door voorrang te geven aan zonneparken in gebieden waar verstedelijking al afweegbaar was, worden de meest kwetsbare gebieden ontzien. Deze gebieden in trede 2 en het potentieel voor zon op daken zijn echter onvoldoende om de lokale resultaatverplichting voor 2030 te realiseren. Daarom dient ook de ruimtelijke kwaliteit van initiatieven in trede 3 beoordeeld te worden. Indien deze landschappelijk ingepast kunnen worden en er sprake is van voldoende ruimtelijke kwaliteit én maatschappelijke meerwaarde, kunnen dergelijke initiatieven toch gehonoreerd worden.

Tenslotte kunnen zonneparken het landschap aantasten, maar met een goede inpassing kunnen ze ook de biodiversiteit in een gebied vergroten. Zo biedt het Groenontwikkelfonds Brabant mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur en het opwekken van duurzame energie. Op die manier kunnen zij elkaar versterken en kan dit de landschappelijke waarden in een gebied vergroten.
De door u genoemde vergeten waardevolle landschappen (beekdal Kleine Aa, omgeving Velder/de Mortelen, EVZ Blauwhoefseloop en Sparrenrijk-Kampina en kleinschalige landschap tussen A2 en de Geelders) kunnen ontzien worden bij de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit. De WNLB is vertegenwoordigd in de Werkgroep Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel, die advies geeft aan het college over de voorkeursvolgorde van initiatieven voor zonneparken.

Door binnen trede 3 voorrang te geven aan zonneparken rondom de Kampina geeft dit boeren de mogelijkheid de stikstofdepositie structureel te verlagen. Tenslotte worden zonneparken gedurende hun levensduur niet meer bemest. Uiteraard gaat de voorkeur eerst uit naar trede 2, maar ook nabij de Kampina kunnen zonneparken met een goede landschappelijke inpassing meerwaarde hebben. In die zin is die zone passend. Tenslotte wijzen wij u er op dat op grond van de IOV zowel zonne- als windparken tijdelijke bestemmingen zijn, waarbij de oorspronkelijke bestemming blijft bestaan.

meewerkend boxtel

Uw reactie en deze beantwoording worden aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat zij die kunnen meenemen bij de vaststelling. U kunt reageren op onze beantwoording in het gesprek, waarvoor u uitgenodigd wordt.

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer J. van Zuijlen, beleidsmedewerker duurzaamheid, bereikbaar onder doorkiesnummer 073-5531174 of e-mail j.v.zuijlen@mijngemeentedichtbij.nl

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

A.E. Kraal
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester

meewerkend boxtel

Stichting het Noordbrabants Landschap
De heer ing. J. Baan
Postbus 80
5076 ZH HAAREN

Zaaknummer	1240968	Behandeld door:	John van Zuijlen
Uw kenmerk:		Telefoonnummer:	073-5531174
		Datum	$datumond$

Onderwerp: Beantwoording reactie natuurorganisaties op Visie zonne- en windenergie Boxtel

Geachte heer Baan,

In uw brief van 17 juli 2020 geeft u een reactie op de concept Visie zonne- en windenergie Boxtel. Hierbij reageren wij op daarop. Wij zullen uw brief en deze reactie aan de gemeenteraad voorleggen, zodat zij er tijdig kennis van kunnen nemen. Verder volgt nog een uitnodiging voor een gesprek met wethouder Peter van de Wiel om deze reactie mondeling toe te kunnen lichten. Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar Natuurmonumenten, de Brabantse Milieu Federatie en de Stichting Werkgroep natuur- en landschapsbeheer Boxtel.

Opgave
U geeft aan dat in het streven naar reductie van de CO_2-uitstoot binnen de RES NOB te weinig aandacht is voor energiebesparing. Hiervoor is wel degelijk aandacht. Binnen de RES moet in 2030 11% bespaard worden op het gebruik van elektriciteit en aardgas. Dit stimuleren wij de komende jaren door gerichte acties voor inwoners en bedrijven.

In de raadsvergadering van 10 juni 2020 is de concept RES NOB vastgesteld. Dit houdt voor onze gemeente een opgave voor 2030 van 0,29 PJ (= 0,08 TWh) in aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit. Verder is het afwegingskader landschap vastgesteld als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Realistisch gezien zijn de besparingsdoelen en potentieel voor zon op dak (van woningen en bedrijven) onvoldoende om de RES doelen voor 2030 te behalen en is ook zon en wind op land noodzakelijk om de RES doelstelling te behalen.
Daarnaast heeft de RES alleen betrekking op elektriciteit en gebouwde omgeving en niet op industrie, mobiliteit en landbouw. De totale opgave is veel groter. Bovendien is de ambitie van Boxtel groter en wil zij al in 2030 energieneutraal zijn. Daarnaast kan men energiebesparing bij woningeigenaren en de benutting van het potentieel voor zon op bestaand dak alleen stimuleren en niet afdwingen. Verder is omwille van de efficiency van het elektriciteitsnetwerk en beperking van de maatschappelijke kosten een goede mix van zon en wind op land noodzakelijk om deze doelen te realiseren.

Afwegingskader landschap RES NOB
In het afwegingskader landschap is uitgegaan van één regionale opgave aan hernieuwbare elektriciteit voor de gehele regio en is op basis van landschappelijke kenmerken bepaald waar deze opgave het beste gerealiseerd kan worden. Daarin is het niet wenselijk dat er grootschalige energie via zon en wind

op land wordt opgewekt in het landschap van het Groene Woud met zijn kwetsbare oude ontginningen en beekdalen.
Regionaal is echter geen overeenstemming bereikt over het uitgangspunt dat de opgave wordt ingevuld op locaties waar het landschappelijk het meest gewenst is. Dit zou inhouden dat sommige gemeenten een onevenredig groot deel van de regionale opgave moeten invullen en andere gemeenten geheel gevrijwaard worden. Hoewel dit landschappelijk gewenst is, bleek hiervoor maatschappelijk onvoldoende draagvlak.
Om de lokale resultaatverplichting te realiseren kan van dit afwegingskader landschap gemotiveerd afgeweken te worden en is in de visie een afwegingskader voor zonneparken gevormd. Daarnaast is het potentieel voor windparken in de gemeente verkend.

Windenergie
Voor windenergie zijn in het afwegingskader landschap geen zoekgebieden opgenomen in de gemeente Boxtel, omdat windenergie ongewenst is in het kleinschalige landschap van het Groene Woud. De provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) laat windparken in clusters van minimaal 3 windturbines toe langs hoofdinfrastructuur. Door benutting van de locatie langs de A2 worden andere, minder wenselijke locaties in de gemeente ontzien (in beekdalen of NNB). Samen met buurgemeenten Vught en Sint-Michielsgestel kan gekeken worden of een robuuster windpark van minimaal 5 turbines volgens het afwegingskader landschap langs de A2 mogelijk is. De analyse betreft slechts een verkenning en nader onderzoek is nodig om tot een ruimtelijke onderbouwing te komen van een mogelijk windpark. De noodzaak van het windpark wordt op regionale schaal afgewogen en die is met name afhankelijk van de invulling van de opgave op de komgronden in de regio. Daarbij moet de schaal van het windpark afgewogen worden ten opzichte van enerzijds de kleinschalige jonge heide ontginning van het Wilhelminapark en anderzijds de hoofdinfrastructuur van de A2 en dient een mogelijk windpark hierbij landschappelijk aan te sluiten.

Zonne-energie
De zonneladder met 3 treden is gebruikt, omdat deze aansluit bij de IOV en het Klimaatakkoord. De zonneladder uit het afwegingskader landschap komt daarmee overeen, alleen zijn trede 1 en 2 daarin onderverdeeld. In de IOV zijn deze gebieden duidelijk begrensd en vormen het uitgangspunt voor de visie.
Het benutten van nog onbenut dakoppervlak (zoals op Ladonk) wordt zo veel mogelijk gestimuleerd, maar de opgave is te groot om de zonneladder volgtijdelijk te beschouwen en pas zonneparken toe te staan als alle potentieel op daken is benut. Daarnaast is maar 40% van alle daken geschikt voor zonnepanelen.

Bij de bepaling van het afwegingskader voor zonneparken is rekening gehouden met de instructieregels uit de provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) en het afwegingskader landschap, dat dient als handvat. Als initiatieven voor zonneparken worden ingediend, worden deze eerst op basis van ruimtelijke kwaliteit en vervolgens op basis van maatschappelijke meerwaarde beoordeeld. Hierbij staat de zonneladder uit de IOV centraal en door voorrang te geven aan zonneparken in gebieden waar verstedelijking al afweegbaar was, worden de meest kwetsbare gebieden ontzien. Deze gebieden in trede 2 en het potentieel voor zon op daken zijn echter onvoldoende om de lokale resultaatverplichting voor 2030 te realiseren. Daarom dient ook de ruimtelijke kwaliteit van initiatieven in trede 3 beoordeeld te worden. Indien deze landschappelijk ingepast kunnen worden en er sprake is van voldoende ruimtelijke kwaliteit én maatschappelijke meerwaarde, kunnen dergelijke initiatieven toch gehonoreerd worden.

Tenslotte kunnen zonneparken het landschap aantasten, maar met een goede inpassing kunnen ze ook de biodiversiteit in een gebied vergroten. Zo biedt het Groenontwikkelfonds Brabant mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur en het opwekken van duurzame energie. Op die manier kunnen zij elkaar versterken en kan dit de landschappelijke waarden in een gebied vergroten.
De door u genoemde vergeten waardevolle landschappen (beekdal Kleine Aa, omgeving Velder/de Mortelen, EVZ Blauwhoefseloop en Sparrenrijk-Kampina en kleinschalige landschap tussen A2 en de Geelders) kunnen ontzien worden bij de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit. De WNLB is vertegenwoordigd in de Werkgroep Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel, die advies geeft aan het college over de voorkeursvolgorde van initiatieven voor zonneparken.

Door binnen trede 3 voorrang te geven aan zonneparken rondom de Kampina geeft dit boeren de mogelijkheid de stikstofdepositie structureel te verlagen. Tenslotte worden zonneparken gedurende hun levensduur niet meer bemest. Uiteraard gaat de voorkeur eerst uit naar trede 2, maar ook nabij de Kampina kunnen zonneparken met een goede landschappelijke inpassing meerwaarde hebben. In die zin is die zone passend. Tenslotte wijzen wij u er op dat op grond van de IOV zowel zonne- als windparken tijdelijke bestemmingen zijn, waarbij de oorspronkelijke bestemming blijft bestaan.

meewerkend boxtel

Uw reactie en deze beantwoording worden aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat zij die kunnen meenemen bij de vaststelling. U kunt reageren op onze beantwoording in het gesprek, waarvoor u uitgenodigd wordt.

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer J. van Zuijlen, beleidsmedewerker duurzaamheid, bereikbaar onder doorkiesnummer 073-5531174 of e-mail j.v.zuijlen@mijngemeentedichtbij.nl

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

A.E. Kraal
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1241511 Openbaar

Onderwerp

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant Noord.

Status

Besluitvormend

Voorstel

Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling.

Inleiding

In verband met het uittreden van de Nationale Politie en de gemeente Haaren is het nodig de gemeenschappelijke regeling (GR) van de Veiligheidsregio Brabant-Noord aan te passen per 1 januari 2021. Daarnaast zijn er nog enkele overige actualisaties, correcties en aanpassingen die meegenomen worden in de wijziging.

Beoogd resultaat

Op grond van artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's dient het college van burgemeester en wethouders de gemeenschappelijke regeling aan te gaan.

Argumenten

1.1 Op grond van artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's dient het college van burgemeester en wethouders de gemeenschappelijke regeling aan te gaan.

Gelet op artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet het college daarvoor wel de toestemming van de gemeenteraad krijgen. Dit geldt ook voor een wijziging van de regeling. Volgens de wettelijke bepaling kan de gemeenteraad toestemming slechts weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

1.2 Uittreden Nationale Politie

Het uittreden van de politie uit de GR is de afgelopen jaren al enkele malen aan de orde geweest. In de ambtelijke voorbereiding van het uittreden van de politie uit de gemeenschappelijke regeling werd geconstateerd dat het proces van uittreden zeer complex was. Deze complexiteit was vooral gelegen in het verkrijgen van inzicht op de financiële en fiscale consequenties van het uittreden voor wat betreft het

gemeenschappelijk meldcentrum (nu Meldkamer Oost-Brabant), voor zowel de politie als de overige deelnemers aan deze regeling.

Het moment van uittreden van de politie (eenheid Oost-Brabant) uit de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord werd uiteindelijk afhankelijk gemaakt van de inwerkingtreding van de Wijzigingswet Meldkamers en de lokale uitwerking van het landelijk convenant samenwerking Veiligheidsregio's, Politie en Openbaar Ministerie (OM). Nu per 1 juli 2020 de Wijzigingswet Meldkamers in werking is getreden is het moment daar om het uittredingsproces in gang te zetten.

1.3 Uittreden gemeente Haaren

Door de herindeling (opsplitsing) van de gemeente Haaren zal per 1 januari 2021 de huidige gemeente Haaren overgaan naar de gemeenten Oisterwijk, Vught, Boxtel en Tilburg. Als gevolg van deze herindeling zal de brandweerpost Haaren overgaan naar de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en op het grondgebied van de gemeente Oisterwijk komen te liggen. De tot 31 december 2020 in de gemeente Haaren gelegen brandweerpost Helvoirt komt per 1 januari 2021 op het grondgebied van de gemeente Vught te liggen. De voorbereiding van de taakoverdracht is sinds het tweede kwartaal van 2019 in samenwerking met de genoemde gemeenten en Veiligheidsregio in gang gezet en zal naar verwachting voor eind 2020 worden afgerond.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing,

Uitvoering

Uiterlijk 16 oktober 2020 wordt een reactie van het college verwacht. Zodra tenminste 2/3 van deelnemende rechtspersonen hebben ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling en hierbij sprake is van een 2/3 meerderheid van inwoners is de wijziging getroffen en kan deze per 1 januari 2021 in werking treden.

Communicatie

Na de toestemming van de raden en na het besluit van de colleges kunnen het Algemeen Bestuur en de Nationale Politie in hun vergadering van 4 december de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling vaststellen, zodat deze voor 1 januari 2021 bekend kan worden gemaakt. Bekendmaking vindt plaats op de daarvoor voorgeschreven wijze.

meewerkend boxtel

Raadsvoorstel

Registratienr.: 1241511 Openbaar

Boxtel, 11 augustus 2020
Burgemeester en wethouders van Boxtel,
de secretaris, de burgemeester,

A.E. Kraal R.S. van Meygaarden

Bijlagen

1) Concept wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling VRBN na wijziging per 1 januari 2021;
2) Brief BenW en Raad inzake gecorrigeerd verzoek vaststellen wijzigingsbesluit GR VRBN;
3) Voorgestelde aanpassingen gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2021;
4) Brief BenW en Raad gecorrigeerd verzoek tot vaststellen wijzigingsbesluit GR;
5) Brief instemming wijziging GR VRBN college BenW Boxtel.

Ter inzage

Niet van toepassing

Contactpersoon

Mw. J. Koppers-van der Krabben, teammanager BV-Bestuurlijke Ondersteuning,
j.koppers@mijngemeentedichtbij.nl, 073-5531120.

meewerkend boxtel

Raadsbesluit

Registratienr.: 1241511

Aanhef

De raad van de gemeente Boxtel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 augustus 2020;

Besluit

Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering 22 september 2020;

De gemeenteraad van Boxtel,

de griffier,	de voorzitter,
I.H.M. Smits	R.S. van Meygaarden

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord 2021

De colleges van de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Heusden, ’s-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught;

ieder voor zover het zijn verantwoordelijkheden aangaat;

overwegende dat:

- de Wet veiligheidsregio’s bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders uit een regio een gemeenschappelijke regeling treffen, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding veiligheidsregio;
- deze wet beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te realiseren;
- in de wet de omvang van de veiligheidsregio Brabant-Noord is bepaald en deze bestaat uit het grondgebied van de zestien deelnemende gemeenten;
- per 1 juli 2006 door de deelnemende gemeenten reeds – vooruitlopende op de Wetveiligheidsregio’s – een veiligheidsregio is gevormd;
- deze gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2011 gewijzigd is in verband met de
- regionalisering van de brandweer;
- deze gemeenschappelijke regeling per 1 juli 2013 is gewijzigd in verband met wijziging van de Wet veiligheidsregio’s;
- deze gemeenschappelijke regeling per 1 juli 2017 is gewijzigd in verband met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de gemeentelijke processen van Bevolkingszorg geen primaire verantwoordelijkheid zijn van het Openbaar Lichaam Veiligheidsregio Brabant-Noord, maar dat de deelnemende gemeenten gebruik willen maken van de veiligheidsregio als platform om te komen tot een efficiënte gezamenlijke organisatie en bekostiging van de gemeentelijke processen;
- deze gemeenschappelijke regeling opnieuw gewijzigd dient te worden in verband met het uittreden van de Nationale Politie en als gevolg van de Wijzigingswet meldkamers;

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Gemeentewet en de Politiewet 2012;

- de toestemming van de gemeenteraden van Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Heusden, ’s-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught overeenkomstig artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten:

de “Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord” te wijzigen waardoor deze als volgt komt te luiden:

Gemeenschappelijke regeling

Veiligheidsregio

Brabant-Noord

HOOFDSTUK 1 BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1 Begrippen

1. In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:
   a. WGR: Wet gemeenschappelijke regelingen
   b. WVR: Wet veiligheidsregio's
   c. PolW: Politiewet 2012
   d. regeling: deze gemeenschappelijke regeling
   e. veiligheidsregio: Veiligheidsregio Brabant-Noord
   f. het algemeen bestuur: het algemeen bestuur van de veiligheidsregio
   g. het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio
   h. de voorzitter: de voorzitter van de veiligheidsregio
   i. gemeente: aan deze regeling deelnemende gemeente
   j. Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant
   k. de brandweer: de brandweer als bedoeld in artikel 25 WVR
   l. de regionaal commandant: commandant brandweer, zoals bedoeld in artikel 25 lid 3 van de WVR
   m. de GHOR: geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio; de door het bestuur ingestelde organisatie GHOR als bedoeld in artikel 10 onder f van de WVR, als zodanig onderdeel uitmakend van de veiligheidsregio
   n. de directeur publieke gezondheid (DPG): functionaris zoals bedoeld in artikel 32 van de WVR
   o. Bevolkingszorg: de verzamelnaam van alle gemeentelijke processen in de crisisbeheersing. Het doel van Bevolkingszorg is om zo snel mogelijk, zo adequaat mogelijke zorg te verlenen aan burgers die het nodig hebben bij een ramp of crisis.
   p. Expertteams Bevolkingszorg: teams van ongeveer 5 – 15 ambtenaren in diverse functies vanuit alle verschillende gemeenten binnen Veiligheidsregio Brabant-Noord. De expertteams Bevolkingszorg nemen de voorbereiding, organisatie en uitvoering (inclusief OTO = Opleiden, Trainen en Oefenen van functionarissen) van hun eigen hoofdproces binnen Bevolkingszorg voor hun rekening. Er zijn zeven verschillende hoofdprocessen: Communicatie, Evacuatie, Omgevingszorg, Publieke Zorg, SIS (slachtofferinformatiesystematiek), Informatie en Ondersteuning.
   q. de coördinerend gemeentesecretaris: de secretaris van één van de deelnemende gemeenten, welke –uit hun midden– is aangewezen
   r. RAV: Regionale Ambulance Voorziening
   s. Hulpverlening: hulpverlening door brandweer en GHOR
   t. Meldkamer: de fysieke plaats waar de meldkamerfunctie wordt uitgevoerd. De politie heeft meldkamers, artikel 25a en 25b PolW.
   u. Meldkamerfunctie: het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen waarbij wordt gevraagd om acute inzet van brandweer, politie of Koninklijke marechaussee, en om inzet van ambulancezorg, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten
   v. LMS: Landelijke Meldkamer Samenwerking: herkenbare en zelfstandig gepositioneerde dienst binnen de politie voor het landelijk beheer van de meldkamers
   w. Regionaal coördinatiecentrum: gezamenlijk centrum van waaruit (multidisciplinair) grootschalig en bijzonder optreden kan worden gecoördineerd
   x. Operationele leiding: bevoegdheid tot het geven van bindende aanwijzingen aan commandanten van de bij de bestrijding van branden, zware ongevallen en rampen samenwerkende diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten van die diensten aangaande de wijze van uitvoering van de aan hen opgedragen taken
   y. rampenbestrijding: het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio treft met het oog op een ramp, het voorkomen en het beperken van een ramp
   z. crisisbeheersing; het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio in een crisis treft ter handhaving van de openbare orde, indien van toepassing in samenhang met de maatregelen en voorzieningen die op basis van een bij of krachtens enige andere wet toegekende bevoegdheid ter zake van een crisis worden getroffen van de gevolgen van een ramp.

aa. Sector Crisisbeheersing & rampenbestrijding: een voorziening waarbinnen op projectbasis werkzaamheden worden uitgevoerd.

2. Waar in de regeling de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, treden –voor zover relevant– in plaats van 'de gemeente', 'de raad', 'het college' en 'de burgemeester' onderscheidenlijk: ‘het openbaar lichaam', 'het Algemeen bestuur', 'het dagelijks bestuur' en 'de voorzitter'.

3. Waar in de regeling met betrekking tot personen, een mannelijk voornaamwoord of een mannelijk functionarisbegrip gebruikt wordt, worden zowel mannelijke als vrouwelijke personen bedoeld.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 2.1 Het openbaar lichaam
1. Er is een openbaar lichaam, genaamd “Veiligheidsregio Brabant-Noord”.
2. Het openbaar lichaam is een rechtspersoon en is gevestigd in de gemeente ’s-Hertogenbosch.
3. De veiligheidsregio kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 2.2 Toepassing Gemeentewet
Voor zover daarvan niet in deze regeling is afgeweken is de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op deze regeling.

HOOFDSTUK 3 DOELSTELLING, BELANGEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Artikel 3.1 Doelstelling
De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop.

Artikel 3.2 Belangen
De veiligheidsregio behartigt daartoe de belangen van de deelnemende partijen op de volgende terreinen:
a. brandweerzorg;
b. geneeskundige hulpverlening;
c. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
d. bevolkingszorg.

Artikel 3.3 Taken
1. Ter behartiging van de in artikel 3.2 genoemde belangen is de veiligheidsregio, gelet op de artikelen 10, 14, 15, 16 en 17 van de Wet veiligheidsregio’s, artikel 6, tweede lid van de Wet publieke gezondheid en artikel 25b, eerste lid van de Politiewet 2012 belast met de volgende wettelijke taken:
   a. het inventariseren van risico’s van branden, rampen en crisis;
   b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; Hiertoe behoort tevens de bevoegdheid, zoals bedoeld in artikel 61 lid 3 van de Wet Veiligheidsregio’s, om ambtenaren aan te wijzen die zijn belast met het toezicht op de brandveiligheid in het kader van artikel 3 van de Wet veiligheidsregio’s;
   c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de brandweerzorg;
   d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
   e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
   f. het instellen en in stand houden van een GHOR;

g. het voorzien in de meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening op de meldkamer;
h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f en g genoemde taken;
j. het vaststellen van het risicoprofiel;
k. het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een beleidsplan;
l. het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een crisisplan;
m. het vaststellen van rampbestrijdingsplannen voor zover dit bij Algemene maatregel van Bestuur voorgeschreven is;
n. het zorg dragen voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, als bedoeld in artikel 1 onder e Wet publieke gezondheid alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat.

2. In aanvulling op de in het eerste lid genoemde taken, kan het algemeen bestuur besluiten om tegen betaling andere taken uit te voeren of een hoger voorzieningenniveau te leveren.

Artikel 3.4 Taken brandweerzorg

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een Brandweer Brabant-Noord.
2. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft op het terrein van de brandweerzorg tot taak:
   a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; Hiertoe behoort in ieder geval:
      i. het adviseren van gemeenten over brandveiligheid in het kader van vergunningverlening;
      ii. het uitvoeren van brandveiligheidscontroles;
   b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan door brand;
   c. het feitelijk uitvoeren van de werkzaamheden terzake van de onder a en b genoemde onderwerpen alsmede terzake van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen als bedoeld in artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen;
   d. het instellen en in stand houden van een meldkamerfunctie Brandweer;
   e. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
   f. het benoemen, schorsen en ontslaan van de commandant en het overige personeel van de regionale brandweer en het vaststellen van een instructie voor het personeel;
   g. het beschikbaar stellen van personeel en materieel voor bijstandverlening;
   h. het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
   i. het voorbereiden van de organisatie voor het optreden van de brandweer in buitengewone omstandigheden en het regelen van de operationele leiding bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
   j. het verzamelen en evalueren van gegevens ten behoeve van de waarschuwing en alarmering van de bevolking in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan;
   k. het waarschuwen van de bevolking door middel van het sirenenet;
   l. het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting;
   m. de coördinatie van de bijstandverlening bedoeld onder d.;
   n. de coördinatie van de brandweerkwaliteitszorg in het werkgebied;
   o. het verzorgen van oefeningen met het oog op het optreden in groter verband;
   p. het verzorgen van opleidingen.
3. Het niveau voor de basisbrandweerzorg wordt bepaald door het Regionaal risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan en de diverse uitvoeringsplannen tezamen.

Artikel 3.5 Taken geneeskundige hulpverlening

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een organisatorisch samenwerkingsverband voor de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen: het bureau GHOR.
2. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft op het terrein van de geneeskundige hulpverlening tot taak:
   a. het instellen en in stand houden van een centrale post voor het ambulancevervoer;

b. het vaststellen van de taken van de binnen het werkgebied werkzame gezondheidsdiensten in het kader van de geneeskundige hulpverlening en de realisering daarvan;
c. het instellen en in stand houden van een organisatorisch samenwerkingsverband gericht op geneeskundige hulpverlening;
d. het zorgdragen voor onderlinge bijstand bij de uitvoering van de geneeskundige hulpverlening;
e. het instemmen met het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur publieke gezondheid door het bestuur van de GGD.
f. het stellen van regels ten aanzien van het beslissen op aanvragen van ambulancevervoer zoals bedoeld in artikel 7 lid 3 van de Wet ambulancevervoer.

Artikel 3.6 Taken meldkamerfunctie

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak en ten behoeve van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.
2. Deze meldkamerfunctie behelst het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten.
3. De veiligheidsregio Brabant-Noord is verantwoordelijk voor de organisatie, operationele aansturing en wijze van invulling van de operationele prestaties van meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak.
4. De veiligheidsregio Brabant-Noord is –zodra is vastgesteld dat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering– verantwoordelijk om binnen vijf minuten op grond van de beschikbare gegevens, een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident te geven.
5. Met betrekking tot de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de meldkamerfunctie, zoals omschreven in lid 3 en 4, hebben de Veiligheidsregio, de regionale eenheid van de politie en de regionale ambulancevoorziening een verplichting zich in te spannen voor een zo groot mogelijke integrale samenwerking op de meldkamers.

Artikel 3.7 Taken sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding.
2.De sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding heeft tot taak: het projectmatig samenwerken aan het opstellen van plannen voor het voorkomen, beperken en bestrijden van crises, rampen en ongevallen in de regio met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van de samenwerkende organisaties.

Artikel 3.8 Bevolkingszorg

1. De Veiligheidsregio faciliteert en regisseert de bevolkingszorgprocessen, zodat de gemeenten zich regionaal kunnen voorbereiden op het bestrijden van rampen en crises. Hieronder wordt tevens begrepen de advisering en ondersteuning van de coördinerend gemeentesecretaris. In de samenwerking met de gemeenten wordt uitgegaan van de volgende taakverdeling.
   a. De gemeenten nemen de basiskennis crisisbeheersing van de functionarissen van de eigen gemeente (inclusief de collegeleden) voor hun rekening;
   b. De regionale expertteams Bevolkingszorg nemen de organisatie van hun eigen hoofdproces (inclusief het OTO-traject) voor hun rekening;
   c. De Veiligheidsregio coördineert Bevolkingszorg Brabant-Noord en neemt de hoofdstructuur Bevolkingszorg en de organisatie van het proces crisiscommunicatie voor haar rekening.
2. De Veiligheidsregio geeft uitvoering aan de bovenregionale bevolkingszorgtaken.
3. De coördinerend gemeentesecretaris is ambtelijk eindverantwoordelijk voor het functioneren van de expertteams, alsmede voor de organisatie van de Hoofdstructuur Bevolkingszorg en het proces crisiscommunicatie.

HOOFDSTUK 4 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 4.1 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn van de gemeente die hij of zij vertegenwoordigt.
3. Het lidmaatschap van de ambtsopvolger vangt aan op het moment dat een lid is benoemd als burgemeester van de gemeente die hij of zij gaat vertegenwoordigen.
4. Een burgemeester wordt waargenomen op de wijze zoals is bepaald in artikel 77 en 78 van de Gemeentewet.

Artikel 4.2 Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur is bevoegd tot alle daden van regeling en bestuur nodig voor de behartiging van het belang van deze regeling en de uitoefening van de bevoegdheden van het openbaar lichaam.
2. Alle bevoegdheden in het kader van deze regeling, die niet aan een ander bestuursorgaan zijn opgedragen behoren toe aan het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.
4. Het algemeen bestuur kan in ieder geval niet overdragen de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen en wijzigen van het Risicoprofiel, het Beleidsplan en het Crisisplan;
   b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   c. het vaststellen van de bestuursrapportages en de jaarrekening;
   d. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen door strafbepalingen of bestuursdwang te handhaven;
   e. het oprichten of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan.
   f. het toetreden tot, uittreden uit of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk 12.
5. Het algemeen bestuur besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien de regeling in deze mogelijkheid voorziet en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.
6. Het besluit zoals bedoeld in lid 5 wordt niet genomen dan nadat de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
7. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast.

Artikel 4.3 Vergaderingen en besluitvorming

1. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal of zoveel vaker als de voorzitter of het dagelijks bestuur nodig oordeelt of tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de voorzitter verzoeken. De vergaderingen zijn openbaar, tenzij tenminste drie van de aanwezige leden om beslotenheid vragen of indien de voorzitter dit nodig acht.
2. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
   a. de toelating van nieuw te benoemen leden;
   b. het vaststellen en wijzigen van het Regionaal Beleidsplan en het Regionaal Crisisplan;
   c. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   d. het vaststellen van de bestuursrapportages en de jaarrekening;
   e. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen door strafbepalingen of
   f. bestuursdwang te handhaven;
   g. het oprichten of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan.
   h. het toetreden tot, uittreden uit of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk 12.
   i. de vaststelling en wijziging van de begroting en de vaststelling van de jaarrekening;

j. de vaststelling, wijziging en opheffing van deze regeling. De artikelen 19, 20, 22, 25, 26 en 28 tot en met 32 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de wet niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van overeenkomstige toepassing.

3. Het algemeen bestuur neemt besluiten met gewone meerderheid van stemmen.

Artikel 4.4 Genodigden vergaderingen algemeen bestuur

1. De leden van de Veiligheidsdirectie treden op als vaste adviseur van het algemeen bestuur en worden voor alle vergaderingen uitgenodigd.
2. De voorzitter nodigt andere functionarissen uit om als adviseur deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur, wanneer dat in het belang is van de te behandelen onderwerpen.
3. De hoofdofficier van justitie, de voorzitter van het waterschap, de politiechef voor de regionale eenheid Oost-Brabant van de Nationale Politie, de Commissaris van de Koning en het ministerie van V&J worden uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn.

HOOFDSTUK 5 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 5.1 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en 4 andere leden.
2. De leden en de plaatsvervangende leden worden aangewezen door en uit de leden van het algemeen bestuur.
3. Een (plaatsvervangend) lid dat ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur, houdt tevens op lid te zijn van het dagelijks bestuur.
4. Een (plaatsvervangend) lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen, met dien verstande dat het lidmaatschap in dat geval eindigt op het tijdstip waarop de opvolger in functie is getreden.
5. De aanwijzing ter aanvulling van een plaats in het dagelijks bestuur geschiedt in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur na het openvallen van die plaats.
6. Het algemeen bestuur kan een (plaatsvervangend) lid van het dagelijks bestuur ontslag verlenen indien dit lid niet meer het vertrouwen bezit van het algemeen bestuur.
7. Artikel 49 van de Gemeentewet is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.2 Vergaderingen

1. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar of zoveel vaker als de voorzitter nodig oordeelt, of indien tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de voorzitter verzoeken.
2. Voor de besluitvorming in het dagelijks bestuur geldt dat elk van de leden één stem heeft.
3. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De leden van de veiligheidsdirectie treden op als vaste adviseur van het dagelijks bestuur en worden voor alle vergaderingen uitgenodigd.
5. Het dagelijks bestuur kan zich in een vergadering voorts door andere adviseurs doen bijstaan.
6. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast en zendt dit aan het algemeen bestuur.
7. De artikelen 54 t/m 60 van de Gemeentewet zijn op de vergaderingen van het dagelijks bestuur van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.3 Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot:
   a. het voeren van het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. het voorbereiden en uitvoeren van beslissingen van het algemeen bestuur;
   c. het vaststellen van regels over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. het benoemen, schorsen en ontslaan van ambtenaren;
   e. het nemen van besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   f. het nemen van besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur, of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief

beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het het bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;

g. het nemen, ook alvorens besloten is tot het voeren van een rechtsgeding, van alle conservatoire maatregelen en het doen wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit;
h. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen of personen, waarmee contact voor de veiligheidsregio van belang is;
i. de zorg voor het beheer van inkomsten en uitgaven van de veiligheidsregio;
j. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding;
k. het houden van toezicht op alles wat de veiligheidsregio aangaat;
l. de zorg voor de archiefbescheiden van de veiligheidsregio en haar organen.

2. Het dagelijks bestuur oefent verder, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit, de aan het algemeen bestuur wettelijke toegekende of krachtens deze regeling toevallende bevoegdheden uit.
3. Het algemeen bestuur kan regels stellen inzake de wijze waarop het dagelijks bestuur de aan hem toegewezen taken uitvoert en bevoegdheden uitoefent.
4. Het dagelijks bestuur kan een of meer leden van het dagelijks bestuur machtigen tot uitoefening van een of meer van zijn bevoegdheden, tenzij de regeling waarop de bevoegdheid steunt zich daartegen verzet.

HOOFDSTUK 6 DE VOORZITTER

Artikel 6.1 Aanwijzing en vervanging

1. De voorzitter van de veiligheidsregio wordt overeenkomstig artikel 11, tweede lid van de Wet veiligheidsregio's bij Koninklijk Besluit benoemd.
2. De voorzitter kan uitsluitend bij Koninklijk Besluit worden geschorst en ontslagen.
3. De voorzitter is zowel voorzitter van het algemeen bestuur als van het dagelijks bestuur.
4. De voorzitter oefent alle taken uit die bij of krachtens de wet aan hem zijn opgedragen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte.
6. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.
7. Het algemeen bestuur wijst een lid uit het dagelijks bestuur aan als plaatsvervangend voorzitter van de veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 7 INSTELLEN ADVIES- EN BESTUURSCOMMISSIES

Artikel 7.1 Instellen advies- en bestuurscommissies

Het algemeen bestuur kan commissies instellen als bedoeld, en met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 24 en 25 van de WGR.

HOOFDSTUK 8 INFORMATIE EN VERANTWOORDING

Artikel 8.1 Informatie- en verantwoordingsplicht leden algemeen bestuur

1. Een lid van het algemeen bestuur geeft het orgaan dat hem heeft aangewezen ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door de veiligheidsregio Brabant-Noord gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Een lid van het algemeen bestuur geeft het orgaan dat hem heeft aangewezen de door een of meer leden van dat orgaan gevraagde inlichtingen. Schriftelijk gevraagde inlichtingen worden schriftelijk gegeven.
3. Alvorens de gevraagde inlichtingen te verstrekken kan het lid van het algemeen bestuur zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.

4. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan het college van burgemeester en wethouders voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
5. Het afleggen van verantwoording vindt plaats overeenkomstig het reglement van orde van het desbetreffende orgaan met dien verstande dat termijnen worden verdubbeld om het lid van het algemeen bestuur de gelegenheid te geven zich door het dagelijks bestuur te laten informeren. Een lid van het algemeen bestuur geeft geen inlichtingen en legt geen verantwoording af over zaken waaromtrent krachtens artikel 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen geheimhouding is opgelegd.
6. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks voor 1 juli een jaarverslag vast waarin verslag wordt gedaan over het door de veiligheidsregio Brabant-Noord gevoerde bestuur en bereikte resultaten. Het jaarverslag wordt gezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Artikel 8.2 Informatie- en verantwoordingsplicht (leden) dagelijks bestuur
1. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk de door het algemeen bestuur of door een of meer leden daarvan gevraagde inlichtingen. Schriftelijk gevraagde inlichtingen worden zo mogelijk schriftelijk gegeven.
2. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk de, door de organen van de deelnemers of een of meer leden daarvan, gevraagde inlichtingen.
3. De leden van het dagelijks bestuur leggen zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk verantwoording af aan het algemeen bestuur voor het door hen gevoerde bestuur.

Artikel 8.3 Informatie- en verantwoordingsplicht voorzitter
Het bepaalde in artikel 8.2 is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem als zodanig gevoerde bestuur.

HOOFDSTUK 9 FUNCTIES, PERSONEEL EN ORGANISATIE

Artikel 9.1 Regionaal Commandant brandweer/ directeur/ secretaris
1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een regionaal commandant brandweer die door het dagelijks bestuur wordt benoemd, geschorst en ontslagen.
2. De regionaal commandant brandweer is belast met de operationele leiding bij buitengewone omstandigheden, rampen, zware ongevallen en grootschalige incidenten of ernstige vrees daarvoor, tenzij het bevoegde gezag een andere voorziening treft.
3. De regionaal commandant brandweer vervult tevens de functie van directeur van de ambtelijke organisatie alsmede die van secretaris van het bestuur. Het dagelijks bestuur kan hiervan gemotiveerd afwijken.
4. De secretaris staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter, bij de uitoefening van hun taak terzijde.
5. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur stellen nadere regels voor de taak en de bevoegdheden van de secretaris.
6. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig.
7. De stukken die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan worden door de secretaris mede ondertekend tenzij de ondertekening door de voorzitter aan hem is opgedragen.
8. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de secretaris.

Artikel 9.2 Directeur publieke gezondheid
1. De GHOR staat onder leiding van de directeur publieke gezondheid, die directeur van de GGD Hart voor Brabant is en door het algemeen bestuur van deze GGD wordt benoemd, geschorst en ontslagen in overeenstemming met het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio.
2. De directeur publieke gezondheid is belast met de operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening.

Artikel 9.3 Overig personeel
Overig personeel in dienst van het openbaar lichaam wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het dagelijks bestuur.

Artikel 9.4 Organisatiebesluit

1. Het dagelijks bestuur stelt een organisatiebesluit vast.
2. Het organisatiebesluit bevat in ieder geval bepalingen betreffende
   a. de onderlinge verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de secretaris/directeur/regionaal commandant, de directeur publieke gezondheid en de coördinerend gemeentesecretaris.
   b. de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming en de wijze waarop daarbij een of meer adviseurs worden betrokken;
   c. de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

HOOFDSTUK 10 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 10.1 Algemene bepaling

Voor zover daarvan niet bij of krachtens de wet of deze regeling is afgeweken is op dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing Titel IV van de Gemeentewet.

Artikel 10.2 Financiële administratie, geldelijk beheer en controle

1. Het Algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Artikel 212 Gemeentewet is hierop van overeenkomstige toepassing.
2. Het Algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Het Algemeen bestuur wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. Artikel 213 Gemeentewet is hierop van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10.3 Begroting

1. In de begroting worden aangegeven de door elke aan deze regeling deelnemende rechtspersoon naar raming verschuldigde bijdrage voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De begroting vermeldt tevens de termijnen waarin de bijdrage is verschuldigd en de daarbij behorende vervaldata.
2. In de begroting wordt aangegeven in hoeverre deze bijdragen verdeeld worden naar verhouding van de inwonertallen van de in de regeling deelnemende gemeenten en/of in hoeverre een andere verdeelsleutel wordt toegepast.
3. Voor zover de in lid 2 bedoelde bijdrage berekend wordt naar verhouding van de inwonertallen, wordt uitgegaan van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden aangehouden de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

Artikel 10.4 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting jaarlijks voor 1 mei toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. De ontwerpbegroting gaat vergezeld van een meerjarenraming voor het lopende en de drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
2. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het Algemeen bestuur ter vaststelling wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks vóór 1 juli de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur daarover bericht aan de raden van de deelnemende gemeenten, zo nodig vergezeld van de vastgestelde begroting, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

6. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
7. Op wijzigingen van de begroting zijn de voorafgaande bepalingen in dit artikel van overeenkomstige toepassing tenzij die wijziging geen verhoging geeft voor de bijdrage van de gemeenten.

Artikel 10.5 Jaarrekening

1. Van de inkomsten en uitgaven van het openbaar lichaam wordt door het dagelijks bestuur over elk dienstjaar verantwoording afgelegd aan het algemeen bestuur, onder overlegging van de concept-jaarrekening met daarbij behorende bescheiden. Het dagelijks bestuur voegt daarbij een verslag van bevindingen van de accountant(s) overeenkomstig artikel 213 van de Gemeentewet.
2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de raden van de deelnemende gemeenten, aan het regionaal college en aan Gedeputeerde Staten.
4. Behoudens later in rechte gebleken onregelmatigheden, ontlast de vaststelling van de jaarrekening de leden van het dagelijks bestuur ten aanzien van het daarin verantwoorde financieel beheer.
5. In de jaarrekening wordt –overeenkomstig de in de desbetreffende begroting opgenomen verdeelsleutel– het door elk van de onderscheidenlijke rechtspersonen over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.

Artikel 10.6 Middelen

1. De deelnemers dragen er overeenkomstig de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 8 juli 1999, kenmerk FO99/U5911) zorg voor dat de Veiligheidsregio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan alle verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
2. Indien aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio blijkt dat een deelnemer weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 Gemeentewet.
3. De deelnemers verbinden zich in geval van opheffing van de Veiligheidsregio een liquiditeitsplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de deelnemers alle rechten en verplichtingen van de Veiligheidsregio over de deelnemers te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

HOOFDSTUK 11 ARCHIEFFUNCTIE EN OMBUDSFUNCTIE

Artikel 11.1 Archiefbescheiden

1. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast op de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam alsmede op het beheer daarvan en op het toezicht op het beheer.
2. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archieven.
3. De aan de uitvoering van deze zorg verbonden kosten komen voor rekening van deze regeling.

Artikel 11.2 Ombudsfunctie

De behandeling van verzoekschriften zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, vindt plaats door de ombudscommissie van de gemeente ’s-Hertogenbosch.

HOOFDSTUK 12

TOETREDEN, UITTREDEN, WIJZIGEN, OPHEFFEN

Artikel 12.1 Toetreden
Na het aangaan van deze regeling kan een bestuursorgaan alleen toetreden na instemming van het algemeen bestuur, dat de gevolgen van toetreding regelt.

Artikel 12.2 Uittreden
Na het aangaan van deze regeling kan een bestuursorgaan alleen uittreden na instemming van het algemeen bestuur, dat de gevolgen van uittreden regelt.

Artikel 12.3 Wijzigen
1. Deze regeling kan worden gewijzigd bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen.
2. Van de in het eerste lid gestelde 2/3 meerderheid is alleen sprake als hierdoor tenminste 2/3 van het aantal inwoners van de regio wordt vertegenwoordigd.

Artikel 12.4 Opheffen
1. Deze regeling kan worden opgeheven bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen.
2. Bij opheffing besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt, nadat de organen van de deelnemende gemeenten zijn gehoord, een liquidatieplan op. Daarbij kan hij van deze regeling afwijken.
3. In dit liquidatieplan wordt een regeling getroffen voor de bewaring en het toekomstig beheer van de archieven.
4. De organen van het openbaar lichaam blijven na de opheffing in functie tot dat de liquidatie volledig is voltooid.

HOOFDSTUK 13

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 13.1
1. Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd en treedt in werking per 1 januari 2021.
2. Met de inwerkingtreding van deze verordening treedt deze in de plaats van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord 2017.
3. Deze regeling kent een toelichting.
4. Deze regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord”.
5. Het bestuur van de gemeente ’s-Hertogenbosch wordt aangewezen als het gemeentebestuur zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Bernheze op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boekel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boxmeer op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boxtel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Cuijk op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Grave op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Heusden op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente ’s-Hertogenbosch op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Landerd op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Meierijstad op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Mill en Sint Hubert op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Oss op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Sint Anthonis op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Sint-Michielsgestel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Uden op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Vught op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

TOELICHTING

Deelnemende partijen
Artikel 9 van de WVR bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen voor het instellen van een openbaar lichaam met de aanduiding veiligheidsregio. De rol van de gemeenteraden is volgens de Memorie van Toelichting als volgt weergegeven. Allereerst dienen de gemeenteraden van de verschillende gemeenten op grond van artikel 1, tweede lid WGR toestemming te geven voor het treffen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kan de raad kaders stellen en is de controlerende taak van de raad geborgd via de planning- en controlcyclus. De burgemeester legt als lid van het algemeen bestuur verantwoording af aan de gemeenteraad.

Considerans
De Wet veiligheidsregio's beoogt een integrale wettelijke regeling te bieden voor de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing op lokaal en regionaal niveau evenals de kwalitatieve borging daarvan.
Artikel 2 van de WVR bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders is belast met de organisatie van:
a. de brandweerzorg;
b. de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
c. de geneeskundige hulpverlening.

Naar aanleiding van de wens hiervoor van de deelnemende gemeenten is bij deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling het programma Bevolkingszorg in de regeling opgenomen.

De bepalingen met betrekking tot de inrichting van de (ambtelijke) organisatie worden in het organisatiebesluit opgenomen. Verder zijn bevoegdheden zoveel mogelijk gebundeld per bestuursorgaan. Daarnaast zijn onderwerpen soms gesplitst of juist samengevoegd ten behoeve van een logische opbouw of naar de toelichting verplaatst.

Wijziging gemeenschappelijke regeling
Het is noodzakelijk de gemeenschappelijke regeling te wijzigen. De directe aanleiding daartoe is de inwerkingtreding van de Wijzigingswet meldkamers per 1 juli 2020. Het uittreden van de Politie is al een paar keer aan de orde geweest. In eerste instantie in 2010 op grond van de komst van de wet Veiligheidsregio's (WVR) en later in 2013 bij de nationalisering van de Politie. De uittreding van de Politie is destijds echter, in goed overleg met Politie en het ministerie van JenV, uitgesteld in verband met ons gemeenschappelijk meldcentrum. Ten gevolge van de Wijzigingswet Meldkamers is de beheersverantwoordelijkheid voor de meldkamers van Veiligheidsregio's naar de Nationale Politie overgegaan. Daarmee staat niets het uittreden van de Politie nog langer in de weg..

Dictum
De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord is in werking getreden op 1 juli 2006 en laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2017. De regeling wordt nu opnieuw gewijzigd vanwege de inwerkingtreding van de Wijzigingswet meldkamers alsmede vanwege het feit dat de gemeente Haaren wordt opgesplitst en opgaat in anderen gemeenten, waaronder gemeenten buiten het werkgebied van onze veiligheidsregio. Voorts omdat de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel inmiddels zijn samengevoegd tot de gemeente Meierijstad.

Artikel 1
- Ad e tot en met g: De verdeling in een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter is conform artikel 12 van de WGR.
- Ad j: Artikel 10 onder e van de WVR stelt dat aan het bestuur van de veiligheidsregio de taken en bevoegdheden tot het instellen en in standhouden van een brandweer wordt opgedragen.
- Ad l: Artikel 10 onder f van de WVR stelt dat aan het bestuur van de veiligheidsregio de taken en bevoegdheden tot het instellen en in stand houden van een GHOR wordt opgedragen.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 2.1 Het openbaar lichaam
Artikel 9 van de WVR bepaalt dat een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio. In artikel 8 lid 1 van de WGR is vervolgens bepaald dat dit openbaar lichaam rechtspersoonlijkheid geniet, waardoor het zelfstandig kan deelnemen aan het rechtsverkeer en bijvoorbeeld overeenkomsten kan aangaan. Voor de duidelijkheid is in deze regeling uitdrukkelijk opgenomen dat de veiligheidsregio een rechtspersoon is. Artikel 10 derde lid van de WGR bepaalt dat de plaats van vestiging en de inrichting en samenstelling van het bestuur in de regeling wordt opgenomen. De genoemde bestuursorganen maken op grond van artikel 12 van de WGR verplicht deel uit van elke gemeenschappelijke regeling.

HOOFDSTUK 3 BELANGEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Artikel 3.2 Belangen
Op grond van artikel 10 van de WGR vermeldt de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Onder belang kan worden verstaan het beleidsterrein waarop wordt samen gewerkt, waardoor het werkgebied van de gemeenschappelijke regeling wordt afgebakend. De omschrijving van de eerste drie werkgebieden haakt aan bij artikel 2 van de WVR, waarin is vastgelegd waarvoor het colleges van burgemeester en wethouders verantwoordelijkheid draagt. Door middel van de gemeenschappelijke regeling dragen ze de organisatie omtrent deze belangen over aan de veiligheidsregio.

Artikel 3.3 Taken
De in de regeling opgenomen taken zijn gebaseerd op artikel 10, 14, 15, 16 en 17 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 6, tweede lid van de Wet publieke gezondheid.

Artikel 3.5 Taken geneeskundige hulpverlening
Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft als taak het organiseren van de geneeskundige hulpverlening in de regio met het oog op zware ongevallen, rampen en crisissituaties. Hiertoe dient het bestuur een GHOR-organisatie ingericht te hebben. In Brabant-Noord heeft het bestuur de GGD opgedragen om uitvoering te geven aan de GHOR-organisatie en de daarbij horende taken. De onderliggende afspraken hierover zijn opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst. De GHOR-organisatie staat onder leiding van de directeur Publieke Gezondheid.

Artikel 3.6 Taken meldkamerfunctie
In het vierde lid staat dat de veiligheidsregio Brabant-Noord is –zodra is vastgesteld dat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering– verantwoordelijk is om binnen vijf minuten op grond van de beschikbare gegevens, een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident te geven. Deze taak is belegd in de functie van Calamiteitencoördinator.
In het vijfde lid wordt de inspanningsverplichting vastgelegd voor de hulpdiensten om integrale samenwerking op de meldkamer na te streven. Dit is in overeenstemming met de doelstelling zoals geformuleerd in artikel 3.1. De inspanningsverplichting leidt ertoe dat de hulpdiensten de mogelijkheden van samenwerking in een vroeg stadium verkennen en indien mogelijk ook benutten.

Artikel 3.7 Taken sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding
Voor een adequate hulpverlening en voorbereiding op het grootschalig optreden en de rampenbestrijding in de regio is, op bestuurlijk en operationeel niveau, samenwerking nodig. Verbetering van de samenwerking moet uitgaan van de huidige situatie en gericht zijn op haalbare ambities. In de sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding kunnen medewerkers van brandweer en GHOR (en in sommige gevallen ook politie, waterschappen, milieudiensten, nutsbedrijven, etc) projectmatig de voorbereiding van de rampenbestrijding vormgeven

Artikel 3.8 Bevolkingszorg
In dit artikel zijn de taken opgenomen op het terrein bevolkingszorg die de colleges gezamenlijk hebben belegd bij de Veiligheidsregio.

Hoofdstuk 4 Het ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 4.1. Samenstelling
Artikel 11 eerste lid van de WVR schrijft in afwijking van de WGR voor dat het bestuur van de veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Omdat het lidmaatschap van het algemeen bestuur is gekoppeld aan de functie van burgemeester, is de zittingstermijn niet gebonden aan een termijn. Het lidmaatschap eindigt bij beëindiging van het burgemeesterschap. Vervanging van leden van het algemeen bestuur vindt, gelet op de gedachte van verlengd lokaal bestuur, plaats conform de vervangingsregels in artikel 77 en 78 van de Gemeentewet. Dit artikel stelt dat:
1. Bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester wordt zijn ambt waargenomen door een door het college aan te wijzen wethouder (…).
2. Bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders wordt het ambt waargenomen door het langstzittende lid van de raad (…).

Artikel 4.2 Bevoegdheden
Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van de veiligheidsregio. Vanuit deze positie neemt het algemeen bestuur alle besluiten die betrekking hebben op de behartiging van het belang van de regeling en de uitoefening van de bevoegdheden van het openbaar lichaam, tenzij deze bij wet of deze regeling aan een ander orgaan (dagelijks bestuur of voorzitter) zijn toegekend. In het vierde lid is aangegeven over welke onderwerpen het algemeen bestuur zelf een besluit dient te nemen.

Artikel 4.3 Vergaderingen en besluitvorming
Artikel 22 tweede lid van de WGR schrijft voor dat het algemeen bestuur minimaal twee maal per jaar vergadert. De praktijk van de laatste jaren leert dat in Brabant-Noord het algemeen bestuur in de regel minimaal drie maal per jaar vergadert. In ieder geval is van belang dat de eerste vergadering in de eerste helft van het jaar zal plaatsvinden. In de eerste vergadering zullen vanwege de planning en controlcyclus het jaarverslag, de jaarrekening en de begroting op de agenda staan. De voorzitter kan naar eigen oordeel of op verzoek van twee leden van het algemeen bestuur extra vergaderingen inlassen.
Vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. Het algemeen bestuur heeft de mogelijkheid om achter gesloten deuren te vergaderen. De procedure staat beschreven in artikel 22 vierde en vijfde lid van de WGR. Verder is in deze regeling opgenomen over welke onderwerpen in het belang van de openbaarheid nooit achter gesloten deuren beraadslaagd en besloten kan worden.

In Brabant-Noord geldt dat het algemeen bestuur besluiten neem met een gewone meerderheid van stemmen. De WVR regelt dat het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Op grond van de WGR is het niet toegestaan dat de gemeenschappelijke regeling een bepaling bevat die de voorzitter een doorslaggevende stem geeft bij stakende stemmen. In artikel 11 vijfde lid van de WVR is echter opgenomen dat bij het staken van de stemmen de stem van de voorzitter de doorslag geeft.

Artikel 4.4 Genodigden vergaderingen algemeen bestuur
Op basis van de Wet veiligheidsregio's worden de hoofdofficier van justitie, de voorzitter van het waterschap, de Commissaris van de Koning en het ministerie van J&V uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn. Tevens worden de leden van de veiligheidsdirectie voor alle vergaderingen uitgenodigd en de politiechef van de regionale eenheid Oost-Brabant van de politie. Door de voorzitter kunnen ook andere functionarissen worden uitgenodigd om als adviseur aan de vergaderingen deel te nemen.

Hoofdstuk 5 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 5.1 Samenstelling
Artikel 12 eerste lid van de WGR regelt dat het bestuur van een openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en een voorzitter. De WGR bepaalt in artikel 14 eerste lid dat het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden.
In Brabant-Noord bestaat het dagelijks bestuur uit de voorzitter én vier leden van het algemeen bestuur.

Het vierde lid van het dagelijkse bestuur is de burgemeester uit Brabant-Noord die voorzitter is van de GGD Hart voor Brabant.
De zittingsperiode is gekoppeld aan het lidmaatschap van het algemeen bestuur. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft een door het algemeen bestuur aangewezen plaatsvervanger.

Het dagelijks bestuur kent geen portefeuilleverdeling maar wel een verdeling van aandachtsgebieden en actuele thema's.

Artikel 5.2 Vergaderingen
De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn in tegenstelling tot het algemeen bestuur niet openbaar. Vanuit deze optiek kunnen in het dagelijks bestuur alleen besluiten worden genomen, die te maken hebben met beheer van de organisatie. In het dagelijks bestuur gaat het niet om behartiging ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem. Het dagelijks bestuur kan zich laten bijstaan door adviseurs. De leden van de veiligheidsdirectie vormen in ieder geval de vaste adviseurs van het dagelijks bestuur.

Artikel 5.3 Bevoegdheden
De bevoegdheden van het dagelijks bestuur vloeien voort uit artikel 33b WGR.
Het dagelijks bestuur kan daarbij een portefeuilleverdeling maken of bevoegdheden in mandaat opdragen aan de algemeen directeur of andere functionarissen (art 10:3 Awb).

HOOFDSTUK 6 DE VOORZITTER

Artikel 6.1 De voorzitter
Op de voorzitter is het Besluit rechtspositie voorzitters veiligheidsregio's van toepassing.

Op basis van artikel 11, tweede lid WVR, wordt de voorzitter van de veiligheidsregio benoemd, geschorst en ontslagen bij koninklijk besluit op voordracht van de Minister van Veiligheid en Justitie.
Er is niet voor gekozen de aanwijzing van de voorzitter van de veiligheidsregio aan de regio zelf over te laten. De positie van de voorzitter van de veiligheidsregio's brengt mee dat de mogelijkheid dient te bestaan de voorzitter te ontslaan. Op de rechtspositie van de voorzitter zijn de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels van toepassing.

HOOFDSTUK 7 INSTELLEN ADVIES-BESTUURSCOMMISSIES

Instellen advies- en bestuurscommissies
Artikel 24 van de WGR regelt in het eerste lid dat het algemeen bestuur van een openbaar lichaam commissies van advies kan instellen. Artikel 84 van de Gemeentewet is daarbij van overeenkomstige toepassing. Hierin is bepaald dat de instelling vaste commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter eveneens geschiedt door het algemeen bestuur, maar dan op voorstel van het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter.

Andere commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter worden door het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

Op grond van artikel 25 van de WGR kan het algemeen bestuur ook commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen, indien althans de regeling in deze mogelijkheid voorziet.
Dit zijn de zogenaamde bestuurscommissies. Indien het algemeen bestuur van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken is daarvoor (per in te stellen bestuurscommissie) voorafgaande toestemming van de raden van elk der deelnemende gemeenten vereist. In voorkomend geval dient het algemeen bestuur de bevoegdheden en de samenstelling van een dergelijke commissie te regelen.

HOOFDSTUK 8 INFORMATIE EN VERANTWOORDING

Artikel 8.1, 8.2 en 8.3 Inlichtingen- en verantwoordingsverplichtingen
De artikelen 16 en 17 van de WGR schrijven voor dat een gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over het verstrekken van informatie en het afleggen van verantwoording. Daarbij gaat het zowel om de informatie- en verantwoordingsplicht binnen de gemeenschappelijke regeling (de relatie tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur) als om de informatie- en verantwoordingsplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de raden van de deelnemende gemeenten. Een verzoek om inlichtingen te verschaffen en/of verantwoording af te leggen kan uitsluitend worden geweigerd op de gronden vermeld in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

HOOFDSTUK 9 FUNCTIES, PERSONEEL EN ORGANISATIE

Artikel 9.1. Regionaal commandant brandweer/directeur/secretaris
De secretaris is als zodanig de eerste adviseur van het bestuur en verzorgt de coördinatie en de bewaking van de integraliteit van de ambtelijke voorstellen. De functie van secretaris wordt uit doelmatigheidsoverwegingen ingevuld in de vorm van een personele unie met de functie van regionaal commandant en die van directeur veiligheidsregio.
De regionaal commandant brandweer is tevens portefeuillehouder van de sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding. Hij stemt de uit te voeren werkzaamheden en de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming af met de leden van de veiligheidsdirectie.

Artikel 9.2 Directeur publieke gezondheid
In het tweede lid is bepaald dat de directeur publieke gezondheid is belast met de operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening. Hij wordt rechtstreeks aangesteld en aangestuurd door het algemeen bestuur van de betreffende GGD; een dergelijke positie is nodig om op bestuurlijk niveau afspraken te kunnen maken met zorginstellingen, De directeur publieke gezondheid coördineert de voorbereiding van de spoedeisende medische hulpverlening op de geneeskundige hulpverlening en stemt de maatregelen ter voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening af op de maatregelen van de andere bij de rampenbestrijding betrokken disciplines Op basis van de Wet publieke gezondheidszorg is wordt de directeur Publieke Gezondheidszorg (voorheen directeur GGD) aangewezen als directeur GHOR. Dientengevolge dient de directeur GHOR door zowel het bestuur van de Veiligheidsregio als door het bestuur van de GGD te worden aangewezen.

HOOFDSTUK 10 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 10.2 Financiële administratie, geldelijk beheer en controle
Het bestuur van de veiligheidsregio is via de Gemeentewet gedwongen een aantal verordeningen omtrent de administratie en de controle op te stellen. Het betreft de volgende verordeningen:
- het financiële beleid, financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (artikel 212);
- de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213);
- de door bestuur uit te voeren periodieke onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde beleid (artikel 213a).

Het bestuur van de veiligheidsregio draagt er verder zorg voor dat eenmaal in de drie jaar een kostenevaluatie wordt verricht en dat eenmaal in de vijf jaar een visitatie door een visitatiecommissie wordt verricht (artikel 56 lid 1 WVR).

Artikel 10.3 De begroting
In dit artikel wordt aangegeven wat de bijdrage is van de aan de regeling deelnemende rechtspersonen voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Uitgangspunt daarbij is financiële stabiliteit in meerjarenperspectief.

Artikel 10.4 Begrotingsprocedure
Om te komen tot een betere afstemming in de beleidsprocessen met de deelnemende gemeenten is een procedure voor de behandeling van de begroting ontwikkeld. Voor 1 december van het jaar verstuurt de gemeenschappelijke regeling een aankondigingsbrief aan de deelnemende gemeenten voor de behandeling van de jaardocumenten voor het daarop volgende jaar. Het streven is dat de gemeenschappelijke regeling voor 1 februari de kaders voor de programmabegroting opstelt. Na bespreking van deze kaders door het Dagelijks Bestuur wordt de nota in de eerste week van februari verzonden aan de Colleges van de deelnemende gemeenten (i.a.a. de raadsgriffiers). Doorgaans worden in de eerste week van april de kaders voor programmabegroting besproken in de Colleges en Commissies en/of Raden van de deelnemende gemeenten, afhankelijk van de in de gemeente gemaakte afspraken.
Eind maart/begin april bespreekt het Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling de kaders van de productbegroting en stelt deze, met inachtneming van de reacties van de gemeenten, vast. Voor 1 mei verzendt de gemeenschappelijke regeling de concept-programmabegroting (en jaarrekening) naar de gemeenten. De gemeenten maken uiterlijk eind juni hun zienswijze op de begroting kenbaar. Uiterlijk in de eerste week van juli stelt het Algemeen bestuur de begroting vast en verstuurt deze voor 15 juli naar het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

Artikel 10.5 De jaarrekening
Ingevolge artikel 34, derde lid WGR dient de jaarrekening door het algemeen bestuur te worden vastgesteld in het jaar volgende op het jaar waarop het betrekking heeft. Ingevolge het derde lid wordt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling en in elk geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop het betrekking heeft aan gedeputeerde staten toegezonden.

Artikel 10.6 Middelen
De genoemde geldmiddelen betreffen de normale middelen die de regio ieder jaar ter beschikking heeft. In artikel 50 van de WVR is tevens een bijstandsregeling opgenomen voor gemeenten en veiligheidsregio's die daadwerkelijk te maken krijgen met de bestrijding van een ramp. De minister kan daarvoor een extra bijdrage leveren.

HOOFDSTUK 11 ARCHIEFFUNCTIE EN OMBUDSFUNCTIE

Artikel 11.1 Archiefbescheiden
Het algemeen bestuur heeft een archiefverordening vastgesteld. Als bewaarplaats van het statisch archief is de gemeente 's-Hertogenbosch aangewezen.

Artikel 11.2 Ombudsfunctie
Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht regelt de Klachtbehandeling. Dit hoofdstuk legt het recht vast voor burgers op een onafhankelijke behandeling van bestuursorganen. Deze is ook van toepassing op de bestuursorganen van alle gemeenschappelijke regelingen. De gemeenschappelijke regelingen vallen van rechtswege onder de Nationale Ombudsman tenzij in de gemeenschappelijke regeling zelf wordt aangegeven dat externe klachten behandeld worden via een ombudsvoorziening van één van de aangesloten gemeenten. In de regeling is ervoor gekozen voor invulling van de ombudsfunctie aansluiting te zoeken bij de ombudsvoorziening van de gemeente 's-Hertogenbosch.

HOOFDSTUK 12 TOETREDEN, UITTREDEN, WIJZIGEN, OPHEFFEN
Een gemeenschappelijke regeling dient een regeling te bevatten omtrent de toetreding en uittreding (artikel 9 WGR). Op basis van artikel 9 van de WVR moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 van die wet een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een gemeente alleen kan toetreden tot of uittreden uit een gemeenschappelijke regeling als de verdeling van de gemeenten in regio's wordt gewijzigd. In dat geval zijn de gemeenten waarop de wijziging betrekking heeft zelfs verplicht om over te gaan naar een andere regeling.

Artikel 12.3 Wijzigen
Brabant-Noord kent geen gewogen stemverhoudingen tussen de deelnemende rechtspersonen. Iedere gemeente heeft één stem.
Om stagnering in de besluitvorming te voorkomen als gevolg van veto's van enkele deelnemers, geldt voor de huidige regeling reeds het principe dat de regeling alleen dan kan worden gewijzigd indien er sprake is van een 2/3 meerderheid.
Ten einde te voorkomen dat de kleine gemeenten door de grote gemeenten worden overvleugeld en vice-versa, dient bij toekomstige wijzigingen door deze meerderheid tevens 2/3 meerderheid van het aantal inwoners van de regio Brabant-Noord te worden vertegenwoordigd.
Voor de vaststelling van het aantal inwoners worden aangehouden de laatstelijk door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

Artikel 12.4 Opheffing
Op basis van artikel 9 van de WVR moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 van de WVR een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een regeling alleen kan worden opgeheven als daarmee een nieuwe regeling in werking treedt die voldoet aan de eis in de WVR

HOOFDSTUK 13 OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN
De WGR schrijft voor dat de regeling een gemeente moet aanwijzen voor het contact met de provincie. In de regeling is gekozen voor de vestigingsgemeente 's-Hertogenbosch. Deze keuze ligt voor de hand omdat de burgemeester van de gemeente 's-Hertogenbosch als voorzitter van de Veiligheidsregio al de contactpersoon is voor de Commissaris van de Koning.

VEILIGHEIDSREGIO
BRABANT-NOORD

Veiligheidsregio Brabant-Noord
Postbus 218
5201 AE 's-Hertogenbosch

T 088-0208208

College van B&W en gemeenteraad van de aangesloten gemeenten in Brabant-Noord

Datum	27 juli 2020	Behandeld door	Secretaris veiligheidsregio Bijlage 2
Onze referentie	2020-U11371	Telefoon	06-15897937
Uw referentie		E-mail	secretarisveiligheidsregioa.hellings@brwbn.nl
Zaaknummer	BBN17-23112		
Onderwerp	Gecorrigeerd verzoek tot vaststellen wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRBN		

Geacht College, Geachte raad.

Op 17 juli jl. ontving u van ons briefnr. 2020-U11338. In deze brief en de bijlagen is een kleine fout geslopen. Om deze correctie eenvoudig te verwerken vragen wij u deze brief met bijlagen als niet verzonden te beschouwen. En hiervoor in de plaats onderhavige nieuwe brief met bijlagen in behandeling te nemen.

Sedert de laatste aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (GR) per 1 januari 2017 zijn er verschillende ontwikkelingen die aanleiding geven om de GR wederom aan te passen. Het betreft:

- Uittreden Nationale Politie
- Uittreden gemeente Haaren
- Overige inhoudelijke actualisaties, correcties en aanpassingen
    - Omissie besluitvorming (betreft de toelichting op art. 12.3)
    - Samenvoegen van de functionaris gemeentelijke oriëntatie met die van de coördinerend gemeentesecretaris
    - Vervallen specifieke plicht van een eigen personele unie Bevolkingszorg voor de gemeente 's-Hertogenbosch

De inwerkingtreding van de aangepaste gemeenschappelijke regeling is voorzien op 1 januari 2021.

Procesgang

Op 1 juli jl. heeft het algemeen bestuur ingestemd met het bijgevoegde concept, dat nu aan uw college ter besluitvorming wordt voorgelegd. Een concept wijzigingsbesluit is hiervoor bijgevoegd. In de bijlage 'voorgestelde aanpassingen Gemeenschappelijke regeling' vindt u zowel een overzicht van de voorgestelde aanpassingen én de nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling na aanpassingen.
In het overleg van 4 november 2020 zal het algemeen bestuur worden geïnformeerd over de vaststelling door de colleges en de politie.

Rol gemeenteraad
Op grond van art. 1 van de WGR kunnen wijzigingen van en uittredingen uit de GR pas worden gerealiseerd na verkregen toestemming van de gemeenteraden. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Stemverhouding
Volgens Art. 12.3 van de GR VRBN kan de GR worden gewijzigd bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen. Iedere gemeente en ook de politie hebben één stem. Van de gestelde 2/3 meerderheid is alleen sprake als hierdoor tenminste 2/3 van het aantal inwoners van de regio wordt vertegenwoordigd.

Reactietermijn
Gelet op het besluitvormingsproces wordt uw college verzocht om uiterlijk op 16 oktober 2020 het concept vast te stellen. Zodra tenminste 2/3 van deelnemende rechtspersonen hebben ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling is deze getroffen. Vervolgens kan het Algemeen Bestuur op 4 november de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling vaststellen en kan deze per 1 januari 2021 in werking treden.
Bekendmaking zal plaatsvinden op de daarvoor voorgeschreven wijze.

Ik verzoek u een afschrift van uw wijzigingsbesluit te zenden aan secretarisveiligheidsregio@brwbn.nl.

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord,
namens dezen,

drs. M.J.H. van Schaijk

Bijlagen:
- Concept wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling VRBN na wijziging per 1 januari 2021, versie 27-7-2020
- Voorgestelde aanpassingen Gemeenschappelijke regeling VRBN per 1 januari 2021, versie 27-7-2020 (de wijzigingen t.o.v. 2017 zijn zichtbaar)

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord
~~2017~~2021

De colleges van de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, ~~Haaren,~~ Heusden, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught ~~en de vertegenwoordiger van de Nationale Politie voor de regionale eenheid Oost-Brabant en de colleges van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel (per 1 januari 2017 gezamenlijk opgegaan in de gemeente Meierijstad)~~;

ieder voor zover het zijn verantwoordelijkheden aangaat;

overwegende dat:

- de Wet veiligheidsregio's bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders uit een regio een gemeenschappelijke regeling treffen, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding veiligheidsregio;
- deze wet beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te realiseren;
- in de wet de omvang van de veiligheidsregio Brabant-Noord is bepaald en deze bestaat uit het grondgebied van de ~~negentien~~ zestien deelnemende gemeenten;
- per 1 juli 2006 door de deelnemende gemeenten reeds – vooruitlopende op de Wetveiligheidsregio's – een veiligheidsregio is gevormd~~, waarin door de verscheidene besturen en diensten wordt samengewerkt ten aanzien van de taken op het terrein van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding, crisisbeheersing en handhaving van de openbare orde en veiligheid~~;
- deze gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2011 gewijzigd is in verband met de
- regionalisering van de brandweer;
- deze gemeenschappelijke regeling ~~tevens~~ per 1 juli 2013 is gewijzigd ~~per 1 juli 2013~~ in verband met wijziging van de Wet veiligheidsregio's;
- deze gemeenschappelijke regeling per 1 juli 2017 is gewijzigd ~~opnieuw gewijzigd dient te worden mede~~ in verband met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de gemeentelijke processen van Bevolkingszorg geen primaire verantwoordelijkheid zijn van het Openbaar Lichaam Veiligheidsregio Brabant-Noord, maar dat de deelnemende gemeenten gebruik willen maken van de veiligheidsregio als platform om te komen tot een efficiënte gezamenlijke organisatie en bekostiging van de gemeentelijke processen;
- deze gemeenschappelijke regeling opnieuw gewijzigd dient te worden in verband met het uittreden van de Nationale Politie en als gevolg van de Wijzigingswet meldkamers;

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Gemeentewet en de Politiewet 2012~~wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Staatsblad 2014, 306)~~;

- de toestemming van de gemeenteraden van Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, ~~Haaren,~~ Heusden, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, ~~Schijndel,~~ Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, ~~Sint-Oedenrode,~~ Uden~~, Veghel~~ en Vught overeenkomstig artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten:

de "Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord" te wijzigen waardoor deze als volgt komt te luiden:

Gemeenschappelijke regeling

Veiligheidsregio

Brabant-Noord

HOOFDSTUK 1 BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1 Begrippen

1. In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:
   a. WGR: Wet gemeenschappelijke regelingen
   b. WVR: Wet veiligheidsregio's
   c. PolW: Politiewet 2012
   d. regeling: deze gemeenschappelijke regeling
   e. veiligheidsregio: Veiligheidsregio Brabant-Noord
   f. het algemeen bestuur: het algemeen bestuur van de veiligheidsregio
   g. het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio
   h. de voorzitter: de voorzitter van de veiligheidsregio
   i. gemeente: aan deze regeling deelnemende gemeente
   j. ~~regionale eenheid: de regionale eenheid Oost-Brabant van de Nationale Politie, zoals bedoeld in artikel 25 eerste lid onder a van de Politiewet 2012~~
   j. ~~de politiechef: de eenheidschef voor de regionale eenheid Oost-Brabant van de Nationale Politie, zoals bedoeld in artikel 38 van de Politiewet 2012~~
   j. Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant
   k. de brandweer: de brandweer als bedoeld in artikel 25 WVR
   l. de regionaal commandant: commandant brandweer, zoals bedoeld in artikel 25 lid 3 van de WVR
   m. de GHOR: geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio; de door het bestuur ingestelde organisatie GHOR als bedoeld in artikel 10 onder f van de WVR, als zodanig onderdeel uitmakend van de veiligheidsregio
   n. de directeur publieke gezondheid (DPG): functionaris zoals bedoeld in artikel 32 van de WVR
   o. Bevolkingszorg: de verzamelnaam van alle gemeentelijke processen in de crisisbeheersing. Het doel van Bevolkingszorg is om zo snel mogelijk, zo adequaat mogelijke zorg te verlenen aan burgers die het nodig hebben bij een ramp of crisis.
   p. Expertteams Bevolkingszorg: teams van ongeveer 5 – 15 ambtenaren in diverse functies vanuit alle verschillende gemeenten binnen Veiligheidsregio Brabant-Noord. De expertteams Bevolkingszorg nemen de voorbereiding, organisatie en uitvoering (inclusief OTO = Opleiden, Trainen en Oefenen van functionarissen) van hun eigen hoofdproces binnen Bevolkingszorg voor hun rekening. Er zijn zeven verschillende hoofdprocessen: Communicatie, Evacuatie, Omgevingszorg, Publieke Zorg, SIS (slachtofferinformatiesystematiek), Informatie en Ondersteuning.
   q. de coördinerend gemeentesecretaris: de secretaris van één van de deelnemende gemeenten, welke –uit hun midden– is aangewezen
   r. ~~de functionaris gemeentelijke oriëntatie: de door het bestuur aangewezen functionaris die belast is met een brede oriëntatie op de wensen en belangen van de deelnemende gemeenten als opdrachtgever~~
   r. RAV: Regionale Ambulance Voorziening
   s. Hulpverlening: hulpverlening door ~~politie,~~ brandweer en GHOR~~, waarbij onder hulpverlening door politie in de context van deze regeling wordt verstaan: de hulpverlening, zoals bedoeld in artikel 3 Politiewet, beperkt tot die situaties waarin sprake is van een ramp of crisis~~
   t. ~~Gemeenschappelijk meldcentrum (GMC): een facilitaire infrastructurele voorziening inclusief "112-centrale' voor het werkgebied waarvan gebruik wordt gemaakt door de regionale brandweeralarmcentrale, de meldkamer van de regionale eenheid van de politie en de meldkamer ambulancezorg en waarin het Regionaal Service Centrum van de regionale eenheid van de politie en een regionaal coördinatiecentrum is ondergebracht, als bedoeld in artikel 10 onder g van de WVR en als zodanig onderdeel uitmakend van de veiligheidsregio~~ Meldkamer: de fysieke plaats waar de meldkamerfunctie wordt uitgevoerd. De politie heeft meldkamers, artikel 25a en 25b PolW.
   u. Meldkamerfunctie: het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen waarbij wordt gevraagd om acute inzet van brandweer, politie of Koninklijke marechaussee, en om inzet van ambulancezorg, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten
   v. LMS: Landelijke Meldkamer Samenwerking: herkenbare en zelfstandig gepositioneerde dienst binnen de politie voor het landelijk beheer van de meldkamers

w. Regionaal coördinatiecentrum: gezamenlijk centrum van waaruit (multidisciplinair) grootschalig en bijzonder optreden kan worden gecoördineerd
x. Operationele leiding: bevoegdheid tot het geven van bindende aanwijzingen aan commandanten van de bij de bestrijding van branden, zware ongevallen en rampen samenwerkende diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten van die diensten aangaande de wijze van uitvoering van de aan hen opgedragen taken
y. rampenbestrijding: het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio treft met het oog op een ramp, het voorkomen en het beperken van een ramp
z. crisisbeheersing; het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio in een crisis treft ter handhaving van de openbare orde, indien van toepassing in samenhang met de maatregelen en voorzieningen die op basis van een bij of krachtens enige andere wet toegekende bevoegdheid ter zake van een crisis worden getroffen van de gevolgen van een ramp.
aa. Sector Crisisbeheersing & rampenbestrijding: een voorziening waarbinnen op projectbasis werkzaamheden worden uitgevoerd.

2. Waar in de regeling de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, treden –voor zover relevant– in plaats van 'de gemeente', 'de raad', 'het college' en 'de burgemeester' onderscheidenlijk: ‘het openbaar lichaam', 'het Algemeen bestuur', 'het dagelijks bestuur' en 'de voorzitter'.

3. Waar in de regeling met betrekking tot personen, een mannelijk voornaamwoord of een mannelijk functionarisbegrip gebruikt wordt, worden zowel mannelijke als vrouwelijke personen bedoeld.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 2.1 Het openbaar lichaam
1. Er is een openbaar lichaam, genaamd “Veiligheidsregio Brabant-Noord”.
2. Het openbaar lichaam is een rechtspersoon en is gevestigd in de gemeente ’s-Hertogenbosch.
3. De veiligheidsregio kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

~~**Artikel 2.2 Beperking deelname regionale eenheid van de politie**~~
~~De regionale eenheid van de politie neemt aan deze regeling slechts deel voor zover het betreft het gemeenschappelijk meldcentrum zoals bedoeld in artikel 3.6 en voor zover het betreft de samenwerking op het gebied van (de voorbereiding op) crisisbeheersing en rampenbestrijding binnen de sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding zoals bedoeld in artikel 3.7.~~

Artikel 2.2~~3~~ Toepassing Gemeentewet
Voor zover daarvan niet in deze regeling is afgeweken is de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op deze regeling.

HOOFDSTUK 3 DOELSTELLING, BELANGEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Artikel 3.1 Doelstelling
De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop.

Artikel 3.2 Belangen
De veiligheidsregio behartigt daartoe de belangen van de deelnemende partijen op de

volgende terreinen:
a. brandweerzorg;
b. geneeskundige hulpverlening;
c. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
d. ~~het voorzien in een gemeenschappelijke meldkamer;~~
d. bevolkingszorg.

Artikel 3.3 Taken

1. Ter behartiging van de in artikel 3.2 genoemde belangen is de veiligheidsregio, gelet op de artikelen 10, 14, 15, 16 en 17 van de Wet veiligheidsregio's, ~~en~~ artikel 6, tweede lid van de Wet publieke gezondheid en artikel 25b, eerste lid van de Politiewet 2012 belast met de volgende wettelijke taken:
   a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crisis;
   b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; Hiertoe behoort tevens de bevoegdheid, zoals bedoeld in artikel 61 lid 3 van de Wet Veiligheidsregio's, om ambtenaren aan te wijzen die zijn belast met het toezicht op de brandveiligheid in het kader van artikel 3 van de Wet veiligheidsregio's;
   c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de brandweerzorg;
   d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
   e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
   f. het instellen en in stand houden van een GHOR;
   g. het voorzien in de meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening op de meldkamer;
   h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
   i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f en g genoemde taken;
   j. het vaststellen van het risicoprofiel;
   k. het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een beleidsplan;
   l. het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een crisisplan;
   m. het vaststellen van rampbestrijdingsplannen voor zover dit bij Algemene maatregel van Bestuur voorgeschreven is;
   n. het zorg dragen voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, als bedoeld in artikel 1 onder e Wet publieke gezondheid alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat.
2. In aanvulling op de in het eerste lid genoemde taken, kan het algemeen bestuur besluiten om tegen betaling andere taken uit te voeren of een hoger voorzieningenniveau te leveren.

Artikel 3.4 Taken brandweerzorg

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een Brandweer Brabant-Noord.
2. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft op het terrein van de brandweerzorg tot taak:
   a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; Hiertoe behoort in ieder geval:
      i. het adviseren van gemeenten over brandveiligheid in het kader van vergunningverlening;
      ii. het uitvoeren van brandveiligheidscontroles;
   b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan door brand;
   c. het feitelijk uitvoeren van de werkzaamheden terzake van de onder a en b genoemde onderwerpen alsmede terzake van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen als bedoeld in artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen;
   d. het instellen en in stand houden van een ~~regionale brandweeralarmcentrale~~meldkamerfunctie Brandweer;
   e. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
   f. het benoemen, schorsen en ontslaan van de commandant en het overige personeel van de regionale brandweer en het vaststellen van een instructie voor het personeel;

g. het beschikbaar stellen van personeel en materieel voor bijstandverlening;
h. het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
i. het voorbereiden van de organisatie voor het optreden van de brandweer in buitengewone omstandigheden en het regelen van de operationele leiding bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
j. het verzamelen en evalueren van gegevens ten behoeve van de waarschuwing en alarmering van de bevolking in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan;
k. het waarschuwen van de bevolking door middel van het sirenenet;
l. het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting;
m. de coördinatie van de bijstandverlening bedoeld onder d.;
n. de coördinatie van de brandweerkwaliteitszorg in het werkgebied;
o. het verzorgen van oefeningen met het oog op het optreden in groter verband;
p. het verzorgen van opleidingen.

3. Het niveau voor de basisbrandweerzorg wordt bepaald door het Regionaal risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan en de diverse uitvoeringsplannen tezamen.

Artikel 3.5 Taken geneeskundige hulpverlening

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een organisatorisch samenwerkingsverband voor de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen: het bureau GHOR.
2. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft op het terrein van de geneeskundige hulpverlening tot taak:
   a. het instellen en in stand houden van een centrale post voor het ambulancevervoer;
   b. het vaststellen van de taken van de binnen het werkgebied werkzame gezondheidsdiensten in het kader van de geneeskundige hulpverlening en de realisering daarvan;
   c. het instellen en in stand houden van een organisatorisch samenwerkingsverband gericht op geneeskundige hulpverlening;
   d. het zorgdragen voor onderlinge bijstand bij de uitvoering van de geneeskundige hulpverlening;
   e. het instemmen met het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur publieke gezondheid door het bestuur van de GGD.
   f. het stellen van regels ten aanzien van het beslissen op aanvragen van ambulancevervoer zoals bedoeld in artikel 7 lid 3 van de Wet ambulancevervoer.

Artikel 3.6 Taken ~~gemeenschappelijk meldcentrum~~meldkamerfunctie

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord is verantwoordelijk voor het uitvoeren van ~~heeft een~~ de ~~gemeenschappelijk meldcentrum~~meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak en ten behoeve van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.
2. ~~De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft op het terrein van het gemeenschappelijk meldcentrum~~ Deze meldkamerfunctie behelst ~~tot taak~~ het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten.~~:~~
   ~~3. het beheer van het gemeenschappelijk meldcentrum dat omvat de exploitatie van het gebouw en de technische infrastructuur en het genereren van managementinformatie ten behoeve van een adequate taakuitoefening;~~
   ~~3. het aanbieden, instandhouden en doorontwikkelen van onderlinge en vernieuwende communicatie- en informatiemogelijkheden en -voorzieningen waardoor de hulpverleningsdiensten hun inzet efficiënt en effectief kunnen aansturen.~~
3. ~~De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de meldkamers is als volgt geregeld:~~
3. De veiligheidsregio Brabant-Noord is verantwoordelijk voor de organisatie, operationele aansturing en wijze van invulling van de operationele prestaties van meldkamerfunctie ten behoeve van de brandweertaak~~de meldkamer brandweer~~.
4. ~~De regionale eenheid van politie is verantwoordelijk voor de organisatie, operationele aansturing en wijze van invulling van de operationele prestaties van de meldkamer politie en het Regionaal Service Centrum (RSC).~~
4. ~~De regionale ambulancevoorziening is verantwoordelijk voor de organisatie, operationele aansturing en wijze van invulling van de operationele prestaties van de meldkamer ambulancezorg.~~

4. De veiligheidsregio Brabant-Noord is –zodra is vastgesteld dat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering– verantwoordelijk om binnen vijf minuten op grond van de beschikbare gegevens, een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident te geven.
5. Met betrekking tot de inhoudelijke verantwoordelijkheid ~~van~~ voor de meldkamer~~s~~functie, zoals omschreven in ~~het vorige~~ lid 3 en 4, hebben de Veiligheidsregio, de regionale eenheid van de politie en de regionale ambulancevoorziening een verplichting zich in te spannen voor een zo groot mogelijke integrale samenwerking op de meldkamers.

Artikel 3.7 Taken sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding.
2. De sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding heeft ~~op het terrein van het veiligheidsbureau~~ tot taak: het projectmatig samenwerken aan het opstellen van plannen voor het voorkomen, beperken en bestrijden van crises, rampen en ongevallen in de regio met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van de samenwerkende organisaties.

Artikel 3.8 Bevolkingszorg

1. De Veiligheidsregio faciliteert en regisseert de bevolkingszorgprocessen, zodat de gemeenten zich regionaal kunnen voorbereiden op het bestrijden van rampen en crises. Hieronder wordt tevens begrepen de advisering en ondersteuning van de coördinerend gemeentesecretaris. In de samenwerking met de gemeenten wordt uitgegaan van de volgende taakverdeling.
   a. De gemeenten nemen de basiskennis crisisbeheersing van de functionarissen van de eigen gemeente (inclusief de collegeleden) voor hun rekening;
   b. De regionale expertteams Bevolkingszorg nemen de organisatie van hun eigen hoofdproces (inclusief het OTO-traject) voor hun rekening;
   c. De Veiligheidsregio coördineert Bevolkingszorg Brabant-Noord en neemt de hoofdstructuur Bevolkingszorg en de organisatie van het proces crisiscommunicatie voor haar rekening.
   2. ~~De gemeente 's-Hertogenbosch maakt hierbij gebruik van een eigen personele unie die op eenzelfde wijze is ingericht, opgeleid en beoefend.~~
2. De Veiligheidsregio geeft uitvoering aan de bovenregionale bevolkingszorgtaken.
3. De coördinerend gemeentesecretaris is ambtelijk eindverantwoordelijk voor het functioneren van de expertteams, alsmede voor de organisatie van de Hoofdstructuur Bevolkingszorg en het proces crisiscommunicatie.

HOOFDSTUK 4 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 4.1 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten~~, alsmede door de vertegenwoordiger van de Nationale Politie voor de regionale eenheid Oost-Brabant~~.
2. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn van de gemeente die hij of zij vertegenwoordigt~~, alsmede zodra door de Nationale Politie een andere vertegenwoordiger wordt aangewezen~~.
3. Het lidmaatschap van de ambtsopvolger vangt aan op het moment dat een lid is benoemd als burgemeester van de gemeente die hij of zij gaat vertegenwoordigen~~, of deze als vertegenwoordiger van de Nationale Politie is aangewezen~~.
4. Een burgemeester wordt waargenomen op de wijze zoals is bepaald in artikel 77 en 78 van de Gemeentewet.

Artikel 4.2 Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur is bevoegd tot alle daden van regeling en bestuur nodig voor de behartiging van het belang van deze regeling en de uitoefening van de bevoegdheden van het openbaar lichaam.
2. Alle bevoegdheden in het kader van deze regeling, die niet aan een ander bestuursorgaan zijn opgedragen behoren toe aan het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.
4. Het algemeen bestuur kan in ieder geval niet overdragen de bevoegdheid tot:

a. het vaststellen en wijzigen van het ~~Regionaal~~ Risicoprofiel, het ~~Regionaal~~ Beleidsplan en het ~~Regionaal~~ Crisisplan;
b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
c. het vaststellen van de bestuursrapportages en de jaarrekening;
d. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen door strafbepalingen of bestuursdwang te handhaven;
e. het oprichten of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan.
f. het toetreden tot, uittreden uit of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk 12.

5. Het algemeen bestuur besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien de regeling in deze mogelijkheid voorziet en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.
6. Het besluit zoals bedoeld in lid 5 wordt niet genomen dan nadat de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
7. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast.

Artikel 4.3 Vergaderingen en besluitvorming

1. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal of zoveel vaker als de voorzitter of het dagelijks bestuur nodig oordeelt of tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de voorzitter verzoeken. De vergaderingen zijn openbaar, tenzij tenminste drie van de aanwezige leden om beslotenheid vragen of indien de voorzitter dit nodig acht.
2. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
   a. de toelating van nieuw te benoemen leden;
   b. het vaststellen en wijzigen van het Regionaal Beleidsplan en het Regionaal Crisisplan;
   c. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   d. het vaststellen van de bestuursrapportages en de jaarrekening;
   e. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen door strafbepalingen of
   f. bestuursdwang te handhaven;
   g. het oprichten of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan.
   h. het toetreden tot, uittreden uit of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk 12.
   i. de vaststelling en wijziging van de begroting en de vaststelling van de jaarrekening;
   j. de vaststelling, wijziging en opheffing van deze regeling. De artikelen 19, 20, 22, 25, 26 en 28 tot en met 32 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de wet niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur neemt besluiten met gewone meerderheid van stemmen.

Artikel 4.4 Genodigden vergaderingen algemeen bestuur

1. De leden van de Veiligheidsdirectie treden op als vaste adviseur van het algemeen bestuur en worden voor alle vergaderingen uitgenodigd.
2. De voorzitter nodigt andere functionarissen uit om als adviseur deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur, wanneer dat in het belang is van de te behandelen onderwerpen.
3. De hoofdofficier van justitie, de voorzitter van het waterschap, de politiechef voor de regionale eenheid Oost-Brabant van de Nationale Politie, de Commissaris van de Koning en het ministerie van V&J worden uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn.

HOOFDSTUK 5 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 5.1 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en 4 andere leden~~, alsmede uit de vertegenwoordiger van de Nationale Politie voor de regionale eenheid Oost-Brabant~~.
2. De leden en de plaatsvervangende leden worden aangewezen door en uit de leden van het algemeen bestuur.
3. Een (plaatsvervangend) lid dat ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur, houdt tevens op lid te zijn van het dagelijks bestuur.
4. Een (plaatsvervangend) lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen, met dien verstande dat het lidmaatschap in dat geval eindigt op het tijdstip waarop de opvolger in functie is getreden.
5. De aanwijzing ter aanvulling van een plaats in het dagelijks bestuur geschiedt in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur na het openvallen van die plaats.
6. Het algemeen bestuur kan een (plaatsvervangend) lid van het dagelijks bestuur ontslag verlenen indien dit lid niet meer het vertrouwen bezit van het algemeen bestuur.
7. Artikel 49 van de Gemeentewet is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.2 Vergaderingen

1. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar of zoveel vaker als de voorzitter nodig oordeelt, of indien tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de voorzitter verzoeken.
2. Voor de besluitvorming in het dagelijks bestuur geldt dat elk van de leden één stem heeft.
3. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De leden van de veiligheidsdirectie treden op als vaste adviseur van het dagelijks bestuur en worden voor alle vergaderingen uitgenodigd.
5. Het dagelijks bestuur kan zich in een vergadering voorts door andere adviseurs doen bijstaan.
6. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast en zendt dit aan het algemeen bestuur.
7. De artikelen 54 t/m 60 van de Gemeentewet zijn op de vergaderingen van het dagelijks bestuur van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.3 Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot:
   a. het voeren van het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. het voorbereiden en uitvoeren van beslissingen van het algemeen bestuur;
   c. het vaststellen van regels over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. het benoemen, schorsen en ontslaan van ambtenaren;
   e. het nemen van besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   f. het nemen van besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur, of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het het bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
   g. het nemen, ook alvorens besloten is tot het voeren van een rechtsgeding, van alle conservatoire maatregelen en het doen wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit;
   h. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen of personen, waarmee contact voor de veiligheidsregio van belang is;
   i. de zorg voor het beheer van inkomsten en uitgaven van de veiligheidsregio;
   j. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding;
   k. het houden van toezicht op alles wat de veiligheidsregio aangaat;
   l. de zorg voor de archiefbescheiden van de veiligheidsregio en haar organen.
2. Het dagelijks bestuur oefent verder, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit, de aan het algemeen bestuur wettelijke toegekende of krachtens deze regeling toevallende bevoegdheden uit.
3. Het algemeen bestuur kan regels stellen inzake de wijze waarop het dagelijks bestuur de aan hem toegewezen taken uitvoert en bevoegdheden uitoefent.

4. Het dagelijks bestuur kan een of meer leden van het dagelijks bestuur machtigen tot uitoefening van een of meer van zijn bevoegdheden, tenzij de regeling waarop de bevoegdheid steunt zich daartegen verzet.

HOOFDSTUK 6 DE VOORZITTER

Artikel 6.1 Aanwijzing en vervanging

1. De voorzitter van de veiligheidsregio wordt overeenkomstig artikel 11, tweede lid van de Wet veiligheidsregio's bij Koninklijk Besluit benoemd.
2. De voorzitter kan uitsluitend bij Koninklijk Besluit worden geschorst en ontslagen.
3. De voorzitter is zowel voorzitter van het algemeen bestuur als van het dagelijks bestuur.
4. De voorzitter oefent alle taken uit die bij of krachtens de wet aan hem zijn opgedragen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte.
6. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.
7. Het algemeen bestuur wijst een lid uit het dagelijks bestuur aan als plaatsvervangend voorzitter van de veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 7 INSTELLEN ADVIES- EN BESTUURSCOMMISSIES

Artikel 7.1 Instellen advies- en bestuurscommissies

Het algemeen bestuur kan commissies instellen als bedoeld, en met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 24 en 25 van de WGR.

HOOFDSTUK 8 INFORMATIE EN VERANTWOORDING

Artikel 8.1 Informatie- en verantwoordingsplicht leden algemeen bestuur

1. Een lid van het algemeen bestuur geeft het orgaan dat hem heeft aangewezen ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door de veiligheidsregio Brabant-Noord gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Een lid van het algemeen bestuur geeft het orgaan dat hem heeft aangewezen de door een of meer leden van dat orgaan gevraagde inlichtingen. Schriftelijk gevraagde inlichtingen worden schriftelijk gegeven.
3. Alvorens de gevraagde inlichtingen te verstrekken kan het lid van het algemeen bestuur zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.
4. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan het college van burgemeester en wethouders voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
5. Het afleggen van verantwoording vindt plaats overeenkomstig het reglement van orde van het desbetreffende orgaan met dien verstande dat termijnen worden verdubbeld om het lid van het algemeen bestuur de gelegenheid te geven zich door het dagelijks bestuur te laten informeren. Een lid van het algemeen bestuur geeft geen inlichtingen en legt geen verantwoording af over zaken waaromtrent krachtens artikel 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen geheimhouding is opgelegd.
6. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks voor 1 juli een jaarverslag vast waarin verslag wordt gedaan over het door de veiligheidsregio Brabant-Noord gevoerde bestuur en bereikte resultaten. Het jaarverslag wordt gezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten ~~en aan de regionale eenheid van politie Oost-Brabant~~.

Artikel 8.2 Informatie- en verantwoordingsplicht (leden) dagelijks bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk de door het algemeen bestuur of door een of meer leden daarvan gevraagde inlichtingen. Schriftelijk gevraagde inlichtingen worden zo mogelijk schriftelijk gegeven.
2. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk de, door de organen van de deelnemers of een of meer leden daarvan, gevraagde inlichtingen.

3. De leden van het dagelijks bestuur leggen zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk verantwoording af aan het algemeen bestuur voor het door hen gevoerde bestuur.

Artikel 8.3 Informatie- en verantwoordingsplicht voorzitter
Het bepaalde in artikel 8.2 is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem als zodanig gevoerde bestuur.

HOOFDSTUK 9 FUNCTIES, PERSONEEL EN ORGANISATIE

Artikel 9.1 Regionaal Commandant brandweer/ directeur/ secretaris
1. De veiligheidsregio Brabant-Noord heeft een regionaal commandant brandweer die door het dagelijks bestuur wordt benoemd, geschorst en ontslagen.
2. De regionaal commandant brandweer is belast met de operationele leiding bij buitengewone omstandigheden, rampen, zware ongevallen en grootschalige incidenten of ernstige vrees daarvoor, tenzij het bevoegde gezag een andere voorziening treft.
3. De regionaal commandant brandweer vervult tevens de functie van directeur van de ambtelijke organisatie alsmede die van secretaris van het bestuur. Het dagelijks bestuur kan hiervan gemotiveerd afwijken.
4. De secretaris staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter, bij de uitoefening van hun taak terzijde.
5. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur stellen nadere regels voor de taak en de bevoegdheden van de secretaris.
6. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig.
7. De stukken die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan worden door de secretaris mede ondertekend tenzij de ondertekening door de voorzitter aan hem is opgedragen.
8. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de secretaris.

Artikel 9.2 Directeur publieke gezondheid
1. De GHOR staat onder leiding van de directeur publieke gezondheid, die directeur van de GGD Hart voor Brabant is en door het algemeen bestuur van deze GGD wordt benoemd, geschorst en ontslagen in overeenstemming met het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio.
2. De directeur publieke gezondheid is belast met de operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening.

~~**Artikel 9.3 Politiechef**~~
~~De politiechef van de regionale eenheid Oost-Brabant is belast met de uitvoering van taken, zoals bedoeld in artikel 3.6, lid 2.~~

Artikel 9.3 Overig personeel
Overig personeel in dienst van het openbaar lichaam wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het dagelijks bestuur.

Artikel 9.4 Organisatiebesluit
1. Het dagelijks bestuur stelt een organisatiebesluit vast.
2. Het organisatiebesluit bevat in ieder geval bepalingen betreffende
   a. de onderlinge verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de secretaris/directeur/regionaal commandant, de directeur publieke gezondheid~~, de politiechef~~,en de coördinerend gemeentesecretaris ~~en de functionaris gemeentelijke oriëntatie~~.
   b. de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming en de wijze waarop daarbij een of meer adviseurs worden betrokken;
   c. de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

HOOFDSTUK 10 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 10.1 Algemene bepaling
Voor zover daarvan niet bij of krachtens de wet of deze regeling is afgeweken is op dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing Titel IV van de Gemeentewet.

Artikel 10.2 Financiële administratie, geldelijk beheer en controle
1. Het Algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Artikel 212 Gemeentewet is hierop van overeenkomstige toepassing.
2. Het Algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Het Algemeen bestuur wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. Artikel 213 Gemeentewet is hierop van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10.3 Begroting
1. In de begroting worden aangegeven de door elke aan deze regeling deelnemende rechtspersoon naar raming verschuldigde bijdrage voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De begroting vermeldt tevens de termijnen waarin de bijdrage is verschuldigd en de daarbij behorende vervaldata.
2. In de begroting wordt aangegeven in hoeverre deze bijdragen verdeeld worden naar verhouding van de inwonertallen van de in de regeling deelnemende gemeenten en/of in hoeverre een andere verdeelsleutel wordt toegepast.
3. Voor zover de in lid 2 bedoelde bijdrage berekend wordt naar verhouding van de inwonertallen, wordt uitgegaan van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden aangehouden de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

~~Voor zover de bijdragen bedoeld in lid 1 betrekking hebben op de kosten van het gemeenschappelijk meldcentrum worden deze naar rato verdeeld over de al dan niet in de regeling deelnemende rechtspersonen die functioneel verantwoordelijk zijn voor de onderscheidenlijke functies.~~

~~De aan de meldkamer ambulancezorg toe te rekenen kosten worden in rekening gebracht bij de regionale ambulancevoorziening.~~

Artikel 10.4 Begrotingsprocedure
1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting jaarlijks voor 1 mei toe aan de raden van de deelnemende gemeenten ~~en aan de regionale eenheid van de politie~~. De ontwerpbegroting gaat vergezeld van een meerjarenraming voor het lopende en de drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
2. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten ~~en vertegenwoordiger van de regionale eenheid van de politie~~ kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het Algemeen bestuur ter vaststelling wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks vóór 1 juli de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur daarover bericht aan de raden van de deelnemende gemeenten ~~en regionale eenheid van de politie~~, zo nodig vergezeld van de vastgestelde begroting, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
6. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
7. Op wijzigingen van de begroting zijn de voorafgaande bepalingen in dit artikel van overeenkomstige toepassing tenzij die wijziging geen verhoging geeft voor de bijdrage van de gemeenten ~~en/of de regionale eenheid van de politie~~.

Artikel 10.5 Jaarrekening

1. Van de inkomsten en uitgaven van het openbaar lichaam wordt door het dagelijks bestuur over elk dienstjaar verantwoording afgelegd aan het algemeen bestuur, onder overlegging van de concept-jaarrekening met daarbij behorende bescheiden. Het dagelijks bestuur voegt daarbij een verslag van bevindingen van de accountant(s) overeenkomstig artikel 213 van de Gemeentewet.
2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de raden van de deelnemende gemeenten, aan het regionaal college en aan Gedeputeerde Staten.
4. Behoudens later in rechte gebleken onregelmatigheden, ontlast de vaststelling van de jaarrekening de leden van het dagelijks bestuur ten aanzien van het daarin verantwoorde financieel beheer.
5. In de jaarrekening wordt –overeenkomstig de in de desbetreffende begroting opgenomen verdeelsleutel– het door elk van de onderscheidenlijke rechtspersonen over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.

Artikel 10.6 Middelen

1. De deelnemers dragen er overeenkomstig de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 8 juli 1999, kenmerk FO99/U5911) zorg voor dat de Veiligheidsregio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan alle verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
2. Indien aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio blijkt dat een deelnemer weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 Gemeentewet.
3. De deelnemers verbinden zich in geval van opheffing van de Veiligheidsregio een liquiditeitsplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de deelnemers alle rechten en verplichtingen van de Veiligheidsregio over de deelnemers te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

HOOFDSTUK 11 ARCHIEFFUNCTIE EN OMBUDSFUNCTIE

Artikel 11.1 Archiefbescheiden

1. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast op de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam alsmede op het beheer daarvan en op het toezicht op het beheer.
2. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archieven.
3. De aan de uitvoering van deze zorg verbonden kosten komen voor rekening van deze regeling.

Artikel 11.2 Ombudsfunctie

De behandeling van verzoekschriften zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, vindt plaats door de ombudscommissie van de gemeente ’s-Hertogenbosch.

HOOFDSTUK 12

TOETREDEN, UITTREDEN, WIJZIGEN, OPHEFFEN

Artikel 12.1 Toetreden

Na het aangaan van deze regeling kan een bestuursorgaan alleen toetreden na instemming van het algemeen bestuur, dat de gevolgen van toetreding regelt.

Artikel 12.2 Uittreden

Na het aangaan van deze regeling kan een bestuursorgaan alleen uittreden na instemming van het algemeen bestuur, dat de gevolgen van uittreden regelt.

Artikel 12.3 Wijzigen

1. Deze regeling kan worden gewijzigd bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen.
2. Van de in het eerste lid gestelde 2/3 meerderheid is alleen sprake als hierdoor tenminste 2/3 van het aantal inwoners van de regio wordt vertegenwoordigd.

Artikel 12.4 Opheffen

1. Deze regeling kan worden opgeheven bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen.
2. Bij opheffing besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt, nadat de organen van de deelnemende gemeenten ~~en de regionale eenheid van de politie~~ zijn gehoord, een liquidatieplan op. Daarbij kan hij van deze regeling afwijken.
3. In dit liquidatieplan wordt een regeling getroffen voor de bewaring en het toekomstig beheer van de archieven.
4. De organen van het openbaar lichaam blijven na de opheffing in functie tot dat de liquidatie volledig is voltooid.

HOOFDSTUK 13

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 13.1

1. Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd en treedt in werking per 1 januari ~~2017~~2021.
2. Met de inwerkingtreding van deze verordening treedt deze in de plaats van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord 2017.
3. Deze regeling kent een toelichting.
4. Deze regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord”.
5. Het bestuur van de gemeente ’s-Hertogenbosch wordt aangewezen als het gemeentebestuur zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Bernheze op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boekel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boxmeer op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Boxtel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Cuijk op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Grave op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

~~Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Haaren op <datum>.~~
~~De secretaris, De burgemeester.~~

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Heusden op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente ’s-Hertogenbosch op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Landerd op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Meierijstad op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Mill en Sint Hubert op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Oss op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Sint Anthonis op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Sint-Michielsgestel op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Uden op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

Aldus vastgesteld door het college van de gemeente Vught op <datum>.
De secretaris, De burgemeester.

~~Aldus vastgesteld door de Nationale Politie op <datum>.~~
~~De eenheidschef voor de regionale eenheid Oost-Brabant.~~

TOELICHTING

Deelnemende partijen
Artikel 9 van de WVR bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen voor het instellen van een openbaar lichaam met de aanduiding veiligheidsregio. De rol van de gemeenteraden is volgens de Memorie van Toelichting als volgt weergegeven. Allereerst dienen de gemeenteraden van de verschillende gemeenten op grond van artikel 1, tweede lid WGR toestemming te geven voor het treffen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kan de raad kaders stellen en is de controlerende taak van de raad geborgd via de planning- en controlcyclus. De burgemeester legt als lid van het algemeen bestuur verantwoording af aan de gemeenteraad.
~~In de Brabant-Noord is de Politie sinds 2006 deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling. Hoewel het wettelijk kader aangeeft aan dat alleen door de deelnemende gemeenten een gemeenschappelijke regeling kan worden aangegaan -en dat terzake van de samenwerking met de Politie een convenant moet worden aangegaan- is het huidig bestuurlijk standpunt dat de Politie vooralsnog niet uittreedt uit de gemeenschappelijke regeling vanwege het belang in het Gemeenschappelijk Meldcentrum.~~

Considerans
De Wet veiligheidsregio's beoogt een integrale wettelijke regeling te bieden voor de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing op lokaal en regionaal niveau evenals de kwalitatieve borging daarvan.
Artikel 2 van de WVR bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders is belast met de organisatie van:
a. de brandweerzorg;
b. de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
c. de geneeskundige hulpverlening.

Naar aanleiding van de wens hiervoor van de deelnemende gemeenten is bij deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling het programma Bevolkingszorg in de regeling opgenomen.

De bepalingen met betrekking tot de inrichting van de (ambtelijke) organisatie worden in het organisatiebesluit opgenomen. Verder zijn bevoegdheden zoveel mogelijk gebundeld per bestuursorgaan. Daarnaast zijn onderwerpen soms gesplitst of juist samengevoegd ten behoeve van een logische opbouw of naar de toelichting verplaatst.

Wijziging gemeenschappelijke regeling
Het is noodzakelijk de gemeenschappelijke regeling te wijzigen. De directe aanleiding daartoe is de inwerkingtreding van de Wijzigingswet meldkamers per 1 juli 2020. Het uittreden van de Politie is al een paar keer aan de orde geweest. In eerste instantie in 2010 op grond van de komst van de wet Veiligheidsregio's (WVR) en later in 2013 bij de nationalisering van de Politie. De uittreding van de Politie is destijds echter, in goed overleg met Politie en het ministerie van JenV, uitgesteld in verband met ons gemeenschappelijk meldcentrum. Ten gevolge van de Wijzigingswet Meldkamers is de beheersverantwoordelijkheid voor de meldkamers van Veiligheidsregio's naar de Nationale Politie overgegaan. Daarmee staat niets het uittreden van de Politie nog langer in de weg. ~~de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: WGR) die op 1 januari 2015 in werking is getreden met een overgangsperiode van één jaar. Door deze wijziging komt de WGR zelfstandiger te staan ten opzichte van de Gemeentewet. Sinds de invoering van de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 ging men ten aanzien van het functioneren van gemeenschappelijke regelingen nog steeds uit van de Gemeentewet zoals die gold tot 2002. Dat leverde vaak moeilijke toepassings- en uitlegsituaties op.~~
~~Door de wijziging van de WGR is die situatie nu recht getrokken. Dat wil overigens niet zeggen dat de wijze van samenstelling en functioneren van de bestuursorganen van een gemeenschappelijke regeling die een openbaar lichaam is in de zin van artikel 8, lid 1 WGR, zoals de Veiligheidsregio Brabant-Noord nu dualistisch is geworden. Dit blijft in een dergelijke gemeenschappelijke regeling nog steeds monistisch. Zo worden bijvoorbeeld de leden van het dagelijks bestuur door en vanuit het midden van het algemeen bestuur benoemd~~.

Dictum
De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord is in werking getreden op 1 juli 2006 en laatstelijk gewijzigd per 1 ~~juli~~ januari ~~2013~~2017. De regeling wordt nu opnieuw gewijzigd

vanwege de inwerkingtreding van ~~aanpassingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen~~de Wijzigingswet meldkamers alsmede vanwege ~~de wens van de deelnemende gemeenten om het onderdeel Bevolkingszorg vast te leggen~~het feit dat de gemeente Haaren wordt opgesplitst en opgaat in anderen gemeenten, waaronder gemeenten buiten het werkgebied van onze veiligheidsregio. Voorts omdat de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel inmiddels zijn samengevoegd tot de gemeente Meierijstad~~Lith en Maasdonk inmiddels opgeheven zijn~~.

Artikel 1

- Ad e tot en met g: De verdeling in een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter is conform artikel 12 van de WGR.
- Ad j~~l~~: Artikel 10 onder e van de WVR stelt dat aan het bestuur van de veiligheidsregio de taken en bevoegdheden tot het instellen en in standhouden van een brandweer wordt opgedragen.
- Ad l~~n~~: Artikel 10 onder f van de WVR stelt dat aan het bestuur van de veiligheidsregio de taken en bevoegdheden tot het instellen en in stand houden van een GHOR wordt opgedragen.

~~Ad u: Artikel 10 onder g van de WVR stelt dat het bestuur van de veiligheidsregio moet voorzien in een meldkamerfunctie. Artikel 35 van de WVR bepaalt dat het bestuur de beschikking heeft over een gemeenschappelijke meldkamer die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur of door het bestuur van een andere veiligheidsregio ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak.~~

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 2.1 Het openbaar lichaam

Artikel 9 van de WVR bepaalt dat een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio. In artikel 8 lid 1 van de WGR is vervolgens bepaald dat dit openbaar lichaam rechtspersoonlijkheid geniet, waardoor het zelfstandig kan deelnemen aan het rechtsverkeer en bijvoorbeeld overeenkomsten kan aangaan. Voor de duidelijkheid is in deze regeling uitdrukkelijk opgenomen dat de veiligheidsregio een rechtspersoon is. Artikel 10 derde lid van de WGR bepaalt dat de plaats van vestiging en de inrichting en samenstelling van het bestuur in de regeling wordt opgenomen. De genoemde bestuursorganen maken op grond van artikel 12 van de WGR verplicht deel uit van elke gemeenschappelijke regeling.

~~**Artikel 2.2 Beperking deelname regionale eenheid van politie**~~

~~Dit artikel geeft aan dat de verantwoordelijkheid van de politie zich beperkt tot de beheersfunctie van het Gemeenschappelijke Meldcentrum en de samenwerking op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing.~~

HOOFDSTUK 3 BELANGEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Artikel 3.2 Belangen

Op grond van artikel 10 van de WGR vermeldt de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Onder belang kan worden verstaan het beleidsterrein waarop wordt samen gewerkt, waardoor het werkgebied van de gemeenschappelijke regeling wordt afgebakend. De omschrijving van de eerste drie werkgebieden haakt aan bij artikel 2 van de WVR, waarin is vastgelegd waarvoor het colleges van burgemeester en wethouders verantwoordelijkheid draagt. Door middel van de gemeenschappelijke regeling dragen ze de organisatie omtrent deze belangen over aan de veiligheidsregio.

Artikel 3.3 Taken

De in de regeling opgenomen taken zijn gebaseerd op artikel 10, 14, 15, 16 en 17 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 6, tweede lid van de Wet publieke gezondheid.
~~Hierbij is het volgende van belang.~~

Artikel 3.5 Taken geneeskundige hulpverlening

Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft als taak het organiseren van de geneeskundige hulpverlening in de regio met het oog op zware ongevallen, rampen en crisissituaties. Hiertoe dient het bestuur een GHOR-organisatie ingericht te hebben. In Brabant-Noord heeft het bestuur de GGD opgedragen om uitvoering te geven aan de GHOR-organisatie en de daarbij horende taken. De onderliggende afspraken hierover zijn opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst. De GHOR-organisatie staat onder leiding van de directeur Publieke Gezondheid.

Artikel 3.6 Taken ~~meldkamerfunctiegemeenschappelijke meldcentrum~~

~~In het convenant van 17 april 2002 met het Dagelijks Bestuur van de Politieregio Brabant-Noord is overeengekomen dat de politie zorgdraagt voor het beheer van het gemeenschappelijk meldcentrum, zijnde de exploitatie van het gebouw en de technische infrastructuur en het genereren van management-informatie ten behoeve van een adequate taakuitoefening. Daarnaast betreft het: het aanbieden, instandhouden en doorontwikkelen van onderlinge en vernieuwende communicatie- en informatiemogelijkheden en- voorzieningen waardoor de hulpverleningsdiensten hun inzet efficiënt en effectief kunnen aansturen.~~

~~De verantwoordelijkheid voor de organisatie, operationele aansturing en wijze van invulling van operationele prestaties ligt in de lijn van de verschillende moederorganisaties. Ingeval van de meldkamer brandweer is dat het bestuur van de veiligheidsregio.~~

In het vierde lid staat dat de veiligheidsregio Brabant-Noord is –zodra is vastgesteld dat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering– verantwoordelijk is om binnen vijf minuten op grond van de beschikbare gegevens, een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident te geven. Deze taak is belegd in de functie van Calamiteitencoördinator.

In het ~~vierde~~ vijfde lid wordt de inspanningsverplichting vastgelegd voor de hulpdiensten om integrale samenwerking op de meldkamer na te streven. Dit is in overeenstemming met de doelstelling zoals geformuleerd in artikel 3.1. De inspanningsverplichting leidt ertoe dat de hulpdiensten de mogelijkheden van samenwerking in een vroeg stadium verkennen en indien mogelijk ook benutten.

Artikel 3.7 Taken ~~Veiligheidsbureau~~sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

Voor een adequate hulpverlening en voorbereiding op het grootschalig optreden en de rampenbestrijding in de regio is, op bestuurlijk en operationeel niveau, samenwerking nodig. Verbetering van de samenwerking moet uitgaan van de huidige situatie en gericht zijn op haalbare ambities. In ~~een veiligheidsbureau~~de sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding kunnen medewerkers van brandweer en~~,~~ GHOR ~~en politie~~ (en in sommige gevallen ook politie, waterschappen, milieudiensten, nutsbedrijven, etc) projectmatig de voorbereiding van de rampenbestrijding vormgeven

Artikel 3.8 Bevolkingszorg

In dit artikel zijn de taken opgenomen op het terrein bevolkingszorg die de colleges gezamenlijk hebben belegd bij de Veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 4 Het ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 4.1. Samenstelling

Artikel 11 eerste lid van de WVR schrijft in afwijking van de WGR voor dat het bestuur van de veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Omdat het lidmaatschap van het algemeen bestuur is gekoppeld aan de functie van burgemeester, is de zittingstermijn niet gebonden aan een termijn. Het lidmaatschap eindigt bij beëindiging van het burgemeesterschap. Vervanging van leden van het algemeen bestuur vindt, gelet op de gedachte van verlengd lokaal bestuur, plaats conform de vervangingsregels in artikel 77 en 78 van de Gemeentewet. Dit artikel stelt dat:

1. Bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester wordt zijn ambt waargenomen door een door het college aan te wijzen wethouder (…).
2. Bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders wordt het ambt waargenomen door het langstzittende lid van de raad (…).

Artikel 4.2 Bevoegdheden

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van de veiligheidsregio. Vanuit deze positie neemt het algemeen bestuur alle besluiten die betrekking hebben op de behartiging van het belang van de regeling en de uitoefening van de bevoegdheden van het openbaar lichaam, tenzij deze bij wet of deze regeling aan een ander orgaan (dagelijks bestuur of voorzitter) zijn toegekend. In het vierde lid is aangegeven over welke onderwerpen het algemeen bestuur zelf een besluit dient te nemen.

Artikel 4.3 Vergaderingen en besluitvorming

Artikel 22 tweede lid van de WGR schrijft voor dat het algemeen bestuur minimaal twee maal per jaar vergadert. De praktijk van de laatste jaren leert dat in Brabant-Noord het algemeen bestuur in de regel minimaal drie maal per jaar vergadert. In ieder geval is van belang dat de eerste vergadering in de eerste helft van het jaar zal plaatsvinden. In de eerste vergadering zullen vanwege de planning en controlcyclus het jaarverslag, de jaarrekening en de begroting op de agenda staan. De voorzitter kan naar eigen oordeel of op verzoek van twee leden van het algemeen bestuur extra vergaderingen inlassen.
Vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. Het algemeen bestuur heeft de mogelijkheid om achter gesloten deuren te vergaderen. De procedure staat beschreven in artikel 22 vierde en vijfde lid van de WGR. Verder is in deze regeling opgenomen over welke onderwerpen in het belang van de openbaarheid nooit achter gesloten deuren beraadslaagd en besloten kan worden.

In Brabant-Noord geldt dat het algemeen bestuur besluiten neem met een gewone meerderheid van stemmen. De WVR regelt dat het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Op grond van de WGR is het niet toegestaan dat de gemeenschappelijke regeling een bepaling bevat die de voorzitter een doorslaggevende stem geeft bij stakende stemmen. In artikel 11 vijfde lid van de WVR is echter opgenomen dat bij het staken van de stemmen de stem van de voorzitter de doorslag geeft.

Artikel 4.4 Genodigden vergaderingen algemeen bestuur

Op basis van de Wet veiligheidsregio's worden de hoofdofficier van justitie, de voorzitter van het waterschap, de Commissaris van de Koning en het ministerie van ~~V~~J&~~J~~V uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn. Tevens worden de leden van de veiligheidsdirectie voor alle vergaderingen uitgenodigd~~.~~ en de politiechef van de regionale eenheid Oost-Brabant van de politie. Door de voorzitter kunnen ook andere functionarissen worden uitgenodigd om als adviseur aan de vergaderingen deel te nemen.

Hoofdstuk 5 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 5.1 Samenstelling

Artikel 12 eerste lid van de WGR regelt dat het bestuur van een openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en een voorzitter. De WGR bepaalt in artikel 14 eerste lid dat het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden.
In Brabant-Noord bestaat het dagelijks bestuur uit de voorzitter én vier leden van het algemeen bestuur. ~~Op 26 juni 2013 en 6 november 2013 heeft het algemeen bestuur gekozen voor een vertegenwoordiging gebaseerd op één vertegenwoordiger van de volgende basisteams van de regionale eenheid Oost-Brabant: Meierij, Maasland en Leijgraaf.~~
Het vierde lid van het dagelijkse bestuur is de burgemeester uit Brabant-Noord die voorzitter is van de GGD Hart voor Brabant.
De zittingsperiode is gekoppeld aan het lidmaatschap van het algemeen bestuur. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft een door het algemeen bestuur aangewezen plaatsvervanger.

Het dagelijks bestuur kent geen portefeuilleverdeling maar wel een verdeling van ~~de volgende~~ aandachtsgebieden~~:~~ en actuele thema's.
~~Bedrijfsvoering en brandweerzorg~~
~~Rampenbestrijding en crisisbeheersing~~
~~Multidisciplinaire informatievoorziening~~
~~GHOR~~

Artikel 5.2 Vergaderingen

De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn in tegenstelling tot het algemeen bestuur niet openbaar. Vanuit deze optiek kunnen in het dagelijks bestuur alleen besluiten worden genomen, die te maken hebben met beheer van de organisatie. In het dagelijks bestuur gaat het niet om behartiging ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem. Het dagelijks bestuur kan zich laten bijstaan door adviseurs. De leden van de veiligheidsdirectie vormen in ieder geval de vaste ~~leden~~ adviseurs van het dagelijks bestuur.

Artikel 5.3 Bevoegdheden
De bevoegdheden van het dagelijks bestuur vloeien voort uit artikel 33b WGR.
Het dagelijks bestuur kan daarbij een portefeuilleverdeling maken ~~(art. 3.6)~~ of bevoegdheden in mandaat opdragen aan de algemeen directeur of andere functionarissen (art 10:3 Awb).

Hoofdstuk 6 DE VOORZITTER

Artikel 6.1 De voorzitter
Op de voorzitter is het Besluit rechtspositie voorzitters veiligheidsregio's van toepassing.

~~Na wijziging van de Politiewet is er niet langer sprake van regionale politiekorpsen en dus ook niet van de korpsbeheerder van een regionaal politiekorps. Daarmee is de koppeling tussen de korpsbeheerder en de voorzitter van de veiligheidsregio vervallen (artikel 11, tweede lid, van de Wet veiligheidsregio's).~~ Op basis van artikel 11, tweede lid WVR, wordt de voorzitter van de veiligheidsregio benoemd, geschorst en ontslagen bij koninklijk besluit op voordracht van de Minister van Veiligheid en Justitie.
Er is niet voor gekozen de aanwijzing van de voorzitter van de veiligheidsregio aan de regio zelf over te laten. De positie van de voorzitter van de veiligheidsregio's brengt mee dat de mogelijkheid dient te bestaan de voorzitter te ontslaan. Op de rechtspositie van de voorzitter zijn de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels van toepassing.

HOOFDSTUK 7 INSTELLEN ADVIES-BESTUURSCOMMISSIES

Instellen advies- en bestuurscommissies
Artikel 24 van de WGR regelt in het eerste lid dat het algemeen bestuur van een openbaar lichaam commissies van advies kan instellen. Artikel 84 van de Gemeentewet is daarbij van overeenkomstige toepassing. Hierin is bepaald dat de instelling vaste commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter eveneens geschiedt door het algemeen bestuur, maar dan op voorstel van het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter. ~~Het algemeen bestuur heeft als adviescommissie de financiële commissie ingesteld.~~

Andere commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter worden door het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

Op grond van artikel 25 van de WGR kan het algemeen bestuur ook commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen, indien althans de regeling in deze mogelijkheid voorziet.
Dit zijn de zogenaamde bestuurscommissies. Indien het algemeen bestuur van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken is daarvoor (per in te stellen bestuurscommissie) voorafgaande toestemming van de raden van elk der deelnemende gemeenten vereist. In voorkomend geval dient het algemeen bestuur de bevoegdheden en de samenstelling van een dergelijke commissie te regelen.

HOOFDSTUK 8 INFORMATIE EN VERANTWOORDING

Artikel 8.1, 8.2 en 8.3 Inlichtingen- en verantwoordingsverplichtingen
De artikelen 16 en 17 van de WGR schrijven voor dat een gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over het verstrekken van informatie en het afleggen van verantwoording. Daarbij gaat het zowel om de informatie- en verantwoordingsplicht binnen de gemeenschappelijke regeling (de relatie tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur) als om de informatie- en verantwoordingsplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de

raden van de deelnemende gemeenten. Een verzoek om inlichtingen te verschaffen en/of verantwoording af te leggen kan uitsluitend worden geweigerd op de gronden vermeld in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

HOOFDSTUK 9 FUNCTIES, PERSONEEL EN ORGANISATIE

Artikel 9.1. Regionaal commandant brandweer/directeur/secretaris

De secretaris is als zodanig de eerste adviseur van het bestuur en verzorgt de coördinatie en de bewaking van de integraliteit van de ambtelijke voorstellen. De functie van secretaris wordt uit doelmatigheidsoverwegingen ingevuld in de vorm van een personele unie met de functie van regionaal commandant en die van directeur veiligheidsregio.
De regionaal commandant brandweer is tevens portefeuillehouder van ~~het veiligheidsbureau~~ de sector Crisisbeheersing & Rampenbestrijding. Hij stemt de uit te voeren werkzaamheden en de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming af met de leden van de veiligheidsdirectie.

Artikel 9.2 Directeur publieke gezondheid

In het tweede lid is bepaald dat de directeur publieke gezondheid is belast met de operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening. Hij wordt rechtstreeks aangesteld en aangestuurd door het algemeen bestuur van de betreffende GGD~~het openbaar bestuur~~; een dergelijke positie is nodig om op bestuurlijk niveau afspraken te kunnen maken met zorginstellingen, De directeur publieke gezondheid coördineert de voorbereiding van de spoedeisende medische hulpverlening op de geneeskundige hulpverlening en stemt de maatregelen ter voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening af op de maatregelen van de andere bij de rampenbestrijding betrokken disciplines Op basis van de Wet publieke gezondheidszorg is wordt de directeur Publieke Gezondheidszorg (voorheen directeur GGD) aangewezen als directeur GHOR. Dientengevolge dient de directeur GHOR door zowel het bestuur van de Veiligheidsregio als door het bestuur van de GGD te worden aangewezen.

~~**Artikel 9.3 Politiechef**~~
~~De politiechef wordt middels een mandaat belast met de uitvoering van taken die het GMC betreffen. Hij wordt daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering van de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beheer van het GMC dat omvat het facilitair beheer (gebouw e.d.), beheer van de ICT, informatievoorziening en financieel beheer. De politiechef is portefeuillehouder van het GMC en stemt bij de uitvoering van zijn verantwoordelijkheden af met de regionaal commandant brandweer en de directeur publieke gezondheid. De politiechef kan dit mandaat overdragen aan de andere leden van de eenheidsleiding van de politie.~~

HOOFDSTUK 10 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 10.2 Financiële administratie, geldelijk beheer en controle

Het bestuur van de veiligheidsregio is via de Gemeentewet gedwongen een aantal verordeningen omtrent de administratie en de controle op te stellen. Het betreft de volgende verordeningen:

- het financiële beleid, financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (artikel 212);
- de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213);
- de door bestuur uit te voeren periodieke onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde beleid (artikel 213a).

Het bestuur van de veiligheidsregio draagt er verder zorg voor dat eenmaal in de drie jaar een kostenevaluatie wordt verricht en dat eenmaal in de vijf jaar een visitatie door een visitatiecommissie wordt verricht (artikel 56 lid 1 WVR).

Artikel 10.3 De begroting

In dit artikel wordt aangegeven wat de bijdrage is van de aan de regeling deelnemende rechtspersonen voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Uitgangspunt daarbij is financiële stabiliteit in meerjarenperspectief.

Artikel 10.4 Begrotingsprocedure

Om te komen tot een betere afstemming in de beleidsprocessen met de deelnemende gemeenten is een procedure voor de behandeling van de begroting ontwikkeld. Voor 1 december van het jaar verstuurt de gemeenschappelijke regeling een aankondigingsbrief aan de deelnemende gemeenten voor de behandeling van de jaardocumenten voor het daarop volgende jaar. Het streven is dat de gemeenschappelijke regeling voor 1 februari de kaders voor de programmabegroting opstelt. Na bespreking van deze kaders door het Dagelijks Bestuur wordt de nota in de eerste week van februari verzonden aan de Colleges van de deelnemende gemeenten (i.a.a. de raadsgriffiers). Doorgaans worden in de eerste week van april de kaders voor programmabegroting besproken in de Colleges en Commissies en/of Raden van de deelnemende gemeenten, afhankelijk van de in de gemeente gemaakte afspraken.
Eind maart/begin april bespreekt het Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling de kaders van de productbegroting en stelt deze, met inachtneming van de reacties van de gemeenten, vast. Voor 1 mei verzendt de gemeenschappelijke regeling de concept-programmabegroting (en jaarrekening) naar de gemeenten. De gemeenten maken uiterlijk eind juni hun zienswijze op de begroting kenbaar. Uiterlijk in de eerste week van juli stelt het Algemeen bestuur de begroting vast en verstuurt deze voor 15 juli naar het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

~~Uit de begroting volgt de verdeling der kosten die betrekking hebben op het GMC.~~
~~In het vijfde lid wordt geregeld dat de aan de meldkamer ambulancezorg toe te rekenen kosten in rekening worden gebracht bij de RAV.~~

Artikel 10.5 De jaarrekening
Ingevolge artikel 34, derde lid WGR dient de jaarrekening door het algemeen bestuur te worden vastgesteld in het jaar volgende op het jaar waarop het betrekking heeft. Ingevolge het derde lid wordt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling en in elk geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop het betrekking heeft aan gedeputeerde staten toegezonden.

Artikel 10.6 Middelen
De genoemde geldmiddelen betreffen de normale middelen die de regio ieder jaar ter beschikking heeft. In artikel 50 van de WVR is tevens een bijstandsregeling opgenomen voor gemeenten en veiligheidsregio's die daadwerkelijk te maken krijgen met de bestrijding van een ramp. De minister kan daarvoor een extra bijdrage leveren.

HOOFDSTUK 11 ARCHIEFFUNCTIE EN OMBUDSFUNCTIE

Artikel 11.1 Archiefbescheiden
Het algemeen bestuur heeft een archiefverordening vastgesteld. Als bewaarplaats van het statisch archief is de gemeente 's-Hertogenbosch aangewezen.

Artikel 11.2 Ombudsfunctie
~~De Wet extern klachtrecht~~Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht regelt de Klachtbehandeling. Dit hoofdstuk legt het recht vast voor burgers op een onafhankelijke behandeling van bestuursorganen. ~~De wet is een aanvulling op de Algemene wet bestuursrecht. De Wet extern klachtrecht is met ingang van 1 januari 2006~~ Deze is ook van toepassing op de bestuursorganen van alle gemeenschappelijke regelingen. De gemeenschappelijke regelingen vallen ~~per die datum~~ van rechtswege onder de Nationale Ombudsman tenzij in de gemeenschappelijke regeling zelf wordt aangegeven dat externe klachten behandeld worden via een ombudsvoorziening van één van de aangesloten gemeenten. In de regeling is ervoor gekozen voor invulling van de ombudsfunctie aansluiting te zoeken bij de ombudsvoorziening van de gemeente 's-Hertogenbosch.

HOOFDSTUK 12 TOETREDEN, UITTREDEN, WIJZIGEN, OPHEFFEN
Een gemeenschappelijke regeling dient een regeling te bevatten omtrent de toetreding en uittreding (artikel 9 WGR). Op basis van artikel ~~10~~9 van de WVR moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel ~~9~~8 van die wet een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een gemeente alleen kan toetreden tot of uittreden uit een gemeenschappelijke regeling als de verdeling van de

gemeenten in regio's wordt gewijzigd. In dat geval zijn de gemeenten waarop de wijziging betrekking heeft zelfs verplicht om over te gaan naar een andere regeling.

~~Het bovenstaande geldt mutatis mutandis niet voor de regionale eenheid van de politie als deelnemende rechtspersoon. De regionale eenheid van de politie die met name vanwege het GMC-belang aan de regeling deelneemt is niet gehouden aan de bepalingen van de WVR en kan desgewenst te allen tijde uittreden. Indien zulks geschiedt dient het bestuur van de veiligheidsregio een convenant aan te gaan met de regionale eenheid van de politie zoals bedoeld in artikel 19 WVR.~~

Artikel 12.3 Wijzigen

~~In~~ Brabant-Noord ken~~tnen we van oudsher~~ geen gewogen stemverhoudingen tussen de deelnemende rechtspersonen. ~~De~~ Iedere gemeente~~n en de politie hebben elk~~heeft één stem. Om stagnering in de besluitvorming te voorkomen als gevolg van veto's van enkele deelnemers, geldt voor de huidige regeling reeds het principe dat de regeling alleen dan kan worden gewijzigd indien er sprake is van een 2/3 meerderheid ~~te bepalen~~.
Ten einde te voorkomen dat de kleine gemeenten door de grote gemeenten worden overvleugeld en vice-versa, dient bij toekomstige wijzigingen door deze meerderheid tevens 2/3 meerderheid van het aantal inwoners van de regio Brabant-Noord te worden vertegenwoordigd.
Voor de vaststelling van het aantal inwoners worden aangehouden de laatstelijk door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

Artikel 12.4 Opheffing

Op basis van artikel ~~10~~9 van de WVR moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel ~~8~~9 van de WVR een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een regeling alleen kan worden opgeheven als daarmee een nieuwe regeling in werking treedt die voldoet aan de eis in de WVR

HOOFDSTUK 13 OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

De WGR schrijft voor dat de regeling een gemeente moet aanwijzen voor het contact met de provincie. In de regeling is gekozen voor de vestigingsgemeente 's-Hertogenbosch. Deze keuze ligt voor de hand omdat de burgemeester van de gemeente 's-Hertogenbosch als voorzitter van de Veiligheidsregio al de contactpersoon is voor de Commissaris van de Koning.

VEILIGHEIDSREGIO
BRABANT-NOORD

Veiligheidsregio Brabant-Noord
Postbus 218
5201 AE 's-Hertogenbosch

T 088-0208208

College van B&W en gemeenteraad van de aangesloten gemeenten in Brabant-Noord

Datum	27 juli 2020	Behandeld door	Secretaris veiligheidsregio Bijlage 2
Onze referentie	2020-U11371	Telefoon	06-15897937
Uw referentie		E-mail	secretarisveiligheidsregioa.hellings@brwbn.nl
Zaaknummer	BBN17-23112		
Onderwerp	Gecorrigeerd verzoek tot vaststellen wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRBN		

Geacht College, Geachte raad.

Op 17 juli jl. ontving u van ons briefnr. 2020-U11338. In deze brief en de bijlagen is een kleine fout geslopen. Om deze correctie eenvoudig te verwerken vragen wij u deze brief met bijlagen als niet verzonden te beschouwen. En hiervoor in de plaats onderhavige nieuwe brief met bijlagen in behandeling te nemen.

Sedert de laatste aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (GR) per 1 januari 2017 zijn er verschillende ontwikkelingen die aanleiding geven om de GR wederom aan te passen. Het betreft:

- Uittreden Nationale Politie
- Uittreden gemeente Haaren
- Overige inhoudelijke actualisaties, correcties en aanpassingen
    - Omissie besluitvorming (betreft de toelichting op art. 12.3)
    - Samenvoegen van de functionaris gemeentelijke oriëntatie met die van de coördinerend gemeentesecretaris
    - Vervallen specifieke plicht van een eigen personele unie Bevolkingszorg voor de gemeente 's-Hertogenbosch

De inwerkingtreding van de aangepaste gemeenschappelijke regeling is voorzien op 1 januari 2021.

Procesgang

Op 1 juli jl. heeft het algemeen bestuur ingestemd met het bijgevoegde concept, dat nu aan uw college ter besluitvorming wordt voorgelegd. Een concept wijzigingsbesluit is hiervoor bijgevoegd. In de bijlage 'voorgestelde aanpassingen Gemeenschappelijke regeling' vindt u zowel een overzicht van de voorgestelde aanpassingen én de nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling na aanpassingen.
In het overleg van 4 november 2020 zal het algemeen bestuur worden geïnformeerd over de vaststelling door de colleges en de politie.

Rol gemeenteraad
Op grond van art. 1 van de WGR kunnen wijzigingen van en uittredingen uit de GR pas worden gerealiseerd na verkregen toestemming van de gemeenteraden. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Stemverhouding
Volgens Art. 12.3 van de GR VRBN kan de GR worden gewijzigd bij eensluidende besluiten van tenminste 2/3 van de deelnemende bestuursorganen. Iedere gemeente en ook de politie hebben één stem. Van de gestelde 2/3 meerderheid is alleen sprake als hierdoor tenminste 2/3 van het aantal inwoners van de regio wordt vertegenwoordigd.

Reactietermijn
Gelet op het besluitvormingsproces wordt uw college verzocht om uiterlijk op 16 oktober 2020 het concept vast te stellen. Zodra tenminste 2/3 van deelnemende rechtspersonen hebben ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling is deze getroffen. Vervolgens kan het Algemeen Bestuur op 4 november de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling vaststellen en kan deze per 1 januari 2021 in werking treden.
Bekendmaking zal plaatsvinden op de daarvoor voorgeschreven wijze.

Ik verzoek u een afschrift van uw wijzigingsbesluit te zenden aan secretarisveiligheidsregio@brwbn.nl.

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord,
namens dezen,

drs. M.J.H. van Schaijk

Bijlagen:
- Concept wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling VRBN na wijziging per 1 januari 2021, versie 27-7-2020
- Voorgestelde aanpassingen Gemeenschappelijke regeling VRBN per 1 januari 2021, versie 27-7-2020 (de wijzigingen t.o.v. 2017 zijn zichtbaar)

meewerkend boxtel

AANTEKENEN

Veiligheidsregio Brabant Noord
Mevrouw MJH van Schaijk
Postbus 218
5201 AE 's-Hertogenbosch

Zaaknummer		Behandeld door:	Annet van der Heide
Uw kenmerk:		Telefoonnummer:	06- 53 78 81 89
		Datum	----

Onderwerp:

Beste mevrouw van Schaijk,

Op 1 september 2020 is in de gemeenteraad van Boxtel de wijziging Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord besproken. Het college wilt u met deze brief graag bekend maken dat zij instemt met de vaststelling wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

A.E. Kraal
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester

bezoekadres: Markt 1, Boxtel
postadres: Postbus 10.000, 5280 DA Boxtel
KvK: 17278580
Bij correspondentie graag datum en kenmerk vermelden

tel: (0411) 65 59 11
fax: (0411) 65 52 25
BTW: NL001708958

IBAN: NL05BNGH0285001396
e-mail: gemeente@boxtel.nl
internet: www.boxtel.nl

D66 boxtel

Initiatiefvoorstel

Registratienr.: 1243985 Openbaar

Onderwerp

55 - Reclame- en gevelbeleid centrum Boxtel

Status

Oordeel- en besluitvormend

Voorstel

1. Hoofdstuk 2.13 en – waar nodig – andere delen van de welstandsnota 2016 te herzien en het college op te dragen hiervoor een voorstel voor te leggen aan de gemeenteraad.
2. Een inventarisatierapport op te laten stellen van de straatgevels in de Rechterstraat, Stationsstraat (t/m Rabobank) en de Markt.
3. De kosten voor het opstellen van het inventarisatierapport te dekken uit de middelen voor gevelsubsidie.

Inleiding

In heel Nederland zijn in de afgelopen decennia veel winkelstraten getransformeerd naar een situatie vergelijkbaar met die van Boxtel. Het centrum bestaat uit veelal oudere, karakteristieke panden met winkels op de begane grond (de plint) en woningen daarboven.

Hoewel de woningen op de verdiepingen veelal hun karakteristieke uiterlijk behouden hebben, is de plint met winkels ingrijpend van uiterlijk veranderd. De karakteristieke kleinschaligheid heeft plaatsgemaakt voor schaalloze transparante winkelpuien en een diversiteit aan reclame-uitingen. De plint detoneert hierdoor sterk met de verdiepingen daarboven wat een onrustig en rommelig beeld oplevert. Het belang van schaal en detail zoals een borstwering, dichte geveldelen, kwalitatief hoogwaardige puien, die de karakteristiek van de oorspronkelijke panden bepalen, zijn de afgelopen jaren onderschat. Dit belang van de authentieke maat en schaal wordt nu steeds meer ingezien.

De huidige plinten, winkelpuien en het straatbeeld worden gedomineerd door een diversiteit en kakofonie aan individuele reclame-uitingen. Door de reclame-uitingen te typeren en beter in de gevels in te passen, ontstaat een rustiger straatbeeld.

Eerder is er een subsidie in het leven geroepen om ondernemers te stimuleren voor een hoogwaardige gevelafwerking te kiezen. Deze subsidie is tot op heden nog niet geheel doelmatig gebleken. Om het gevelbeeld kansrijk te verbeteren is het belangrijk dat hier een

gedegen inventarisatierapport aan ten grondslag ligt dat wordt ondersteund door heldere regelgeving.

Beoogd resultaat

1. Een gevel- en reclamebeleid dat, in combinatie met een inventarisatierapport, ingezet kan worden om ondernemers en pandeigenaren te stimuleren voor een hoogwaardige gevelafwerking te kiezen. Dit draagt bij aan een aantrekkelijk centrum.
2. Een toetsingsmiddel met duidelijke regels rondom gevel- en reclamebeleid waar ondernemers aan moeten voldoen bij het verbeteren of aanpassen van hun gevel.

Argumenten

1.1 Het geeft een verbreding van de visie 'Boxtel binnen de Bruggen'

In de vastgestelde visie 'Boxtel binnen de Bruggen' noemt MTD reclame- en gevelbeleid een van de kritische succesfactoren voor de Rechterstraat. Dit initiatiefvoorstel voorziet in die behoefte.

1.2 Het straatbeeld kan aantrekkelijker

Met de herinrichting van de Rechterstraat en Stationsstraat wordt het straatbeeld aantrekkelijker gemaakt. Dit betreft echter alleen het straatwerk en de openbare ruimte. Om ook de gevels te verbeteren is er integraal beleid nodig.

1.3 Concrete welstandsregels geven meer sturing

In de huidige welstandsnota uit 2016 (zie bijlage) is in algemene termen beschreven waar gevels en reclame-uitingen aan moeten voldoen. In de praktijk blijkt dat dit niet voldoende is om genoeg kwaliteit aan het straatbeeld toe te voegen. BAeSS heeft in het inspiratieboek 'gevels centrum Boxtel' een aanzet gedaan voor regels rond reclame-uitingen. Hierin staan onder andere impressies hoe gevelbeleid concreter ingevuld kan worden.
Heldere richtlijnen geven ondernemers duidelijkheid in wat wel en wat niet mag en geeft de welstandscommissie de juiste handvatten om plannen goed te keuren, af te wijzen of bij te sturen.

2.1 Gevelsubsidie kan doelmatig ingezet worden

In 2018 is er een gevelsubsidie in het leven geroepen om de gevels van winkels te verbeteren in het centrumgebied van Boxtel. De noodzaak voor verbetering wordt dus reeds gevoeld. Echter is gebleken dat deze subsidie niet doelmatig ingezet wordt omdat duidelijke kaders en handvatten ontbreken.

2.2 Het biedt ondernemers en pandeigenaren handvatten voor gevelverbetering

Een gedegen inventarisatierapport wordt als referentiekader gebruikt en kan proactief ingezet worden om pandeigenaren te informeren over de kansen en verbeterpunten betreffende hun pand. Deels om pandeigenaren te stimuleren actie te ondernemen, deels om bij nieuwe ontwikkelingen geen kansen te missen.

2.3 Werkwijze hanteren, zoals gebruikt in Eindhoven
Een voorbeeld van deze werkwijze is de inventarisatie van de Demer en Hermanus Boexstraat in Eindhoven door van Helmond architecten. (zie bijlage)
Om tot een volledig rapport te komen dat bruikbaar is in de praktijk, moet het rapport tenminste de volgende onderdelen bevatten:

- inventarisatie én karakterisering van alle (winkel) panden en straatgevels, in de Rechterstraat, Stationsstraat en de markt.
- documenteren van de bouwgeschiedenis en huidige toestand van de afzonderlijke panden
- toekennen van specifieke kwaliteiten van de panden
- verbeterpunten voor de panden benoemen en inzichtelijk maken [ter inspiratie]
- eenvoudige en op korte termijn te realiseren verbeterpunten benoemen zoals overbodige bekabelingen e.d. [ook inspanning door de gemeente]
- op langere termijn te realiseren verbeterpunten

Voorgesteld wordt om eerder genoemd rapport & werkwijze van de stichting wederopbouw als referentiekader te gebruiken.

Kanttekeningen

1.1 Er bestaat een spanningsveld tussen individuele vrijheid van ondernemers en het collectief belang
Het opstellen van nieuwe welstandsregels m.b.t. reclame- en gevelbeleid in het centrum zorgt potentieel voor een inperking van de vrijheid van de ondernemers. Het evenwicht tussen het collectief belang van een aantrekkelijker centrum en het individuele belang van ondernemers moet zorgvuldig afgewogen worden

3.1 Er is minder gevelsubsidie beschikbaar voor gevelverbetering
Door een deel van de gelden voor gevelsubsidie aan te wenden voor onderzoek, zal er minder geld beschikbaar zijn voor daadwerkelijke gevelverbetering. Zie ook de paragraaf Financiën.

Financiën

De kosten voor het laten opstellen van het inventarisatierapport bedragen maximaal om en nabij de € 10.000,-. Een nadere uitwerking volgt uit de te bespreken onderzoeksopzet met verschillende partijen. (Zie uitvoering punt 1) Deze kosten worden gedekt uit gelden voor de gevelsubsidie. Die subsidie is beschikbaar om de gevels in het centrum te verbeteren. Zonder onderliggende inventarisatie en heldere richtlijnen is deze subsidie echter niet doelmatig. Een deel van het (resterend) subsidiebudget kan worden ingezet om een dergelijk inventarisatie op te laten stellen zodat een integrale, stimulerende en gestructureerde aanpak mogelijk is.

D66 boxtel

Initiatiefvoorstel

Registratienr.: 1243985 Openbaar

Uitvoering

1. Deskundige partijen zoals de welstandscommissie, monumentencommissie, heemkunde Boxtel, MTD en BAeSS consulteren om tot een eenduidige onderzoeksopzet te komen
2. Inspiratieboek van BAeSS als basis gebruiken om samen met de welstandscommissie, monumentencommissie, BAeSS, MTD en centrummanagement tot nieuwe welstandsregels voor het centrum te komen inzake gevel- en reclamebeleid
3. Inventariseren welke stappen de gemeente zelf kan ondernemen om de gevels te verbeteren en dit mee te nemen in de uitvoering van de herinrichting van de Rechterstraat.
4. Het nieuwe reclame- en gevelbeleid handhaven middels een ‘uitsterf’-constructie. Bestaande gevelreclame zonder vergunning wordt gedoogd, maar bij aanpassing moet aan de nieuwe regels worden voldaan. Verder worden ondernemers gestimuleerd om alsnog een vergunning aan te vragen via de geëigende wegen.

Communicatie

Het is belangrijk om betrokken partijen te informeren over ontwikkelingen omtrent het reclame- en gevelbeleid. Centrummanagement, de welstand- en monumentencommissie krijgen een rol in het opstellen van nieuw reclame- en gevelbeleid.
Ondernemers en pandeigenaren worden uitgenodigd mee te denken over het nieuwe beleid. Bij het wijzigen van de welstandsnota komt deze 6 weken ter inzage te liggen ten behoeve van de inspraakverordening.

Ondernemers in het centrum worden gewezen op het feit dat voor aanpassingen aan de gevel en het aanbrengen van reclame een vergunning vereist is. Niet voldoen aan de welstandsregels/vergunningseis kan resulteren in handhaving.

Ondernemers en pandeigenaren worden in een vroeg stadium geïnformeerd over het onderzoek dat gaat plaatsvinden en welke mogelijkheden dat hen zal bieden wanneer zij hun gevel willen renoveren.

Boxtel,
Fractie D66,

Jos Hegeman
Mariëlle Wijffelaars
Sohib Hussain

Initiatiefvoorstel

Registratienr.: **1243985** Openbaar

Bijlagen

1. Boxtel Binnen de Bruggen, integrale visie openbare ruimte centrum Boxtel (MTD, okt. 2019)
2. Inspiratieboek gevels en reclame centrum Boxtel (BAeSS, apr 2018)
3. Onderzoek gevels Demer en Hermanus Boexstraat (van Helmond architecten, jan 2019)
4. Gemeente Boxtel - Welstandsnota 2016 (gemeente Boxtel, 2016)

Contactpersoon

W. de Leijer, steunfractielid D66 Boxtel, pr@d66boxtel.nl, 06-18599756
M. Wijffelaars, fractielid D66 Boxtel, mariellewijffelaars@gmail.com, 06-29319156

Raadsbesluit

Registratienr.: 1243985

Aanhef

De raad van de gemeente Boxtel;

gelezen het initiatiefvoorstel van de fractie D66 van 13 augustus 2020;

Besluit

1. Hoofdstuk 2.13 en – waar nodig – andere delen van de welstandsnota 2016 te herzien en het college op te dragen hiervoor een voorstel voor te leggen aan de gemeenteraad.
2. Een inventarisatierapport op laten stellen van de straatgevels in de Rechterstraat, Stationsstraat (t/m Rabobank) en de Markt.
3. De kosten voor het opstellen van het inventarisatierapport te dekken uit de middelen voor gevelsubsidie.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 22 september 2020;

De gemeenteraad van Boxtel,

de griffier,	de voorzitter,
I.H.M. Smits	R.S. van Meygaarden

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN
INTEGRALE VISIE OPENBARE RUIMTE CENTRUM
BOXTEL

Boxtel Binnen de Bruggen

integrale visie openbare ruimte centrum

BOXTEL

3154.01
22 oktober 2019

gemeente Boxtel

meewerkend boxtel

MTD LANDSCHAPSARCHITECTEN
Since 1998

VOORWOORD

Hoe houd je het centrum vitaal en breng je er nieuwe dynamiek. Een centrum dat echt onderscheidend wordt en dus aantrekkelijk voor economie, toerisme en recreatie, maar ook leefbaar voor zijn bewoners? Dat is de belangrijke uitdaging voor Boxtel de komende jaren.
De sleutel daarvoor is veelzijdig en vergt een goed samenspel tussen alle publieke en particuliere partijen. Het gaat om meer dan stenen, maar vooral om mensen, om samenwerken en organiseren. Het gaat om iets willen, iets kunnen en iets doen. En vooral de juiste dingen doen.
Om daar te komen moeten we het met elkaar eens worden wat we willen, waar we naar toe gaan, wat onze stippen op de horizon zijn. "Boxtel Binnen de Bruggen", de voorliggende integrale visie op de openbare ruimte van het centrum, is daarvoor een aanzet.

De openbare ruimte is van en voor ons allemaal; bedoeld om te leven, te werken, ons te verplaatsen, te recreëren en elkaar te ontmoeten.
We delen het gebruik. Vaak is de gemeente eigenaar en beheerder van deze ruimte, maar niet zelden zijn er ook initiatieven vanuit bewoners, ondernemers, organisaties om hun wensen hier te verwezenlijken. Of stellen particulieren hun eigendom openbaar toegankelijk.
Klimaatopgave, een veranderende samenleving, vergrijzing, meer internet, leegstand, grotere keuzevrijheid, nieuwe leefstijlen, groei in diversiteit aan vervoersmiddelen, het zijn allemaal zaken die samenkomen bij de inrichting van de openbare ruimte.
Deze visie schetst een ambitieus beeld van de beoogde ontwikkeling van het centrum van Boxtel, met oog voor het verleden – onze herkomst, onze genen - maar op een moderne wijze vorm gegeven.

Een belangrijke basis hiervoor is gelegd in de pré-visie openbare ruimte 'Boxtel Binnen de Bruggen' (2018). Primair doel van de pré-visie was om wensen, kansen en bedreigingen op te halen uit de gemeenschap, en daarmee inzichtelijk te maken waar de grote opgaven/kansen liggen binnen het centrum van Boxtel. Het gaat om behoud en versterken van cultuurhistorische, stedenbouwkundige, economische, landschappelijke, culturele en recreatieve kwaliteiten. Maar ook om klimaatadaptieve en verkeerskundige inrichtingsvragen.
De pré-visie ontstond via een participatie-traject - getrokken door BKKC/Kunstloc Brabant - met bewoners, ondernemers, belangenorganisaties, kunstenaars, ambtelijke experts en andere geïnteresseerden. Dit zorgde voor breed draagvlak van de ideeën.
Mijn dank en waardering voor een ieder die daar aan heeft bijgedragen!

Deze centrumvisie openbare ruimte borduurt voort op de pré-visie. Doel is te laten zien dat ruimtelijke ingrepen door een koppeling met cultuurhistorische kernwaarden zorgen voor een locatie-specifieke kwaliteitsimpuls. Binnen de deelprojecten worden hier concrete en praktische handvatten voor geboden die passen bij de karakteristieken en identiteit van het centrum.

Met enkel de openbare ruimte zijn we er nog niet. Het is een mooi begin, maar ook op vele andere fronten moeten we een heldere ambitie en onderling samenhangende visie neerleggen, over alles wat het centrum vormt. Dat blijft een boeiende en spannende exercitie, want we zijn allemaal betrokken bij de grote inzet: de bruisende toekomst van Boxtel!

Peter van de Wiel
Wethouder
2019

< luchtfoto Boxtel

INHOUD

1 INLEIDING 9

2 ANALYSE 15

Historie 16
Water 18
Infrastructuur 24
Groen 30
Bebouwing 34
Kunst 42

3 MASTERPLAN 47

Visie 48
Cultuurhistorische as 50
Economische as 52
Verlichting 54
Groen 56

4 DEELPROJECTEN 58

- 0. stedenbouwkundige poorten 60
- 1. cultuurhistorisch as 64
- 2. Markt 66
- 3. herinrichting Rechterstraat 68
- 4. herinrichting Stationstraat 76
- 5. Indenhof / Klein Dommelpark (Oude boomgaard e.o.) 80
- 6. gebiedsontwikkeling Zwaanse Plein en Bibliotheek 84
- 7. herinrichting Croonpassage 90
- 8. gebiedsontwikkeling Binnendommel omgeving St. Petrusbasiliek 94
- 9. herinrichting Processiepark 98
- 10. stedenbouwkundige ontwikkeling Clarissenstraat 35 102
- 11. ontwikkeling entree naar het landschap / Van Gogh National Park 104
- 12. a. aanleg autonome zuidelijk fietsroute 108
  b. integrale visie parkeren auto en fiets 112

5 FASERING EN KOSTEN 115

Planning, fasering en kosten
Borging

6 NAWOORD 121

BRONNEN 122

COLOFON 123

< zicht op de St. Petrusbasiliek

1 INLEIDING

Algemeen

'Boxtel Binnen de Bruggen' (BBdB) vormt een integrale visie en programma van projecten ter versterking van het centrum van Boxtel. De term is afgeleid van het historisch centrum van Boxtel dat werd omgeven door een watersysteem van Binnendommels, gevoed vanuit beek de Dommel en daar ook in uitstromend. Het centrum 'Boxtel Binnen' was enkel bereikbaar via diverse bruggen. De Binnendommels hielden het centrum leefbaar (droog) en zorgden voor o.a. werkgelegenheid en transportmogelijkheden. Een uniek stelsel in deze omgeving - de Binnendieze in Den Bosch uitgezonderd - maar helaas gedempt en niet meer beleefbaar. Gaandeweg is de samenhang in het centrum verbrokkeld geraakt. Het is de wens om de waardevolle 'losse delen' opnieuw samen te smeden tot een aantrekkelijk en samenhangend geheel. Stevig aanhaken met het functionele programma van eisen voor het centrum is dan wel nodig. Het Masterplan van deze integrale visie legt daar een basis voor. De sturing wordt ingezet vanuit de kernwaliteiten voor Boxtel. De visie benoemt authentiek en innovatief als kernwaarden. Er zijn veel goede kernwaarden aanwezig in het centrum van Boxtel, horeca, cultuur, retail, jaarlijkse evenementen, erfgoed en recreatie, welke door veel partijen worden gedragen. Echter hebben deze kernwaarden te weinig consistentie waardoor zij nu nog onvoldoende bijdragen aan de beleving van het centrum. De centrumvisie beoogt een overkoepelende visie waarin meer eenheid wordt gebracht in het centrum en alle kwaliteiten voor het voetlicht worden gebracht en aan elkaar worden geregen. Hiertoe beoogt de visie om de kansen en kwaliteiten van de Dommel en Binnendommels centraal te stellen. Zij zorgen voor een aaneengesloten centrumgebied met aanvullende, herkenbare kwaliteiten en identiteiten. Tevens zijn zij drager van de kernwaarden van Boxtel: authentiek, het terugbregen van historie, en innovatief, duurzame ingrepen in de openbare ruimte.

Het openbaar gebied vormt als het ware het geraamte van het centrum, maar een levend(ig) centrum heeft organen en vlees bij die botten nodig. Met enkel de goede inrichting van de openbare ruimte ben je er nog niet. De voorzieningen in het centrum moeten levendigheid brengen: winkels, horeca, maatschappelijke ondernemingen, ontmoetingsplekken (de 'organen'). De aankleding van ook de particuliere percelen moet hier aan bijdragen: gevelbeleid, monumentenzorg, reclamebeleid, (openbare) kunst. En dat 'centrumlichaam' moet uiteraard ook dingen gaan doen om tot leven te komen (het 'vlees'): evenementen, markten, muziek, pop-ups, voorstellingen, toeristische en recreatieve uitingen (wandel- en fietsroutes, logies). Het voorgaande geeft aan dat er behalve een visie op de openbare ruimte een nog veel bredere integrale kijk op het centrum moet zijn, een omgevingsvisie die ook zaken omvat als ruimtelijke ordening, (volks)huisvesting, sociaal beleid – o.a. ook arbeidsmigrantenbeleid, jongeren, senioren - detailhandel en horeca beleid, toerisme en recreatiebeleid, cultureel beleid, verkeersbeleid etc. Om dit in één masterplan te vangen mét concrete projecten is een (te) zware opgave en in de tijd niet haalbaar. De druk om een aantal zaken nú op te pakken is daarvoor te groot. Het water staat het ondernemend centrum figuurlijk tot de lippen, Binnendommels moeten hen – net als in de historie - van deze overlast redden. Zodat we het centrum levend houden en straks niet enkel een geraamte van botten overhouden.

< zicht op de Zwaansebrug vanaf terras De Rechter

Plangebied en afbakening

Het gebied dat in deze centrumvisie centraal staat wordt globaal begrensd door het gebied dat in de historie werd aangeduid als Boxtel Binnen, de kern die omgeven werd door het systeem van de Binnendommels. Ruwweg het gebied tussen Dommel, Rechterstraat, Brederodeweg, Mgr. Bekkersstraat, Koppel, Molenpad. Deze begrenzing is echter niet hard. Enkele gebieden daarbuiten worden ook betrokken omdat dit een samenhangend belang met het historisch centrum biedt: Processiepark, Burgakker, Stadslandgoed Stapelen, Stationsstraat en het parkeerterrein Pr. Hendrikstraat ('Zwaanseplein'). Dit masterplan richt zich vooral op de openbare ruimte, met uitstapjes op stedenbouwkundig niveau. Zoals in voorgaande paragraaf aangegeven is dat slechts het centrumgeraamte. Afstemming vindt plaats met afzonderlijke beleidsplannen, zoals het bestemmingsplan centrum, detail- en horecabeleid, etc. Streven is om in de toekomst hier een nog meer integrale omgevingsvisie van te maken die een koepel is van of voor de onderliggende meer sectorale of thematisch meer gedetailleerde beleidsplannen.

Doel van de visie

De structuur van Binnendommels wordt weer deels hersteld of beleefbaar gemaakt, waarmee die – met het openbaar gebied - wederom een drager wordt die leefbaarheid en economische belangen van het centrum op een actuele wijze versterkt. De visie BBdB biedt daarvoor het masterplan. De visie verbindt thema's als cultuurhistorie, erfgoed, met economie, toerisme en recreatie, maar ook duurzaamheid, klimaatadaptatie, energietransitie, kunst, cultuur en evenementen. De projecten binnen de visie zijn daarom heel breed van aard, en de uitvoering is een langdurig en gefaseerd proces. Visie en masterplan zijn daar koepel en stip op de horizon voor. De visie is dynamisch, er kunnen projecten af moeten vallen maar ook nieuwe initiatieven aan gekoppeld worden. De ambitie is hoog om Boxtel zo weer een uniek centrum te geven binnen de regio.

Planproces

In een participatief traject met vele belangengroepen, ondernemers, bewoners en overige geïnteresseerden zijn met kunstenaars en gemeentelijke experts ideeën, kansen en bedreigingen opgehaald voor het plangebied. Dit is verzameld in een prévisie BBdB (2018), die vervolgens verder is uitgewerkt tot onderhavige visie en Masterplan met een uitvoeringsprogramma van deelprojecten. Het programma geeft een indicatief inzicht in fasering en kosten (voor zover dat nu mogelijk is). De verschillende fasen in de planvorming zijn besproken met de stuurgroep, het voltallig college van B&W. Na een laatste toetsing door een beeldvormende raad en belangengroepen is de 80%-concept-visie afgerond en ter vaststelling aan de raad aangeboden. De raad zal gefaseerd besluiten over financiering en uitvoering van deelprojecten. De trajecten van de deelprojecten: De Stedenbouwkundige Poorten. Rechterstraat, Stationsstraat lopen parrallel met deze integrale visie en bevinden zich daardoor in de ontwerpfase.

< Stadslandgoed Stapelen

De visie

Hoofdstuk 2 betreft een historische analyse van het ontstaan van Boxtel en de historische ontwikkeling van bebouwing, groenstructuur, verkeersstructuur, watersysteem. Daarnaast omvat het een inventarisatie van het huidig functioneren van de openbare ruimte in het centrum. Op basis hiervan worden kwaliteiten en knelpunten aangegeven, die de basis vormen voor de toekomstvisie op het centrum. Tevens zijn specialisten binnen de gemeente benaderd (interviews) om belangrijke aandachtspunten op te halen die in de visie meegenomen moeten worden: Wat bepaalt nu het karakter van het centrum (genius loci), wat zijn belangrijke aandachtspunten / afspraken, welke stippen op de horizon, wensen of autonome ontwikkelingen willen we bereiken.

Hoofdstuk 3 betreft het masterplan met visie. Voorafgaand worden de drie structurerende assen globaal omschreven, te weten: de cultuurhistorische as, economische as en de Dommel. Hierin wordt allereerst de ambitie voor het centrum van Boxtel weergegeven. Het beschrijft de landschappelijke, stedenbouwkundige, cultuurhistorische, ecologische, waterhuishoudkundige en recreatieve aspecten. De rode draad voor de centrumvisie is het thema 'Boxtel Binnen de Bruggen'; vergroten herkenbaarheid centrum en het beleefbaar/herkenbaar maken van de oude lijnstructuren van de Binnendommels en de bruggen. Dat moet Boxtel uniek maken ten opzichte van omliggende gemeenten.

In hoofdstuk 4 wordt het masterplan vertaald naar deelprojecten, die mettertijd invulling krijgen en op het gewenste moment kunnen worden ingeplugd. De deelprojecten worden beschreven naar doel, resultaten, afbakening, water is er nodig, de kritische succesfactoren en een globale doorloop en fasering. De illustraties en beelden zijn slechts ter inspiratie. Bij een nadere uitwerking van de projecten zullen verdere keuzen en verbeelding plaatsvinden.

In Hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de fasering en prioritering en de borging van de deelprojecten.

De visie wordt afgesloten met een nawoord en aanbevelingen.

< zicht op Stadslandgoed Stapelen vanuit de Burgakker

ANALYSE

2 ANALYSE

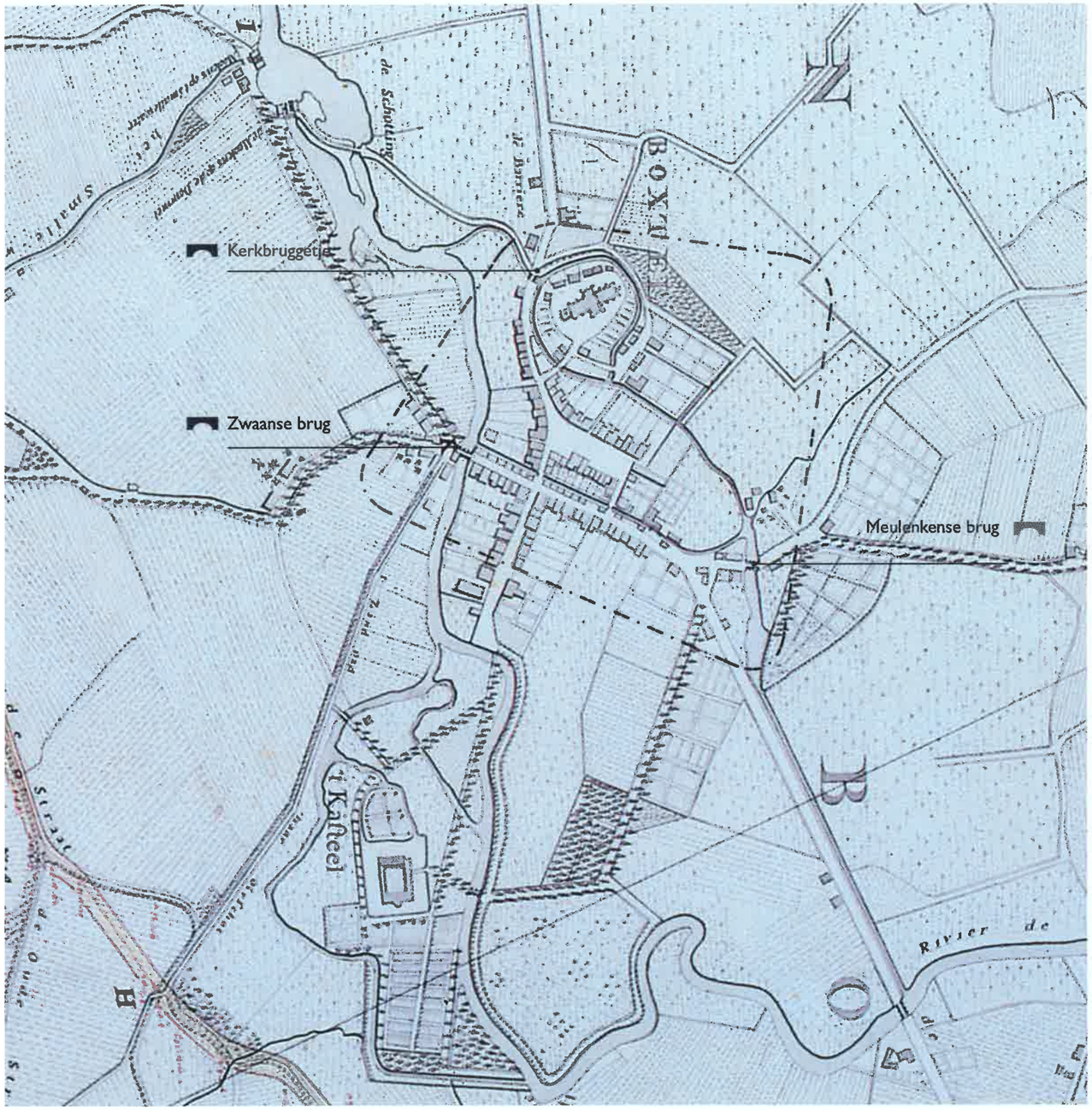

Dommelgezicht richting de St. Petruskerk

Zicht op de Binnendommel met kerkbruggetje

Watersysteem rondom Stapelen

< historisch kaartbeeld regio Boxtel 1801

Historie

Boxtel en de Dommel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De ruimtelijke structuur van Boxtel is een logische consequentie van de bodemkundige situatie. Het gebied in en rondom Boxtel was uitermate geschikt voor bewoning. Het stroomdal van de Dommel, de lagere gronden, leenden zich voor wei- en hooilanden, voor het vee. De aangrenzende hogere gronden waren bewerkbaar en geschikt voor bewoning en het verbouwen van voedsel. Boxtel zou zijn ontstaan aan een vada: een doorwaadbare plaats in een rivier, ook wel 'voorde' genoemd. De doorwaadbare plaats in de laaglandbeek de Dommel lag aan de handelsroute 's-Hertogenbosch – Maastricht en was zo van grote economische waarde. Op de plek van de voorde werd een brug gebouwd, heden ten dage bekend als de Zwaanse brug, vernoemd naar herberg de Zwaan.

Het belang van Boxtel op deze handelsroute wordt onderstreept door het feit dat de weg aan weerszijden werd opgehoogd om het Dommeldal droog te kunnen passeren. Aan deze route werd gebouwd, waarmee de huidige Rechterstraat (voorheen Lange Steenstraat) tot stand kwam. De Rechterstraat was reeds zeer vroeg verhard, uniek voor een periode waarin grotere steden nog geen verharde wegen hadden binnen de bebouwde kom. De handelsroute bood de mogelijkheid om bedrijfsmatige activiteiten, zoals een smederij, herberg etc, te starten. Tot 1742 voerde deze weg van west naar oost door het dorp. Na 1742 voerde de straatweg vanuit 's-Hertogenbosch via de Bosscheweg, Clarissenstraat, de Markt, Kruisstraat, Rechterstraat, Fellenoord en de Eindhovense weg verder richting Best, Eindhoven en uiteindelijk Luik.

Ten noorden van de Rechterstraat werd de St. Petruskerk, onlangs verheven tot basiliek, gebouwd. Vermoedelijk vanwege de ligging langs het beekdal van de Dommel en de natuurlijke hoogte, de kerkheuvel. Op de heuvel zou ooit een burcht hebben gestaan. Hiervan wordt gedacht dat er beuken hebben gestaan, wat resulteerde in de naam Buchestelle; een van overstroming gevrijwaarde plek waar beuken staan.

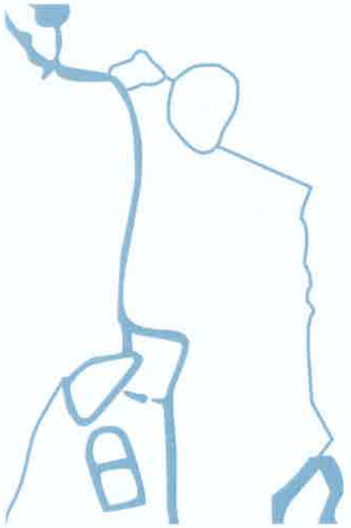

^ Het waterpatroon van Boxtel omstreeks 1100

^ Het waterpatroon van Boxtel omstreeks 1836

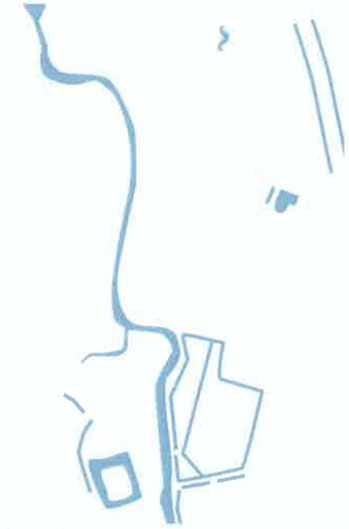

^ Het huidige waterpatroon van Boxtel

^ Dommel als groene drager door Boxtel

^ achterkanten richting de Dommel

^ verblijf aan het water

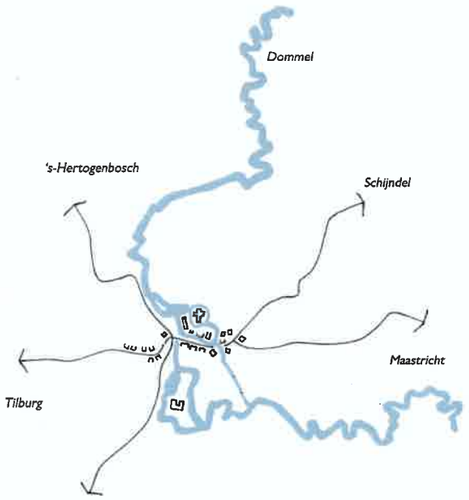

^ Rechterstraat en de vele zijtakken van de Dommel als structuurdragers van Boxtel

Water

Het watersysteem

Om het centrum van Boxtel droog te houden en daardoor beter bewoonbaar, werden waterlopen gegraven die aantakten op de Dommel. In de Middeleeuwen werd gestart met een stelsel van waterlopen in de kern van Boxtel, ook wel Binnendommeltjes genoemd. Kaartmateriaal uit 1394 toont dit stelsel al. Het Binnendommel water werd aangevoerd vanuit een gegraven waterloop ter hoogte van de Steenweg (huidige Eindhovenseweg), die aftakte van de Dommel. Aan de westzijde van de kerkheuvel stroomde het water in twee afzonderlijke takken weer richting de Dommel. Door de twee waterlopen onstond een eiland. Ten noorden, nabij de Dommel en Smalwater, stonden twee molens. Hieraan ontleent het Molenpad haar naam.

De Binnendommeltjes hadden primair als functie om het centrum droog te houden. Daarnaast stelde de Binnendommel water beschikbaar voor huishoudelijk gebruik, het spoelen van wasgoed maar werd daarnaast ook als open riool gebruikt. Tevens werd het water van de Binnendommel gebruikt als bluswater en werd het gebruikt als vaargeul voor platte schuiten. Bij diverse bruggen waren trappen aangebracht richting het water om was te kunnen spoelen en waren er zones in gebruik om was te drogen en/of te bleken. De Dommel werd daarnaast gebruikt voor scheepvaart richting 's-Hertogenbosch.

Van oudsher werd de kern van Boxtel ontsloten door meerdere bruggen, de drie voornaamste bruggen zijn:

- de Zwaanse brug over de Dommel;
- het Kerkbruggetje over de Binnendommel in de Clarissenstraat;
- de Meulekense brug over de Binnendommel.

De kern van Boxtel ligt letterlijk tussen deze bruggen, vandaar de naamgeving van deze visie: Boxtel Binnen de Bruggen.

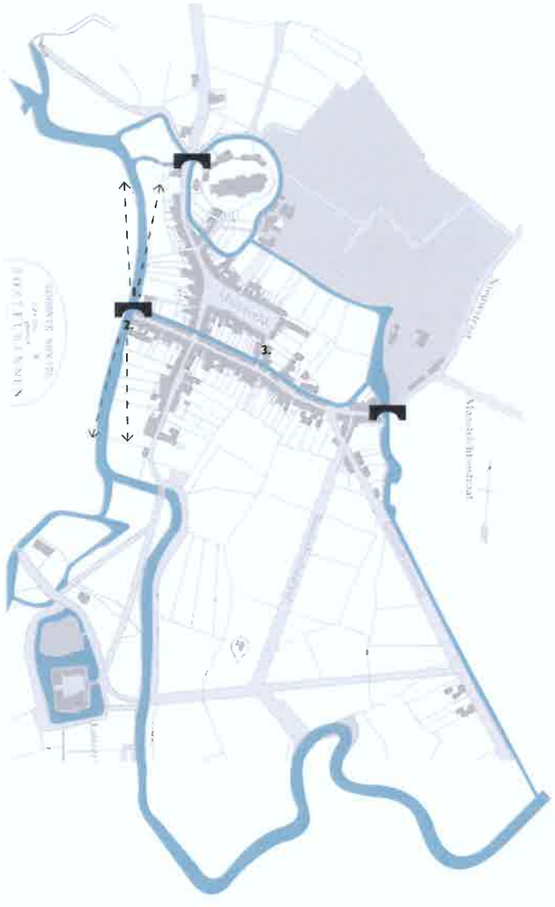

^ historisch kaartbeeld (perceelaanduiding) Boxtel 1830

^ 1. zicht richting het noorden vanaf de Zwaans Burg, circa 1899

^ 2. zicht op de Dommel, circa 1899

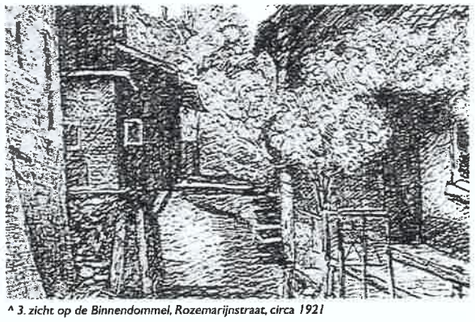

^ 3. zicht op de Binnendommel, Rozemarijnstraat, circa 1921

^ huidige zicht richting het noorden vanaf de Zwaanse Brug

^ huidige zicht richting het zuiden vanaf de Zwaanse brug

^ huidige zicht Rechterstraat, gedempte Binnendommel t.h.v. Rozemarijnstraat

Water heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Boxtel. Veel bijzondere bebouwing, waarvan meerdere de status van Rijksmonument hebben, waren gerelateerd aan het patchwork van waterlopen. De St. Petrusbasiliek en kasteel Stapelen lagen in de vroege Middeleeuwen op eilanden gevormd door het waterstelsel. Ook in de 19e eeuw tekent zich een watercontour af rondom Kasteel Stapelen en een bijzonder bebouwingcluster langs de Binnendommel. Opvallend gegeven is dat de bebouwing altijd met haar achterzijde zowel richting de Dommel als de Binnendommel was georiënteerd. De gebieden achter de woningen waren voornamelijk in gebruik als weidegronden, dennenbos of grasland. Deze gronden hebben gedurende de tijd plaats gemaakt voor tuinen achter de gebouwen. Rond de periode van 1832 was het watersysteem van de Binnendommels compleet en stonden er gebouwen bij de bruggen aan de Dommel. Dit ging dan om een herberg of een ander belangrijk gebouw. Ten zuiden van de Zwaanse brug zien we dat er bebouwing aan de Dommel is komen te staan. Ook hier was sprake van voornamelijk achterkanten van gebouwen. Een eeuw later, in 1933, was de start van het dempen van de Binnendommels en verdween hiermee gestaag het water uit het centrum van Boxtel.

Het Minuutplan van 1830 toont het watersysteem van de Dommel en Binnendommels. De elementen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de ruimtelijke karakteristiek van Boxtel.

De huidige situatie laat zien dat de historische bebouwing is vervreemd van het water. De Binnendommels zijn verdwenen, soms nog beperkt zichtbaar in de ruimtelijke structuur, zoals de gebogen structuur rondom de Kerkheuvel, het weefsel van straat bij Villa Phaf en de Monseigneur Bekkersstraat. Ook de zijstromen van de Dommel nabij kasteel Stapelen zijn gefragmenteerd.

De Binnendommels zijn in de loop der tijd verdwenen, gedempt, of bestraat. Een wezenlijk deel van het DNA van het centrum is verdwenen, de ontstaansgeschiedenis van het centrum is niet of nauwelijks meer leesbaar.

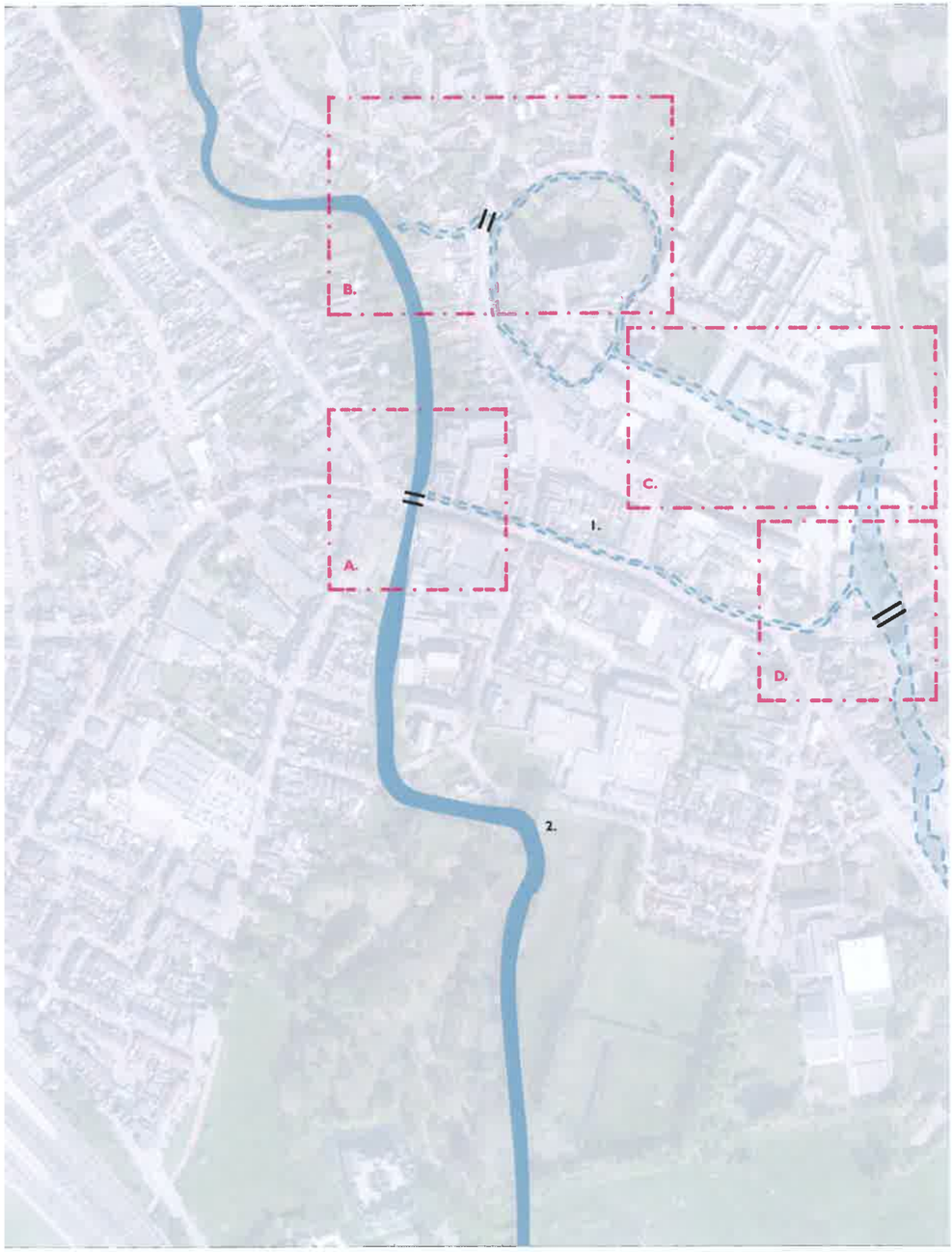

1. Binnendommel(tjes)
De gegraven structuur is nog grotendeels zichtbaar als contour in het stedelijk weefsel. Het oude watersysteem zou een eigentijdse betekenis kunnen krijgen. Voorheen in gebruik als opvang bij piekbelasting vanuit de Dommel, heden ten dage kan het oppervlaktewater een betekenis vormen voor het historisch centrum dat kwetsbaar is voor hittestress.

2. Dommel
Het stroomgebied van de Dommel is naast een ruimtelijke drager ook een belangrijk element in het historisch centrum dat een gebrek aan water heeft. Het stedelijk gebied is kwetsbaar voor verdroging en hittestress, De Dommel en haar oevers kunnen een aangenaam microklimaat vormen voor het centrum.

A. gebiedsontwikkeling omgeving Zwaanse brug
B. gebiedsontwikkeling omgeving St. Petrusbasiliek en Binnendommel
C. gebiedsontwikkeling omgeving Indenhof en Binnendommel
D. gebiedsontwikkeling kop Rechterstraat en Binnendommel

Dommel

contour Binnendommel

brug

^ zicht vanaf de Zwaanse Brug op de Dommel

^ Villa Phaf met park en bomen als potentieel aantrekkelijke ontmoetingsplek

^ Zichtbare contour van de Oude Binnendommel rondom St. Petrusbasiliek nu een barrière en parkeerplaats

Kansen

Boxtel en water zijn naadloos aan elkaar verbonden. Het terugbrengen van de historische waterstructuur in Boxtel dient verschillende belangen. Het wordt warmer en naast perioden van hevige regenval zien we ook meer perioden met extreme droogte. Tegelijkertijd wordt regenwater snel afgevoerd waardoor dit niet kan infiltreren in de bodem, met hittestress en wateroverlast tot gevolg. Dit is aanleiding om na te denken over een verbetering van het watersysteem en over de in te zetten middelen om tot een verbetering te komen van dit watersysteem.

Het gebrek aan water in de binnenstad van Boxtel vergroot de risico's op verdroging en hittestress. Het is een uitdaging om op een eigentijdse en gebiedseigen manier een oplossing te bedenken voor deze problematiek. Een robuust en samenhangend watersysteem kan het hoofd bieden aan deze problematiek. De basis ligt in het benutten van oude technieken en de loop van de Binnendommels. Het zichtbaar maken van de Binnendommels in het stedelijk weefsel, kan naast een esthetische beleving ook het hoofd bieden aan de huidige en toekomstige problematiek, waaronder het voorkomen van wateroverlast en water vasthouden voor drogere perioden. Dit waterstelsel vormt de blauwe lijnen in het historisch centrum van Boxtel. Vanuit deze lijnen kan overtollig water worden opgevangen en waar mogelijk afgevoerd richting lager gelegen delen, Dommeldal of groene zones.

De omgang met water werd mede bepaald door de bodemkundige situatie. Over de eeuwen heen heeft water diverse doelen gediend waaronder die van strategisch middel, beheersing van water, productiemiddel voor de landbouw en transportmiddel. Heden ten dage kan het water ook een esthetische functie krijgen. Het terugbrengen van het tracé van de Binnendommel krijgt daarmee een attractieve waarde voor een aantrekkelijk winkel- en verblijfsgebied, dat op haar beurt het publiek (bewoners en bezoekers) uitnodigt tot verblijf, ontmoeting en een terugkerend bezoek. Ter hoogte van de Zwaanse brug, St. Petrusbasiliek, Rechterstraat en Indenhof zijn er kansen om het contact met de Dommel te herstellen en de historie van Boxtel beleefbaar te maken.

^ *strategische en centrale ligging Boxtel in Noord-Brabant*

< *Qvarta Brabantiae, Atlas Novus 1645*

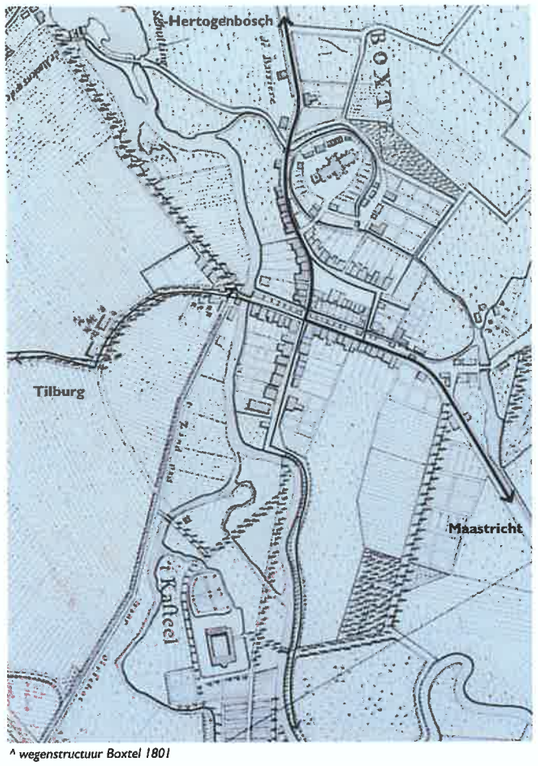

^ *wegenstructuur Boxtel 1801*

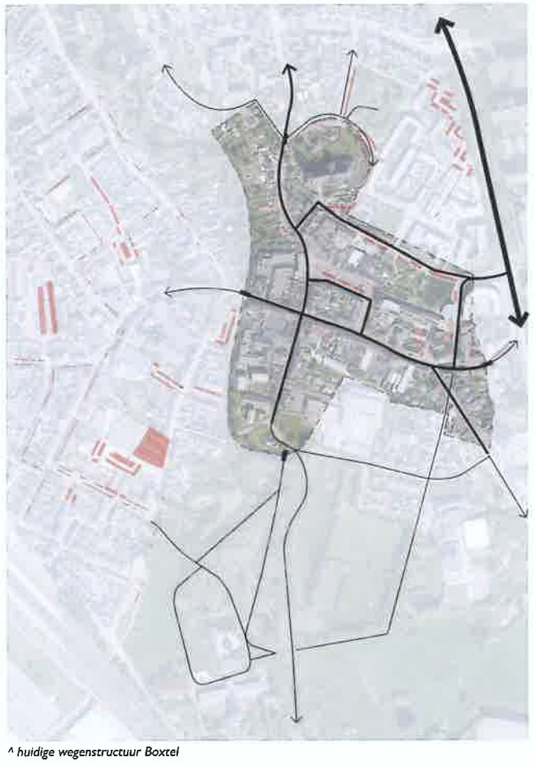

^ *huidige wegenstructuur Boxtel*

Villa op de y-vertakking van de Bosscheweg met op de voorgrond het Kerkbruggetje

Zicht op de Zwaanse brug en in het verlengde de Rechterstraat

Zicht op de Nieuwstraat (huidige Rechterstraat) en Meulekense brug

Infrastructuur

Kruispunt van wegen

De topografische kaart van 1801 laat heel helder zien dat Boxtel op een strategisch samenkomst van wegen ligt. De wegen waaieren uit naar meerdere richtingen. Boxtel heeft een strategische plek in Noord-Brabant, de noord-zuidwegen liepen in noordelijke richting naar 's-Hertogenbosch en de zuidelijke naar Maastricht en uiteindelijk Luik. De westelijke weg, Rechterstraat, liep richting Tilburg en Schijndel. Op het marktveld (huidige Markt) ontstond de samenkomst van wegen en ontstond het handelscentrum van Boxtel. Ten noorden van de markt werd op een natuurlijke verhoging de St. Petruskerk, onlangs verheven tot basiliek, gesticht. Het centrum van Boxtel was compact en verweven met de loop van de Dommel en Binnendommels. Deze blauwe structuur bood ook ruimte voor wei- en hooilanden nabij het centrum. Het centrum had daarnaast een heldere afbakening, mede door de drie bruggen:

- de Zwaanse brug over de Dommel;
- het Kerkbruggetje over de Binnendommel in de Clarissenstraat;
- de Meulekense brug over de Binnendommel.

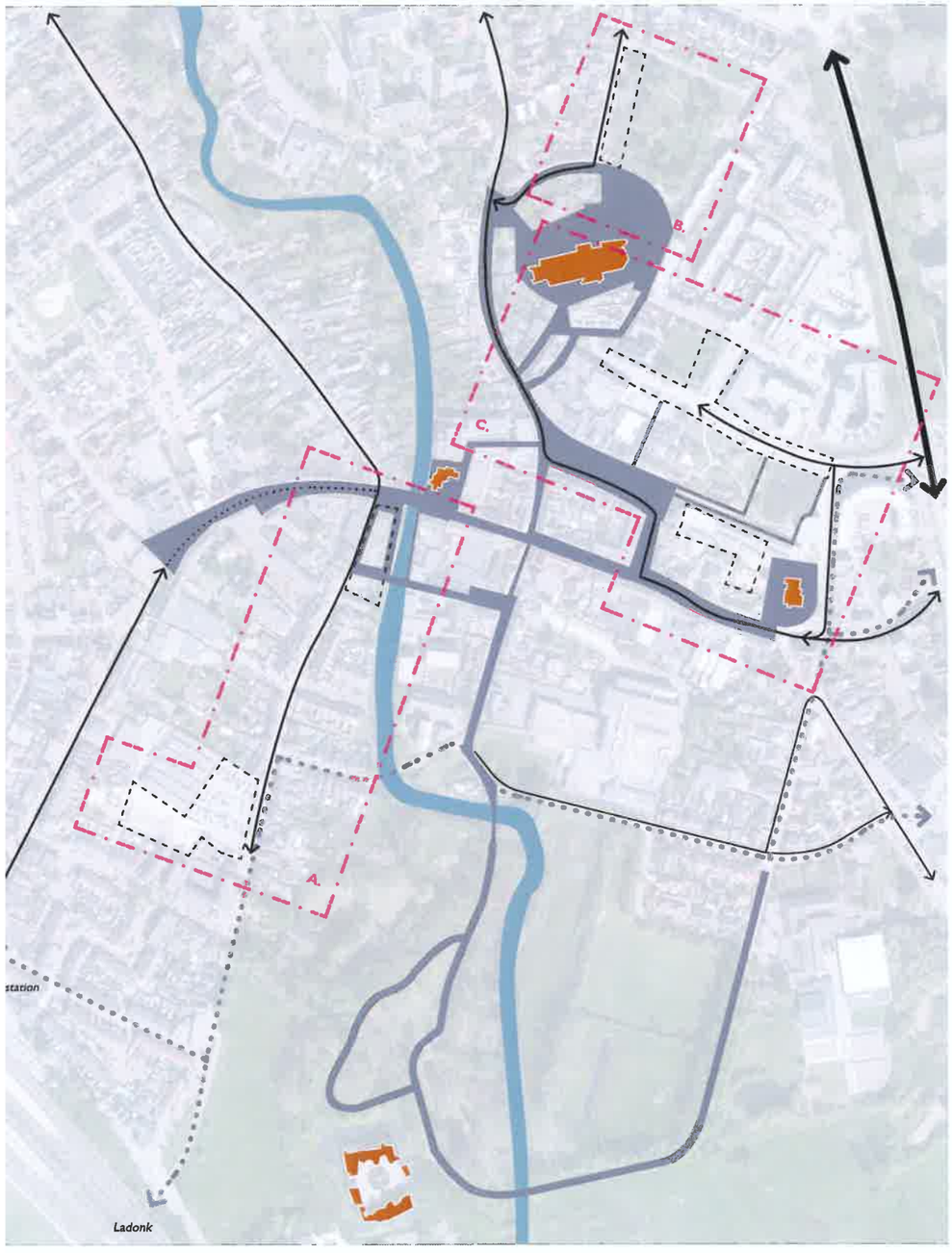

1. historische entrees
Het historisch centrum kent geen heldere afbakening doordat vroegere entrees (bruggen) niet meer beleefbaar zijn.

2. parkeervoorzieningen
De schil rondom het centrum vraagt om een hernieuwd parkeersysteem, mede door druk weg te nemen op strategische plekken waaronder de kerkheuvel, markt en winkelgebied.

3. nieuwe entree
De nieuwe entree richting het centrum vanaf de Brederodeweg is niet helder. Het wegprofiel vraagt om een helderdere begeleiding en logische afkoppeling richting parkeergebied(en).

4. doorsteken
Vanuit het Indenhof is een doorsteek richting de Markt. Het is wenselijk deze verweving met het Monseigneur Bekkersstraat te versterken om de toegankelijkheid richting het centrum te vergroten.

5. verbindingen
Vanuit de Burgakker is een kans om de verbinding met Stapelen te versterken als stapsteen naar het Van Gogh National Park,.

A. onderzoek parkeervoorzieningen Prins Hendrikstraat
B. herschikken parkeervoorzienignen rondom het Processiepark
C. herinrichting en toevoegen parkeervoorzieningen Indenhof en omgeving

gemotoriseerd verkeer
bestemmingsverkeer
parkeren
fietser
voetganger

Parkeerzone rondom de Indenhof vraagt om een hernieuwd parkeersysteem en waar mogelijk een zichtbaar beeld van de Binnendommel

Parkeerzone zorgt voor een vervreemding van de kerkheuvel en het Processiepark

Parkeerzone rondom aan de Prins Hendrikstraat vraagt om een hernieuwd parkeersysteem, potentieel: Zwaanse plein

Kansen

Het overzichtelijke stramien van wegen dat al uit de vroege Middeleeuwen dateert, organiseert het centrum van Boxtel nog grotendeels. De historische entrees richting het centrum zijn in het verleden verdwenen of aangetast. Dit betreft voornamelijk de bruggen die voor een heldere afbakening van het centrum zorgden. Deze elementen worden zoveel mogelijk fysiek hersteld of krijgen op een eigentijdse manier een betekenis in het stedelijk weefsel.

De Rechterstraat heeft vanuit de historie een belangrijke verbindende functie, ook was deze al reeds vroeg verhard. Toekomstige ingrepen respecteren de historische rooilijn en de fijne schaal van volumes erlangs. Een belangrijke voorwaarde voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de Rechterstraat is een nieuwe inrichting van de openbare ruimte die de historie van de straat recht aandoet. De Rechterstraat vervuld de rol van kleinschalig winkellint en economische drager van het historisch centrum van Boxtel. Deze rol moet in de toekomst behouden worden. Samen met een hernieuwd uiterlijk heeft het als doel de ontmoeting en verblijf in het centrum te verbeteren.

De Stationsstraat als aanloopstraat naar het centrum vraagt eveneens om een facelift van de openbare ruimte: deze kan wezenlijk anders zijn de Rechterstraat in het hart van Boxtel, maar wel van dezelfde kwaliteit. Het Zwaanseplein heeft alle potentie om naast de Markt het kloppend hart van Boxtel te worden, gekoppeld aan het stratenpatroon, maar zeker ook aan de oevers van de Dommel.

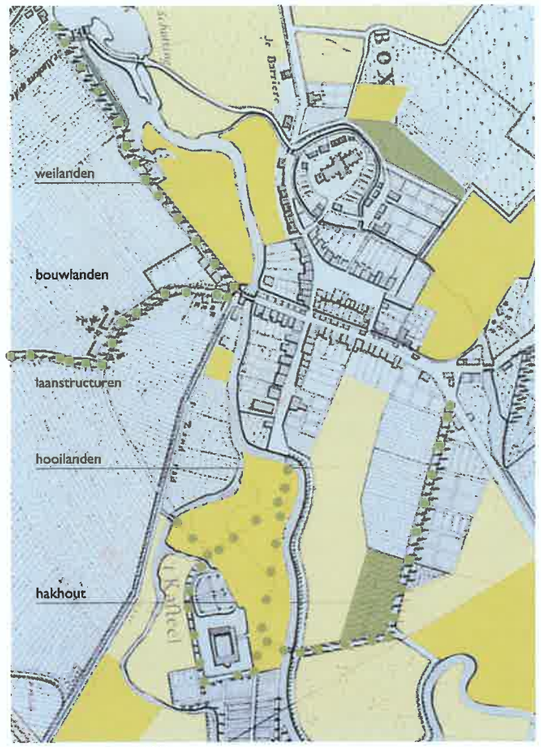

^ groenstructuur Boxtel 1801

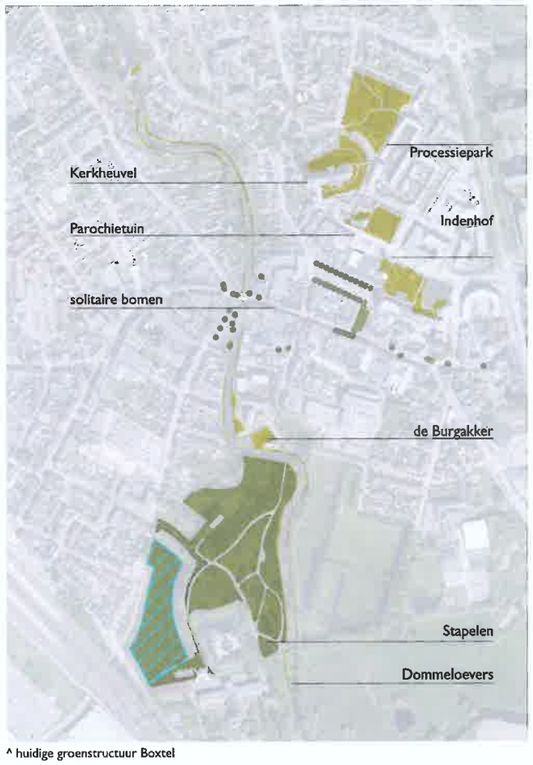

^ huidige groenstructuur Boxtel

weiland

hooiland

hakhout

laanstructuur

openbaar groen

Landgoed

retentie gebied

solitaire bomen

Zicht op Kasteel Stapelen

Mensen werkend op het land langs de Dommeloevers

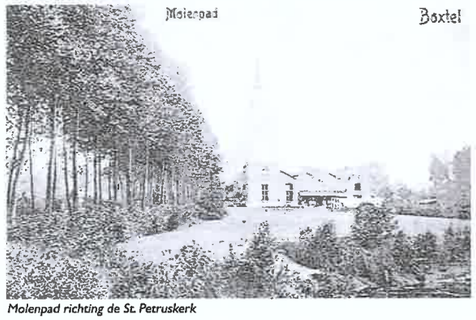

Molenpad richting de St. Petruskerk

Groen

Boxtel als agrarisch groen dorp

De topografische kaart van 1801 toont Boxtel als een agrarisch dorp. Het dorp omvatte weinig bebouwing, welke geconcentreerd was rondom het Marktveld en was rondom heen open. Het terrein bestond hoofdzakelijk uit wei- en bouwlanden en erven. De parallelle loop aan het Dommeldal heeft geleid tot een karakteristieke verkavelingstructuur van lange en smalle achtertuinen. Ook aan de westzijde is deze verkaveling zichtbaar. De verkaveling ten zuiden van de Zwaanse brug is minder weids en kent een blokvormige structuur met grovere volumes waaronder instituten en scholen.

De St. Petrusbasiliek lag in een open zone ten noorden van het Marktveld op een enigszins verhoogd terrein. Deze imponerende opzet werd kracht aangezet door de gegraven waterstructuur. Het groene karakter werd voortgezet aan de noordzijde van de kerkheuvel door de aanleg van het Processiepark in 1924-1925. Het ontwerp werd verzorgt door een lokale bloemist, te weten P. van Zogchel, om het H.Bloedfeest te kunnen vieren als openbare manifestatie. Het park kende een georganiseerde padenstructuur welke leidde tot het altaar. Door de tijd heen verloor het park haar functie en raakten veel staties beschadigd. In de huidige situatie zorgen ook de tussengelegen parkeerplaatsen en rommelige openbare ruimte voor een vervreemding tussen de twee religieuze objecten.

De groene zone rondom Kasteel Stapelen is zowel in vroegere en huidige tijd een belangrijk groen zwaartepunt. Het gebied fungeert als luwtegbied nabij de drukte van het centrum en heeft de potentie haar rol als stapsteen naar het Van Gogh National Park en Landschappen van Allure verder te versterken.

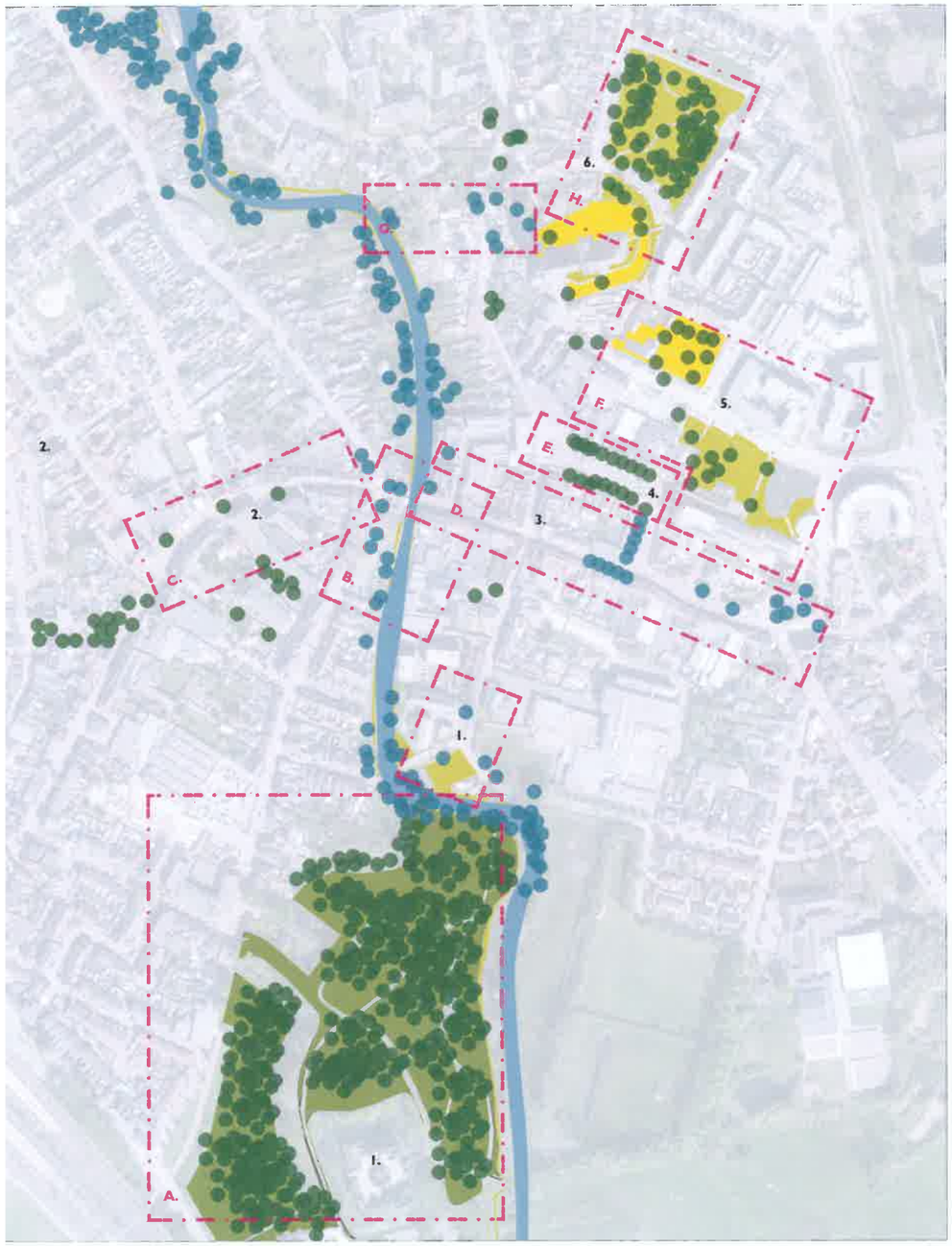

1. Stadslandgoed Stapelen
Het gebied vraagt om een betere verbinding via de Burgakker richting het historisch centrum.

2. Stationsstraat
Gebrek aan groen is niet ideaal voor klimaat en leefbaarheid.

3. Rechterstraat e.o.
Gebrek aan groen is niet ideaal voor klimaat en leefbaarheid.

4. Markt
De huidige dakplatanen hebben een massieve kroon en verbergen de historische geveiwand.

5. Indenhof
Boomgaard als prettige begeleiding richting het centrum. Vormt daarnaast een belangrijke schakel in de klimaatadaptieve water- en groenstructuur.

6. Processiepark
Parkeerplaatsen en de onsamenhangende openbare ruimte tussen park en de kerkheuvel zorgen voor een vervreemding tussen beiden.

A. ontwikkeling Stadslandgoed Stapelen
B. gebiedsontwikkeling Zwaanse plein + bibliotheek
C. ontwikkeling Stationsstraat
D. ontwikkeling Rechterstraat
E. herinrichting groen Markt
F. herinrichting Indenhof e.o.
G. zichtbaar maken Binnendommel
H. herinrichting Processiepark

privaat groen
openbaar groen
Stadslandgoed
landbomen
waterbomen

Rechterstraat kenmerkt zich door haar stenige karakter zonder groen en blauw tegenwicht

Indenhof als groene enclave in het stedelijk weefsel

Stapelen als een belangrijk groen zwaartepunt

Kansen

Boxtel heeft van origine een groen karakter. Ook de katholieke instellingen brachten nieuwe groene ruimtes naar het centrum van Boxtel die een sterke eigen identiteit kenden. Soms waren dit private ruimten, parochietuin, begraafplaats en Processiepark. Het meest uitgebreid was de groen zone rondom de St. Petrusbasiliek, heden ten dage vervult de kerkheuvel nog steeds de rol van een groen luwtegebied in het centrum, Echter is de verbinding met het Processiepark gefragmenteerd door de tussenliggende parkeerzone. Voorstel is om deze te versterken en te vergroenen, mede door het terugbrengen van de Binnendommel. Het in verval geraakte Processiepark had een van oorsprong sterk eigen karakter, geënt op de naastgelegen kerk, wat een uitgangspunt kan vormen bij de herinrichting. Het toekennen van een nieuwe functie aan het Processiepark kan gevoed worden door de aangrenzende gebruikers, te denken valt aan een theaterpark, educatie of (religieuze) relicten, ontmoetingspiek of plek voor bezinning. Deze ingrepen transformeren de plek tot theatraal stadspark.

Het zuidelijke groene zwaargewicht van Stadslandgoed Stapelen moet haar rol als stapsteen naar het landschap versterken. Hierbij speelt de Burgakker een belangrijk schakelpunt om het gebied beter bereikbaar te maken. In het midden van het park is een natuurlijk karakter (bos) en cultuurlijk karakter (park). Het herstellen van het park en met name de lanen kan een eerste inzet zijn om voor een heldere routing te zorgen. Tweede inzet zou zijn om het bomenbestand te verjongen en een duidelijke begrenzing te maken tussen park en buitengebied waarbij de loop van Dommel weer beter beleefbaar wordt gemaakt. Hiermee transformeert Stapelen naar een artistiek Landschapspark. Deze ingrepen creëren twee sterke koppen, Processiepark en Stadslandgoed Stapelen, op de halter van de cultuurhistorische as.

In het centrum van Boxtel ligt een kans om de versteende straten groen te maken, waardoor rustige en schaduwrijke routes ontstaan in het centrum. Ook doorsteekjes van en naar het centrum kunnen groen herbergen waaronder de Burgakker en de verbinding met het Indenhof, waar reeds een fraaie groene zone is ingericht die herinnert aan het agrarische verleden van Boxtel. Het plaatsen van markante solitaire bomen in met name de Rechterstraat verzachten de stenige aanblik en versterken de blauwe lijnen in het stedelijk weefsel die de loop van de Binnendommel volgen. Ook de heldere laanstructuren die de entree van Boxtel benadrukte kunnen het versteende aanzicht van de Stationsstraat verzachten en de straat omvormen tot een prettigere verblijfsruimte en zijn tevens geënt op een klimaatadaptieve stad.

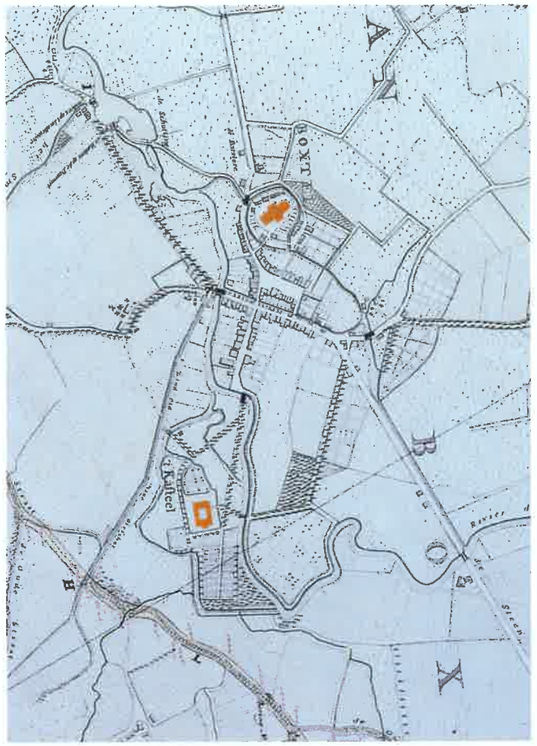

^ historische context Boxtel 1801

^ huidige situatie Boxtel

Rijksmonument

gemeentelijk monument

^ St. Petrusbasiliek als noordelijke kop op de cultuurhistorische as

^ Stadslandgoed Stapelen als zuidelijke kop op de cultuurhistorische as

Bebouwing

Erfgoed

Veel bijzondere bebouwing, waarvan meerdere de status van Rijksmonument hebben, was gerelateerd aan het patchwork van waterlopen. De St. Petrusbasiliek en kasteel Stapelen lagen in de vroege Middeleeuwen op eilanden gevormd door het waterstelsel. De rijke bouwkundige geschiedenis van Boxtel is terug te vinden in de vele monumenten die het rijk is. Tot de rijksmonumenten horen het kasteel Stapelen en de St.Petrusbasiliek met rondom kleinere volumes die de status van gemeentelijk monument dragen.

Het centrum kenmerkt zich door een fijnmazige korrel met grotere katholieke instellingen, waaronder basiliek en school. Deze brachten een totaal andere maat en schaal in het dorp. Dit leverde een belangrijke karakteristiek van grotere volumes in het Boxtelse centrum: een variatie tussen de kleine en menselijke volumes aan de historische straten en de grovere volumes op de kerkheuvel en de voormalige bouw- en weilanden achter de bebouwing en langs de Dommel.

Door de tijd heen zijn gevels door verbouwingen en reclame-uitingen ontdaan van hun oorspronkelijke uistraling. Soms is de relatie tussen de onderzijde en bovenzijde van de gevel vetroebeld door variaties in textuur en/of kleur. De herinrichting van de openbare ruimte is op sommige delen van de cultuurhistorische as uitgevoerd. Deze aanzet van de openbare ruimte biedt een uitgelezen mogelijkheid om het totaalbeeld een nieuwe impuls te geven.

De rijksmonumenten en meest markante gemeentelijk monumenten zijn op de volgende pagina's voor de cultuurhistorische- en economische as uiteengezet.

Cultuurhistorische as

^ Rijks- en gemeentelijk monumenten cultuurhistorische as

Rijksmonument

gemeentelijk monument

Rijksmonumenten

Clarissenstraat 20

Oude Kerkstraat 20_St. Petrusbasiliek

Clarissenstraat 18_Hervormde Kerk

Duinendaal 9_Kannunikenhuis

Oude Kerkstraat 16_Dienstwoning

Stapelen 1_Kasteel Stapelen

Gemeentelijke monumenten

Zwaanse brug

Burgakker 8

Burgakker 15

Oude Kerkstraat 6-8

Oude Kerkstraat 2

Clarissenstraat 22

Clarissenstraat 29

Economische as

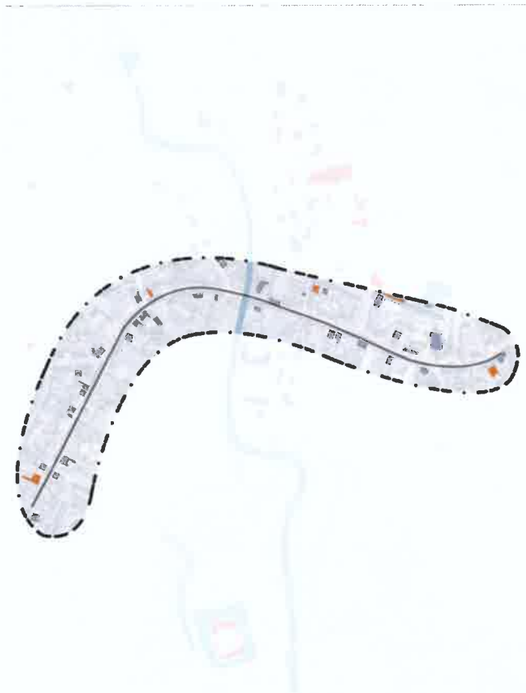

^ *Rijks- en gemeentelijk monumenten economische as*

Rijksmonument

gemeentelijk monument

Rijksmonumenten

Stationsstraat 28

Markt 16

Rechterstraat 80

Stationsstraat 94

Gemeentelijke monumenten

Rechterstraat 1_Villa 't Hof

Stationsstraat 13

Rechterstraat 49_Villa Crols

Rechterstraat 51

Markt 13

Markt 26

Rechterstraat 55_Villa Phaf

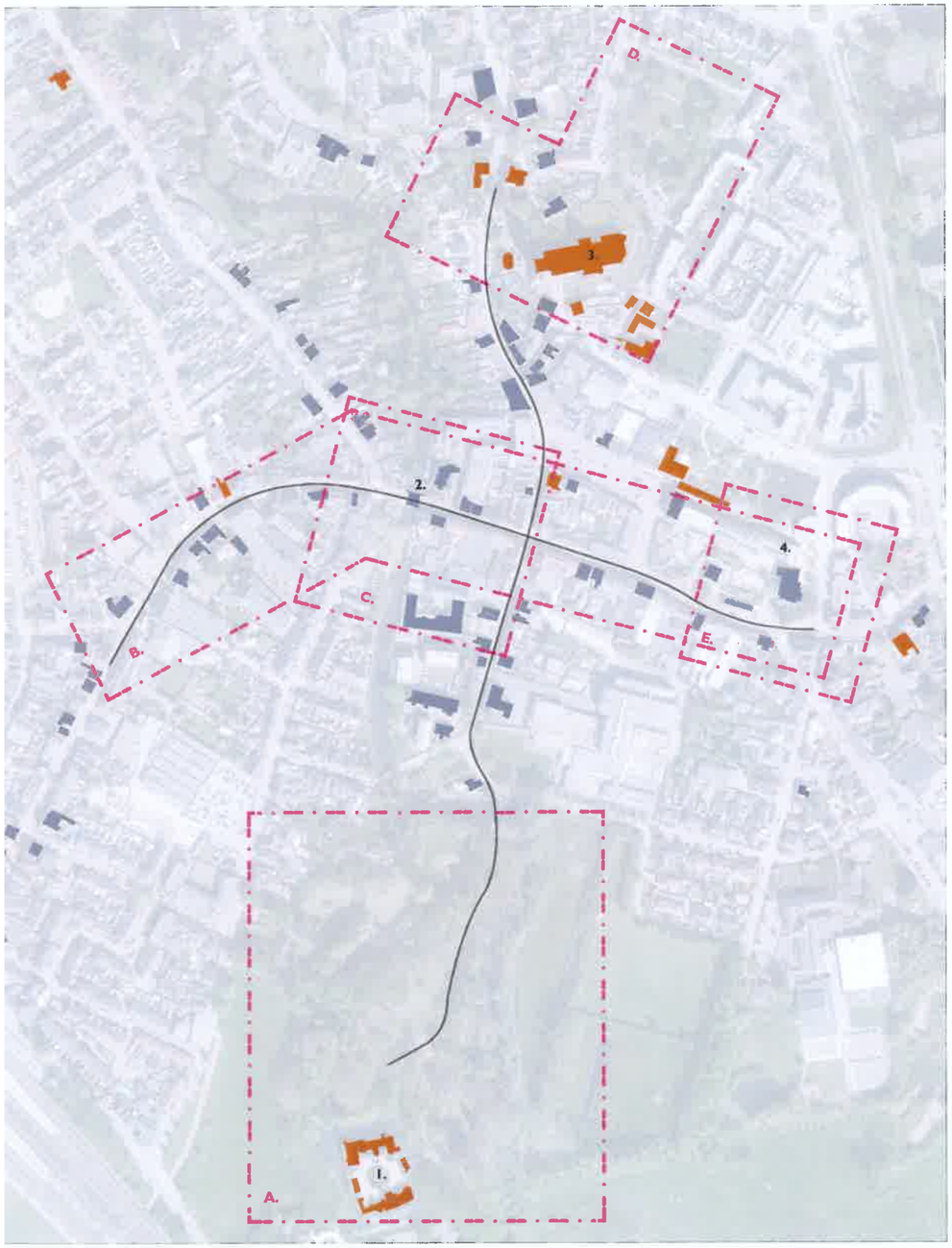

1. Stadslandgoed Stapelen
historisch en ruimtelijk zwaartepunt van de cultuurhistorische as.

2. Zwaanse brug
historische entree, leent zich voor iconisering van Boxtel en een sterkere verbinding tussen de Dommeloevers.

3. St. Petrusbasiliek
historisch en ruimtelijk zwaartepunt van de cultuurhistorische as.

4. Villa Phaf met tuin
historische entree, leent zich voor een commerciele of maatschappelijke (centrum)functie als ruimtelijk tegenwicht van de Zwaanse Brug en aanzet voor extra commerciele verblijfsplekken aan de Rechterstraat en een entree en begeleiding van en naar het centrum.

A. ontwikkeling Stadslandgoed Stapelen
B. gevelbeleid Stationsstraat en Rechterstraat
C. gebiedsontwikkeling Zwaanse plein en bibliotheek
D. gebiedsontwikkeling St. Petrusbasiliek en omgeving
E. omgeving villa Phaf en tuin

Rijksmonument

gemeentelijk monument

Zicht richting de St. Petrusbasiliek vanuit Indenhof

Kansen

Boxtel kent een rijke geschiedenis als strategisch dorp op de handelsroute tussen 's-Hertogenbosch en Maastricht. Langs deze wegen ontstond de eerste bebouwing van Boxtel. Deze bevonden zich hoofdzakelijk tussen de bruggen die het centrum van Boxtel met het buitengebied verbond. De historische entrees richting het centrum zijn in het verleden verdwenen of aangetast. Dit betreft voornamelijk de bruggen die voor een heldere afbakening van het centrum zorgden. Deze elementen worden zoveel mogelijk fysiek hersteld of krijgen op een eigentijdse manier een betekenis in het stedelijk weefsel. Andere waardevolle monumenten waaronder de Zwaanse brug kunnen een hernieuwde rol spelen in haar rol als entree richting het centrum en iconisering ervan. Het aangrenzende parkeerterrein biedt ruimte om letterlijk een brug te slaan met de bibliotheek aan de overzijde van de Dommel om haar plek als cultureel cluster extra kracht toe te zetten en verblijf- en waterbeleving te optimaliseren. De historische entree bij villa Phaf, leent zich voor een commerciële of maatschappelijke (centrum)functie als ruimtelijk tegenwicht van de Zwaanse Brug en aanzet voor extra commerciële verblijfsplekken aan de Rechterstraat en een entree en begeleiding van en naar het centrum.

Met het voorstel voor de herinrichting van de openbare ruimte, wordt duidelijk dat er al reeds een kwaliteitssprong is gemaakt op de cultuurhistorische as. Met het verminderen van verkeersstromen in het historische centrum wordt ook de beleefbaarheid vergroot. Prettige, sfeervolle omgevingen die verleiden tot verblijf vragen naast een kwalitatieve openbare ruimte ook om kwalitatieve gevels. Het verticale vlak, het gevelbeeld, wordt in het historisch centrum grotendeels bepaald door de winkelpuien. Advies is om samen met de Boxtelse ondernemers een reclame- en gevelbeleid te ontwikkelen, waarbij gesteund kan worden op het al aanwezige inspiratieboek gevelbeleid van BAeSS.

1. Wapen van de familie Mahie – Van Son
3. Maria-Onbevlekte-Ontvangenis
4. Sint-Ursula
5. Kruiswegstaties
6. Portaalbeelden
8. Kruisiging en Apocalyptische Ruiters
9. Kop op Man
12. Lezende en Spelende Kinderen
29. Eenden
32. De Gedachte
33. Keistamper
34. Stier
35. Zonder Titel
36. Stop Voets
44. Eligius van den Aker
45. Vorming
48. Baken
49. Vrijwilligerswerk
52. Gedeelde Herinneringen
53. Gedenkstenen
56. Engel
58. De Mens Centraal
69. Herinneringsmonument Zusters JMJ

N groen kunstwerk Philip Lüschen

Kunst

Kruiswegstaties Processiepark

St. Petrusbasiliek met portaalbeelden en Het Heilig Bloedwonder, Eligius van den Aker

Gedenkstenen cultuurhistorische as

Kasteel Stapelen met het wapen van de familie Mahie - Van Son en Maria-Onbevlekte-Ontvangenis

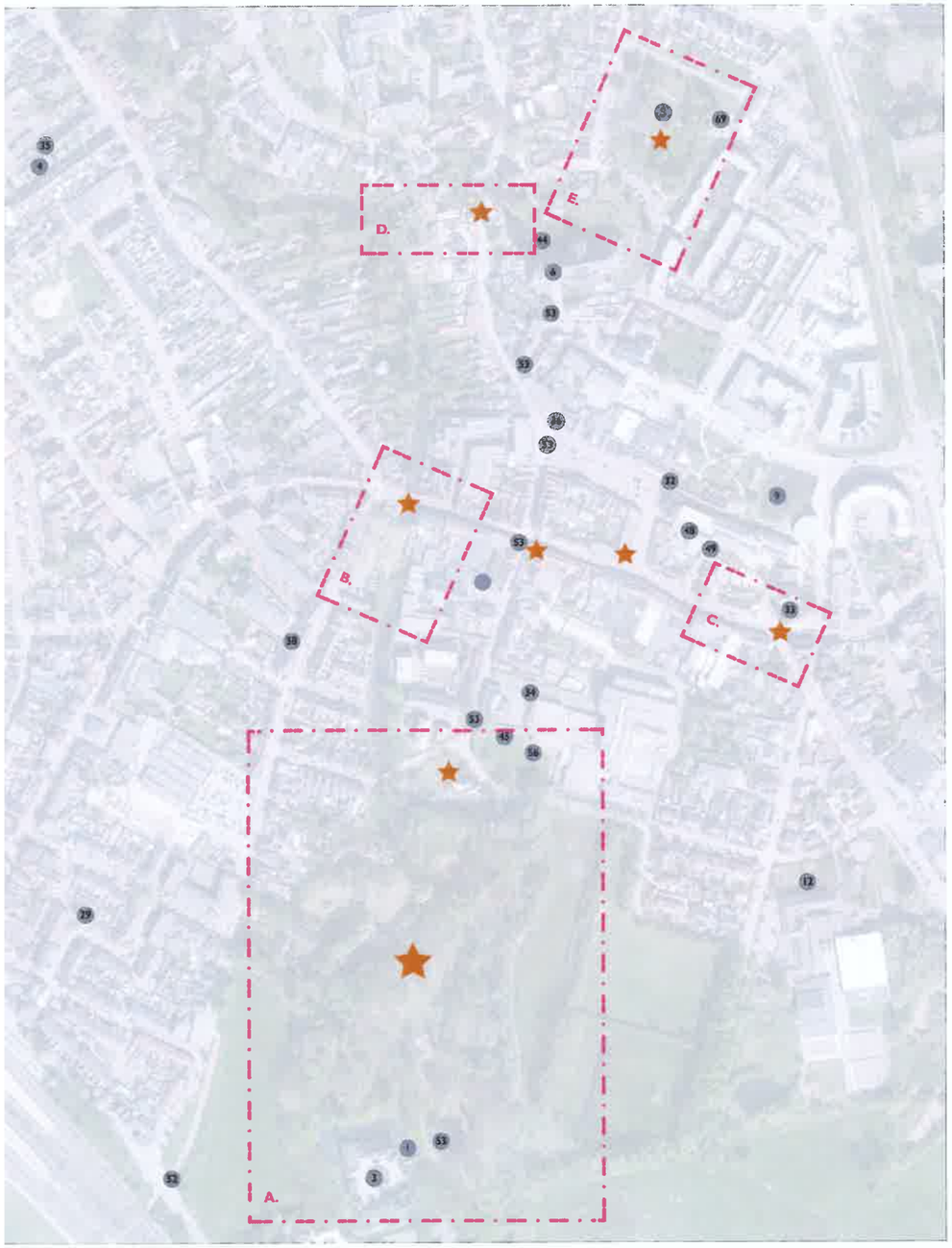

1. Wapen van de familie Mahie – Van Son
3. Maria-Onbevlekte-Ontvangenis
4. Sint-Ursula
5. Kruiswegstaties
6. Portaalbeelden
8. Kruisiging en Apocalyptische Ruiters
9. Kop op Man
12. Lezende en Spelende Kinderen
29. Eenden
32. De Gedachte
33. Keistamper
34. Stier
35. Zonder Titel
36. Stop Voets
44. Eligius van den Aker
45. Vorming
48. Baken
49. Vrijwilligerswerk
52. Gedeelde Herinneringen
53. Gedenkstenen
56. Engel
58. De Mens Centraal
69. Herinneringsmonument Zusters JMJ

A. ontwikkeling kunstpark Stadslandgoed Stapelen en Burgakker
B. gebiedsontwikkeling Zwaanse plein en bibliotheek
C. omgeving villa Phaf en tuin
D. gebiedsontwikkeling St. Petrusbasiliek en omgeving
E. herinrichting Processiepark

openbare kunstobjecten

indicatie nieuwe kunstobejcten

Processiepark leent zich voor meer objecten en een mogelijk nieuw paviljoen

Kop Burgakker kan zich manifesteren met een kunstgebaar

Stadslandgoed Stapelen kan zich ontplooien als kunstpark

Kansen

De gemeente Boxtel herbergt binnen haar gemeentegrenzen ongeveer 80 kunstwerken. Veel kunstobjecten staan langs de cultuurhistorische route, van het Processiepark, richting Stadslandgoed Stapelen. Hierin valt een onderscheid te maken in een verloop van cultuurlijk (Processiepark) naar natuurlijk (Stadslandgoed Stapelen).
Eerste inzet is om Processiepark en reeds aanwezige staties te versterken met nieuwe (kunstzinnige) satellieten en een mogelijk nieuwe paviljoen. Het processiepark ontwikkelt zich hierdoor tot een Stadspark met ruimte voor verblijf, spel, ontmoeting, bezinning en evenementen en als sterke kop van de cultuurhistorische as.
Tweede inzet is om kunstobjecten langs de route richting Standslandgoed Stapelen aan te vullen met nieuwe kleinschalige kunst en programma.
De stedenbouwkundige poorten, de plekken waar oude relicten van Binnendommel (bruggen) zichtbaar worden gemaakt, vormen een aanvulling op de openbare kunst.
Het doel is om de Binnendommels weer deels terug te brengen in de oorspronkelijke omgeving met enerzijds als resultaat een robuust watersysteem te ontwikkelen dat geschikt is voor waterberging. Anderzijds het beleefbaar maken van één van de kwaliteiten van Boxtel die de historie van de Binnendommels weer aftekent in de openbare ruimte.
De kunstobjecten ontplooien zich langs de cultuurhistorische as op wezenlijke plekken in het centrum en haken waar mogelijk aan op het recreatieve netwerk in de omgeving.
Ten slotte is het zaak om de allure van Stadslandgoed Stapelen te vergroten. Om de kunstbeleving op het Stadslandgoed te vergroten liggen er kansen om een het gebied beter te verbinden met het station en het historisch centrum via de Burgakker. Een van de instrumenten die wordt ingezet is het plaatsen van een markant kunstwerk aan het eind van de Burgakker. Dit kunstwerk verbindt de Burgakker, het St. Lucas en Stadslandgoed Stapelen met elkaar en geeft de route tevens een onderscheidend karakter binnen Boxtel.
Stadslandgoed Stapelen heeft de potentie om zich te ontplooien als kunstpark. Rustmomenten, ruimte voor kunstobjecten, beelden, gedichten en exposities door kunstenaars en studenten geeft het Stadslandgoed een natuurlijke positie op de cultuurhistorische as. Door aan te haken op het netwerk is het recreatiegebied vanuit de stad beter zichtbaar en beleefbaar, van gebouwd gebied naar buitengebied en vice versa.

MASTERPLAN

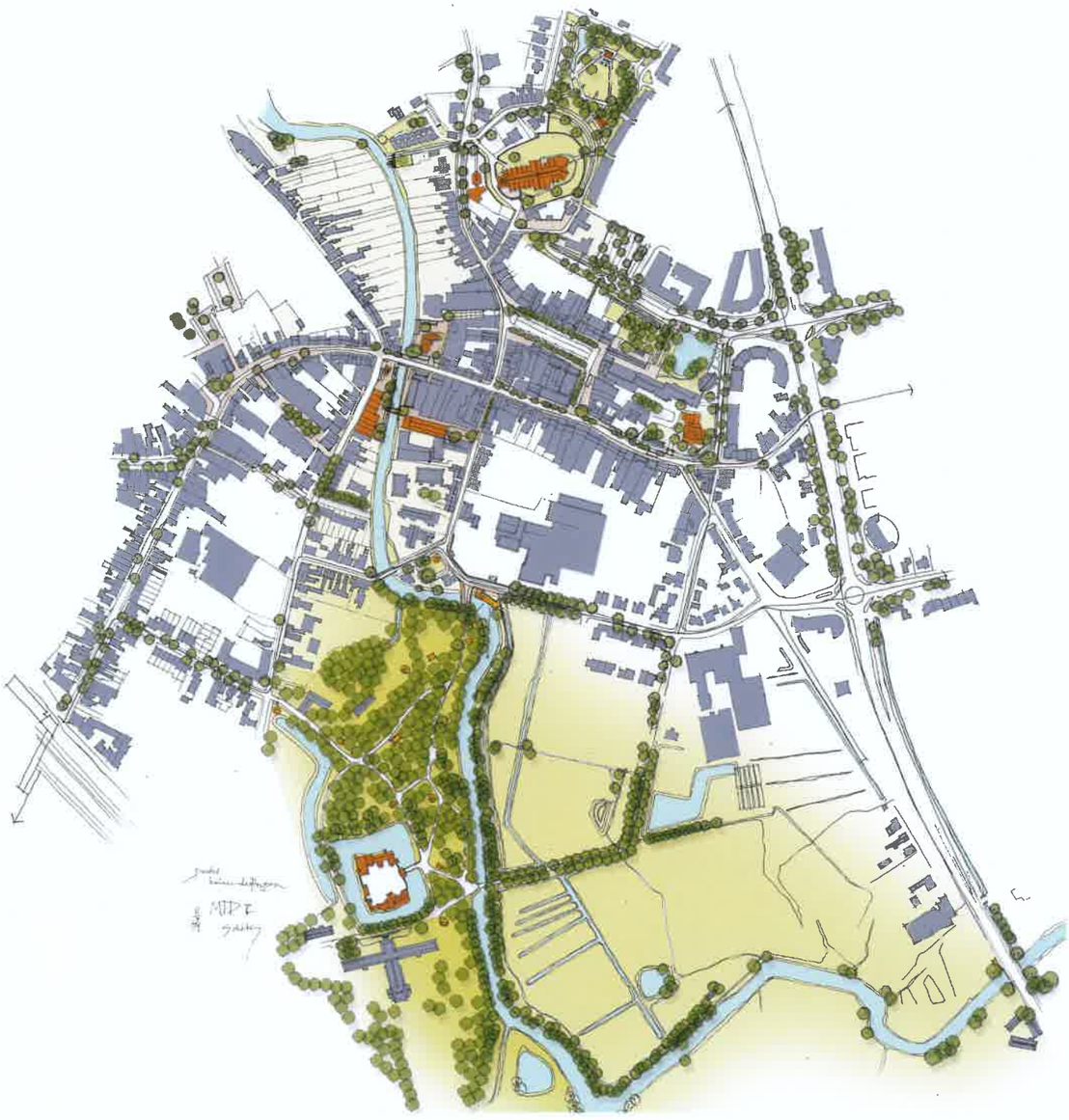

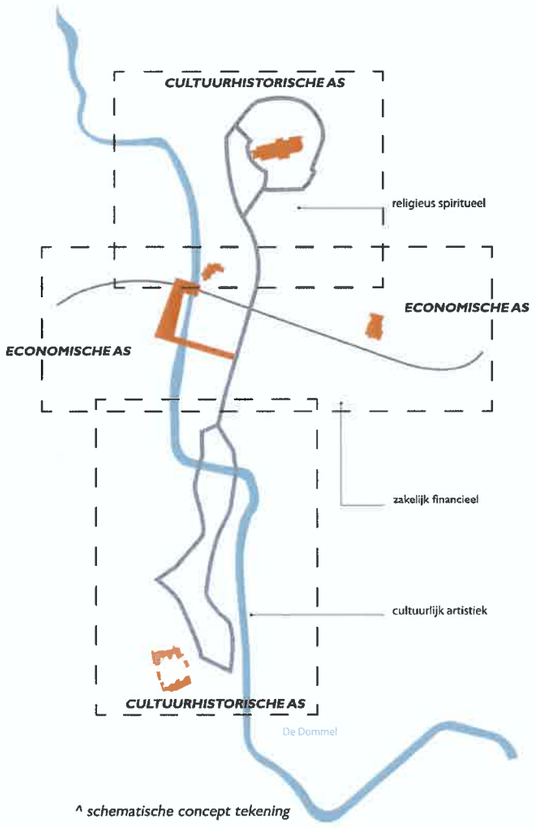

^ *schematische concept tekening*

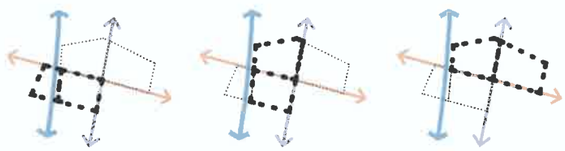

^ *3X8 route*

MASTERPLAN 3

Visie

Het centrumplan van Boxtel wordt opgehangen aan de Dommel en aan de twee belangrijke assen: de cultuurhistorische as en de economische as. Het historisch centrum, ligt opgespannen tussen deze assen. Dit gedeelte omvat de Rechterstraat, Stationsstraat en Markt, welke geënt zijn op commerciële functies en verblijf. Het noordelijk gedeelte, het religieusspirituele deel, bestaat uit de St. Petrusbasiliek, kerkheuvel en aangrenzende religieus erfgoed. Het Processiepark is de aanzet voor de ontwikkeling van het Theatraal stadspark, refererend aan de vroegere religieuze, openbare functie. Het zuidelijk deelgebied, het cultuurlijk-artistieke deel kenmerkt zich door SintLucas (MBO vakschool) en Stadslandgoed Stapelen als mogelijke stapsteen richting het Van Gogh National Park. Deze twee assen worden hierna nader toegelicht. Het centrum van Boxtel beschikt reeds over een aantal interessante potenties om uit te groeien tot een aantrekkelijk gebied voor winkelen en verblijf. Een heldere routing en samenhang zijn belangrijke elementen voor de beleving van het Boxtelse centrum. Het is bekend dat recreatief winkelend publiek niet graag twee maal dezelfde route loopt en graag de mogelijkheid heeft te dwalen en lussen te maken. Hierbij is het idee geopperd stedelijke 'achtjes' te ontwikkelen in het stedelijk weefsel om de doorloop te stimuleren en beleving te verbeteren, zonder het economisch centrum uit te breiden. Met enkele ingrepen in het stedelijk weefsel ontstaan drie interessante 'achtjes' op de assen. Dit geeft de bezoeker de mogelijkheid om een dolende route door het centrum te maken zonder dezelfde plek aan te doen. Ieder 'achtje' wordt verrijkt door de twee belangrijke assen die de kapstok vormen van het centrum van Boxtel, zij vervullen een rol in het aanbieden van (commerciële) functies en het vergroten van de beleving, veelal gevoed door historie en water. De ruimtelijke kwaliteit van de Dommel en twee assen en het realiseren van de routes zal een impuls geven aan het centrum van Boxtel.

^ St. Petrusbasiliek als noordelijke kop op de cultuurhistorische as

^ Stadslandgoed Stapelen als zuidelijke kop op de cultuurhistorische as

Cultuurhistorische as

Kasteel Stapelen en de St. Petrusbasiliek vormen vanuit historisch perspectief een sterke twee-eenheid welke zich heden ten dage als koppen van de cultuurhistorische as manifesteren. Religieuze instellingen brachten een nieuwe soort ruimtelijkheid met zich mee die daarnaast ook de geschiedenis van Boxtel bewogen. Te weten; de geschiedenis van het 'Heilig Bloed', het Kapittel van Sint Petrus, de Protestante gemeenschap, Clarissenklooster en Klooster Duinendaal, Boxtelse onderwijs, Markt en ook de Heren van Boxtel met hun relatie met Kasteel Stapelen en de aanwezige Sint-Joris kapel. Deze elementen vinden hun plek aan de cultuurhistorische as en zijn onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van Boxtel. Hoewel van oorsprong een heterogeen stelsel van straten, wegen en dreven is de as in de huidige situatie gefragmenteerd en kent een wisselende kwaliteit in verblijf en beleving. Op sommige plekken is de geschiedenis nog goed voelbaar, andere plekken langs de as vragen om een duidelijke identiteit en meer eenheid. De zegelstenen herinneren aan bijzondere gebeurtenissen uit de plaatselijke geschiedenis. Echter de toelichting / betekenis van de stenen is nergens leesbaar. Leidraad voor de ingrepen van de cultuurhistorische as zijn een duidelijk, eenduidige openbare ruimte, die een ontspannen routing creëert langs alle historische relicten. Deze eenheid creëert rust en ingetogenheid waarbij de volumes en historische momenten een hoofdmoment vormen. De ruimtelijke opwaardering waarbinnen nieuwe aanvullende initiatieven moeiteloos kunnen worden ingepast – nu en voor in de toekomst.

^ *Villa 't Hof als westelijke kop op de economische as*

^ *Villa Phaf als oostelijke kop op de economische as*

Economische as

De economische as wordt gevormd vanaf het kruispunt van de Stationsstraat en Prins Bernhardstraat, tot aan het kruispunt naar Boxtel-oost, waar zich vroeger de doorgaande wegen richting Schijndel (Nieuwstraat) en Sint-Oedenrode/Maastricht (Maastrichtsestraat) bevonden. De economische as speelt ook een rol op cultuurhistorisch gebied. Historisch gezien is hetgeen dat geduid wordt als economische as ook een belangrijke historisch ruimtelijke plek binnen Boxtel. De Rechterstraat was reeds vroeg verhard en was een belangrijke handselweg op de route tussen 's-Hertogenbosch en Maastricht/Luik. Deze as geeft eveneens informatie over de geschiedenis van Boxtel, refererend aan de twee bruggen die Boxtel Binnen begrensden en de vroegere loop van de Binnendommel. De kennis van vroeger geeft ons handvatten om een beeld voor de toekomst te schetsen. Op basis van de historische onderlegger worden ingrepen verricht die de ruimtelijke structuur en identiteit van het centrum van Boxtel versterken al dan niet transformeren tot betekenisvolle plekken. Daarbij komen sociaaleconomische functies aan bod die de economische as twee duidelijke koppen geeft. Eerste inzet is het opwaarderen van de Rechterstraat als onderdeel van een herkenbaar centrum en welke ruimte biedt voor nieuwe (commerciële) functies. De inrichting is geënt op het creëren van een dorpse sfeer. Met nieuwe architectonische spelregels voor bestaande en toekomstige bebouwing, eenheid in verharding en markante bomen wordt eenheid geschapen in het gedifferentieerd straatbeeld. Dit zorgt voor een lommerrijke, karakteristieke winkelstraat en een dorps centrum met betekenisvolle verblijfs- en winkelplekken. De opwaardering biedt daarnaast kansen om het plein bij de Zwaanse brug te transformeren en Boxtel een nieuw gezicht te geven. Doel is om de oude verrommelde plek nieuwe elan te geven en om te vormen tot waterplein en daarmee de geschiedenis van Boxtel zichtbaar te maken en een uitnodigende entree en een prettige ontmoetingsplek aan het water. Zij vormt hierin een tegenhanger op de Markt, welke gaandeweg kan transformeren naar een landplein. Hierin is het zaak dat de geparkeerde auto's gaandeweg uit het straatbeeld verdwijnen en verplaatst worden in de nabijheid van het historisch centrum. Het Zwaanse plein wordt het koppelstuk tussen de Rechterstraat en Stationsstraat, welke fungeert als aanloopstraat naar het centrum. De Stationsstraat vraagt eveneens om een facelift van de openbare ruimte: deze kan wezenlijk anders zijn dan de Rechterstraat in het hart van Boxtel, maar wel van dezelfde kwaliteit.

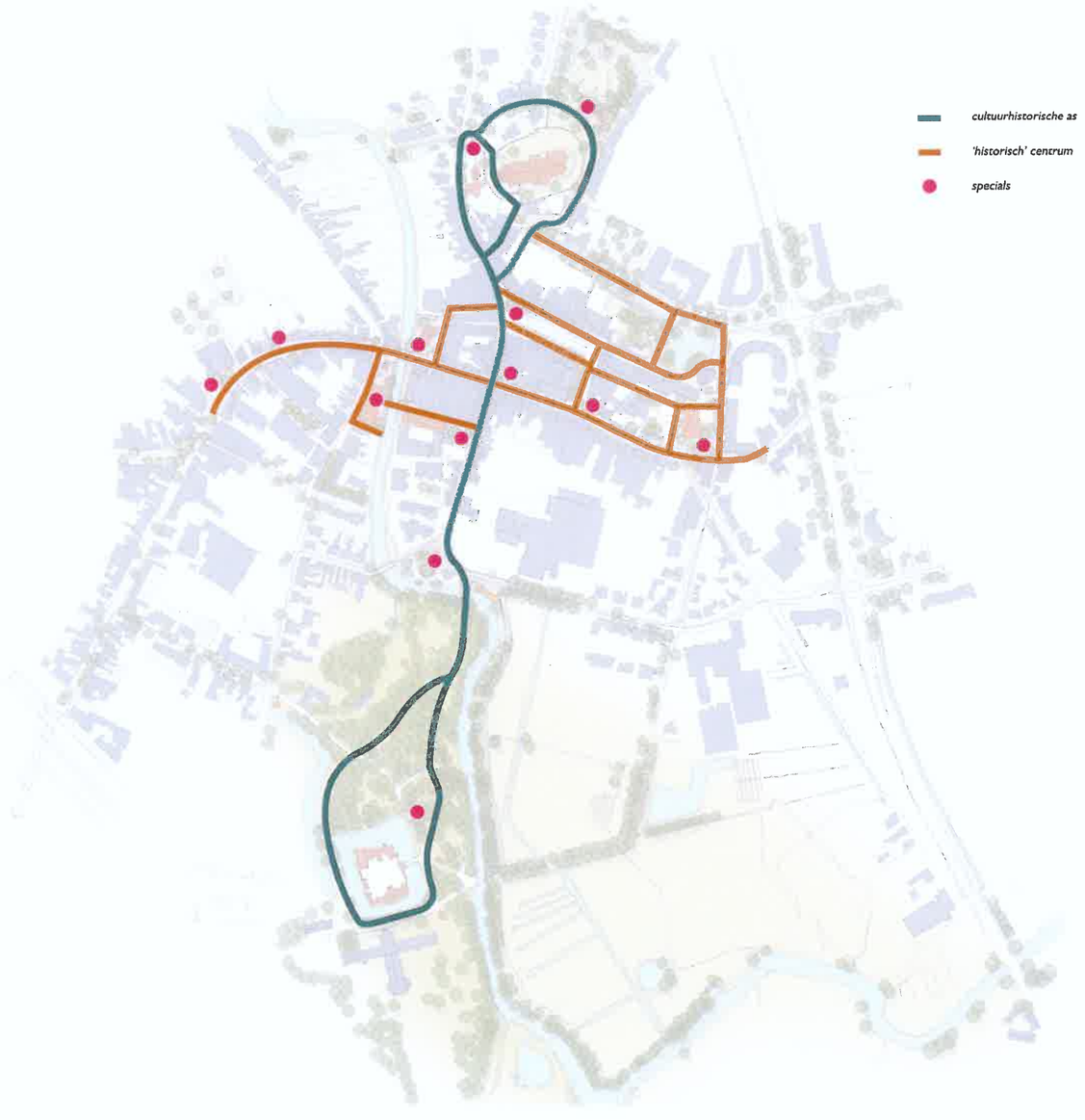

cultuurhistorische as

'historisch' centrum

specials

^ special

^ vormentaal armaturen, één familie met subtiele vormentaal kap van klassiek tot eigentijds

Verlichting

Verlichting draagt bij aan de veiligheid van het dorp en tegelijkertijd aan de sfeer en beleving ervan. We vinden het van belang dat de openbare verlichting wordt aangebracht op plekken waar het toegevoegde waarde heeft en passend is bij de omgeving. Daarbij wordt gekeken naar richtlijnen als NSVV en Politiekeurmerk Veilig Wonen. Daarnaast moet de verlichting ook duurzaam zijn. Verlichting kenmerkt zich naar de structuur van een centrum, in het geval van Boxtel zijn dat de assen en de Markt en Zwaanse plein als vlakken in het stedelijk weefsel.

Deze dragers van het historische centrum bieden handvatten om uit te spreken hoe je met de verlichting in de openbare ruimte kunt omgaan.

De cultuurhistorische as geeft een verwijzing naar een klassiek armatuur en sluit aan op de koppen bij de St. Petrusbasiliek en Stadslandgoed Stapelen.

De economische as kan op een charmante en eigentijdse manier een verwijzing geven richting het klassieke armatuur. Hierbij is het belangrijk dat er samenhang blijft tussen de verschillende lichtobjecten. Zowel in uiterlijk, samenstelling als in hiërarchie passen de lichtelementen als een familie in verschijningsvorm bij elkaar.

De pleinen vragen om een meer iconisch / markant lichtelement, welke de grote pleinvlakken goed kunnen verlichten. Naast het feit dat deze verlichting functioneel moet zijn, dragen deze lichtobjecten ook in grote mate bij aan het karakter van de grote pleinen: de Markt en het Zwaanse plein.

Het is denkbaar dat enkele beeldbepalende gemeentelijke en rijksmonumenten die extra aandacht verdienen en zichtbaar mogen zijn in het avondbeeld. Te denken valt hierbij aan Villa 't Hof, Villa Phaf, Herenhuis naast voormalige Meulekensebrug (Rechterstraat nr. 80) en villa Crols.

^ special landboom, rode beuk

^ special waterboom, meerstammige els

Groen

Van oudsher staan er in de Boxtel op willekeurige locaties bomen in het straatprofiel. Her en der worden de straten gedomineert door enkele markante iconen, die gerelateerd zijn aan het onstaan van Boxtel, waaronder de rode beuk.

In het centrum van Boxtel ligt een kans om de versteende straten groen te maken, waardoor rustige en schaduwrijke routes ontstaan in het centrum. Ook doorsteekjes van en naar het centrum kunnen groen herbergen waaronder de Burgakker en de verbinding met het Indenhof, waar reeds een fraaie groene zone is ingericht die herinnert aan het agrarische verleden van Boxtel.

Om de waterstructuur van de (voormalige) (Binnen)dommel nog extra aan te zetten, wordt ingezet op het toepassen van zogenoemde 'waterbomen'. Dit type bomen zijn een vertrouwd beeld langs waterstructuren. Bomensoorten die hieraan refereren en geschikt zijn in een stedelijke omgeving betreffen o.a. Elsen, Iepen en Wilgen.

Voor de landbomen wordt ingezet op (inheemse) landbomen, welke worden geplaatst op strategische plekken. De vergroening van de straat en achterliggende hoven draagt daarnaast bij aan het reduceren van hittestress en het vergroten van biodiversiteit.

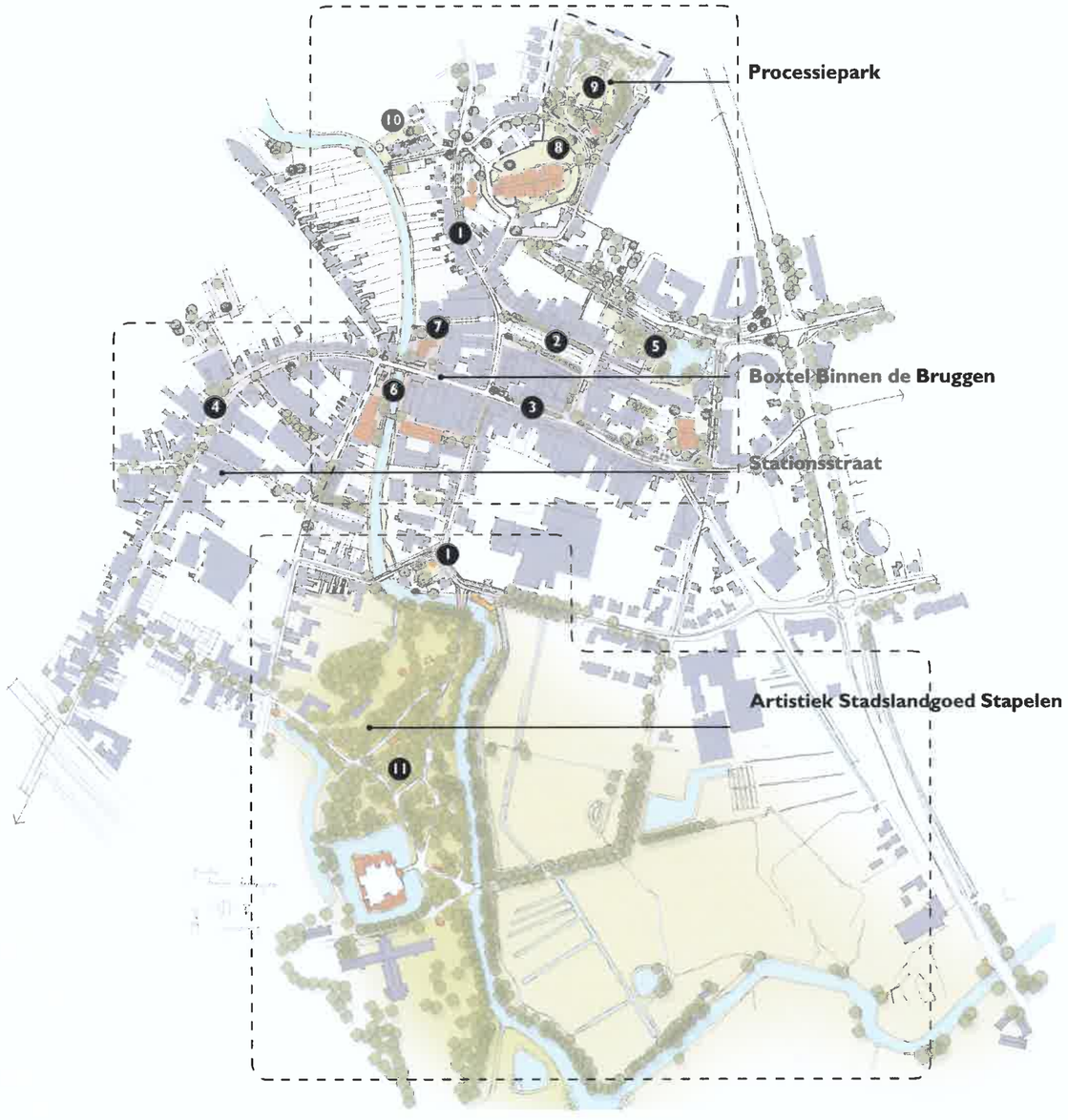

DEELPROJECTEN 4

Deelprojecten

In de visie stellen we een integraal en veelzijdig perspectief voor, gebaseerd op belangrijke historische thema's. Om te illustreren hoe de visie in de praktijk gebruikt kan worden laten we in dit hoofdstuk de deeluitwerkingen / deelprojecten zien. Het doel van deze deeluitwerkingen is niet zozeer een blauwdruk plan voor de toekomst te schetsen, maar een prikkelend beeld te geven van hoe de genoemde ingrepen voor het centrum kunnen worden uitgewerkt en hoe de verschillende deelprojecten elkaar beïnvloeden.

In de deeluitwerkingen zijn zowel kleinschalige en eenvoudige ingrepen, als meer radicale en grootschalige veranderingen te zien. Het ontwikkelen van dergelijke voorstelbare denkrichtingen is waardevol. Het is bedoeld om interactie tussen stakeholders en expertises te voeden en op gang te brengen. Het biedt houvast en inspiratie om op basis van cultuurhistorisch en ruimtelijk onderzoek en een stevig onderbouwde visie, naar een voorstelbare en door partijen gedragen toekomstbeeld toe te werken.

In dit hoofdstuk wordt er dieper ingegaan op de volgende projecten:

Stedenbouwkundige Poorten
0. Startprojecten; *

Boxtel Binnen de Bruggen
1. Cultuurhistorische as (al uitgevoerd);
2. Markt (al uitgevoerd);
3. Herinrichting Rechterstraat; *
4. Herinrichting Stationsstraat; *
5. Indenhof / Klein Dommelpark (Oude boomgaard e.o.) (deels uitgevoerd);
6. Gebiedsontwikkeling Zwaanse Plein en Bibliotheek;
7. Herinrichting Croonpassage;
8. Gebiedsontwikkeling Binnendommel omgeving St. Petrusbasiliek;
9. Herinrichting Processiepark;
10. Stedenbouwkundige ontwikkeling Clarissenstraat 35;

Artistiek Stadslandgoed Stapelen
11. Entree naar het landschap / Van Gogh National Park.

Verkeerskundig onderzoek
12. Aanleg autonome zuidelijke fietsroute;
Integrale visie parkeren auto en fiets;

* projecten in ontwerpfase

STEDENBOUWKUNDIGE POORTEN

0. STARTPROJECTEN

- OMGEVING ST. PETRUSBASILIEK - KERKBRUGGETJE
- OMGEVING ZWAANSE PLEIN - ZWAANSE BRUG
- OMGEVING VILLA PHAF - MEULEKENSEBRUG

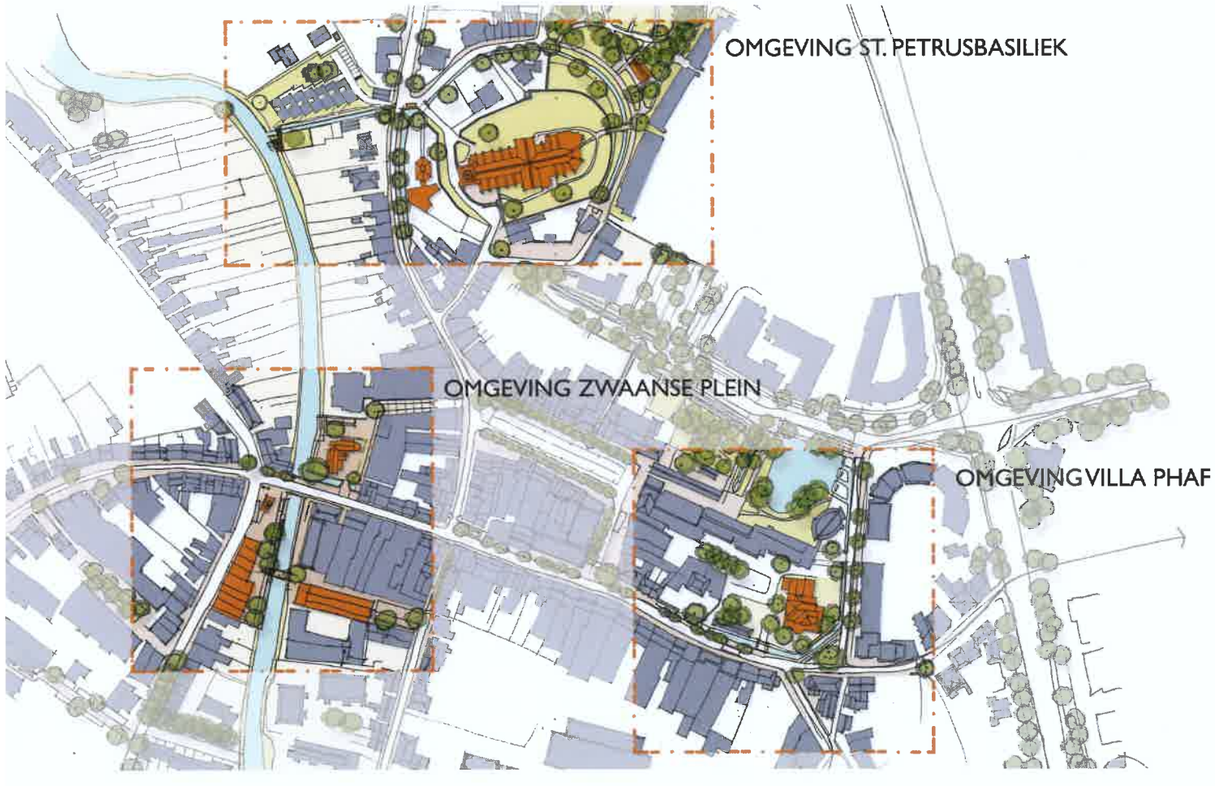

Stedenbouwkundige poort kruising Clarissenstraat, Koppel en Oude Kerkstraat

Omgeving St. Petrusbasiliek - Kerkbruggetje

keistampers

- poort
- water
- verblijf
- ontmoeting
- informatie
- klimaatadaptatie

reconstructie poort Kerkbruggetje met bank en keistampers

hergebruik brugleuningen Duinendaal is denkbaar voor deze locatie

reconstructie stedenbouwkundige poort Zwaanse brug

Omgeving Zwaanse plein - Zwaanse brug

- poort
- water
- verblijf
- ontmoeting
- informatie
- klimaatadaptatie

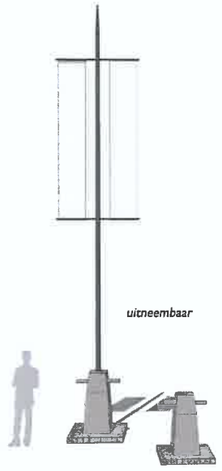

keistampers

bank met natuursteen plaquetten

Stedenbouwkundige poort Meulekensebrug nabij Villa Phaf

Omgeving Villa Phaf - Meulekensebrug

- poort
- water
- verblijf
- ontmoeting
- informatie
- klimaatadaptatie

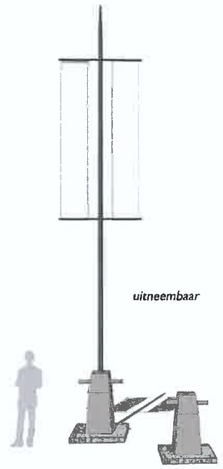

keistampers

bank met natuursteen plaquetten

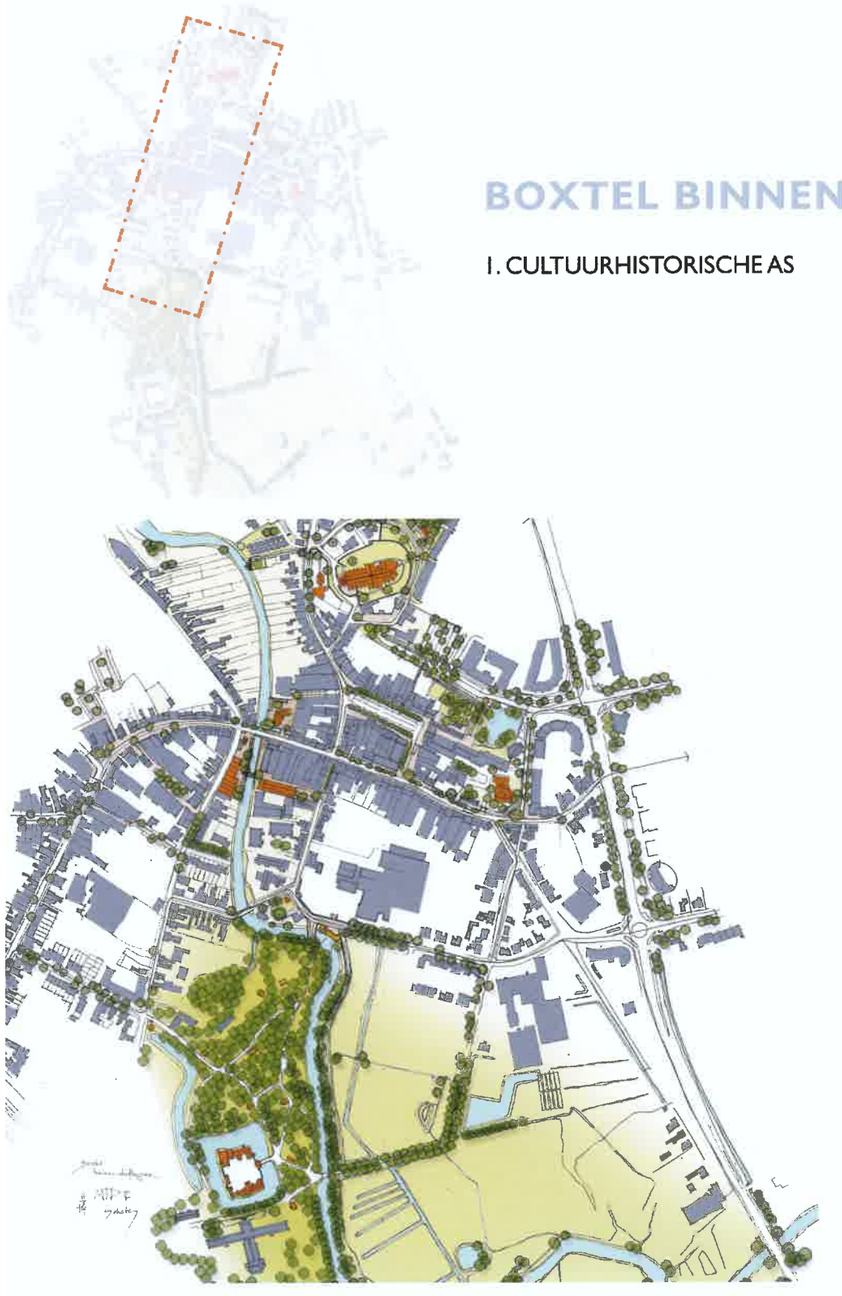

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

1. CULTUURHISTORISCHE AS

Oude Kerkstraat als onderdeel van de cultuurhistorische as

Burgakker en voorplein bibliotheek als onderdeel van de cultuurhistorische as

De Burgakker richting Stadslandgoed Stapelen

1. Cultuurhistorisch as halter

H+N+S startte in 2003 met een verkenning naar de potenties tussen Stadslandgoed Stapelen en de St. Petrusbasiliek. Deze verkenning werd medio 2013 verwerkt in een houtskoolschets, welke een visie omvatte voor de buitenruimte het historisch centrum. Dit kaderplan vormde de basis voor de gemeente Boxtel om op door te werken in een voorlopig ontwerp (VO) voor de Cultuurhistorische As Stapelen-Petrusbasiliek, hierna te benoemen als STA-P, inclusief de Markt. Dit is uitgevoerd in de periode 2015 – 2018.

Op hoofdlijnen is het plan gerealiseerd, waarbij de kracht van het plan overeind is gebleven. Deze ontwikkelingen op de as vormen een prachtige kapstok om nieuwe ontwikkelingen aan op te hangen.

2. MARKT

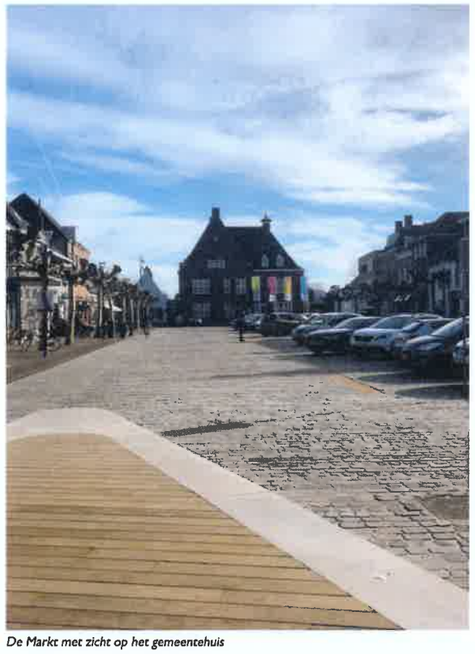

De Markt met zicht op het gemeentehuis

De Markt

2. Markt

Vanuit het kaderplan van H+N+S (2003) is een plan voor de vernieuwing van de Markt voortgekomen. De huidige markt- annex parkeerplein heeft een hernieuwde inrichting met een materialisatie die aansluit op de cultuurhistorische as. Door een deel van de auto's te bannen van het plein is er meer ruimte voor terrassen en ruimte voor verblijf en spel door het toevoegen van een zitelement en lage waterlijn. De open ruimte op het plein biedt eveneens ruimte voor de weekmarkt en kermis.

Hoewel een groot deel van de parkeerplaatsen is verwijderd van de Markt is een onderdeel van de visie om het historisch centrum het domein van de voetganger te maken. Dit betekent dat het historisch centrum autovrij en op sommige delen autoluw is te maken. Op de delen waar de auto wel kan komen is deze te gast en is de openbare ruimte niet gedimensioneerd op de auto. Het uitplaatsen van de huidige parkeerplaatsen naar de rand van het centrum, met name het gebied rondom de Indenhof, zal na bekendheid, zoekverkeer doen verdwijnen op de Markt en tot een optimale toegankelijkheid te komen ten behoeve van wandel- en winkelcomfort.

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

3. HERINRICHTING RECHTERSTRAAT

Aanleiding, doel en resultaten

De economische as, is naast de cultuurhistorische as en de Dommel, één van de drie belangrijke structuurlijnen van het centrum van Boxtel. De economische as is wordt gevormd door de Stationsstraat en de Rechterstraat, met als centraal punt het Zwaanse plein, de Zwaanse brug, tot aan het kruispunt naar Boxtel-oost, waar zich vroeger de doorgaande wegen richting Schijndel (Nieuwstraat) en Sint-Oedenrode/Maastricht (Maastrichtsestraat) bevonden. De Rechterstraat kent een verscheidenheid aan verharding, verlichting en meubilair. Veel materiaal is verouderd of beschadigd en verschilt in kleur en type wat de openbare ruimte en aangrenzende gevels niet ten goede komt. Door recente ingrepen aan de cultuurhistorische as en de Markt draagt de Rechterstraat niet bij een herkenbare identiteit van Boxtel. Het creëren van een krachtige en heldere identiteit in het centrum van Boxtel is aanleiding om de economische as onder handen te nemen. Eerste inzet is om de oude structuur van de Binnendommels en bruggen als cultuurhistorisch erfgoed weer beleefbaar te maken en tegelijkertijd de Rechterstraat met de herinrichting een economische impuls te geven, met daarbij aandacht voor klimaatadaptatie, door de aanplant van nieuwe waterbomen, verkeersafwikkeling, kunst, cultuur en (be)leefbaarheid.

Het doel is om een respectabele, eigentijdse winkelstraat met sfeer en entourage te maken die reflecteert aan het historisch centrum met de bruggen, de Dommel en de Binnendommels. Een prettige, sfeervolle winkelstraat die verleidt tot verblijf vraagt naast een kwalitatieve openbare ruimte ook om kwalitatieve gevels. Het verticale vlak, het gevelbeeld, wordt in de Rechterstraat grotendeels bepaald door de winkelpuien. Advies is om een reclame- en gevelbeleid te ontwikkelen, dat voortborduurt op het al aanwezige inspiratieboek gevelverbeteringen van BAeSS. Doel is om een goede harmonie tussen weggebruikers, inrichtingselementen, aantrekkelijke beeldkwaliteit voor winkels en horeca en robuuste structuren voor klimaat en verkeer. Hierin is een onderscheid te maken tussen het deel van Fellenoord tot Rozemarijnstraat, waar auto, fiets en voetganger de openbare ruimte delen. In het gedeelte hierna tot aan de Zwaanse brug is het een voetgangersgebied waar de fiets te gast is en voor de auto slechts toegankelijk onder bepaalde voorwaarden.

Begrenzing

Het projectgebied herinrichting Rechterstraat omvat de Rechterstraat vanaf de Fellenoord tot en met de Zwaanse brug, met de daaraan grenzende zijstraten tot aan de contour van de oude Binnendommel. Parallel hieraan zijn de straatwanden ook onderdeel in de beleving van de openbare ruimte.

Wat is er nodig?

-Tijd
De doorlooptijd van start ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 1 jaar en 4 maanden. Hierbij is uitgegaan van 1 jaar voorbereidingstijd en ca. 4 maanden uitvoeringstijd (opp. gebied = 6.250m2).

- Geschatte kosten
Het beoogde budget bedraagt € 1.100.000,- (excl.), dat neerkomt op ca. € 175 / m2.

- Kwaliteit
Belangrijke kernkwaliteit voor de samenhang van het centrum is de materiaalkeuze van de verharding en overige inrichtingselementen. Ook een waardevolle duurzame groenstructuur met duurzaam gekweekte waterbomen met goede ondergrondse groeiomstandigheden leveren een bijdrage aan de sfeer en beleving en klimaatadaptatie van de Rechterstraat.

Vroeger leverden de Binnendommels een bijdrage aan de wateroverlast en hebben eeuwenlang het dorpshart een eigen gezicht gegeven. Uit historisch en toeristisch/zakelijk oogpunt zijn de Binnendommeltjes een waardevol structuurbepalend element, dat het historisch besef van de Boxtelaren zal stimuleren. Ook in het kader van reduceren van hittestress/klimaatadaptatie is het (terug) brengen van water in de straat wenselijk.

- Informatie / communicatie
Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor de Rechterstraat. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (ondernemers, winkeliers, belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

Kritische succesfactoren

- openbare / commerciële functie in de begane grond van Villa Phaf;
- herkenning 'kop en staart' van de winkelstraat; Zwaanse plein en Villa Phaf;
- loopcircuit optimaliseren zodat er vanuit verschillende aanloopstraten naar de Rechterstraat een looproute ontstaat;
- samenstelling winkelaanbod in goede balans;
- reguleren fietsverkeer en fietsparkeren;
- reclame- en gevelbeleid;
- tegengaan van leegstand en vullen met functies;
- beleid voorkomen van wonen in de begane grond, de Rechterstraat is en blijft sec een winkelstraat.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : opstellen inspiratieplan – 'burgerinitiatief'

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor materiaalkeuzen, beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, globale kostenindicatie).

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, , beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : Uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie)

visualisatie Rechterstraat met zicht op de Croonpassage

visualisatie omgeving De Rechter, Zwaanse brug

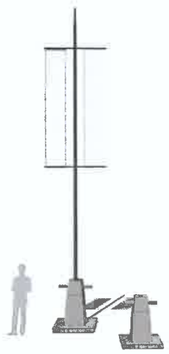

keistampers

bank met natuursteen plaquetten

visualisatie knooppunt Rechterstraat en cultuurhistorische as

visualisatie omgeving Rechterstraat en Rozemarijnstraat

visualisatie omgeving Villa Phaf met park

keistampers

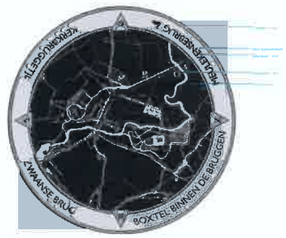

bank met natuursteen plaquettes

4. HERINRICHTING STATIONSSTRAAT

Stationsstraat in oostelijke richting, zicht op kruising met de Breukelsestraat, circa 1900

Stationsstraat, ter hoogte van de kom, 1901

Stationsstraat, impressie gemaakt door ek stedenbouw landschap Boxtel

(Edith Kolkman)

Aanleiding, doel en resultaten

De Stationsstraat is de aanloopstraat vanuit het station naar het centrum van Boxtel. De straat wordt door de Zwaanse brug, de Dommel en het Zwaanse plein verbonden met de Rechterstraat. De huidige straat is verouderd, vele verzakkingen door het vrachtverkeer, slechte waterafvoer en een verscheidenheid aan verharding, obstakels en elementen, leidden tot een rommelig beeld. De huidige shared-space uitvoering past niet bij de beoogde inrichting als aanloopstraat, met duidelijke functiescheidingen

Het doel voor de inrichting van de Stationsstraat is een attractieve aanloopstraat met een goede balans tussen wonen en werken. Dit strookt ook met de detailhandels- en horecavisie van de gemeente Boxtel. Hierin wordt de Stationsstraat aangewezen om, als onderdeel van de economische as, te transformeren van winkelstraat naar aanloopstraat. De detailhandel binnen de Stationsstraat moet een duidelijker gezicht krijgen. Dit kan worden bereikt door in te zetten op het groeperen van gelijksoortige winkels. De kwaliteitsslag door de herinrichting draagt positief bij aan de ontwikkeling tot statige aanloopstraat richting Rechterstraat en aantrekkelijk verstigingsklimaat voor ondernemers en bewoners.

De centrale ligging en verhoogde attractiviteit van het Zwaanse plein zorgt ook voor verhoogde attractiviteit van de Stationsstraat en zal het winkelareaal aan weerszijden van de Dommel met elkaar verbinden. De Stationsstraat krijgt een profiel dat passend is bij deze statige aanloopstraat net buiten het historische centrum Boxtel binnen de Bruggen. Deze zal afwijken van de Rechterstraat.
Wel is het van groot belang dat de straten naadloos in elkaar overlopen en qua materialisering, kleurgebruik en kwalitatief materiaal op elkaar zijn afgestemd.
Vanuit het verleden is de Stationsstraat een hoogwaardige, rijke straat met bijpassende hoogwaardige materialen, zoals bestrating, boomopstand en verlichting. Voor de materialisering is het zaak om aan te sluiten met dezelfde kwaliteit als de Rechterstraat. Om de sfeer van statige aanloopstraat te versterken, de auto te gast te laten voelen en aandacht te geven aan veiligheid fietsers en oversteekbaarheid voor minder validen, is het zaak het profiel dusdanig te dimensioneren dat geënt is op het dorpse karakter van Boxtel. Het langzaam- en autoverkeer wordt door een heldere lijnvoering van natuurstenen lage geleidebanden, geënt op de historische beelden, geleidt zonder dwingend te zijn. Door een egaal bestratingbeeld van gebakken materiaal en een strikt gevelbeleid wordt de nadruk gelegd op de fraaie bochtligging. De Stationsstraat wordt getransformeerd tot een attractieve dorpse straat als centrumentree, die de vergroening en de beleving van het centrum vergroot. De gevels spelen een belangrijke rol binnen de straat, inheemse landbomen worden op strategische plekken geplaatst zodat bijzondere gevels niet aan het zicht worden onttrokken. De vergroening van de straat en achterliggende hoven draagt daarnaast bij aan het reduceren van hittestress en het vergroten van biodiversiteit. Naast een woon- en winkelfunctie heeft de Stationsstraat ook een verblijfsfunctie. Hiertoe wordt de stenige sfeer verzacht door op strategische plekken geveltuinen te introduceren, die de straat verder vergroenen.

Begrenzing

Het hier beschouwde deel van de Stationsstraat spant zich op tussen het kruispunt Prins Bernardstraat tot en met het kruispunt Molenstraat. Het gedeelte van de Breukelsestraat tot de Rabobank behoort hier eigenlijk vanuit de historische stedenbouwkundige structuur van Boxtel ook bij, maar is buiten deze scope gehouden.

Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 1 jaar en 3 maanden. Hierbij is uitgegaan van 1 jaar voorbereidingstijd en ca. 2,5 maanden uitvoeringstijd (opp. gebied = 3.500m2)

- Budget
Het beoogde budget bedraagt € 600.000,- (excl.), dat neerkomt op ca. € 170,- / m2.

- Kwaliteit
Belangrijke kernkwaliteit voor de samenhang van het centrum is de materiaalkeuze van de verharding en overige inrichtingselementen. De straat fungeert als 'aanloopstraat' met een goede balans tussen wonen en winkels.

De toegankelijkheid van het straatprofiel is belangrijk voor winkelend publiek, waardoor de ruimte om een goede zonering van gebruik vraagt (auto's bewoners, fiets, voetgangers). Als onderdeel centrum vragen obstakels en hoogteverschillen specifiek aandacht in het kader van goed gebruik en toegankelijkheid.

- Informatie / communicatie
Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor de Stationsstraat. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (ondernemers, winkeliers, belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

- Organisatie
Vanuit burgersinitiatief verder brengen tot een breed gedragen inrichtingsplan.

bestrating van kwaliteitsniveau

Kritische succesfactoren

- sturing op balans tussen wonen (op en boven begane grond) en winkels (op de begane grond);
- reclame- en gevelbeleid;
- tegengaan van leegstand en vullen met functies; met name het clusteren van soortgelijke, kwalitatief in de Stationsstraat passende functies;
- betrekken groene hoven en groene parkeeroplossingen;
- aanplant landbomen op strategische plaatsen waardoor markante gevels niet aan het zicht worden onttrokken;
- separaat parkeeronderzoek naar de parkeervoorzieningen in de directe nabijheid.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : opstellen inspiratieplan – 'burgerinitiatief'.

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor materiaalkeuzen, beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, globale kostenindicatie).

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, , beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : Uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget).

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting).

Fase 5 : Nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie).

gevelgroen

Radioplein met grote boom, Tilburg

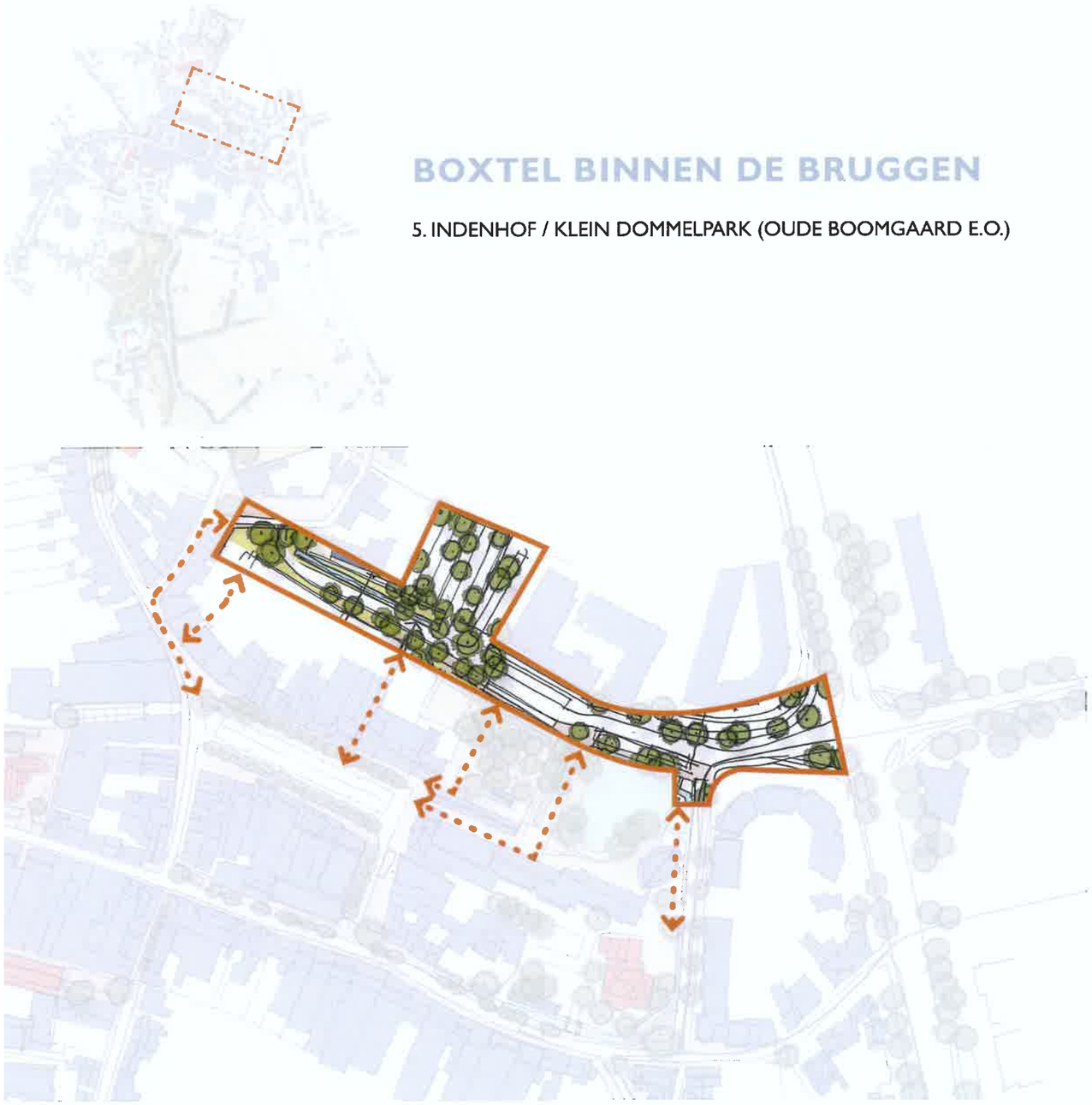

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

5. INDENHOF / KLEIN DOMMELPARK (OUDE BOOMGAARD E.O.)

Indenhof met verbindende lijnen richting de Markt

Prettige groene verblijfsruimte

ruimte voor water

Aanleiding, doel en resultaten

De oude boomgaard langs de Monseigneur Bekkersstraat vormt het overgangsgebied tussen de parkeerzone voor het centrum en de Markt. Medio 2016 heeft de boomgaard een herinrichting ondergaan, waarbij deze is omgevormd tot wandelpark met wandelstructuur en verbindende lijnen richting de Markt. De binnendommel liep aan de noordkant van het wegprofiel van de Mgr. Bekkerstraat,.

Het doel is om het Indenhof te laten fungeren als een prettige groene verblijfsruimte en doorsteek richting de Markt. De plek vraagt om de mogelijkheid te onderzoeken of delen van de oude waterstructuur van de Binnendommel kan worden teruggebracht. Daarnaast wordt dit gebied als zoekgebied, waaronder de parochietuin, onder de loep genomen voor extra parkeermogelijkheden om parkeren in het centrum te ontlasten. Het advies is om de 'achterkanten' van de marktpanden / marktpercelen een mooiere (groene) voorkant te geven aan de Mgr. Bekkerstraat.

De groene laagte leent zich tot transformatie tot groene parkeerzone op directe loopafstand van het historisch centrum. Resultaat is een heldere, eenduidige, groene omgeving, met 'groene' voorkanten en een waterstructuur, waarin parkeren subtiel is ingepast. Het vergroten van de sfeer en verblijfskwaliteit moet de centrumbezoeker verleiden om hier de auto te parkeren en via korte, groene looproutes het centrum te bereiken. Een extra resultaat zou een tweede directe doorsteek zijn met het winkelgebied. Er moet worden onderzocht of er bijv. oude doorgangen zich hiervoor lenen vanuit de architectuur. Hierbij wordt gedacht aan Daniels Gym.

Deze ingrepen vragen om een ondersteund onderzoek naar het maximaal aantal parkeerplaatsen,voor bewoners, bezoekers (kort- en langparkeerders) en een onderzoek naar het maximaal aantal doorsteken richting de Markt. Het uitplaatsen van de parkeerplaatsen van de Markt naar de Indenhof zorgt voor meer ontmoeting en verblijf en zal zoekverkeerop de Markt doen verdwijnen.

Begrenzing

Het project wordt begrensd vanaf de entree van de Brederodeweg, de Mgr. Bekkerstraat tot aan Duinendaal. Zoekgebied rondom de pastorietuin, de oude boomgaard en de gemeentevijver.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 1 jaar en 2 maanden. Hierbij is uitgegaan van 1 jaar voorbereidingstijd en ca. 2 maanden uitvoeringstijd (opp. gebied = 4000m2)

- Kwaliteit
Dit gebied ligt in de schil rondom het historisch centrum en krijgt vooral een functionele inrichting t.b.v. parkeren in een groene omgeving. Er wordt onderzocht in welke mate het terugbrengen van een indicatie van de Oude Binnenbommel mogelijk is. Dit kan bijv. d.m.v. bovengrondse afwatering in goten of in een wadi-systeem. of een markering in de bestrating en groenelementen, waaronder waterbomen.

- Informatie / communicatie
Voorlichting aan centrumbezoekers over de vindbaarheid van de parkeerplaatsen en de korte doorsteken naar het centrum. Draagvlak creëren bij bewoners voor transformatie van de 'achterkant' naar een groene voorkant. Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor verdere uitvoering van het Indenhof. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

boomgaard en routing door Indenhof

Indenhof als steppingstone tussen Markt en St. Petrusbasiliek

Kritische succesfactoren

- duidelijke routing, bewegwijzering en vindbaarheid voor centrumparkeren vanaf de Brederodeweg;
- duidelijke routing, bewegwijzering en vindbaarheid voor parkeren gemeentehuis;
- aanpassing kruispunt Doctor van Helvoortstraat - Mgr. Bekkersstraat;
- extra doorsteken maken richting de Markt;
- parkeeronderzoek en verplaatsen autoparkeren van de Markt richting de Indenhof, dit heft het zoekverkeer op de Markt op;
- duidelijke naamvoering (huidige situatie 'parkeren Strijpt' >toekomstige naamvoering 'Indenhof'.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : verkennende analyse extra parkeergelegenheid omgeving pastorietuin

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor mogelijke inrichtingsvarianten van robuust waterstysteem, extra parkeermogelijkheden + globale kostenraming)

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie)

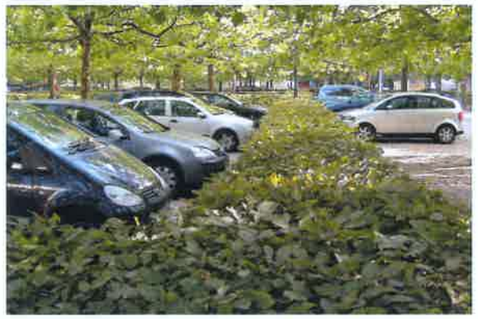

groene parkeerkoffers

wadistructuur

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

6. GEBIEDSONTWIKKELING ZWAANSEPLEIN + BIBLIOTHEEK

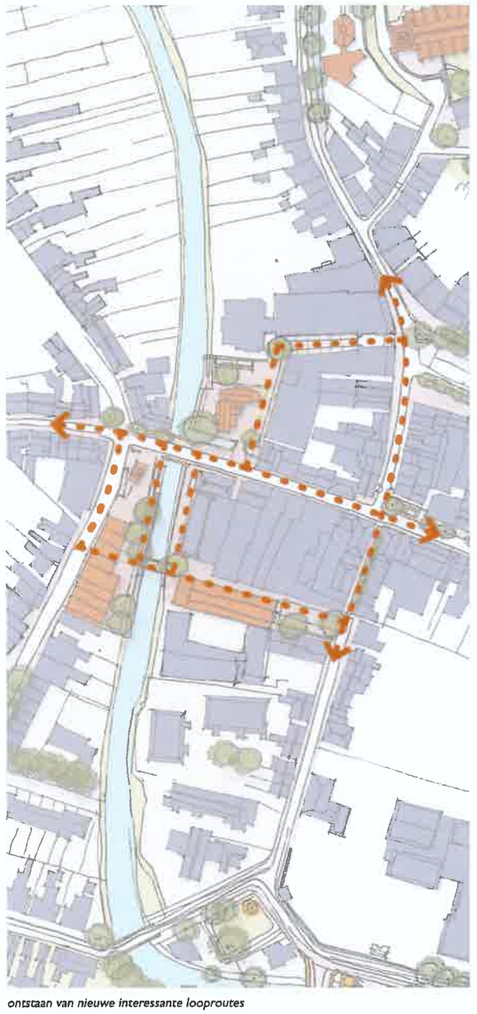

ontstaan van nieuwe interessante looproutes

Aanleiding, doel en resultaten

Het huidige plein aan de Prins Hendrikstraat, nabij de Zwaanse brug, wordt gedomineerd door parkerende auto's. Daarnaast draagt de diversiteit aan materialisering en inrichtingselementen bij aan een rommelig beeld. De Zwaanse brug neemt een prominente plek in binnen de ontstaansgeschiedenis van Boxtel. Opwaardering van deze plek en dit plein biedt kansen voor transformatie en kan Boxtel een nieuw gezicht geven, een iconische plek die de geschiedenis van Boxtel zichtbaar maakt en uitnodigende verbindingen maakt in het winkelgebied.

Met de verhoogde centrale functie van het "Zwaanse plein" ontstaan er verbindingen tussen de Rechterstraat en de Stationsstraat, die de attractiviteit van beide straten vergroot met de iconische ontwikkeling op het Zwaanse plein als brandpunt, een waterplein aan de Dommel. Daarnaast ontstaat er een verbinding tussen de bibliotheek en het Zwaanse plein met als resultaat een cultureel cluster met voorzijde aan de Dommel met ruimte voor bijv. theater, boxtels museum, bibliotheek 2.0, St. Lucas, leescafé, VVV, bootverhuur, woonprogramma enz.

Voorafgaand aan de (stedenbouwkundige) ontwikkeling zal er een parkeeronderzoek moeten worden uitgevoerd om de behoefte van de bestaande parkeerplaatsen elders in te vullen nabij het centrum of waar mogelijk onder maaiveld. De pleinruimte, het Zwaanse plein, wordt via een brug verbonden met de bibliotheek aan de overzijde, hierdoor ontstaan er een nieuwe looproutes. Hierbij is het zaak een doorbraak te maken in de bibliotheek richting de Burgakker. Hiermee verwerft de Burgakker een belangrijkere rol binnen het centrum. Het iconiseren van dit deel van Boxtel leent zich voor de ontwikkeling van een nieuw volume, dit geeft het plein wanden en creëert een prettige entree met verblijfsruimte en waterbeleving van de Dommel.

Begrenzing

De projectontwikkeling wordt begrensd door het Zwaanse plein, de Zwaanse brug, de bibliotheek, het plein voor de bibliotheek en het gedeelte van de burgakker vanaf het plein richting de Rechterstraat.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 10 jaar. Hierbij is uitgegaan van 8 jaar voorbereidingstijd en 2 jaar uitvoeringstijd (opp. gebied = 5000m2)
Bepaalde onderdelen zouden al sneller tot ontwikkeling kunnen en moeten komen, zoals verbouwen / opknappen bibliotheek incl. doorsteek naar de Dommel.

- Budget
Het beoogde budget voor de openbare ruimte bedraagt € 1.000.000,- (excl.), dat neerkomt op ca. € 200,- / m2
Een werkbudget voor de stedenbouwkundige verkenning bedraagt ca. € 50.000
Het beoogde budget voor de ontwikkeling icoon is nader te bepalen. (voorbereidingskosten, realisatiekosten)

- Kwaliteit
De ontwikkeling die hier beoogt is, treft het hart van het winkelgebied. Het brandpunt van het culterele cluster en vraagt om een hoogwaardige inrichting van openbare ruimte en hoogwaardige architectonische kwaliteit, uitstijgend boven de Boxtelse maatstaven. Het zal getuigen van lef en durf om in het centrum een dergelijke historische daad te realiseren.

- Informatie / communicatie
Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling voor iconisering van het zwaanse plein. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (ondernemers, winkeliers, belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden. (debatten, enquetes)

kasgebouw Hortus Botanicus, Leiden

Van Abbemuseum, Eindhoven

Kritische succesfactoren

- goede invulling toekomstig icoon op het Zwaanse plein;
- ontwikkelingsstrategie met heldere stedenbouwkundige uitgangspunten, leidend tot een architectenkeuze;
- commerciële en culturele functie langs Dommel;
- voorzijde creëren richting de Dommel;
- investeerder/projectontwikkelaar te realiseren centrum-icoon;
- Doorbraak door bibliotheek;
- MUBO Museum Boxtel aanhaken;
- realiseren extra brug i.v.m. circulatie in het historisch centrum.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : verkennende analyse extra parkeergelegenheid andere locatie in nabijheid van het centrum of onder het maaiveld; haalbaarheidsstudie nieuwbouwontwikkeling icoon zwaanse plein; onderzoek programma icoon.

Fase 1 : opstellen stedenbouwkundig concept
(voorstellen voor mogelijke bouwvolumes, stedenbouwkundig onderzoek verbinding bibliotheek, extra parkeermogelijkheden + globale kostenraming)

Fase 2 : opstellen voorlopig ontwerp Icoon;
opstellen voorlopig ontwerp; openbare ruimte cultuurcluster (voorjaar 2023) (zonering van gebruik, globale kostenindicatie).

Fase 3 : opstellen defintief ontwerp Icoon;
opstellen definitief ontwerp; openbare ruimte cultuurcluster (voorjaar 2025) (zonering van gebruik, globale kostenindicatie)

Fase 4 : uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding icoon;
uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding openbare ruimte cultuurcluster (opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 5 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

de Glazen Boerderij, Schijndel, MTD i.s.m. MVRDV

Stadswalzone, 's-Hertogenbosch, MTD i.s.m. Van Roosmalen van Gessel architecten; studio Leon Thier / Arcadis

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

7. HERINRICHTING CROONPASSAGE

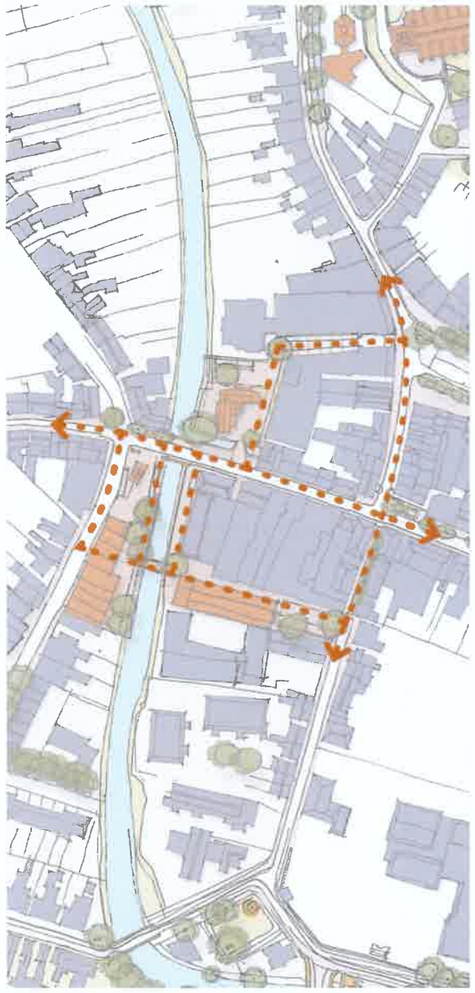

ontstaan van nieuwe interessante looproutes

Aanleiding, doel en resultaten

Hoewel de Croonpassage in het centrum van Boxtel ligt, draagt deze echter nog in mindere mate bij aan de winkelbeleving van het historische centrum. Deze omgeving wordt gekenmerkt door wonen, winkelen en kleine 'daghoreca'. De meest in het oog springende winkels aan de Markt, aan weerszijden van de entree, onthullen weinig van het winkelaanbod in het achterliggende gebied. Visueel wordt er bij beide entree's niets prijsgegeven en wordt de reikwijdte van het centrum niet vergroot. Dit maakt de passage minder bekend voor winkelend publiek en zorgt niet voor een aangenaam 'winkelrondje'. Hoewel de passage een centrale plek inneemt in het centrum, heeft het nog geen bijzondere betekenis voor de inwoners en bezoekers van Boxtel. Wellicht dat bij een herinrichting na te denken valt over de naamgeving van dit gebied, waardoor het meer onderdeel wordt van het winkelareaal en met een sprankelende naamgeving juist een positieve bijdrage kan leveren.
De plek heeft de potentie zich te ontwikkelen tot een aangenaam winkel- en verblijfplek en juist hier kan het contact met de Dommel worden gemaakt; maar dan zijn wel aanpassingen nodig.

Eerste inzet is om de openbare ruimte te voorzien van gevelgroen, om het stenige karakter te doorbreken en meer relatie aan te gaan met de groene dommeloevers. Het toepassen van bomen in de passage en op het pleintje zorgen voor belangrijke herkenningspunten vanaf de Rechterstraat en de Markt. Het plein kan daarbij in het teken staan van rust, ontspanning en verblijf. Het groen en het toevoegen van zitgelegenheid en kwalitatief goede speelgelegenheid (bijv. in de vorm van een artistieke objecten) op het plein dragen bij aan een verbeterd verblijfklimaat. De verlaging van de kademuur en de introductie van getrapte treden richting het water vergroten de zichtrelatie en het contact met de Dommel. Hiermee kan de plek zich manifesteren als voorkant in plaats van achterzijde. In de Croonpassage bevinden zich meerdere ondernemers en sfeervolle horeca. Zaak is dit karakter te behouden en waar mogelijk te versterken waardoor er een compleet, attractief en gevarieerd voorzieningenpakket ontstaat die complementair is voor Boxtel en daarbuiten. Daarbij dient rekening gehouden te worden dat het om dag-horeca gaat i.v.m. de aangrenzende appartementen.

Begrenzing

De Croonpassage wordt begrensd door twee entrees: vanaf de Rechterstraat en vanaf de Markt is de Croonpassage bereikbaar. Een derde belangrijke rand zijn de Oevers van de Dommel met het groene karakter.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op een jaar. Hierbij is uitgegaan van 9 maanden voorbereidingstijd en 3 maanden uitvoering (opp. gebied = 1100m2). Het kan in voorbereiding en uitvoering aansluiten op de herinrichting van Rechterstraat en Stationsstraat.

- Geschatte kosten
Het beoogde budget bedraagt € 192.500,- (excl), dat neerkomt op ca. € 175,- /m2 en aansluit op de m2-prijs van de economische as.

- Kwaliteit
Belangrijke kernkwaliteit voor de samenhang van het centrum is de materiaalkeuze van de verharding en overige inrichtingselementen.

Ook een waardevolle duurzame groenstructuur, en duurzaam gekweekte kwaliteitsbomen met goede ondergrondse groeiomstandigheden leveren een bijdrage aan de sfeer en beleving van de Croonpassage. In het kader van spelen in de openbare ruimte kan worden ingezet op 'artistieke' objecten en dient het verblijven op het plein in een groene en lommerijke omgeving plaats te vinden. De entree's en evt. naamgeving van het gebied moet hoogwaardig en sprankelend zijn.

- informatie / communicatie
Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor de Croonpassage. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (ondernemers, winkeliers, belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

- organisatie
Vanuit burgerinitiatief verder brengen tot een breed gedragen inrichtingsplan.

groene toegangsroute, Gasthuyspoort, Breda

bomen als herkenningspunten, Gasthuyspoort, Breda

Kritische succesfactoren

- sturing op balans en begrip voor gezamenlijk gebruik van de openbare ruimte : wonen en winkelen;
- mate van vergroening en manier van contact met de Dommel;
- bereiken van positieve uitstraling.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : opstellen inspiratieplan – 'burgerinitiatief'

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor materiaalkeuzen, beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, globale kostenindicatie).

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, , beplantingen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, inrichtings- en bouwkundige elementen, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiele afronding en evaluatie)

intiem hof met ruimte voor verblijf, 't Sas, Breda

verstilde groene binnenwereld. Marres, Maastricht

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

8. GEBIEDSONTWIKKELING BINNENDOMMEL \ OMGEVING ST. PETRUSBASILIEK

Aanleiding, doel en resultaten

Het gebied rondom de markante St. Petrusbasiliek kan gezien worden als de noordelijke kop van de historische as. Binnen dit gebied tekenen zich de oude contouren af van de toegangsbruggen richting het centrum van Boxtel. Nabij de Protestantse Kerk lagen twee bruggen, één in de Clarissenstraat; het Kerkbruggetje, en één bij de Koppel (een derde klein bruggetje ging nog naar de begraafplaats). Tevens is dit de plek waar een verwijzing naar de vroegere Binnendommels gemaakt kan worden. De kansen op deze plek zijn het grootst wanneer het parkeren grotendeels uit het straatbeeld gehaald kan worden en er een betere samenhang ontstaat tussen de St. Petrusbasiliek en het Processiepark. Het doel is om de Binnendommels weer grotendeels terug te brengen in de oorspronkelijke omgeving met enerzijds als resultaat een robuust watersysteem te ontwikkelen dat geschikt is voor waterberging. Anderzijds het beleefbaar maken van één van de kwaliteiten van Boxtel die de historie van de Binnendommels weer zichtbaar maken in het stedelijk weefsel. Uit historisch en toeristisch/zakelijk oogpunt zijn de Binnendommels een waardevol structuurbepalend element dat bovendien het historisch besef van de Boxtelaren zal stimuleren. In het Processiepark bevinden zich lagere nattere delen. Een ondersteunend onderzoek naar een mogelijke drainage richting de Binnendommels is wenselijk.

St. Petrusbasiliek op kerkheuvel

Begrenzing

Het project wordt begrensd door de Koppel, gedeelte Duinendaal en de oude Kerkstraat.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 1 jaar en 3 maanden. Hierbij is uitgegaan van 1 jaar voorbereidingstijd en ca. 3 maanden uitvoeringstijd (opp. gebied = 4500m2)

- Kwaliteit
Het terugbrengen van de Binnendommels kan in verschillende verschijningsvormen worden teruggebracht. Afhankelijk van de functie (waterberging, historische verbeelding, zichtbaar afkoppelen hemelwater) kan de Binnendommel van uiterlijk verschillen. Bij waterberging kan gedacht worden aan een wadi, bij de historische verbeelding kan het een detail in de bestrating zijn en voor zichtbaar afkoppelen zou het een watervoerende goot kunnen zijn, die zichtbaar water afvoert richting de Dommel.

- Parkeeronderzoek
Voor de ontwikkeling is het wenselijk een parkeeronderzoek uit te voeren naar de parkeerbalans tussen bezoekers, bewoners etc.

- Informatie / communicatie
Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor het Petrusbasiliek en omgeving. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (ondernemers, winkeliers, belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

Waterlopen park

water in straatbeeld, Nijmegen

Kritische succesfactoren

- vinden van alternatieven voor huidige parkeerplaatsen, parkeeronderzoek;
- een geschikt hoogteverloop t.b.v. natuurlijk verhang afvoer water;
- ontmoetingsplek op cultuurhistorische as met attractiewaarde park, aanduiden centrum met bannier.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : verkennende analyse extra parkeergelegenheid omgeving pastorietuin

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor mogelijke inrichtingsvarianten van robuust waterstysteem, extra parkeermogelijkheden + globale kostenraming)

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie)

Fase 6 : nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie)

reconstructie Kerkbruggetje, entree centrum

STADSPARK

9. HERINRICHTING PROCESSIEPARK

Aanleiding, doel en resultaten

De herinrichting van het Processiepark is een kans die gekoppeld kan worden aan de herinrichting van de kop van de historische as. Het park ligt aangrenzend aan de St. Petrusbasiliek met kerkheuvel. Op de plaats van de oude Binnendommels wordt de ruimte gedomineerd door auto's, wat voor scheiding zorgt. De contouren van het oude (park)ontwerp zijn niet meer goed leesbaar in de huidige situatie. Het ontwerp was volledig geënt op de Heilig Bloedprocessie die jaarlijks in Boxtel gehouden wordt. Het park is nu voornamelijk een grasveld met her der boomgroepen en solitaire bomen, waarbij gerenoveerde staties herinneren aan de religieuze geschiedenis van het park. Het park nodigt niet uit tot verblijf, activiteit, beweging, devotie en contemplatie. De ontwikkeling van de historische kop zou dan ook een mooie aanleiding zijn om ook het park een nieuwe, passende inrichting te geven. In 2011 is er vanuit burgerparticipatie een herstelplan geschreven voor het Processiepark. Dit plan kan als inspiratie document gebruikt worden voor de nieuwe herinrichtingsplannen. Het doel is om er een stadspark van te maken, waarin verblijf, kleinschalige evenementen en educatie centraal staan. Educatie in de vorm van bijv. een museum / café waar uitleg wordt gegeven over de staties. De plek van de voormalige kapel leent zich voor een museumfunctie met horeca, waardoor het park zicht ontwikkelt tot stadspark. Ruimtelijk dient het park dusdanig ingericht te worden dat er kleinschalige evenementen kunnen worden gehouden, zoals bijv. Bockesprongen, maar ook de herdenkingsdienst op 5 mei zou hier een plek kunnen krijgen, net zoals ook de Heilig Bloedprocessie weer met het park verbonden moet worden. In de inrichting van het park dient rekening gehouden te worden met een 'podium'functie. Het park heeft in de huidige situatie te maken met wateroverlast en waterstagnatie in het park. Het is een onderzoek waard om afkoppeling / waterberging van het park te combineren met het terugbrengen van de Binnendommel rondom de St. Petrusbasiliek. Aan de rand van het park, bijv. De Koppel moet onderzocht worden of daar een deel van het parkeren kan worden voorzien, dat bij de achterzijde van de Kerk verdwijnt. Eigenlijk betreft het een uitwisseling van het parkeren en het park in ruimte.

Processiepark, Boxtel

Begrenzing

Het plan wordt begrensd door de straten de Koppel, Pelgrimspad en Duinendaal. Evt. Koppeling met het terugbrengen van de Binnendommel.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 3 jaar. Hierbij is uitgegaan van 2 jaar voorbereidingstijd en ca. 2 maanden jaar uitvoeringstijd (opp. gebied = 10.000 m2)

- Kwaliteit
Het betreft een van de parken die een relaxte, groene uitstraling moet krijgen, waarin verblijven centraal staat. Een duurzaam park, met een robuust watersyssteem dat toekomst bestendig is.

- Parkeeronderzoek
Voor de ontwikkeling is het wenselijk een parkeeronderzoek uit te voeren naar de parkeerbalans tussen bezoekers, bewones langs de doorgaande route.

- Informatie / communicatie
Er is reeds een burgerinitiatief opgestaan, bestaande uit bewoners en gebruikers. Een breed communicatietraject is nodig voor draagvlak, sturing en vaststelling van het herinrichtingsplan voor het processiepark. Adequate communicatie met bestuur, stakeholders en belanghebbenden (belangengroepen en bewoners). Bij aanvang dient een communicatiestrategie en compact communicatieplan opgesteld te worden.

- Organisatie
Vanuit burgersinitiatief verder brengen tot een breed gedragen inrichtingsplan

- Procedures (wettelijke vereisten ?)

park met water, Amsterdam

statie, Processiepark

Kritische succesfactoren

- haalbaarheid uitwisseling van het parkeren aan de achterzijde van de kerk richting bijv. de zijkant van het park of in de omgeving van de parochietuin;
- parkeervoorzieningen lokaliseren langs de doorgaande route;
- positioneren van een museum/café op de plaats van de kapel i.v.m. aantrekkingskracht noordelijke kop van de cultuurhistorische as.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : verkennende analyse extra parkeergelegenheid oostelijke zijde processiepark / omgeving pastorietuin

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor mogelijke inrichtingsvarianten van robuust waterstysteem, uitwisselen parkeermogelijkheden + globale kostenraming)

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : Uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : Nazorg
(technische en financiële afronding en evaluatie)

Kiosk Valkenbergpark, Breda

(stads)podium

BOXTEL BINNEN DE BRUGGEN

10. STEDENBOUWKUNDIGE ONTWIKKELING CLARISSENSTRAAT 35 /BINNENDOMMEL

Aanleiding, doel en resultaten

Op de kavel Clarissenstraat 35 bestaat de mogelijkheid, om het systeem van de Binnendommels weer te koppelen aan de Dommel. Daarmee ontstaat eveneens de kans, de Dommel in dit deel van het centrum weer in beeld te brengen en toegankelijk te maken. In de stedenbouwkundige verkaveling van dit perceel zou deze route van de Binendommel, openbaar pad en steiger geïntegreerd dienen te worden. Zo kan het stelsel van Binnendommels rond de St. Petrusbasiliek gekoppeld worden aan de Dommel en wordt de poort met bank en bruggen weer een attractieve entree van het centrum. Het betreft een perceel in particulier eigendom. Er zal samen met eigenaren en ontwikkelaars gezocht worden naar een voor alle partijen bevredigende invulling van het perceel.

Begrenzing

Perceel clarissenstraat 35 en het Kruispunt met de Oude Kerkstraat en de Koppel.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Kwaliteit
Het betreft één van de historische entrees van het Centrum en zal moeten worden uitgevoerd in een hoogwaardige kwaliteit van bestrating en inrichtingselementen.

- Informatie / communicatie
Informatieavond aan bewoners, mogelijkheid tot inspraak en draagvlak creëren.

Kritische succesfactoren

- zichtlijn / contact met Dommel vanaf de Clarisssentraat;
- mogelijkheid om echt water, Binnendommel, te realiseren;
- openbaar pad met steiger realiseren;
- oude brug reconstrueren of stimuleren met bank;
- oplossen alternatieve parkeergelegenheid.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : stedenbouwkundige verkenning, verkenning hoogte i.v.m. omwonenden.

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor mogelijke inrichtingsvarianten van het perceel + globale kostenraming / exploitatie)

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : Uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiele afronding en evaluatie)

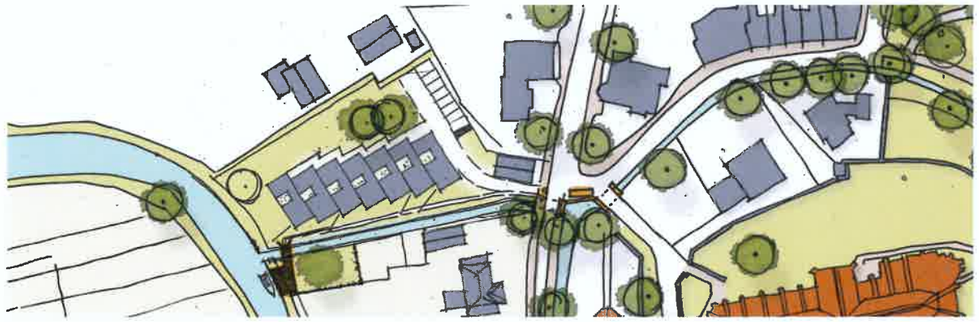

ARTISTIEK STADSLANDGOED STAPELEN

11. ENTREE NAAR HET LANDSCHAP / VAN GOGH NATIONAL PARK

Aanleiding, doel en resultaten

De Burgakker is de straat die het centrum van Boxtel verbindt met Stadslandgoed Stapelen. Echter wordt het einde van de Burgakker niet ervaren als het begin van Stadslandgoed Stapelen. Een smalle brug die de Burgakker met het park verbindt zit niet in het verlengde van de straat en ligt ietwat verscholen. Een van de instrumenten die wordt ingezet is het plaatsen van een markant kunstwerk aan het eind van de Burgakker. Dit kunstwerk verbindt de Burgakker, het St. Lucas en Stadslandgoed Stapelen met elkaar en geeft de route tevens een onderscheidend karakter binnen Boxtel. Het doel van dat deze route is om het recreatiegebied vanuit de stad beter zichtbaar en beleefbaar te maken, van gebouwd gebied naar buitengebied en vice versa.

Ten zuiden van het centrum van Boxtel ligt Stadslandgoed Stapelen. Hier liggen voornamelijk kansen wat betreft routing en functies. Kasteel en park stapelen zijn onlangs in bezit gekomen van een particuliere ontwikkelaar, die dit heeft gekocht van de Paters Assumptionisten. Wens is echter om het park haar toegankelijke functie te laten behouden. Met de nieuwe eigenaar zijn hierover afspraken gemaakt over de openstelling en instandhouding voor de komende tien jaar. Ten noorden van het park is het Sint Lucas gehuisvest. Een MBO vakschool die creatieve opleidingen aanbiedt. Dit creëert kansen voor het ontwikkelen van een recreatief en toeristisch landschapspark met kunst, cultuur en design. Hierbij is het doel om de cultuurhistorie van de plek voor het voetlicht te brengen, waarbij de aanwezige landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorische elementen worden benut of worden versterkt door ze zichtbaar en beleefbaar te maken. Deze visie wordt onderstreept in de transformatie en strategie voor Stadslandgoed Stapelen. Het door de paters, als voormalige eigenaren, ingezette project wordt daarbij zoveel mogelijk uitgevoerd.

De nieuwe eigenaar heeft tevens plannen om het kasteel te ontwikkelen tot hotel, restaurant, wonen of woonzorgcentrum. Deze ontwikkelingen passen goed bij de visie om het stadslandgoed om te vormen tot een aantrekkelijk park met ruimte voor kunst en natuur. Op het gebied van groen is er een onderscheid te maken. Het park houdt thans het midden tussen een natuurlijk karakter (bos) en een cultuurlijk karakter (park). Het herstellen van het park en met name de lanen kan een eerste inzet zijn om voor een heldere routing te zorgen. Tweede inzet zou zijn om het bomenbestand te verjongen en een duidelijke begrenzing te maken tussen park en buitengebied waarbij de loop van Dommel weer beter beleefbaar wordt gemaakt. De bestaande verscheidenheid aan planten- en dierensoorten dient behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Bloemrijke ruigtes langs de waterloop creëert beslotenheid, robuustheid en grote waarde voor insecten en kleine zoogdieren, wat de biodiversiteit vergroot. Langs deze groene drager ontstaan plekken die contact met het water mogelijk maken. Beginnend bij de ontwikkeling van de verbreding van de brug vanaf de Burgakker. Naast een waterbergende functie vervult de Dommel daarnaast een recreatieve functie maar is het ook een belangrijke verbindend element en drager voor economische (leisure-)ontwikkeling. De autonome (fiets)route van het station naar het centrum en vice versa, maakt verbinding tussen het landschap en het centrum van Boxtel sterker en onthult tevens de kwaliteiten van het landschap aan de passant. Langs de route ontvouwen zich subtiel ingepaste (educatieve) objecten, waaronder een vlonder (balkon), uitkijkpunten en informatievoorziening die de geschiedenis van de plek behelst en contact met het water creëert. Hiermee groeit Stadslandgoed Stapelen, een luwte gebied nabij de drukte, uit tot een belangrijk knooppunt, zowel binnen Boxtel als op regionale schaal.

Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch

Casinotuin, 's-Hertogenbosch

Begrenzing

Het park Stapelen wordt begrensd door de Prins Hendrikstraat, Burgakker, Grote Beemd, de Dommel en de weg Stapelen.
Aangrenzend hieraan liggen er voor het Stadslangoed Stapelen plannen in het kader van het investeringsprogramma van de provincie voor natuur- en landschapsprojecten landschappen van Allure. Dit wordt begrensd door de Grote Beemd, Konijnenhoolse Dreef, de Dommel en de Eindhovenseweg.
De inrichtingsplannen voor de openbare ruimte beperken zich voor de gemeente tot de Burgakker en de natuurbeemd tussen Dommel en Konijnhoolse Dreef. De gemeente zal met de nieuwe eigenaar van het park in gesprek moeten gaan om te kijken of wat de mogelijkheden zijn voor de gebruikswaarde en openbaarheid van het park en de investeringsruimte die er is om het park om te vormen tot een artistiek landschapspark, die voor de inwoners en bezoekers van Boxtel toegankelijk is.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
Op korte termijn is het interessant om een orienterend gesprek te organiseren met de nieuwe eigenaar en de gemeente om af te tasten wat de ontwikkeling van Boxtel Binnen de Bruggen kan betekenen voor Stadslandgoed Stapelen. Inschatting over haalbaarheid, realisatie is op dit moment nog niet duidelijk

- Budget
Op dit moment nog geen inschatting van te maken

- Kwaliteit
Aansluiten bij het ambitieniveau van Boxel Binnen de Bruggen

- Informatie / communicatie
Aanhoudende communicatie met nieuwe eigenaar over mogelijke ontwikkelingen en integraliteit voor project Boxtel Binnen de Bruggen

- Organisatie
Contactpersoon / projectleider gemeente; landschapsarchitect

Kritische succesfactoren

- voldoende draagvlak bij nieuwe eigenaar voor integrale visie BBdB;
- plaatsing kunstwerk op kop Burgakker;
- verbreding huidige brug richting Stadslandgoed Stapelen;
- ontwikkelen van een balkon aan de oever van de Dommel;
- openbaarheid park.

referentie kunstwerk

Aardvarken, Arnhem

referentie watergerelateerd kunstwerk

sculptuur Joan Miró

Schroef van Archimedus, 's-Hertogenbosch

Moerenburg, Tilburg

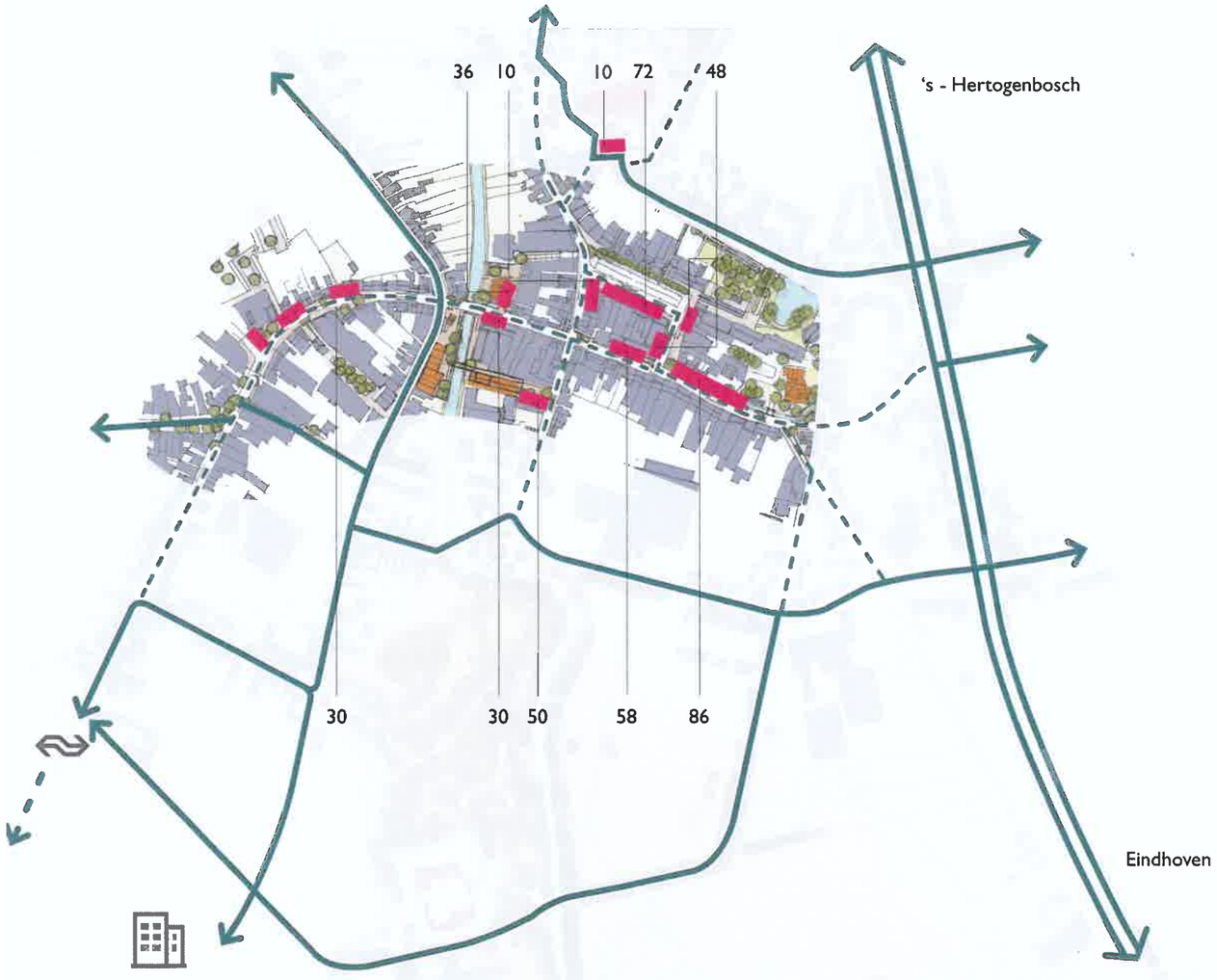

VERKEERSKUNDIG ONDERZOEK

12A. FIETS

AANLEG AUTONOME ZUIDELIJKE FIETSROUTE

- doorgaande fietsroute
- bestemmingsverkeer
- fietsparkeerplaatsen
- 430 aantal fietsen

Aanleiding, doel en resultaten

De Rechterstraat wordt in de huidige situatie door de fietser gebruikt als 'korte' doorgangsroute van Boxtel-Oost richting het station en industrieterrein Ladonk. Dit is een logisch gevolg doordat de Zwaanse brug lange tijd een van de weinige directe verbindingen was over de Dommel. De voetgangers in het centrumgebied ondervinden hier hinder van, wat ten koste gaat aan een prettige winkelervaring. Doel is om de Rechterstraat te ontlasten van deze fietsers en in te zetten op bestemming en verblijf. Het voorstel is om een alternatieve, autonome, fietsroute aan te leggen rondom het kernwinkelgebied, richting het station van Boxtel en industrieterrein Ladonk, waardoor de Rechterstraat en Zwaanse brug ontlast worden. Deze route ontvlecht het 'snelfietsverkeer' en 'winkelende publiek', waardoor de Rechterstraat zich kan omvormen tot dorpse en lommerrijke straat. De aanleg van de autonome fietsroute houdt in dat fietsers op een subtiele manier worden gestuurd van het kruispunt ter hoogte van de Brederodeweg. Vanaf de rotonde wordt de fietser geleid richting de Grote Beemd in plaats van de Rechterstraat. De route vervolgt zich over de Raaphof richting de Prins Hendrikstraat waar de fietser de mogelijkheid om de route te vervolgen richting de fietstunnel (Ossenpad) of aan te haken op de Kasteellaan richting het station. De route zal getransformeerd worden tot een aantrekkelijke, herkenbare en veilige fietsroute die eveneens de beleving van en verbinding met Stadslandgoed Stapelen vergroot. De route wordt vormgegeven door een comfortabele verharding voor fietsers en ander langzaam verkeer. De delen waar de route wordt gedeeld met gemotoriseerd verkeer is het zaak het profiel dusdanig te dimensioneren dat auto's en andere gemotoriseerd verkeer zich, door materialisering en uitstraling, te gast voelen. Indien een fietsroute door of langs park Stapelen mogelijk zou worden vanaf de Grote Beemd, dan is een oversteekloze verbinding richting Ladonk mogelijk.

Markante brug

Begrenzing

Het project wordt begrensd vanaf de rotonde aan de Brederodeweg, Grote Beemd, Stapelen , Kasteellaan tot de aansluiting met de stationsstraat en het Station.

Beheersing / Wat is er nodig?

- Tijd
De doorlooptijd van ontwerp tot daadwerkelijke realisatie wordt ingeschat op 1 jaar en 3 maanden. Hierbij is uitgegaan van 1 jaar voorbereidingstijd en ca. 3 maanden uitvoeringstijd (opp. gebied = 4.500m2)

- Kwaliteit
Fietsstraten vormen een alternatief voor traditionele fietsroutes. De straten liggen veelal in woongebieden die daardoor een meer autoluw karakter kunnen krijgen. Een belangrijk punt hierbij is dat de verkeersintensiteit op de oorspronkelijke straat bepalend is voor de uitvoering. Smalle straten waar ook geparkeerd moet worden lenen zich derhalve niet voor een inrichting als fietsstraat. Het is zaak een profiel te dimensioneren welke is geënt op de fietser waarbij een veilige en prettige fietservaring wordt geboden en waarbij de auto te gast is.

- Informatie / communicatie
Voorlichting aan bewoners / gebruikers van de fietsstraat over het gebruik en toepassing ervan en om draagvlak te creëren. Tevens zal tijdens de uitvoering een goede bebording de fietsers moeten wijzen op de alternatieve route langs het historische centrum.

fietsroute leidt langs Stadslandgoed Stapelen en station Boxtel

groene fietsstraat

Kritische succesfactoren

- herinrichting van de Rechterstraat met een profiel dat geënt is op voetgangers;
- goede fietsparkeerplaatsen aan de randen. Zodat fietsers niet door rijden tot aan de winkel waar ze zijn moeten;
- straatprofiel van de beoogde route aanpassen om medegebruik van de fietser, hierbij zal materialisering en uitstraling ervoor moeten zorgen dat auto's en ander gemotoriseerd verkeer zicht te gast voelen;
- goede bebording en routing.

Globale doorloop en fasering

Fase 0 : verkennende analyse + combinatie zoeken met de potentiele snelfietsroute 's-Hertogenbosch – Eindhoven

Fase 1 : opstellen voorlopig ontwerp
(voorstellen voor mogelijke inrichtingsvarianten van de fietsstraat + globale kostenraming)

Fase 2 : opstellen Definitief ontwerp
(definitieve materiaalkeuzen, zonering van gebruik, afwatering, verlichting, bijstelling globale kostenindicatie)

Fase 3 : Uitvoeringsvoorbereiding en aanbesteding
(opstellen technisch ontwerp en bestek, directieraming en aanbesteding, toetsing beschikbaar budget)

Fase 4 : realisatie
(feitelijke uitvoering van de herinrichting)

Fase 5 : nazorg
(technische en financiele afronding en evaluatie)

Uitzichtpunt langs Dommel

Afstapmomenten langs de route

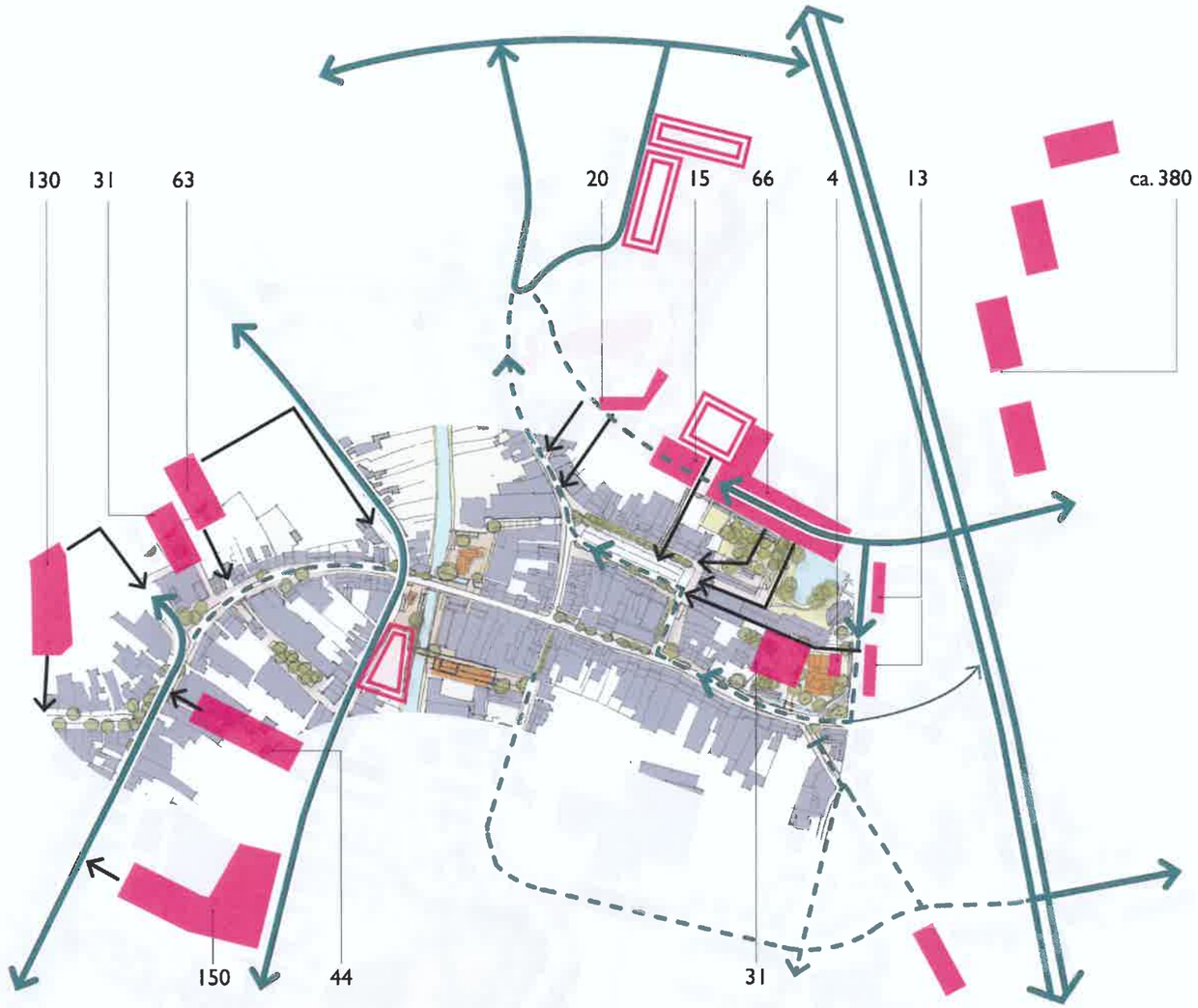

VERKEERSKUNDIG ONDERZOEK

12B. AUTO

- doorgaande autoroute
- bestemmingsverkeer
- doorsteek / loopverbinding
- autoparkeerplaatsen
- parkeermogelijkheid te onderzoeken
  Zwaanse plein - parochietuin - Processiepark (min. 100 parkeerplekken compenseren)
  vervallen: Mgr. Bekkersstraat 13p, Zwaanse plein 41p, Duinendaal 56p.

947 aantal auto's

Aanleiding, doel en resultaten

Separaat verkeerskundig- en parkeeronderzoek

Vanuit bewoners is er een sterke behoefte vanuit werkgroep en bewoners naar voldoende parkeerplaatsen vanuit alle aanrijdrichtingen, zodat zoekverkeer wordt voorkomen, dichtbij de winkels. De visie zet hier nadrukkelijk op in. Het centrum, met name de Markt, moet bereikbaar blijven. Deze wordt ontsloten vanuit de Dr. Van Helvoortstraat. Het parkeerprogramma wordt opgelost in de directe omgeving van het centrum en hier vervolgens middels 'doorsteken' mee worden verbonden. Deze doorsteken hebben een hoogwaardige (groene) inrichting. Zo ontstaan er korte en aantrekkelijke loopverbindingen met het centrum en de parkeergelegenheden op directe loopafstand. Met deze ingrepen wordt de capaciteit voor parkeren vergroot en de belevingswaarde en verblijfskwaliteit van de openbare ruimte versterkt. Tevens zorgt deze heldere parkeerschil rondom het centrum voor minder zoekververkeer rondom de centrumwijken. De beoogde ontwikkelingen in Boxtel zijn van invloed op het aantal parkeerplaatsen, met name in en rondom het historisch centrum. Sommige parkeerplekken worden verplaatst vanwege nieuw beoogd programma. Op andere plekken is het denkbaar dat het parkeerbestand wordt aangevuld passend bij de uitbreiding van het de functies binnen het centrum. Met de auto mag het centrum worden betreden maar geldt wel het regime van betaald parkeren of andere beperkingen. Om te bepalen in welke mate het gebruik van de openbare parkeerplaatsen in en rondom het centrum zijn moeten deze worden gemonitord in een separaat verkeerskundig- en parkeeronderzoek, welke anno 2019 is opgestart. Om te komen tot een goed resultaat dient er op een aantal strategische momenten een volledig onderzoek te worden uitgevoerd waarbij gekeken wordt naar het aantal fysieke parkeerplaatsen en de bezettingsgraad. Uit deze bezettingscijfers kan worden beoordeeld hoe de balans is in de bezettingscijfers en in welke mate een aanvulling gewenst is in relatie tot bewoners- en bezoekersparkeren (kort- en langparkeerders). Er dient daarbij nog onderscheid gemaakt te worden in lang- en kortparkeren in directe nabijheid van het centrum.
De begrenzing is twee-ledig: kort-parkeren / langparkeren. Onderzoek zal plaatsvinden in het kernwinkelgebied. En voor het langparkeren ook de omgeving Hoogheem, Albert Heijn, Breukelseplein, Pierre Jansenplein, Passage Riche en omgeving Processiepark.

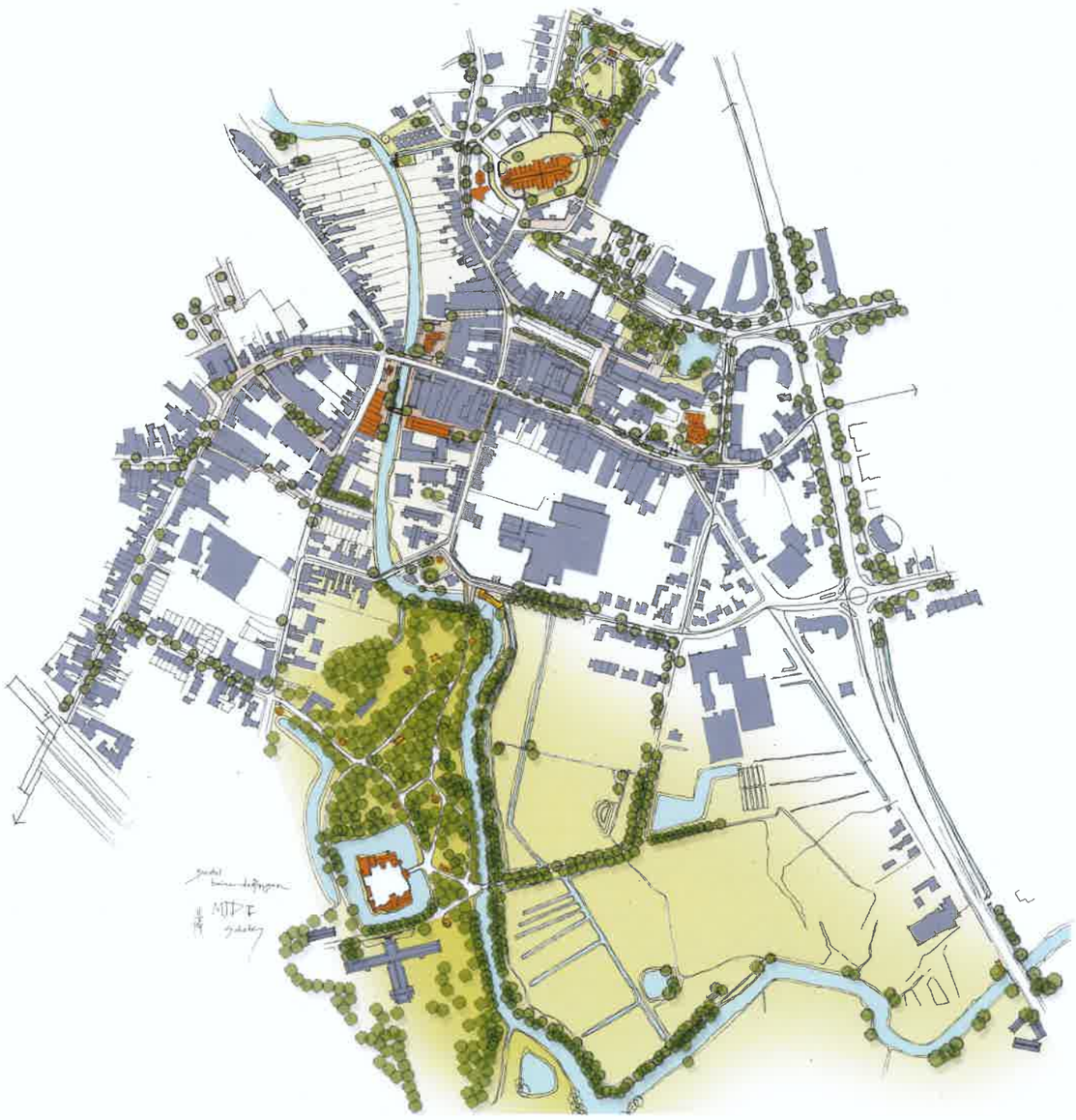

5 FASERING EN KOSTEN

Stedenbouwkundige Poorten
0. Startprojecten; *

Boxtel Binnen de Bruggen
1. Cultuurhistorische as (al uitgevoerd);
2. Markt (al uitgevoerd);
3. Herinrichting Rechterstraat; *
4. Herinrichting Stationsstraat; *
5. Indenhof / Klein Dommelpark (Oude boomgaard e.o.) (deels uitgevoerd);
6. Gebiedsontwikkeling Zwaanse Plein en Bibliotheek;
7. Herinrichting Croonpassage;
8. Gebiedsontwikkeling Binnendommel omgeving St. Petrusbasiliek;
9. Herinrichting Processiepark;
10. Stedenbouwkundige ontwikkeling Clarissenstraat 35;

Artistiek Stadslandgoed Stapelen
11. Entree naar het landschap / Van Gogh National Park.

Verkeerskundig onderzoek
12. Aanleg autonome zuidelijke fietsroute; Integrale visie parkeren auto en fiets;

* projecten in ontwerpfase

Planning, fasering en kosten

In dit document worden de projecten globaal benoemd. In de centrumvisie zijn de projecten voor de openbare ruimte geprioriteerd. Meestal begint dit met een verkennende /analyse fase, een voorlopig ontwerp, definitief ontwerp, technisch ontwerp en uitvoeringsvoorbereiding, aanbesteding, en realisatie.

Tijdens de realisatiefase van een project, wordt er een volgend project opgestart. De projecten zijn 'hapklare brokken' en hebben een duidelijke begrenzing. Tevens is een globale inschatting gemaakt van de uitvoeringskosten van het project (excl. voorbereidings, advies, en onderzoekskosten)

Hierna volgt een schematisch overzicht van de projectprogrammering, fasering en globale kostenindicatie van de uitvoeringskosten voor de openbare ruimte. Deze globale financiële overall-planning voor het centrum geeft houvast en sturing voor de uitgaven in de komende jaren.

Borging

De centrumvisie voor de openbare ruimte krijgt pas werkelijk betekenis, als stedebouwkundige plannen en plannen voor de openbare ruimte, die nieuw ontwikkeld worden in de toekomst ook getoetst worden aan dit beleidskader. Ook toetsing en advisering van 'burgerinitieven' op basis van de in de centrumvisie vastgestelde uitgangspunten voor ontwerp, zullen moeten worden geregisseerd en op elkaar afgestemd om kwaliteit te borgen. Denk hierbij bijv. aan de inspiratieplannen van de OCB (ondernemers centrum Boxtel) en STS (Stichting Toekomst Stationsstraat), waarbij de eigen identiteit en gebruik van Rechterstraat en Stationsstraat invulling moet krijgen en uitgangspunten uit de centrumvisie hierin handvaten biedt. Hiertoe stelt het bureau voor een superviserend landschapsarchitect aan te stellen of deze toetsende rol bij de Welstandscommissie onder te brengen en deze hiertoe te versterken tot een commissie ruimtelijke kwaliteit

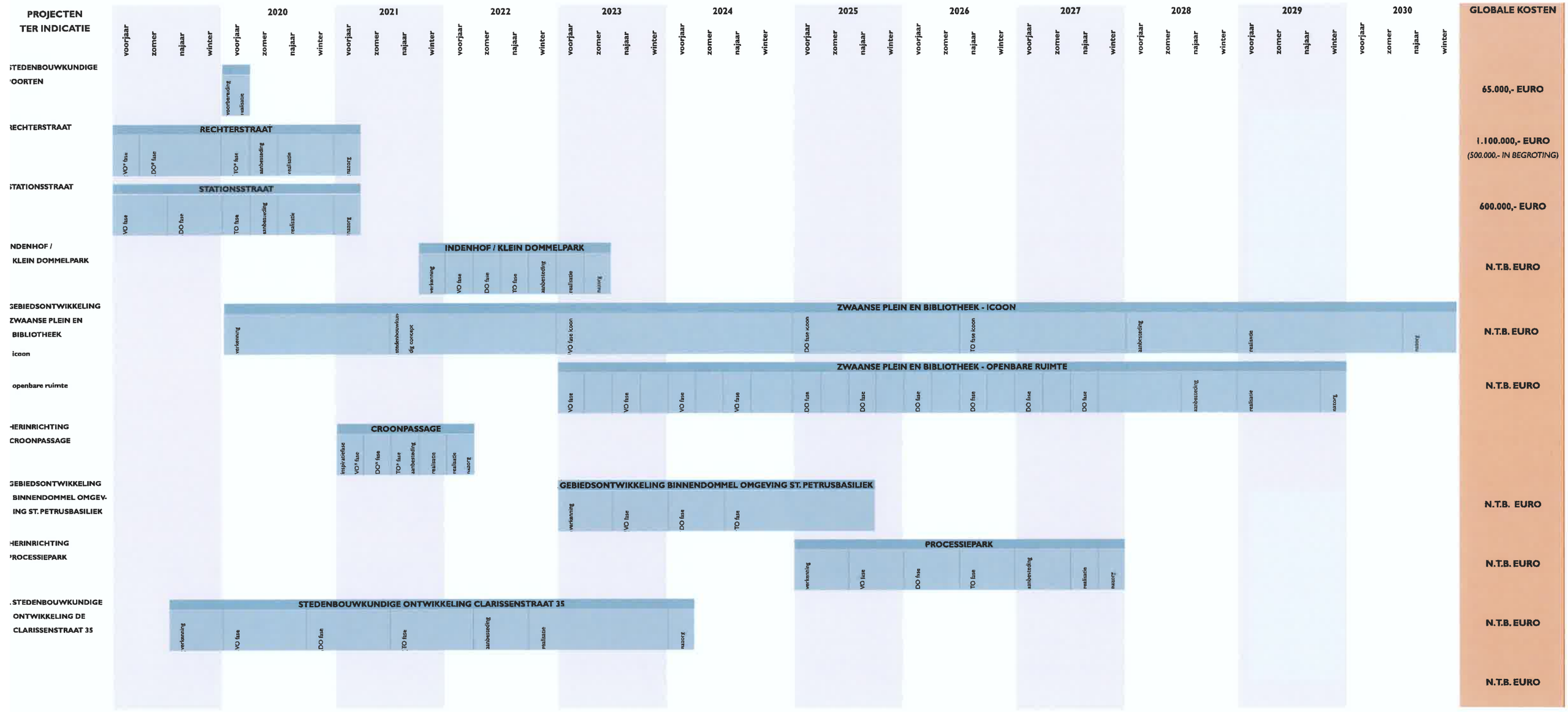

*VO (Voorlopig ontwerp) - DO (definitief ontwerp) - TO (technisch ontwerp)

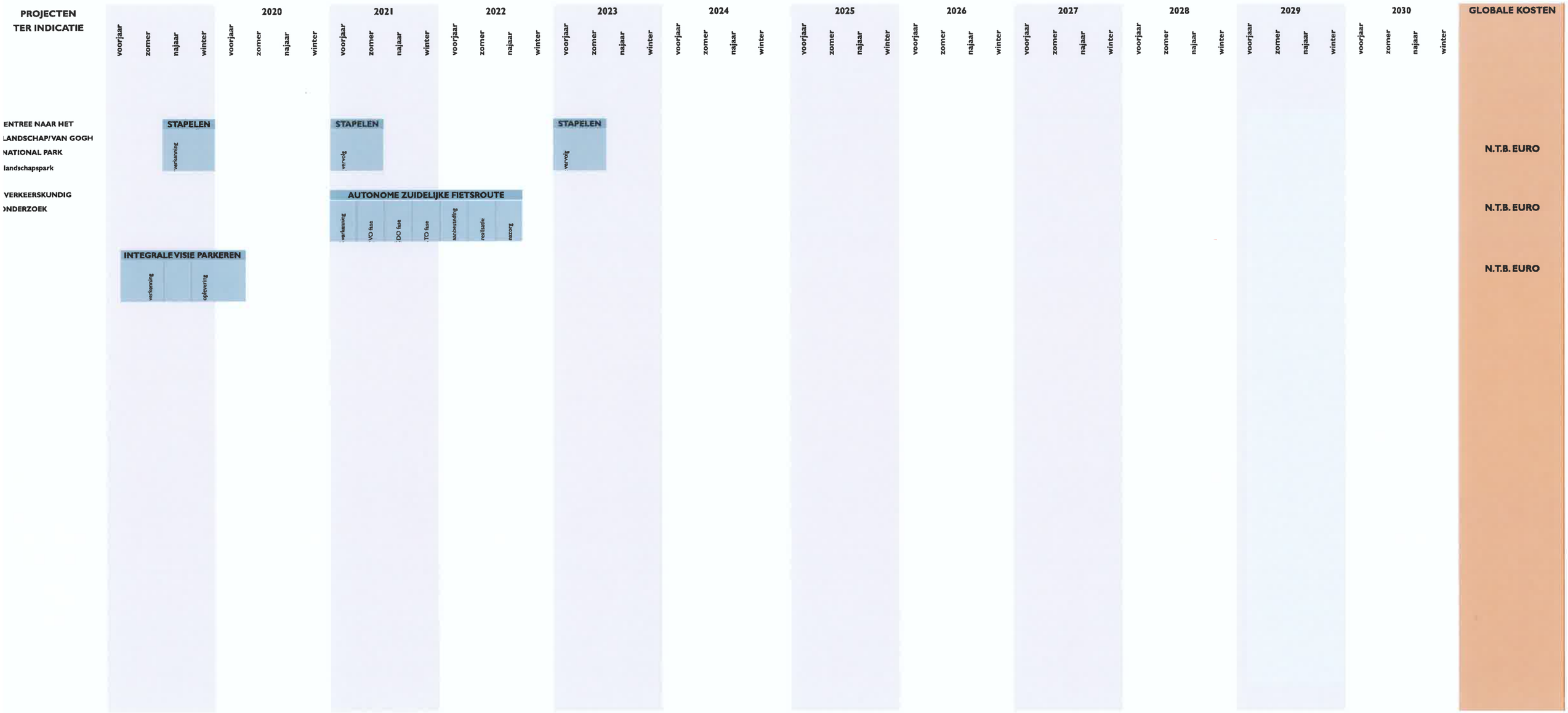

*VO (Voorlopig ontwerp) - DO (definitief ontwerp) - TO (technisch ontwerp)

6 NAWOORD

Boxtel binnen de Bruggen is een ontwikkeling van vele jaren. Een kwestie van 'lange adem' en bovendien een proces dat nooit af is. De periode, waarin het accent lag op het maken van beleid, plannen en discussie, gaat over in uitvoering en daadkracht. De uitvoeringsprogramma's zijn integraal afgestemd en geborgd in het masterplan voor de openbare ruimte.

De rolverdeling zal helder en duidelijk georganiseerd moeten zijn, met de gemeente als regisseur en inspirator, waarbij de uitgezette beleidslijnen vast worden gehouden, en er een helder speelveld in het participatieproces bestaat.

Het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie Boxtel luidt naar meer 'inspiratie, koersvastheid.. samenhang. Dit is de belangrijkste aanbeveling die we het gemeentebestuur van Boxtel willen meegeven.
- Houdt de centrumvisie 'levend' als inspiratiebron en stel deze jaarlijks bij;
- Houdt de koers vast, nadat deze is uitgezet met alle betrokken spelers en zorg voor duidelijke communicatie omtrent de realisatie van het uitvoeringsprogramma;
- Stel de kansen en kwaliteiten van de Dommel en Binnendommels centraal, zij zorgen voor een aaneengesloten centrumgebied met aanvullende, herkenbare kwaliteiten en identiteiten. Tevens zijn zij drager van de kernwaarden van Boxtel: authentiek, het terugbrengen van historie, en innovatief, duurzame ingrepen in de openbare ruimte;
- Borg de samenhang van nieuwe ontwikkelingen en blijf toetsen aan de vastgestelde kaders;
- Blijf actief, realiseer stap voor stap.

Wij danken de burgers, ondernemers, winkeliers, belangengroepen, stakeholders, ambtenaren, college- en raadsleden die bij het opstellen van de centrumvisie een bijdrage hebben geleverd.

's-Hertogenbosch september 2019

BRONNEN

Dorenbosch, P., Boxtel in oude ansichten (1979)

Gemeente Boxtel. Binnendommeltjes, kroonjuweel van Boxtel, brochure 2009

Gemeente Boxtel, Heling, H., Transformatie van religie- en kunstpark naar kunst en natuurbeleving op Stadslandgoed Stapelen (juli 2019)

H+N+S, Cultuurhistorische as Boxtel, voorlopig ontwerp(2003), pp. 11-20

[https://ansichtkaartenbeurs.nl/provincie/Noord-brabant/Boxtel]. (z.d.). Geraadpleegd van https://ansichtkaartenbeurs.nl

Van Nooijen, R., Kasteel Stapelen c.a., Boxtel, ontstaan en beknopte historie. (maart 2016)

Van Nooijen. R., Ontstaan van Boxtel en fragmenten geschiedenis, Historisch hart van Boxtel verdient naam: Boxtel binnen (september 2013)

Stichting/Weekblad Brabants Centrum.Van den Akker.T., Boxtel: Kijk nou 'ns! (Boxtel 2002)

De Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL), Beijerinck 1801. COLLBN Port 5 N 113 2C

De Visser, J.J.E.M., Boxtel: een heerlijkheid tussen twee heren ('s-Hertogenbosch 2013)

COLOFON

meewerkend boxtel

opdrachtgever
gemeente Boxtel

gemeente Boxtel

Frits Fastenau	Projectmanager
College van B&W	Bestuur / stuurgroep

MTD landschapsarchitecten
Frank Meijer
Esther van der Heijden
Jop van Beek
Bart van Spreeuwel

inspiratieboek

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

COLOFON OORSPRONKELIJK NOVEMBER 2016; DEFINITIEF APRIL 2018

Opgesteld ‘by BAeSS’ in opdracht van de gemeente Boxtel.

BAeSS is een samenwerkingsverband van:
Architectenbureau Snijders en van Stekelenburg, sKin Architects, AXYZ architecten, ek stedenbouw I landschap, uit Boxtel en Van Oers Weijers Architecten, uit Tilburg.

Historische beelden afkomstig uit de fotobank van de Heemkundekring Boxtel. BAeSS dankt de Heemkundekring hiervoor.
Overige beelden ‘by BAeSS’, of als aangegeven.

Het auteursrecht is afgekocht. Het eindproduct is eigendom van de gemeente. Dit is echter geen vrijbrief, om zonder overleg wijzigingen door te voeren en/of bijlagen toe te voegen die de oorspronkelijke opzet en inhoud schaden. Tevens dient er bij communicatie en/of publicatie naams- en/of bronvermelding plaats te vinden.

boxtelse
architecten
en
stedenbouwkundigen
samenwerking

meewerkend boxtel

inspiratieboek

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

0.0 INHOUD

1.0	INLEIDING	1
2.0	INVENTARISATIE EN ANALYSE	3
2.1	‘CENTRUM by BAESS’ UIT 2012 EN STA-P	4
2.2	HISTORIE	8
2.3	KARAKTERISTIEK	13
2.4	STRAATWANDEN	15
2.5	CONCLUSIE	20
3.0	GEWENSTE IDENTITEIT EN KWALITEIT	22
3.1	GEVELBELEID	23
3.2	POSITIONERING RECLAME PER TYPOLOGIE	25
4.0	VERTALING	27
4.1	RECHTERSTRAAT 1	29
4.2	RECHTERSTRAAT 20	31
4.3	RECHTERSTRAAT 41	33
4.4	STATIONSSTRAAT 18	35
4.5	STATIONSSTRAAT 43	37
5.0	NAWOORD	39

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

1.0 INLEIDING

De gemeente Boxtel heeft, net zoals veel andere gemeenten, de ambitie om de beeld- en gebruikskwaliteit van haar centrumgebied te verbeteren en haar imago te versterken. Ingegeven door nut, maar vooral noodzaak, zijn de eerste uitkomsten daarvan nu zichtbaar.
Het betreft concrete, tastbare resultaten, zoals de herinrichting van de Cultuurhistorische As (STA-P) en die van de Markt, maar vooral ook de processen daaromheen, die een mentaliteitsverandering teweeg moeten brengen en die moeten leiden tot meer samenwerking tussen de verschillende, betrokken partijen. Het is goed om te zien, dat ook deze processen nu daadwerlijk tot resultaten leiden, die bijdragen aan de genoemde ambitie. Het voorliggende inspiratieboek, met handreikingen, die als doel hebben om tot een duidelijk en helder gevel- en reclamebeleid te komen, is een hulpmiddel daarbij.

Het is opgesteld in relatie tot de openbare ruimte en aansluitend bij de karakteristiek van Boxtel in het algemeen en het studiegebied met de verschillende deelgebieden in het bijzonder. De inhoud van het inspiratieboek heeft betrekking op het projectgebied: Stationsstraat, Rechterstraat, Kruisstraat, De Croon, Markt en Rozemarijnstraat.

Het projectgebied is geinventariseerd en geanalyseerd, in relatie gebracht met de lopende onderzoeken, studies, (vigerend) beleid en plannen, zoals STA-P. Vandaaruit is de gewenste identiteit en kwaliteit bepaald. Een belangrijk onderdeel is de concrete uitwerking, met het voorgaande als basis, van drie (straat)gevelfragmenten. Het daarbij behorende hulpmiddel kunnen pandeigenaren ook zelf, direct gebruiken om te zien hoe, met vaak eenvoudige middelen, hun pand is te verbeteren en een eenduidigere uitstraling krijgt.

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

2.0 INVENTARISATIE EN ANALYSE

BAeSS, oftewel 'Boxtelse (of Brabantse) Architecten en Stedenbouwkundigen Samenwerking' is ontstaan vanuit betrokkenheid bij de gemeente, waar de afzonderlijke leden in wonen en werken. Vanuit het geloof, dat deze verwantschap en de (lokale) kennis en kunde tot betere plannen en oplossingen leidt, die breed worden gedragen. Ze gaan ons immers ook direct zelf aan, waarbij wij dus eenzelfde verantwoordelijkheid en overtuiging voelen.

Het betreft over het algemeen projecten, die zich lenen om gemeenschappelijk aan te pakken en die daardoor juist worden versterkt.
Op eigen initiatief, maar ook zoals in dit geval in opdracht. Aanleiding hiervoor vormde echter een studie uit april 2012, die wij uitvoerden naar aanleiding van berichten in de media. In dit geval en bewust, niet gehinderd door een teveel aan kennis, door toenmalige studies en visies te negeren, hebben wij toen het centrum en de aanloopstraten beschouwd. Deze beschouwing is op later moment meerdere malen met (het bestuur van) de gemeente besproken en in de media aan de orde geweest. Het lag dan ook voor de hand om deze opdracht te beginnen, met waar we toen zijn geëindigd.

2.1 ‘CENTRUM by BAeSS’ UIT 2012 EN STA-P

Op hoofdlijnen is de studie, zoals we die toen noemden: ‘Centrum by BAeSS’, nog steeds actueel. Op zich niet vreemd, omdat het centrum en de problematiek in feite niet zijn veranderend en er uiteindelijk wel degelijk, als vanzelfsprekend, plannen en ideeën in terugkomen, die toen aan de orde waren, of opgang maakten. Onderstaande afbeelding geeft de vier gebieden weer, die daarbij werden onderscheiden en werden ingevuld. Een logische verdeling, los van de invulling, wijzend naar het gebied rondom het gemeentehuis. De Cultuurhistorische As is hierin niet opgenomen, aangezien daar al concrete plannen voor waren, die hier naadloos ingepast konden worden. De Fellenoord wordt ook gezien als aanloopstraat, maar is ook niet meegenomen.

De toenmalige uitgangspunten, onderschrijven wij nog steeds en dus ook in dit kader van harte. Wij zien deze in meer, of mindere mate terug bij de verrichtte onderzoeken, de uitwerking daarvan en de bevindingen, die sinds die tijd door diverse adviseurs en anderen zijn opgetekend. Hoewel soms wat abstract, gaat het over de volgende punten en wordt daar vorm aangegeven:
-. Een frisse blik!;
-. Beelf Boxtel ((te) begin(nen) bij de Stationsstraat, Rechterstraat en Markt);
-. Het verkeer is een hele klus, maar de gewenste uitstraling staat voorop: ‘Wat willen we met (het centrum van) Boxtel;
-. ‘Drop and shop’ in plaats van ‘Shop till you drop’;
-. Onderscheid van de gebieden en het parkeren prioriteit;
-. Geen kip en ei-verhaal: Eerst de grote lijnen en de gewenste uitstraling en dan de details;
-. Maak duidelijke keuzes en stel een (meerjaren) beleid op;
-. Realiseer en accepteer dat niet iedereen tevreden kan worden gestemd;
-. Denk ook in dagdelen en mogelijk dubbel gebruik van bijvoorbeeld parkeerplaatsen e.d.;
-. Het gaat om meer dan ruimtelijke inrichting alleen.

De ruimtelijke inrichting is echter waar het hier omgaat en onze expertise betreft. Feitelijk de randen daarvan. Dat wat deze ruimte, de inrichting en de beleving daarvan mede bepaald. In 2012 hebben wij dan ook vuistregels genoemd, die in acht moeten worden genomen om tot een fraai, goed en functionerend openbaar gebied te komen:
-. Aan de straat herken je de buurt, of wijk: herkenbare, opgezette straatprofielen kunnen beeldbepalend zijn en het imago onderstrepen;
-. Profielen bestaan eigenlijk altijd uit parallelle lijnen. Continue prifielen duren het langst;
-. Een rustige ‘vloer’ laat gevels spreken;
-. Het (af)water(en) spreekt mee;
-. Een fraaie boom is het halve werk;
-. Minimaliseer de verkeerssymboliek. Bij een logische opbouw, textuurverschillen en diverse bestratingsverbanden zijn witte strepen, of paaltjes veelal overbodig;
-. Wees spaarzaam met meubilair en detailleer tot de laatste stoeptegel.

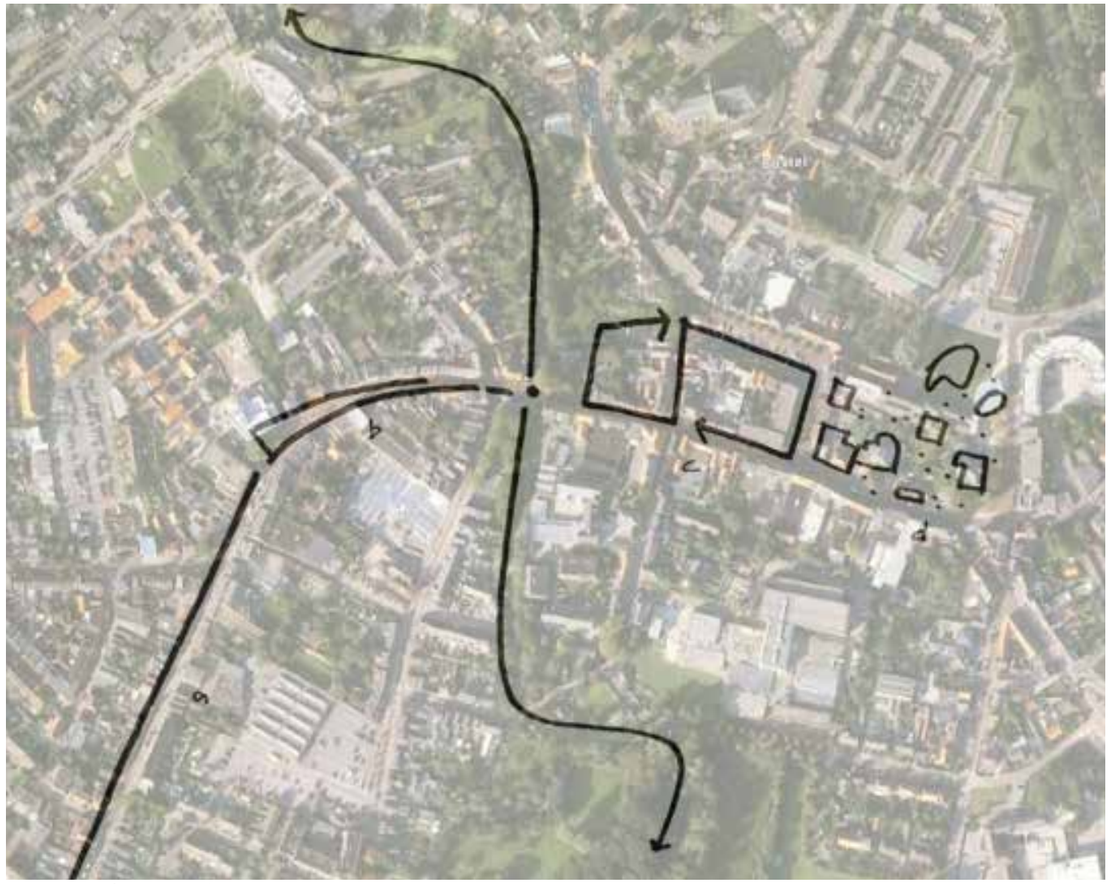

'Centrum by BAeSS' uit 2012; Concept met vier zones

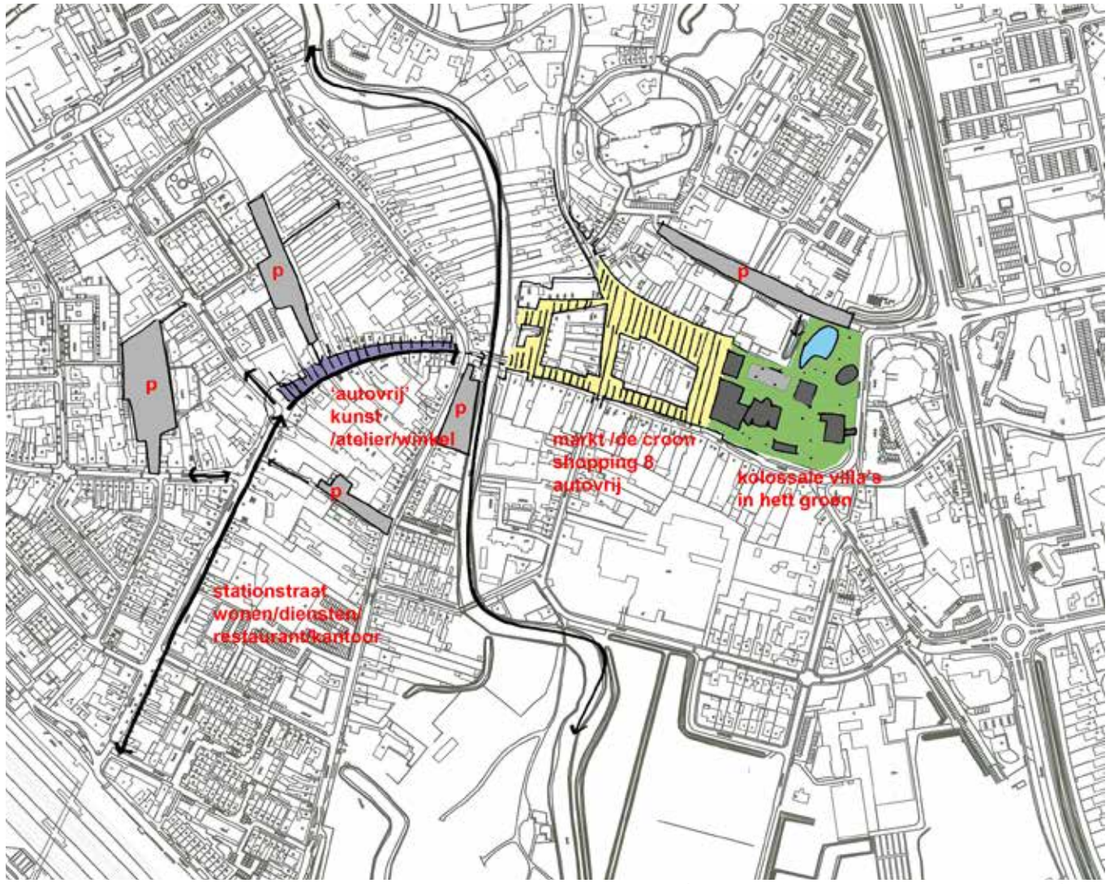

'Centrum by BAeSS' uit 2012; Principe uitwerking

Het zijn algemene en in brede zin erkende uitgangspunten, bij het ontwerp en de uitvoering van dit soort plannen. STA-P en de onderliggende studies, onderschrijven dit, zonder enige uitzondering. Hetgeen in schril contrast staat, met de overige, in het studiegebied gelegen straten, pleinen en ruimten, die (nu nog) niet zijn aangepakt, of dat binnen afzienbare tijd ook niet gaan worden. Wil Boxtel uiteindelijk haar ambitie waar maken, zal dit echter wel moeten gebeuren. Het gaat immers om de onlosmakelijke verbinding tussen de ruimte en de gebouwen en onderdelen daarvan, die deze bepalen en omsluiten. De kwaliteit en beleving van de een, is direct van invloed op de ander en omgekeerd. Het ontwerp voor STA-P gaat dan ook in op deze wisselwerking. Opsteller H+N+S Landschapsarchitecten heeft het onder andere over de '... wapenwedloop van luifels, terassen, reclame en uitstralingen ...', die (ook) in Boxtel gaande is en moet worden doorbroken, waarbij een aantal on- en gewenste referenties worden gegeven. Daar waar zij wat dit betreft en logischerwijs ophouden, begint dit boek.

HOUTSKOOLSCHETS (PLANKAART)

de plankaart toont de verschillende ruimtelijke eenheden in het centrum

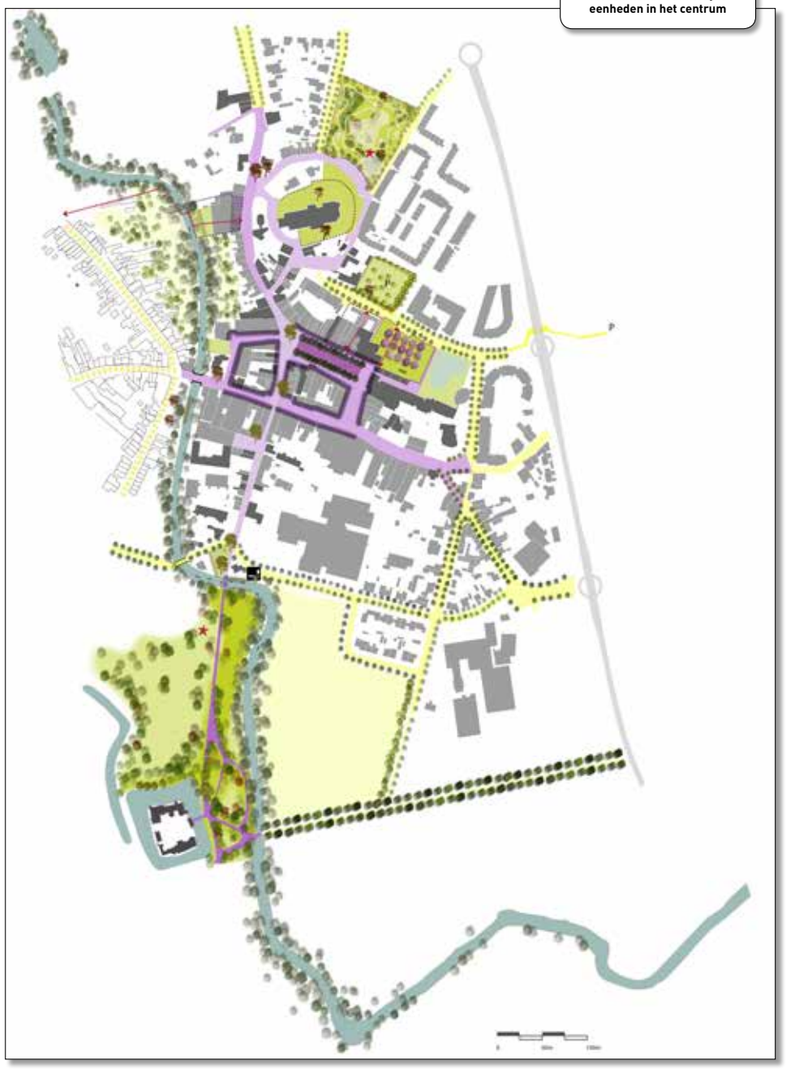

LEGENDA PLANKAART

Groen

- Monumentale boom
- Stap in processie en verblijfsplek
- Terras aan de Dom-
- Platanen op de Markt
- Boomgaard
- Bijzonder groenge-bied
- Horeca/ theehuis in pocketpark
- Spelen in het Processie-park en Stapelen
- Prive tuin aan de Dom-
- Laan, fietsroute naar Stapelen
- Parkeerplaats Pastorietuin
- Bomen aanloop-straten
- Pad Stapelen
- Bomen aan de Dom-mel

Bijzondere elementen

- Zwaanbrug, nieuwe brug in STAP
- Raaphof brug
- Stedenbouwkundige verbetering
- Poort naar het park
- Passage
- "Winkel 8"
- Bijzonder gebouw/ bijzondere functie
- Gebouw

De 'houtskoolschets', die de basis vormt voor STA-P (Bron: H+N+S Landschapsarchitecten)

Van het Stationsplein___

___naar de Rechterstraat 41, hoek Rozemarijnstraat

Rond 1811

Rond 1840

Rond 1870

2.2 HISTORIE

Historische ontwikkeling (uit bestemmingsplan centrum boxtel)

De ontstaansgeschiedenis van Boxtel voert terug tot aan de Vroege Middeleeuwen naar een plaats waar een handelsweg de rivier de Dommel kruist. Op deze doorwaadbare plaats is Boxtel als nederzetting ontstaan, die oorspronkelijk 'Buchestelle' zou hebben geheten. Na deze eerste woningen ontstond lintbebouwing langs de handelsweg en aan de rivier. In Boxtel is dit langgerekte bouwplan nog steeds goed zichtbaar, gelet de nokrichting van vele huizen die evenwijdig aan de straat loopt (Oude Kerkstraat, Kruisstraat en Rechterstraat).

De ligging van de nederzetting trok handelaren aan. Aan de handelsroute nabij de kerkheuvel werd een marktplein aangelegd en even ten noorden hiervan werd op een heuvel een kerk gebouwd. De ligging op een heuvel beschermde de kerk tegen overstromingen van de Dommel. Een zijtak van de Dommel, het zogenaamde 'Binnendommeltje' lag als een gracht rond deze heuvel. Echter toen het ruimtelijke patroon van Boxtel veranderde in de 20e eeuw, was de St. Petruskerk niet langer het middelpunt meer. Het Binnendom- meltje is gedempt in 1930. De St. Petruskerk is aan het eind van de 20e eeuw volledig ingeklemd geraakt door andere bebouwing en eeuwenoude structuren zijn veranderd of verloren gegaan.

In het zuiden bouwde men op een hoger punt een burcht, kasteel Stapelen. Dankzij de aanwezigheid van dit kasteel wordt Boxtel ook wel een kasteeldorp genoemd. Kasteel Stapelen bevindt zich op een omgracht terrein.

De verbinding tussen de twee hoger gelegen punten van kerk en kasteel wordt gevormd door twee weggedeelten: de straat van de kerkheuvel naar de Rechterstraat, bestaande uit de Oude Kerkstraat, Clarissenstraat en Kruisstraat. Daarnaast is er de Burgakker, het weggetje naar kasteel Stapelen met een smalle doorgang bij de Rechterstraat. Verondersteld mag worden dat de gehele verbinding is aangelegd als 'kerkepad' tussen kerk en kasteel voor de Boxtelse baron.

In de 18e eeuw wenste het bestuur van 's-Hertogenbosch een meer directe verbinding met Luik en Keulen via Eindhoven. De weg die tot dat moment de verbinding vormde liep door zoveel dorpen dat het een kronkelpad was. Deze weg ging dwars door het centrum: Breukelsestraat, Rechterstraat, Maastrichtsestraat en Schijndelsedijk. In het ontwerp voor de nieuwe weg moesten allerlei bochten afgesneden worden. Er werd een kaarsrechte verbindingsweg tussen 's-Hertogenbosch en Best via Boxtel ontworpen. Ten noorden van Boxtel heette deze weg de 'Bossche Steenweg' en ten zuiden 'Eindhovensche Steenweg'. De route ging midden door het centrum. Van noord naar zuid zijn dit de tegenwoordige Bosscheweg, Clarissenstraat, Kruisstraat, Rechterstraat, Fellenoord en Eindhovenseweg. Deze noordzuid-as bevorderde de lineaire bebouwing van het centrum. De Sint Petruskerk was vanuit zuid en noord al vanaf ver een herkenbaar punt door de situering precies op de zichtlijn van deze wegen.

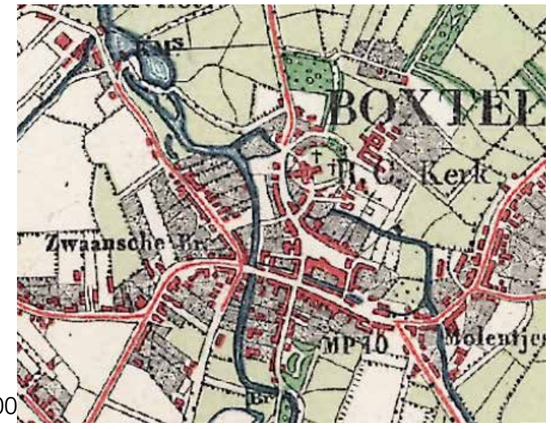

Rond 1900

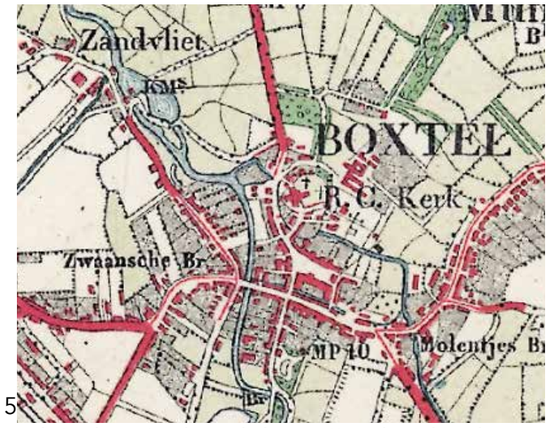

Rond 1915

Rond 1928

In de 19e en 20e eeuw breidt Boxtel ink uit, omdat naast landbouw ook industrie, handel en nijverheid opkwamen. Op het gebied van infrastructuur is de verbreding en verbetering van de weg tussen 's-Hertogenbosch en Eindhoven noemenswaardig. Daarnaast is de aanleg van de spoorlijn Tilburg-Eindhoven via Boxtel van belang. Niet lang hierna is het gedeelte van de spoorweg naar 's-Hertogenbosch aangelegd. Met tenslotte de aanleg van een lijn naar het Duitse Goch was Boxtel een belangrijk spoorwegknooppunt geworden. Bij Boxtel lag het snijpunt van de spoorlijnen Amsterdam-Maastricht en Vlissingen-Wesel. Het laatst aangelegde 'Duits Lijntje' werd later gedegradeerd tot een traject voor slechts lokaal vervoer.
Na de aanleg van het spoorwegennet werden huizen gebouwd tussen het centrum en het station. Daardoor groeiden de Molenstraat,
Breukelsestraat en Stationsstraat steeds meer uit tot aaneengesloten rijen huizen, waar eerder slechts sprake was van gespreide lintbe- bouwing aan de wegen naar omliggende dorpen. Het stationskwartier kwam vol woningen te staan en werd een echte volksbuurt.

Huidige historische structuur

Momenteel is de historische structuur uit 1896 nog steeds gaaf intact. Het assenkruis met uitvalswegen naar omliggende dorpen be- paalt nog steeds de kern van Boxtel. Hieraan gekoppeld zijn de bijzondere ruimtes van de Sint Petruskerk met het rondje, de Markt en kasteel Stapelen. Met name de Sint Petruskerk is bijzonder te noemen door de situering op zichtlijnen vanuit de omgeving.

Kenmerkend voor Boxtel zijn de veelal smalle straten met aaneengesloten bebouwing wat zorgt voor een stenig en stedelijk karakter. In de straatwand heeft ieder pand zijn eigen gevel wat zorgt voor een kleinschalige structuur met een gevarieerd beeld. Het betreft hier deels lagere bebouwing in één laag met kap maar ook hogere statige bebouwing zoals aan de Markt en de Rechterstraat. Naar de randen van het historische centrum staan in de (vroegere) overgang naar het buitengebied een aantal villa's op ruime groene percelen. Binnen het historische centrum valt op dat er veel monumenten aanwezig zijn, zowel gemeentelijke monumenten als rijksmonumenten. De monumenten zijn aangegeven op de kaart.

De afgelopen jaren zijn er binnen het historische centrum wel een aantal ontwikkelingen geweest die hebben geleid tot aantasting van de structuur en van verschillende elementen. Het betreft deels nieuwe bebouwing, meestal grootschalig, deels ingrepen in de openbare ruimte. Tevens was de invulling van nieuwe elementen veelal geen positieve bijdrage aan het totale ruimtelijke systeem.

Eén van de ontwikkelingen is het dempen van de Binnendommel waarmee deze uit het straatbeeld is verdwenen. Daarnaast heeft het rondje om de kerk aan waarde ingeboet door de realisatie van een grote diversiteit aan bebouwing en de onduidelijke inrichting van de openbare ruimte waarbij het straatbeeld gedomineerd wordt door geparkeerde auto's

Aan de westzijde van het centrum is de oude bebouwingsstructuur nog steeds goed herkenbaar aan de Stationsstraat, de Breukel- sestraat en in iets mindere mate aan de Spoor- straat. Deze straten kennen een veelal gesloten bebouwingswand.

Van het Stationsplein___

___via de Markt___

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

___door de Stationsstraat___

___naar de Rechterstraat, hoek Fellenoord

Kaart met monumenten Stationsstraat, Rechterstraat en Markt

2.3 KARAKTERISTIEK

Boxtel is een organisch gegroeide kern met een hogere bebouwingsdichtheid, waarbij de straatwanden over het algemeen gesloten zijn over meerdere bouwlagen. Het stratenpatroon is grillig en organisch gegroeid. De historische centrumgebied is bepalend voor het huidige, dorpsbeeld en heeft een hoge belevingswaarde.

Het bebouwingsbeeld in de historische dorpsgebieden en linten wordt gekenmerkt door een diversiteit aan stijlen, kleuren en materialen door een ontwikkeling over een lange periode. Kenmerkend is de relatief open, kleinschalige bebouwing met een grote variatie aan bouwvormen en stijlen, doorgaans in één tot twee bouwlagen met kap. De gevels hebben een representatieve vormgeving, terwijl de zij- en achtergevels minder bewerkt zijn.
Hoeken van straten hebben een bijzondere aandacht. Er is een onderscheid in opbouw van hoofd- en zijstraten. Naar de randen van het historische centrum staan in de overgang naar het buitengebied een aantal villa's op ruime groene percelen.
Enkele van deze villa's zijn nu nog herkenbaar aanwezig, onder andere Villa het Hof.

De volgende aspecten in de bebouwingswanden van het centrum van Boxtel zijn karakteristiek:
-. Elk pand staat in/nabij de rooilijn;
-. De panden vormen tezamen overwegend gesloten straatwanden, uitzonderingen zijn open straatwanden, hier staan meestal villa's (villa het hof, villa's aan de Stationsstraat);
-. Overwegend gesloten gevels (gatengevels) met een verticale karakteristiek;
-. Er is een Individualiteit per pand door kapvorm, maatvoering;
-. De panden zijn in principe straatgericht;
-. Er is traditioneel materiaalgebruik (baksteen, hout, keramische pan, zink, koper, e.d.);
-. Terughoudend kleurgebruik; overwegend gedekte kleuren. Details als kozijnen, dak- en gootlijsten, e.d. vormen daarbij accenten.

Straatwanden Rechterstraat als voorbeeld

2.4 STRAATWANDEN

Voor het inspiratieboek zijn de beide straatwanden van de Rechterstraat onderzocht.
De aaneengesloten straatwanden worden opgebouwd uit verschillende panden (bouwwerken) met eigen gevels. Deze gevels vormen tezamen de karakteristiek van het centrum van Boxtel. Het is belangrijk deze karakteristiek te borgen en daar waar mogelijk te versterken.

De gevels worden daarom ingedeeld op basis van vier verschillende onderdelen en kenmerken. Deze indeling is gebaseerd, op de indeling, zoals die in Welstandsnota wordt gehanteerd. Hier wordt dan ook direct aansluiting mee gezocht.

Het betreft:
1. De maat en schaal van een bouwwerk/gevel;
2. De vorm en het gebaar van een bouwwerk/gevel;
3. De stijl en het detail van een bouwwerk/gevel;
4. Het materiaal en kleurgebruik van een bouwwerk/gevel.

Hier wordt een vijfde aspect aan toegevoegd::
5. De reclame.

Op basis van deze vijf punten is een pand te typeren. Naast het bepalen hiervan is het van belang te weten, wat het waardeniveau is, per onderdeel.
Is het waardeniveau hoog, dan pleiten wij voor handhaving en goed onderhoud van het pand.
Is het waardeniveau laag op één, of meerdere onderdelen, dan adviseren wij om deze aan te passen en om deze naar een hoger niveau te brengen. Dit kan door middel van een moderne ingreep, maar kan ook historiserend. Belangrijk is, dat het op een architectonisch hoog niveau wordt uitgevoerd, met inzet van natuurlijke, 'echte' materialen en in gedekte, bijbehorende kleuren.

Om een plan tot een hoger waardeniveau te brengen, wordt geadviseerd om professioneel advies van een architect en/of stedenbouwkundige in te zetten.

	categorie	waardeniveau	uitgangspunten
Maat & Schaal 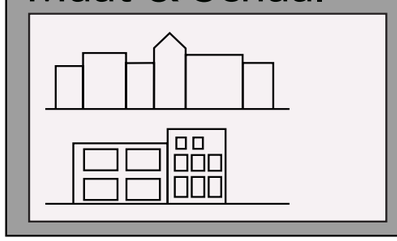			
Groot	[Blokker, Rabobank, De Rechter, Bernhardstaete]	G+ hoog G- laagG neutraal	Eenheid in verscheidenheid / variatie binnen bandbreedte Overeenkomstig de gevarieerde maat en schaal
Middel	[3 Trend, Deugniet, Expert]	M+ hoog M- laag M neutraal	
Klein	[Ring&Go, Shoebyshop, Ijscafe, Etos]	K+ hoog K- laag K neutraal	
Vorm & Gebaar 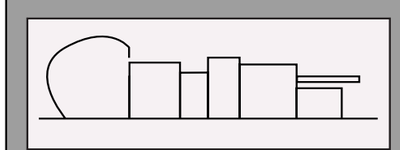			
Sober	Sober - ingetogen - passend in het straatbeeld	S+ hoog S- laag S neutraal	Architectonische eenheid per pand Kappen vergelijkbaar met omgeving Straatgerichte gevels met eenvoudige basisindeling
Expressief	Expressief, afwijkend van het straatbeeld	E+ hoog E- laag E neutraal	
Stijl & Detail 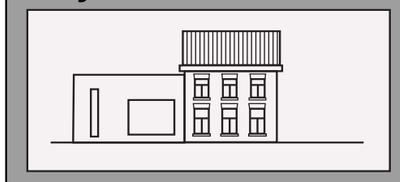			
Traditioneel	Traditioneel / klassiek [De Rechter, Ring&Go, voets, Ijscafe]	T+ hoog T- laag T neutraal	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig de stijl van het hoofdgebouw
Modern	Modern / gemoderniseerd [Switch, Filipe, Vd Borne, Tielen]	M+ hoog M- laag M neutraal	
Ongedefinieerd	Ongedefinieerde stijl [Zeeman, Eyewish, Schoenenreus]	O+ hoog O- laag O neutraal	
Materiaal & Kleur 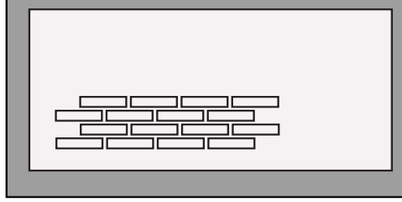			
Materiaal	Natuurlijke Materialen [hout, metselwerk, natuursteen] Niet natuurlijke Materalen [kunststof, aluminium, trespa]	M+ hoog M- laag M neutraal	Materialen en kleuren als baksteen, keramische pan of hout in gedekte of traditionele tinten. Geen grote spiegelende of fel gekleurde gevelvakken.
Kleur	kleurgebruik expressief [rood, geel, blauw, groen, etc.] kleurgebruik ingetogen [grijs, beige, zwart, kleur van de natuurlijke materielen]	K+ hoog K- laag K neutraal	
Reclame 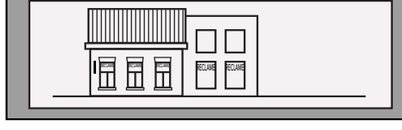			
Reclame		R+ hoog R- laag R neutraal	alle reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen horizontale reclame in de gevelopeningen max 300 mm hoog kleur reclame-uitingen ingetogen per pand 1 stuks reclame-uithangbord max. 500 x 500 mm

Rechterstraat	1	3	5	7a/b	9	11	13	15
	De Rechter	Rimg&go	Voets	het sieradenkastee	ltjecafe de borrel	juweliер	eye wish	Het ijscafe
Maat en Schaal								
Groot	G+							
Middel								M+
Klein		K+	K+	K+	K+	K+	K-	
Vorm & Gebaar								
Sober		S	S	S	S	S		S
Expressief	E+						E+	
Stijl en Detail								
Traditioneel	T+	T+	T+	T+	T	T+		T+
Modern								
Ongedefinieerd							O	
Materiaal en Kleur								
Materiaal	M+	M+	M+	M+	M	M+	M	M+
Kleur	K+	K+	K+	K+	K	K+	K	K+
Reclame								
Reclame	R+	R+	R+	R+	R+	R+	R	R+

Rechterstraat	20	18	16	14	12 - 10 - 8	6	4	2
	zeeman	shoebyshop	etos	alu pui	hema	leeg kleding	kruitvat pearl	zonneke
Maat en Schaal								
Groot							G	
Middel					M	M		
Klein	K+	K	K	K				K
Vorm & Gebaar								
Sober		S	S	S	S	S	S	S
Expressief	E-							
Stijl en Detail								
Traditioneel			T+				T+ vd	
Modern				M-	M			M
Ongedefinieerd	O-	O				O-		
Materiaal en Kleur								
Materiaal	M-	M	M+	M-	M	M-	M+	M
Kleur	K-	K	K+	K	K	K	K	K
Reclame								
Reclame	R-	R	R		R	R	R-	R

by BAeSS

2.5 CONCLUSIE

Wij zien vijf, noodzakelijke onderdelen van een goed, ruimtelijk beeld. Gevelbeleid, dat mede op basis van dit inspiratieboek tot stand moet komen, is ons inziens voorwaarde om tot de gewenste beleving en kwaliteit van de totale openbare ruimte van het centrum van Boxtel te komen. Het is echter maar één onderdeel. De volgende onderdelen geven sturing aan de inrichting van de openbare ruimte op korte en lange termijn en doen uitspraken over de gewenste sfeer en het karakter, de samenhang en de verschillen en de toekomstige ruimtelijke- en functionele ontwikkelingen. Het totaal legt de basis voor concrete ontwerpopgaven en geeft invulling aan planvorming op een hoger schaalniveau. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn veel verschillende partijen betrokken, met vaak uiteenlopende belangen. De volgende, eventueel en naar wens aan te passen onderdelen, bieden houvast. Hier kan op terug worden gevallen, in het belang van de betrokkenen en Boxtel.
Wij onderscheiden:

Mooie straten:
Het pro el en bestratingsmateriaal zijn, zoals aangegeven, van grote invloed op de sfeer en het karakter van de openbare ruimte. De huidige straten zijn gedifferentieerd en verrommeld. Het toepassen van een eenduidige, karakteristieke bestrating, met een uitgesproken pro el zorgt voor harmonie en rust.
Het toepassen van meubilair is een onderdeel hiervan;

Bebouwing 'die past':
Past bij de karakteristiek van Boxtel. De analyse laat zien dat de bebouwing in het centrum grofweg in VIER categoriën uiteenvalt, vaak geraleteerd aan het bouwjaar en/of de periode waarin is gebouwd. De afgelopen decennia is er veel gesloopt. Door slechte ontwerp-, en kleurkeuzes passen sommige nieuwe invullingen niet meer in het beeld van Boxtel, zoals bijvoorbeeld op de historische foto's is aangegeven. Het is dan ook van groot belang, nieuw- en verbouwplannen architectonisch te toetsen en af te stemmen op de karakteristiek van Boxtel. Moderne bebouwing 'die past', zorgt er voor dat de structuur van Boxtel weer beleefbaar wordt. Het voorgaande wil niet zeggen dat er 'historiserend' gebouwd moet worden, integendeel. Gevelbeleid valt hieronder;

Groen:
Groen toepassen, dat de aangegeven structuur van het centrum ondersteund (van plek naar plek, met 'kiekeboe-bomen'). Deze plekken ondersteunen de vriendelijke en zachte uitstraling van Boxtel, zoals die in het verleden ook zichtbaar was;

Historische elementen:
Het beleefbaar maken van historische elementen, zoals bijvoorbeeld het Binnendommeltje en dit als een geheel aanpakken en niet incidenteel. Hiervoor dient een plan te worden opgesteld, dat deze elementen voelbaar, maar ook zichtbaar maakt in het centrum van Boxtel. Gezien de omvang, zal dit in fasen uitgevoerd gaan worden. Bij ieder plan en iedere ingreep, zal hier naar terug moeten worden gegrepen. Voor eventuele andere, (nog te onderzoeken) historische structuren en plekken zou hetzelfde moeten gelden. Dit geeft ook duidelijkheid aan de betreffende initiatiefnemers en voorkomt teleurstellingen en discussie achteraf. De Heemkundekring kan hier een bijdrage aanleveren. Er moet dus voor worden gezorgd, dat dit als beleid wordt meegenomen bij alle ontwikkelingen.

Verkeer:
Aandacht voor auto- en fietsparkeerplaatsen en routes.

3.0 GEWENSTE IDENTITEIT EN KWALITEIT

Gevelbeleid (uit welstandspresentatie, juli 2015)
Hoofdlijnen en structuur:
Doorlopende straatwanden (door incidenten zijn straatwanden gefragmenteerd);
De begane grondlaag moet een relatie met de bovenla(a)g(en) van een pand hebben;
Een kavel/pand/winkel/woning dient herkenbaar te zijn in de straatwand en/of gevelgeleding;
De herkenbaarheid van een pand in zijn geheel, gaat echter boven de herkenbaarheid van deelfuncties van het pand;
Bedrijfskleuren en huiststijlen van ketens kunnen geen onderdeel zijn van (de vaste onderdelen van) de gevels;
Niet (per de nitie) historiserend (nieuw) bouwen;
Zoveel mogelijk gebruik van oorspronkelijke materialen en bestaande detailleringen en versieringen dienen gerespecteerd te worden. Reclame:
Maximale diepte ‘haakse’ reclame-uitingen en luifels; Geen blindering ramen;
Bij voorkeur losse belettering op gevels.

Details:
Dieptepro lering in de indeling van de puien;
Inbraakwering en/of rolluiken aan de binnenzijde in donkere kleur.
Gevelbeleid (uit BAeSs-overleg)

RECLAME
- reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen
- reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen
- horizontale reclame in de gevelopeningen max 300 mm hoog
- kleur reclame-uitingen [bij voorkeur] ingetogen
- per pand 1 stuks reclame-uithangbord/bak maximale afmetingen 500 x 500 mm, in een zwart stalen kader

LUIFELS
- maat afgestemd op gevelopeningen!
- zonneschermen ingetogen kleuren [zwart/grijs/beige]
- vaste luifels ingetogen kleuren [zwart/grijs/wit]

3.1 GEVELBELEID

Gevelbeleid (uit welstandspresentatie, juli 2015)

Hoofdlijnen en structuur:
-. Doorlopende straatwanden (door incidenten zijn straatwanden gefragmenteerd);
-. De begane grondlaag moet een relatie met de bovenla(a)g(en) van een pand hebben;
-. Een kavel/pand/winkel/woning dient herkenbaar te zijn in de straatwand en/of gevelgeleding;
-. De herkenbaarheid van een pand in zijn geheel, gaat echter boven de herkenbaarheid van deelfuncties van het pand;
-. Bedrijfskleuren en huiststijlen van ketens kunnen geen onderdeel zijn van (de vaste onderdelen van) de gevels;
-. Niet (per definitie) historiserend (nieuw) bouwen;
-. Zoveel mogelijk gebruik van oorspronkelijke materialen en bestaande detailleringen en versieringen dienen gerespecteerd te worden.

Reclame:
-. Maximale diepte ‘haakse’ reclame-uitingen en luifels; Geen blindering ramen;
-. Bij voorkeur losse belettering op gevels.

Details:
-. Diepteprofilering in de indeling van de puien;
-.Inbraakwering en/of rolluiken aan de binnenzijde in donkere kleur.

Gevelbeleid (uit BAeSs-overleg)

Reclame:
-. Reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen;
-. Reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen;
-. Horizontale reclame in de gevelopeningen max. 300 mm. hoog;
-. Kleur reclame-uitingen [bij voorkeur] ingetogen;
-. Per pand één stuks reclame-uithangbord/bak maximale afmetingen 500 x 500 mm., in een zwart stalen kader.

Luifels:
-. Maat afgestemd op gevelopeningen!;
-. Zonneschermen ingetogen kleuren [zwart/grijs/beige];
-. Vaste luifels ingetogen kleuren [zwart/grijs/wit].

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

3.2 POSITIONERING RECLAME PER TYPOLOGIE

KLASSIEK ZONDER PLINT
- SYMETRIE
- DETAILLERING
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN

KLASSIEK
- SYMETRIE
- DONKERE PLINT
- DETAILLERING
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN

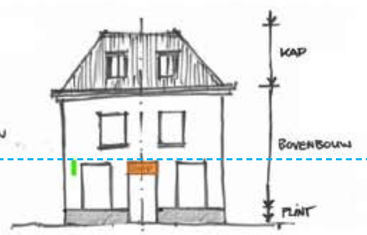

KLASSIEK LAGE PLINT
- SYMETRIE
- DETAILLERING
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN

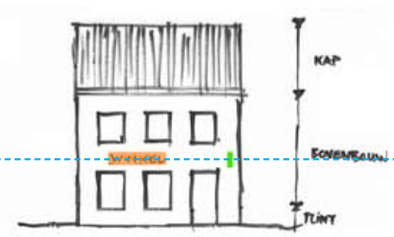

HEDENDAAGS
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- AFGESTEMD OP BUURPANDEN
- MATERIAAL EIGEN KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN
- CREËER EEN PLINT

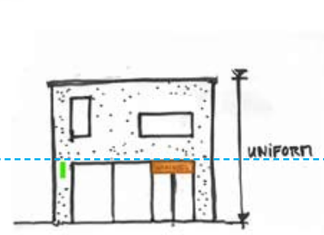

HEDENDAAGS
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- AFGESTEMD OP BUURPANDEN
- MATERIAAL EIGEN KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN

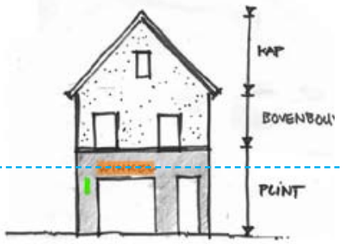

HEDENDAAGS
- DUURZAME MATERIALEN
- GEDEKTE KLEUREN
- AFGESTEMD OP BUURPANDEN
- MATERIAAL EIGEN KLEUREN
- MAX. TWEE RECLAME UITINGEN
- CREËER EEN PLINT

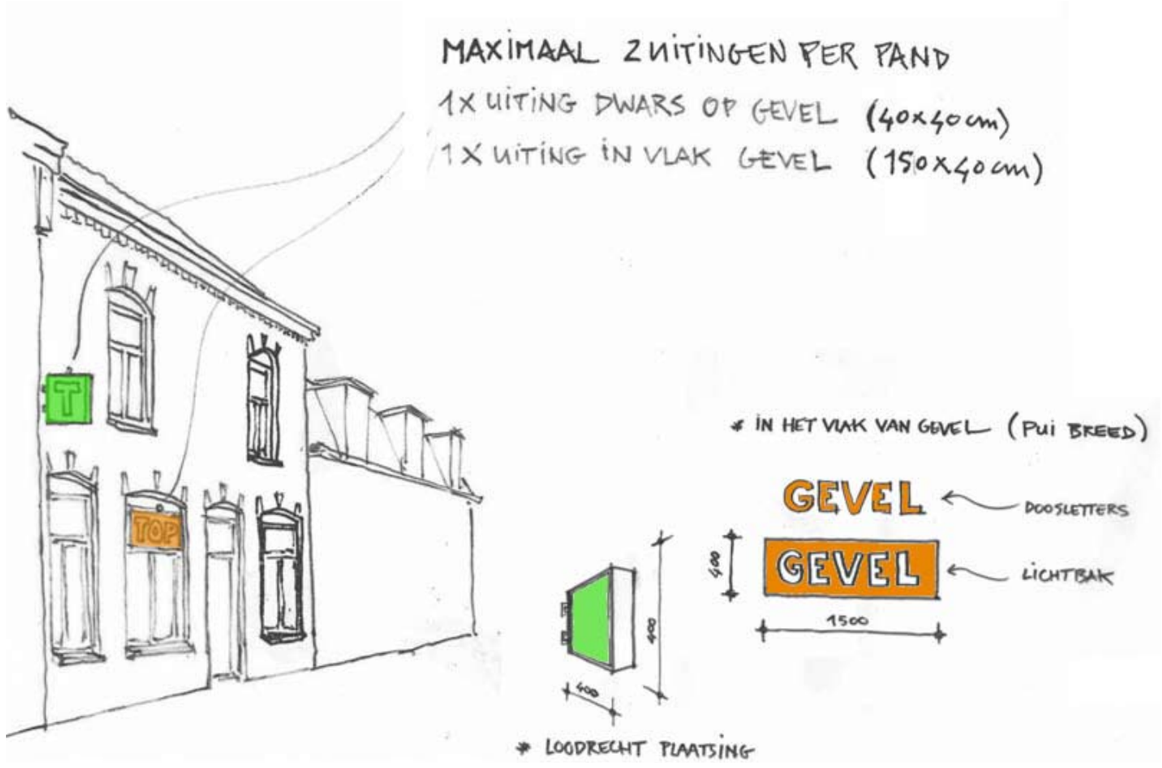

In blauw de panden die overeenkomstig het voorgaande zijn ‘aangepakt’ en/of waar anderzins een uitspraak over wordt gedaan.
In groen de belangrijke schakels (in de directe toegang tot) het centrum:

I. Rechterstraat 1, oftewel Villa Het Hof (De Rechter)
II. Rechterstraat 20 (Zeeman)
III.Rechterstraat 41 met gevel Rozemarijnstraat (Blokker) IV. Stationsstraat 18 (voormalige Schoenenreus)
V. Stationsstraat 43

1. De ruimte voor de Rabobank, hoek Stationsstraat met Prins Bernhardstraat 2. De Zwaanse Brug
3. De ruimte voor het Rechterstraat 2 en 4 (Pearl en Kruidvat)
4. De ruimte c.q. het plein daarvoor (met o.a. ook Bruna, het IJs Café, Shoeby) 5. Hoek Rechterstraat met Rozemarijnstraat
6. De Markt

4.0 VERTALING

De vertaling van de stappen A, B en C in drie concrete voorbeelden van nader en in overleg te bepalen (straat)gevelfragmenten. Wij zullen drie panden, concreet uitwerken in overleg met de desbetreffende eigenaren. Hier rust wel auteursrecht op. Dit betreft immers concrete plannen, waarvan het niet de bedoeling is dat deze door een andere architect, of tekenbureau worden uitgewerkt en uitgevoerd. De eigenaren zijn natuurlijk vrij om niets met onze voorstellen te doen en om bij een collega een ander, alternatief plan te laten maken, gebaseerd op de door ons opgestelde uitgangspunten. De drie eigenaren waar het hier om gaat, hebben dus het geluk dat ze ‘gratis’ een plan krijgen aangereikt. Een stimulans om werkelijk iets te gaan doen en om daarmee ook andere eigenaren de effecten te laten zien. Één van de drie panden betreft (een aanzet m.b.t.) Villa Het Hof, zoals besproken. Hierbij betreft het in eerste instantie de directe omgeving en (on) mogelijkheden daaromtrent. Een totaal inrichtingsplan is geen onderdeel van deze opdracht. Stationsstraat 43 wordt ook meegenomen, bovenop de drie hiervoor aangegeven panden.

Villa Het Hof krijgt haar plek weer in het stedelijke weefsel van Boxtel door de villa in een groene ambiance te zetten: in een tuin. Nieuwe bomen en meestergroepen zijn zo geplaatst dat dit het decor wordt waarin de villa zich presenteert.

De villa vindt op deze wijze haar plaats in de stenige Croonpassage en de Rechterstraat. Daarnaast vormen de heestergroepen rondom de villa een natuurlijke scheiding tussen de terrasfuncties en het winkelende publiek in de zone bij Bart Smit.

Het hoofdterras is gesitueerd aan de oostzijde van de Villa, aan zijde van de Dommel.
Het is een bijzonder mooie plek om te zitten: het zicht op de Zwaanse Brug en het zicht op de Dommel (stroomafwaarts) is een kwaliteit die in de toekomst versterkt wordt: De studielocatie heeft een binnenstedelijke sfeer.

Het terras wordt in twee niveau's aangelegd: een niveau ligt lager en sluit aan op de aanwezige kademuur van de Dommel. Hierop wordt een nieuw zwart spijlenhekwerk geplaatst.

Een houten bank vormt de overgang van het terras aan de Dommel en de terras-zone aan de Rechterstraat.
De bank is bruikbaar aan 2 zijden (2 zijdige zitbank): een richting het hoofdterras en 1 richting de straatzijde. Aan de Rechterstraat-zijde wordt de bank gecombineerd met een verhoogd terras (15 cm), wat tegelijkertijd dienst kan doen als een eenvoudig podium.

De boomkeuze is, conform en in aansluiting met de voorstellen voor de historische as (STA-P) heestergroepen: landgoed-rhododendron en/of donkerrood bloeiende Hortensia's.

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

4.1 RECHTERSTRAAT 1

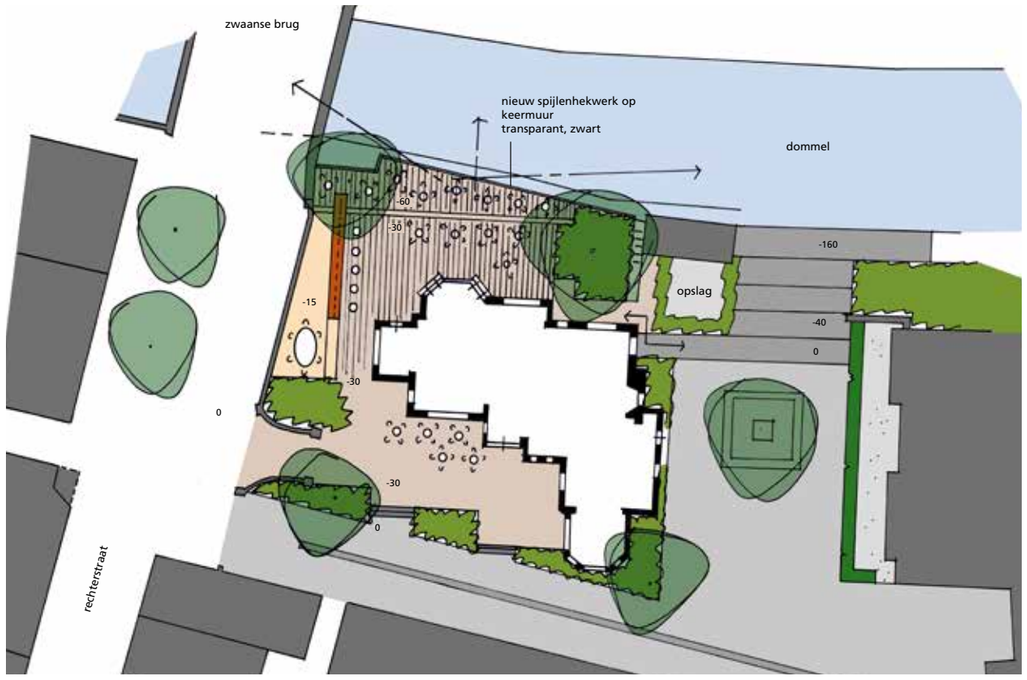

Het pand aan de rechterstraat 20, waar hedendaags De Zeeman gevestigd is, is in de jaren... herbouwd.
Het pand heeft vanuit de historie een afwijkende kapvorm ten opzichte van de meeste andere panden in de Rechterstraat. Rechterstraat 20 heeft een schilddak met wolfseind. De meeste andere panden in de rechterstraat hebben een zadeldak, zowel evenwijdig aan de straat als haaks op de straat.
De massavorm van het pand is niet in de juiste verhouding herbouwd en verstoort hierdoor het straatbeeld. Om een rustiger gevelbeeld te realiseren is het gedeelte van de boeiboord dat de afwijkende daklijn benadrukt komen te vervallen. Hiermee oogt de massavorm meer in architectonische verhouding.
De gevelopening op de verdieping vervreemd. De grote gevelopening is vervangen door 3 kleinschaligere gevelopeningen, met horizontale roedeverdeling.
De felgekleurde kozijnen [geel] zijn vervangen door een gedekte donkere kleur. Onder de kozijnen is een gemetselde borstwering aangebracht. Van oorsprong was dit pand ook voorzien van een borstwering. De lage glasvlakken zijn nu afgeplakt en worden derhalve niet als etalage gebruikt. De afgeplakte glasvlakken geven een goedkoop en onrustig beeld.
Het metselwerk is in het ontwerp geschilderd in een rustige beige kleur, wat het pand een meer chique uitstraling geeft. Het pand schikt zich op deze manier beter in het straat-beeld en stelt zich meer ingetogen op als hoekpand naar De Burgakker, op een kruispunt van de historische as.
Reclame
De gevelbrede gele reclameband is komen te vervallen. De reclame is gepositioneerd IN de gevelopeningen. Hierdoor blijft de gevel in tact en vormt een rustig geheel met de belendende bebouwing en reclameuitingen. Het reclamebord haaks op de gevel is voorzien van een donker [zwart] kader en gepositioneerd in de lijn van de reclame in de gevelopeningen. Hiermee voldoet de reclame aan de reclame-uitgangspunten uit dit inspiratieboek.

4.2 RECHTERSTRAAT 20

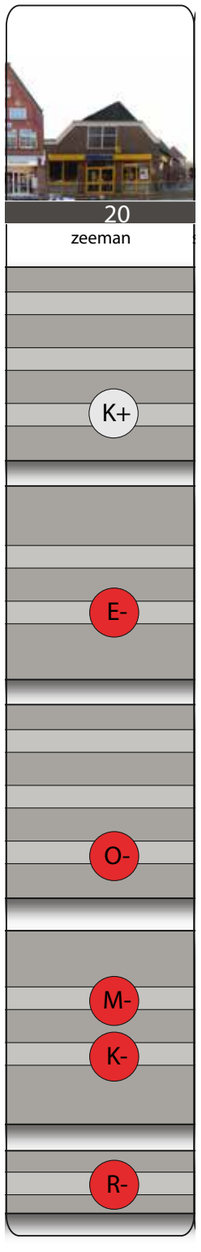

Het complex met winkels en appartementen aan de Rechterstraat, Rozemarijnstraat en Markt te Boxtel is een van de grootste gebouwde massa's van het kernwinkelgebied. Met zijn grootschaligheid is het een van de modernere gebouwen welke in de jaren '60 gebouwd werden in plaats van de kleinschalige historische dorpsbebouwing.

Alhoewel het pand aanvankelijk in zijn architectuur veel zuiverder was, is in de loop der jaren hier afbreuk aan gedaan door verkeerde detaillering, materiaal- en kleurtoepassing bij het vervangen van onderdelen als gevelkozijnen en luifels.
Etalages op de begane grond zijn dichtgezet met ondoorzichtige plakfolie.
Stalen gevelkozijnen met slanke pro elen zijn vervangen door witte kunststof kozijnen welke het beeld afbreuk doen aan het beeld.
Ook de lichtgele baksteen welke niet fraai verouderd geeft het geheel een grauwe uitstraling.

Door op de begane grond de etalages meer open te maken, uniformiteit in reclame uitingen aan te brengen ontstaat een aantrekkelijker beeld.

Door de gevels van de appartementen te keimen in een donkerbruine kleur en de gevelkozijnen te voorzien van een slank gedetailleerde pro lering in een zwarte kleur, ontstaat meer aansluiting met de omgeving.
Als suggestie is op de kop van de appartementen hoek Rechterstraat Rozemarijnstraat opening een gemaakt waardoor deze gevel aantrekkelijker wordt.

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

4.3 RECHTERSTRAAT 41

Het pand waarin de Schoenenreus is gevestigd dateert van omstreeks 1900.
Dit fraaie pand met karakteristieke baksteen details heeft in de loop der jaren verschillende veranderingen ondergaan. Het dak is vereenvoudigd, de bogen boven de kozijnen zijn dichtgezet met plaatmateriaal en praktisch de hele plint is aangepast. Reclame uitingen zijn te dominant op de gevel aangebracht.

De klassieke gevel is daarmee onherkenbaar en heeft zijn oorspronkelijke kwaliteit verloren, en dat is niet alleen schadelijk voor het pand maar ook voor het hele straatbeeld.
Vanuit de ambitie om het centrum van Boxtel een kwaliteits impuls te geven worden enkele verbeterpunten voorgesteld in dit inspiratieboek.
- Voor het dak is geen aanpassing noodzakelijk aangezien de huidige dakrand de gevel mooi afsluit.
- In de bogen boven de kozijnen kan guratief metselwerk, of tegelwerk opgenomen worden conform de oorspronkelijke detaillering.
- De blinde spiegelstukken boven de kozijn worden bij het kozijn getrokken als bovenlicht.
- De beplating boven de etalage puien is veel te dominant en knipt het pand in twee delen. Deze beplating verwijderen en de oorspronkelijke detaillering (indien aanwezig) respecteren. Bij voorkeur dezelfde boogdetaillering als bij de kozijnen van de verdieping herhalen. Als alternatief kan de gevel met natuursteen penanten en een natuurstenen band boven de kozijnen worden uitgevoerd.
- De reclame in bescheidenere afmeting positioneren in de dag van de pui-opening en met een kleine uithangbord dwars op de gevel (max 50x50cm)

4.4 STATIONSSTRAAT 18

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

4.5 STATIONSSTRAAT 43

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

5.0 NAWOORD

Ten tijde van de opdracht en de vervaardiging van dit inspiratieboek, tweede helft 2016, stond Boxtel er anders voor, dan op dit moment. Inmiddels zijn er een meerdere plannen m.b.t. het centrum en (een deel van de) Stationsstraat vervaardigd en hebben de ruimtelijke kwaliteit, de beleving van het centrum, de aantrekkingskracht en/of het onderscheidend vermogen van Boxtel, meer dan ooit de aandacht. Er is inmiddels beleid opgesteld waarin wordt verwezen naar dit inspiratieboek. Ook zijn er stimuleringsmogelijkheden, om op basis van hetgeen er in dit boek staat vermeld, daadwerkelijk aanpassingen te verrichten aan panden en gevels. Met als einddoel een mooi, evenwichtig en rustig straat- en gevelbeeld, dat kwalitatief hoogstaand is. De genoemde plannen voor het centrum zijn dat in basis ook. BAeSS spreekt de hoop uit, dat deze plannen op elkaar gaan vallen en op elkaar aan gaan sluiten en dat het inspiratieboek daar ook een belangrijke rol in gaat vervullen. BAeSS heeft aangegeven, dat het één namelijk niet los kan worden gezien van het ander. Het is feitelijk een integrale opgave, die nu apart van elkaar worden uitgevoerd. BAeSS benadrukt dat deze plannen met en op elkaar moeten worden afgestemd. Dit voor een kwalitatief blijvend en duurzaam centrum. Boxtel ligt t.o.v. andere gemeenten achter met de aanpak van haar centrum, maar er ligt een prachtige kans, om die achterstand meer dan in te halen. Belangrijk zijn daarbij durf, lef en een hoge ambitie. Kwaliteit staat voorop!

by BAeSS

per adres | nieuwlandstraat 48 5038 sp tilburg | telefoon 013 591 38 86 | e-mail info@vowarchitecten.nl

Hieronder vindt u de link naar:

Bijlage 3: Onderzoek gevels Demer en Hermanus Boexstraat (van Helmond architecten, jan 2019)

Gemeente Boxtel - Welstandsnota 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord **3**

Toelichting **5**

Hoofdstuk 1	**Raamwerknota**	**7**
1.1	Inleiding	7
1.2	Welstandsadvisering	9
1.3	Besluitvorming en handhaving	11
1.4	Toetsing omgevingsvergunning door de commissie	13
1.5	Overgangsbepaling	15
Hoofdstuk 2	**Deelgebiedennota**	**16**
2.1	Inleiding	16
2.2	Historische kernen, historische linten en gemengde bebouwing	29
2.3	Tuindorpen	33
2.4	Hoogbouw	37
2.5	Winkelcentra	40
2.6	Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten	43
2.7	Kantoorlocaties	47
2.8	Bedrijventerreinen	50
2.9	Gemengde bebouwing langs invalswegen	54
2.10	Landelijk gebied	57
2.11	Beschermde dorpsgezichten, monumenten, beeldbepalende panden	61
2.12	Ontwikkelingsplannen en beeldkwaliteitplannen	64
2.13	Welstandscriteria voor reclame-uitingen	67
2.14	Planproces	69

Bijlage 1 **74**

Overzicht deelgebieden en bouwstenen

Bijlage 2 (externe bijlage) **75**

Adressenlijst

Bijlage 3 **76**

Raadsinformatiebrief

Kaartbijlagen (externe bijlagen)

Deelgebieden kern Boxtel
Welstandsniveau’s kern Boxtel
Deelgebieden kern Liempde
Welstandsniveau’s kern Liempde
Deelgebieden kern Lennisheuvel
Welstandsniveau’s kern Lennisheuvel
Deelgebieden Buitengebied
Welstandsniveau’s Buitengebied

Voorwoord

Boxtel, gelegen in het hart van ’t Groene Woud. Gekenmerkt door een uitgebreid buitengebied en historische linten met daaraan talloze rijks- en gemeentelijke monumenten. Een bedrijventerrein waar veel werkgelegenheid wordt geboden. Een knooppunt van wegen en spoorwegen. Een gemeente om trots op te zijn. Een gemeente waar meewerken, als het kan, hoog in het vaandel staat. Een vooruitstrevende gemeente die vanuit zich zelf met zijn tijd mee wil. Daarom is het nodig om de welstandsnota die dateert van 2004, aan te passen aan de eisen van deze tijd.

In 2008 is een experiment gehouden met het welstandsvrij maken van de wijk Oost. De evaluatie van dit experiment leidde tot de conclusie dat het goed mogelijk was om meer delen in Boxtel welstandsvrij te maken. Maar ook dat de welstandsnota uit 2004 niet meer voldeed aan de huidige standaarden. Zo voldeed de nota niet aan wet- en regelgeving en was deze niet digitaal raadpleegbaar.

Met de nieuwe nota is dat verleden tijd.

Deze is gericht op meer vrijheid voor bouwers en meer delen welstandsvrij. Een eenvoudiger toetsingskader en digitaal raadpleegbaar.

De ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente die we willen beschermen; én, met dit welstandsbeleid, blijven beschermen. Met name onze kernen, het buitengebied en de toegangspoorten tot de dorpen. Maar, in het algemeen, is er sprake van het terugdringen van de regellast.

Ergo: Voor u ligt de nieuwe welstandsnota “Welstandsnota Boxtel 2016”. Een nota die ruimte biedt voor bouwers én die toeziet op een goede ruimtelijke kwaliteit, nu en in de toekomst.

Herman van Wanrooij
Wethouder Financiën Openbare ruimte en Verkeer

Toelichting

Welstandsnota Deel 1 Raamwerknota

1.1 Inleiding

Naar aanleiding van de wijziging van de Woningwet per 1 januari 2003 heeft de gemeente Boxtel destijds haar welstandsnota opgesteld. Na een aantal jaren gebruikt te zijn, is deze in 2007 geactualiseerd. Nu de welstandsnota opnieuw een actualisatieslag moest ondergaan, heeft het gemeentebestuur besloten haar welstandsbeleid sterk te vereenvoudigen. Dit besluit is gebaseerd op een gedegen evaluatie van het tot nu toe gevoerde beleid, mede op grond van een experimentele fase, waarbij de wijk Boxtel Oost de laatste jaren welstandsvrij werd verklaard.

In 2015 is de welstandsnota aangepast aan deze ambitie, is ze bovendien aangepast aan de laatste inzichten en voldoet zij weer aan de gestelde eisen. Naast het vereenvoudigen van het beleid, waren er meerdere redenen om de welstandsnota te actualiseren:

- Wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waardoor de lichte bouwvergunning is komen te vervallen en de procedure voor de aanvraag van de vergunning is gewijzigd;
- Ruimtelijke ontwikkelingen, die in de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden, moesten worden verwerkt in de nota.
- Vergroten van het aantal gevallen waarin geen, of een uiterst beperkte welstandstoets nodig is.

De welstandsnota bestaat uit 2 delen: de raamwerknota en de deelgebiedennota.
In de voorliggende raamwerknota worden de procedurele aspecten van het welstandsbeleid van de gemeente Boxtel uiteengezet. Het beleid behoudt daarbij als doel *het zorgdragen voor het "wel staan" van een bouwwerk in de ruimtelijke omgeving*. Elk bouwwerk maakt deel uit van de beleving van de openbare ruimte. Een aantrekkelijke goed verzorgde omgeving verhoogt de belevings- en economische waarden van het onroerend goed. De welstand moet hieraan in alle openheid een bijdrage leveren.

1.1.1 Welstand

Plannen voor het bouwen, verbouwen en in sommige gevallen slopen van bouwwerken moeten voldoen aan redelijke eisen van welstand. Op grond van de Woningwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht oefent de gemeente toezicht uit op de aanvaardbaarheid van het uiterlijk van afzonderlijke bouwwerken vanuit:

- het streven naar ruimtelijke kwaliteit en samenhang;
- het reguleren en voorkomen van (potentiële) conflicten over bouwinitiatieven.

Dit vindt plaats tijdens de behandeling van vergunningsaanvragen en is één van de criteria waarop aanvragen worden beoordeeld. De bestuurlijke verantwoording ligt bij het College van B&W.

De gemeente oefent soms ook welstandstoezicht achteraf uit in die gevallen waar omgevingsvergunningvrij is gebouwd en een beroep wordt gedaan op de

excessenregeling.
De verruiming van de mogelijkheden om vergunningsvrij te bouwen in het Besluit omgevingsrecht vergroot de kans op deze toetsing achteraf.

1.1.2 Uitgangspunten welstandstoezicht

De voornaamste uitgangspunten voor het welstandstoezicht vanuit de Woningwet zijn:

1. de primaire verantwoordelijkheid voor het uiterlijk van een bouwwerk berust bij de burger (als opdrachtgever en ontwerper);
2. overheidsbemoeienis met dat uiterlijk is in beginsel gelegitimeerd, gegeven het belang van een goede ruimtelijke kwaliteit van de gebouwde omgeving;
3. de overheidsbemoeienis dient primair stimulerend en voorwaardenscheppend te zijn, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van goede stedenbouwkundige plannen en door een goede inrichting en beheer van de openbare ruimte;
4. beperkende overheidsbemoeienis in de vorm van het wettelijk preventief of repressief welstandstoezicht heeft een vangnetfunctie met als doel het tegengaan van duidelijke strijd met redelijke eisen van welstand;
5. indien een gemeente hoge(re) architectonische ambities ten aanzien van het uiterlijk van bouwwerken heeft, moet zij dat met andere middelen nastreven (zoals voorlichting, het aanwijzen van monumenten, kennisoverdracht of het opstellen van beeldkwaliteitplannen).

Eén van de onder punt -5- genoemde middelen betreft het in stand houden van het cultuurhistorisch erfgoed. De gemeente Boxtel wordt op dit punt geadviseerd door de gemeentelijke Monumentencommissie.

Het welstandstoezicht dient aan de volgende kwaliteitseisen te voldoen:

- transparant, toetsbaar en openbaar;
- de burger dient bij het opstellen van een bouwplan vooraf zoveel mogelijk zekerheid te krijgen over de specifieke eisen waaraan dat bouwplan moet voldoen;
- het beleid dient op democratische wijze tot stand te komen;
- de burger dient niet meer beperkingen te ondervinden, waaronder mede worden begrepen de administratieve en financiële lasten, dan gegeven het doel van het welstandstoezicht strikt noodzakelijk is.

Om aan deze uitgangspunten en kwaliteitseisen te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat elke gemeente een zogenaamde "Welstandsnota" opstelt. Met de voorliggende nota voldoet de gemeente Boxtel aan deze verplichting.

1.1.3 Doel van de welstandsnota

Het doel van de welstandsnota is om een bijdrage te geven aan het behouden en het versterken van de visuele aantrekkelijkheid van de gemeente Boxtel. Door het formuleren van het welstandsbeleid kan de gemeente een effectief, controleerbaar en klantvriendelijk welstandstoezicht inrichten.

Het beleid wordt geconcretiseerd en geobjectiveerd door criteria, die zoveel mogelijk zijn toegesneden op categorieën bouwwerken en standplaatsen en de locatie daarvan. Er worden de volgende criteria onderscheiden:

- algemene welstandscriteria (universeel geldend);
- gebiedsgerichte criteria (specifiek voor bepaalde omgeving);

- criteria voor specifieke bouwwerken (bv. monumenten);

De criteria moeten uitsluitsel geven over:
- of het uiterlijk en de plaatsing van een bouwwerk, waarop de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het bouwen betrekking heeft in strijd zijn met redelijke eisen van welstand;
- of het uiterlijk van een bouwwerk zowel op zichzelf als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand.

Opdrachtgevers en ontwerpers worden aldus in een vroeg stadium geïnformeerd over de criteria, die bij de welstandsbeoordeling een rol spelen.

1.1.4 Korte inhoudsbeschrijving raamwerknota

In de voorliggende Raamwerknota wordt het welstandstoezicht gepresenteerd. De volgende aspecten zijn aan de orde:
- in paragraaf 1.2 wordt ingegaan op de organisatie van het welstandstoezicht;
- in paragraaf 1.3 wordt ingegaan op de besluitvorming en handhaving van het welstandstoezicht;
- in paragraaf 1.4 wordt ingegaan op het tot stand komen van het welstandsadvies;

1.2 Welstandsadvisering

In dit hoofdstuk worden de organisatie en werkwijze van het welstandsbeleid in de gemeente Boxtel uiteengezet.

1.2.1 Organisatie welstandszorg

Voorheen was het verplicht om welstandsadvies bij een welstandscommissie of stadsbouwmeester in te winnen. Dit is sinds 1 maart 2013 veranderd. Nu bepaalt het College van B&W of zij *het inwinnen van welstandsadvies bij een welstandscommissie of stadsbouwmeester noodzakelijk achten* om aan de welstandseisen te kunnen toetsen. De welstandstoets kan daarmee dus ook ambtelijk worden gedaan. De gemeente Boxtel kiest er echter voor om – in de gevallen waarin een welstandstoets benodigd is – deze altijd door een Welstandscommissie te laten doen.

De gemeente Boxtel heeft de welstandsadvisering extern georganiseerd en schakelt hiervoor een professionele en onafhankelijke groep deskundigen in. Waar in deze welstandsnota de *commissie,* of voluit de *welstandscommissie* wordt genoemd, wordt hiermee gedoeld op deze groep deskundigen.
Overigens adviseert een afzonderlijke Monumentencommissie in kwesties die betrekking hebben op initiatiefplannen rond monumenten.

1.2.2 Taken en verantwoordelijkheden

Het toetsen van de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen is een wettelijke taak. Deze taak wordt gecoördineerd door de ambtelijke dienst van de gemeente en de beoordeling van bouwplannen vindt plaats door onafhankelijke, extern deskundigen; de Welstandscommissie.

De gemeente kan opdracht geven aan de commissie om onder regie van de gemeente (en op verzoek van de commissie, de gemeente of de aanvrager) het noodzakelijk geacht vooroverleg te voeren met betrokkenen bij de voorbereiding van bouwplannen.
De commissie zal desgevraagd adviseren in de volgende gevallen:
a. bij excessen: buitensporigheden in het uiterlijk van bouwwerken die ook voor niet-deskundigen evident zijn;
b. bij grote veranderingen/wijzigingen in de gemeente;
c. bij de ontwikkeling van beeldkwaliteitplannen.
d. bij de herziening van de welstandsnota;
e. het desgevraagd adviseren op basis van welstandseisen op zienswijzen, bezwaarschriften etc.

In het geval de gemeente het advies inroept van de commissie, draagt zij zorg voor het verstrekken van de juiste informatie. De ambtelijk secretaris verzamelt de relevante informatie en bereidt de behandeling in de commissie voor. Zij voorziet de commissie van de benodigde bescheiden.
Relevante informatie voor het beoordelen van plannen is/zijn:

a. de gemeentelijke welstandsnota;
b. de bestemmingsplanbepalingen;
c. de beeldkwaliteitplannen (indien relevant);
d. luchtfoto's (indien mogelijk);
e. het stedenbouwkundig advies of advies ruimtelijke ontwikkeling;
f. informatie over eerdere behandeling(en) van het plan;
g. vergelijkbare aanvragen die door de commissie zijn beoordeeld.

1.2.3 Het welstandsadvies

Het advies van de welstandscommissie aan het College van B&W wordt in principe digitaal uitgebracht. Met betrekking tot deze adviezen wordt het volgende opgemerkt:

- het advies geeft aan of het uiterlijk en de plaatsing van een bouwwerk, zowel op zichzelf als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet is strijd is met redelijke eisen van welstand;
- deze beoordeling vindt plaats aan de hand van:
    1. het door de gemeente bepaalde stedenbouwkundig kader en/of het beeldkwaliteitplan;
    2. de in de welstandsnota opgenomen criteria;
- positieve adviezen omvatten in principe alleen de conclusie. Op verzoek van het College van B&W wordt dit advies nader gemotiveerd;
- alle overige adviezen worden schriftelijk gemotiveerd;
- het advies wordt namens de commissie ondertekend en met de afgestempelde tekeningen (digitaal) retour gezonden naar de gemeente;
- de secretaris draagt zorg voor een snelle administratieve afhandeling van de adviezen;
- uitgebrachte adviezen worden op de gemeentelijke website geplaatst;
- de ontwerper en/of planindiener kan/kunnen - indien praktisch mogelijk binnen de resterende vergunningstermijn - de welstandscommissie om een toelichting op een uitgebracht advies vragen. Na hoor en wederhoor kan de Welstandscommissie het advies herzien. Deze herziening wordt in het advies gemotiveerd.

1.2.4 Monumentenbeleid

De gemeente Boxtel kent een groot aantal rijks- en gemeentelijke monumenten, evenals cultuurhistorisch waardevolle gebouwen. De genoemde panden en objecten met monumentale waarde zijn onder een bijzonder welstandsregime geplaatst. Dit betekent, dat alle criteria ten aanzien van hoofd-, deel-, en detailaspecten van toepassing zijn. Dit bijzondere welstandsregime houdt ook in, dat de samenhang van het object met de ruimtelijke omgeving mede onderwerp van de beoordeling is.

Het gemeentebestuur wordt ten aanzien van de monumenten geadviseerd door de gemeentelijke Monumentencommissie (artikel 15 lid 1 Monumentenwet 1988).
Bij rijks- en gemeentelijke monumenten, alsmede ook bij plannen in Beschermde Dorpsgezichten brengt zij advies uit op grond van de Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening Boxtel 2010, hetgeen inhoudt dat zij het College van B&W adviseert in hoeverre het voorliggende plan de monumentale waarden aan zowel binnenzijde als buitenzijde, zoals omschreven in de redengevende omschrijving, al dan niet aantast.

Naast de wettelijk beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten en dorpsgezichten zijn er ook beeldbepalende gebouwen, welke als zodanig zijn opgenomen op de gemeentelijke Adressenlijst monumentale panden. Voor deze panden geldt dat in het kader van de welstandstoets de beeldwaarden aan de buitenzijde van het pand/object niet mogen worden aangetast. De gemeentelijke Monumentencommissie toetst deze bouwaanvragen. Een toets door de Monumentencommissie vervangt de welstandstoets. In bepaalde gevallen kan de Monumentencommissie eventueel ook een beoordeling door de Welstandscommissie noodzakelijk achten.

1.2.5 Openbaarheid

De behandeling van plannen door de commissie is openbaar, tenzij de voorzitter, het college of de belanghebbende van oordeel is dat er op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur klemmende redenen aanwezig zijn voor geheimhouding. De openbaarheid geldt zowel voor de beraadslagingen als voor het formuleren van de conclusie c.q. het advies.
De agenda van de vergadering van de commissie wordt tijdig vóór die vergadering bekend gemaakt via één van de daartoe aangewezen digitale kanalen, dan wel op een andere, naar het oordeel van het College van B&W, geschikte wijze.
De aanvrager of diens gemachtigde kan (al dan niet op verzoek van de commissie) in de vergadering van de commissie waarin het betreffende plan wordt behandeld, dit plan nader toelichten. Zij kunnen hiervoor contact opnemen met de behandelend ambtenaar van de gemeente. De gemeente zorgt voor de uitnodigingen.
Belangstellenden hebben vrij toegang tot de publieke tribune, doch hebben in principe geen spreekrecht. Het College van B&W kan zowel de Monumenten-, als de Welstandscommissie vragen om hen voorafgaand aan de planbeoordeling te horen.

1.3 Besluitvorming en handhaving

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze van besluitvorming. De welstandscommissie brengt advies uit aan het College van B&W. Het College kan het

advies van de welstandscommissie overnemen of gemotiveerd terzijde schuiven. Is een planindiener of een belanghebbende het niet eens met het uiteindelijke besluit van het College dan staat bezwaar of beroep open, afhankelijk van de procedure welke op de omgevingsvergunning van toepassing is.

In het navolgende wordt hier nader op ingegaan.

1.3.1 Afwijken van welstandsadvies

Het College van B&W volgt in haar oordeel in principe het advies van de Welstandscommissie. Daarop zijn de volgende uitzonderingsmogelijkheden.

1.3.1.1 Afwijken van het advies op inhoudelijke grond

Het College van B&W kan op inhoudelijke grond afwijken van het advies van de Welstandscommissie indien:

1. de Welstandscommissie de van toepassing zijnde criteria niet juist heeft geïnterpreteerd;
2. de commissie niet de juiste criteria heeft toegepast.

1.3.1.2 Afwijken van het advies om andere redenen

Het College van B&W heeft volgens artikel 2.10 lid 1 sub d Wabo de mogelijkheid om bij het in strijd zijn van een bouwplan met redelijke eisen van welstand, toch de omgevingsvergunning voor het bouwen te verlenen indien zij van oordeel zijn dat daarvoor andere redenen zijn, bijvoorbeeld van economische of maatschappelijke aard. Deze afwijking wordt in de beslissing op de aanvraag van de omgevingsvergunning gemotiveerd. De Welstandscommissie wordt hiervan op de hoogte gesteld.

1.3.1.3 Afwijken van de criteria

Het College van B&W kan - op advies van de Welstandscommissie - afwijken van het welstandsbeleid zelf. Dit kan gebeuren op basis van een gemotiveerd positief welstandsadvies bij plannen die weliswaar niet voldoen aan enige gebiedsgerichte of objectgerichte welstandscriteria, maar wel aan redelijke eisen van welstand, dit te beoordelen aan de hand van de algemene welstandscriteria.
Deze afwijking wordt in de beslissing op de aanvraag van de omgevingsvergunning gemotiveerd.

1.3.2 Procedure

Is men het niet eens met het besluit van het College van B&W wanneer deze een besluit heeft genomen op de aanvraag om een omgevingsvergunning dan staat bezwaar of beroep open. Welke procedure van toepassing is, is afhankelijk van de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning is gevraagd. Immers, een vergunning die wordt aangevraagd op grond van de Wet algemene bepalingen (Wabo) kan meerdere deelactiviteiten bevatten. Is enkel sprake van een ‘omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen’, dan is de reguliere procedure uit afdeling 3.2 van de Wabo van toepassing. Dit houdt voor het bezwaar in dat een belanghebbende een bezwaarschrift tegen de vergunning, en dus het besluit ten aanzien van welstand, in kan dienen bij het College van B&W binnen 6 weken na verzending van het besluit. Het College van B&W

dient vervolgens advies in bij de Commissie Bezwaar- en beroepschriften. De indieners van het bezwaarschrift worden uitgenodigd door de Commissie om hun standpunten nader toe te lichten. Hierna volgt een advies van de Commissie richting het College van B&W. Na het besluit van het College staat een beroepsprocedure open.

Zoals eerder aangegeven kan een omgevingsvergunning meerdere activiteiten bevatten. Als sprake is van een grotere activiteit, zoals een afwijking van het bestemmingsplan met een ruimtelijke onderbouwing (artikel 2.12 lid 1 onder a sub 3 Wabo) dan is voor het afwijken van het bestemmingsplan de uitgebreide procedure uit afdeling 23.3. Wabo van toepassing. Dat houdt in dat de zienswijzenprocedure uit afdeling 3.4.Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, en belanghebbenden een zienswijze moeten indienen tegen de omgevingsvergunning.

1.3.3 Jaarverslag en evaluatie

Het college brengt jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad over de uitvoering van het welstandsbeleid. Tenminste één maal per jaar vindt een evaluatiegesprek plaats tussen een vertegenwoordiging van het College van B&W en de Welstandscommissie. De gemeenteraad kan op grond van de evaluaties beslissen om de welstandsnota aan te passen.

1.3.4 Excessenregeling

Bouwwerken waarvoor geen omgevingsvergunning voor het bouwen hoeft te worden aangevraagd moeten in beginsel eveneens aan redelijke eisen van welstand voldoen. Indien het uiterlijk van een bouwwerk in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand, kan het College van B&W de eigenaar van het bouwwerk verzoeken om binnen een door hen te bepalen termijn die strijdigheid op te heffen. Het moet dan gaan om strijdigheid met één van de in de welstandsnota opgenomen criteria, of om een situatie die in ernstige mate in strijd is met de redelijke eisen van welstand. Om dit te bepalen wordt advies ingewonnen bij de Welstandscommissie en kan in het uiterste geval een beroep worden gedaan op de excessenregeling.

1.4 Toetsing omgevingsvergunning door de commissie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze het welstandstoezicht plaatsvindt bij aanvragen voor omgevingsvergunningen. Bouwaanvragen worden getoetst door de Welstandscommissie, die is samengesteld uit onafhankelijke externe deskundigen. In het geval er ook cultuurhistorische waarden in het geding zijn, zoals bij monumenten en cultuurhistorisch waardevolle panden, worden de plannen voorgelegd aan de Monumentencommissie. In dat geval vindt (veelal) geen toets door de Welstandscommissie plaats.
Indien aan de Welstandscommissie een advies over een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gevraagd, wordt dit advies in de regel binnen twee weken na het verzoek van of namens het College van B&W uitgebracht. Het advies omtrent de vergunningverlening voor een rijks- of gemeentelijk monument vergt veelal een langere procedure.

1.4.1 Schetsplanfase

Bij een schetsplan is sprake van een niet wettelijk product. Schetsplannen kunnen bij de gemeente voorafgaand aan een officiële aanvraag ingediend worden om de haalbaarheid op planologische en welstandelijke gronden te onderzoeken. Bij een positief advies op het schetsplan kan de verdere uitwerking van het plan plaatsvinden. Het schetsplan is dus een product, waarbij klant en gemeente met elkaar in overleg treden om zonder druk van fatale termijnen het plan vooral op ruimtelijke merites te beoordelen. De aanvrager kan tussentijdse aanpassingen doorvoeren en opnieuw aan de gemeente voorleggen.

Ten aanzien van het welstandstoezicht biedt de gemeente ontwerpers en planindieners via het schetsplan dan ook de mogelijkheid om, voorafgaand aan de formele vergunningaanvraag, vooroverleg te plegen met de ambtelijke dienst, dan wel de Welstandscommissie, over de interpretatie van de welstandscriteria in het concrete geval van hun bouwplan. Het vooroverleg met de Welstandscommissie kan pas starten nadat duidelijkheid bestaat over de planologische aanvaardbaarheid van het plan. Omdat het vooroverleg diep kan ingrijpen in de planontwikkeling moet het met de nodige waarborgen worden omgeven.
Van het vooroverleg wordt middels een gespreksnotitie verslag gemaakt. De gespreksnotitie wordt op de gebruikelijke wijze aan het College van B&W ter kennisname gebracht. In deze gespreksnotitie zullen eventuele bezwaren of waarderingen een rol spelen. Indien in het vooroverleg een plan ter sprake komt, dat afwijkt van de gebiedsgerichte criteria, maar niettemin voldoet aan de redelijke eisen van welstand volgens de algemene criteria, dan zal dit expliciet in de gespreksnotitie worden vermeld, zodat het C ollege zich daar tijdig een zelfstandig oordeel over kan vormen. Op verzoek van de opdrachtgever kan dit overleg achter gesloten deuren plaatsvinden.

1.4.2 Aanvraag omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument

Voor verbouw- en restauratieplannen van rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en van beeldbepalende en beeldondersteunende panden is een advies van de gemeentelijke Monumentencommissie vereist.
De als beschermd monument geregistreerde panden zijn vermeld op de gemeentelijke Adressenlijst van panden met een monumentale status. Dat geldt ook voor de als cultuurhistorisch waardevol beschouwde Beeldbepalende panden; deze zijn eveneens vermeld op genoemde lijst, die als externe bijlage dient bij deze nota.

1.4.3 Ontwikkeling van welstandsniveau’s

De beoordeling op redelijke eisen van welstand wordt afhankelijk gesteld van de locatie van een bouwwerk. Vergunningsaanvragen worden met behulp van een beschreven gebiedskarakteristiek of de beeldkwaliteitseisen en op basis van het bij een gebied vastgesteld welstandsniveau beoordeeld.
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft voor de algemene indeling van deze waarderingsniveaus een voorzet gedaan met een indicatie over wat voor soort gebieden het gaat.
De door VNG aangereikte beoordelingsschaal ziet er als volgt uit:
Niveau1: Bijzonder welstandsregime

Niveau 2: Regulier welstandsregime
Niveau 3: Licht welstandsregime
Niveau 4: Welstandsvrij

Dit is voor Boxtel verder uitgewerkt in deel II van de welstandsnota: de “Nota deelgebieden”.

1.5 Overgangsbepaling

Tijdens de ontwikkelingsfase van de nieuwe welstandsnota blijft, zolang geen vaststelling heeft plaatsgevonden, het huidige welstandsbeleid vigeren. Dit zou rond het moment van vaststelling van het nieuwe beleid onduidelijkheid kunnen geven. Met name bij initiatiefplannen die op dat moment in behandeling zijn. Het gemeentebestuur heeft zich verplicht om lopende aanvragen correct en met coulance te behandelen. Daartoe is in deze nota een overgangsbepaling opgenomen.
Deze houdt kort gezegd in dat voor aanvragen, die ontvangen zijn voorafgaand aan het inwerking treden van de nieuwe nota, getoetst worden aan de hand van de oude nota, tenzij de nieuwe nota een versoepeling betekent. In dat geval wordt getoetst aan de nieuwe nota.

Welstandsnota Deel 2 Deelgebiedennota

2.1 Inleiding

2.1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van de welstandsnota is als volgt opgebouwd:
Paragraaf 2.1 bevat de **uitleg** van de beoordeling van bouwplannen, de algemene welstandscriteria en een overzicht van de verschillende soorten criteria.
Paragraven 2.2 t/m 2.10 bevatten de beschrijvingen van de **deelgebieden**. De gemeente is ingedeeld in een aantal handzame bruikbare gebieden (zoals kernen en landelijk gebied). Elk gebied is onderverdeeld in deelgebieden. Elk deelgebied bevat een concrete **beschrijving** van de locatie, en de **kenmerken** van de bouwsteen, waartoe het betreffende gebied behoort. Op basis van deze kenmerken is per bouwsteen een **toetsingskader** voor welstand geformuleerd.
Paragraaf 2.11 bevat de beschrijving van **gebouwen**. In de gemeente Boxtel zijn rijks-, en gemeentelijke monumenten en andere, als cultuurhistorisch waardevol aangewezen panden als categorie gebouwen onderscheiden.
Paragraaf 2.12 verwijst voor enkele ontwikkelingsgebieden naar de relevante **beeldkwaliteitplannen**, die nu als rechtsgeldige aanvulling op de welstandsnota kunnen worden beschouwd.
Paragraaf 2.13 gaat in op de beleidsregels ten aanzien van **reclame-uitingen** en tenslotte geeft paragraaf 2.14 een beeld van het **planproces** rond de geactualiseerde Welstandsnota Boxtel.

De nota is op twee manieren te gebruiken:
1. Als beleidsstuk, dat als één geheel gelezen kan worden. Daarbij zijn de bijbehorende kaarten een goed hulpmiddel om in de materie thuis te raken. De kaarten behoren bij deel 2.
2. Als naslawerk, waarin opgezocht kan worden welke criteria voor één adres gelden. Een adres behoort altijd bij een deelgebied. De daar vermelde teksten bevatten alle gegevens voor de aanvrager en voor de toetser betreffende de welstandsaspecten.

2.1.2 Algemeen

2.1.2.1 Herziening van de nota

In 2004 stelde de gemeenteraad van Boxtel de eerste versie van de gemeentelijke welstandsnota vast. In 2007 werd de nota geactualiseerd. In 2015 is de nota opnieuw geactualiseerd en bovendien digitaal raadpleegbaar gemaakt via internet. De nota is ontsloten via de gemeentelijke website.

2.1.2.2 Doel van de nota

De nota bevat de welstandscriteria die gelden bij de beoordeling van bouwplannen. Dit beleidsinstrument is erop gericht én de gemeenteraad én de burger te betrekken bij het welstandsbeleid, zodat dit beleid voor eenieder inzichtelijk wordt.

De nieuwe nota komt met name tegemoet aan de behoefte aan een helder geformuleerd, en toepasbaar toetsingskader voor initiatiefnemers en plantoetsers.
De beoordeling zelf is niet veranderd en die betreft: 'de aanvaardbaarheid van het bouwwerk in zijn omgeving, van het bouwwerk op zichzelf en van de toegepaste details, materialen en kleuren'.
Typerend voor de welstandsnota is de gebiedsgerichte benadering van de criteria voor de beoordeling. Voor een belangrijk deel bestaat de nota uit beschrijvingen van de deelgebieden met hun kenmerken. Samen leveren die de criteria voor het welstandsoordeel.
De formulering luidt immers, dat de plannen moeten voldoen 'aan redelijke eisen van welstand'. Wat 'redelijk' is voor welstand, hangt dus af van het kader waarbinnen de plannen worden getoetst.
De voorliggende nota brengt samenhang in die toetsingskaders en de daarbij behorende criteria en presenteert deze overzichtelijk.

2.1.2.3 Positie van welstand

Welstandsbeleid ligt in het verlengde van het ruimtelijk beleid, met name van structuurvisies, bestemmingsplannen en andere ruimtelijke beleidsstukken, zoals beeldkwaliteitplannen.
Zo is er de structuurvisie voor bepaling van de grote lijnen en nieuwe ontwikkelingen, het bestemmingsplan als een meer gedetailleerde uitwerking daarvan en het daaraan gekoppelde beeldkwaliteitplan voor de uiterlijke verschijningsvorm.
Dan is er het monumentenbeleid van het rijk, de provincie en de gemeente voor de historische aspecten.
Het welstandsbeleid vormt daarop een aanvulling en heeft meer de trekken van beheersinstrument voor bestaande gebieden. Toch is welstandsbeleid ook een instrument voor vernieuwing en verbetering van met name bestaande gebieden.

2.1.3 Toetsingskader

2.1.3.1 Aanpak toetsingskader

Volgens de Woningwet moet het plan voldoen aan redelijke eisen van welstand, aan algemene welstandscriteria. Deze eisen betreffen:

- het bouwwerk in zijn sociaal – culturele context,
- het bouwwerk in zijn omgeving,
- het bouwwerk op zichzelf,
- en de details, de materialen en kleuren.

Overigens gelden deze beoordelingscriteria uitsluitend nog voor de, volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), vergunningplichtige bouwwerken. Een welstandsbeoordeling vindt altijd plaats in het kader van een (omgevings-)vergunnings-aanvraag Bouwen. Vergunningvrije bouwwerken worden niet onderworpen aan een welstandstoets.

Aan de beoordeling zitten twee kanten namelijk:

- Wat wordt beoordeeld?

Waarnaar kijkt de commissie bij de beoordeling: de criteria.

- En hoe wordt er beoordeeld?

Met welke ogen kijkt de commissie: waarop is de beoordeling gericht, op behoud, op verbetering: het beoordelingsniveau.

Waarnaar de commissie kijkt, hangt behalve van het plan zelf, af van de omgeving van het plan.
Betreft het een bestaande omgeving, dan wordt het toetsingskader daaraan ontleend.
Is het een nieuwe ontwikkeling, dan wordt het kader ontleend aan de (stedenbouwkundige) randvoorwaarden, of het beeldkwaliteitplan.
Deze nota gaat in op het toetsingskader voor de bestaande, gebouwde omgeving. De nieuwe plannen en geldende beeldkwaliteitplannen van gebieden in wording worden in de nota van toepassing verklaard.

2.1.3.2 Samenhang criteria

Er wordt onderscheid gemaakt in drie soorten criteria: de algemene welstandscriteria, de gebiedsgerichte criteria en de criteria voor bepaalde typen bouwwerken.
De algemene welstandscriteria gelden voor alle bouwwerken en zijn gebaseerd op de algemene kenmerken van gebouwen.
De gebiedsgerichte welstandscriteria gelden voor bepaalde gebieden en zijn gebaseerd op de kenmerken van die gebieden.
De criteria voor bepaalde typen bouwwerken tenslotte zijn op de specifieke kenmerken van die bouwwerken gebaseerd en gelden voor die typen.
Om samenhang te brengen in de criteria is het nodig om ordening aan te brengen in de kenmerken van de gebieden, de bouwwerken en de objecten. Daarnaast is het nodig de toetsing in een vaste volgorde te laten verlopen.

2.1.3.3 Ordening kenmerken

Het grondgebied van de gemeente wordt verdeeld in deelgebieden. Die deelgebieden behoren tot één gebiedstype, dat wil zeggen gebieden die de dezelfde kenmerken dragen. Voorbeelden zijn: historische dorpslinten, tuindorpverkavelingen e.d.
Van elk deelgebied wordt een beschrijving gemaakt, en worden de kenmerken van het gebiedstype vermeld, en er wordt een waardering van gegeven. Sommige gebieden kennen al zo'n waardering, zoals de Beschermde stads- en dorpsgezichten. De redengevende omschrijvingen worden in de nota van toepassing verklaard, ook voor de welstandstoets.
Gebieden waar binnenkort ruimtelijke ontwikkelingen worden voorbereid, worden als Ontwikkelingsgebied opgenomen. Voor een aantal ervan zijn reeds randvoorwaarden vastgesteld in de vorm van een beeldkwaliteitplan. Voor zover aanwezig worden deze beeldkwaliteitplannen in de nota van toepassing verklaard.
Er zijn gebouwen (of ensembles van gebouwen) die zich niet laten vangen in een gebiedsbeschrijving. Vormen deze een apart type, dan worden daar aparte omschrijvingen voor gemaakt en een bijbehorende waardering. Hetzelfde geldt voor ensembles van gebouwen.
Er zijn ook groepen bouwwerken die een aparte waardering kennen. Dat zijn de monumentenlijsten van rijk en gemeente. De bijbehorende 'redengevende omschrijving' wordt in de nota van toepassing verklaard en op een lijst aan de nota toegevoegd.

2.1.3.4 Toetsingsniveau

Hoe er naar de plannen gekeken wordt hangt af van de waarde die aan het gebied, gebouw of object wordt gehecht.
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft voor de algemene indeling van deze waarderingsniveaus een voorzet gedaan met een indicatie over wat voor soort gebieden het gaat. De gemeente Boxtel kiest voor een indeling in de volgende niveaus:
Niveau 1 : bijzondere toetsing
Niveau 2 : reguliere toetsing
Daarnaast zijn welstandsvrije gebieden aangewezen, waar dus geen welstandstoets is vereist.

Niveau 1 bijzondere toetsing.
Deze toetsing houdt in dat de gemeente de bijzondere kwaliteiten van het betreffende gebied wil behouden en/of verbeteren, ofwel een gebied met bijzondere kwaliteiten wil realiseren. Dat betekent voor nieuwe plannen, wijzigingen en toevoegingen dat deze een bijdrage dienen te leveren aan het gestelde doel.
Het zijn de gebieden die van cruciale betekenis voor het totaalbeeld van de gemeente (bijvoorbeeld het centrumgebied), of gebieden met een hoge cultuurhistorische waarde (bijvoorbeeld een landgoed). In de gemeente Boxtel gaat het om de Historische dorpsgebieden, bebouwingslinten en gemengde bebouwing, de Tuindorpen, de Hoogbouw, de Bijzondere bebouwing, instituten en instellingen en de Gemengde bebouwing langs invalswegen. Bovendien vallen de dragers van de hoofdstructuur van Ladonk onder de bijzondere toetsing.

Niveau 2 reguliere toetsing.
Deze toetsing beoogt handhaving en continuering van de huidige kwaliteit van een gebied. Dat betekent voor nieuwe plannen, wijzigingen en toevoegingen dat deze moeten passen in de omgeving.
Het zijn met name gebieden met een planmatig karakter, voor zover medebepalend voor het dorpsbeeld.
In Boxtel gaat het om de Winkelcentra en de (overige delen van) Bedrijventerreinen.

2.1.3.5 Toetsingstraject

Om de verschillende soorten criteria goed te kunnen hanteren is het nodig de toetsing in een vaste volgorde te laten verlopen.
1. Eerst wordt gekeken of het plan vergunningvrij is.
2. Is het plan niet vergunningvrij, dan gaat het plan naar de commissie. Deze bekijkt of het plan voldoet aan de gebiedsgerichte criteria of criteria voor bepaalde typen bouwwerken.
3. Voldoet het plan daaraan, dan is het akkoord. Voldoet het daar niet aan, dan wordt een negatief advies gegeven en kan het plan opnieuw, in aangepaste vorm door de commissie worden behandeld.

2.1.3.6 Hardheidsclausule

Bij vergunningplichtige bouwwerken kan het bij de beoordeling voorkomen dat een plan niet voldoet aan de gebieds-, of de gebouwtype-criteria. Toch kan de commissie oordelen, dat het plan op grond van meer dan gewone eigen kwaliteiten, een bijdrage levert aan de betreffende omgeving. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan een plan met gevels van een afwijkend materiaal dat wel perfect past in de maat en schaal van de omgeving. Daarbij beroept zij zich op de algemene welstandscriteria die altijd aan de basis stonden van de andere welstandscriteria. De commissie adviseert dan het College van B&W, voorzien van goede argumenten, toch met het plan akkoord te gaan.

2.1.3.7 Excessenregeling

Tenslotte kunnen excessen alsnog achteraf worden onderworpen aan een beoordeling. Het moet dan gaan om bouwwerken, of standplaatsen waarvan bij nader inzien de negatieve invloed op de omgeving breed gedragen wordt. Vaak heeft dit betrekking op een ondeugdelijke uitvoering van bouwwerken met een storende uitwerking op de omgeving door slecht materiaalgebruik, sterk afwijkend of contrasterend kleurgebruik of te zeer opvallende of ondoelmatige reclame-uitingen etc.
Deze excessenregeling voorziet dan achteraf in het ongedaan maken of herstellen van de schadelijke gevolgen van het betreffende bouwwerk. De criteria voor de 'achteraf' beoordeling zijn dezelfde als die gelden bij indiening van een bouwplan.
Het College van B&W kan, nadat advies is ingewonnen bij de commissie, de eigenaar aanschrijven en het bouwwerk laten verwijderen of aanpassen.

De excessenregeling is van toepassing op de gehele gemeente Boxtel; met name ook voor de welstandsvrij verklaarde gebieden. De gemeente hanteert bij het toepassen van de excessenregeling het uitgangspunt, dat sprake moet zijn van een buitensporigheid in het uiterlijk, die ook voor niet-deskundigen evident is en die afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit van een gebied.
Om objectief te kunnen bepalen wanneer sprake is van een exces, worden de volgende criteria gehanteerd:

- Het visueel of fysiek afsluiten van een bouwwerk van zijn omgeving;
- Ernstig verval en/of verloedering van bouwwerken;
- Verstoring van ritme in gevelwand door gedeeltelijke afbraak, instorting, verwaarlozing;
- Het ontkennen of vernietigen van architectonische bijzonderheden bij aanpassing van een bouwwerk;
- Armoedig materiaalgebruik;
- Toepassing van felle en (sterk) contrasterende kleuren, waaronder ook reclame, die de samenhang van het straatbeeld verstoort;
- Een te grove inbreuk op wat in de omgeving gebruikelijk is (zie daarvoor de gebiedsgerichte welstandscriteria).

2.1.3.8 Beeldkwaliteitplannen

De Welstandsnota vormt de basis voor andere beleidsdocumenten, die gaan over de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving, zoals beeldkwaliteitplannen, ruimtelijke onderbouwingen, ontwerpvisies voor de openbare ruimte en structuurvisies. Wanneer deze zijn vastgesteld door de gemeenteraad en in de Welstandsnota worden

aangegeven als officieel beoordelingskader, worden ze geacht deel uit te maken van die Welstandsnota en daarmee dus van het gemeentelijk welstandsbeleid.

Beeldkwaliteitplannen geven doorgaans preciezer inzicht in de beoogde ruimtelijke kwaliteit dan de welstandsnota en kunnen worden ingezet bij de ontwikkeling van nieuwe projecten. Deze veelal gebiedsspecifieke visies op de ruimtelijke kwaliteit kunnen worden gezien als een uitwerking van de Welstandsnota. Behalve richtlijnen voor bebouwing kunnen hierin ook eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld (privé)terreininrichting, erfscheidingen en de openbare ruimte.
Bij beeldkwaliteitplannen voor nieuwbouwprojecten neemt, na voltooiing van het bouwproject, de Welstandsnota de rol van beheersinstrument voor de kwaliteit van de gebouwde omgeving over van het beeldkwaliteitplan. In dat geval volstaat het, in meer algemene termen gedefinieerde ruimtelijke kwaliteitsbeleid van de welstandsnota.

Voor gebieden binnen Boxtel waar op korte termijn ontwikkelingen zijn voorzien, zijn soms ook gedetailleerde beeldkwaliteitplannen opgesteld. In het geval sprake is van sloop en herontwikkeling, waarbij functieverandering of een andere ruimtelijke typologie wordt nagestreefd, is de opstelling van een beeldkwaliteitplan aan te bevelen. Het vigerende welstandsbeleid is dan namelijk niet relevant meer. Veelal is dan ook een bestemmingsplanherziening aan de orde en kan een beeldkwaliteitstudie daarbij garanties bieden voor behoud, of versterking van de ruimtelijke kwaliteit. In die zin kan het beeldkwaliteitplan zelfs een bijdrage leveren aan de draagvlakvorming voor de beoogde ontwikkeling.

Voor locaties waar de gemeente streeft naar verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoals bijvoorbeeld een dorpsentree, het kernwinkelgebied, of een representatieve bedrijfszone, is een beeldkwaliteitplan het instrument bij uitstek om het kwaliteitsniveau van private initiatieven, maar ook die van de openbare ruimte in onderlinge afstemming aan, en zo nodig bij te sturen. De sterkere detaillering en de grotere reikwijdte (immers: gebouwen, terreinen en openbare ruimte) maken het beeldkwaliteitplan hiervoor geschikter dan het op “beheer” gerichte welstandsbeleid.

Die gebieden, waar ontwikkelingen zijn voorzien, worden als “Ontwikkelingsgebied” in de welstandsnota en op kaart aangegeven met (indien van toepassing) een verwijzing naar het desbetreffende beeldkwaliteitplan. Indien een ontwikkelingsgebied eenmaal is gerealiseerd, wordt het gebiedstype van toepassing, dat het best bij de bebouwing in kwestie past. Bij de eerstvolgende actualisatie van de welstandsnota wordt de nota hier dan op aangepast.

2.1.4 Algemene welstandscriteria

2.1.4.1 Inleiding

De algemene welstandscriteria worden ontleend aan het vakmanschap van het architectonisch en stedenbouwkundig ontwerp, alsmede aan algemeen aanvaarde normen van fatsoen. Deze criteria laten zich niet beperken tot hetgeen bouwvergunningplichtig is, maar hebben betrekking op de hele gebouwde omgeving met inbegrip van de inrichting van het private en publieke domein.

Deze algemene criteria liggen ten grondslag aan elke planbeoordeling en vormen dus ook de onderlegger voor gebiedsgerichte en objectgerichte welstandscriteria, zoals verder in de nota uitgewerkt.

De algemene welstandscriteria laten zich als volgt onderverdelen:
- Het bouwwerk sociaal – cultureel.
- Het bouwwerk en omgeving.
- Het bouwwerk op zich.

2.1.4.2 Bouwwerk sociaal cultureel

Een bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand als architectonische verwijzingen en associaties zorgvuldig zijn gebruikt en uitgewerkt.
Vormen van of aan gebouwen die regelmatig worden herhaald of geciteerd, krijgen een zelfstandige betekenis: zuilen doen denken aan een klassieke omgeving, een gevel van staal en glas aan de moderne tijd. Daardoor kunnen ze zich geheel los maken van de andere uitgangspunten bij de vormgeving van een gebouw of de omgeving, maar ook van de actuele culturele context waarin ze tot stand komen. Aan een raadhuis stelt men andere eisen dan aan een boerenschuur!
Bij restauratie is sprake van herstel van elementen uit het verleden, maar bij verbouw of nieuwbouw in een monumentale omgeving dient duidelijk te zijn wat is hersteld en wat is geïnterpreteerd. Een door een bepaalde stijlperiode geïnspireerd ontwerp is dan ook iets anders dan het kopiëren van oude vormen.
Bij geregistreerde monumenten is de beoordeling van bouwplannen voorbehouden aan de gemeentelijke Monumentencommissie; zowel aangaande de in het geding zijnde historische aspecten als de welstandsaspecten. Met andere woorden, de commissie toetst het plan zowel aan de monumentenwet, of het plan de omschreven historische waarden respecteert, alsook aan welstandseisen, dus of de voorgestelde wijziging en/of toevoeging op zichzelf een goed totaalbeeld oplevert, dat past in de omgeving. In bepaalde gevallen kan de Monumentencommissie het plan alsnog laten voorleggen aan de Welstandscommissie.

2.1.4.3 Bouwwerk en omgeving

Van alle welstandscriteria zijn de 'omgevingscriteria' het best te objectiveren. Immers de bestaande of te projecteren kenmerken kunnen worden geformuleerd, zonder veel subjectieve invloed.
Het gebouw of de wijziging aan het gebouw voldoet aan redelijke eisen van welstand als het een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van die omgeving en er de juiste houding in aanneemt.
Daarbij worden hogere eisen gesteld naarmate de betekenis van het bouwwerk of van de omgeving groter is: m.a.w. de sociaal-culturele context waarin het bouwwerk geplaatst wordt speelt daarbij een rol.
Hoe die omgeving beoordeeld wordt en op welk niveau, dat wordt aangegeven in het hoofdstuk gebiedsgerichte criteria.

2.1.4.4 Bouwwerk op zichzelf

Een bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand, als het toont 'wat het is', hoe het gemaakt is en hoe het is samengesteld, en als het tegelijk beantwoordt aan eigen compositieregels van de architectuur.
Het welstandstoezicht is gericht op het uiterlijk van het bouwwerk, maar bij de beoordeling daarvan zijn onderliggende relaties tussen constructie of structuur en vorm, en relaties tussen gebruik en vorm mede bepalend.
Tot het eigen domein van de architectuur behoren beheersing van maat en schaal en daarmee samenhangend eenvoud of complexiteit; voorts de vorm van het gebouw, en het gebaar dat een gebouw maakt naar de omgeving.
Het uiterlijk van een gebouw wordt mede bepaald door de toegepaste materialen en kleuren. Deze dienen de andere genoemde aspecten van het gebouw te ondersteunen en te versterken, zodat een afleesbare samenhang tot stand komt van alle aspecten.

2.1.4.5 Aspecten van de welstandscriteria

Maat en schaal Doorgaans geeft het bestemmingsplan al minimum en maximum maten voor de bouwwerken;
Voor zover dat niet het geval is, beoordeelt de commissie of het bouwwerk 'op maat' is, dus niet te groot of te klein.
Schaal is een typisch welstandscriterium; het gaat om de onderverdeling van een bouwwerk in kleinere eenheden; dat kunnen volumes zijn of gevelverdelingen of zelfs kleinere dingen als stenen, pannen of kozijnstijlen. Het bepaalt de eenvoud / complexiteit van een bouwwerk.
Maat en schaal vormen een onafscheidelijk duo, dat altijd bij een welstandsbeoordeling betrokken wordt.

Vorm en gebaar Vorm heeft te maken met recht schuin of rond, dus met kap of plat, vlak of plastisch, en dergelijke.
Het gebaar of de 'houding' van een gebouw wordt bepaald door allerlei aspecten samen, zoals de positie van een gebouw, de entree en het gezicht, symmetrie of asymmetrie en dynamiek. Vorm en gebaar spelen vaak samen een rol en dragen vaak bij aan de betekenis van een gebouw in zijn omgeving.

Stijl en detail Beeldbepalende details bepalen juist als bij alle andere producten, de 'stijl'. Hierdoor verraadt het bouwwerk zijn leeftijd, het toegepaste materiaal en de bouwwijze.
Naast details die de stijl bepalen zijn er ondergeschikte details aan een bouwwerk te onderscheiden; deze zijn vooral belangrijk als er hoge eisen aan een bouwwerk gesteld worden; het zijn bijvoorbeeld materiaalovergangen, ontmoetingen van materialen op de hoek.

Materiaal en kleur Het toegepaste materiaal bepaalt het karakter van een bouwwerk; de wijze waarop het wordt toegepast, bepaalt de kwaliteit (ook letterlijk: weerbestendigheid).

De kleur is een laatste maar erg belangrijk beoordelingsaspect: namelijk licht of donker, en de kleursoort als rood, geel, blauw, e.d. kan praktisch nooit buiten beschouwing worden gelaten. Ook op grote afstand kan juist een kleur grote invloed hebben op de omgeving.

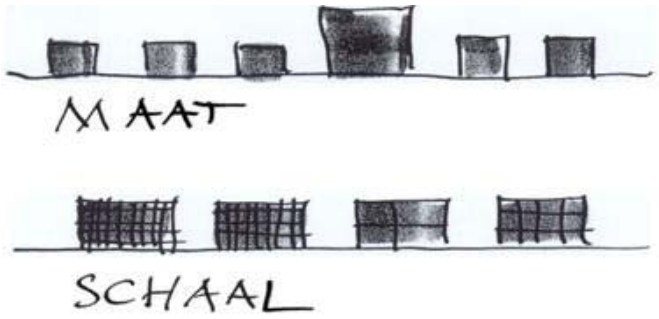

2.1.5 Criteria deelgebieden (bouwstenen)

2.1.5.1 Werkwijze

De bebouwing die in de gemeente voorkomt, wordt als volgt ingedeeld:

De bebouwing in de kernen wordt nader ingedeeld op grond van de kenmerken van hun omgeving (gebiedstypen). Dit laatste leidt tot een indeling in gebieden, waarbinnen het type verkaveling, de vorm en het uiterlijk van de bebouwing en (soms ook) de toegepaste materialen en kleuren overeenkomen. Voor deze gebiedstypen (of bouwstenen) is een bestaande systematiek voorhanden. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten maakte er een voorstel voor. Hiervan wordt in de nota uitgegaan en op de gemeente toegepast.

Voor de bebouwing in het buitengebied wordt geen nadere indeling gehanteerd; hier kan weliswaar onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende landschapszones, zoals gevisualiseerd in de ***deelgebiedenkaarten,*** doch dit geeft onvoldoende aanleiding tot een gedifferentieerd welstandsbeleid.

2.1.5.2 Buitengebied

- Agrarisch cultuurlandschap.
- Natuurgebied.
- Dommeldal.
- Verwevingsgebied.

Een belangrijker aanleiding voor differentiatie is echter de wijze waarop het landschap wordt ervaren vanaf de hoofdroutes; hier presenteert het buitengebied zich met name aan passanten, zoals weggebruikers en treinreizigers.
Het welstandsbeleid voor het buitengebied is dan gedifferentieerd aan de hand van de hoofdinfrastructuur.

2.1.5.3 Deelgebieden kernen

- Historische dorpsgebieden, bebouwingslinten en gemengde bebouwing.
- Tuinwijk/tuindorp.
- Hoogbouw.
- Winkelcentra.
- Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten.
- Bedrijventerreinen
- Kantorenlocatie
- Gemengde bebouwing langs invalswegen.

De volgende deelgebieden worden op grond van goede ervaringen met het welstandvrij verklaren van de wijk Oost (opgedaan vanaf 2008 en geëvalueerd eind 2012), bij de vaststelling van deze nota eveneens welstandsvrij verklaard:

- Parkachtige woongebieden
- Traditionele blokverkaveling.
- Nieuwe Bouwen.
- Forum/woonerven.

- Thematische uitbreidingen/metaforen.
- Individuele woningbouw.

Overigens geldt hier wel de excessenregeling als ‘vangnet’ om ernstige ontsporingen te kunnen corrigeren.

2.1.5.4 Ontwikkelingsgebieden

Daarnaast worden zogenoemde Ontwikkelingsgebieden aangegeven, waar zich binnenkort ruimtelijke ontwikkelingen zullen voordoen. Tevens wordt aangegeven of voor deze gebieden een beeldkwaliteitplan is vastgesteld, dat de regels uit de welstandsnota vervangt.

2.1.5.5 Kenmerken en waarden

Van elk deelgebied worden de specifieke kenmerken beschreven, en kenmerken op grond van hun type. Per deelgebied wordt aangegeven welke kenmerken voor het beeld van belang zijn. Tevens wordt een gemotiveerde waardering toegekend aan het gebiedstype.

2.1.5.6 Toetsingsniveau en toetsingscriteria

Bij de gebiedstypen behoort een algemeen toetsingsniveau. Dit wordt gemotiveerd, en de eventuele uitzonderingen worden vermeld.
Bij het toetsingsniveau behoort een ***welstandsniveaukaart,*** waarop de niveaus volgens de standaard kleurenset van het VNG zijn aangegeven.
Het gemeentelijk beleid gaat slechts uit van de toetsingsniveau’s Regulier en Bijzonder en wijst daarnaast, op grond van experimentele ervaringen (wijk Oost), een aantal deelgebieden aan als welstandsvrije gebieden.
De criteria, die gelden in de gebieden waar een Reguliere, of Bijzondere toetsing plaatsvindt, worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Zij vormen het toetsingskader voor het betreffende gebied: “naar welke zaken de gemeente kijkt”.
Het toetsingsniveau kleurt de criteria in: “hoe (streng) de gemeente kijkt”.

Tenslotte wordt aangegeven waar de criteria van toepassing zijn. Bijvoorbeeld of er onderscheid gemaakt wordt tussen de zichtzijde (voorkant) en de niet zichtbare zijde(n) (achterkant). Criterium hierbij is de zichtbaarheid vanaf de openbare weg. In het algemeen is dat de voorgevel van een gebouw, maar in bepaalde situaties kunnen ook zijgevels, of zelfs de achtergevel tot de zichtzijde(n) behoren.
Hiervoor is geen vaste regel te stellen en zal dus per geval moeten worden beoordeeld. Visuele afscherming door niet-structurele elementen, zoals heesterbeplanting, hagen, schuttingen, etc. vormt geen geldige factor bij de bepaling of een gevelvlak niet-zichtbaar is.

Verder geldt bij het beoordelingsniveau Bijzonder dat de in de criteria bedoelde kenmerken letterlijk moeten ‘overeenkomen’ (met Overeenkomstig wordt dus op congruentie gedoeld), terwijl bij het niveau Regulier de kenmerken moeten ‘passen’, waarmee een zekere vormverwantschap, of afstemming bedoeld wordt. Dit alles wordt samengevat in een matrix:

2.1.5.7 Matrix toetsingskader

Toetsingsniveau	Bijzonder of regulier
Toetsingscriteria	
omgeving	Onderscheid voor – achter (zichtbaar – niet-zichtbaar) Aandachtspunten
maat en schaal	'Overeenkomstig' bij bijzonder toezicht... 'Passend' bij regulier toezicht... waarna de uit de kenmerken volgende aandachtspunten volgen.
vorm en gebaar	
stijl en detail	
materiaal en kleur	

De gebiedscriteria vormen aldus het beoordelingskader voor bouwwerken in het betreffende gebied. Het houdt geenszins in, dat die criteria klakkeloos moeten worden overgenomen – een goed ontwerp is meer dan kijken naar de omgeving – maar er dient rekening mee gehouden te worden in die mate die voor het gebied in kwestie geldt.

2.1.6 Criteria gebouwen

Het onderscheiden van gebieden leidt niet voor alle bouwvormen tot voldoende nauwkeurige criteria. In de gemeente Boxtel zijn de monumenten (rijks- en gemeentelijk) en de cultuurhistorisch waardevolle beeldbepalende panden als aparte categorie onderscheiden.

2.1.6.1 Kenmerken en waarden

Monumenten vallen onder de monumentenwet en krijgen bescherming in verband met hun schoonheid, hun architectonische waarde en/of met de geschiedenis. In de bijbehorende redengevende omschrijving worden de kenmerken en waarden opgesomd. Deze worden van toepassing verklaard naast de gebiedsgerichte criteria. Beeldbepalende panden zijn benoemd op de gemeentelijke Adressenlijst van panden met een monumentale status.

2.1.6.2 Toetsingsniveau en toetsingscriteria

Het toetsingsniveau voor alle monumenten en beeldbepalende panden is het niveau 1; bijzondere toetsing.
Toetsingscriteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken, zoals vermeld in de redengevende omschrijving.
De omgevingscriteria van het betreffende deelgebied zijn eveneens van toepassing, maar nemen bij de beoordeling een tweede plaats in. Het toetsingsniveau kleurt de criteria in: hoe de commissie kijkt.

2.1.6.3 Matrix toetsingskader

Toetsingsniveau	Bijzonder
Toetsingscriteria	
omgeving	Aandachtspunten deelgebied
maat en schaal	‘Overeenkomstig' bij bijzonder toezicht waarna de aandachtspunten volgen uit de redengevende omschrijving
vorm en gebaar	
stijl en detail	
materiaal en kleur	

De criteria per gebouwtype vormen aldus het beoordelingskader voor bouwwerken met betrekking tot het betreffende type. Het houdt geenszins in, dat die klakkeloos moeten worden overgenomen – een goed ontwerp is meer dan kijken naar dat gebouwtype – maar er dient rekening mee gehouden te worden in die mate die voor het gebouwtype in kwestie geldt.

2.2 Historische kernen, historische linten en gemengde bebouwing

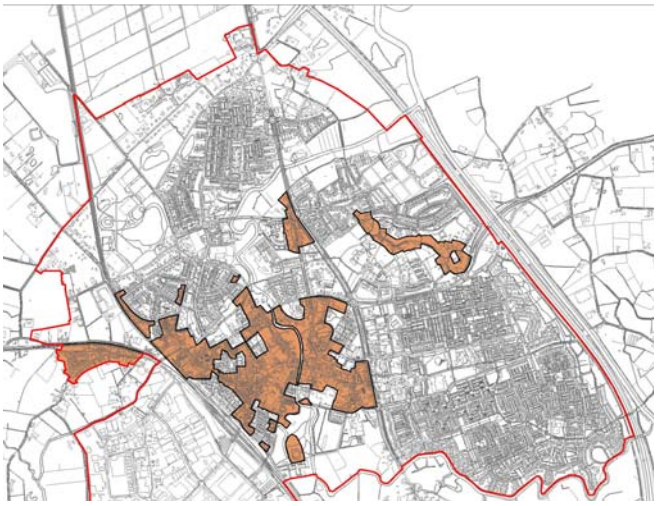

Kern Boxtel

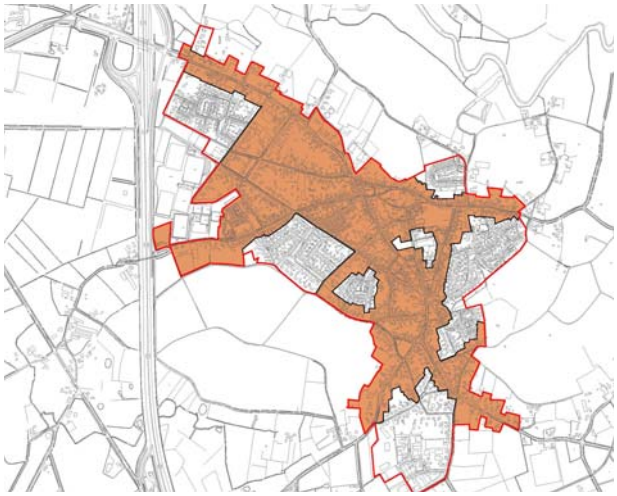

Kern Liempde

Kern Lennisheuvel

2.2.1 Kenmerken

2.2.1.1 Algemeen

In de gemeente Boxtel komen drie organisch gegroeide historische kernen voor; Boxtel, Liempde en Lennisheuvel. Deze hebben alle een eigen identiteit. De historische dorpsgebieden zijn bepalend voor het huidige beeld van de gemeente en vormen de historische context voor veel objecten van cultuurhistorische waarde. Daarnaast zijn het belangrijke schakels binnen het netwerk van routes en looplijnen en ondersteunen zo de oriëntatie binnen de gemeente.

Langs de oudere hoofdwegen en uitvalswegen zijn vanuit de historische kernen in de loop der tijd bebouwingslinten ontstaan naar de omliggende plaatsen, zoals St. Oedenrode, Esch en Sint Michielsgestel. Ook ontstonden langs secundaire landwegen op strategische plekken bebouwing.

Aansluitend op de historische structuren is in de 20^{e} eeuw een uitbreiding gerealiseerd. Deze ontwikkeling, die leidde tot de zgn. gemengde bebouwing, heeft plaatsgevonden over een langere periode. Dit blijkt onder meer uit de uiteenlopende stedenbouwkundige en architectonische principes. In de kern van Boxtel is de omgeving van het Molenpad, de Brugstraat en de Grote Beemd te karakteriseren als gemengde bebouwing. In Liempde worden de gebieden rond het Kleinhoekje en delen van de Bergstraat tot de gemengde bebouwing gerekend.

2.2.1.2 Stedenbouwkundig

De historische kern van Boxtel heeft een hogere bebouwingsdichtheid, waarbij de straatwanden gesloten zijn over meerdere bouwlagen. Het stratenpatroon is grillig en organisch gegroeid. Verspreid over de kern komen pleinen voor met daaraan grotere openbare gebouwen van maatschappelijke en culturele aard, zoals het gemeentehuis en de Sint-Petruskerk.

De kernen Liempde en Lennisheuvel kenmerken zich door relatief open en kleinschalige bebouwing met daarbinnen een zekere variatie. Op enkele plaatsen en met name langs kruisingen van belangrijke wegen komt verdichting voor. Naast wonen zijn er functies als detailhandel en ambachten, waarbij veel kerken en boerderijen het beeld bepalen. De bebouwing is in de regel direct met een rabatstrook aan de weg geplaatst, met naar de weg gekeerde gevels.

2.2.1.3 Bebouwingsbeeld

Het bebouwingsbeeld in de historische dorpsgebieden en linten wordt gekenmerkt door een diversiteit aan stijlen, kleuren en materialen door een ontwikkeling over een lange periode.

Kenmerkend is de relatief open, kleinschalige bebouwing met een grote variatie aan bouwvormen en stijlen, doorgaans in één tot twee bouwlagen met kap.

De gevels hebben een representatieve vormgeving, terwijl de zij- en achtergevels minder bewerkt zijn.

De gemengde bebouwing stamt uit diverse perioden en kent diverse stijlen, kleuren en materialen. Het merendeel van de bebouwing bestaat uit vrijstaande woningen of twee-onder-één kappers op ruime kavels.

2.2.1.4 Openbare ruimte
De straten in de historische dorpsgebieden en linten vertonen een grote variatie, maar zijn overwegend smal. Boombeplanting ontbreekt soms en door het beperkt voorkomen van voortuinen kan het straatbeeld relatief stenig zijn (kern Boxtel). De dorpslinten van Liempde en Lennisheuvel worden juist gekenmerkt door boombeplanting en voortuinen. De straten en wegen in de gemengde bebouwing hebben een smal profiel en worden veelal begeleid door inmiddels volgroeide bomen. De combinatie van voortuin en openbaar groen leidt tot een groene uitstraling.

2.2.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.2.2.1 Algemeen
Het beleid is gericht op het behoud en de versterking van het dorpse karakter, de historische structuren en objecten, waar ruimte voor vernieuwing is. Dit is met name van belang voor de ruimtelijke bebouwing in gesloten bouwblokken, in het individuele en grondgebonden karakter van de panden en in de architectonische samenhang van de gevels. Hoeken van straten hebben daarbij een bijzondere aandacht. Het onderscheid in opbouw van hoofd- en zijstraten en van voor- en achterstraten maakt deel uit van deze karakteristiek.
Verdichting en schaalvergroting, door het dynamische karakter van de centrumfunctie, is mogelijk.

2.2.2.2 Bebouwingsbeeld
Het beleid is gericht op het behoud van het individuele karakter van de panden, die ieder op zich, recht doet aan de specifieke stedenbouwkundige en architectonische bebouwingskenmerken van de historische kern. Het bebouwingsbeeld dient samenhang te vertonen, waarbij wel onderlinge verschillen voorkomen, zoals verspringende goothoogtes. Uitgangspunt is het handhaven van het gesloten karakter van de bebouwing, waarbij de historische kavelindeling en parcellering van de panden aansluiten op de bebouwing van het oorspronkelijke verkavelingspatroon. De identiteit van de panden dient zich te uiten in de opbouw van de gevels, de kapvormen, de architectonische detaillering en de materialisering.

2.2.2.3 Beoordelingsniveau
De samenhang en sfeer van de historische bebouwing is kwetsbaar. Om de bestaande of geambieerde kwaliteit van deze bebouwing te beschermen is een bijzondere toetsing vereist (welstandsniveau 1). Dit geldt voor alle historische kernen, linten en zones met gemengde bebouwing.

2.2.3 Beoordelingscriteria Historische kernen, linten en gemengde bebouwing
Criteria worden gehanteerd in samenhang met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de centrumgebieden.

- De organisch gegroeide dorpsgebieden zijn bepalend voor het huidige, waardevolle dorpsbeeld en hebben een hoge belevingswaarde. Ze vormen de context van veel objecten van cultuurhistorische waarde. Daarnaast zijn ze een belangrijke schakel binnen het wegennetwerk en ondersteunen zo de oriëntatie binnen de gemeente.
- De oorspronkelijke bebouwingslinten zijn waardevolle, beeldbepalende elementen en hebben een hoge belevingswaarde. Aan het beeld is de ontstaansgeschiedenis binnen de oorspronkelijke landschappelijke omgeving te herkennen. Dit komt tot uitdrukking in het oorspronkelijke karakter, functie en bebouwing.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Elk pand staat in/nabij rooilijn;
- Panden vormen overwegend gesloten straatwanden, m.u.v. de landelijke linten met waardevolle doorzichten naar landelijke omgeving;
- Overwegend gesloten gevels (gatengevels) met verticale karakteristiek;
- Individualiteit per pand door kapvorm, maatvoering;
- Panden zijn in principe straatgericht;
- Traditioneel materiaalgebruik (baksteen, hout, keramische pan, zink, koper, e.d.);
- Terughoudend kleurgebruik; overwegend gedekte kleuren. Details als kozijnen, dak- en gootlijsten, e.d. vormen daarbij accenten.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel overeen te stemmen met de planmatige historische kenmerken van de omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de bebouwing in de omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp vergt meer dan het kijken naar hoofdgebouw en omgeving. Het organisch gevormde karakter van de omgeving en de geldende bandbreedte in variatie dient hierbij wel als toetsingskader.

2.2.4 Matrix toetsingskader Historische kernen, linten en gemengde bebouwing

Toetsingsniveau	Bijzonder
Toetsingscriteria	
omgeving	Eenheid in verscheidenheid / variatie binnen bandbreedte
maat en schaal	Overeenkomstig de gevarieerde maat en schaal
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per pand Kappen vergelijkbaar met omgeving Straatgerichte gevels met eenvoudige basisindeling
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig de stijl van het hoofdgebouw
materiaal en kleur	Materialen en kleuren als baksteen, keramische pan, of hout in gedekte of traditionele tinten. Geen grote spiegelende of fel gekleurde gevelvakken.

2.3 Tuindorpen

Kern Boxtel Tuindorpen

2.3.1. Kenmerken

2.3.1.1 Algemeen

In de eerste helft van de twintigste eeuw komt de volkswoningbouw voorzichtig op gang.

De eerste planmatige woningbouw in de kern Boxtel kan worden getypeerd als tuindorpen. Het gaat om twee complexen: de één ingesloten tussen de Jan van Brabantstraat en de Ridder van Cuykstraat (exclusief de Strohulzen); de ander rond Deken Spieringstraat, Dr. P.M. Hoekstraat en Deken Wijsstraat.

Zorgvuldig en als samenhangend geheel ontworpen met specifieke architectonisch / stedenbouwkundige kenmerken. De architectuur is overwegend ingetogen en sober van opzet met een verfijning in de kleurtoepassing en detaillering.

Door de samenhang binnen de complexen en de combinatie van een groene inrichting van de openbare ruimte is een aangenaam en vriendelijk omgevingsbeeld ontstaan.

2.3.1.2 Stedenbouwkundig
De woningen zijn georiënteerd op de straat en voorzien van een voor- en (veelal diepe) achtertuin. De woningen zijn in kleine blokken aaneengesloten of in een twee onder een kap type opgesplitst, waardoor het straatbeeld een halfopen karakter krijgt. De bebouwing bestaat uit één, of anderhalve bouwlaag en is gedekt met een zadeldak; de nok evenwijdig aan de straat.
Het tuinkarakter hangt samen met de relatief lage bebouwingsdichtheid, het overwegend kleinschalige bebouwingsbeeld en de zorg die besteed is aan de groene inrichting van de straten. Voortuinen maken een wezenlijk onderdeel uit van deze groene sfeer.

2.3.1.3 Bebouwingsbeeld
De bebouwing bestaat overwegend uit één, of anderhalve bouwlaag, afgedekt met een zadeldak. Accenten ontstaan door het ritmisch toepassen van dakkapellen die of in het dakvlak zijn geplaatst, of gevormd worden door het optrekken van de voorgevel. De spiegelsymmetrische opzet van de bouwblokken wordt verder ondersteund door de plaatsing van schoorstenen en hemelwaterafvoeren. De entrees zijn gericht op de straat, of net om de hoek, gesitueerd.
Voor de gevels is een rode baksteen toegepast, de daken zijn afgedekt met oranje/rode gewelfde pannen. Ramen, deuren en omlijstingen zijn in hout uitgevoerd, en voorzien van een onderverdeling. Soms vertonen de ramen op de begane grond een toog aan de bovenzijde.
De architectuur wordt gekenmerkt door de grote aandacht voor het detail, uitgewerkt op een ingetogen en ambachtelijke wijze.

2.3.1.4 Openbare ruimte
De openbare ruimte vertoont een eenvoudige opzet. De straten zijn smal en overzichtelijk van formaat. Het dorpse karakter wordt benadrukt door de stelselmatige toepassing van groene voortuinen met lage hagen als overgang naar de openbare ruimte. De vele doorzichten tussen de woonblokken ondersteunen het groene karakter van het tuindorp.
Voor parkeren is in de oorspronkelijke opzet van deze wijken nauwelijks ruimte gecreëerd. Het parkeren vormt in deze wijken dan ook een toenemend probleem.

2.3.2. Waarden en beoordelingsniveau

2.3.2.1 Algemeen
Het beleid in deze wijk is gericht op instandhouding van de bebouwing met de kenmerkende situering en vormgeving. Verbouwing en renovatie wordt op respectvolle wijze, en met behoud van de oorspronkelijke kenmerken en verbijzonderingen in het totaalbeeld ingepast.

2.3.2.2 Bebouwingsbeeld
Het beleid is er op gericht om de kwaliteit van de architectonische vormgeving zorgvuldig te bewaren. Per woningblok zijn kleine variaties in architectonische detaillering mogelijk, mits deze per woningblok wordt doorgevoerd. Bij renovatie of nieuwbouw zijn moderne interpretaties van het architectonische karakter, mits goed gemotiveerd, mogelijk.

2.3.2.3 Beoordelingsniveau
Vanwege de hoge kwetsbaarheid van het architectonische karakter van deze wijk, is de nadrukkelijke begeleiding van veranderingprocessen noodzakelijk. Voor dit gebied geldt een bijzonder toetsingsniveau (welstandsniveau 1), omdat hier de historische kenmerken om speciale aandacht vragen. Vooral bij wijzigingen aan bestaande gebouwen met historische kenmerken wordt daarop gelet. Daarbij gaat het om de in het zicht komende zijden. Aan de achterzijde vindt reguliere toetsing (welstandsniveau 2) plaats.

2.3.3. Beoordelingscriteria Tuindorpen
Criteria worden gehanteerd in samenhang met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de centrumgebieden.

- Deze woongebieden hebben een overzichtelijk, rustig en relatief groen karakter en worden in het algemeen goed gewaardeerd. De aanwezige complexen zijn in hun oorspronkelijke opzet architectonisch en stedenbouwkundig met zorg ontworpen.
- De woningen hebben in de loop der jaren hun authentieke karakter weten te behouden. De specifieke kwaliteiten van de architectuur en de indirecte relatie met het historische lint zijn waardevol. Het volgroeide groen, de kleinschaligheid en de onderscheidende architectuur maken deze gebieden en woningen tot geliefde en gewaardeerde woonomgeving.
- De waarden van deze woonbuurten kan als hoog worden gekwalificeerd. De eenduidige sfeer en de sfeerbepalende details, die bij de architectuur een belangrijke rol spelen, dienen behouden te blijven.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Overwegend gesloten gevelbeeld van rijenbouw of korte blokjes;
- Panden zijn in principe straatgericht;
- Aan- en uitbouwen zijn gedekt met overeenkomstige kap als hoofdvolume;
- Traditioneel materiaalgebruik (baksteen, hout, keramische pan, zink, e.d.)
- Gedekte (aard)kleuren; details als kozijnen, dak- en gootlijsten, e.d. vormen daarbij accenten.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel overeen te stemmen met de planmatige historische kenmerken van de omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de bebouwing in de omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp vergt meer dan het kijken naar hoofdgebouw en omgeving. Het planmatige karakter van de omgeving dient hierbij wel als

toetsingskader.

2.3.4. Matrix toetsingskader Tuindorpen

Toetsingsniveau	Zichtzijde: bijzonder, Achterzijde / niet-zichtzijde: regulier
Toetsingscriteria	
omgeving	Onderscheid voor-achter Planmatige buurt, Planmatige architectuur
maat en schaal	Overeenkomstig maat en schaal van de buurt
vorm en gebaar	Architectonische eenheid in vorm en gebaar Kappen vergelijkbaar met omgeving Straatgerichte gevels met eenvoudige basisindeling
stijl en detail	Nieuwbouw in overeenstemming met de planmatige architectuur Wijzigingen overeenkomstig de stijl van het hoofdgebouw
materiaal en kleur	Materialen en kleuren als baksteen, keramische pan, of hout in gedekte of traditionele tinten. Geen grote spiegelende of fel gekleurde gevelvakken

2.4 Hoogbouw

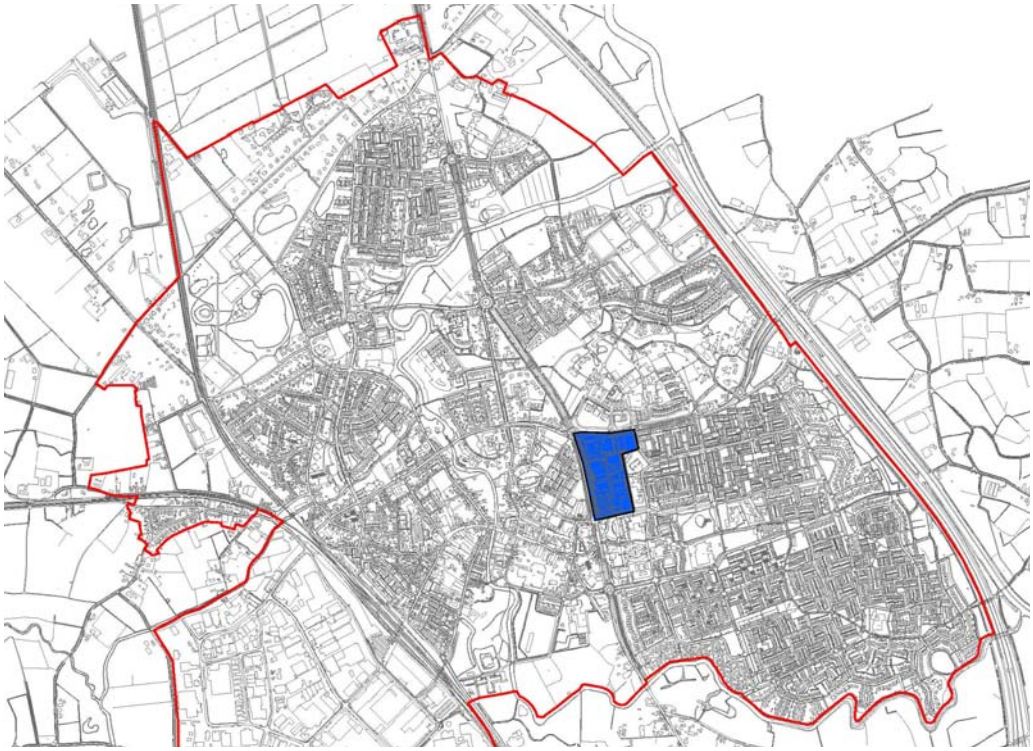

Kern Boxtel Hoogbouw

2.4.1 Kenmerken

2.4.1.1 Algemeen

Deelgebied Hoogbouw komt in Boxtel op één locatie voor, gelegen in de wijk Oost, in de oksel van de Brederodeweg en de Schijndelseweg. Dit zijn voornamelijk gestapelde woningen.

De hoogbouwlocatie is aan de rand van de wijk opgenomen; flats in een ruime setting, waarbij ontsluiting en parkeervoorzieningen in het groen zijn opgenomen. Hoogbouw heeft een grote impact op de omliggende omgeving, die veelal is opgebouwd uit laagbouw die bestaat uit twee tot drie lagen. Hierdoor worden het oriëntatiepunten in de omgeving.

2.4.1.2 Stedenbouwkundig

De hoogbouwlocatie bestaat uit een samenhangend complex van een aantal gebouwen

in tien lagen. De bebouwing is ver van de straat gesitueerd op een eigen terrein, waar parkeren en groenvoorzieningen zijn opgenomen. De bebouwing is met de entrees georiënteerd op de straat.
De aantrekkelijkheid van de hoogbouwlocatie bestaat onder meer uit de parkachtige, groene opzet in de omgeving. Daarbij is veel zorg besteed aan de overgang van de openbare ruimte naar het (semi-)privé groen.

2.4.1.3 Bebouwingsbeeld
De bebouwing heeft een duidelijke uitstraling naar de omgeving en is van oorsprong met zorg ontworpen en gedetailleerd. Diverse bouwstijlen komen afwisselend voor, doordat enkele panden recentelijk zijn gerenoveerd, waardoor oorspronkelijke details samen met nieuwe materialen en kleuren zijn gecombineerd.
De bebouwing bestaat uit tien bouwlagen en is plat afgedekt, met een overkragende, afgeschuinde dakrand. De gevelopbouw bestaat uit een gesloten onderbouw, het horizontaal gelede middendeel en de dakrand. Tussen de gevels zijn forse verschillen aanwezig.
De kopgevels zijn gesloten en hebben een horizontaal karakter door het toepassen van horizontale banden in metselwerk op de gevel. Bij een langsgevel wordt het beeld bepaald door de aanwezigheid van de galerijen. De invulling van de gevel bestaat uit een combinatie van stucwerk en puien. Het karakter van de andere langs-gevel wordt bepaald door de aanwezigheid van de inpandige balkons, die t.o.v. het gevelvlak iets uitkragen. Ook hier is een bepaalde mate van horizontaliteit aanwezig door de betonbanden die per verdieping zijn ingemetseld.
De hoofdentree is duidelijk vormgegeven, afgedekt met een luifel en gekeerd naar de straat. De gevels zijn opgetrokken in metselwerk. De witte kunststof puien zijn ingevuld met vlakke beplating in een accentkleur, die per bouwblok een eigen identiteit heeft. Delen van de gevels zijn gestuukt in een afwijkende kleur.

2.4.1.4 Openbare ruimte
De straten volgen de structuur van het omliggende gebied en sluiten qua profiel aan op de hiërarchie en het straatbeeld dat in deze omgeving gebruikelijk is.
Het binnenterrein is semi-openbaar en als parkeer- of verblijfsruimte toegankelijk voor. de bewoners en hun bezoek. Bij ieder woongebouw zijn voldoende parkeervoorzieningen op het maaiveld gerealiseerd, die met zorg zijn vormgegeven. De terreinen hebben een groen karakter door de aanwezigheid van het buurtgroen, bestaande uit gras, lage struiken en bomen.

2.4.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.4.2.1 Algemeen
Hoogbouw is van grote afstand waarneembaar, onder meer door de omliggende laagbouw. Maat en schaal vergen geen toetsing op detailniveau

2.4.2.2 Bebouwingsbeeld
Het architectonisch beleid is er vooral op gericht de eenheid en de samenhang per complex te waarborgen. Dit geldt voornamelijk de materiaal- en kleurkeuze.

2.4.2.3 Beoordelingsniveau
De Hoogbouwlocatie bevindt zich aan de rand van de wijk Oost en valt in de categorie reguliere toetsing (welstandsniveau 2).

2.4.3 Beoordelingscriteria Hoogbouw
Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de beoordeling.

- Dit woongebied heeft een overzichtelijk, rustig en relatief groen karakter. De aanwezige complexen zijn in hun oorspronkelijke opzet architectonisch en stedenbouwkundig met zorg ontworpen, echter niet van een bijzondere waarde.
- De samenhang in de architectuur en de openbare ruimte alsmede de uitgesproken architectuurthema's vormen een bijzondere kwaliteit.
- Vrije blokplaatsing in groene omgeving; de gevels rondom zijn bepalend voor beeld.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Stedenbouwkundige compositie van gelijkvormige blokken.
- Blokplaatsing in het groen en verzelfstandigd t.o.v. ontsluitingspatroon.
- Bouwvolumes met eenduidige hoofdvorm.
- Gesloten onderbouw, waarboven een horizontaal geleed middendeel, plat afgedekt door dakrand.
- Gevelgeleding woonzijde met in verticale zones geordende, inpandige balcons.
- Overigens horizontale geveluitdrukking door galerijen, en metselwerk- en betonbanden.
- Hoofdvlakken in gedekte kleuren, kleuraccenten beperken zich tot bouwkundige details.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de gevarieerde omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende bouwdeel als criterium, in tweede instantie het complex en in derde instantie de directe omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving. Het planmatige karakter van de omgeving dient hierbij wel als toetsingskader.

2.4.4 Matrix toetsingskader Hoogbouw

Toetsingsniveau	Regulier
Toetsingscriteria	
omgeving	Planmatige buurt Projectmatige architectuur
maat en schaal	Passend bij de geldende maat en schaal
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouw(onderdeel)
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen passend bij het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende materialen en overwegend gedekte kleuren passend in de nabije omgeving

2.5 Winkelcentra

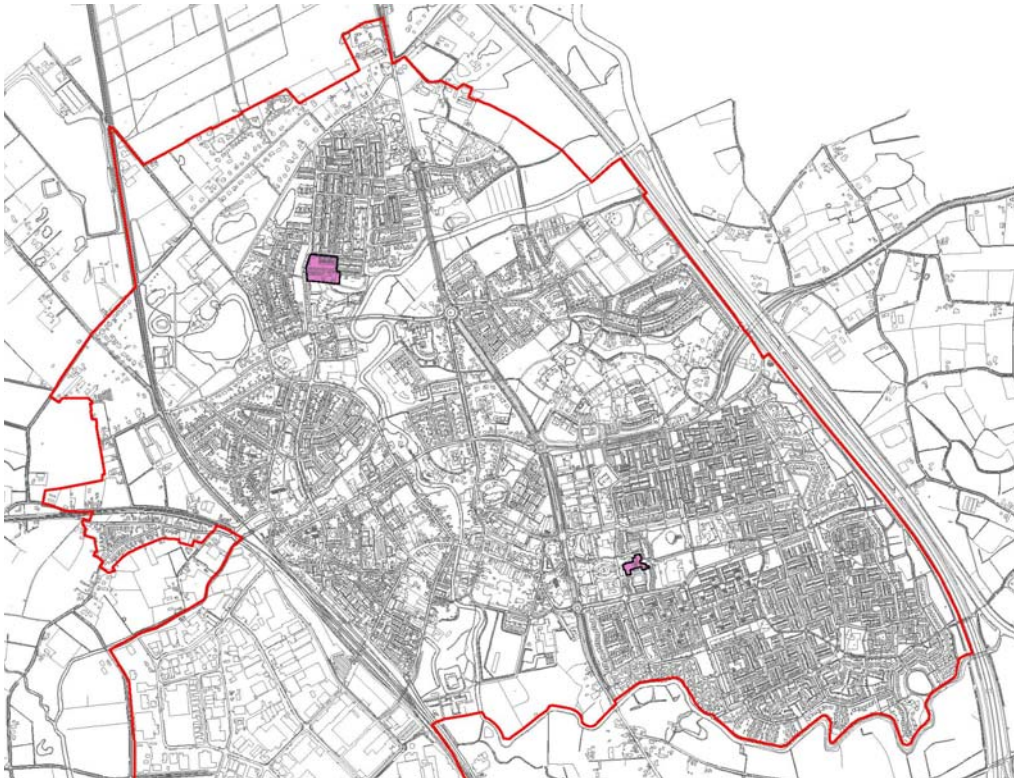

Kern Boxtel Winkelcentra

2.5.1 Kenmerken

2.5.1.1 Algemeen

De winkelcentra in Boxtel zijn geclusterd gevestigd in de wijken Oost en Selissenwal. Deze gebieden worden gekenmerkt door een industriële uitstraling, indien ze niet zijn gecombineerd met woningen of andere instellingen.

De winkelcentra zijn omgeven door ruime terreinen, afgestemd op de toestroom en aanwezigheid van medewerkers en klanten en het daarbij behorende parkeren en de expeditie.

2.5.1.2 Stedenbouwkundig
De winkelcentra zijn, in verhouding met de omliggende bebouwing, grootschalig en eenvormig. De bebouwing volgt het stedenbouwkundig (straten)patroon. De bebouwingshoogte is veelal lager dan de omliggende, kleinschalige bebouwing. De gebouwen zijn met hun publieksentrees georiënteerd op de openbare ruimte. Het parkeren is gesitueerd op het binnenterrein.

2.5.1.3 Bebouwingsbeeld
De winkelcentra hebben een eigen karakter door de vormgeving, de stijlkenmerken en de daarbij samenhangende materiaal- en kleurkeuze. De entrees vestigen de aandacht door de veelheid aan kleine toevoegingen aan de gevel, maar wordt veelal architectonisch niet ondersteund.

De bouwvolumes zijn horizontaal geleed en vallen hierdoor op ten opzichte van de omliggende bebouwing. De begane grond is veelal transparant, door de aanwezigheid van puien. De eventuele bovenbouw is gesloten, en is voorzien van reclame. Afhankelijk van de situatie, vormen de dakranden een duidelijke beëindiging van de gevel. In de materiaal- en kleurkeuze is geen aansluiting gezocht bij veel voorkomende materialen en (gedekte) kleuren in de omgeving.

2.5.1.4 Openbare ruimte
Winkelcentra maken doorgaans deel uit van het gemengde straatbeeld van de stad. Straten volgen de structuur van het omringende gebied en sluiten in profiel aan op de hiërarchie en het straatbeeld dat in die omgeving gebruikelijk is.

2.5.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.5.2.1 Algemeen
Het beleid is over het algemeen gericht op het aantrekken en vasthouden van een gedifferentieerd aanbod van werkgelegenheid. Het architectonisch beleid is vooral gericht op stimulering van een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit.

2.5.2.2 Bebouwingsbeeld
Gestreefd wordt naar samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bebouwing. Tegelijk wordt er naar gestreefd om de winkelcentra in te passen in het algemene bebouwingsbeeld van het omringende stedelijke gebied.
Een duidelijk onderscheid tussen openbaar en privé-terrein moet zo veel mogelijk in de bouwkundige sfeer worden opgelost.

2.5.2.3 Beoordelingsniveau
De winkelcentra zijn gelegen in de woonwijken. Voor dit gebied geldt een regulier toetsingsniveau (welstandsniveau 2), voldoende voor het behoud en beheer van bestaande kwaliteiten

2.5.3 Beoordelingscriteria Winkelcentra

Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de centrumgebieden.

- De samenhang in de architectuur en de openbare ruimte alsmede de uitgesproken architectuurthema's vormen een zekere kwaliteit.
- Reclame-uitingen en eventuele vernieuwingen aan de gevels van de appartementencomplexen zijn belangrijk voor het beeld.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- De bebouwing staat in een rooilijn geordend;
- Bouwvolumes zijn overwegend horizontaal geleed;
- Publieke en representatieve functies zijn georiënteerd op de (binnen-)straatzijde;
- Hoofdvlakken in gedekte kleuren; kleuraccenten beperken zich tot bouwkundige details.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de gevarieerde omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende bouwdeel als criterium, in tweede instantie het complex en in derde instantie de directe omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving.
Het planmatige karakter van de omgeving dient hierbij wel als toetsingskader.
Bij wijzigingen aan bestaande gebouwen is de zichtzijde van publiek belang.

2.5.4 Matrix toetsingskader Winkelcentra

Toetsingsniveau	Regulier
Toetsingscriteria	
omgeving	Planmatige buurt Architectuur per project
maat en schaal	Passend bij de gevarieerde maat en schaal
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel Straatgerichte gevels
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen passend bij het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende materialen en overwegend gedekte kleuren passend in de nabije omgeving

2.6 Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten

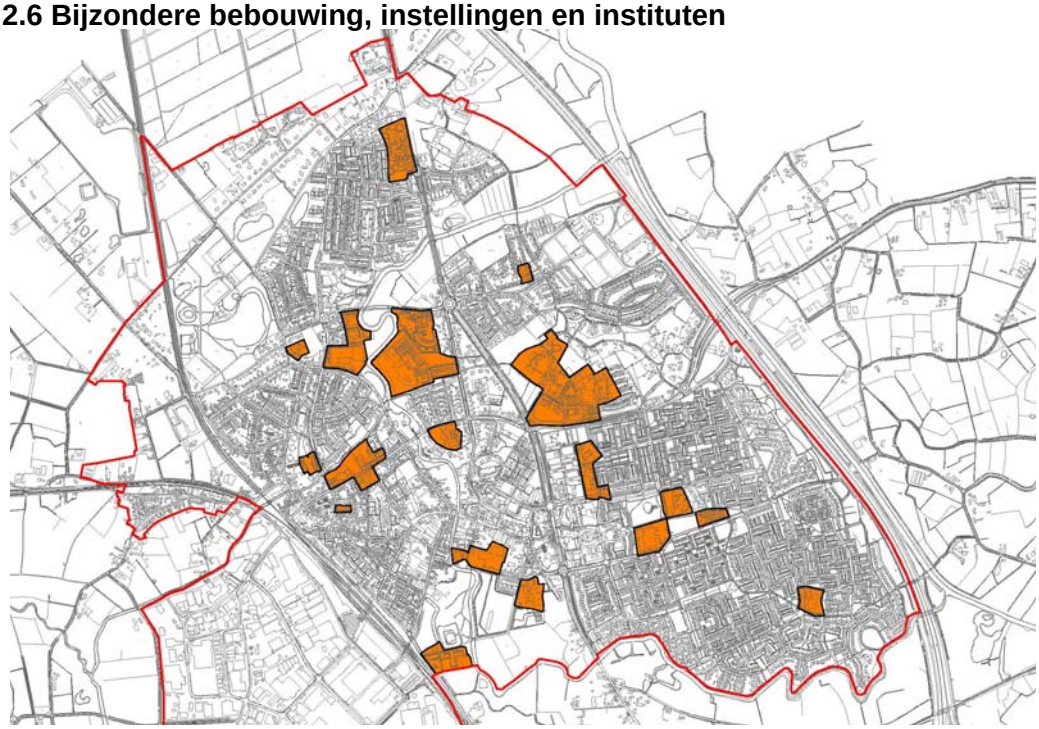

Kern Boxtel Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten

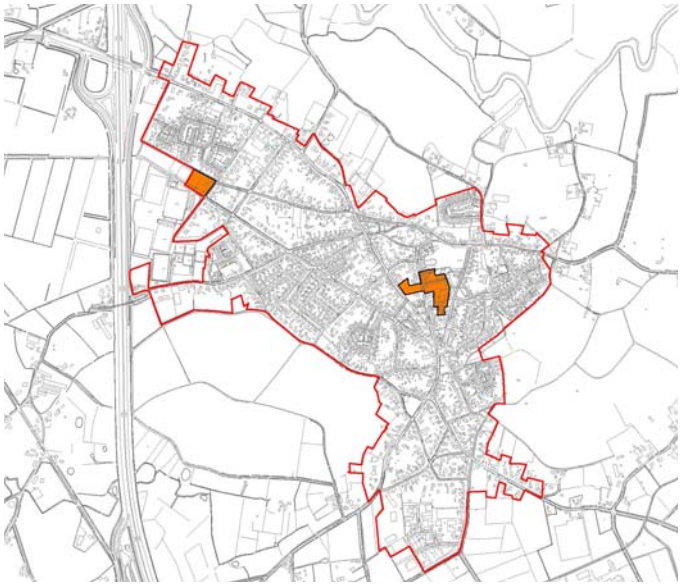

Kern Liempde Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten

2.6.1 Kenmerken

2.6.1.1 Algemeen
De instellingen en instituten kennen een verspreide ligging en zijn in elke wijk aanwezig. Over het algemeen zijn ze goed bereikbaar vanaf het hoofdwegennet en het openbaar vervoer. Aan de verschijningsvorm van de bebouwing en de inrichting van het terrein is veel aandacht besteed. De gevestigde instellingen zijn (semi-) openbaar, o.a. enkele scholen, het ziekenhuis, de zorginstellingen, Stapelen en St. Ursula, etc..

2.6.1.2 Stedenbouwkundig
Karakteristiek voor de instellingen en instituten is de eigen identiteit van de bebouwing. In een aantal gevallen wordt de instelling gevormd door een aantal gebouwen, die op kleine onderlinge afstand zijn geplaatst, of door lagere bebouwing is gekoppeld. De bebouwing is hoger dan de omliggende woonbebouwing.
De gebouwen zijn met hun (publieks)entrees georiënteerd op de openbare ruimte. Het parkeren is gesitueerd op het binnenterrein of het aangrenzende terrein.
De aantrekkelijkheid van deze instellingen is in een aantal gevallen ook terug te vinden in parkachtige terreinopzet. De hogere bouwvolumes staan duidelijk los van elkaar en op grotere afstand van de straat.

2.6.1.3 Bebouwingsbeeld
Instellingen en instituten hebben een sterke eigen identiteit, in enkele gevallen zijn ze in dezelfde stijl als de omliggende woonwijk ontworpen. Alle bouwstijlen zijn voor deze instellingen toegepast, waarbij een sterke eigen architectonische expressie van belang is. De stedenbouwkundige inpassing vindt plaats door de ruime afstand tot de straat en de vorm / massa.
De bebouwing vertoont aan alle zijden een zelfde architectonisch uitgangspunt en kwaliteit. De hoofdentree is duidelijk vormgegeven en gekeerd naar de straat. De grotere bouwvolumes zijn horizontaal en verticaal geleed, zodat aangesloten wordt op de maat en schaal van de stedelijke bebouwing in de omgeving. Daken zijn per bouwvolume plat of afgedekt met een kap.
De materialisering, de kleurstelling en de detaillering zijn afgestemd op het architectonische principe en de opbouw van de volumes. Voor de gevels komt veelvuldig metselwerk en stucwerk voor. In de klassieke panden zijn veelal witte houten kozijnen opgenomen, de meer recente panden zijn voorzien van aluminium kozijnen en puien, waarbij de diverse kleuraccenten zijn aangebracht. Dakvlakken zijn meestal afgedekt met pannen of leien, in enkele gevallen met bitumen of gras.

2.6.1.4 Openbare ruimte
De instellingen maken doorgaans deel uit van het gemengde straatbeeld van de bebouwde kom. De straten volgen de structuur van het omringende gebied en sluiten in profiel aan op de hiërarchie en het straatbeeld dat in die omgeving gebruikelijk is. Op enkele plekken sluit de inrichting van het eigen terrein aan op de bebouwing en wijkt daardoor af van de omgeving.
De bebouwing is geplaatst op een groter terrein, dat een eigen hiërarchie en indeling op het gebied van straatprofielen, bestratingen en groenvoorzieningen heeft.

2.6.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.6.2.1 Algemeen
Instellingen hechten veel belang aan een goede uitstraling van het eigen gebouw en hun omgeving. Daarnaast oefenen instellingen vaak invloed uit op het stadsbeeld. Om die reden wordt door veel gemeentebesturen en door opdrachtgevers aandacht besteed aan de stedenbouwkundige inpassing en de architectonische verschijningsvorm van instellingenlocaties.

2.6.2.2 Bebouwingsbeeld
Het architectonisch beleid is vooral gericht op stimulering van het hoogwaardige karakter van de instellingen. Gestreefd wordt naar samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bebouwing, zonder het individuele karakter van de instellingen en hun eigen identiteit aan te tasten.

2.6.2.3 Beoordelingsniveau
De instellingen bevinden zich veelal op beeldbepalende locaties. Voor deze gebieden geldt een bijzonder toetsingsniveau (welstandsniveau 1).

2.6.3 Beoordelingscriteria Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten
Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor scholen, instituten, bijzondere bebouwing.

- Instituten met hun ruime groene setting vormen een belangrijke kwaliteit voor de wijde omgeving.
- De oudere bebouwingselementen in dit deelgebied zijn cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van belang en complementeren het karakteristieke beeld. Zij vormen veelal relicten uit de historie van de gemeente en tonen de diverse vormen van bouwstijlen, grondgebruik en stijlen van tuinen en parken. In het algemeen zijn deze functies sterk verankerd in de omgeving en wordt het terrein, veelal met beplanting van zijn omgeving afgeschermd.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Hoofdgebouwen staan aan de straatzijde, uitbouwen hebben een ondergeschikte positie.
- Publieke en representatieve functies zijn naar de straatzijde georiënteerd.
- In een parkachtige omgeving staan gebouwen geclusterd of anderszins in onderlinge samenhang.
- Hoofdvlakken in gedekte kleuren, kleuraccenten beperken zich tot bouwkundige details.
- In stedelijke situaties sluit de inrichting van het voorerf aan bij het karakter van de openbare inrichting.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de eigen omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de directe omgeving.

Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving. De bestaande omgeving kent immers ook gevarieerde architectuur.

2.6.4 Matrix toetsingskader Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten

Toetsingsniveau	Bijzonder
Toetsingscriteria	
omgeving	Eigen erf-indeling Individuele architectuur
maat en schaal	Overeenkomstig de eigen omgeving
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Overeenkomstige materialen en overwegend gedekte kleuren passend in eigen omgeving

2.7 Kantoorlocaties

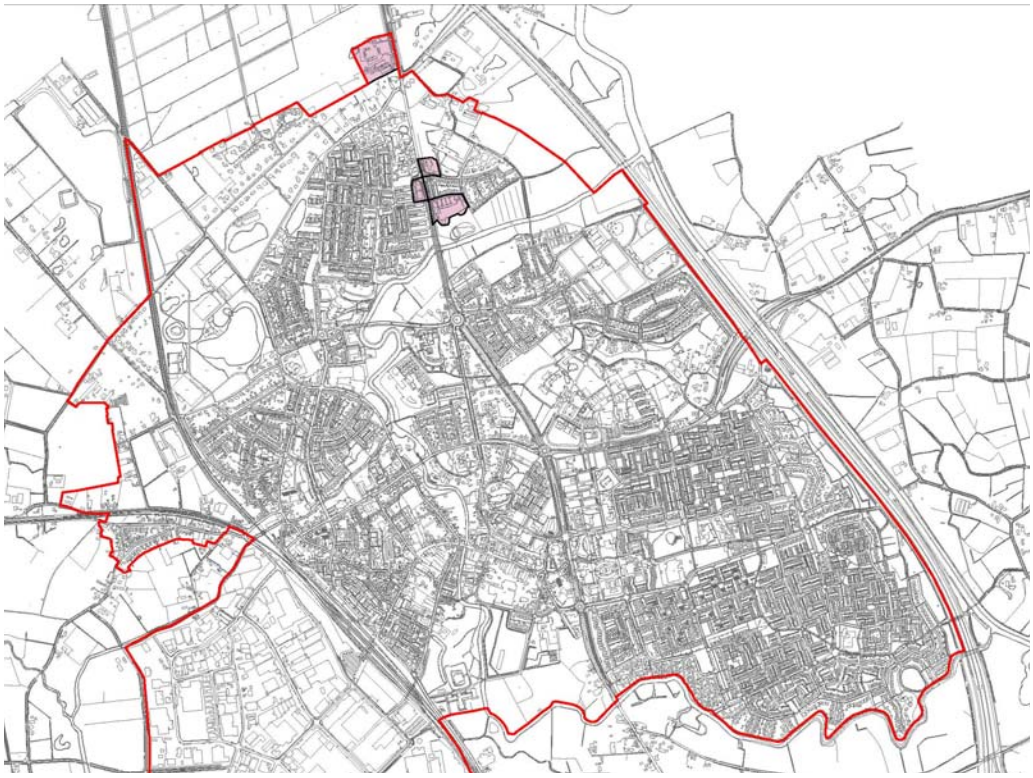

Kantoorlocaties

2.7.1 Kenmerken

2.7.1.1 Algemeen

Boxtel heeft een aantal kantorenlocaties in het noordelijk deel van de kern, veelal gelegen aan de Bosscheweg. De locaties maken deel uit van het parkachtige milieu, dat de noordelijke entree van Boxtel zo kenmerkt.

2.7.1.2 Stedenbouwkundig
De terreinen hebben een ruime stedenbouwkundige opzet, waarbij de bebouwing en de daarbij horende functie een afwisselend beeld geven. Dit wordt versterkt door de groene, overwegend landschappelijke omgeving.

2.7.1.3 Bebouwingsbeeld
De aanwezige bebouwing heeft ieder een eigen identiteit. De recent gebouwde kantoren hebben een eigen uitstraling door hun architectonische verschijningsvorm, die doorwerkt in de materialisering, detaillering en kleurstelling. De entree is duidelijk vormgegeven en keert zich naar de straat. De bouwvolumes hebben een sterke geleding. Op enkele plaatsen vormt de dakrand een duidelijke beëindiging van de gevel.

2.7.1.4 Openbare ruimte
De kantoren vormen veelal een afwijkend element in de omgeving, waarvan ze deel uitmaken. Hun autonome situering en stedenbouwkundige positie wordt veelal versterkt door een groene terreininrichting, waarin ook het parkeren soms is opgelost.

2.7.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.7.2.1 Algemeen
Kantorenlocaties zijn belangrijk voor de plaatselijke en regionale economie. Het beleid is gericht op het stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit op de zichtlocaties, de ontwikkeling van de oudere terreinen en het behoud van het eigen karakter.

2.7.2.2 Bebouwingsbeeld
Gestreefd wordt naar een samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bebouwing, zonder het individuele karakter van de kantoren en hun eigen identiteit aan te tasten.

2.7.2.3 Beoordelingsniveau
Voor de aangegeven kantoorlocaties en voor de zichtlocaties gelegen aan de hoofdontsluitingswegen (zie par. 2.9), geldt welstandsniveau 1; bijzondere toetsing. De achterzijde / niet-zichtzijde is welstandsvrij. Hier geldt alleen de excessenregeling.

2.7.3 Beoordelingscriteria Kantorenlocaties
Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de kantorenlocaties.

- Vooral hoofdkleur, materiaal en geleding in hoofdzaak zijn van belang, evenals reclames en afrasteringen
- De representatie van de bebouwing dient te worden ondersteund door een zorgvuldige inrichting van voor- en parkeerterreinen.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Hoofdgebouwen staan aan de straatzijde, uitbouwen hebben een

ondergeschikte positie;
- Onderverdieping(en) van kantoorgebouwen hebben een open karakter en zijn georiënteerd op de openbare ruimte;
- Publieke en representatieve functies, zoals entrees, zijn herkenbaar vormgegeven en naar de straatzijde georiënteerd;
- In een parkachtige omgeving staan gebouwen geclusterd of anderszins in een onderlinge samenhang op het terrein geplaatst;
- Geleding van grootschalige bouwvolumes door materiaal- en kleurgebruik;
- In stedelijke situaties sluit de inrichting van het voorerf aan bij het karakter van de openbare inrichting.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de groene omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de directe omgeving.
Als omgevingscriterium geldt speciaal de kleur van grote vlakken die in een groene omgeving dienen te passen.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving.
De bestaande omgeving kent immers ook gevarieerde architectuur.
Bij wijzigingen aan bestaande gebouwen is de zichtzijde van publiek belang.

2.7.4 Matrix toetsingskader Kantorenlocaties

Toetsingsniveau	Zichtzijde: bijzonder, Achterzijde / niet-zichtzijde: welstandsvrij (excessenregeling)
Toetsingscriteria	
omgeving	Onderscheid voor-achter Eigen erfindeling Individuele architectuur
maat en schaal	Overeenkomstig de eigen omgeving
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzigingen overeenkomstig het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende materialen en overwegend gedekte kleuren in overeenstemming met de eigen omgeving

2.8 Bedrijventerreinen

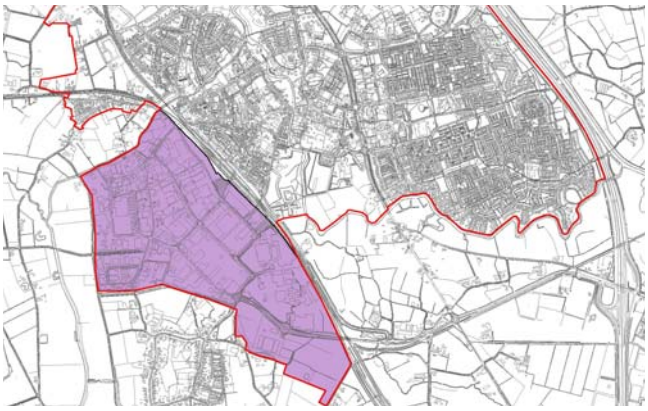

Bedrijventerrein Ladonk (Boxtel)

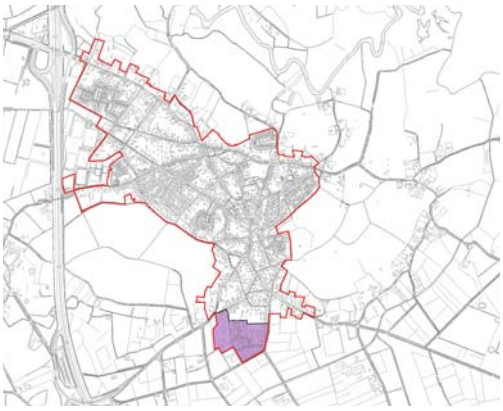

Bedrijventerrein Daasdonk (Liempde)

2.8.1 Kenmerken

2.8.1.1 Algemeen

Boxtel is strategisch gelegen tussen de steden Eindhoven, Tilburg en Den Bosch. De verbindingen over het spoor, water en weg maken Boxtel tot een prima vestigingslocatie. De bedrijventerrein, gelegen in de gemeente Boxtel zijn: Ladonk en Daasdonk. Deze stammen uit diverse tijdsperioden en hebben mede daardoor ieder een eigen karakter.

2.8.1.2 Stedenbouwkundig

Ten zuidwesten van het centrum ligt het bedrijventerrein Ladonk, oorspronkelijk een industrieterrein. Vandaag de dag is het een grootschalig bedrijventerrein waar nieuwe ontwikkelingen en revitalisering naast elkaar plaatsvinden. Bedrijventerrein Daasdonk ligt ten zuiden van de kern Liempde. Het bedrijventerrein heeft een divers karakter, mede door vermenging van diverse functies. Het ruimtelijk beeld op beide terreinen wordt bepaald door een menging van bedrijfsgebouwen en -woningen.

2.8.1.3 Bebouwingsbeeld

De bebouwing op Ladonk heeft in hoge mate een functioneel karakter. Bedrijfstechnische en economische voorwaarden stellen hoge eisen aan de doelmatigheid van de bedrijfsbebouwing die vooral een functie heeft al bescherming van installaties, productieprocessen en goederen. Kenmerkend is de plaatsing van eenduidige bouwvolumes afwisselend in schaal en de eenvoud in vormgeving en een

de afwerking. Het materiaalgebruik is overwegend metselwerk en metaalplaten.
De bedrijfsbebouwing op Daasdonk heeft een functionele uitstraling, waarbij kenmerkend is dat de eenduidige volumes (al dan niet plat of met zadeldak) afwisselend in schaal, vormgeving en afwerking zijn geplaatst. Het materiaalgebruik is overwegend metselwerk en metaalplaat. Tevens worden veel gestandaardiseerde elementen toegepast.

2.8.1.4 Openbare ruimte
De openbare ruimte op het bedrijventerrein Ladonk is ruim van opzet bij de doorgaande wegen, waarbij trottoirs en fietspaden aanwezig zijn. De overige wegen zijn kleinschaliger van opzet. De maatvoering van wegprofielen, kruisingen en inritten is afgestemd op dagelijks zwaar transport.
De openbare ruimte op het bedrijventerrein Daasdonk heeft een open en ruim opgezet karakter, mede door de brede grasstroken die tussen de rooilijn en de bebouwing ligt. Deze worden niet afgescheiden door heggen of hekwerken. De straatprofielen zijn sober maar doeltreffend en wijken in kleur af van de inritten en parkeerplaatsen van bedrijven. Trottoirs zijn niet aanwezig.

2.8.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.7.2.1 Algemeen
Bedrijfsterreinen zijn belangrijk voor de plaatselijke en regionale economie. Het beleid is gericht op het stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit op de zichtlocaties, de ontwikkeling van de oudere bedrijventerreinen en het behoud van het eigen karakter.

2.8.2.2 Bebouwingsbeeld
Gestreefd wordt naar een samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bedrijfsbebouwing, zonder het individuele karakter van de bedrijven en hun eigen identiteit aan te tasten.

2.8.2.3 Beoordelingsniveau
De meer intern gelegen delen van het bedrijventerrein Ladonk en bedrijventerrein Daasdonk in zijn geheel vallen onder een reguliere toetsing (welstandsniveau 2). Hier is het beleid gericht op handhaving van de bestaande beeldkwaliteit
Voor de spoorzone (tussen het spoor en de Van Salmstraat) en voor de zichtlocaties vanaf de hoofdontsluitingswegen geldt een bijzondere toetsing (welstandsniveau 1). Hier is het beleid gericht op het leveren van een bijdrage aan het dorpsbeeld, c.q. dorpsentree (welstandsniveau 1).
De achterzijde / niet-zichtzijde in beide zones is welstandsvrij. Hier geldt alleen de excessenregeling.

Voor deze dragers van de hoofdstructuur van Ladonk is een beeldkwaliteitplan opgesteld, dat, weliswaar vrijblijvend, als inspiratiebron kan dienen (Beeldkwaliteitplan Ondernemersterrein Ladonk Boxtel).

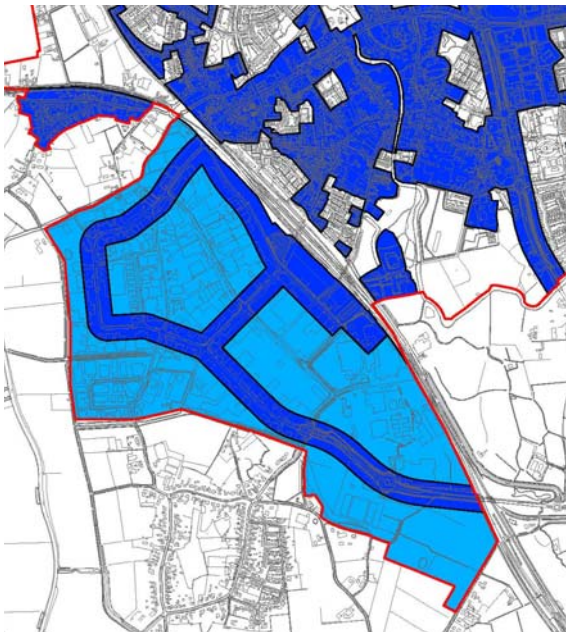

Voor de dragers van de hoofdstructuur geldt: welstandsniveau 1

2.8.3 Beoordelingscriteria Bedrijventerreinen

Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de bedrijventerreinen.

- De bedrijventerreinen gelegen langs hoofdtoegangswegen springen direct in het oog. Met name de kleur van de hoofdmassa en de geleding van de bebouwing zijn van belang evenals de reclame-uitingen, afrasteringen en de inrichting van de voorerven.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Bedrijfsbebouwing staat in een rooilijn geordend;
- Publieke en representatieve functies, zoals entrees, zijn herkenbaar vormgegeven en naar de straatzijde georiënteerd;
- De hoofdvorm van de gebouwen is eenduidig;
- Aan- en uitbouwen zijn ondergeschikt aan de hoofdbebouwing;
- Geleding van grootschalige bouwvolumes door materiaal- en kleurgebruik;
- Hekwerken aan de straatzijde zijn in plaatsing, maat en vormgeving op elkaar afgestemd;
- Het kavelgroen sluit aan bij het openbare groen aan de straatzijde.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de gevarieerde omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende bouwdeel als criterium, in tweede instantie het complex en in derde instantie de directe omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving.
De bestaande omgeving kent immers ook gevarieerde architectuur.
Bij wijzigingen aan bestaande gebouwen is de zichtzijde van publiek belang.

2.8.4 Matrix toetsingskader Bedrijventerreinen

Toetsingsniveau	Algemeen: Zichtzijden: regulier Niet zichtzijde: welstandsvrij (excessenregeling) Hoofddragers Ladonk, incl. Spoorzone: Zichtzijden: bijzonder, Niet zichtzijde: welstandsvrij (excessenregeling)
Toetsingscriteria	
omgeving	Onderscheid voor-achter Planmatige buurt Individuele architectuur
maat en schaal	Overeenkomstig de gevarieerde maat en schaal
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel Straatgerichte gevels
stijl en detail	 Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende materialen en overwegend gedekte kleuren passend in de nabije omgeving

2.9 Gemengde bebouwing langs invalswegen

Kern Boxtel gevarieerd bebouwingsbeeld langs invalswegen

2.9.1 Kenmerken

2.9.1.1 Algemeen

De invalswegen en hoofdroutes door de kern Boxtel worden begeleid door een gevarieerd bebouwingsbeeld waarin tal van functies zijn opgenomen. Van oudsher ging het vooral om individuele woonvormen (zoals voormalige boerderijen en villa's) en een enkel horecabedrijf. Inmiddels is de oorspronkelijke bebouwingsstructuur verder verdicht en aangevuld met kantoren, bedrijvigheid en instellingen. Deze bebouwing is bepalend voor de indruk die de passant krijgt van het dorpsbeeld van Boxtel.
De hoofdroutes door de andere kernen betreffen steeds routes van een lagere orde en

met een beperkter verkeersfunctie. Hier worden geen bijzondere eisen gesteld aan de begeleidende bebouwing.

2.9.1.2 Stedenbouwkundig
De oudere bebouwing voegt zich in een gevarieerde rooilijn met beperkte bandbreedte. De recentere, veelal grootschaliger bebouwing gedraagt zich meer als autonoom object en is minder sterk gebonden aan het oude rooilijnprincipe.

2.9.1.3 Bebouwingsbeeld
De bebouwing laat een zeer gevarieerd beeld zien qua functie, massa, architectuur en materiaalgebruik. Nabij het centrale deel in de hoofdwegenstructuur vertoont de bebouwing een meer gestapelde vorm en richt zich daarmee naar het karakter van de nabijgelegen hoogbouwwijk.

2.9.1.4 Openbare ruimte
Langs de buitenstedelijke weggedeelten is nauwelijks sprake van enige openbare ruimte. Hier bieden inritten toegang tot de voorterreinen, waarvan de terreingrenzen veelal met groene middelen (bv. hagen) zijn gemarkeerd. Binnen het stedelijke milieu sluit het eigen terrein over het algemeen direct aan op de openbare ruimte.

2.9.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.9.2.1 Algemeen
De bebouwing langs de invalswegen oefent grote invloed uit op het dorpsbeeld. Om die reden wordt door de gemeente Boxtel zorg besteed aan de stedenbouwkundige inpassing en architectonische verschijningsvorm van de gebouwen in deze zone. Hoewel het volgens het kaartbeeld gaat om een zone van 50 meter diepte gaat het primair om de eerstelijns-bebouwing, die een zichtrelatie met de weg aangaat.

2.9.2.2 Bebouwingsbeeld
Het architectonisch beleid is vooral gericht op stimulering van het hoogwaardige karakter van de gebouwen. Gestreefd wordt naar samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bebouwing, zonder het individuele karakter en de eigen identiteit aan te tasten. Variatie en verscheidenheid zijn hier immers sleutelbegrippen.

2.9.2.3 Beoordelingsniveau
De routebegeleidende bebouwing is in hoge mate bepalend voor het algemene dorpsbeeld, zeker in de ogen van de vele passanten en valt om die reden onder een bijzonder toetsingsniveau (welstandsniveau 1). De achterzijde / niet-zichtzijde is welstandsvrij; hier geldt de excessenregeling.

2.9.3 Beoordelingscriteria Gemengde bebouwing langs invalswegen
Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de Gemengde bebouwing langs invalswegen.

- Het gevarieerde bebouwingsbeeld, met een verscheidenheid aan bestemmingen, vormt een belangrijke kwaliteit en kan, inmiddels worden beschouwd als voorzieningendrager, zoals vanouds ook het dorpscentrum.
- De oudere bebouwingselementen in dit deelgebied zijn cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van belang en completeren het karakteristieke beeld. Zij vormen veelal relicten uit de historie van de gemeente en tonen de diverse vormen van bouwstijlen.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Hoofdgebouwen staan aan de weg-/straatzijde, uitbouwen hebben een ondergeschikte positie.
- Publieke en representatieve functies zijn naar de straatzijde georiënteerd.
- Voorterreinen zijn zorgvuldig ingericht en ondersteunen de representatie van de gebouwen; de parkeerfunctie blijft duidelijk ondergeschikt.
- Hoofdvlakken in gedekte kleuren, kleuraccenten beperken zich tot bouwkundige details.
- In stedelijke situaties sluit de inrichting van het voorerf aan bij het karakter van de openbare inrichting.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de eigen omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de directe omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving. De bestaande omgeving kent immers ook gevarieerde architectuur.

2.9.4 Matrix toetsingskader Gemengde bebouwing langs invalswegen

Toetsingsniveau	Zichtzijde: bijzonder, Achterzijde / niet zichtzijde: welstandsvrij (excessenregeling)
Toetsingscriteria	
omgeving	Onderscheid voor-achter Eigen erfindeling Individuele architectuur
maat en schaal	Overeenkomstig de eigen omgeving
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende materialen en overwegend gedekte kleuren passend in eigen omgeving

2.10 Landelijk gebied

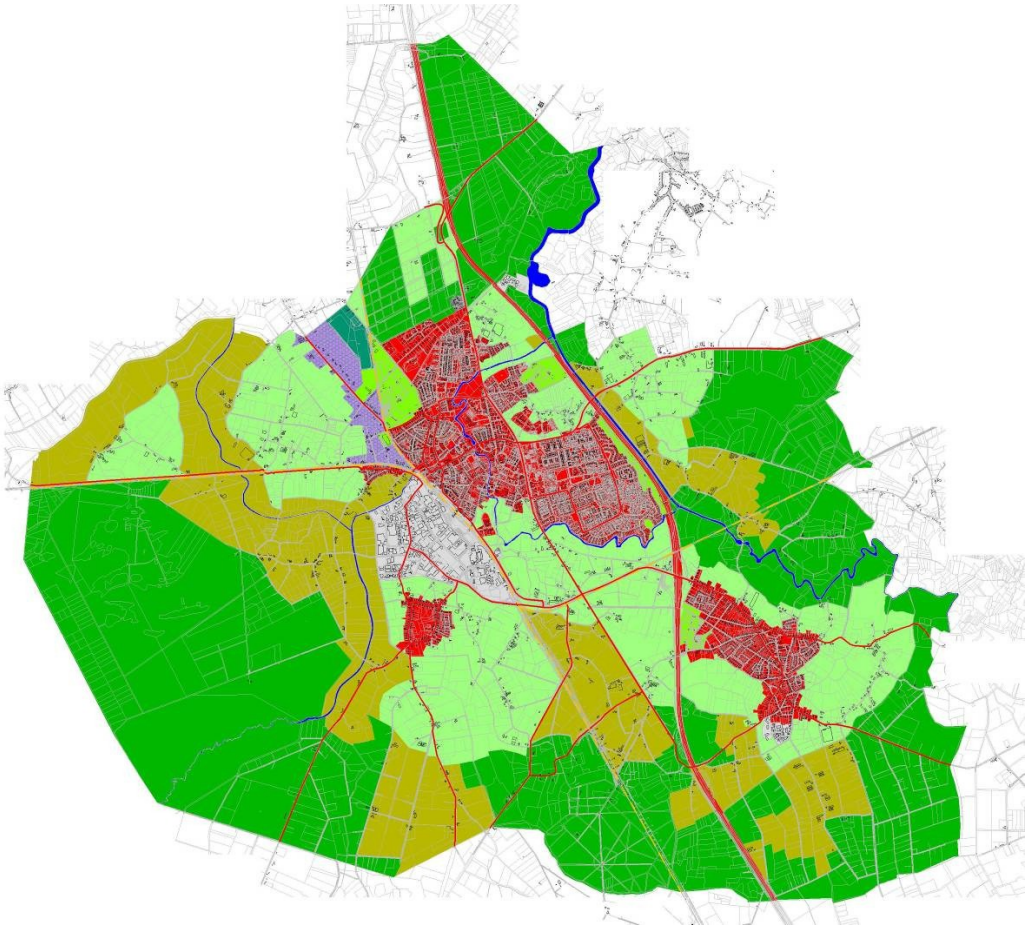

2.10.1 Kenmerken

2.10.1.1 Algemeen
Het buitengebied van Boxtel is onder te verdelen in vier gebieden die ieder een eigen karakter en identiteit bezitten:

- Agrarisch cultuurlandschap (lichtgroen);
- Bos- en natuurgebied (donkergroen);
- Beekdalen (mosgroen);
- Verwevingsgebied (paars).

Het agrarisch cultuurlandschap ligt rondom het stedelijk gebied van de kernen en wordt voornamelijk gebruikt voor agrarische doeleinden. In het westen overheersen relatief open landschapstypen rond Luissel, Tongeren, Roond en Kinderbos. In het oosten overheersen meer besloten landschaptypen rond Langenberg, Hezelaar, Vrilkhoven en Kleinderliempde.
De bos- en natuurgebieden bevinden zich in de buitenste ring van de gemeente. Dit zijn o.a. Venrode, Sparrenrijk, Kampina, de Mortelen, de Scheeken en de Geelders. Bebouwing komt hier uiterst spaarzaam voor.
In het verwevingsgebied versterkt de combinatie van verstedelijking en landschapsbouw de ruimtelijke hoofdstructuur.
De beekdalen worden gevormd door het Dommeldal en de daarbij behorende beekdalen. Deze natuurlijk meanderende beek is in een groot deel van de gemeente te ervaren.

Verder wordt onderscheid gemaakt tussen het buitengebied in het algemeen en de zones gelegen langs de hoofdroutes. Hier, langs de drukke hoofdroutes representeert de gemeente Boxtel zich aan passanten en ontleent zij haar identiteit en imago.

2.10.1.2 Stedenbouwkundig
De bebouwing in het buitengebied van gemeente Boxtel is door de eeuwen heen voornamelijk agrarisch van karakter geweest en komt verspreid, of in linten met een wisselende dichtheid voor. Vanuit de linten is vrijwel altijd doorzicht naar het achterliggende landschap mogelijk. Het aantal functionerende agrarische bedrijfscomplexen is afgenomen en de burgerbewoning is toegenomen, met name in de oorspronkelijke agrarische linten. Daarnaast is er sprake van een steeds groter wordende recreatieve sector (campings). Ook is inmiddels aan aantal niet-agrarische bedrijven in het buitengebied aanwezig.

2.10.1.3 Bebouwingsbeeld
De agrarische complexen in de gemeente Boxtel zijn van oudsher bescheiden van omvang. Woonhuis en bedrijfsgedeelte waren in één gebouw ondergebracht. Vrijstaande bijgebouwen waren ondergeschikt van omvang.
Moderne ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de agrarische wooncultuur hebben geleid tot loskoppeling van het woon- en bedrijfsgedeelte en tot een sterke schaalvergroting van de bedrijfsgebouwen.
De vormgeving van de agrarische bedrijfsgebouwen is strikt functioneel. Landbouw en

veeteelt hebben steeds meer een industriële uitstraling gekregen. Boerderijen die hun agrarische functie verloren hebben, worden verbouwd tot burgerwoning of gesloopt en vervangen door burgerwoningen.

2.10.1.4 Openbare ruimte

De boerderij met haar directe omgeving vormt een onlosmakelijk onderdeel van het totale cultuurlandschap. Het beeld van het buitengebied van Boxtel wordt ook nu nog in belangrijke mate bepaald door deze boerderijen.

Deze oudere erven nemen een eigen positie in binnen het landschap en zijn daarnaast belangrijke schakels in de landschappelijke structuur. De oude gebouwen vormen een waardevol en cultuurhistorisch erfgoed. Beleving van dit landschapsbeeld vindt plaats vanaf een betrekkelijk extensief netwerk van wegen, waarbij de bebouwing vaak ook van grote afstand wordt waargenomen.

2.10.2 Waarden en beoordelingsniveau

2.10.2.1 Algemeen

Het gemeentebestuur is van oordeel dat de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied een grote rol speelt bij de identiteit en representatie van de gemeente. Om die reden wordt een zorgvuldig welstandsbeleid gevoerd, waarbij behoud en versterking van de aanwezige bebouwingskarakteristiek en/of die van de omgeving uitgangspunt is. De gebiedsindeling van het buitengebied biedt onvoldoende aanknopingspunten voor een gedifferentieerd welstandsbeleid. Wel wordt gewezen op voorkomende verschillen in ordeningsprincipe: bebouwing in een verspreid bebouwingspatroon, dan wel geordend in meer of minder ijle linten. Daarnaast wordt bijzondere aandacht geschonken aan die zones, die gelegen zijn langs de drukkere hoofdroutes door de gemeente. Het beeld dat passanten zich van de gemeente Boxtel vormen, wordt met name hier bepaald.

2.10.2.2 Bebouwingsbeeld

Gestreefd wordt naar een gevarieerde samenhang in plaatsing, volume en uitstraling van de bebouwing. Tegelijk wordt er naar gestreefd om de bebouwing aan te laten sluiten bij het algemene bebouwingsbeeld in de omgeving. Een verzorgde erfinrichting draagt bij aan de ruimtelijke inpassing.

2.10.2.3 Beoordelingsniveau

In het landelijk gebied geldt in principe een reguliere welstandtoets, zowel aan de voor- als de achterzijde, of niet zichtzijde (welstandsniveau 2).

Voor bebouwing gelegen langs de hoofdroutes, zowel wegen als spoorlijnen, geldt voor de vanaf de hoofdroute zichtbare zijden een bijzondere toetsing (welstandsniveau 1). Voor de achterzijde / niet-zichtzijde geldt een reguliere welstandstoets (niveau 2).

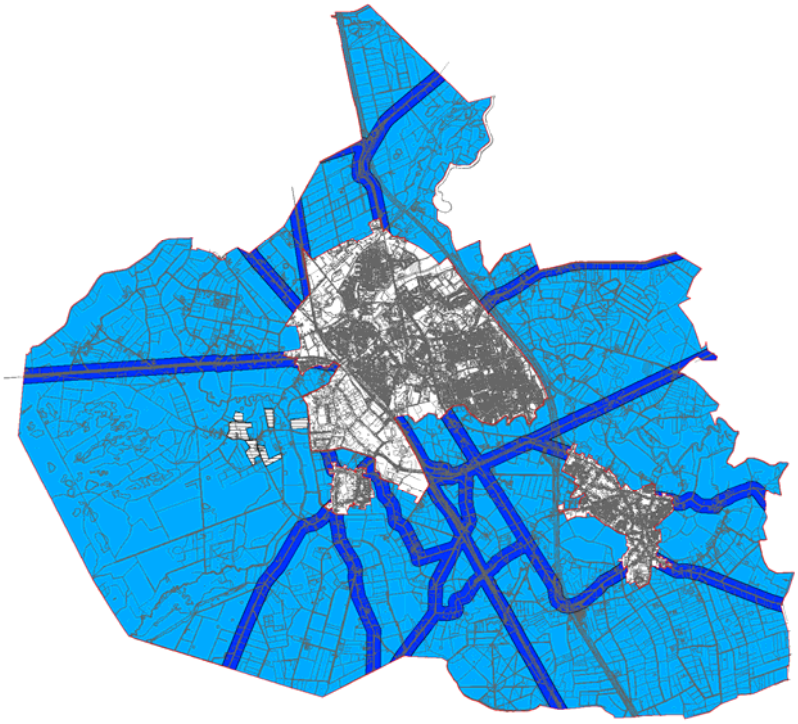

Bijzondere toetsing langs de hoofdroutes

2.10.3 Beoordelingscriteria Landelijk gebied

Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor het landelijk gebied.

- De waarde van de beekdallandschappen schuilt met name in het kleinschalige, halfopen karakter. Het landschap is nog altijd in beweging en derhalve slechts sporadisch bebouwd. De waarde van de bebouwing wordt hoofdzakelijk bepaald door de detaillering.
- De kleinschalige en intieme sfeer met de oude verkavelingspatronen, boerenerven en bebouwing verlenen het cultuurlandschap haar hoge cultuurhistorische waarde.
- In historische relicten zijn oude materialen en kleuren van belang zoals bijvoorbeeld specifiek metselwerk, witgestucte gevels, timmerwerk en rieten daken.
- De bebouwing in de bos- en natuurgebieden is beperkt tot een beperkt aantal, geheel, of gedeeltelijk aan het zicht onttrokken woningen.
- Vanwege de ruim bemeten groenvoorzieningen rond recreatieve complexen, woonwagencentra, etc. worden deze objecten welstandsvrij verklaard.

Verder kunnen de volgende aspecten als leidraad worden gehanteerd:

- Extensief bebouwingsbeeld;
- Ruimtelijk verzelfstandigde bouwvolumes, of bebouwingsclusters;
- Soms ook situering in linten met waardevolle (behoudenswaardige) doorzichten;
- Liggende bouwvolumes met lage goothoogten en forse, hoogoplopende kappen;
- De kapvorm bestaat uit een zadeldak of een afgeleide van dit daktype;
- Overwegend gesloten gevelbeeld met verticale gevelkarakteristiek;
- Traditioneel materiaalgebruik (baksteen, hout, keramische pan, riet, zink, e.d.);

- Terughoudend kleurgebruik, gedekte kleuren; details als kozijnen, dak- en gootlijsten, e.d. vormen daarbij accenten;
- Bij jongere bedrijfsbebouwing en nieuwbouw worden eigentijdse en functioneel toegepaste bouwmaterialen als passend beschouwd.

Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel te passen in de groene omgeving.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het betreffende hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de directe omgeving.
Als omgevingscriterium geldt speciaal de kleur van grote vlakken die in een groene omgeving met vaak grote zichtlengten dienen te passen.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar gebouw en de omgeving.
De bestaande omgeving kent immers ook gevarieerde architectuur.
Bij wijzigingen aan bestaande gebouwen is de zichtzijde van publiek belang.

2.10.4 Matrix toetsingskader Landelijk gebied

Toetsingsniveau	Algemeen: reguliere toetsing Langs hoofdroutes: Zichtzijde: bijzonder, Achterzijde / niet-zichtzijde: regulier
Toetsingscriteria	
omgeving	Langs hoofdwegen onderscheid voor-achter Landelijk milieu Gedifferentieerd bebouwingspatroon Individuele architectuur
maat en schaal	Passend in weidse omgeving
vorm en gebaar	Architectonische eenheid per gebouwonderdeel
stijl en detail	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig het betreffende bouwdeel
materiaal en kleur	Passende natuurlijke materialen en overwegend gedekte kleuren, in overeenstemming met de weidse omgeving.

2.11 Beschermde dorpsgezichten, monumenten, beeldbepalende panden

2.11.1 Beschermde Dorpsgezichten

Binnen de gemeente Boxtel komen twee Beschermde Dorpsgezichten voor. Het gaat om de ensembles Omgeving Kapelstraat en Omgeving Raadhuisplein te Liempde. Beide vallen onder het deelgebied Historische kern, historisch lint en gemengde bebouwing en daarmee onder het bijzondere beoordelingsniveau (niveau1). Dit regime geldt voor zowel monumenten, als voor niet-monumenten binnen de begrenzing van het Gezicht. Bij de beoordeling van bouwplannen vormt de redengevende beschrijving het toetsingskader.

Beschermde Dorpsgezichten te Liempde

2.11.2 Rijksmonumenten

Rijksmonumenten worden beschermd in verband met hun schoonheid, hun architectonische waarde en/of hun positie in de (ontwikkelings)geschiedenis. In de redengevende omschrijving worden de kenmerken en waarden van een beschermd rijksmonument opgesomd. Deze worden van toepassing verklaard naast de gebiedsgerichte criteria.
Rijksmonumenten zijn als zodanig benoemd op de gemeentelijke Adressenlijst van panden met een monumentale status (externe bijlage) en zijn beschermd middels de Monumentenwet.

2.11.3 Gemeentelijke monumenten

Gemeentelijke monumenten worden beschermd in verband met hun schoonheid, hun architectonische waarde en/of hun positie in de lokale (ontwikkelings)geschiedenis. In de redengevende omschrijving worden de kenmerken en waarden van een beschermd gemeentelijk monument opgesomd. Deze worden van toepassing verklaard naast de gebiedsgerichte criteria.
Gemeentelijke monumenten zijn als zodanig benoemd op de gemeentelijke Adressenlijst van panden met een monumentale status (externe bijlage) en zijn beschermd middels de gemeentelijke Erfgoedverordening.

2.11.4 Beeldbepalend panden

Naast de beschermde monumenten is er een groot aantal panden zonder formele beschermde status, die van belang zijn voor de beeldwaarde van de gemeente.
Het gaat hierbij veelal om objecten met een niet nader omschreven bouwhistorische en/of architectuurhistorische waarde, die van belang zijn voor de betekenis , of beeldwaarde van het gebied.
Voor een overzicht van deze Beeldbepalende panden wordt verwezen naar de Adressenlijst van panden met een monumentale status (externe bijlage).

2.11.5 Waarden en beoordelingsniveau

Monumenten en Beschermde gezichten vallen onder de monumentenwet en krijgen bescherming in verband met hun schoonheid, hun architectonische waarde en/of met de geschiedenis. In de redengevende omschrijving worden de kenmerken en waarden opgesomd. Deze gelden ook als criteria bij beoordeling voor welstand.
Overige beeldbepalende gebouwen wenst de gemeente Boxtel op vergelijkbare wijze te beschermen.
Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de bebouwing in de directe omgeving.
Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar historische kenmerken, het hoofdgebouw en de omgeving.
Voor deze gebouwen geldt een bijzondere toetsing (welstandsniveau 1), omdat hier de historische kenmerken om speciale aandacht vragen. Daarbij gaat het om alle zijden van het gebouw(en). Ook aan de achterzijde, of niet-zichtzijde is de toetsing bijzonder.

2.11.6 Matrix toetsingskader monumenten en beeldbepalende panden

Toetsingsniveau	Bijzonder,
Toetsingscriteria	
omgeving	Zie betreffend deelgebied.
maat en schaal	In overeenstemming met beschreven historische kenmerken en/of de redengevende omschrijving
vorm en gebaar	In overeenstemming met beschreven historische kenmerken en/of de redengevende omschrijving
stijl en detail	In overeenstemming met beschreven historische kenmerken en/of de redengevende omschrijving
materiaal en kleur	In overeenstemming met beschreven historische kenmerken en/of de redengevende omschrijving

2.12 Ontwikkelingsgebieden en beeldkwaliteitplannen

Binnen de gemeente Boxtel is sprake van een tweetal Ontwikkelingsgebieden. Hier zijn binnenkort ruimtelijke ontwikkelingen te verwachten, die een eigen beeldregie vergen. Hiertoe is voor elk van deze gebieden een beeldkwaliteitplan opgesteld. Hierin is het beoordelingskader opgenomen, waaraan o.m. de ingediende bouwplannen zullen worden getoetst.
In de welstandsnota wordt dan ook volstaan met een verwijzing naar de desbetreffende beeldkwaliteitplannen. Het gaat om de volgende gebieden:

- Landgoed Bloemendaal
- In Goede Aarde

2.12.1 Landgoed Bloemendaal

Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke kwaliteit van het Landbouwlandgoed Bloemendaal geldt het Beeldkwaliteitplan Landbouwlandgoed Bloemendaal d.d. juli 2009.

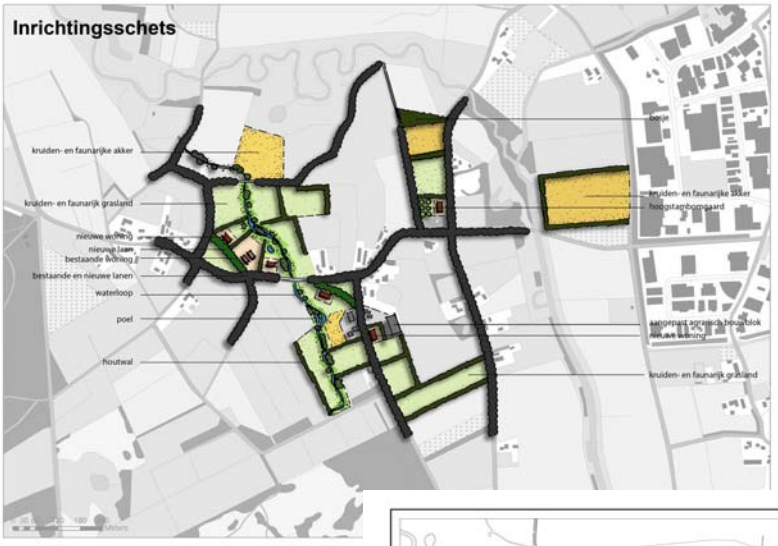

Landbouwlandgoed Bloemendaal

2.12.2 In Goede Aarde

Voor ruimtelijke ontwikkelingen op de terreinen van het voormalige centrum De Kleine Aarde is de beeldkwaliteitparagraaf van toepassing uit de toelichting van het bestemmingsplan In Goede Aarde tweede herziening, vastgesteld d.d. 24 september 2013, onherroepelijk d.d. 16 november 2013.

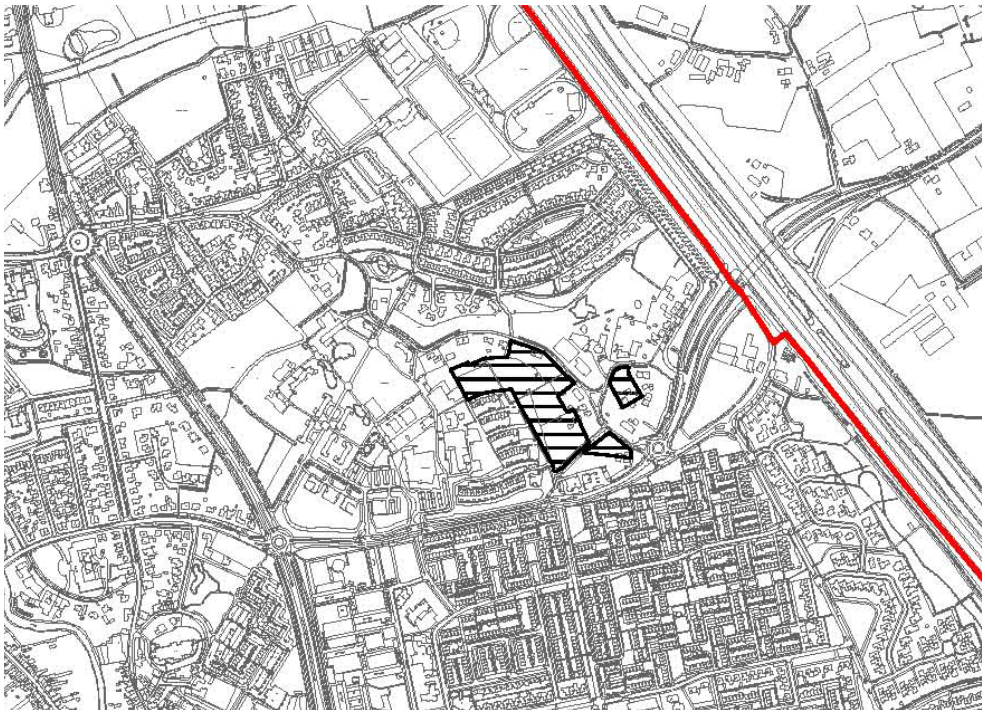

Beeldkwaliteitplan In Goede Aarde; deelgebieden

2.13 Welstandscriteria voor reclame-uitingen

In de welstandsnota worden ook welstandscriteria opgenomen voor reclame-uitingen. Waar reclame wordt toegestaan en binnen welke grenzen, is onderdeel van de Gemeentewet. De hierna volgende criteria dienen dan ook in samenhang met de betreffende verordening te worden toegepast en hebben dus alleen betrekking op de daartoe aangewezen gebieden. buiten die gebieden is reclame in principe niet toegestaan, dan alleen na toetsing door de Welstandscommissie.
Aan monumenten is reclame in beginsel niet toegestaan: bij uitzondering toegestane reclame dient de waarde van het monument niet aan te tasten.

Goede reclame kan in sommige gebieden een belangrijke bijdrage leveren aan een levendig en gezellig straatbeeld en informatief zijn voor het (winkelend) publiek. De navolgende criteria dienen dan ook zó gelezen te worden.

Naast andere afwegingen kan de indeling van de nota worden gevolgd voor wat betreft het toetsingsniveau.
In bijzondere welstandsgebieden *alleen op de reclamezone.*
In reguliere gebieden passende reclame-uitingen.
In overige gebieden niet storende reclame-uitingen.

Verband tussen de activiteit en de reclameboodschap.
Alleen reclame aanbrengen daar waar de betreffende activiteit wordt uitgeoefend:
- Bij of boven de entree, bij of boven etalage(s).

Verband tussen de tekstpositie en leesbaarheid van de reclame-uiting.
- De reclame dient op een zichtbare en leesbare wijze aangebracht te worden. Niet te groot en niet te klein, niet te uitvoerig.

Verband tussen reclame en het straatbeeld:
- De reclame dient het straatbeeld niet onevenredig te verstoren. Met name uitsteekreclame kan een onevenredig deel van het gevelbeeld afdekken.

Verband tussen de architectuur en de reclame-uiting:
- De reclame dient de architectuur van het gebouw of gevel(wand) te ondersteunen en niet te verstoren. Reclames dus aanbrengen in de reclamezone: d.w.z. aan de voorgevel (op de hoek voorgevels) boven de begane grond deuren en ramen en onder de onderdorpels van de ramen op de eerste verdieping of onder het dak c.q. lijst bij eenlaagse bebouwing.

Verband tussen de plaats van de reclame en de structuur van het gebouw:
- De reclame dient bij voorkeur bij of boven de entree of etalage aangebracht te worden.

Onderling verband reclame-uitingen:
- Reclames dienen elkaar niet te overschreeuwen. Eén reclame-uiting van één type per pand op afstand ten opzichte van de buren, tenzij er sprake is van een gemeenschappelijk bouwkundig element als een luifel of pui e.d. Bij aan elkaar

grenzende winkels e.d. wordt de omgeving bij de beoordeling betrokken. (één type reclame: één uitsteekbord en één bord vlak tegen de gevel)

Uitvoering van de reclame-uitingen:

- Goed houdbare en reinigbare materialen toepassen. Geen permanente reclames uitvoeren met een tijdelijk karakter in de vorm van vanen, vlaggen en zonweringen.

Verlichting en kleur van reclame-uitingen:

- Reclames in historische omgeving bij voorkeur aanlichten; neon en lichtbakken beoordelen op lichtsterkte en kleur. In historische omgeving terughoudende kleur en helderheid. Knipperende of heftig bewegende reclame is in een landelijke omgeving niet toegestaan.

- Buitengebied: reclame in het buitengebied is in principe niet toestaan; in uitzonderlijke gevallen echter na toetsing door de commissie. In gevallen waarbij naar belangrijke publieke zaken moet worden verwezen, biedt een goede (standaard) bewijzering uitkomst.

2.14 Planproces

2.14.1 Stappenplan

De gemeentelijke welstandsnota van Boxtel dateert uit 2003 en is in 2008 geactualiseerd. Nu de nota opnieuw een actualisatieslag moest ondergaan, heeft het gemeentebestuur besloten haar welstandsbeleid sterk te vereenvoudigen. Dit besluit is gebaseerd op een gedegen evaluatie van het tot nu toe gevoerde beleid, mede op grond van een experimentele fase, waarbij de wijk Boxtel Oost de laatste jaren welstandsvrij werd verklaard.
De beoogde vernieuwing van het welstandsbeleid is via een zorgvuldig ingezette procedure tot stand gekomen, waarbij de gemeenteraad intensief is betrokken. Onderstaand schema geeft het tot nu toe gevolgde traject van dit vernieuwingsproces weer. Proces vernieuwing welstandsnota:

Datum	Wat
voorjaar 2013	Evaluatie welstandsnota
13 juni 2013	Behandeling in de commissie Ruimtelijke Zaken van de evaluatie. Commissie kiest voor scenario 4 voor een nieuwe welstandsnota.
augustus 2013	Aanvraag offertes
november 2013	Herziene offertes ontvangen (herzien n.a.v. vragen van bureaus)
30 december 2013	Getekende offerte geretourneerd aan Pouderoyen Compagnons
januari-maart 2014	Verzamelen van gegevens/input voor de nieuwe welstandsnota
21 juli 2014	Gesprek met Pouderoyen en de nieuwe portefeuillehouder
16 september 2014	Workshop met de raad
28 november 2014	Oplevering 1e concept
2 december 2014	Bespreking concept met portefeuillehouder
11 december 2014	Ambtelijk overleg met Pouderoyen
16 december 2014	Raadsinformatiebrief in de raad
30 december 2014	Oplevering 2e concept
8 januari 2015	Bespreking concept met portefeuillehouder
11 juni 2015	Ambtelijk overleg met Pouderoyen
18 juni 2015	Oplevering 3e concept
1 september 2015	Beeldvormende raad met inbreng van Welstand
30 oktober tot en met 10 december 2015	Terinzagelegging voor inspraak

19 januari 2016	Behandeling in de raad
29 januari 2016	In werkingtreding

2.14.2 Verantwoording

Op 11 juni 2013 heeft de Commissie Ruimtelijke Zaken aangegeven dat vernieuwing van de welstandsnota gewenst is, waarbij grotere delen van het Boxtels grondgebied welstandsvrij konden worden (scenario 4). Een eerste aanzet van de aangepaste nota is aan de hand van een vijftal stellingen besproken tijdens de workshop met de raad op 16 september 2014. Hierdoor zijn de contouren voor een vernieuwde welstandsnota verder aangescherpt. De input vanuit deze workshop is verwoord in de Raads-informatiebrief (zie Bijlage 3).
Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de meegegeven instructies voor verdere uitwerking, waarbij telkens is aangegeven hoe dit is verwerkt in de welstandsnota (zie kader).

Stelling1
Overeenkomstige stedenbouwkundige eenheden in de verschillende kernen samenvoegen (geen onderscheid meer maken tussen bijvoorbeeld de historische dorpsgebieden in Boxtel, Liempde en Lennisheuvel.

De verschillende groepen konden zich vinden in deze keuze. Wel werd daarbij aangetekend dat de eigen karakteristiek van de kernen wel behouden moet blijven.

Planuitwerking: De nota maakt geen onderscheid meer in beleid voor, qua typologie overeenkomstige wijken in de kernen Boxtel, Lennisheuvel en Liempde. De eigenheid van de kernen blijft gegarandeerd. Deze staat namelijk los van de architectonische expressie van afzonderlijke panden en hangt vooral samen met de onderlinge wisselwerking tussen stedenbouwkundige setting, groenstructuur en openbare ruimte.

Stelling 2
De planmatige ontwikkelde gebieden (veelal na WO II) welstandsvrij maken, conform de positieve resultaten met de proefwijk Oost.

Ook in deze keuze konden de verschillende groepen zich vinden. Naar aanleiding van de presentatie vroeg een groep wel aandacht voor de flats van Hoogheem. Deze zijn nu welstandsvrij (want gelegen in Oost), maar zijn echter zo markant dat afgevraagd moet worden of een toetsingsniveau niet op zijn plaats zou zijn.

Planuitwerking: De planmatig ontwikkelde wijken zijn nu vrijwel alle welstandsvrij, met uitzondering van de cultuurhistorisch waardevolle Tuindorpen en de markante hoogbouw in Hoogheem, die in sterke mate het beeld langs de Eindhovenseweg bepaalt.

Stelling 3
De ruimtelijk minder relevante (onzichtbare) gebieden welstandsvrij maken (bijvoorbeeld de niet zichtbare achterzijde van gebouwen, door groen omgeven sportcomplexen, recreatieterreinen etc.)

Ook hier was het algemene geluid dat men zich kan vinden in deze keuze. Daarbij wel aantekenend dat helder gemaakt moet worden wat verstaan wordt onder “minder relevant”/niet zichtbaar”).

Planuitwerking: De niet zichtbare zijden van de bebouwing (vaak de achterzijde) is als welstandsvrij opgenomen in het plan. Hierbij moet het gaan om “structureel niet zichtbare” zijden van een gebouw. De toevallige aanwezigheid van een niet duurzame afscherming (schutting, groen, etc.) speelt hierbij geen rol. Vanwege de grote zichtlengten is bij bebouwing in het buitengebied bijvoorbeeld vastgehouden aan een welstandsregime aan de achterzijde.
Een nadere toelichting op, of nuancering van het begrip “ruimtelijk minder relevant” is in de nota verwerkt.

Stelling 4
De mate van toetsing van bouwplannen langs hoofdwegen en spoorlijnen. En opnemen in welstandsbeleid of specifieker in beeldkwaliteitplan.

De meningen over deze richting kwamen overeen op het punt dat er een mate van toetsing dient te zijn. Wel waren er verschillende geluiden over de zwaarte van de toetsing (streng of regulier), de plaats van de toetsing (spoorlijnen of spoorzone) en de wijze waarop (welstand/beeldkwaliteitsplan). De grote lijn was echter strenge toetsing langs hoofdwegen/toegangswegen en de spoorzone. Als een beeldkwaliteitsplan daarin positief kan werken dan heeft dat de voorkeur.

Planuitwerking: De belangrijke verbindingslijnen en invalswegen zijn alle gelegen binnen zones, of gebieden waar een bijzondere toetsing geldt. Hier is het beleid gericht op verbetering van de bestaande situatie. Met andere woorden: hier dient een initiatiefplan niet alleen “te passen”, maar dient zelfs “een bijdrage te leveren” aan de geldende beeldwaarde.
Voor het opwaarderen van specifieke zones (invalsweg, dorpsentree, etc.) heeft echter de ontwikkeling van een beeldkwaliteitstudie de voorkeur. Hiermee kan een ruimtelijk kader worden geschetst, dat veel concreter ingaat op de locatie-eigenschappen dan het in algemene termen geformuleerde welstandsbeleid.

Stelling 5
De boordelingscriteria globaler formuleren, waardoor meer interpretatievrijheid ontstaat voor ontwerper en plantoetser (geen gedetailleerde receptuur, die voor beide partijen als keurslijf gaat werken).

De groepen gaven aan dat ze onvoldoende zicht er op hadden wat het globaler formuleren zou betekenen. Dit wordt dan ook nog verder uitgewerkt.

Planuitwerking: De nota voorziet in een receptuur in meer globaal geformuleerde termen, waarmee de ambitie weliswaar helder is, maar die ook meer speelruimte geeft aan ontwerper en toetser. Zo wordt het welstandbeleid geen keurslijf, waarmee de ontwerper zich beperkt ziet in zijn keuzes en de toetser soms onnodig dwingt tot afkeuren. Architectuur en ruimtelijke kwaliteit laten zich niet volledig in rekenkundige, of juridische termen vertalen.

2.14.3 Beeldvormende raad

Op 1 september 2015 is een beeldvormende vergadering met de raad gehouden over het concept van de nieuwe welstandsnota. De raad heeft zich laten informeren door de opsteller van de conceptnota, bureau Pouderoyen, de welstandscommissie en architecten die veel in Boxtel werkzaam zijn. De volgende zaken zijn tijdens deze

bijeenkomst naar voren gebracht:

1. De rol van de monumentencommissie bij welstandstoetsing.
2. Het beeldkwaliteitplan Ladonk, mei 2012 vastgesteld, is niet opgenomen in de concept-nota. Er zijn afspraken gemaakt met de ondernemers.
3. De nota geeft een redelijk handvat.
4. De wijk Oost is welstandsvrij, daar heeft verrommeling plaatsgevonden.
5. De nota geeft twee smaken bij de toetsing: alles of niets.
6. Wat te doen met nieuwe ontwikkelingen in welstandsvrije gebieden?
7. Het opnemen van een overgangsbepaling in de nieuwe nota.
8. Wees voorzichtig met welstandsvrij.

Ad 1.
Tijdens de commissie Ruimtelijke Zaken van 11 juni 2013 heeft de commissie aangegeven te kiezen voor het scenario waarbij plannen die naar de monumentencommissie gaan niet meer getoetst worden door de welstandscommissie. Dit is mede ingegeven door het feit dat in de afgelopen jaren de commissies slechts eenmaal een verschil van mening hadden. Indien de monumentencommissie daar aanleiding toe ziet, kan uiteraard advies gevraagd worden aan de welstandscommissie..

Ad 2.
Het beeldkwaliteitplan Ladonk is besproken met de WEB. Onder andere daar uit is naar voren gekomen dat het beeldkwaliteitplan als inspiratiebron dient, een leidraad voor gesprekken. Een van de redenen daarvoor is dat het plan erg detaillistisch is. Indien het beeldkwaliteitplan aan de welstandsnota gekoppeld zou worden dan krijgt het een juridische status en dient er wel aan getoetst te worden. Het beeldkwaliteitplan Ladonk wordt overigens wel aangehaald in de welstandsnota en benoemd als inspiratiebron bij nieuwe ontwikkelingen.

Ad 3.
Ter kennisgeving.

Ad 4.
De evaluatie van het welstandsvrij zijn van de wijk Oost heeft naar voren gebracht dat de beeldkwaliteit in Boxtel van meerdere factoren afhankelijk is dan alleen het hanteren van een welstandsniveau. Een rol spelen de stedenbouwkundige opzet van de wijk, de economische situatie, de mogelijkheden om vergunningsvrij te bouwen en de mate waarin handhaving van wet- en regelgeving plaatsvindt door de overheid. Sinds 2008 tot aan de evaluatie zijn zo'n 200 vergunningen aangevraagd voor bouwen in de wijk Oost. Een welstandsbeoordeling was voor deze aanvragen niet nodig. Ten behoeve van de evaluatie zijn 28 van deze aanvragen voorgelegd aan de welstandscommissie. In 5 gevallen had de welstandscommissie te weinig informatie om een oordeel te kunnen geven. In 16 gevallen werd voldaan aan de redelijke eisen van welstand of deze plannen voldeden mits. 7 plannen voldeden niet aan de redelijke eisen van welstand. Een ruime meerderheid van de getoetste bouwwerken voldoet dus aan de redelijke eisen van welstand of voldoet met een kleine aanpassing.

Ad 5.
Dit is op zichzelf verklaarbaar vanuit wens meer welstandsvrije gebieden aan te wijzen, maar die gebieden waar duidelijk sprake is van waarden juist strikt te blijven

beschermen. Desondanks is de opmerking ter harte genomen. Er is nogmaals kritisch gekeken naar de mogelijkheden om nog een smaak toe te voegen. Dit heeft ertoe geleid dat het toetsingskader voor het buitengebied (m.u.v. de zones langs hoofdroutes) en de flats bij Hoogheem lichter is geworden.

Ad 6.
Bij nieuwe ontwikkelingen, dus ook bij sloop, zal bekeken worden of het nodig is om een nieuw bestemmingsplan te maken en of op dat moment met een beeldkwaliteitplan gewerkt zal worden. Wat een beeldkwaliteitplan inhoudt vindt u terug in de nota (par. 2.1.3.8 op bladzijde 20)

Ad 7.
De opmerking is ter harte genomen. Er is een overgangsbepaling opgenomen. Deze houdt kort gezegd in dat voor aanvragen die ontvangen zijn voorafgaand aan het inwerking treden van de nieuwe nota getoetst wordt aan de hand van de oude nota tenzij de nieuwe nota een versoepeling betekent. In dat geval wordt getoetst aan de nieuwe nota.

Ad 8.
De commissie Ruimtelijke Zaken heeft op 11 juni 2013 aangegeven, op grond van de evaluatie, voor het scenario te kiezen waarbij meer delen van Boxtel welstandsvrij worden.

BIJLAGE 1

Overzicht deelgebieden en bouwstenen volgens vigerende nota met voorstel voor geactualiseerd welstandsniveau

Toetsingsniveau	*1 bijzonder (levert bijdrage)*	*2 regulier (passend)*	*vrij (geen risico)*
Historisch dorpsgebied, linten en gemengde bebouwing	**X**		
Tuindorpen	**X** (zz)	**X** (a)	
Villaparken			**X**
Traditionele blokverkaveling			**X**
Nieuwe Bouwen			**X**
Forumbeweging/woonerven			**X**
Metaforen/ thematische bebouwing			**X**
Individuele woningbouw			**X**
Hoogbouw		**X**	
(Winkel-)Centrumgebied		**X**	
Bedrijventerreinen zichtlocaties	**X** (zz)		**X** (a)
Bedrijventerreinen overig		**X** (zz)	**X** (a)
Kantoorlocaties zichtlocaties	**X** (zz)		**X** (a)
Bijzondere bebouwing, instellingen en instituten	**X**		
Parken, sport- en recreatieterreinen			**X**
Buitengebied algemeen		**X**	
Buitengebied zones langs hoofdroutes	**X** (zz)	**X** (a)	
Monumenten, beeldbepalende panden	**X**		

(zz) zichtzijde
(a) achterzijde / niet zichtzijde

BIJLAGE 2 (externe bijlage)

Adressenlijst van panden met een monumentale status

BIJLAGE 3

Raadsinformatiebrief

gemeente BOXTEL

Raadsinformatiebrief

Datum: 30 september 2014
Registratienummer:
Portefeuillehouder: H. van Wanrooij
Contactpersoon: Desiree Bastin, dba@boxtel.nl, (0411) 65 52 30

Onderwerp
Vervolgstappen nieuwe welstandsnota

Aanleiding
Op 16 september 2014 is een workshop met de raad gehouden over de nieuwe welstandsnota. Doel van de avond was om input te krijgen voor de richting van de nieuwe welstandsnota, daarbij rekening houdend met hetgeen op 11 juni 2013 al door de commissie Ruimtelijke Zaken is aangegeven. Het ging om de richting op hoofdlijnen. Tijdens de avond werd door de aanwezigen ook verzocht om via een raadsinformatiebrief de vervolgstappen in beeld te brengen.

Inhoud
Op 11 juni 2013 werd door de commissie Ruimtelijke Zaken meegegeven dat een nieuwe welstandsnota gewenst is. Gekozen werd om scenario 4 uit te werken. Dit is het scenario waarbij meer delen van Boxtel welstandsvrij worden, de delen met een hoog welstandsregime zoals historische dorpskernen, linten en het buitengebied, behouden regels voor welstand, plannen die naar de monumentencommissie gaan niet meer naar de welstandscommissie gaan, het vereenvoudigen van regels, schrappen van de bepaling dat stallen in het buitengebied gedekt moeten worden met pannen en het digitaliseren van de nota. De commissie vroeg bij dit scenario aandacht voor het buitengebied en de kosten. Binnen dit kader is op 16 september een workshop georganiseerd. Nadat de portefeuillehouder de kaders van 11 juni 2013 nogmaals had aangegeven en een presentatie van Jan Bruyn van Pouderoyen Compagnons (het bedrijf dat het opstellen van de nieuwe nota begeleidt) gingen de aanwezigen in vier groepen uiteen om met elkaar in gesprek te gaan over een vijftal richtingen op hoofdlijnen. De uitkomsten waren als volgt:

- *Overeenkomstige stedenbouwkundige eenheden in de verschillende kernen samenvoegen (geen onderscheid meer maken tussen bijvoorbeeld de historische dorpsgebieden in Boxtel, Liempde en Lennisheuvel.*

De verschillende groepen konden zich vinden in deze keuze. Wel werd daarbij aangetekend dat de eigen karakteristiek van de kernen wel behouden moet

blijven.

- *De planmatige ontwikkelde gebieden (veelal na WO II) welstandsvrij maken, conform de positieve resultaten met de proefwijk Oost.*
  Ook in deze keuze konden de verschillende groepen zich vinden. Naar aanleiding van de presentatie vroeg een groep wel aandacht voor de flats van Hoogheem. Deze zijn nu welstandsvrij (want gelegen in Oost), maar zijn echter zo markant dat afgevraagd moet worden of een toetsingsniveau niet op zijn plaats zou zijn.
- *De ruimtelijk minder relevante (onzichtbare) gebieden welstandsvrij maken (bijvoorbeeld de niet zichtbare achterzijde van gebouwen, door groen omgeven sportcomplexen, recreatieterreinen etc.)*

Ook hier was het algemene geluid dat men zich kan vinden in deze keuze. Daarbij wel aantekenend dat helder gemaakt moet worden wat verstaan wordt onder “minder relevant”/niet zichtbaar”).

- *De mate van toetsing van bouwplannen langs hoofdwegen en spoorlijnen. En opnemen in welstandsbeleid of specifieker in beeldkwaliteitplan.*

De meningen over deze richting kwamen overeen op het punt dat er een mate van toetsing dient te zijn. Wel waren er verschillende geluiden over de zwaarte van de toetsing (streng of regulier), de plaats van de toetsing (spoorlijnen of spoorzone) en de wijze waarop (welstand/beeldkwaliteitsplan). De grote lijn was echter strenge toetsing langs hoofdwegen/toegangswegen en de spoorzone. Als een beeldkwaliteitsplan daarin positief kan werken dan heeft dat de voorkeur.

- *De boordelingscriteria globaler formuleren, waardoor meer interpretatievrijheid ontstaat voor ontwerper en plantoetser (geen gedetailleerde receptuur, die voor beide partijen als keurslijf gaat werken).*

De groepen gaven aan dat ze onvoldoende zicht er op hadden wat het globaler formuleren zou betekenen. Dit wordt dan ook nog verder uitgewerkt.

Vervolg

Afgesproken is dat in ieder geval een raadsinformatiebrief zou volgen over de vervolgstappen na 16 september. Dat is deze brief.
Het verdere vervolg is:

- Met de informatie die uit de workshop is verkregen, heeft Jan Bruyn input om verder aan de nota te werken.
- Bij de verdere uitwerking wordt ook de huidige welstandscommissie geconsulteerd.
- Het concept van de nota wordt aan de raad voorgelegd in een beeldvormende vergadering. Hiervoor worden belangengroepen als architecten en de woningbouwvereniging uitgenodigd (**13 januari 2015**).
- De informatie die uit deze vergadering komt, wordt gebruikt om de nota, waar nodig, bij te stellen.
- Deze nota wordt voorgelegd in een oordeelvormende bijeenkomst (**februari 2015**).

- De nota wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze termijn kan eenieder een zienswijze indienen (**februari-april 2015**)
- Na de termijn van zes weken wordt de nota inclusief de zienswijzen voor verdere oordeelsvorming en besluitvorming aangeboden aan de raad (**mei 2015**).

Burgemeester en wethouders van gemeente Boxtel,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. J.K. Fraanje	M. Buijs

Bijlagen

1.

BALANS

CDA
BOXTEL
LIEMPDE
LENNISHEUVEL

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG:
IN GESPREK GAAN OVER REALISATIE PICKNICKPLAATS MET CLASSIC PARK

De raad van de gemeente Boxtel bijeen in haar vergadering op 22 september 2020

Overwegende dat:

- De financiële positie van de gemeente Boxtel zorgelijk is;
- Er daardoor zeer kritisch gekeken moet worden naar kosten;
- Classic Park en de gemeente Boxtel op 3 februari 2012 een anterieure overeenkomst hebben gesloten waarin is vastgelegd dat de gemeente binnen 5 jaar voor een picknickplaats zou zorgen;
- Er inmiddels 8,5 jaren (!) zijn verstreken en de gemeente nog niet heeft gezorgd voor een picknickplaats;
- Classic Park de gemeente een bedrag van € 140.000,- betaald heeft en deze nu terug vraagt omdat de picknickplaats nog niet is gerealiseerd.

Besluit:
Roept het college op in overleg te gaan met Classic Park om te komen tot een oplossing waardoor de claim van € 140.000,- van tafel gaat.

En gaat over tot de orde van de dag.

Boxtel, 22 september 2020

Fractie BALANS:
Mariëlle van Alphen
Kim Bremmer
Rianne van Esch
Gerlof Roubos
Wim van der Zanden

Fractie CDA:
Vera Brouns
Kubra Atalay
Roel de los Hoyos

- ingetrokken -

22 september

HMSmit

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

College en Raad Gemeente

Uw bericht van	Uw kenmerk	Zaaknummer Motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting	Datum 17 augustus 2020
Onderwerp Motie ALV VNG 2020 Onderwijshuisvesting	Bijlagen 1	Inlichtingen [redacted]	

Geachte college- en raadsleden,

Als gemeente zien wij ons genoodzaakt een motie in te dienen bij de komende ALV van de VNG om onze onderwijshuisvesting op orde te houden. Het Rijk spreekt de ambitie uit om alle schoolgebouwen in 2050 energieneutraal, aardgasvrij en kwalitatief op orde te hebben, maar geeft hier niet de financiële middelen voor. U ontvangt van ons deze brief waarin we de motie en onze argumenten toelichten. En vragen u om deze motie te steunen op 25 september tijdens de ALV.

Hoge ambitie zonder financiële compensatie Rijk
Gemeenten worden geconfronteerd met extra wettelijke bouweisen vanuit het Rijk o.a. in het kader van duurzaamheid (BENG en ENG) vanaf 1 januari 2021 zonder dat hier extra middelen tegenover staan. Helaas een herkenbare wijze van decentraliseren zonder levering van de benodigde financiële middelen. In de bijgevoegde motie zetten wij onze zorgen hierover uiteen. Wij dringen aan op helderheid, slagkracht en regie van de VNG richting het Rijk met betrekking tot de uit de pas lopende normbedragen voor onderwijshuisvesting. In feite is het heel simpel: bij het uitblijven van compensatie halen we de hoge ambities niet.

Financiering Integraal Huisvestings Plan (IHP) ligt bij gemeenten
De aankomende wettelijke verplichting voor het hebben van een IHP vanaf 2022 met hoge duurzaamheidsvereisten heeft een financiële kant die vooralsnog eenzijdig bij de gemeente lijkt te worden gelegd. Dit maakt de opstelling en uitvoering van een IHP bij voorbaat al bijna onmogelijk.

Sterkere postie gemeente vereist
Met slechts een paar maanden tot 1 januari 2021 zijn er landelijk nog onduidelijkheden met betrekking tot de implementatie en uitvoering van BENG en ENG. Duidelijk is wel dat de hoge duurzaamheidsambities veel investeringen gaan vergen.
De financiële consequenties van de gemeenten blijven hierbij onderbelicht. Een onvoldoende sterke positie van de gemeenten in de huidige fase zal leiden tot een onmogelijke financiële opgave voor gemeente die ook op andere gebieden al voldoende opgaven voor hun kiezen krijgen. Met als gevolg dat noodzakelijke ingrepen in onderwijshuisvesting uitgesteld worden.

GEMEENTEHUIS Harmen Visserplein 1 | 8302 BW Emmeloord | T +31 (0)527 63 39 11 | www.noordoostpolder.nl
CORRESPONDENTIE Postbus 155 | 8300 AD Emmeloord | F +31 (0)527 61 70 20 | info@noordoostpolder.nl

Motie Toezegging bekostiging Onderwijshuisvesting

De algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten bijeen in 2020,

Constaterend dat

- Gemeenten een wettelijke zorgplicht hebben voor de huisvesting van primair en voortgezet onderwijs;
- In 2014 de gemeenten zijn geconfronteerd met de uitname van een aanzienlijk bedrag uit de AUGF voor onderwijshuisvesting (motie Buma). Dit heeft tot gevolg gehad dat er vanwege het verbod op investering in nieuwbouw PO €256 mln. verloren is gegaan. Deze uitname is tot op heden nog niet hersteld;
- Gemeenten geconfronteerd worden met extra bouweisen vanuit de rijksoverheid in het kader van duurzaamheid (BENG en ENG) vanaf 1 januari 2021 zonder dat hier extra middelen tegenover staan per 1-1-2021;
- De prijsontwikkelingen voor bouw ver boven de indexering van het Gemeentefonds uitkomen en de VNG gemeenten al adviseerde –zonder financiële compensatie vanuit het Rijk- het normbedrag fors te verhogen (2018: extra 40%, 2019: 6,63%, 2020: 6,08%);
- De motie bekostiging onderwijshuisvesting van de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Heerhugowaard, Heemskerk, Den Helder, Hoorn, Alkmaar, Beverwijk en Purmerend die ALV van de VNG op 27 juni 2018 is aangenomen met de volgende tekst: "Draagt het bestuur van de VNG op: In gesprek te gaan met het Rijk en de onderwijsorganisaties over een substantiële verhoging van de bekostiging voor onderwijshuisvesting waarmee het mogelijk wordt om te voorzien in schoolgebouwen die voldoen aan de huidige kwaliteitseisen en aan de komende eisen op het gebied van duurzaamheid.";
- Dit heeft geresulteerd in een Advies Expertiseteam Onderwijshuisvestiging dd. 3 april 2020, dat luidt als volgt:
    - In gesprek gaan met het Rijk over de stijgende kosten obv de uitwerking en uitvoering van het Klimaatakkoord;
    - Uitdragen dat zonder extra middelen klimaat en/of kwaliteitsdoelstelling in onderwijshuisvesting niet voor rekening van gemeenten kan komen;
    - Aansluiten bij de Routekaart PO/VO met een claim van 20,96 miljard over 30 jaar;
    - Voldoende middelen op te laten nemen op investeringsagenda bij kabinetsformatie;
    - Neerwaartse bijstelling ambities na te streven indien geen geld beschikbaar komt.

Overwegend

- Gemeenten bij investeringen in onderwijshuisvesting geconfronteerd worden met steeds hogere kosten maar het subcluster onderwijshuisvesting van het gemeentefonds op dit onderdeel achterblijft;
- De huidige normbedragen geen rekening houden met onderwijskundige vernieuwing, zoals bv. voorzieningen voor/investeringen in Passend Onderwijs, Integrale Kindcentra en Campussen;
- Ophoging van normbedragen niet heeft geleidt tot meer bijdrage van het Rijk;
- Dat kosten door klimaatakkoorden, routekaarten maatschappelijk vastgoed en de noodzaak tot binnenklimaat-verbetering bij scholen hoog oplopen;
- Dat –indien niet voorzien wordt in een passende (financiële) structurele oplossing- het voor gemeenten –op deze wijze- een onmogelijke opgave wordt zich te houden aan een vastgesteld IHP (IHP wettelijk verplicht vanaf 2022) wanneer de kosten voor onderwijshuisvesting een vergelijkbare stijging als afgelopen jaren kent. Oftewel de compensatie in het gemeentefonds houdt geen tred met de in het recente verleden en huidige (bouw)kostenstijgingen.

Draagt het VNG bestuur op met hoge prioriteit

Een toezegging van het kabinet en parlement te verkrijgen voor aanvullende financiële maatregelen passend bij de kostenontwikkelingen en de extra eisen die zij wettelijk hebben gesteld aan gebouwen en verduurzaming van de onderwijshuisvesting zodat gemeenten op een verantwoorde manier hier uitvoering aan kunnen geven.

En gaat over tot de orde van de dag

Oproep: ondersteun motie toezegging bekostiging onderwijshuisvesting
Als gemeente spannen wij ons tot het uiterste in om een zorgvuldige lokale implementatie van een duurzaam bouwbesluit te realiseren. Gelet op de huidige stand van zaken bij de normvergoedingen voor onderwijshuisvesting moeten wij constateren dat dit in het geding komt. De gemeente Noordoostpolder zou graag zien dat de belangen van de gemeenten door de VNG –nog- sterker worden benadrukt en behartigd. Wij dringen dan ook aan op financiële toezeggingen en daarmee meer helderheid, slagkracht en regie rondom de bekostiging van onderwijshuisvesting voor de langere en korte termijn. Vandaar dat de gemeente Noordoostpolder de motie Toezegging bekostiging Onderwijshuisvesting in heeft gediend voor de digitale ALV van de VNG op vrijdag 25 september aanstaande. Wij hopen dat er brede steun zal zijn voor onze motie vanuit uw gemeente.

Meer informatie motie of mee indienen?
Wij rekenen op uw steun. Mocht u nog vragen hebben over de motie, of mogelijk de motie mede willen indienen, neemt u gerust even contact op met [redacted]

Met vriendelijke groet,

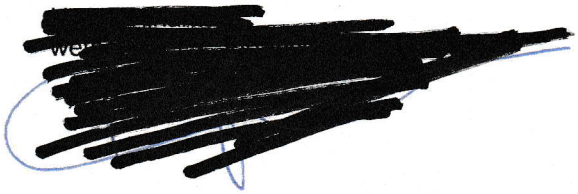

Bijlagen:
Motie Toezegging bekostiging Onderwijshuisvesting

Betreft: Bestuurlijk Overleg Eindhoven Airport

Geachte colleges en raadsleden van de randgemeenten rond Luchthaven Eindhoven,

Op 1 juli jl. heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de Minister van IenW, de Staatssecretaris van Defensie en de leden van de Stuurgroep Eindhoven Airport bestaande uit: Provincie Noord-Brabant, Gemeente Eindhoven, Eindhoven Airport en een afvaardiging van de randgemeenten (Gemeenten Best & Eersel). Onderwerp op de agenda was onder andere de Permanente Overlegstructuur als uitwerking van het rapport van de heer van Geel en de aanstelling van een (tijdelijke) voorzitter.

Zoals bij u bekend heeft Pieter van Geel vorig jaar zijn proefcasus rapport “Opnieuw verbonden” met zijn advies over de doorontwikkeling van Eindhoven Airport aangeboden aan de minister van I&W. Vervolgens hebben de gemeenteraden, Provinciale Staten en Eindhoven Airport in juni 2019 unaniem het advies van dhr. Van Geel te ondersteund, waarna op 12 juli 2019 een gezamenlijke positieve reactie vanuit de regionale partijen in de Stuurgroep Eindhoven Airport na 2019 op het proefcasus-advies aan de minister van I&W gestuurd is. In september 2019 is vervolgens ook in een kabinetsreactie positief gereageerd op het advies van dhr. Van Geel, waarmee het uitvoeringstraject in gang gezet is.

Een van de thema’s uit het advies is het oprichten van een nieuwe permanente overlegstructuur voor de luchthaven. Pieter van Geel heeft daarvoor in zijn advies een aantal uitgangspunten benoemd. Het inhoudelijk voorstel is tot stand gekomen in nauwe betrokkenheid met alle relevante partijen. Na diverse gesprekken, interviews en bespreking van concepten met alle betrokken partijen hebben de kwartiermakers een advies opgeleverd voor het nieuw op te zetten Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO).

Tijdens het bestuurlijk overleg is besloten tot het instemmen met bijgaand voorstel omtrent de op te richten Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) én met het voorstel de heer Pieter van Geel voor de duur van 1 jaar aan te stellen als tijdelijke voorzitter hiervan. Tijdens dit eerste jaar zal LEO verder worden uitgewerkt en worden verankerd in een juridische structuur. Er is onlangs gestart met het werven van een secretaris voor LEO. Bij voorkeur is deze secretaris afkomstig van de regionale leden in de Stuurgroep Eindhoven Airport (randgemeenten, gemeente Eindhoven of Provincie Noord-Brabant).

Wij zullen u periodiek informeren over de voortgang in de uitwerking van de andere thema’s uit het advies van Pieter van Geel.

Met vriendelijke groet,
Marc van Schuppen en Eric Beex

Bijlage:
- advies LEO
- kamerbrief
- brief aan Pieter van Geel over interim-voorzitterschap

Adviesrapport
Luchthaven Eindhoven Overleg

In opdracht van Stuurgroep Eindhoven Airport 2020-2030

juni 2020

drs. Peter Rademaker en Robert Claassen
Kwartiermakers

Inhoudsopgave

Voorwoord van de kwartiermakers 3

1. Aanleiding 4
   - 1.1 Uitgangspunten 4
   - 1.2 Verantwoording en aanpak 5
   - 1.3 Historisch overzicht overlegstructuren 6
   - 1.4 Overlegstructuren Eindhoven Airport, huidige situatie 6
   - Infographic; Overlegstructuren Eindhoven Airport, huidige situatie 7

2. Onderzoek, gesprekken en kernwaardensessies 9

3. Doelen en bedoeling van het Luchthaven Eindhoven Overleg 10
   - 3.1 Gedeeld vertrouwen 10
   - 3.2 Vijf speerpunten centraal 10
   - 3.3 Opbouwen van expertise 10
   - 3.4 Toon en taalgebruik en (online) communicatie 11

4. Governance-structuur Luchthaven Eindhoven Overleg 12
   - 4.1 Samenvatting structuur en overleg 12
   - 4.2 Kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport 13
   - 4.3 Kamer COVM Eindhoven 13
   - 4.4 Relatie tussen beide kamers 13
   - 4.5 Onafhankelijke voorzitter 13
   - 4.6 Secretarissen 14
   - 4.7 Compacte werkorganisatie 14
   - 4.8 Werkgroepen rondom thema's 14
   - 4.9 Financiële middelen 15
   - 4.10 Thema's bij opstart van het LEO 15
   - Speerpunten uit het rapport Opnieuw Verbonden 15
   - Klachten en meldingen 15
   - Leefbaarheidsfonds en bijzondere regelingen 15
   - Infographic; Governance-structuur Luchthaven Eindhoven Overleg 17

Bijlage 1 Infographic; VAMO-model 18
Toelichting bij het VAMO-model 19
Bijlage 2 Samenstelling leden huidige Challenge groep 20
Bijlage 3 Overzicht van geïnterviewde organisaties/personen 21
Bijlage 4 Verklaringen van afkortingen 22

Voorwoord van de kwartiermakers

Met veel plezier delen wij als kwartiermakers in dit adviesrapport onze aanbevelingen voor de opzet en inrichting van een nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur rondom Eindhoven Airport en vliegbasis Eindhoven, hierbij voortbouwend op het advies van Pieter van Geel in zijn rapport "Opnieuw Verbonden."

De afgelopen maanden hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van de inzet, tijd, expertise en betrokkenheid van alle partijen die ons hebben gevoed, inzichten hebben gegeven en ons hebben laten delen in hun (on)mogelijkheden, wensen en ambities met betrekking tot deze nieuwe overleg- en participatiestructuur.

Tegelijkertijd hebben wij, gaandeweg dit proces, een tweetal zaken opgemerkt. Enerzijds: de buitengewone complexiteit van de materie waarover overleg tussen Eindhoven Airport en haar omgeving plaatsvindt en anderzijds de eisen die dit stelt aan transparantie van communicatie en het delen van voor iedereen begrijpelijke en navolgbare feiten en informatie. Nu, en straks ook in de nieuwe overleg- en participatiestructuur.

We hebben evenwel geconstateerd dat er bij alle gesproken partijen veel behoefte, bereidwilligheid en positieve energie is om de nieuwe overleg- en participatiestructuur tot een succes te maken. We hebben getracht in dit adviesrapport zo goed en zo evenwichtig mogelijk recht te doen aan alle nieuw verkregen input om een voorstel te doen voor een overleg- en participatiestructuur waarmee een onafhankelijke voorzitter en secretarissen, eventueel ondersteund door een compacte, *lean and mean* werkorganisatie, zo spoedig mogelijk voortvarend *aan de slag* kunnen gaan. Om, in nauwe samenwerking met alle bestaande én nieuwe partijen die tot op heden nog niet (of slechts in beperkte mate) betrokken waren, de energie op te pakken die deze Brabantse regio kenmerkt en samen tot bredere gespreksthema's en oplossingen te komen die Luchthaven Eindhoven stevig verankeren in onze regionale samenleving.

Omdat we zorgvuldig voortbouwen op het rapport "Opnieuw Verbonden" van Pieter van Geel, sluiten wij ons aan bij zijn observatie dat innovatie in de luchtvaartsector nodig is; ondanks soms beperkende invloeden van de huidige regelgeving en wettelijke kaders. Binnen die regelgeving en kaders zijn alternatieve instrumenten nodig, experimenteerruimte en creativiteit. Dat vraagt om lef, innovatief denken en 'loslaten om te kunnen verbinden'. Ieder systeem en iedere structuur is zo goed als de mensen die ermee werken. Dat geldt in onverminderde mate voor de nieuwe overleg- en participatiestructuur rondom Luchthaven Eindhoven.

Ons advies is dan ook om voortvarend aan de slag te gaan en een inregelperiode van een jaar te nemen om zaken nader uit te werken (inzet werkorganisatie, Leefbaarheidsfonds, taken en samenwerking secretarissen, juridische structuur, overdracht van taken vanuit de Uitvoeringstafel en het VAMO-model met rollen en verantwoordelijkheden), te evalueren op basis van opgedane ervaringen onder leiding van de onafhankelijke voorzitter en zo nodig aan te passen.

Robert Claassen
Peter Rademaker
Geert Lonterman (toegevoegd organisatieadviseur)

Eindhoven, juni 2020

1. Aanleiding

Op 24 april 2019 bood Pieter van Geel zijn advies over de ontwikkeling van Eindhoven Airport 2020-2030, getiteld "Opnieuw Verbonden", aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan. Het advies van Van Geel kent vijf speerpunten, waaronder het speerpunt 'Vertrouwen vanuit de omgeving'. Binnen dit speerpunt adviseert Van Geel om te komen tot één overleg- en participatiestructuur voor overleg, dialoog, kennisdeling en betrouwbare informatie-uitwisseling over Eindhoven Airport, vliegbasis Eindhoven en haar omgeving in brede zin. Dit adviesrapport bevat adviezen en aanbevelingen voor de uitwerking van deze nieuwe overleg- en participatiestructuur.

Van Geels pleidooi voor een goede, permanente overleg- en participatiestructuur wordt breed door de regio gedeeld en in de kabinetsreactie van 6 september 2019 overgenomen. De Stuurgroep Eindhoven Airport vraagt daarom in november 2019 aan de opstellers van dit adviesrapport, Robert Claassen en Peter Rademaker, om als kwartiermakers een advies uit te brengen over de opzet en invulling van een nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur met de volgende opdracht:

"Van de kwartiermaker wordt gevraagd om in een creatief proces met alle relevante stakeholders een opzet van de permanente overleg- en participatiestructuur uit te werken en voorbereidingen te treffen voor het opzetten van de structuur en voor de invulling van de functie van de onafhankelijke voorzitter en secretariaat, daarbij rekening houdend met de mogelijke overgang van activiteiten vanuit de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport." (Citaat opdrachtverlening kwartiermakers).

1.1 Uitgangspunten

Het advies van Pieter van Geel vormt het kader voor de opdracht om tot een permanente overleg- en participatiestructuur te komen, maar het kader biedt voldoende bewegingsvrijheid om, op basis van een creatief traject met alle stakeholders, hiervan af te wijken in het advies mochten nieuwe inzichten of wensen van stakeholders daartoe aanleiding geven. De uitgangspunten en de functies van de nieuwe permanente overleg- en participatiestructuur, zoals geadviseerd door Van Geel, blijven evenwel leidend voor het advies:

Uitgangspunten voor de nieuwe permanente overleg- en participatiestructuur:

- De overleg- en participatiestructuur komt niet in de plaats van de formele wettelijke structuren (zoals de COVM) met daarbij behorende wettelijke bevoegdheden/besluitvormingsprocessen;
- Ontwikkel één permanente structuur voor Eindhoven Airport en Vliegbasis Eindhoven;
- Transparantie en onafhankelijkheid worden geborgd;
- Vooraf duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden (zie het VAMO-model in de Bijlage van dit conceptrapport).

Mogelijke functies van de nieuwe permanente overleg- en participatiestructuur:

1. Eenduidige, onafhankelijke informatievoorziening naar de omgeving;
2. Versterking van de expertise van omwonenden;
3. Monitoren van de voortgangen van alle relevante afspraken en wettelijke kaders;
4. Adviseren over alle relevante operationele zaken die de afspraken raken, zoals baanpreferentie, routes, bestemmingenpakket;
5. Besluiten over de inzet van het bestaande Leefbaarheidsfonds;
6. Besluiten over de toepassing van bijzondere regelingen zoals geld voor uitkoop en bovenwettelijke isolatie (schrijnende gevallen);
7. Behandeling van klachten en vragen;
8. Advisering over voorgenomen aanpassingen beleid.

De bedoeling is om, op basis van deze functies en uitgangspunten, te komen tot een breed gedragen voorstel voor de permanente overleg- en participatiestructuur.

1.2 Verantwoording en aanpak

Het formuleren van een 'breed gedragen advies' over de opzet en invulling van een structuur voor overleg en participatie rond Luchthaven Eindhoven, is voor ons als kwartiermakers (met een achtergrond in strategie en communicatie) een buitengewoon boeiende en ook uitdagende opdracht. Daar zijn twee redenen voor, die wij graag opnemen in deze verantwoording van onze aanpak en ons advies.

In de eerste plaats, het onderwerp (in brede zin) van communicatie, overleg en de dialoog: de toekomst van de luchtvaart.

De vraag naar luchtvaart in Nederland blijft nog steeds toenemen en veel mensen hebben gemak van een vliegveld-naast-de-deur zoals Eindhoven Airport dat is. Maar tegelijkertijd, en tegengesteld aan deze vraag, wordt vanuit alle hoeken van diezelfde samenleving de roep om een schonere, meer op duurzaamheid, innovatie en kwaliteit gerichte luchtvaartsector steeds sterker. Een luchtvaartsector die, net als iedere vervoerssector, maatschappelijk aanspreekbaar en aanvaardbaar is. Zoals Pieter van Geel stelt in zijn rapport: groei van de luchtvaartsector is niet langer per definitie het uitgangspunt. Niet maatschappelijk, en niet politiek.

De toekomstige ontwikkeling van Eindhoven Airport kan dan ook niet los worden gezien van deze huidige maatschappelijke en politieke context. En de veelheid aan opvattingen, standpunten en emoties die hierin bij alle betrokken partijen een rol spelen.

In de tweede plaats, het faciliteren van een constructieve dialoog over Eindhoven Airport en haar omgeving.

De sterke roep vanuit politiek en samenleving om meer kwaliteit in de luchtvaart vertaalt zich, mede gezien het publieke karakter van een luchthaven, in de wens om burgers, bedrijven en overheden beter en nadrukkelijker te betrekken bij de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart. Tegelijkertijd leeft er in 'de samenleving' (zo concludeert Pieter van Geel) sterk het gevoel dat, gezien het (inter)nationale karakter van de luchtvaart en de wettelijk vastgelegde bevoegdheden en verantwoordelijkheden, daar eigenlijk weinig of geen invloed op mogelijk is in de vorm van 'gelijkwaardig' overleg.

Onze uitdaging is om een gefundeerd beeld te schetsen van een toekomstige overleg- en participatiestructuur die deze gelijkwaardige dialoog, mede gegeven het feit dat individuele partijen ook een hun eigen belang kunnen en zullen hebben, op basis van een gedeeld belang juist wél mogelijk maakt. Een gezamenlijk wensbeeld; een zo goed mogelijke verwoording en verbeelding van wat nieuwe, moderne vormen van overleg zouden kunnen gaan betekenen voor onder meer de realisatie van de vijf speerpunten uit het advies van Pieter van Geel over Eindhoven Airport en voor de relatie tussen Luchthaven Eindhoven en haar omgeving: meer onderling begrip, gedeelde ambities en energie om samen te ontwikkelen aan een op kwaliteit en duurzaamheid gerichte toekomst van Luchthaven Eindhoven. Met een onderliggende organisatiestructuur die gelijkwaardige communicatie en dialoog faciliteert, onafhankelijkheid borgt en die voor alle betrokken partijen voorafgaand helderheid schept over wettelijk vastgelegde rollen en verantwoordelijkheden.

Binnen de bestaande raamwerken, zoeken wij naar een zo breed mogelijk gedragen advies voor de opzet en invulling van een permanente overleg- en participatiestructuur. Natuurlijk: iedere structuur en ieder 'systeem' is zo goed als de mensen die ermee werken. Vandaar dat wij in onze aanpak met gesprekken en een tweetal kernwaarden-sessies nadrukkelijk hebben gezocht naar 'de mensen' die straks het succes van het nieuwe overleg gaan bepalen. Om vanuit hun gezamenlijke wensen, verlangens en ambities te adviseren over een passende, onderliggende organisatiestructuur.

Voordat we de resultaten van onze aanpak overgaan, volgt nu eerst een 'historisch overzicht' van de overleg-structuren rondom Eindhoven Airport en vliegbasis Eindhoven met redenen om te komen tot een nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur.

1.3 Historisch overzicht overlegstructuren

Zowel uit het rapport "Opnieuw Verbonden" als uit de gesprekken en sessies die wij in het kader van deze opdracht hebben gevoerd, blijkt dat de huidige overleg-structuren ongeschikt zijn om de omgeving permanent te betrekken bij de ontwikkeling van Eindhoven Airport. Het overleg vindt versnipperd plaats, partijen nemen in diverse gremia deel aan overleg, de informatievoorziening is niet gelijkwaardig en het is onduidelijk welke partijen met welke rol en bevoegdheid aan tafel zitten. Kortom, er ontbreekt een logische structuur, interne en externe samenhang en er ontbreekt een heldere identiteit.

Om inzichtelijk en beeldend te maken hoe de overleg-structuren rondom Eindhoven Airport zich de afgelopen 10 jaar hebben ontwikkeld, hebben wij een infographic met bijbehorende toelichting ontwikkeld die loopt van de oprichting van de Alderstafel in 2009 tot aan de oprichting van de nieuwe overleg- en participatiestructuur in 2020. Het overzicht maakt direct duidelijk waarom Pieter van Geel over de huidige overleg- en participatiestructuur zei: "We praten steeds dichter langs elkaar heen."

1.4 Overlegstructuren Eindhoven Airport, huidige situatie (Infographic op volgende pagina)

In februari 2009 is Hans Alders verzocht door de minister van Verkeer en Waterstaat onderzoek te doen naar het creëren van additionele luchthavencapaciteit op Eindhoven. Op vrijdag 6 maart 2009 heeft de start plaats gevonden van de Alderstafel Eindhoven. Aan die tafel zaten vertegenwoordigers uit diverse geledingen: van besturen tot omwonenden. In juni 2010 is het eindadvies gepresenteerd.

In juli 2015 heeft 01 **Hans Alders** zijn bevindingen van de evaluatie van de afspraken inzake Eindhoven Airport (fase 1) en het daaraan verbonden advies over de tweede fase van de ontwikkeling aangeboden aan de Tweede Kamer.

De 02 **Uitvoeringstafel Eindhoven Airport** voert het kabinetsstandpunt uit van 28 oktober 2015. Dit kabinets-standpunt betreft een brief aan de Tweede Kamer en gaat over de evaluatie van de eerste fase van de ontwikkeling van Eindhoven Airport en het advies van Hans Alders over de ontwikkeling van Eindhoven Airport tot en met 2019 (de tweede fase).

De Uitvoeringstafel Eindhoven Airport is medio 2016 van start gegaan. De Uitvoeringstafel bestaat uit een Bestuurlijke Regiegroep en een werkgroep Monitoring van de Uitvoering. Binnen deze werkgroep worden de afspraken uit het kabinetsstandpunt vertaald naar onderzoek en uitvoering. De Uitvoeringstafel Eindhoven Airport rapporteert over de uitvoering van het kabinets-besluit aan het bevoegde gezag, de 03 **Staatssecretaris van Defensie** en de 04 **Minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)**. De opdracht loopt tot eind 2019 en is in 2020 voortgezet tot een moment dat een nieuwe overleg- en participatiestructuur operationeel zal zijn.

De Uitvoeringstafel kent één werkgroep: monitoring van de uitvoering. Voorzitter hiervan is Stef Luijten (wethouder gemeente Bergeijk). Pieter van Geel is voorzitter van de Uitvoeringstafel. De werkgroep draagt een Uitvoeringsagenda over aan de nieuwe overlegstructuur. Oorspronkelijk bestond er ook een werkgroep Innovatie. Deze werkgroep is gestopt vanwege onder meer een gebrek aan middelen.

Overlegstructuren Eindhoven Airport, huidige situatie

2009 | 2015 Evaluatie fase 01 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020

PERMANENTE OVERLEG-STRUCTUUR

02 Uitvoeringstafel Eindhoven Airport: Uitvoeren en monitoren van de afspraken voortkomend uit de Alderstafel

Regiegroep

- Pieter van Geel (Voorzitter)
- Gemeente Best
- Gemeente Eersel
- Gemeente Eindhoven
- Voorzitter werkgroep
- Ministerie van I&W
- Ministerie van Defensie
- Eindhoven Airport
- Gedeputeerde Noord-Brabant

Werkgroep monitoring van de uitvoering

- Stef Luijten, gemeente Bergeijk (Voorzitter)
- Ministerie van I&W
- Ministerie van Defensie
- Eindhoven Airport
- Gemeente Eersel
- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Veldhoven
- Provincie Noord-Brabant

03 Ministerie van Defensie

04 Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

01 Alderstafel Eindhoven

- Hans Alders (Voorzitter)
- Belangenbehartiging Omwonenden Welschap
- Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging
- Brabantse Milieufederatie
- Eindhoven Airport
- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Veldhoven, namens omliggende gemeenten
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Provincie Noord-Brabant
- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
- Schiphol Group
- Stichting Brainport

05 Stuurgroep doorontwikkeling Eindhoven Airport

- Directeur Luchtvaart I&W (Voorzitter)
- Ministerie van I&W
- Ministerie van Defensie
- Provincie Noord-Brabant
- Eindhoven Airport
- Gemeente Eindhoven
- Omliggende gemeenten vertegenwoordigd door gemeente Best en Eersel

06 Proefcasus Pieter van Geel 'Opnieuw Verbonden'

08 POS Kwartier-makers

- Actief sturen op minder geluidbelasting
- Structureel bijdragen aan klimaatdoelstelling
- Actief sturen op verbetering luchtkwaliteit
- Meerwaarde voor de regio bieden
- Meer vertrouwen van de omgeving

5 speerpunten

09 Commissie Overleg & Voorlichting Milieu (COVM)

- Provincie Noord-Brabant
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van I&W (sinds 2017)
- Vliegbasis Eindhoven
- Milieuorganisaties
- Eindhoven Airport
- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Best, Eersel, Oirschot, Veldhoven, Bladel
- Gemeente Son en Breugel (sinds 2019)

07 Challenge Groep

- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Veldhoven
- Ministerie van I&W
- Provincie Noord-Brabant
- Ministerie van Defensie
- Eindhoven Airport
- Brainport Development
- VNO-NCW
- BOW
- BVM2
- Bewonersplatform Woensel Noord
- Dorpsraad Wintelre
- Dorpen Zuid
- GGD
- Eindhoven365
- Omliggende gemeenten
- Brabantse Milieu Federatie
- Luchtvaartmaatschappijen

- Onafhankelijke voorzitter
- 8 leden

10 Stichting Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven

11 Meldingenbureau

Eind 2017 is de 05 **Stuurgroep Eindhoven Airport na 2019** tot stand gekomen na verzoek van de regio (gemeenten, provincie en luchthaven) aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu met als doel om tijdig het overleg te starten over de toekomst van Eindhoven Airport na 2019. De Stuurgroep wordt op ambtelijk niveau voorgezeten door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

In oktober 2018 is de 06 **proefcasus Eindhoven Airport** gestart **onder leiding van Pieter van Geel** om te komen tot een visie op de toekomst van Eindhoven Airport na 2019. Tijdens de Proefcasus heeft Pieter van Geel de zogenoemde 07 **Challenge groep** opgericht met vertegenwoordigers van overheden, bewoners, bedrijfsleven en ngo's (niet gouvernementele organisaties). Deze groep vormde tijdens de Proefcasus een klankbord voor Pieter van Geel over het proces en de diverse onderzoeken die tijdens de Proefcasus zijn uitgevoerd. De Challenge groep komt nog steeds bijeen tot de nieuwe permanente overleg- en participatiestructuur er is.

In april 2019 presenteerde Pieter van Geel zijn eindadvies. Binnen het speerpunt 'Vertrouwen vanuit de omgeving' adviseerde Van Geel om een permanente overleg- en participatiestructuur op te zetten. In een reactie aan de minister heeft de regio aangegeven het advies van Pieter van Geel te ondersteunen. Op 6 september 2019 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat, mede namens de Staatssecretaris van Defensie, zich achter het advies van Pieter van Geel geschaard.

Eind november 2019 heeft de Stuurgroep Eindhoven Airport na 2019 08 **kwartiermakers Robert Claassen en Peter Rademaker** opdracht gegeven om een voorstel te doen voor de nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur.

09 **De Commissie Overleg & Voorlichting Milieu (COVM)** is een overleg- en adviescommissie van de minister van Defensie. De commissie is ingesteld op grond van de Wet luchtvaart en heeft twee belangrijke taken: overleg en voorlichting over milieu (doorgaans geluid) rondom de militaire luchthavens.

10 **Het Leefbaarheidsfonds**, ontstaan uit het Alders-advies en het daarop volgende kabinetsbesluit, is ondergebracht in een onafhankelijke stichting 'Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven'. De oprichting van het fonds en de stichting komt voort uit afspraken die zijn gemaakt tussen nationale en regionale overheden en Eindhoven Airport over de ontwikkelingsmogelijkheden van de luchthaven tot en met 2019.
Daarbij hoorde de oprichting van een Leefbaarheidsfonds om projecten en initiatieven die de leefbaarheid in de omgeving van de luchthaven bevorderen, financieel te steunen. De stichting heeft een bestuur met een onafhankelijke voorzitter en acht overige leden. Vier bestuursleden zijn benoemd op voordracht van de Commissie Overleg & Voorlichting Milieu Eindhoven om de omwonenden vanuit de regio te vertegenwoordigen. De overige vier bestuursleden zijn voorgedragen door de subsidieverstrekkende partijen: het Rijk, de gemeente Eindhoven en Eindhoven Airport. Provincie Noord-Brabant (de vierde subsidievertrekkende partij) heeft ervoor gekozen haar recht van voordracht af te staan aan de omliggende gemeenten.

Meldingen van geluidhinder of overlast worden geregistreerd in een centraal systeem en vervolgens onderzocht door het 11 **meldingenbureau**. De kosten voor het meldingenbureau vallen onder de overheadkosten van de Stichting Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven en worden betaald door de financiers van het Leefbaarheidsfonds volgens een afgesproken verdeelsleutel. Deze overheadkosten gaan niet van de beschikbare gelden voor het Leefbaarheidsfonds af maar worden apart betaald. De rapportages worden onder verantwoordelijkheid van de commandant van de Vliegbasis Eindhoven verstrekt aan de COVM Eindhoven.

2. Onderzoek, gesprekken en kernwaardensessies

Ter voorbereiding op onze opdracht hebben wij onderzoek gedaan en gesprekken gevoerd met experts rondom Eindhoven Airport en vliegbasis Eindhoven (Eindhoven Airport, vliegbasis Eindhoven en de ministeries van IenW en Defensie), met leden van de Stuurgroep Eindhoven Airport (waarin ook provincie Noord-Brabant, de gemeente Eindhoven en de omliggende gemeenten zijn vertegenwoordigd) en met vertegenwoordigers van partijen die deelnemen aan de huidige Challenge groep. Daarnaast hebben we met zowel de Stuurgroep als de Challenge groep een kernwaardensessie belegd.

Toen Pieter van Geel aan zijn opdracht begon (waaruit het advies voor een nieuwe overleg- en participatiestructuur voortvloeide), "was duidelijk dat er sprake was van een zekere mate van wantrouwen bij de omgeving. Omwonenden voelden zich niet gehoord en er was weinig vertrouwen in aangeleverde informatie vanuit Den Haag." Een belangrijk aspect van het werk van Van Geel was dan ook "het wegnemen van wantrouwen en gevoel van onbehagen." (Citaten uit rapport "Opnieuw Verbonden" van Pieter van Geel).

Uit alle gesprekken, en in het bijzonder uit de gesprekken met vertegenwoordigers van de omwonenden-organisaties, blijkt dat Pieter van Geel zijn opdracht ook in dat opzicht buitengewoon goed heeft vervuld, maar dat het effect van zijn benaderbare persoonlijkheid en zijn navolgbare manier van werken aan het wegebben is. Vertrouwen in de nieuwe permanente overleg- en participatiestructuur, zo is ons beeld, staat voor omwonenden van Luchthaven Eindhoven vrijwel gelijk aan vertrouwen in de persoon van de voorzitter. Wij hebben dan ook nog vóór afronding van dit adviesrapport aan de Stuurgroep Eindhoven Airport geadviseerd om, in overleg met de Challenge groep, de selectieprocedure te starten voor een nieuwe voorzitter.

Het doel van beide kernwaardensessies (met Stuurgroep en Challenge groep) was om een beter inzicht in en begrip te krijgen van de wensen, ambities en kijk op de potentie van de nieuwe overleg- en participatiestructuur en de mogelijke betekenis ervan (maatschappelijk, sociaal en economisch) voor de relatie tussen Eindhoven Airport en omgeving. Met als onderlegger de adviezen van Pieter van Geel voor wat betreft de functies en uitgangspunten van de nieuwe overleg- en participatiestructuur.

Op basis van beide sessies concluderen wij dat er bij zowel Stuurgroep als Challenge groep behoefte bestaat aan vernieuwende vormen van overleg en setting, in een open en gelijkwaardige dialoog, op basis van gelijkwaardige informatieposities, integrale informatievoorziening, met begrip voor ieders verantwoordelijkheden, (on)mogelijkheden en dilemma's en met een gezamenlijke wens en ambitie om de onderlinge relaties te versterken. De basis hiervoor is altijd: voorafgaand helderheid over ieders rol en verantwoordelijkheid in het betreffende gesprek.

Tevens concluderen wij dat er een gezamenlijke behoefte is aan een duidelijke identiteit van de nieuwe overleg- en participatiestructuur (helderheid over betrokken partijen, verantwoordelijkheden en rol) en transparante, navolgbare werkprocessen. Naast 'goed voorzitterschap' is deze transparantie van wezenlijk belang voor het slagen van de nieuwe overleg- en participatiestructuur.

3. Doelen en bedoeling van het Luchthaven Eindhoven Overleg

Het voorafgaande leidt tot het volgende hoofdadvies voor de nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur met een nieuwe naam: Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO). LEO is een breed overlegplatform en een netwerk voor iedereen in de (Brainport) regio die betrokken wil zijn en blijven en wil meedenken, meedoen en meepraten over het gebruik van Luchthaven Eindhoven en haar toekomstige ontwikkelingen, in relatie tot de omgeving.

Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) staat open voor inwoners uit de (Brainport)regio, direct omwonenden, overheden, (kennis)partners, gebruikers van de luchthaven, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven en alle overige geïnteresseerden en betrokkenen. Het LEO faciliteert de verspreiding van kennis en informatie, communicatie en overleg om zo in gezamenlijkheid te komen tot een slimme, duurzame en meer op kwaliteit gestuurde ontwikkeling van Eindhoven Airport met een betere leefomgevingskwaliteit en grotere meerwaarde voor de regio.

3.1 Gedeeld vertrouwen

Het LEO staat voor een gedeeld vertrouwen tussen de luchthaven en haar omgeving in brede maatschappelijke, sociale en economische zin, om zoveel mogelijk vanuit draagvlak vanuit de omgeving te opereren. Het LEO is bedoeld voor het inbrengen van nieuwe ideeën en initiatieven, voor het transparant inventariseren van standpunten en meningen en voor het (vanuit commitment en gedeeld belang) samen overbruggen van eventuele tegenstellingen en het zoeken naar kansrijke verbindingen.

De voorzitter van het LEO zorgt vanuit zijn onafhankelijke rol voor een vertrouwensbasis en zorgt ervoor dat in het overleg alle partijen op evenwichtige wijze worden betrokken: Eindhoven Airport, de vliegbasis, gemeente Eindhoven, randgemeenten, provincie Noord-Brabant, omwonenden, bedrijfsleven, natuur-en milieuorganisaties, ministerie van Defensie, ministerie van IenW, luchtvaartmaatschappijen, kennisinstellingen en andere betrokkenen. Het LEO kan, gevraagd en ongevraagd, op diverse thema's een zo breed mogelijk gedragen advies uitbrengen aan de verantwoordelijke organisatie(s) voor het betreffende thema (zie ook het VAMO-model in de Bijlage van dit adviesrapport).

3.2 Vijf speerpunten centraal

De uitvoering van de vijf speerpunten uit het advies van Pieter van Geel rondom de toekomstige ontwikkeling van Eindhoven Airport staan centraal in het LEO. Ook de Uitvoeringsagenda van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport wordt ondergebracht in het LEO. Maar het LEO staat open voor projecten en programma's vanuit (mogelijke) partners uit de wijde omgeving die kunnen bijdragen aan de versterking en verduurzaming van de relatie tussen Luchthaven Eindhoven en haar omgeving. Vanuit onderwijs, vanuit bedrijfsleven of bijvoorbeeld vanuit de vrijetijdssector. Het LEO wil daarbij dankbaar gebruik maken van en een actieve bijdrage leveren aan het gezamenlijk oplossend vermogen van deze karakteristieke, innovatieve en succesvolle regio.

3.3 Opbouwen van expertise

Een aantal van de thema's die in het LEO besproken zullen worden (geluidsbelasting, klimaatdoelstellingen) en die voortkomen uit het advies van Pieter van Geel, zijn inhoudelijk (zeer) complex. Om het gesprek hierover te kunnen aangaan of de gedeelde informatie te kunnen duiden, zijn in meer of mindere mate kennis en expertise nodig. Het LEO heeft dan ook een belangrijke taak in het delen van actuele en voor brede doelgroepen begrijpbare informatie om zo expertise te helpen opbouwen. Het LEO organiseert hiervoor regelmatig workshops, (informele) bijeenkomsten en masterclasses voor ontmoeting en kennisdeling.

3.4 Toon en taalgebruik en (online) communicatie

Vanuit onze achtergrond als communicatieadviseurs willen wij de volgende adviezen uitbrengen over toon, taalgebruik en communicatie in de nieuwe overleg- en participatiestructuur LEO.

De juiste toon en taal, zoals ook Pieter van Geel heeft aangetoond, zijn zeer belangrijk voor beeldvorming en vertrouwen in iedere vorm van dialoog en overleg.
De kracht van de Brabantse regio ligt voor een belangrijk deel in het informele (multi Helix) overleg tussen overheid, bedrijfsleven, onderwijs en bewoners. In zeggen wat je vindt, de zaken niet nodeloos ingewikkeld maken, in nieuwe verbindingen zoeken, in samen de schouders eronder en doorpakken.

Het LEO wordt dan ook geen strak geformaliseerd overleg; daar zit, blijkens de gesprekken, niemand op te wachten. Of, zoals een lid van de Stuurgroep Eindhoven Airport treffend verwoordde: "Het nieuwe overleg moet géén gebouw worden met een vlag erop en een voorzitter achter een bureautje die stempels zet." In werkgroepen die vallen onder de thema's van het LEO, wordt op basis van gelijkwaardigheid en gelijke informatieposities, gewerkt aan breed gedragen adviezen.

Voor wat betreft communicatie van het LEO, zowel in strategie als in uitvoering, adviseren wij om zo snel mogelijk een plan op te stellen, waarbij ook wordt gezocht naar integratie met de communicatie en informatie van andere partners en partijen die raken aan de doelen en bedoeling van het LEO (bijvoorbeeld het door de SLLE gehonoreerde project Communicatie ILM 2.0, dat beoogt om de meetresultaten van het Regionale Meetnet toegankelijk te delen en te duiden voor omwonenden in de regio).

Daarnaast bevelen wij nadrukkelijk aan om ook te zoeken naar *nieuwe* vormen van overleg en participatie in het LEO. Digitale middelen en toepassingen als online participatietools maken het mogelijk om, tegen relatief lage kosten, grote groepen van mensen te betrekken bij interessante toekomstige ontwikkelingen rondom 'Eindhoven Airport'. Wil de nieuwe overleg- en participatiestructuur ook interessant zijn bijvoorbeeld voor jongeren en passen bij het innovatieve karakter van de regio, dan zal de communicatie 'geschikt' gemaakt moeten worden voor deze zogenaamde *digital natives*.

Online is het te vernieuwen internetplatform 'Samen op de Hoogte 2.0' een belangrijk strategisch communicatie-instrument van het LEO voor het delen van transparante en begrijpelijke informatie en het opbouwen van expertise.

Uit speciaal georganiseerde sessies met de Stuurgroep en het Kernteam is naar voren gekomen dat de huidige website niet voldoet aan de eisen en wensen. Samen op de Hoogte 2.0 zal dan ook worden uitgebouwd tot één loket en één vraagbaak voor alle nieuwswaardige, belangrijke en interessante ontwikkelingen rondom de luchthaven. Een platform voor integrale informatievoorziening, kennisuit-wisseling, betekenisvolle data, historisch archief, melding van klachten, volgen van actuele ontwikkelingen en het stellen van vragen aan de juiste experts. Het platform biedt de mogelijkheid om online het gesprek met elkaar aan te gaan, maar nodigt daarnaast ook uit tot ontmoetingen 'in real life', ondermeer voor het opbouwen van expertise.

4. Governance-structuur Luchthaven Eindhoven Overleg

Het Luchthaven Eindhoven Overleg faciliteert een open en gelijkwaardige dialoog, op basis van gelijkwaardige informatieposities, met begrip voor ieders verantwoordelijkheden, (on) mogelijkheden en dilemma's en met een gezamenlijke wens en ambitie om de onderlinge relaties te versterken. De onderliggende governance-structuur borgt de onafhankelijkheid van het LEO, de integratie met de huidige COVM en helderheid over rollen en bevoegdheden van de diverse partners.

In dit hoofdstuk wordt de 'werking' van het LEO gedetailleerd toegelicht aan de hand van een governance-structuur. De cijfertjes in de tekst refereren hierbij aan de infographic van het LEO. Wat deze infographic vooral duidelijk wil maken, is dat we niet naast elkaar of langs elkaar heen werken, maar kennis delen en zo veel als nodig is, samenwerken. Thema's voor overleg binnen het LEO liggen als 'taartpunten' over de structuur heen en maken duidelijk wie binnen dit thema betrokken kunnen zijn. Vanuit de (wijde) omgeving kunnen experts worden aangehaakt, projecten en programma's worden ingebracht en kunnen vanuit het LEO masterclasses, workshops en andere bijeenkomsten worden georganiseerd.

4.1 Samenvatting structuur en overleg

Het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) is een overlegplatform dat wordt opgericht voor onbepaalde tijd. Het LEO bestaat uit een breed overleg, de Brede Overlegtafel (01), met daarnaast twee kamers: de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport en de kamer COVM Eindhoven. Beide kamers hebben een eigen secretaris die nauw samenwerken met de onafhankelijke voorzitter. De kamers hebben ieder een eigen agenda met eigen onderwerpen.

De periodieke bijeenkomsten aan de Brede Overlegtafel worden geleid door de onafhankelijke voorzitter. In dit brede overleg worden de leden geïnformeerd, er worden terugkoppelingen vanuit de werkgroepen besproken en worden de diverse onderwerpen gemonitord. Eerst komt de agenda van de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport aan bod en na een pauze de agenda van de kamer COVM Eindhoven. De bijeenkomsten van dit brede overleg zijn openbaar. Om dit brede overleg mogelijk te maken, adviseren wij om het huidige aantal vergaderingen van de COVM te verhogen.

Het LEO is geen besluitvormend orgaan maar adviseert rechtstreeks, bij monde van de onafhankelijke voorzitter, gevraagd of ongevraagd, over de thema's die in het LEO worden besproken en waarover het LEO kan adviseren aan de voor die thema's verantwoordelijke organisatie(s). Doordat op bestuurlijk niveau wordt vergaderd, is de huidige Stuurgroep niet benodigd als 'tussenlaag' voor adviezen richting bevoegd gezag. Het bevoegd gezag adviseert zelf niet mee, zoals nu ook in de COVM.
Zie voor een uitwerking van de verschillende rollen en verantwoordelijkheden het VAMO-model in de Bijlage.

4.2 Kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport 02

In de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport hebben de volgende leden zitting. Dit zijn de voormalige leden van de Challenge groep op bestuurlijk niveau en dezelfde leden als van de huidige COVM, met toevoeging van het bedrijfsleven. De GGD heeft aangegeven zo nodig als expert te willen worden betrokken, in ieder geval voor de periodieke gezondheidsbelevingsonderzoeken, maar ook voor andere gezondheidsgerelateerde onderwerpen.

- Ministerie van Defensie
- Ministerie van IenW
- Provincie Noord-Brabant
- Gemeente Eindhoven
- Eindhoven Airport
- Afvaardigingen van omliggende gemeenten
- Brabantse Milieufederatie
- Afvaardiging van omwonendenorganisaties BVM2, BOW, Klankbordgroep Eersel, Dorpsraad Wintelre en Woensel Noord
- Afvaardiging van luchtvaartmaatschappijen
- Eindhoven 365
- VNO/NCW
- Brainport Development

De onderwerpen van de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport bestaan uit de vijf speerpunten uit het advies "Opnieuw Verbonden" van Pieter van Geel (inclusief sturingsmodel geluid), het Leefbaarheidsfonds en de activiteiten in de Uitvoeringsagenda van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport.

4.3 Kamer COVM Eindhoven 03

De Commissie Overleg & Voorlichting Milieu (COVM) Vliegbasis Eindhoven, het overlegplatform voor omwonenden, overheden, belangenverenigingen en medegebruikers van de vliegbasis Eindhoven, wordt aangesloten in het LEO. De COVM behoudt, conform de uitgangspunten van Pieter van Geel, haar wettelijke taken, te weten overleg en voorlichting over alle maatregelen en voorschriften met betrekking tot het milieu.

De onderwerpen op de agenda van de kamer van de COVM Eindhoven blijven zoals ze zijn (geluid, klachten en meldingen, vliegprocedures). Daarnaast worden in de kamer COVM Eindhoven landelijke kaders besproken zoals bijvoorbeeld de overgang van Ke naar Lden en de invulling van de regionale meetstrategie (meten, rekenen, beleven). Daarnaast mogen de leden van de COVM uiteraard zelf agendapunten aandragen. Het nieuwe sturingsmodel geluid wordt niet in de kamer COVM Eindhoven besproken maar in kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport van het LEO. Dit is zo voorgelegd aan de COVM.

4.4 Relatie tussen beide kamers

Het LEO streeft ernaar een zoveel mogelijk geïntegreerd overleg- en participatieplatform te worden over de ontwikkeling van Eindhoven Airport en gebruik van Luchthaven Eindhoven. Deze integratie en synergie wordt bereikt doordat beide kamers worden voorgezeten door dezelfde, onafhankelijke voorzitter. De kamer COVM Eindhoven behoudt haar eigen secretaris; het is uiteraard wenselijk dat hier een nauwe samenwerking ontstaat met de secretaris van de Kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport op relevante thema's. Gestreefd moet worden naar een zoveel mogelijk eenduidige, transparante en navolgbare manier van werken binnen het LEO en naar de omgeving.

Verdere integratie tussen beide kamers ontstaat doordat de communicatie verloopt via één website: het vernieuwde Samen op de hoogte 2.0.

4.5 Onafhankelijke voorzitter 04

Het LEO heeft één onafhankelijke voorzitter die nauw samenwerkt met de secretarissen van beide kamers. De voorzitter verbindt, jaagt aan en geniet vertrouwen van alle betrokkenen. Hij of zij zorgt vanuit zijn of haar onafhankelijke rol voor een vertrouwensbasis en draagt er zorg voor dat in werkgroepen alle relevante partijen op evenwichtige, navolgbare en beargumenteerde wijze worden betrokken. De onafhankelijke voorzitter brengt, namens de partijen aan de Brede Overlegtafel, rechtstreeks advies uit aan de wettelijk bevoegde gezagen.

De eerste voorzitter van het Luchthaven Eindhoven Overleg wordt op voordracht van de Stuurgroep, en met

inachtneming van het advies van de Challenge Groep, door bewindspersonen van de ministeries van Defensie en IenW benoemd voor een inregelperiode van een jaar (met mogelijkheid tot verlenging). De volgende voorzitter wordt, op voordracht van de Brede Overlegtafel en dus met inachtneming van beide kamers, benoemd door de staatssecretaris van Defensie en de minister van IenW.

4.6 Secretarissen 05

Qua profiel is een secretaris van LEO een ervaren en oplossingsgerichte verbinder met tentakels in de omgeving die het krachtenveld goed kent. Hij (of zij) heeft een onafhankelijke positie tegenover partijen in het LEO. De secretaris stelt - in overleg met de onafhankelijke voorzitter - vergaderstukken op. Daarnaast kan de secretaris door verantwoordelijken voor de diverse onderwerpen op de agenda, gevraagd worden om als 'technisch voorzitter' actief te zijn.

Het LEO heeft twee secretarissen: een secretaris voor de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport en een secretaris voor de kamer COVM Eindhoven. Vanuit oogpunt van efficiency en vanuit de gedachte om te komen tot een eenduidige en geïntegreerde overlegstructuur, wordt door sommige partijen vraagtekens gezet bij de wenselijkheid om met twee secretarissen van start te gaan. Bij de huidige secretaris van de COVM is evenwel belangrijke en specifieke kennis aanwezig over militaire zaken. Vanuit oogpunt van continuïteit en overdracht van kennis aan de nieuwe, onafhankelijke voorzitter, adviseren wij om de positie van de huidige secretaris van de COVM te continueren. Daarnaast adviseren wij om één van beide secretarissen verantwoordelijk te maken voor communicatie.

Beide secretarissen hebben goede werkafspraken, zorgen voor de afstemming tussen beide kamers, in overleg en nauwe samenwerking met de onafhankelijke voorzitter. Ook monitoren de secretarissen de voortgang van de diverse speerpunten en thema's en rapporteren hierover. Na de inregelperiode wordt de samenwerking tussen beide secretarissen door de onafhankelijke voorzitter geëvalueerd en kunnen eventuele taakaanscherpingen plaatsvinden.

4.7 Compacte werkorganisatie 06

De voorzitter en de secretaris van de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport worden zonodig door een compacte werkorganisatie ondersteund op financieel en communicatief gebied, zoals bijvoorbeeld voor actief onderhoud van de website. Het advies luidt om tijdens een inregelperiode van één jaar te starten met een voorzitter en twee secretarissen die de benodigde omvang en bezetting van deze compacte werkorganisatie evalueren voor het opstellen van de volgende jaarbegroting.

4.8 Werkgroepen rondom thema's 07

Het LEO richt zich tenminste op de vijf speerpunten zoals omschreven in het advies van Van Geel. Onderwerpen kunnen (binnen of buiten het LEO) worden opgepakt door de verantwoordelijke in een werkgroep of ander samenwerkingsverband. Over alle zaken wordt gerapporteerd aan de voorzitter en secretaris en overlegd aan de Brede Overlegtafel. Ook de onderwerpen uit de overgedragen Uitvoeringsagenda van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport worden ondergebracht in het LEO.

Verbreding van het aantal deelnemers aan het LEO vindt plaats in werkgroepen (of andere samenwerkingsverbanden). Hier werken (afgevaardigden van) deelnemers met een serieus commitment voor een langere periode actief aan een gezamenlijke opgave.

Ten behoeve van kennisdeling organiseren de werkgroepen naar eigen inzicht workshops en masterclasses. De verantwoordelijke voor het onderwerp ziet toe op de navolgbaarheid van inhoud, proces en procedures. Zonodig verleent de secretaris ondersteuning voor het delen van hun voorgenomen bijeenkomstenkalender en het verspreiden en uitdragen van de in- en output van de werkgroepen via de website Samen op de hoogte 2.0.

Binnen de werkgroepen wordt uiteraard gewerkt op basis van een gelijke informatiepositie en een gelijkwaardige dialoog, met inachtneming van ieders rol en bevoegdheid (zie Bijlage voor het VAMO-model: Verantwoordelijk, Adviseert, Meedoen, Op de hoogte). De voortgang van de werkgroepen wordt besproken aan de Brede Overlegtafel.

4.9 Financiële middelen

Het LEO heeft haar eigen financiële middelen om de onafhankelijkheid te borgen. De compacte werkorganisatie wordt gefinancierd door de regio (gemeente Eindhoven, randgemeenten en Provincie Noord-Brabant), Eindhoven Airport en het ministerie van IenW. De positie en bekostiging van de secretaris van de kamer COVM Eindhoven blijven ongewijzigd.

De hoogte van de benodigde financiële middelen is afhankelijk van de jaarlijks op- en vast te stellen begroting ter bekostiging van de voorzitter, secretaris OEA, vergaderzalen, onderhoud website SOH 2.0, nieuwsbrieven, mediakosten, etc. Gelden voor het Leefbaarheidsfonds en bijzondere regelingen worden apart gefinancierd en gelabeld.

Binnen de jaarlijkse begroting adviseren wij om een (percentueel) budget vast te stellen voor de ondersteuning van vijf vertegenwoordigers van omwonendenorganisaties om jaarlijks volwaardig te kunnen deelnemen aan het brede overleg en eventueel aan werkgroepen.
Daarnaast verdient het aanbeveling om te bezien hoe er structureel kan worden bijgedragen aan verdere opbouw van de expertise van deelnemers aan het LEO, bijvoorbeeld door workshops, masterclasses of inhuur van externe experts.

4.10 Thema's bij opstart van het LEO

Speerpunten uit het rapport Opnieuw Verbonden

Op dit moment wordt invulling gegeven aan de speerpunten uit het rapport "Opnieuw Verbonden". Er zijn werkgroepen en samenwerkingsverbanden gevormd en verantwoordelijkheden per onderdeel aangewezen (zie Bijlage VAMO-model).
De uitvoering zoals die op deze manier wordt gegeven aan de vijf speerpunten uit het advies van Pieter van Geel, wordt bij de totstandkoming van het LEO voortgezet.
Daarnaast worden onderstaande thema's in ieder geval vanaf de oprichting van het LEO in werkgroepen opgepakt.

Klachten en meldingen

Binnen het LEO wordt een werkgroep 'klachten en meldingen' ingesteld die zich bezighoudt met de toekomstige, gewenste positionering van het meldingenbureau en met eventuele verbeteringen van de huidige afhandeling van klachten en meldingen. In de werkgroep nemen in ieder geval betrokkenen deel vanuit Eindhoven Airport, CLSK, de COVM en omwonendenorganisaties.
De werkgroep valt qua organisatie onder de Brede Overlegtafel, maar geeft rechtstreeks advies aan de kamer COVM Eindhoven. De kamer COVM Eindhoven kan de Brede Overlegtafel verzoeken om ook andere werkgroepen in te stellen die advies uitbrengen aan de kamer COVM Eindhoven.

In ieder geval tot het moment dat de werkgroep voorstellen doet voor procesaanpassingen, wordt de afhandeling en registratie van klachten en meldingen voortgezet volgens de huidige afspraken. Op dit moment is het meldingenbureau van Vliegbasis Eindhoven en Eindhoven Airport belast met de registratie en afhandeling van alle meldingen over lucht- en grondgebonden geluidhinder van de luchthaven. Ook is het meldingenbureau belast met de rapportering hiervan via de commandant vliegbasis Eindhoven aan de COVM. Leden van de COVM bespreken de rapportages en mogelijke trends. Het meldingenbureau werkt samen met Bureau Geluidhinder, Zonering en Rapportering (BGZR) van CLSK. De Stichting Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven Airport (SLLE) heeft op dit moment de statutaire taak om een onafhankelijke behandeling van meldingen over vliegtuiggeluid te borgen en ziet dus toe op de juistheid van registratie en afhandeling.

Leefbaarheidsfonds en bijzondere regelingen

Vanuit de kamer Ontwikkeling Eindhoven Airport wordt een werkgroep ingericht die adviseert over de toekomst van het Leefbaarheidsfonds en de toepassing van bijzondere regelingen ('schrijnende gevallen regeling').
De werkgroep:

- Komt tot een advies voor de voortzetting van het Leefbaarheidsfonds en de toepassing van de financiële ondersteuning van milieugerelateerde activiteiten ter bevordering van de leefbaarheid in de omgeving van de luchthaven Eindhoven;
- Onderzoekt of een fonds kan worden opgericht (of het Leefbaarheidsfonds kan worden uitgebreid) ten behoeve van de financiering van bijzondere regelingen ('schrijnende gevallen') zoals geld voor uitkoop en

bovenwettelijke isolatie, zoals aanbevolen in het rapport "Opnieuw Verbonden" en komt met een advies over de vormgeving van een dergelijk fonds;
- Onderzoekt of een fonds kan worden opgericht (of het Leefbaarheidsfonds kan worden uitgebreid) ten behoeve van de financiering van duurzaamheids-maatregelen, waaronder CO2 compensatie van het vliegverkeer vanaf Eindhoven Airport ('Klimaatfonds' of 'Regiofonds'), en komt met een advies over de vormgeving van een dergelijk fonds.
- Komt met een advies hoe besluitvorming over de toekenning van de diverse gelden in de toekomst kan plaatsvinden in relatie tot het LEO.

We refereren hier eveneens aan de aanbevelingen die de SLLE doet in haar document "Evaluatie 2017-2019 en toekomstvisie Stichting Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven" en adviseren om deze aanbevelingen in de werkgroep te onderzoeken. De aanbevelingen betreffen het professionaliseren van de ondersteunende staf en het verkrijgen van een langjarige toezegging van de geldgevers.

In de werkgroep nemen in ieder geval betrokkenen deel vanuit de Provincie Noord-Brabant, gemeente Eindhoven, randgemeenten, Eindhoven Airport, het Rijk, SLLE, milieuorganisaties en omwonendenorganisaties.

Governance-structuur
Luchthaven Eindhoven Overleg

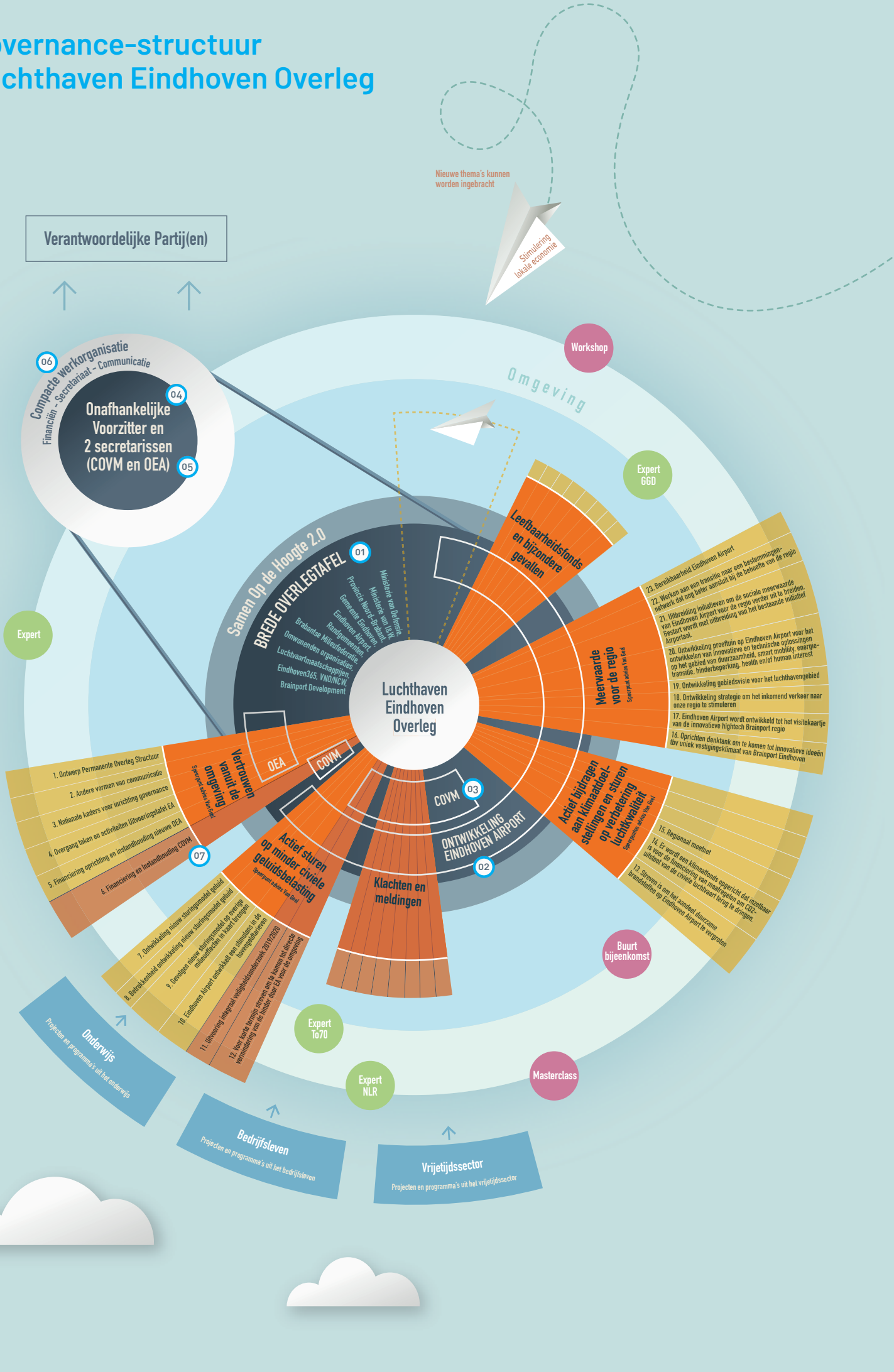

Bijlage 1 VAMO-model

Speerpunt	Ministerie van Defensie	Ministerie van I&W	Provincie Noord-Brabant	Gemeente Eindhoven	Eindhoven Airport	Rand-gemeenten	Brabantse Milieufederatie	Omwonenden organisaties	Luchtvaart-maatsch.	Eindhoven365	VNO/NCW	Brainport Development	Omgeving	COVM	OEA	Tot aan oprichting LEO: Stuurgroep	Tot aan oprichting LEO: Challenge groep
Vertrouwen vanuit de omgeving																	
1. Ontwerp Permanente Overleg Structuur	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
2. Andere vormen van communicatie	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
3. Nationale kaders voor de inrichting van de governance	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
4. Overgang taken en activiteiten Uitvoeringstafel EA	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
5. Financiering oprichting en instandhouding nieuwe OEA	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
6. Financiering en Instandhouding COVM	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
Actief sturen op minder civiele geluidsbelasting*																	
7. Ontwikkeling nieuw sturingsmodel geluid	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
8. Betrokkenheid ontwikkeling nieuw sturingsmodel geluid	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
9. Gevolgen nieuw sturingsmodel op overige milieueffecten in kaart brengen	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
10. Eindhoven Airport ontwikkelt een stimulans in de havengeldtarieven	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
11. Uitvoering integraal veiligheidsonderzoek 2019/2020	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
12. Voor korte termijn streven om te komen tot directe vermindering van de hinder door EA voor de omgeving	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
Actief bijdragen aan klimaatdoelstellingen en sturen op verbetering luchtkwaliteit																	
13. Streven is om het aandeel duurzame brandstoffen op Eindhoven Airport te vergroten	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
14. Er wordt een klimaatfonds opgericht dat inzetbaar is voor de financiering van maatregelen om CO2-uitstoot van de civiele luchtvaart terug te dringen	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
15. Regionaal meetnet	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
Meerwaarde voor de regio																	
16. Oprichten denktank om te komen tot innovatieve ideeën tbv uniek vestigingsklimaat van Brainport Eindhoven	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
17. Eindhoven Airport wordt ontwikkeld tot het visitekaartje van de innovatieve hightech Brainport regio	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
18. Ontwikkeling strategie om het inkomend verkeer naar onze regio te stimuleren	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
19. Ontwikkeling gebiedsvisie voor het luchthavengebied	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
20. Ontwikkeling proeftuin op Eindhoven Airport voor het ontwikkelen van innovatieve en technische oplossingen op het gebied van duurzaamheid, smart mobility, energie-transitie, hinderbeperking, health en/of human interest	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
21. Uitbreiding initiatieven om de sociale meerwaarde van Eindhoven Airport voor de regio verder uit te breiden. Gestart wordt met uitbreiding van het bestaande initiatief Airportaal.	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
22. Werken aan een transitie naar een bestemmingennet-werk dat nog beter aansluit bij de behoefte van de regio	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
23. Bereikbaarheid Eindhoven Airport	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O	V A M O
De nog over te dragen onderwerpen (optimalisering vliegroutes, SLLE en hinderbeperkende maatregelen) van de Uitvoeringstafel EA.															V A M O		

* Het speerpunt sturen op minder geluidbelasting wordt t/m oprichting nieuwe structuur besproken in COVM en Challenge Group – erna over naar OEA. Het gaat hier om civiel verkeer/EA.

V Verantwoordelijk voor het betreffende onderwerp

A Adviseert aan degene die verantwoordelijk is. Dit betreft een verplichte consultatie vóórdat besluitvorming door de Verantwoordelijke(n) plaatsvindt. Dit gevraagde advies wordt door de Verantwoordelijke(n) mee-gewogen in de besluitvorming en beantwoord met een schriftelijke reactie

M Meedoen: denkt, praat, doet mee, deelt op eigen initiatief standpunten en geeft ongevraagd advies. Dit ongevraagde advies wordt door de Verantwoor-delijke(n) meegewogen in de besluitvorming. De reactie van de Verantwoordelijke(n) op het advies wordt gedeeld met betrokken partijen, maar hoeft niet schriftelijk te worden beargumenteerd

O Op de hoogte van beslissingen, voortgang en bereikte resultaten

Bijlage 1 **Toelichting bij het VAMO-model**

Pieter van Geel heeft in zijn adviesrapport "Opnieuw Verbonden" de uitgangspunten voor de nieuwe, permanente overleg- en participatiestructuur opgenomen. Eén van deze uitgangspunten luidt dat er vooraf duidelijkheid dient te zijn over rollen en verantwoordelijkheden. Ook in de gesprekken met de Stuurgroep en de Challenge groep is deze wens nadrukkelijk naar voren gekomen.

Wij adviseren voor de uitvoering van de vijf speerpunten uit het adviesrapport van Van Geel de volgende vier rollen/ verantwoordelijkheden te definiëren.

- **V** = Verantwoordelijk voor het betreffende onderwerp
- **A** = Adviseert aan degene die verantwoordelijk is. Dit betreft een verplichte consultatie vóórdat besluitvorming door de Verantwoordelijken(n) plaatsvindt. Dit gevraagde advies wordt door de Verantwoordelijke(n) meegewogen in de besluit-vorming en beantwoord met een schriftelijke reactie
- **M** = Meedoen: denkt, praat, doet mee, deelt op eigen initiatief standpunten en geeft ongevraagd advies. Dit ongevraagde advies wordt door de Verantwoordelijke(n) meegewogen in de besluit-vorming. De reactie van de Verantwoordelijke(n) op het advies wordt gedeeld met betrokken partijen, maar hoeft niet schriftelijk te worden beargumenteerd
- **O** = Op de hoogte van beslissingen, voortgang en bereikte resultaten

In het schema ziet u een uitwerking van deze rollen/ verantwoordelijkheden voor de vijf speerpunten. Het VAMO-model is nadrukkelijk een denkmodel. Wij adviseren om LEO te starten met een zo reëel mogelijke invulling van het model en al doende, tijdens de inregelperiode van één jaar, het model te verfijnen en te completeren.

Bijlage 2 **Samenstelling leden huidige Challenge groep**

Naam	Organisatie
	Eindhoven365
	Ministerie IenW
	Ministerie IenW
	Ministerie IenW
	To70
	Ministerie van Defensie
	Ministerie van Defensie
	Eindhoven Airport
	Eindhoven Airport
	Gemeente Eindhoven
	Gemeente Eindhoven
	Gemeente Eersel
	Gemeente Veldhoven
	Provincie Noord-Brabant
	Transavia
	VNO/NCW
	Brainport Development
	Bewonersplatform Woensel-Noord
	TUI
	GGD
	Gemeente Son en Breugel
	BVM2
	Dorpsraad Wintelre
	Brabantse Milieu Federatie
	Klankbordgroep Eersel
	BOW

Bijlage 3 **Overzicht van geïnterviewde organisaties/personen**

Ministerie IenW

Ministerie Defensie

Eindhoven Airport

Eindhoven365

Gemeente Eindhoven

SLLE

Omwonendenorganisaties

Transavia

Gemeente Best

Gemeente Eersel

GGD

Gemeente Bergeijk

Bijlage 4 **Verklaringen van afkortingen**

BGZR	Bureau Geluidshinder, Zonering en Rapportering
COVM	Commissie Overleg & Voorlichting Milieu
CLSK	Commando Luchtstrijdkrachten
LEO	Luchthaven Eindhoven Overleg
SLLE	Stichting Leefbaarheid Luchthaven Eindhoven
VAMO	Verantwoordelijk, Adviseert, Meedoen, Op de hoogte

Colofon

Adviesrapport Luchthaven Eindhoven Overleg	Kwartiermakers Peter Rademaker en Robert Claassen (Studio Clara - voorheen Happy Together), Geert Lonterman (toegevoegd organisatieadviseur Hiemstra en de Vries)
Vormgeving:	Studio Clara

Juni 2020

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit advies mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.
Ondanks alle aan de samenstelling van dit advies bestede zorg kan noch de uitgever noch de auteurs aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in dit advies.

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/145106

Bijlage(n)
2

Datum 29 juli 2020
Betreft Eindhoven Airport 2020-2030 – uitvoering advies Proefcasus Eindhoven Airport

Geachte voorzitter,

Mede namens de staatssecretaris van Defensie informeer ik uw Kamer hierbij over een aantal ontwikkelingen met betrekking tot de uitvoering van het advies van de heer Pieter van Geel naar aanleiding van de Proefcasus Eindhoven Airport. Op 25 april 2019 heeft de heer van Geel zijn advies '*Opnieuw verbonden'* over de toekomstige ontwikkeling van Eindhoven Airport tussen 2020 en 2030 aan mij aangeboden.[1] Op 6 september 2019 heb ik mede namens de staatssecretaris van Defensie aan uw Kamer een inhoudelijke reactie op het advies aangeboden en beschreven welke vervolgstappen ten behoeve van de uitvoering van het advies gezet zullen worden.[2] De staatssecretaris van Defensie en ik hebben vervolgens op 20 december 2019 uw Kamer geïnformeerd over de afgifte van een nieuwe vergunning voor burgermedegebruik voor 2020 en 2021 aan Eindhoven Airport.[3] Met deze vergunning is invulling gegeven aan het advies van de heer Van Geel ten aanzien van de ontwikkeling van Eindhoven Airport voor de korte termijn. Ook is in de laatstgenoemde brief aangegeven dat ten aanzien van de uitvoering van de andere onderdelen uit het advies door Rijk en regio afspraken zijn gemaakt, bijvoorbeeld over de oprichting van een nieuwe, permanente overlegstructuur.

Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO)
Op 23 juni jl. hebben twee kwartiermakers op verzoek van de 'Stuurgroep Eindhoven Airport na 2019' (gemeente Eindhoven, randgemeenten, provincie Noord-Brabant, Eindhoven Airport en de ministeries van Defensie en van Infrastructuur en Waterstaat) advies uitgebracht over en aanbevelingen gedaan voor de opzet van een nieuwe, permanente overlegstructuur rondom Eindhoven Airport en vliegbasis Eindhoven. Dit advies is mede tot stand gekomen met de betrokkenheid en bijdragen vanuit bewoners- en maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, de gemeente Eindhoven, randgemeenten, de provincie Noord-Brabant en het Rijk. Ondanks de corona-crisis waardoor het participatietraject op alternatieve wijze moest worden vormgegeven is steeds op een transparante en constructieve wijze overlegd en samengewerkt. Ik ben zowel de kwartiermakers als allen die hebben bijgedragen aan het advies daarvoor erkentelijk. Ik ben dan

[1] *Kamerstukken II* 2018/19, 31 936, nr. 593.
[2] *Kamerstukken II* 2018/19, 31 936, nr. 659.
[3] *Kamerstukken II 2019/20*, 31 936, nr. 713 en *Stcrt*. 2019, nr. 71975.

ook verheugd u te kunnen melden dat op 1 juli tijdens een bestuurlijk overleg is besloten om conform het advies het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) te gaan oprichten.

Het LEO is een breed overlegplatform bedoeld voor het inbrengen van nieuwe ideeën en initiatieven, voor het transparant inventariseren van standpunten voor het samen overbruggen van eventuele tegenstellingen en het zoeken naar kansrijke verbindingen tussen de luchthaven Eindhoven en haar omgeving. Het LEO bestaat uit een breed overleg, de Brede Overlegtafel, met daarnaast twee kamers: de civiele kamer 'Ontwikkeling Eindhoven Airport' en de militaire kamer 'Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM) Eindhoven'. De wettelijke taken van de COVM zijn hierbij niet gewijzigd.

De kwartiermakers adviseren om tijdens een inregelperiode van een jaar onder leiding van een onafhankelijke voorzitter een aantal zaken nader uit te werken zoals de definitieve juridische structuur, de inzet van de werkorganisatie, de positie van het Leefbaarheidsfonds Eindhoven en de overdracht van taken vanuit de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport. Na overleg met en de unanieme steun van de andere partijen in het bestuurlijk overleg heb ik de heer Van Geel gevraagd om gedurende de inregelperiode van één jaar als interim-voorzitter het voortouw te willen nemen bij de oprichting van het LEO en de verdere uitwerking van de uitvoeringsagenda Eindhoven Airport 2020-2030. Ik ben blij te kunnen melden dat de heer Van Geel bereid is zijn ervaring en verbindende aanpak te willen inzetten ten behoeve van de verdere ontwikkeling van Eindhoven Airport en de luchthaven Eindhoven in bredere zin. Zowel het advies over het LEO als de opdrachtbrief aan de heer Van Geel stuur ik u met deze brief toe. Na de inregelperiode informeer ik uw Kamer over de uitwerking van bovenstaande punten.

Sturingsmodel voor geluid
Zoals is aangegeven in de brieven aan uw Kamer van 6 september en 20 december 2019 wordt door de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en van Defensie gewerkt aan de uitwerking van het nieuwe sturingsmodel voor geluid. Dit model staat centraal in het advies van de heer Van Geel voor de langere termijnontwikkeling richting 2030. De heer Van Geel stelt in zijn advies een ambitieus ontwikkelpad voor Eindhoven Airport voor waarbij in 2030 een substantiële vermindering van de civiele geluidsbelasting bereikt zal worden ten opzichte van 2019.

De heer Van Geel heeft zijn advies mede gebaseerd op een percentage vlootvernieuwing van 60%. Bij dit percentage vlootvernieuwing zou een civiele geluidreductie van 30% bereikt kunnen worden. Alle vlootvernieuwing boven de 60% of het sturen op vermindering van vluchten aan de randen van de dag zou volgens het advies ingezet kunnen worden voor een kwalitatieve ontwikkeling van de luchthaven.

Eerder heb ik aan uw Kamer gemeld dat het streven is om in 2022 het nieuwe sturingsmodel in werking te laten treden. Door de corona-crisis is het zeker op kortere termijn erg onzeker of en hoe de vlootvernieuwing op gang komt en hoe een ontwikkelpad richting 2030 er uit zou kunnen zien. Daarnaast vergt een zorgvuldig participatietraject met het werken op afstand meer tijd. Daarom zal voor 2022 een nieuwe medegebruiksvergunning worden afgegeven met de inhoud van de huidige vergunning als basis en is het streven om het nieuwe sturingsmodel voor geluid via een wijziging van het Luchthavenbesluit Eindhoven

in 2023 in plaats van 2022 in werking te laten treden. Met de medegebruiksvergunning voor 2020 en 2021 is een eerste stap gezet in de vermindering van de geluidsbelasting. Voor die jaren geldt een 'pas op de plaats': het aantal vliegtuigbewegingen per jaar is begrensd op 41.500. Ook zijn vanaf het winterseizoen 2020, dat start op 25 oktober 2020, geplande landende vluchten na 23.00 uur niet meer toegestaan. Hiermee wordt ook voor de korte termijn al invulling gegeven aan het sturen op het verminderen van de civiele geluidsbelasting tijdens de dagranden. Deze bepalingen van de 'pas op de plaats' zullen ook in 2022 gelden. Om in 2022 wel weer een volgende stap te zetten in de afname van de civiele geluidbelasting zal in de nieuwe medegebruiksvergunning niet de volledige civiele geluidscontour van 10,3 km² vergund worden maar een kleiner gedeelte hiervan. Hiervoor zullen nog berekeningen worden uitgevoerd.

Ten behoeve van de implementatie van het sturingsmodel is conform het advies van de heer Van Geel op basis van de realisatie over 2019 het referentiescenario vastgesteld. Begin juli heeft het bestuurlijk overleg hiermee ingestemd. Verder hebben de ministeries conform het advies van de heer Van Geel, de geluid- en prestatiegegevens – noodzakelijk voor het maken van geluidberekeningen – door het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) laten actualiseren. Deze zogenoemde appendices bevatten nu ook de gegevens van de nieuwste generatie verkeersvliegtuigen. Met deze geactualiseerde appendices is het mogelijk de geluidbelasting rondom de luchthaven voor de langere termijn preciezer te berekenen. Berekeningen met de geactualiseerde appendices hebben laten zien dat te gebruiken invoergegevens sterk bepalend zijn voor de resultaten van de geluidberekeningen. Dit zal ook bij toekomstige actualisaties, zoals bij het MER-traject en tussentijdse evaluaties, het geval blijven. Uit de berekeningen – op basis van de eerder gehanteerde uitgangspunten (o.a. 60% vlootvernieuwing) – komt naar voren dat om de door Van Geel geadviseerde reductie van de geluidbelasting te behalen, er naar de huidige inzichten meer maatregelen vanuit de luchthaven nodig zijn dan voorzien in het advies van de heer Van Geel. Met het oog op het in stand houden van de uitgangspunten 'ambitieus' en 'haalbaar' hebben Rijk, regio en Eindhoven Airport de heer Van Geel gevraagd om een aanvullend advies uit te brengen over de vraag wat binnen de gewijzigde context – het effect van de geactualiseerde appendices en de mogelijke impact van de Corona-crisis op vlootvernieuwing – als een ambitieus en realistisch scenario voor 2030 kan worden beschouwd waarbij er voldoende draagvlak in de regio is en met behoud van een langetermijnperspectief voor Eindhoven Airport. Naar verwachting zullen na de zomer bestuurlijke afspraken worden gemaakt over de te realiseren geluidsreductie in 2030. Ik zal uw Kamer mede namens de staatssecretaris van Defensie hierover blijven informeren.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De heer P.L.B.A. van Geel

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/145107

Bijlage(n)
1

Datum 29 juli 2020
Betreft Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) – interim voorzitterschap

Geachte heer Van Geel,

Na overleg met en met de unanieme steun van de andere partijen van het Bestuurlijk Overleg Eindhoven Airport, te weten de Staatssecretaris van Defensie, de Provincie Noord-Brabant, de gemeente Eindhoven, de randgemeenten en Eindhoven Airport, doet het mij genoegen u te kunnen benoemen tot interim-voorzitter van de nieuwe, permanente overlegstructuur het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO). Alle partijen zijn verheugd dat u zich het komende jaar wilt inzetten voor de daadwerkelijke uitvoering van uw advies met betrekking tot de Proefcasus Eindhoven.

Met deze brief informeer ik u over de opdracht en benoem ik enkele aspecten rond de uitvoering daarvan.

Het Luchthaven Eindhoven Overleg
Een van de vijf speerpunten in uw advies '*Opnieuw verbonden'* dat u op 25 april 2019 aan mij heeft aangeboden is gericht op het verbeteren van het vertrouwen vanuit de omgeving bij de besluitvorming over de toekomstige ontwikkelingen rond Eindhoven Airport. U gaf daarbij aan dat voor een kwalitatieve ontwikkeling van Eindhoven Airport, die nauw verbonden is met de regio, een nieuwe, permanente overlegstructuur nodig is waarin de omgeving op een transparante wijze kan participeren en die voorziet in een goede en betrouwbare informatievoorziening van en naar alle betrokken partijen.

In opdracht van de Stuurgroep Eindhoven Airport na 2019 hebben de heren Peter Rademaker en Robert Claasen als kwartiermakers een advies opgesteld om te komen tot een nieuwe, permanente overlegstructuur. Zij hebben op 23 juni jl. dit advies aan de Stuurgroep aangeboden.

De kwartiermakers adviseren het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) op te richten. Het LEO is een breed overlegplatform dat wordt opgericht voor onbepaalde tijd. Het LEO is bedoeld voor het inbrengen van nieuwe ideeën en initiatieven, voor het transparant inventariseren van standpunten en meningen en voor het (vanuit commitment en gedeeld belang) samen overbruggen van eventuele tegenstellingen en het zoeken naar kansrijke verbindingen tussen de luchthaven Eindhoven en haar omgeving. Het LEO bestaat uit een breed overleg,

de Brede Overlegtafel, met daarbinnen twee kamers: de civiele kamer 'Ontwikkeling Eindhoven Airport' en de militaire kamer de Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM) Eindhoven. Beide kamers hebben een eigen secretaris die nauw samenwerken met de onafhankelijke voorzitter van het LEO. De kamers hebben ieder een eigen agenda met eigen onderwerpen. Het LEO staat open voor iedereen in de (Brainport) regio die betrokken wil zijn en blijven en wil meedenken, meedoen en meepraten over het gebruik van de luchthaven Eindhoven.

Een aantal van de thema's die in het LEO besproken zullen worden (geluidsbelasting, klimaatdoelstellingen) is inhoudelijk (zeer) complex. Het LEO heeft dan ook een belangrijke taak in het delen van actuele en voor brede doelgroepen begrijpbare informatie om zo expertise te helpen opbouwen. Het LEO organiseert hiervoor regelmatig workshops, (informele) bijeenkomsten en masterclasses voor ontmoeting en kennisdeling.

De kwartiermakers adviseren om tijdens een inregelperiode van een jaar onder leiding van een onafhankelijke maar breed gedragen voorzitter een aantal zaken nader uit te werken zoals de definitieve juridische structuur, de inzet van de werkorganisatie, de positie van het Leefbaarheidsfonds Eindhoven en de overdracht van taken vanuit de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport.

De opdracht
Begin juli heeft in het Bestuurlijk Overleg Eindhoven Airport positieve besluitvorming plaatsgevonden over het advies en de aanbeveling ten aanzien van de inregelperiode en de daarin te regelen onderwerpen. Zoals in de inleiding al is aangegeven, werd uw voordracht tot interim-voorzitter unaniem gesteund. Zodoende hoop ik dat u per 1 september aanstaande aan de slag wilt gaan met deze opdracht.

Als eerste vragen wij u als interim-voorzitter van het LEO het voortouw te nemen bij het opzetten van de nieuwe overlegstructuur. Vanuit een onafhankelijke rol dient u voor een vertrouwensbasis te zorgen en dat in het overleg alle partijen op evenwichtige wijze worden betrokken.

De overleggen van de COVM, het Eindhoven Airport Overleg en de Brede Overlegtafel worden door u voorgezeten. Voor de COVM wordt u daarbij ondersteund door de secretaris vanuit het Ministerie van Defensie. Voor het Eindhoven Airport Overleg wordt op korte termijn een vacature opengesteld voor de secretaris bij de randgemeenten, de gemeente Eindhoven en de provincie Noord-Brabant. U zult worden betrokken bij de selectie van de secretaris, aangezien u nauw met deze secretaris zult samenwerken. Tot die tijd zal vanuit de randgemeenten in overleg met de andere betrokken partijen ondersteuning worden geboden. Als onafhankelijke voorzitter brengt u, namens de partijen aan de Brede Overlegtafel, rechtstreeks advies uit aan de wettelijk bevoegde gezagen.

Vanuit het Bestuurlijk Overleg wordt daarnaast ook het verzoek gedaan om in afstemming met de bestuurlijke partijen voor het einde van het jaar inzichtelijk te maken welke bedragen nodig zijn de om de uitvoeringsagenda, zoals deze is vastgesteld in het bestuurlijk overleg van 5 december 2019, volgend op het advies 'Opnieuw verbonden' in zijn geheel uit te kunnen laten voeren.

Tot slot zullen de partijen uit het Bestuurlijk Overleg u ook betrekken bij het uitwerken van een voorstel voor de definitieve juridische structuur van het LEO zodat na instemming van de betrokken partijen binnen de inregelperiode gestart kan worden met de oprichting ervan.

Uw opdracht vangt aan op 1 september 2020 een heeft de duur van één jaar.

Rollen en verantwoordelijkheden
Voor het interim-voorzitterschap zal ik als formeel opdrachtgever optreden. Het administratief proces tot opdrachtverlening zal met u vóór 1 september aanstaande worden afgerond. Mijn rol als opdrachtgever zal ik in nauwe samenspraak invullen met de overige leden van het Bestuurlijk Overleg Eindhoven Airport 2020-2030. Aan u wordt gevraagd om periodiek de leden te informeren over de voortgang van uw opdracht. Zij kunnen tevens als klankbord dienen en u mag rekenen op de actieve inzet van de leden van het Bestuurlijk Overleg.

Onverlet de rol van het Bestuurlijk Overleg en van mijzelf als opdrachtgever, wil ik benadrukken dat uitvoering van het interim-voorzitterschap onder uw onafhankelijke verantwoordelijkheid blijft, en dat u, binnen de contouren van de opdrachtformulering, de vrijheid heeft het voorzitterschap van het LEO in te vullen op een wijze die naar uw overtuiging het beste bijdraagt aan de gevraagde resultaten. Waar gewenst ben ik vanzelfsprekend bereid daarover met u in gesprek te gaan.

Openbaarmaking
Deze opdrachtformulering en het advies van de kwartiermakers over het LEO zullen openbaar worden gemaakt.

Tot slot wil ik u hartelijk danken voor uw bereidheid om de rol van interim-voorzitter op u te nemen, en wens ik u hierbij, namens alle partijen, veel succes.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

meewerkend boxtel

Fractie BALANS

Zaaknummer	1237787	Behandeld door:	Frits Fastenau
Uw kenmerk:	brief 13 juni 2020	Telefoonnummer:	0411-655236
		Datum	9 juli 2020

Onderwerp: Vragen Art 37 RvO over 'Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven'.

Beste heer, mevrouw,

Wij ontvingen op 14 juni 2020 uw vragen ex artikel 37 RvO over 'Ontwikkelingen PHS Traject Meteren-Eindhoven'. Hieronder beantwoorden wij uw vragen.

1. *Bent u bekend met de Actiegroep 'Goederentreinen Nee'?*
   Ja.

2. *Wordt er vanuit de gemeente actie ondernomen om onze burgers, welke wonen, werken en recreëren in de invloedssfeer van spoorlijn Meteren-Eindhoven, te ondersteunen? Zo ja, hoe wordt daar vorm aan gegeven? Zo nee, is* het college bereid om voor genoemde bewoners op te komen ten behoeve van hun toekomstige leefbaarheid en veiligheid?
   Ja. Wij steunen hierin onze burgers in brede zin, bijvoorbeeld in de vorm van de zienswijzen die we hebben ingediend op het Ontwerp Tracébesluit. Onze zienswijzen en de reactie daarop treft u in de Nota van Antwoord, onder indiener nr. 57007907, en hebben mede geleid tot een aantal aanpassingen en aanvullende maatregelen. De Nota van Antwoord is te vinden op https://www.platformparticipatie.nl/projectenlijst/spoortuitbreiding-meteren-boxtel/tracebesluit/documenten-1/index.aspx.
   Onze zienswijzen betroffen aspecten als:
   - beter benutten Betuweroute;
   - bedenkingen bij toegepaste rekenmethoden milieuonderzoeken, pleit voor onderzoek naar bovenwettelijke maatregelen in gebieden waar hinder toeneemt en aandacht voor cumulatie effecten van milieuaspecten op leefbaarheid (trillingen, geluid, externe veiligheid);
   - meer aandacht gewenst voor geluidmaatregelen, meer rekening gehouden met piekbelasting van geluid van treinen met name in de nacht (slaapverstoring);
   - verzoek onderzoek te doen naar maatregelen bij bestaande bebouwing in plasbrandgebieden; pleit om kosten voor aanvullende maatregelen ten laste te brengen van PHS M-B;
   - bedenkingen bij afsluiten N65 en omleiden verkeer via lokale wegennet;
   - PHS maatregelpakket Boxtel realiseren voor dat N65 dicht gaat.

   Aan individuele burgers beperkt onze steun zich tot informatie en advisering. In Boxtel is nog geen breed bewonerscollectief hiervoor. Wel zijn enkele bewoners aangesloten bij de actiegroep 'Goederentreinen Nee', die op een veel breder gebied acteert dan Boxtel.

bezoekadres: Markt 1, Boxtel
postadres: Postbus 10.000, 5280 DA Boxtel
KvK: 17278580
Bij correspondentie graag datum en kenmerk vermelden

tel: (0411) 65 59 11
fax: (0411) 65 52 25
BTW: NL001708958

IBAN: NL05BNGH0285001396
e-mail: gemeente@boxtel.nl
internet: www.boxtel.nl

3. *Wat is de concrete stand van zaken met betrekking tot de maximale inzet voor het aanbrengen van maatregelen om de geluidsoverlast van het spoor te beperken? Zijn er maatregelen genomen? Zo ja, welke maatregelen zijn dat? Zo nee, welke acties bent u voornemens te nemen nu blijkt dat er nog geen maatregelen genomen zijn en wanneer?*
   De maatregelen die PHS neemt ter beperking van geluidoverlast zijn ondergebracht in het Meerjarenprogramma Geluid (MJPG). De eerder in andere gemeenten aan de Brabantlijn op voorhand aangebrachte 'no-regret' raildempers zijn gebaseerd zijn op een akoestisch rapport dat in opdracht van het Ministerie IenW geactualiseerd wordt. Verwachting is dat dit bijgestelde plan pas komend najaar gereed komt. Wij hebben hierover geregeld contact met Prorail. Uit dat rapport moet blijken waar de 'no-regret' raildempers in Boxtel kunnen komen. Over termijnen van uitvoering valt nog niets te zeggen, eerst zal het plan van MJPG afgewacht moeten worden.

   Het traject PHS Meteren-Boxtel wordt aangewezen als 'Quieter Route' waar op grond van Europese afspraken enkel met (100%) stiller materieel voor spoorgoederenvervoer gereden mag worden. Hiermee blijft het aantal geluidgehinderden ongeveer even groot ondanks het toegenomen vervoer. Deze maatregel komt bovenop de al geplande maatregelen van het OTB (ontwerp tracé besluit). Ook deed de Staatssecretaris aan de gemeenten langs het spoor Meteren-Boxtel het aanbod van totaal € 3,5 miljoen voor bovenwettelijke maatregelen, in de vorm van 1/3 cofinanciering. Het overige moet lokaal/regionaal opgebracht worden. Wij lieten de Staatssecretaris weten dat wij in de huidige financiële malaise geen middelen beschikbaar hebben voor cofinanciering, maar wel in gesprek willen blijven.
   Het afgelopen jaar zijn er door Prorail proeven gedaan met langzamer rijden ter reductie van geluid en trillingen, maar hiervan is nog geen resultaat bekend.

Tracébesluit en Nota van Antwoord liggen ter inzage van 3 juni tot en met 15 juli. Belanghebbenden die eerder een zienswijze hebben ingediend kunnen beroep instellen bij de Raad van State, of als zij redelijkerwijs niet eerder hebben kunnen reageren. Ook belanghebbenden die het niet eens zijn met de wijzigingen. Op het Tracébesluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. De Gemeente kan zodoende geen beroep meer instellen.
De online-informatiebijeenkomsten over het TB vanuit Prorail (15 juni voor o.a. Boxtel) zijn goed bezocht. Volgens Prorail leverde dit ca 70-80 vragen per avond op, maar ook veel positieve reacties en complimenten. You Tube links naar deze avonden zijn te vinden op https://www.prorail.nl/projecten/meteren-boxtel.

Gemeente Boxtel werkt nauw samen met het Ministerie van IenW, Provincie Noord-Brabant en Prorail aan het PHS Maatregelpakket Boxtel. Daarnaast blijven we vanuit een positieve grondhouding voor PHS in brede zin kritisch op het gehele proces van PHS Meteren-Boxtel acteren, met het oog op het algemeen belang van veiligheid en leefbaarheid ten aanzien van het spoorwegvervoer.

Tot slot, binnenkort verschijnt er een Position Paper Basisnet Spoor van de zuidelijke Provincies en spoorgemeenten die wordt aangeboden aan de Staatssecretaris IenW. Hieraan hebben wij meegewerkt. Wij zullen die aan u doen toekomen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Boxtel,

De secretaris,
A.E. Kraal

De burgemeester,
R.S. van Meygaarden

'Laat omwonenden meedenken over grote projecten'

Geachte raadsleden,

Vereniging Eigen Huis vraagt u aandacht voor het volgende:

OMGEVINGSWET GAAT GEMEENTEN VERPLICHTEN TOT VASTLEGGEN PARTICIPATIE

Eén van de aanstaande wijzigingen in de Omgevingswet is dat grote projecten sneller gerealiseerd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de bouw van windmolens voor duurzame energie. Vereniging Eigen Huis heeft zich er sterk voor gemaakt dat bewoners daar dan wel serieus bij betrokken worden. Ook bijvoorbeeld bij de ingrijpende plannen om woonwijken van aardgas los te koppelen. Uiteindelijk heeft de Eerste Kamer dit via een motie weten te verankeren. De Omgevingswet gaat gemeenten verplichten om participatie voor omwonenden vast te leggen in beleid. Dit is ook hard nodig.

BETERE PARTICIPATIE IS HARD NODIG

Hoe beoordelen bewoners de manier waarop rekening wordt gehouden met hun belangen? Vereniging Eigen Huis heeft dit onlangs gepeild onder haar leden. Twee jaar geleden onderzochten wij dit al eerder onder alle leden. Er blijkt ondertussen helaas niet veel te zijn verbeterd. Uit het recente onderzoek onder onze leden, blijkt dat bewoners nog steeds ontevreden zijn over de manier waarop zijn worden betrokken bij diverse categorieën projecten. Zij beoordelen dit met rapportcijfers tussen de 4 en de 5,7. Het goede nieuws is dat uit het onderzoek ook blijkt dat er een grote bereidheid is onder bewoners om mee te denken.

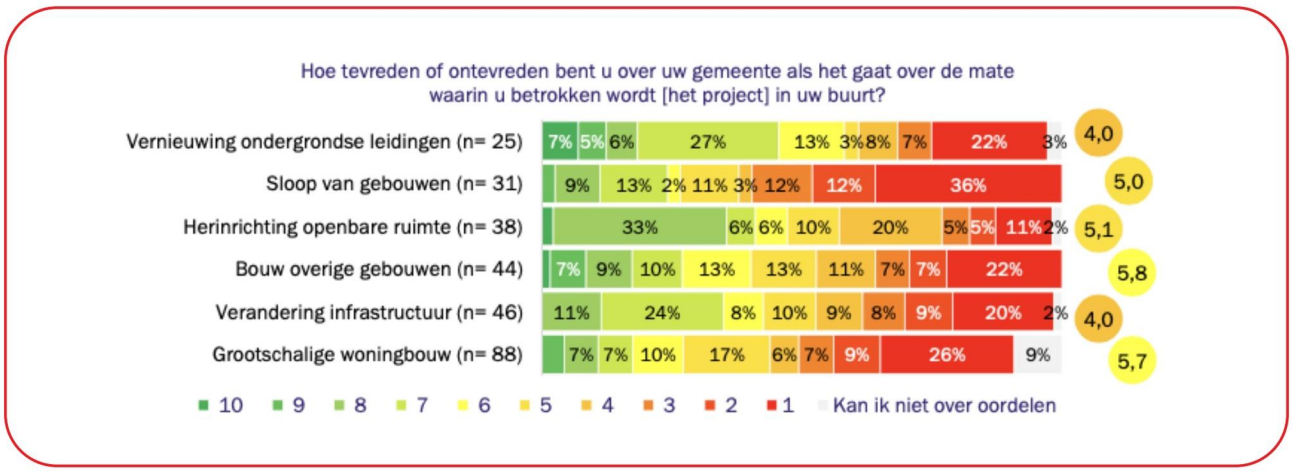

Oproep aan de gemeenteraad:

'Leg nu al vast dat omwonenden mogen mee denken over grote projecten'

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022. Maar op de wettelijke plicht om beleid voor bewonersparticipatie op te stellen hoeft u als gemeentebestuur natuurlijk niet te wachten. Vereniging Eigen Huis roept alle gemeenteraden op nu al vast te leggen dat omwonenden serieus kunnen meedenken over grote projecten. Wij begrijpen dat het in ons dichtbevolkte land niet altijd meevalt mee om ruimte te maken voor alle noodzakelijke bouwwerken en infrastructuur. Ruimtelijke ordening is een gevecht om de beperkt beschikbare ruimte, waarbij niet iedereen zijn zin kan krijgen. Maar in deze tijd past het niet meer om besluiten door te duwen, simpelweg omdat een bestuurslaag daartoe gemachtigd is. Zeker bij grootschalige projecten zoals de energietransitie is draagvlak noodzakelijk om het tot een succes te maken.

PARTICIPATIEHANDVEST

In het Participatiehandvest van Vereniging Eigen Huis staan zes waarborgen die de positie van bewoners in projecten verankeren. Hier kunt u daar meer over lezen:
https://www.eigenhuis.nl/wat-doet-vereniging-eigen-huis/bewonersinvloed/participatiehandvest#/

DE ZES WAARBORGEN VAN HET PARTICIPATIEHANDVEST:

1. Ga vroegtijdig in gesprek met omwonenden;
2. Maak een bewonerseffectrapportage;
3. Zorg voor tijdige, toegankelijke en eerlijke communicatie;
4. Reserveer een budget voor participatie;
5. Behoud als bevoegd gezag de regie;
6. Stel samen met bewoners een voorkeursalternatief op.

De vereniging wenst u veel succes en hoopt op vele geslaagde en gedragen projecten in uw gemeente.

Met vriendelijke groet,

Steven Wayenberg
Juridisch beleidsadviseur - Vereniging Eigen Huis
Tel.: 06 51 41 56 40

Aan de leden van de Gemeenteraad van Boxtel,
Aan de besturen van de politieke partijen,

Boxtel, 28.8.2020

Betreft: Samen Ouder worden in Boxtel

Geachte leden van de Gemeenteraad, geachte Besturen,

Een goede oude dag in Boxtel, wie kan daar nu op tegen zijn? Toch is die goede oude dag helemaal niet vanzelfsprekend. Dit baart ons grote zorgen en wij willen u daar wederom deelgenoot van maken. Wij zien voor de nabije toekomst het aantal kwetsbare ouderen meer dan verdubbelen, het aantal mantelzorgers meer dan halveren en het verpleeghuis gesloten voor mensen met ernstige lichamelijke beperkingen. Voor hen zal er geen plaats zijn in de herberg. Zij zullen aangewezen zijn op goede woonzorgvoorzieningen.

De problemen van morgen kunnen niet met de hedendaagse aanpak en middelen worden opgelost. Alle partijen die bij het beleid voor ouderen zijn betrokken, dienen de handen ineen te slaan om toekomstige problemen het hoofd te bieden, duurzame oplossingen te bedenken en deze te realiseren. Boxtel is onzes inziens niet klaar voor hetgeen ons te wachten staat. Vandaar dat wij ons sinds 2017 hebben ingezet voor een goed ouderenbeleid dat vorig jaar is vastgelegd in een concept. Het betreft een beleidsvoorstel voor de middellange en lange termijn. Dit beleid hebben wij toegelicht aan het College van B&W, de politieke partijen en in een beeldvormende raadsvergadering op 17 december 2019.
Wij en met ons alle vrijwilligersorganisaties die bij dit concept zijn betrokken, missen het gevoel van urgentie bij het College van B&W en betreuren het zeer dat er tot op heden geen ouderenbeleid is vastgesteld.

Vaststelling van dit beleid als richtpunt is nodig om de handen van alle betrokken partijen op elkaar te krijgen en is een voorwaarde voor samenwerking met professionele partijen en vrijwilligersorganisaties. Allen wachten op de regiefunctie van de gemeente Boxtel. Dit is geen gemakkelijke taak. Dit probleem speelt in het gehele land. Daarom is er een Taskforce Wonen en Zorg in het leven geroepen om de gemeenten bij hun regierol te ondersteunen. Dit is een initiatief van de VNG, Aedes, ActiZ en de ministeries van VWS en BZK. Deze organisaties hebben de handen ineengeslagen omdat ze van mening zijn dat een gezamenlijke aanpak nodig is om gemeenten te ondersteunen in hun regierol. De Taskforce Wonen en Zorg wil het volgende bereiken (zie Werkplan Task Force Wonen, bijgevoegd als pdf-bestand):

1. Wij willen dat eind 2020 in alle gemeenten een concrete analyse is gemaakt van de lokale opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid voor ouderen en andere mensen met een ondersteunings- of zorgbehoefte, dat deze analyse wordt vertaald in ambities en keuzes, en wordt vastgelegd in een woonzorgvisie.
2. Wij willen dat in 2021 in alle gemeenten prestatieafspraken worden gemaakt over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid, als basis om tot uitvoering te komen van concrete plannen.
3. Wij willen dat in alle gemeenten de komende jaren projecten in uitvoering gebracht worden die inspelen op de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

Op de website van de Taskforce wordt de 'Stand van Nederland m.b.t. Wonen, Zorg en Welzijn' aangegeven. Gegevens van Boxtel mb.t. een woonzorganalyse, woonzorgvisie, integrale prestatieafspraken Wonen, Welzijn en Zorg of aansprekende initiatieven voor de combinatie Wonen en Zorg zijn daar niet te vinden. Terwijl dat voor bijna alle gemeenten in onze hele regio wel het

geval is. Voor zover bij ons bekend, is door onze gemeente nog geen actie ondernomen om invulling te geven aan de ambities zoals door de Taskforce verwoord.

Wij staan vanuit Samen Ouder in Boxtel in de startblokken om daar verandering in te brengen. Hoe kunnen wij 'Meewerkend Boxtel" tot een succes maken als er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van onze inzet, netwerk en expertise? Dit werkt uitermate demotiverend en maakt dat de rek bij ons er uit gaat!

Wij hebben begrip voor de precaire financiële situatie van de gemeente, doch deze kan geen reden zijn om niet een ouderenbeleid vast te stellen. De beleidsnotitie spreekt immers niet over concrete investeringen of het aangaan van uitvoeringsverplichtingen. Op basis van het vastgestelde beleid volgen concrete stappen. De consequenties voor dit beleid liggen niet alleen op het bordje van de gemeente, maar vraagt om inzet en uitgaven van alle betrokken partijen.

Wij hoorden van onze contactpersoon dat dit college kennelijk niet voornemens was het beleid definitief vast te stellen. Daarom hebben wij verzocht de notitie in deze bestuursperiode niet verder in behandeling te nemen. De betreffende brief aan het college en de reactie daarop hebben wij ter informatie bijgevoegd. Wij vonden de reactie van het college zeer teleurstellend. Met veel omhaal van woorden worden hierin diverse stappen en activiteiten benoemd, maar de brief kan niet verholen dat er tot nu toe weinig met onze voorstellen is gedaan. Ook het contact met de portefeuillehouder was minimaal. Voor ons gevoel zijn we dan ook weer terug bij de situatie in 2017. Het college blijft vasthouden aan een inclusief levensfasebewust beleid en wil geen verbijzondering m.b.t. ouderen. Onzes inziens is deze opstelling niet geschikt om in Boxtel de problemen van de toekomst het hoofd te bieden. Hoe gaan wij voor zorgafhankelijke ouderen het gat tussen verpleeghuis en thuis wonen overbruggen? Hoe motiveren wij ouderen op tijd voor te sorteren en zich in te zetten voor elkaar en voor een gezonde leefstijl?

Op basis van de gesprekken die we in juni jl. met alle politieke partijen hadden, hebben we er vertrouwen in dat een aantal van de door ons gedane voorstellen terugkomt in de politieke programma's. Wij hopen vurig dat de nieuwe gemeenteraad en het nieuw te vormen college een adequaat beleid voor ouderen vastlegt en gezien de urgentie ervan, daar niet mee wacht tot na de kerntakendiscussie. Zo kan de gemeente haar (wettelijke) taken m.b.t. het beleid voor ouderen op zich nemen en daadwerkelijk tot actie overgaan.

Wij zijn graag beschikbaar voor nader overleg of voor het beantwoorden van vragen.

Werkgroep Samen Ouder Worden in Boxtel,

Ad van den Brand, Ouderen in Regie
Leo de Kort, Hobbycentrum
Jac Nouwens, Kinderboerderij
Diny Stolvoort, WoonWijs en Dementievriendelijk Boxtel
Jo de Wilt, KBO

Bijlagen:

Brief aan College van B&W d.d. 3.8.2020
Reactie College van B&W d.d. 25.8.2020
Werkplan Taskforce Wonen en Zorg

TASKFORCE
WONEN EN ZORG

Werkplan 2020

Samen werken aan beweging en slagkracht

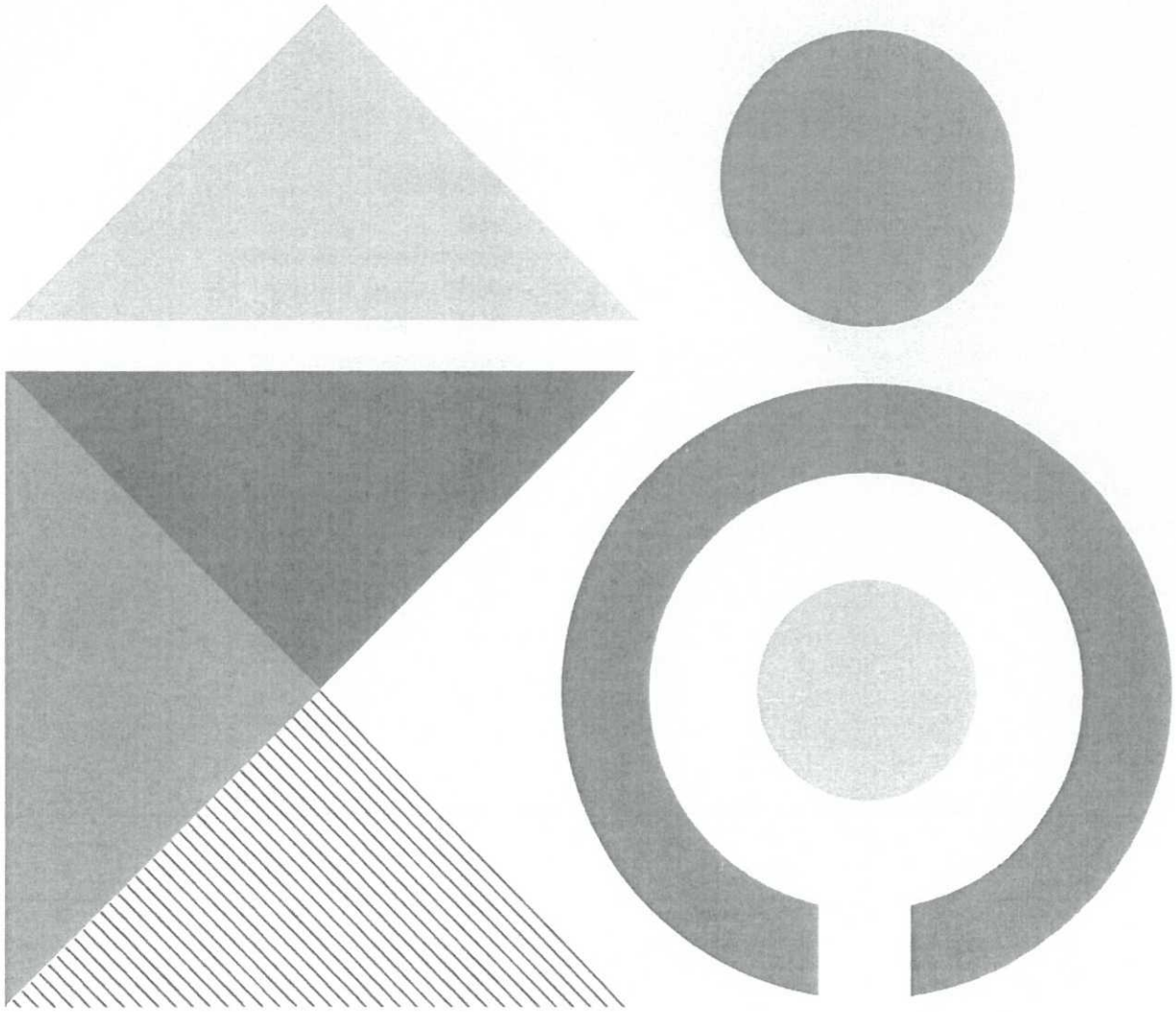

Taskforce Wonen en Zorg bestaat uit:

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aedes Vereniging van woningcorporaties

VNG

actiz

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inhoud

Vooraf	2
Waarom een Taskforce Wonen en Zorg?	6
Welke uitgangspunten hanteren we?	8
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?	10
Hoe gaan we aan de slag?	14
Hoe ziet onze jaarplanning eruit?	18

Vooraf

Voor u ligt het werkplan 2020 van de Taskforce Wonen en Zorg. De Taskforce is een gezamenlijk initiatief van de VNG, Aedes, ActiZ en de ministeries van VWS en BZK. Wij hebben de handen ineen geslagen omdat we van mening zijn dat een gezamenlijke aanpak nodig is om gemeenten te ondersteunen in hun regierol bij de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

Landelijk loopt een groot aantal programma's en activiteiten op dit onderwerp, gericht op ouderen en op specifieke doelgroepen met een ondersteunings- en/of zorgbehoefte, het Programma Langer Thuis (VWS), het Innovatieprogramma Langer Thuis Inclusieve Wijk (VWS/Platform 31), het Kennisprogramma Nieuwe zorgconcepten (Platform 31), de Stimuleringsregeling Wonen en Zorg (VWS/BZK/RVO), het Ondersteuningsteam Wonen en Zorg (VWS/BZK/RVO), de Community of Practice Wat Cares (Rijksbouwmeester), Programma Een tegen Eenzaamheid (VWS), Programma Iedereen doet mee!, Meerjarenprogramma Bescherming Wonen en Maatschappelijke Opvang, Actieprogramma Jong Volwassenen en het Actieplan Dak- en Thuisloze Jongeren. Daarnaast spelen ook de grootschalige verduurzaming van woningen en de aankomende Omgevingswet. Al deze programma's en ontwikkelingen moeten landen in de gemeentelijke context.

De Taskforce Wonen en Zorg wil in de komende twee jaar gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties stimuleren en ondersteunen bij het aanpakken van de lokale opgave. Wij starten dit werkplan met onze visie. Daarin duiden we de grote maatschappelijke opgave waar we met elkaar voor staan en waarom wij van mening zijn dat er meer actie nodig is. Op basis hiervan beschrijven we onze uitgangspunten, onze ambities en wat u van ons mag verwachten. Tot slot presenteren we hoe we de komende twee jaar aan de slag gaan.

Samen met gemeenten, woningcorporaties, zorgorganisaties en andere betrokken partners – publiek en privaat – werken we aan het vergroten van slagkracht. Zodat ouderen en andere doelgroepen nu en in de toekomst zich thuis kunnen voelen in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Taskforce Wonen en Zorg

Hans Adriani, wethouder Wonen, gemeente Nieuwegein (voorzitter)
Marleen Damen, wethouder Gezondheid, Jeugdzorg en Welzijn gemeente Leiden
Cees van Boven, bestuursvoorzitter Woonzorg Nederland
Marien de Langen, bestuursvoorzitter Stadgenoot
John Bos, bestuurder Woonzorg Flevoland
Rick Hogenboom, directeur-bestuurder De Posten
Marieke Kielboer, directeur Maatschappelijke Ondersteuning Ministerie van VWS
Chris Kuijpers, directeur-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen, Ministerie van BZK

Bovenste rij, van links naar rechts: Marleen Damen, John Bos, Marieke Kielboer en Rick Hogenboom.
Onderste rij, van links naar rechts: Chris Kuijpers, Cees van Boven en Hans Adriani. Marien de Langen ontbreekt op de foto.

Waarom een Taskforce Wonen en Zorg?

Wie je ook vraagt naar een droombeeld voor de toekomst – jong, oud, met of zonder een beperking – bijna iedereen wil op zijn/haar eigen manier (zo lang mogelijk) zelfstandig wonen, zich ergens thuis voelen. Daar heeft de hele maatschappij baat bij. Mensen die in een veilige omgeving wonen, waar ruimte is voor ontmoeting en waar passende ondersteuning en/of zorg beschikbaar is, zijn gezonder en gelukkiger. Toch is dit niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Gemeenten, corporaties en zorginstellingen breken zich nu al het hoofd over het vinden van geschikte woningen voor mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders en dak- en thuislozen. En dan staat de vergrijzing er nog aan te komen. Over twintig jaar zijn er naar schatting 2,5 miljoen 75-plussers, dat is bijna twee keer zoveel als nu. Daarnaast stoot de gemiddelde leeftijd van ouderen en dat van zij die er langer dan de gemiddelde (alleenstaande) zelfstandig wonen.

Een ding weten we zeker: Nederland is op dit moment niet in staat om deze grote(re) groep ouderen voldoende te faciliteren in hun (toekomstige) woon-, welzijn- en zorgbehoeften. Er gaapt een groot gat tussen zelfstandig wonen en het verpleeghuis, het ontbreekt aan voldoende aantrekkelijke en betaalbare tussenvormen. Het aanbod van geschikte geclusterde woningen is beperkt, bestaande woningen zijn dikwijls onvoldoende comfortabel, veilig en toegankelijk en de aanwezigheid en bereikbaarheid van zorg- en welzijnsvoorzieningen is niet overal gegarandeerd. Nu investeren in een passende woon- en leefomgeving voor ouderen en mensen met een ondersteuningsvraag of zorgvraag is essentieel en werkt preventief om grote problemen in de toekomst te voorkomen.

Hoe groot is de urgentie?

We laten de cijfers spreken:

- Ieder jaar stijgt het aantal indicaties voor langdurige zorg met 4%, ondertussen lopen de wachtlijsten en -tijden in de verpleeghuizen op; deze mensen zijn aangewezen op zorg thuis.
- Ieder jaar belanden meer dan 300.000 65+'ers zonder medische noodzaak in een ziekenhuisbed, zij kampen met welzijnsklachten zoals eenzaamheid en weerstandsgebrek.
- Het aantal mensen met dementie zal als gevolg van de vergrijzing stijgen van 270.000 in 2018 naar meer dan een half miljoen in 2040.
- Het aantal mensen dat mantelzorg kan verlenen aan ZSplussers die zelfstandig wonen, neemt af. Ervaringen met mantelzorg kunnen verlenen zijn ook steeds ruimer.
- Gemeenten ervaren tekorten op het Wmo-budget.
- Op dit moment wonen 40.000 mensen in een woning die het meer geschikt is.
- In 2022 loopt het verwachte personeelstekort in de zorg op tot 180.000 medewerkers.
- Door het ontbreken van passender woonvormen voor ouderen en mensen met een ondersteunings- of zorgvraag, stagneert de doorstroming op de woningmarkt.
- De periode van planvorming tot oplevering van nieuwbouw van geclusterde woonvormen bedraagt gemiddeld zo'n zeven jaar.

Aanpak van dit stevige maatschappelijke vraagstuk vraagt om creatieve oplossingen. Soms betekent dat dat mensen in hun vertrouwde huis kunnen blijven wonen met slimme woningaanpassingen en extra zorg en ondersteuning. Soms moet gezocht worden naar een andere woning die aansluit bij de woonwensen. En daarvan zijn de gelukkig diverse voorbeelden op allerlei plaatsen in het land: serviceflats, hofjeswoningen, gemeenschappelijke woonvormen, moderne hofjes en particuliere wooninitiatieven. Maar het gaat niet alleen om stenen: het gaat ook over het organiseren van ontmoeting en sociale netwerken via formele en informele zorg. Van al deze voorbeelden moeten we leren en zorgen dat de energie die daarin zit, ook elders losgemaakt wordt.

Maar dat is niet genoeg. Er is meer tempo en meer volume nodig om de ambitie waar te maken dat iedereen zo lang mogelijk zelfstandig, veilig en gelukkig kan wonen. Langs het al die gemeenten is de opgave alles behalve bekend. Een ambitieus gezamenlijk en zichtbaar gedragen afspraken gemaakt tussen gemeente, corporaties en zorgaanbieders als een van de uitgangspunten voor het bouwen aan een woonzorgstructuur met transformatie van bestaande sociale huurwoningen. Het is nodig dat alle partijen de maatschappelijke opgave erkennen en inzien dat ze elkaar nodig hebben om deze te realiseren

Welke uitgangspunten hanteren we?

1. Onze focus ligt op het realiseren van voldoende geschikte woningen voor de doelgroep ouderen. Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat er ook andere groepen mensen zijn die behoefte hebben aan een passende woning met zorg- en ondersteuningsvoorzieningen. Wij cliënten er daarom voor dat gemeenten, corporaties en zorgorganisaties samen een brede analyse maken van de behoeften van verschillende doelgroepen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid. Onze aandacht gaat daarbij in het bijzonder uit naar het creëren van passende woningen voor mensen die minder goed in staat zijn om eigen regie te voeren.

2. Wij vinden dat de oplossingen voor geschikt wonen - naast nieuwbouw - vooral gezocht moet worden in de transformatie van bestaande bouw in combinatie met zorg- en welzijnsvoorzieningen, en in de mogelijkheden voor woningaanpassingen en doorstroming.

3. Het moet lokaal gebeuren. Een concrete analyse van woonbehoeften in relatie tot de geschiktheid van het huidige woningaanbod en aanwezige zorg- en welzijnsvoorzieningen moet op gemeentelijk niveau gemaakt worden. Regionale afstemming is wenselijk. Wel moet rekening gehouden worden met de straal waarbinnen mensen bereid zijn te verhuizen.

4. Het realiseren van de opgave is een gedeelde verantwoordelijkheid van ten minste gemeenten, corporaties en zorgorganisaties. Wij vinden dat gemeenten hierin een voortrekkersrol hebben als initiatiefnemer en regisseur.

5. We gaan uit van een vraaggerichte benadering. Dat betekent dat onze inzet zich richt op waar gemeenten, corporaties en zorgorganisaties behoefte aan hebben.

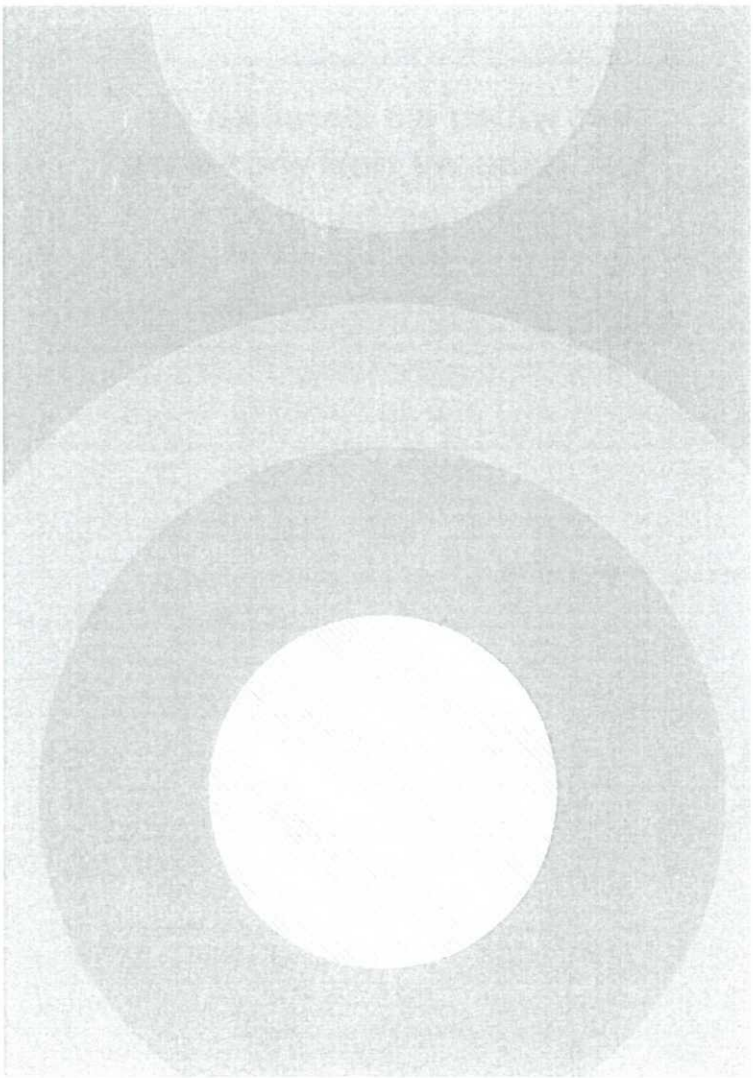

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Wij willen dat eind 2020 in alle gemeenten een concrete analyse is gemaakt van de lokale opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid voor ouderen en andere mensen met een ondersteunings- of zorgbehoefte, dat deze analyse wordt vertaald in ambities en keuzes, en wordt vastgelegd in een woonzorgvisie.
2. Wij willen dat in 2021 in alle gemeenten prestatieafspraken worden gemaakt over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid, als basis om tot uitvoering te komen van concrete plannen.
3. Wij willen dat in de komende jaren in alle gemeenten projecten in uitvoering gebracht worden die inspelen op de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

We zijn ambitieus, maar eigenlijk hebben we ook geen keus, zo maatschappelijk opgave is groot en de tijd dringt. We moeten met verschillende kracht tot aan de slag. We willen beweging tot stand brengen, een olievlek dat iedereen actief brengt. Daarin vervullen wij de rol van aanjager, verbinder en proces-optimaliseerder. Dezelfde dingen we onderstreept uit:

1. Aanjagen van actie

Wij willen dat overal in het land gemeenten, corporaties en zorgorganisaties in actie komen en met de opgave aan de slag gaan. Welke actie nodig is, is afhankelijk van de stappen die de partners al hebben gezet. We onderscheiden vijf fasen (zie figuur A) die in de praktijk overlappend met elkaar volgtijdig worden doorlopen. We kunnen gemeenten tegen die tijd waarop zij behoefte hebben aan ondersteuning op maat die hen geen prioriteit geven aan het analyseren van de opgaven (fase 1). Soms ontbreekt het aan een gezicht van urgentie, soms sleuten partners niet goed hoe ze moeten beginnen met de analyse van de opgave. Hier helpen wij een handje in het overtuigen van de noodzaak om deze analyse te maken en het aanreiken van goede voorbeelden. Die analyse legt vervolgens de basis voor het formuleren van ambities en het maken van keuzes. Dan gaat het om vragen als: wat voor gemeente wil je zijn? Welke mogelijkheden zie je om te investeren? Welke partner is daarbij nodig? In de meeste gemeenten lukt dit een volgende stap maar daarbij moet nog worden gewaakt voor de zorggedachte. Daarom pleiten wij voor het aanscherpen en vertrekken van de bestaande woonvisies in woonzorgvisies (fase 2). Het vastleggen van de ambities en doelstellingen in concrete prestatieafspraken is een volgende stap in het proces. Dit is een aanvulling op de prestatieafspraken die nu al gemaakt worden tussen gemeenten, corporaties en huurdersorganisaties. We dagen deze partners uit om in elk geval ook de zorgorganisaties te betrekken bij het maken van concrete afspraken op het gebied van wonen en welzijn voor ouderen (fase 3).

Wij zien in de praktijk dat het lokale draagvlak vaak pas echt ontstaat bij het uitvoeren en realiseren van gemaakte afspraken (fase 4). Soms ontbreekt het aan doorzettingsmacht, uitdagende vertrouwensvragen tussen de partners of aan een onafhankelijke procesregisseur die 'de partijen op hun rug kijkt' en aanspreekt op de gemaakte afspraken. Anderen hebben moeite om de businesscase sluitend te krijgen. Tenslotte is de borging essentieel. Bewoners, het merken van lessen uit de behaalde successen en vruchten. Obstakels belanghebbenden voor het succesvol realiseren van nieuwe projecten.

2. Verbinden op inhoud en proces

Er worden veel plaatsen achter elkaar gezet aan de realisatie van nieuwe woonzorgvormen en aan het levensloopbestendig maken van bestaande woningen. Met elkaar bestrijken we dus veel van het benodigde kennis- en ervaringsspectrum.

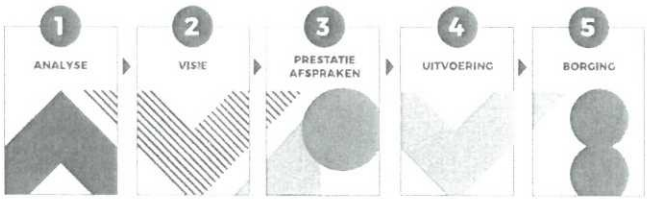

Analyseren woonzorgopgaven
- Agenderen belang en urgentie in breid brengen woonzorgopgaven
- In beeld brengen wat precies de lokale opgaven zijn en gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid (huidige situatie, wensen, trends en lokale ambities)

Opstellen woonzorgvisie
- Opbrengsten van de analyse ambities bepalen en keuzes maken
- Vastleggen in een gemeentelijke woonzorgvisie
- Met partners bespreken welke (gezamenlijke) opgaven er liggen

Maken prestatie-afspraken
- Vastleggen afspraken over realistische woonzorgopgaven in prestatieafspraken
- Afstemmen uitvoerkracht met (nieuwe) partners
- Portefeuillestrategieën voor verschillende typen woningen

Uitvoeren van afspraken
- Opstellen businessplan
- Omgaan met conflictende belangen, wet- en regelgeving en externe factoren

Borging van de samenwerking
- Zorgen voor structurele financiering activiteiten
- Bestendigen samenwerkingsrelaties met partners
- Lessons learned voor vervolg

Figuur A: Fases en acties

Daarnaast zien we veel initiatieven die vanuit bewoners(groepen) komen. We begeleiden deze graag en helpen bij het maken van verbinding met gemeenten en corporaties. Op die manier kunnen gemeenten, corporaties, zorgorganisaties en andere partners elkaar nog beter vinden. Wij brengen daarbij als adviseurs en kennisinstellingen kennis en ervaring mee uit het hele land over wat wel en niet werkt.

3. Aanpakken van hardnekkige vraagstukken

Wij zien dat op veel lokale vraagstukken het lokale gemeenten, woningcorporaties, zorgpartijen en andere partners, de financiers en bewonersinitiatieven met elkaar aan de slag gaan en met creatieve oplossingen komen. Soms is het nodig dat er landelijke veranderingen worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld op het gebied van wet- en regelgeving. Dit kan ook de status van dit stuk zijn. Ook kunnen we hardnekkige vraagstukken signaleren die vanuit de praktijk naar voren komen. Specifieke casussen kunnen daarbij helpen. Mogelijke oplossingen in kaart brengen en voorschaalbaar zijn zodat ook andere lokale samenwerkingsverbanden hiermee actief aan de slag kunnen gaan. Daarbij kunnen we verbinden met andere sporen van de Taskforce Wonen en Zorg.

Opbrengsten kunnen bijvoorbeeld liggen in het verbeteren van wet- en regelgeving. Het kan ook gaan om het vermindering van wet- en regelgeving. Ook het maken van (landelijke) afspraken over verantwoordelijkheden van partijen op lokaal niveau. De VNG, Aedes en Actiz zijn in dit kader bereid om te kijken waar het nuttig en nodig is om tot landelijke afspraken te komen.

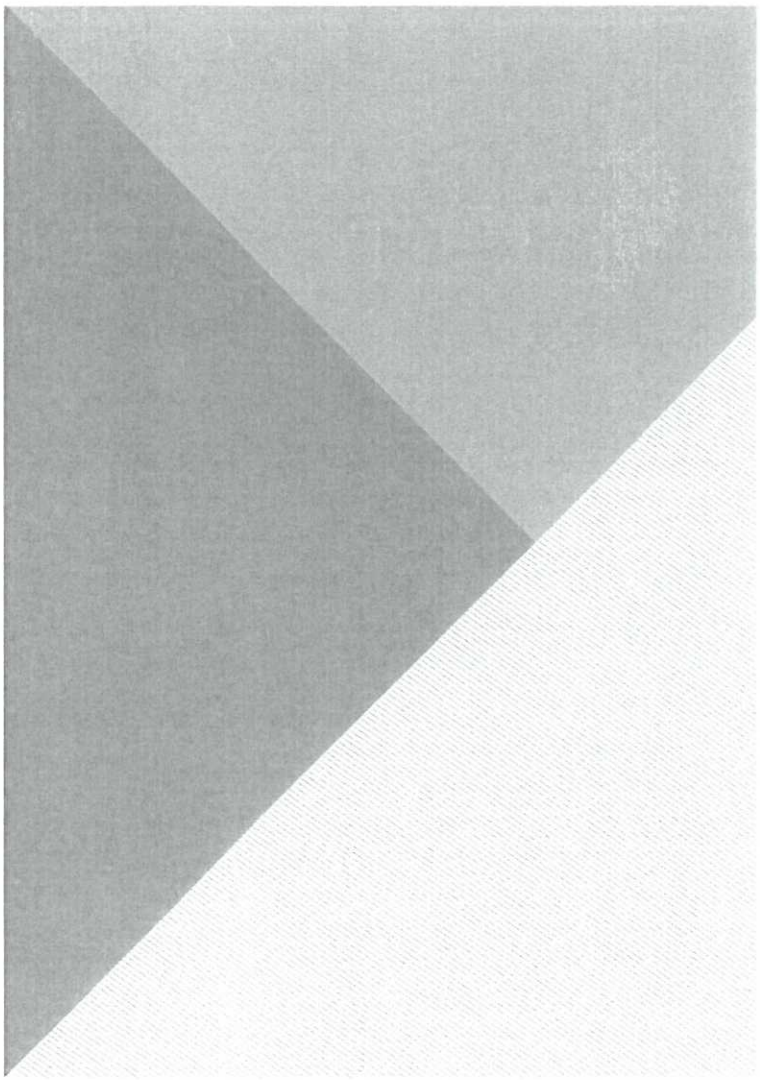

Er spelen diverse vraagstukken. We geven hier van een illustratie met onderstaande voorbeelden.

Systeemgerichte vraagstukken
- Toewijzingsstelsel sociale huurwoningen en nieuwe woon(zorg)vormen: het beleid voor wonen en zorg kent uiteenlopende grondslagen (inkomen / zorgbehoefte). In praktijk kan dat schuren. De vraag is hoe hiermee om te gaan.
- Staatssteunproblematiek bij verkoop van gronden onder de marktprijs.
- Corporaties ervaren beperkte ruimte om kleinschalige commerciële activiteiten te ontwikkelen in combinatie met maatschappelijk vastgoed en woon(zorg)vormen (marktconform).
- Fiscale aantrekkelijkheid van de realisatie van mantelzorgwoningen.

Financieringsvraagstukken
- Financiering van voorzieningen in geclusterde woonvormen die bijdragen aan welzijn en gezondheid van de bewoners, bijvoorbeeld ontmoetingsruimtes en ruimtes voor spreekuren van wijkverpleegkundigen.
- Betaalbaarheid van sociale huurwoningen die geschikt zijn voor ouderen en mensen met een ondersteunings- en/of zorgbehoefte. Beleggers zien daarentegen kansen om te investeren in nieuwe woonvormen die vaak boven de sociale huurgrens liggen. Hoe voorkomen we een tweedeling?
- De financiële schotten tussen de Wmo, Zvw en de Wlz. Kansen en barrières om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen laten wonen vallen op verschillende plekken. Zorgkantoren draaien op dit moment niet financieel bij aan voorzieningen gericht op het voorkomen van instroom in de Wlz.
- Soms zijn gemeenten terughoudend in het realiseren van (nieuwe) woon(zorg)vormen voor ouderen of mensen met een ondersteunings- en/of zorgvraag vanwege het risico dat hierdoor de druk op het Wmo-budget toeneemt.

Locatievraagstukken
- Complexiteit binnen gemeenten om te komen tot een integrale benadering van de opgave (verbinding leggen tussen sociaal en ruimtelijk domein).
- Organiseren van de sturing: wie past welke rol? Welke aanpak en sturing zijn effectief?
- Beschikbaarheid van locaties binnen gemeenten om nieuwe woon(zorg)vormen te ontwikkelen: de mogelijkheden om buiten de centrumlocaties te bouwen (ladder duurzame verstedelijking) en de bestemming van locaties voor maatschappelijke doeleinden.
- Faciliteren van burgerinitiatieven (welzijn, zorg en/of woningcorporaties) en collectief particulier opdrachtgeverschap. De potentie is groot en initiatieven sluiten aan bij maatschappelijke beweging van samenredzaamheid en participatiesamenleving. Tegelijkertijd ervaren burgerinitiatieven problemen op het gebied van financiering (terughoudendheid gemeenten en banken voor garantstelling), deskundigheid binnen het initiatief, hoe systemen functioneren, begeleiding vanuit de gemeente en de juridische status (initiatieven worden gezien als een bedrijf en moeten daarom voldoen aan allerlei eisen en verplichtingen).
- Specifieke problematiek van gemeenten in krimpregio's. Gemeenten in de krimpregio's moeten voortdurend een afweging maken tussen financiële haalbaarheid enerzijds en kwaliteit van leven voor inwoners die in eigen wijk/kern/dorp willen blijven wonen anderzijds.

Hoe gaan we aan de slag?

Vertrekpunten

- De taskforce is een vervolg op de VNG-Ambassadeurs en -Koplopers. De taskforce participeert in dagelijks bezig met de opgave. Zij weet uit ervaring dat er al veel moois tot stand komt binnen de opgave te stimuleren en waar knelpunten zitten. Ook zal zij gemeenten en collega's zoveel mogelijk blijven informeren, te inspireren en te adviseren.
- Als Taskforce beschikken wij over een breed ondersteuningsprogramma dat ons helpt om onze rollen goed in te vullen en dat bestaat gemeenten, corporaties en zorginstellingen op maat kan helpen en ondersteuning te bieden in de verschillende fases van het proces.
Het ondersteuningsprogramma bestaat uit (strategisch) advies, expertise en proces-begeleiding.
- Door de vorige VNG-ambassadeurs in het land is de verantwoordelijkheid willen nemen om dit grote maatschappelijke vraagstuk op te pakken en verder te brengen. Degenen die deze ambitie delen en die een voortrekkersrol in hun eigen regio willen vervullen, worden als (groep) ambassadeurs van onze beweging. We bieden hen een platform om hun inzet, ervaringen naar voren te brengen en stagen aan hen en hun collega's in ondiggende gemeenten/regio's op sleutelmomenten te geven.

Ik ben dan voor mijn gemeente/regio in 2020 zichtbaar via drie sporen:

1. Aanjagen, stimuleren en helpen bij nieuwe initiatieven
2. Opzetten en onderhouden van een landelijk platform voor kennisdeling en inspiratie
3. Organiseren van werksessies om hardnekkige vraagstukken aan te pakken

Ad 1) Aanjagen, stimuleren en helpen bij nieuwe initiatieven

Inzet 1 is als aanjager bezig met verder uit te bouwen van een breed netwerk van collega-bestuurders in samenwerkingsverbanden, om de urgentie van aanpak van de opgave regelmatig onder de aandacht te brengen. Dit doen we in bestaande overleggen, bijeenkomsten en bijeenkomsten van regiogemeenten, bijvoorbeeld in bijeenkomsten van wethouders sociaal domein, bij voorbeeld door het delen van goede voorbeelden aan te dragen, netwerken en zelf in partners op het spoor van het ondersteuningsteam, vragen om concrete hulp te geven. Waar mogelijk gaan we (mee) vergezeld met partners wanneer bestuurlijke draagvlak nodig is om doorbraken te forceren.

Ook [illegible]
Het opgang brengen en houden van de beweging kunnen we zelf niet alleen doen.
We kennen veel collega-bestuurders in het land die verantwoordelijkheid willen nemen om dit grote maatschappelijke vraagstuk op te pakken en verder te brengen. Degenen die deze ambitie delen en die een voortrekkersrol in hun eigen regio willen vervullen, worden als (groep) ambassadeurs van onze beweging. We bieden hen een platform om hun inzet, ervaringen naar voren te brengen en stagen aan hen en hun collega's in ondiggende gemeenten/regio's op sleutelmomenten te geven.

We gaan uit van 6-10 ambassadeurs/koplopers die als voorbeeld kunnen optreden voor andere van en verder uitrollen van gemeenten/regiogarantiebanen als een zorgorganisaties. Een voorbeeldfunctie heeft betrekking op een of meerdere fasen in het proces (zie de figuur A pagina 11). We stimuleren en organiseren zo veel als mogelijk samen met deze koplopers bijstuurlijke bijeenkomsten in de regio. Bijvoorbeeld om bindingen te gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties met elkaar in gesprek te brengen en onderling afspraken en knelpunten te laten delen. Het ondersteuningsteam geeft daarnaast follow-up aan concrete hulpvragen.

Strategische adviseurs van het ondersteuningsteam onderhouden regelmatig contact met alle van de ambassadeurs/koplopers. Samen bepalen ze welke (aanvullende) inzet wenselijk is om de beweging in de regio gaande te houden en verder te vergroten. We streven ernaar dat het netwerk van ambassadeurs/koplopers landelijk dekkend is.

Ad 2) Opzetten en onderhouden van een website voor kennisdeling en inspiratie

Er zijn al goede initiatieven in het land te vinden. Maar willen we ervoor zorgen dat iedereen zolang mogelijk kan wonen in een veilige omgeving waar rumte is voor ontmoeting en waar passende ondersteuning en/of zorg beschikbaar is als dat nodig is, dan moeten we opschalen. Daarom ontwikkelt het ondersteuningsteam een website waar lokale partners en andere betrokkenen voorbeelden, ervaringen en kennis kunnen ophalen en / van elkaar kunnen leren. We maken daarbij gebruik van de kennis en ervaring die is opgedaan door het voormalige kennisinstituut Actiris en Zorg.

Op de website vir den geïnteresseerden praktische informatie, verwijzingen naar beschikbare data, handvatten, tips, dreigingen, voorbeelden en andere relevante sites. De informatie wordt gecodeerd naar de vijf fasen, zodat partners snel kunnen vinden wat ze nodig hebben. We zorgen ervoor dat de site up-to-date blijft en plaatsen met enige regelmaat nieuwsitems over acties en ontwikkelingen. Daarnaast biedt het platform de mogelijkheid voor partners om elkaar op te zoeken en met elkaar in contact te komen. Het ondersteuningsteam draagt de verantwoordelijkheid om met trouwen en vertrouwen te pakken.

Het veld waarin wij ons bewegen bestaat uit veel verschillende partners, programma's en initiatieven. In de toenemende drukte het lastig om te dat veld overzichtelijk weer te geven. Het ondersteuningsteam onderhoudt de contacten met deze betrokkenen en zorgt ervoor dat een goede uitwisseling en aansluiting plaatsvindt. Zodat er geen zwel en dat partners elkaar versterken. Via onze persoonlijke inzet en die van de ambassadeurs/koplopers (zie spoor 1), via de stappen die het ondersteuningsteam ophaalt via de website en de concrete hulp die vanuit het ondersteuningsteam geboden wordt aangevraagd, en staan in nauwe verbinding. We verwachten dat we hiermee bestaande en beleefden kunnen die tijdens de breed leven. Hiervoor ontwikkelt het ondersteuningsteam een passend aanbod. Het kunnen [illegible]

een bepaald thema, interessevelden, webinars of bijeenkomsten voor de deelnemers onderlinge kennisdeling en samenwerken. We werken hierin nauw samen met Platform31.

Ad 3) Organiseren van werksessies om hardnekkige vraagstukken aan te pakken

In de komende twee jaar gaan we het en voortvarend aan de slag met de aanpak van (bestaande) partners ervaren in het proces van uitvoering van projecten en innovaties. Het oplossen van vraagstukken waar meerdere lokale samenwerkingsverbanden / lokale partners tegenaan lopen is de transformatie van bestaande woningen of complexen en de realisatie van nieuwe wonen(zorg)vormen. Aan de hand van werksessies gaan we een aantal van die hardnekkige vraagstukken nader onderzoeken en verkennen welke slimme interventies mogelijk zijn. Zo'n werksessie duurt een dagdeel tot een dag, afhankelijk van de omvang van het vraagstuk. Aan de hand van concrete praktijksituaties gaan we met betrokkenen en deskundigen in gesprek om de problematiek scherp te duiden en om passende en haalbare interventies te doorvoeren. Aan het einde van de werksessie maken we met de aanwezigen afspraken hoe we verder gaan met de aanpakvragen suggesties. Voorbeelden kunnen houden we te bouwen en de hoogte van de voortgang.

Ambassadeurs / koplopers
- Bestuurders van gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties.

Lopende programma's
- Innovatieprogramma Inclusieve wijk / 24 gebiedscoalities (Platform 31).
- Woonwanden voor senioren (Platform 31).
- Community of Practice Who Cares.
- Actieprogramma Weer Thuis!

Adviseurs in de regio
- Regioadviseurs VNG, Aedes en ActiZ.
- Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam (VLOT), gericht op implementatie van persoonsgericht aanpak van kwetsbare personen.

Netwerken en overleggen
- Bestuurlijke adviescommissies VNG.
- G40 werkgroep WZW.
- Netwerken Aedes, ActiZ, Zorgthuisnl.
- Woondeelregio's.
- Regionale werkstructuur Wmo, Zvw, Wlz.
- ZN, IVBN, IPO, Bouwend Nederland, Woonbond, Raad van Ouderen, etc.

Hoe ziet onze jaarplanning eruit?

In bijgaand overzicht presenteren wij op hoofdlijnen onze inzet in 2020. Aan het einde van het jaar maken we de balans op waar we staan in het realiseren van onze ambities. Op basis daarvan doordenken we onze inzet voor 2021.

Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020
• Uitdragen belang en urgentie opgave via Taskforceleden. • Aantrekken en ondersteunen ambassadeurs/koplopers. • Opzetten website. • Lokale ondersteuning op maat.	• Uitdragen belang en urgentie opgave via Taskforceleden. • Ondersteunen ambassadeurs/koplopers in de regio. • Actueel houden website. • Lokale ondersteuning op maat. • Inspelen op leervragen lokale partners. • Werksessie prangende vraagstukken.	• Uitdragen belang en urgentie opgave via Taskforceleden. • Ondersteunen ambassadeurs/koplopers in de regio. • Actueel houden website. • Lokale ondersteuning op maat. • Inspelen op leervragen lokale partners. • Werksessie prangende vraagstukken. • Follow-up uitkomsten werksessie met nieuwe interventies.	• Uitdragen belang en urgentie opgave via Taskforceleden. • Ondersteunen ambassadeurs/koplopers in de regio. • Actueel houden website. • Lokale ondersteuning op maat. • Inspelen op leervragen lokale partners. • Werksessie prangende vraagstukken. • Follow-up uitkomsten werksessie met nieuwe interventies. • Opstellen werkplan 2021.

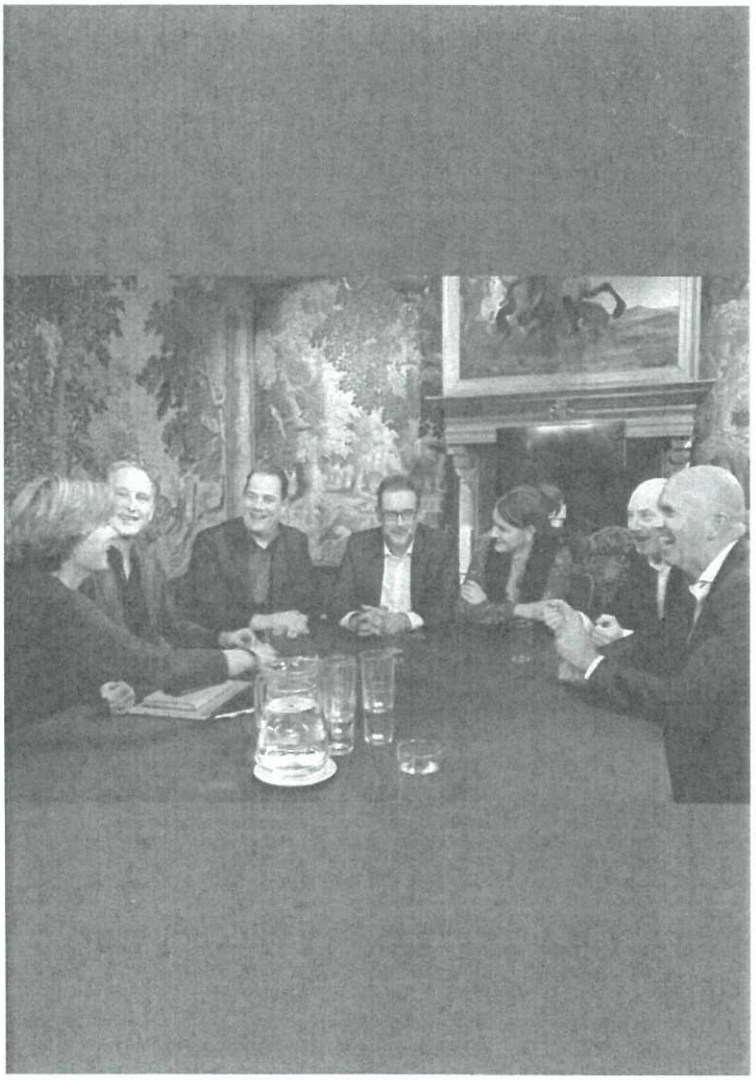

TASKFORCE
WONEN
EN ZORG

Kijk op www.taskforcewonenzorg.nl

Colofon
Uitgave: januari 2020
Tekst en opmaak
Lysias Advies (Kwartiermaker Taskforce Wonen en Zorg) en Maatschap voor Communicatie
Ontwerp huisstijl en beeldmerk
Chantal Baartmans, Vitamine Mix
Fotografie
Henja Kooijman, Wunderlust

Boxtel, 3-8-2020

Aan het College van Burgemeester en Wethouders,

Betreft: vaststelling Beleidsnotitie Samen Ouder Worden in Boxtel

Geacht college,

Vanaf 2017 zijn wij vanuit onze organisaties betrokken bij de voorbereiding van een ouderenagenda en de ontwikkeling van een levensfasebewust beleid voor de gemeente Boxtel. De diverse door de gemeente in dit kader georganiseerde bijeenkomsten hebben tot eind 2018 weinig opgeleverd. Om die reden hebben wij in maart 2019 een interventie gepleegd via waarnemend burgemeester Fons Naterop. Door gezamenlijke inzet is de bijeenkomst van 14 maart met alle vrijwilligersorganisaties voor ouderen uiteindelijk goed verlopen. Wij hebben toen als werkgroep namens alle aanwezige vrijwilligersorganisaties een mandaat gekregen om samen met de gemeente een ouderenbeleid voor te bereiden.

Wethouder van den Broek heeft ons vervolgens gevraagd om te assisteren bij het schrijven van een beleidsnota. Hieraan hebben wij met voldoening gewerkt. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we de beleidsnotitie "Samen Ouder Worden in Boxtel" volledig op eigen kracht hebben geschreven.
Begin september 2019 is de beleidsnotitie voorgelegd aan de vrijwilligersorganisaties, die deze unaniem hebben onderschreven. Op 24 september hebben we de beleidsnotitie met u besproken. Via uw brief van 16 oktober 2019 hebben wij uw reactie ontvangen. Zowel in het overleg als in uw brief hebben we complimenten van uw college gekregen.

In uw brief van 16 oktober 2019 staat onder meer:
"Gemeente Boxtel heeft de intentie om een definitieve beleidsnotitie Samen Ouder Worden in Boxtel voor het einde van 2020 door het college van B&W vast te laten stellen. De raad informeren we met een raadsinformatiebrief. In deze beleidsnotitie wordt een inleiding met ambitie, samenwerkingsagenda (lees: 4 pijlers) en uitvoeringsagenda (lees: actieplan) opgenomen. De uitvoeringsagenda wordt een dynamisch document.

De gemeente gaat een regiegroep samenstellen, die wordt gekoppeld aan de samenwerkingsagenda. De werkgroep, of afvaardiging hiervan, maakt onderdeel uit van deze regiegroep.

Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda draagt de gemeente zorg voor een goede afstemming met de regiegroep. Voor regievoering op de uitvoeringsagenda is het belangrijk een stuurgroep te formeren.

In de beleidsnotitie wordt aandacht geschonken aan een goede overlegstructuur met alle partijen, waarbij een integrale samenhang binnen en buiten onze organisatie wordt bewerkstelligd. De gemeente stuurt hierbij op een integrale afstemming binnen de organisatie".

Uw brief bevat meer punten waaronder de krappe financiële situatie. Bovengenoemde punten worden hier aangehaald omdat er tot op heden o.i. nog geen of onvoldoende uitvoering aan is gegeven.

Ook is in uw brief de beeldvormende raadsvergadering genoemd. Deze heeft plaatsgehad op 17 december 2019. Daarnaast hebben we inmiddels twee keer overleg gehad met alle politieke partijen afzonderlijk, één keer in het najaar 2019 en één keer in de maand juni 2020. De laatste bijeenkomsten stonden in het teken van de naderende verkiezingen en het verkiezingsprogramma van de politieke partijen.
Alle politieke partijen hebben nadrukkelijk de doelstellingen van onze beleidsnotitie onderschreven en zullen een of meerdere onderdelen daarvan in hun verkiezingsprogramma opnemen. Wij hebben daarom goede hoop voor de toekomst.

In februari 2020 hebben wij een werkconferentie georganiseerd waarbij het college vertegenwoordigd was. Buiten dit moment is de communicatie vanuit het college naar onze werkgroep vanaf eind december 2019 nagenoeg stilgevallen, hetgeen wij uiteraard betreuren.

De beleidsnotitie is nog steeds niet vastgesteld. Om die reden hebben wij de gemeentelijke projectleider, [redacted] gevraagd om vaststelling te bevorderen. Dinsdag 28 juli stond dit onderwerp (op ons verzoek) geagendeerd voor het overleg met de gemeentelijke werkgroep. Wij hebben begrepen dat bespreking van de beleidsnotitie staat geagendeerd voor de collegevergadering van 11 augustus. Desgevraagd gaf [redacted] aan dat de kans nadrukkelijk aanwezig is dat de beleidsnotitie niet wordt vastgesteld vanwege de slechte financiële situatie van onze gemeente. Dat zouden we ernstig betreuren.

Wij hebben nu ongeveer een jaar geleden een concept ambitie en beleid geformuleerd voor de periode tot 2025 en 2040, de lange termijn dus.
Voor ons is het belangrijk dat dit concept definitief beleid wordt als ankerpunt om naar toe te werken. De gemeente is bij uitstek de aangewezen partij die een dergelijk beleid kan vaststellen, meer dan de professionele– en vrijwilligersorganisaties. In tal van gemeenten is dit reeds gebeurd. Ook landelijk zijn diverse nota's verschenen die het belang van dergelijk beleid benadrukken. Boxtel blijft in dezen achter.

Het eenmaal door u of de gemeenteraad vastgestelde beleid kan dienen als basis voor een goede samenwerking en afstemming tussen gemeente, professionele organisaties en vrijwilligersorganisaties en voor door ieder der partijen (bij voorkeur in samenwerking) te ondernemen acties.
Onze beleidsnotitie bevat als bijlage een voorbeeld van een actieplan. We hebben daarin vooral een methodiek willen schetsen van hoe er in de samenwerking tussen gemeente, professionele- en vrijwilligersorganisaties op een gecoördineerde wijze acties in het kader van ouderenbeleid kunnen worden afgesproken en vastgelegd.
Wij betreuren de financiële situatie van onze gemeente en hebben er begrip voor dat de uitvoering van sommige actiepunten vertraging op kan lopen door de financiële situatie. Er zijn echter ook vele acties mogelijk zonder extra kosten. Daarnaast gaan wij er van uit dat andere organisaties en inwoners bijdragen leveren. Een goed ouderenbeleid vraagt om

gezamenlijke inzet en ligt niet alleen op het bordje van de gemeente. Over de actiepunten en de haalbaarheid daarvan, heeft nimmer overleg met ons plaatsgevonden.

Recent nog heeft zowel de Raad als de burgemeester uitgesproken dat de inbreng en inzet van de Boxtelse burgers van groot belang is (Meewerkend Boxtel), mede gezien de beperkte personele capaciteit van de gemeente.
Onze inzet is daarvan een goed voorbeeld. Wij kunnen noodzakelijke expertise en capaciteit leveren. Onze kennis en ervaring willen we graag inzetten voor onze gemeenschap, ook buiten de grenzen van het ouderenbeleid (zie rapport over de Derde Levensfase). Wij beschikken daarnaast over een groot netwerk waaruit wij kennis en capaciteit kunnen betrekken.
Wij hebben terecht geen zeggenschap over de organisatie en het bestuur van de gemeente Boxtel. Wij bedienen ons daarom voortdurend van krachtig gedocumenteerde argumenten uit wetenschappelijke studies, landelijke en gemeentelijke informatiebronnen en niet te vergeten landelijke programma's over ouderenbeleid. Alleen daarmee kunnen wij verantwoordelijken stimuleren en overtuigen.

Tot op heden merken wij helaas dat er van ons aanbod en van de informatie uit de landelijke programma's feitelijk nauwelijks gebruik wordt gemaakt. Wij willen voorlopig nog doorgaan maar de rek gaat bij ons langzamerhand wel uit!

Het zal u duidelijk zijn dat wij vast willen houden aan het voorgestelde beleid.
Dit college wil kennelijk niet tot vaststelling van het voorgestelde beleid over gaan. Het lukte ons ook niet om met de verantwoordelijke wethouder over dit punt in gesprek te komen. We hebben daarom besloten om u te verzoeken de beleidsnotitie in deze bestuursperiode niet in behandeling te nemen en dat over te laten aan het na de verkiezingen nieuw te vormen college van B&W.

Wij vinden de ontstane vertraging in het proces uitermate vervelend. Het ontbreekt in Boxtel al jaren aan een ouderenbeleid. Verder uitstel staat niet in verhouding tot het belang hiervan en de inzet van onze werkgroep en de steun van ouderenorganisaties en lokale professionele partijen. Er is inmiddels kostbare tijd verloren gegaan terwijl de onomkeerbare veroudering van de inwoners in Boxtel cruciale momenten nadert.
In een laatste poging richten wij daarom onze inzet, enthousiasme en hoop op de bestuurlijke daadkracht in 2021.

Tot die tijd blijven wij actief om ambities uit onze notitie te realiseren. We rekenen daarbij op de steun van zoveel mogelijk partijen.

Namens de werkgroep Samen Ouder Worden in Boxtel,

Leo de Kort

meewerkend boxtel

Werkgroep Samen Ouder Worden in Boxtel
E: samenouderworden@boxtel.nl

Zaaknummer
Uw kenmerk:

Behandeld door: M. ·
Telefoonnummer:
Datum 25-08-2020

Onderwerp: Reactie brief vaststelling Beleidsnotitie Samen Ouder Worden in Boxtel

Geachte werkgroepleden,

Wij hebben uw brief van 3 augustus 2020 ontvangen en besproken in het college van B&W. Wij reageren graag op uw brief.

Wij zijn de werkgroep erkentelijk voor de inzet en realisatie van de concept beleidsnotitie Samen ouder worden in Boxtel die is gebaseerd op het levensfasebeleid. Deze notitie heeft u op 13 september 2019 aan ons aangeboden, waarop wij op 16 oktober 2019 schriftelijk hebben gereageerd. In de tussentijd zijn wij samen met u aan de slag gegaan om een verbindings-bijeenkomst te organiseren. Deze heeft op 13 februari jl. plaatsgevonden.

De vervolggesprekken met de diverse partijen in het maatschappelijk veld om te komen tot een concreet levensfase bestendig uitvoeringsprogramma zijn helaas niet gestart door de uitbraak van het coronavirus. Deze periode heeft een grote impact gehad op onze gemeenschap. Wel is, mede door uw inzet, binnen onze gemeente een goede samenwerking en verbinding tot stand gekomen tussen de diverse organisaties.

De afgelopen jaren zetten wij ons met het vrijwilligers- en mantelzorgbeleid, cliëntondersteuning, een breed pakket aan Wmo-voorzieningen, fitheidstesten, diverse beweegtuinen en ontmoetings-plekken, vrijwillige dagbesteding e.d. in om onze inwoners zo volwaardig mogelijk te kunnen laten meedoen. We hebben tevens extra geld geoormerkt om het levensfasenbeleid samen met u en andere partners in het maatschappelijk veld verder vorm en inhoud te kunnen geven. Tevens hebben wij werk gemaakt van de oproep van onze Gemeenteraad om een deel van die geoormerkte middelen in te zetten ten behoeve van een Sociaal Maatschappelijk fonds Senioren. Dit maakt het mogelijk om ook andere Boxtelse belangengroeperingen op te roepen om financieel en inhoudelijk met ons te werken aan een gezamenlijke Seniorenagenda. Door dit initiatief zouden we de gezamenlijke slagkracht moeten kunnen vergroten.

Waarom kiezen we voor de term levensfase- en inclusief beleid en niet voor ouderenbeleid? In onze optiek zijn wij er voor iedereen en niet voor een bepaalde doelgroep in het bijzonder. We willen iedereen de mogelijkheid geven om mee te kunnen doen in de samenleving. Ons beleid is erop gericht er juist te zijn voor onze kwetsbare inwoners, die met extra ondersteuning toch volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving.

Echter, de financiële situatie van de gemeente Boxtel staat enorm onder druk. Dit betekent concreet dat we als gemeente noodgedwongen bezuinigingen moeten realiseren. De bezuinigingen hebben een grote weerslag op alle gesubsidieerde organisaties. Samen met deze organisaties zijn wij op dit moment in gesprek hoe zij invulling kunnen blijven geven aan het uitvoeren van hun basistaken.

E.e.a. heeft geresulteerd in het voorbereiden van een kerntakendiscussie die door de nieuwe Gemeenteraad wordt uitgevoerd. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke keuzes worden gemaakt. Daarom kan de beleidsnotitie nu niet worden vastgesteld. Wij begrijpen dat u er ook de voorkeur aan geeft de notitie door een volgende raad te laten vaststellen.

We dragen de beleidsnotitie Samen Ouder Worden in Boxtel op uw verzoek over aan het nieuwe college. De uitkomsten van de kerntakendiscussie zullen hierin ook worden betrokken. We doen hierbij de volgende aanbevelingen:

- We streven naar een inclusieve samenleving / levensfasebeleid. De mogelijkheden, talenten en eigen regie van de mens staan hierin centraal. Mensen die op wat voor manier dan ook beperkingen hebben om volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving, hebben onze extra aandacht voor ondersteuning.
- We onderschrijven de ambitie 'In de gemeente Boxtel heb je een goede oude dag!' Gemeente Boxtel is geschikt voor alle leeftijden en levensfasen.
- We willen graag blijven meewerken aan het realiseren van een concreet levensfase bestendig samenwerkings- en uitvoeringsprogramma binnen de beperkte bestaande budgetten en capaciteit.
- Samen met u en de (gesubsidieerde en vrijwilligers-) organisaties willen we komen tot een haalbaar programma, waarin ook alle lopende initiatieven/projecten zijn opgenomen. Te denken aan de voortzetting van Woonwijs, de welzijnsdagbesteding, lopende overleggen over nieuwe woonvormen, e.d.
- We maken met elkaar duidelijke afspraken over het ambitieniveau en de beschikbare ambtelijke capaciteit.

We willen graag op een constructieve wijze blijven samenwerken met u en alle betrokken partijen. Ondanks de beperkte middelen en inzet, hopen we onze inwoners in Boxtel een goede oude dag te kunnen blijven geven.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

A.E. Kraal
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester

GEMEENSCHAPSHUIS

DE WALNOOT

Reginahof 1

5282GC Boxtel

[redacted]

Email dewalnoot@gmail.com

GEMEENTE BOXTEL
POSTSTUK ONTVANGEN

datum	tijdstip	par.
22-07-20	09 39	K

Het college van B en W

en de gemeenteraad van Boxtel

Boxtel, 22 juli 2020

GEMEENTE BOXTEL
22 JUL 2020

			ovb	
afd.			kopie	

Geacht college en raad,

Uw besluit om geen subsidiekorting over 2020 toe te passen voor de Walnoot ontvangen en daarvoor dank. Wij hebben ons bezwaar inmiddels ingetrokken.

Bijzonder verbaasd zijn wij over uw mededeling in dezelfde brief dat voor 2021 weer een korting doorgevoerd zal worden. Allereerst omdat onze financiële positie op dit moment zodanig is dat wij geen verdere tegenvallers meer kunnen veroorloven. Zoals inmiddels al meerdere malen aangegeven hebben wij door de coronacrisis wekelijks een tekort van €750,= en dit zal in de huidige omstandigheden wellicht minder worden, maar zeker niet geheel weggewerkt kunnen worden. Wij willen u dringend verzoeken om de inflatiecorrectie vanaf nu weer toe te passen en met nog meer nadruk vragen om zeker niet tot korting over te gaan. Dat zou voor de Walnoot zodanige gevolgen hebben dat het bestuurlijk niet meer verantwoord is om de exploitatie voort te zetten.

Na de uitlating van het college over de woningen van de migranten dat er eerst beleid moet zijn en dat er dan pas gepraat kan worden over de concrete invulling geeft ons vertrouwen dat u dit ook voor de Walnoot toepast. Bovendien hebben diverse fracties uit de gemeenteraad al aangegeven dat kortingen op gemeenschapshuizen niet langer verantwoord zijn. Wij nemen aan dat zij zich daaraan houden.

Hoe u nu al aan kunt geven dat er voor 2021 gekort zal worden is verrassend omdat de gemeenteraad de begroting voor 2021 nog moet vaststellen. We kunnen ons niet voorstellen dat de gemeenteraad zich zo zal laten passeren.

Tot slot nog het beleidsplan. We wachten al jaren en steeds komt er uitstel. Nu zal de nieuwe raad wellicht pas een besluit gaan nemen en zal de herindeling ook wel weer voor vertraging zorgen.

Wij willen u dus vragen om de inflatiecorrectie toe te passen en zeker niet tot korting over te gaan, een beleidsplan te presenteren en ons tegemoet te komen voor de gevolgen van het Coronavirus.

Namens bestuur Walnoot

[redacted]

Brabants Landschap | Natuurmonumenten | brabantse milieufederatie

Gemeente Boxtel
t.a.v. de Gemeenteraad en het College van Burgemeester & wethouders
Postbus 10.000
5280 DA Boxtel

GEMEENTE BOXTEL
22 JUL 2020
afd. | kopie

Datum: 17 juli 2020
Betreft: reactie op concept-visie zonne- en windenergie

Geachte raadsleden, geacht College,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de concept-visie zonne- en windenergie, welke onlangs beeldvormend in de Gemeenteraad is besproken. Graag sturen wij u reeds in dit stadium een reactie op deze concept-visie.

Als natuur- en milieuorganisaties maken wij ons zorgen over de CO_2-uitstoot en daarmee gepaard gaande klimaatverandering, en zijn wij voorstander van een versnelde energietransitie van fossiele naar hernieuwbare energie. Dit zien wij als een belangrijke maatschappelijke opgave.
Energiebesparing krijgt daarbij tot nu toe in onze ogen te weinig aandacht. Voor iedere joule die bespaard wordt, hoeft 3-8 joule niet opgewekt te worden. Wij realiseren ons dat deze opgave een duidelijke ruimtelijke impact heeft, met gevolgen voor natuur en landschap. Daarom vinden wij dat natuur- en landschapsbelangen ook volwaardig moeten worden meegewogen. Een ruimtelijke afweging op regionaal niveau is daarvoor ons inziens noodzakelijk, waarvoor de RES bedoeld is. Jammer genoeg heeft de concept-RES Noordoost-Brabant tot nu toe niet die ambitie kunnen waarmaken. Een gemeentelijke ruimtelijke visie, zoals die nu voorligt, kan daarbij uiteraard een waardevolle bouwsteen zijn.
We zijn als natuur- en milieuorganisaties bij het RES-proces in Noordoost-Brabant betrokken, en hebben daar ook inbreng geleverd voor het opgestelde 'Afwegingskader Landschap'. We betrekken dat ook graag bij de voorliggende reactie op uw concept-visie.

Reactie op onderdeel windenergie

In grote lijnen delen wij de analyse die gemaakt wordt ten aanzien van windenergie. Door de ligging van de woonkernen en de aanwezigheid van verschillende grote en kleinere natuurgebieden waar plaatsing van windturbines niet mogelijk en wenselijk is, bevat het grondgebied van uw gemeente een zeer beperkte potentie voor plaatsing van windturbines.
Uw concept-visie laat echter zien dat het gebied langs de A2 ten noorden van Boxtel potentieel geschikt is voor het plaatsen van een cluster windturbines. Die conclusie delen wij niet. Graag lichten wij toe.

Allereerst is deze locatie niet opgenomen als zoekgebied voor grootschalige energieopwekking in de Concept RES Noordoost Brabant. Het idee van de regionale energiestrategie is juist dat binnen de regio gezocht wordt naar de meest geschikte locaties voor zon- en windenergie. Dat kan dus betekenen dat er gemeenten zijn zonder geschikte windlocaties, terwijl er andere gemeenten zijn waar windturbines beter passen. In het RES-proces is door onze organisaties ingebracht welke

zoekgebieden op regionale schaal naar onze mening de voorkeur hebben. Deze zijn volgens ons niet gelegen in de gemeente Boxtel. We roepen u op om, samen met de gemeenten in Noordoost Brabant, de lijn van de regionale energiestrategie te volgen, om op regionale schaal, volgens een transparant en participatief afwegingsproces, te komen tot geschikte zoekgebieden.

Het afwegingskader van de Concept RES volgend constateren wij:

1. De gemeente Boxtel ligt midden in het Nationaal Landschap Het Groene Woud. Kernkwaliteiten van dit gebied zijn het groene karakter, de kleinschalige openheid en de nog goed herkenbaar samenhangende beken, essen, kampen, bossen en heiden. Een zeer waardevol kleinschalig landschap met hoge natuur-, landschaps- en belevingswaarde.

2. In de concept-visie (pagina 42) geeft u aan dat volgens het Afwegingskader Landschap van de RES jonge heideontginningen geschikt zijn voor wind. Dit is echter een onvolledige weergave van het afwegingskader. Voor de gehele Meierij wordt aangegeven dat 'voorzichtigheid is geboden'. Opgenomen is verder dat *grootschalige* jonge heideontginningen mogelijk in aanmerking kunnen komen voor windturbines, aangezien dan de aard en schaal van het landschap min of meer aansluit bij de maatvoering van een windturbine. Voor *kleinschalige* jonge heideontginningen, zeker indien er tevens sprake is van cultuurhistorisch waardevol gebied, wordt dit echter niet zo gesteld. Daar wordt aangeven dat hier bekeken moet worden of windturbines passend zijn.

3. Het door u aangegeven zoekgebied is een zeer duidelijk voorbeeld van een kleinschalige jonge heideontginning met een hoge cultuurhistorische waarde. Het betreft een kleinschalig agrarisch landschap, waarbij de rationele ontginningsstructuur nog goed herkenbaar aanwezig is en wordt geaccentueerd door lanen en houtsingels. Vrijwel direct grenzend hieraan liggen bossen en vennen, overgaand in het beekdalen van de Dommel en de Essche Stroom. Feitelijk is het een enclave die geheel omgeven is door het Natuurnetwerk Brabant.

Uit bovenstaande volgt dat er binnen de regio Noordoost Brabant andere, en meer geschikte zoekgebieden voor windenergie zijn aan te wijzen dan gebieden in Boxtel. Denk daarbij in eerste instantie aan de grootschalige jonge heideontginningen in *open* landschappen. Daar passen windturbines met een ashoogte van ten minste 100 meter beter in verhouding tot aard en schaal van het landschap.

Wij kunnen ons, vanuit de urgentie van de energietransitie, best voorstellen dat in het kader van de RES-sen, ruimte wordt gezocht voor wind aan de randen van het Nationaal Landschap, en in de hoogdynamische zones bij de Brabantse steden.

Daarom vragen wij u om de zoekgebieden voor wind te heroverwegen en niet op te nemen in de definitieve visie.

Reactie op onderdeel zonne-energie

In de concept-visie wordt aangegeven hoeveel, waar, waar eerst en hoe zonneparken binnen de gemeente worden toegestaan. In algemene zin willen wij aangeven dat naar onze mening grondgebonden zonneparken weliswaar een (beperkte) rol kunnen spelen in de energietransitie, maar ze hebben niet onze voorkeur vanwege de grote ruimtelijke claim en de grote landschappelijke impact die er vanuit gaat. Het is daarom positief dat u de zonneladder centraal stelt in de concept-visie, en kiest voor een relatief beperkte ruimte voor grondgebonden zonneparken. We zouden

Brabants Landschap Natuurmonumenten brabantse milieufederatie

echter wel willen voorstellen dezelfde zonneladder te gebruiken als in de concept-RES is gedaan (5 treden).Daarbij hadden we ook graag gezien dat de eerste treden van de zonneladder uitgebreider en concreter aan bod zouden komen. Hoe wordt bereikt dat de nog onbenutte dakoppervlakte zo efficiënt mogelijk wordt benut voor energie-opwekking? Wij signaleren dat op het grote bedrijventerrein Ladonk nog maar een klein percentage van de daken vol ligt met zonnepanelen, daar zou meer urgentie op moeten komen.

Ten aanzien van het ruimtelijk kader kunnen wij het voor zonneparken uitsluiten van natuurgebieden, cultuurhistorische waardevolle gebieden en enkele specifiek aangegeven landschappelijk waardevolle gebieden ondersteunen. Overigens zijn in onze ogen de nog niet ingerichte delen van het Natuurnetwerk Brabant eveneens ongeschikt voor zonnevelden, conform het beleid in de provinciale Interim Omgevingsverordening. Bij de landschappelijk waardevolle gebieden is in onze ogen een aantal waardevolle landschappen vergeten, zoals de omgeving van het beekdal van de Kleine Aa (cultuurhistorisch waardevolle akkercomplexen Donders/Roond), de directe omgeving van Velder/De Mortelen, de directe omgeving van de ecologische verbindingszones Blauwhoefseloop en Sparrenrijk-Kampina en het kleinschalige landschap tussen A2 en Geelders. Wij verzoeken u deze gebieden toe te voegen als uitsluitingsgebieden. Wij constateren verder dat u ten aanzien van de beekdalen (met name de Essche Stroom) afwijkt van het Afwegingskader Landschap uit de RES door ook in het beekdal ruimte te bieden voor zonneparken. De in het afwegingskader aangegeven benadering om naast de beek ook het eerste perceel vrij te houden heeft nadrukkelijk onze voorkeur. Dit zou ook betrokken moeten worden bij aanpassing van overweging B1 (pagina 13), waar in de huidige formulering initiatieven op aan de beek grenzende gronden (vanwege de waterbergingsfunctie) juist hoger gewaardeerd worden.

Bij de 'systematiek waardering initiatieven' willen wij nog opmerken het afstandscriterium ten aanzien van de Kampina niet passend te vinden. Hoewel we uit de overwegingen opmaken dat hiervoor is gekozen om een positieve bijdrage (afname van stikstofdepositie) aan het natuurgebied te bewerkstelligen, verwachten wij dat dit maar een zeer beperkte effect kan opleveren. Daar tegenover staat dat vanuit natuur- en landschappelijke overwegingen het juist ongewenst is een zonnepark naast een natuurgebied te realiseren. Onze voorkeur gaat uit naar het gebied waarvan u zelf ook van aangeeft dat daar potentieel veel ruimte aanwezig is, namelijk het gebied waar verstedelijking afweegbaar is. Ons dringende advies is om daar te beginnen.

Wij verzoeken u bovengenoemde punten mee te nemen bij het definitief vaststellen van uw visie. Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten in een gesprek.

Met vriendelijk groet,

Mede namens de Brabantse Milieufederatie en Natuurmonumenten,

Ing. J. Baan

Directeur Brabants Landschap

Werkgroep natuur- en landschapsbeheer Boxtel

Gemeente Boxtel, t.a.v. de Gemeenteraad en het College van Burgmeester en Wethouders
Postbus 10000
5280DA Boxtel

Datum: 21 juli 2020
Onderwerp: reactie op concept-visie zonne- en windenergie

Geachte raadsleden, geacht College,

De Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel (WNLB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de concept-visie zonne-en windenergie die onlangs beeldvormend in de Gemeenteraad is besproken. Ook hebben wij kennisgenomen van de reactie op deze concept-visie van Brabants Landschap, Natuurmonumenten en de Brabantse Milieufederatie d.d. 17 juli 2020. Bij deze willen wij u laten weten dat de WNLB zich kan vinden in deze reactie en deze dan ook graag ondersteunt.

Met vriendelijke groet,

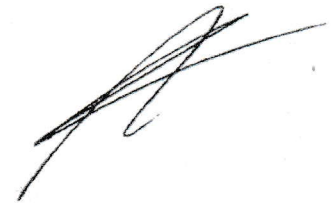

[redacted]

[redacted]

WNLB Secretariaat
De Schoonberg 6
5291 PH Gemonde
Telefoon: 073- 6895691
info@wnlb.nl

IBAN: NL45INGB0003694619
Stichting Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel
Ingeschreven bij de KvK onder nummer S84207

meewerkend

boxtel

Stichting het Noordbrabants Landschap
De heer ing. J. Baan
Postbus 80
5076 ZH HAAREN

Zaaknummer	1240968	Behandeld door:	[redacted]
Uw kenmerk:		Telefoonnummer:	[redacted]
		Datum	$datumond$

Onderwerp: Beantwoording reactie natuurorganisaties op Visie zonne- en windenergie Boxtel

Geachte heer Baan,

In uw brief van 17 juli 2020 geeft u een reactie op de concept Visie zonne- en windenergie Boxtel. Hierbij reageren wij op daarop. Wij zullen uw brief en deze reactie aan de gemeenteraad voorleggen, zodat zij er tijdig kennis van kunnen nemen. Verder volgt nog een uitnodiging voor een gesprek met wethouder Peter van de Wiel om deze reactie mondeling toe te kunnen lichten. Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar Natuurmonumenten, de Brabantse Milieu Federatie en de Stichting Werkgroep natuur- en landschapsbeheer Boxtel.

Opgave
U geeft aan dat in het streven naar reductie van de CO_2-uitstoot binnen de RES NOB te weinig aandacht is voor energiebesparing. Hiervoor is wel degelijk aandacht. Binnen de RES moet in 2030 11% bespaard worden op het gebruik van elektriciteit en aardgas. Dit stimuleren wij de komende jaren door gerichte acties voor inwoners en bedrijven.

In de raadsvergadering van 10 juni 2020 is de concept RES NOB vastgesteld. Dit houdt voor onze gemeente een opgave voor 2030 van 0,29 PJ (= 0,08 TWh) in aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit. Verder is het afwegingskader landschap vastgesteld als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Realistisch gezien zijn de besparingsdoelen en potentieel voor zon op dak (van woningen en bedrijven) onvoldoende om de RES doelen voor 2030 te behalen en is ook zon en wind op land noodzakelijk om de RES doelstelling te behalen.
Daarnaast heeft de RES alleen betrekking op elektriciteit en gebouwde omgeving en niet op industrie, mobiliteit en landbouw. De totale opgave is veel groter. Bovendien is de ambitie van Boxtel groter en wil zij al in 2030 energieneutraal zijn. Daarnaast kan men energiebesparing bij woningeigenaren en de benutting van het potentieel voor zon op bestaand dak alleen stimuleren en niet afdwingen. Verder is omwille van de efficiency van het elektriciteitsnetwerk en beperking van de maatschappelijke kosten een goede mix van zon en wind op land noodzakelijk om deze doelen te realiseren.

Afwegingskader landschap RES NOB
In het afwegingskader landschap is uitgegaan van één regionale opgave aan hernieuwbare elektriciteit voor de gehele regio en is op basis van landschappelijke kenmerken bepaald waar deze opgave het beste gerealiseerd kan worden. Daarin is het niet wenselijk dat er grootschalige energie via zon en wind

bezoekadres: Markt 1, Boxtel
postadres: Postbus 10.000, 5280 DA Boxtel
KvK: 17278580
tel: (0411) 65 59 11
fax: (0411) 65 52 25
BTW: NL001708958
IBAN NL05BNGH0285001396
e-mail: gemeente@boxtel.nl
internet: www.boxtel.nl
Bij correspondentie graag datum en kenmerk vermelden

op land wordt opgewekt in het landschap van het Groene Woud met zijn kwetsbare oude ontginningen en beekdalen.
Regionaal is echter geen overeenstemming bereikt over het uitgangspunt dat de opgave wordt ingevuld op locaties waar het landschappelijk het meest gewenst is. Dit zou inhouden dat sommige gemeenten een onevenredig groot deel van de regionale opgave moeten invullen en andere gemeenten geheel gevrijwaard worden. Hoewel dit landschappelijk gewenst is, bleek hiervoor maatschappelijk onvoldoende draagvlak.
Om de lokale resultaatverplichting te realiseren kan van dit afwegingskader landschap gemotiveerd afgeweken te worden en is in de visie een afwegingskader voor zonneparken gevormd. Daarnaast is het potentieel voor windparken in de gemeente verkend.

Windenergie
Voor windenergie zijn in het afwegingskader landschap geen zoekgebieden opgenomen in de gemeente Boxtel, omdat windenergie ongewenst is in het kleinschalige landschap van het Groene Woud. De provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) laat windparken in clusters van minimaal 3 windturbines toe langs hoofdinfrastructuur. Door benutting van de locatie langs de A2 worden andere, minder wenselijke locaties in de gemeente ontzien (in beekdalen of NNB). Samen met buurgemeenten Vught en Sint-Michielsgestel kan gekeken worden of een robuuster windpark van minimaal 5 turbines volgens het afwegingskader landschap langs de A2 mogelijk is. De analyse betreft slechts een verkenning en nader onderzoek is nodig om tot een ruimtelijke onderbouwing te komen van een mogelijk windpark. De noodzaak van het windpark wordt op regionale schaal afgewogen en die is met name afhankelijk van de invulling van de opgave op de komgronden in de regio. Daarbij moet de schaal van het windpark afgewogen worden ten opzichte van enerzijds de kleinschalige jonge heide ontginning van het Wilhelminapark en anderzijds de hoofdinfrastructuur van de A2 en dient een mogelijk windpark hierbij landschappelijk aan te sluiten.

Zonne-energie
De zonneladder met 3 treden is gebruikt, omdat deze aansluit bij de IOV en het Klimaatakkoord. De zonneladder uit het afwegingskader landschap komt daarmee overeen, alleen zijn trede 1 en 2 daarin onderverdeeld. In de IOV zijn deze gebieden duidelijk begrensd en vormen het uitgangspunt voor de visie.
Het benutten van nog onbenut dakoppervlak (zoals op Ladonk) wordt zo veel mogelijk gestimuleerd, maar de opgave is te groot om de zonneladder volgtijdelijk te beschouwen en pas zonneparken toe te staan als alle potentieel op daken is benut. Daarnaast is maar 40% van alle daken geschikt voor zonnepanelen.

Bij de bepaling van het afwegingskader voor zonneparken is rekening gehouden met de instructieregels uit de provinciale Interim omgevingsverordening (IOV) en het afwegingskader landschap, dat dient als handvat. Als initiatieven voor zonneparken worden ingediend, worden deze eerst op basis van ruimtelijke kwaliteit en vervolgens op basis van maatschappelijke meerwaarde beoordeeld. Hierbij staat de zonneladder uit de IOV centraal en door voorrang te geven aan zonneparken in gebieden waar verstedelijking al afweegbaar was, worden de meest kwetsbare gebieden ontzien. Deze gebieden in trede 2 en het potentieel voor zon op daken zijn echter onvoldoende om de lokale resultaatverplichting voor 2030 te realiseren. Daarom dient ook de ruimtelijke kwaliteit van initiatieven in trede 3 beoordeeld te worden. Indien deze landschappelijk ingepast kunnen worden en er sprake is van voldoende ruimtelijke kwaliteit én maatschappelijke meerwaarde, kunnen dergelijke initiatieven toch gehonoreerd worden.

Tenslotte kunnen zonneparken het landschap aantasten, maar met een goede inpassing kunnen ze ook de biodiversiteit in een gebied vergroten. Zo biedt het Groenontwikkelfonds Brabant mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur en het opwekken van duurzame energie. Op die manier kunnen zij elkaar versterken en kan dit de landschappelijke waarden in een gebied vergroten.
De door u genoemde vergeten waardevolle landschappen (beekdal Kleine Aa, omgeving Velder/de Mortelen, EVZ Blauwhoefseloop en Sparrenrijk-Kampina en kleinschalige landschap tussen A2 en de Geelders) kunnen ontzien worden bij de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit. De WNLB is vertegenwoordigd in de Werkgroep Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel, die advies geeft aan het college over de voorkeursvolgorde van initiatieven voor zonneparken.

Door binnen trede 3 voorrang te geven aan zonneparken rondom de Kampina geeft dit boeren de mogelijkheid de stikstofdepositie structureel te verlagen. Tenslotte worden zonneparken gedurende hun levensduur niet meer bemest. Uiteraard gaat de voorkeur eerst uit naar trede 2, maar ook nabij de Kampina kunnen zonneparken met een goede landschappelijke inpassing meerwaarde hebben. In die zin is die zone passend. Tenslotte wijzen wij u er op dat op grond van de IOV zowel zonne- als windparken tijdelijke bestemmingen zijn, waarbij de oorspronkelijke bestemming blijft bestaan.

meewerkend boxtel

Uw reactie en deze beantwoording worden aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat zij die kunnen meenemen bij de vaststelling. U kunt reageren op onze beantwoording in het gesprek, waarvoor u uitgenodigd wordt.

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer J. van Zuijlen, beleidsmedewerker duurzaamheid, bereikbaar onder doorkiesnummer 073-5531174 of e-mail j.v.zuijlen@mijngemeentedichtbij.nl

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

A.E. Kraal
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester